

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.7.36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.7.36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.7.36

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.7.36

INCUNABULI

A

7

36

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

A 7.36

S. M. Novella

no 9387:

festare qđ fieri nūme absq; vera poterit
 dyalectica qđ si in oī scia vald sit vtilis i
 phia tñ nālī suā excellētiā maifestat. Pla
 to vō vt inqt Augustin⁹ d. ci. dei li. viij
 Omnē phiaz triplici p̄tōe distinxit. vnā
 moralez qđ maxie in actōe vsat. alterā na
 turalē qđ contemplatōi deputata est. Tertiā
 rōalem qđ vcz dēminat a falso qđ licz
 vtriq; .i. actōi 7 contemplatōi sit necessaria
 maxie tñ contemplatō per spectōem sibi vē
 dicat veritatis itaq; cū studiū sapie in ac
 tōe 7 contemplatōe vsat mi Ruerendissime
 D. vñ vna ps eius actiua. altera cōtēpla
 tiua dici pōt. qđ actiua ad agendā vitā
 idest ad mores instruendos p̄tinet. Cōtē
 platiua at ad aspiciendas nē cās 7 since
 rissimā veritatez. socrates in actiua excel
 luisse memorat. Pythagoras vō magis
 contemplatiue qđ potuit intelligētie viribus
 instituisse. Proinde Plato vtrūq; iungen
 do phiaz p̄fecisse laudat. Quid autē in
 his vel de his singlīs p̄tib⁹ Plato sense
 rit. .i. vbi sinez oīuz actōuz vbi cās oīum
 nāz vbi lum oīuz rōnuz eē cognouerit vñ
 crediderit differēdo explicat 7 lōgū eē ar
 bitroz 7 impertinēs isti nō puo opi i quo
 tñ f̄mōnes ponunt ēminoz. 7 ipoz sup
 positōnū 7 p̄batōnū atq; modi argumē
 tatōuz declaratiui. Et iuxta hūc ordīnez
 in q̄tuorz p̄ncipālīs p̄tes tractatulū istuz
 diuidemus. Prima erit de ēminis. Se
 cūda de terminoz suppositōib⁹. Tertia d
 ipsoz p̄batōib⁹ 7. Quarta de argumē
 tatōib⁹. d. vniuersalibus vō quīq; 7 de
 cez p̄dicamētis si in postez placebit tue
 D. distinctū tractatū iubēte deo faciem⁹

Secūda ps phemij.

Rimū qđez te scire oportet qđ
 sex sunt transcendētia aīq; ad de
 claratōūz p̄me p̄tis descendā 7 sunt. ens.
 res aliqd. vñ. vcz 7 bonū. d. qbus solū
 ad p̄ns sufficit intelligere qđ termini sunt

p̄me intentionis nec de hīs indagare hīc
 oportet quō exprimunt modum entis
 generalit̄ cōsequentes omne ens 7 quō ad
 ducunt hunc modū siue exp̄mūt ad ens
 Et quō tal' mod⁹ duplex pōt accipi vel
 secūdum qđ seq̄t vñquodq; in se. vel f3
 qđ cōsequit vñquodq; in ordine ad aliud.
 neq; etiā quō intelligat illa diuissio entis
 in actū 7 potentiā poita a pho. v. metha
 sifice qđ nō est viter a doctoribus explica
 ta. Et qđ modis possit intelligi nō expedit
 hīc declarare. Sed p̄supponere oportet
 qđ ad entis cōceptū omnes alij resoluūtur
 cōceptus qđ differt ab oib⁹ alijs. quia ab
 actu essendi sumit res ab essentia. vnuz
 a sui indiuisiōe. aliquid ab alioz diui
 sione hoc aut nomen vñz exprimit vñen
 entiam entis ad intellectū. Et fm hoc dis
 finit p̄sach vitare qđ est adequatio rei 7
 intellect⁹. Sed hoc nomen bonū vñenien
 tiā entis exp̄mit ad appetitū. Vñ in p̄nci
 pio ethicorū scribit bonū est qđ oīa appe
 tūt. Hoz aut cōsideratio ad altioz p̄ti
 net sciam. Presupponendū est etiā qđ oē
 ens aut est rōis qđ est solum in aīa. 7 ab
 aīa qđ nichil est circūscripto omni actu
 intellectus aliđ est ens reale qđ pōt esse in
 rez natura circūscripto omni actu intellec
 tus 7 hoc diuidit i ens qđ habz esse per
 se qđ est substantia: 7 in ens quod non hēt
 esse p se sed in alio 7 hoc est accidens qđ
 cōuenit nouē p̄dicamentis. Hec aut di
 uissio cū alijs duab⁹ quas dimitto causa
 breuitatis ponitur a pho v. methasifice.
 c. de ente de qbus non est p̄ns speculatō.
 Ad fdam p̄tez huius vltie diuisionis en
 tis p̄tinent omnes res qđ significant nomi
 nibus prime intentionis 7 de talibus sunt
 omnes scientie reales. Ad p̄mā v̄ro p̄tez
 diuisionis qđ est entū p opationem intel
 lectus p̄tinent omnes secūde intentiones 7
 gen⁹ species zc. Et noīa qbus significant

.v. methasifice.
 c. de ente de qbus non est p̄ns speculatō.
 Ad fdam p̄tez huius vltie diuisionis en
 tis p̄tinent omnes res qđ significant nomi
 nibus prime intentionis 7 de talibus sunt
 omnes scientie reales. Ad p̄mā v̄ro p̄tez
 diuisionis qđ est entū p opationem intel
 lectus p̄tinent omnes secūde intentiones 7
 gen⁹ species zc. Et noīa qbus significant

sunt noia fde intentōis de qb^o est dyale
tica. Quid at sit intētio vt qd pma 7 qd
fa 7 qd noie ipozet pme itētiōis 7 iposi
tionis inferi^o declarabit. Et entia talia
rōis qūis nō distinguant^r fm modū essen
di qm oia hnt esse in aia distinguūt in fz
magis cōe 7 min^o cōe: qm qdā intentōes
sunt cōes omnib^o. x. generib^o vt gen^o spe
cies it. Quedā vō sūt q solū vniūiūt vni
generi 7 vni spēi in vno gnē vt suppositū
in gnē sbe solū inuenit^r 7 psona i gnē sbe
attribuit^r speciei sbe t rōnalis fm qsdam
Et hūc modū essendi in aia 7 fm animā
hnt entia rōis q mod^o essendi distinguūt
in entia q inportant^r nominib^o fde impo
sitōis vlt intentōis. Modū essendi realē
hnt omnia entia realia circūscripto cūni
actu in tellect^o 7 distinguunt^r in. x. grad^o
entitatis in re extra 7 itra hos modos ac
cipiunt diuersa rez genera. s. x. p dican^o
ta q significāt nominib^o pme impositōis
7 intentōis q sūt sba. qntas. qlitas. rela
tio. it. Et qm simpliciū intelligētia cplex
oz pcedit cgnitōez: id circo āplius scire
oportet in cceptōib^o in cplexis tminoz
si velim^o inuestigare qd sit vñūq d qd
reductiōez opus est facer^r ad aliqd qd
pmo intellect^o concipit incomplexuz 7 ad
qd omnes cceptiones alioz terminoz si
nalr resoluunt^r Termin^o. n. incoplex^o ad
cui^o cceptōem omnes alie cceptōes resol
uunt^r incoplexoz est ens q ab actu essen
di sumit^r. sic ēt opz i cceptōibus cplexis
ppositōib^o. s. 7 enūtiatōib^o fieri reductō
nez in aliq cplexa q sūt pncipia p se itelle
ctui nota. in que alia oia resoluunt^r pmo
p^oterioz alias effz pcessus i infinitū 7 pi
ret scia. igit^r cū cōcept^o cplexoz resolu
at incōceptū incoplexozū necē est q oēs
cceptōes tā cplexoz q incoplexoz fina
lit^r resoluant^r incōceptōes entis. vñ a pho
tōio de aia ponit^r triplex operatio intei

lect^o. pma q est simpliciū intelligētia qd
tattina. vt cū cōphendit^r nā lapidis. Se
cūda q ē apphensoz cpositō vel diuissio
qū ad cōpositōem est affirmatio vt cū
dī lapis est sba qū ad diuissioez vt cū
dī lapis non est hō 7 hec negatio. Tertia
opatio intellect^o est discursus rōis silogē
sticus. 7 qlibz taliū opatōnū est qdā act^o
intelligibil. Scia. n. q acquirē cū sit qdā
forma accidētāl in pma spē qlitatis i aia
existens dī act^o pms 7 cā hūs dī in ac
tu pmo p eā s; actu csciderat^r est opatio
q egredit^r ascia mō quo act^o elicīt medi
ate habitu. Et ideo dī actus fdus 7 hūf
actualez cōsideratiōez de ptinentib^o
ad sciaz dī eē in actu fdo igit^r act^o pmo
est ipa forma 7 actus fdus est opatio. ex
omnibus hīs q dca sunt vsq mō elicias
has duas reglas ptinentes cūni sciētie
q s scire oportet oēm adiscntem pma est
illa Primū pncipiū in qd oia alia siue
complexa siue incoplexa resoluunt^r ē ens
secūdo accipiendū est p secūda pncipiū
complexum in qd omnia alia complexa
resoluunt^r est de quolibz dī esse vlt no eē
7 de nullo eoz ābo siml omnes ergo con
ceptiones 7 pme 7 fde. s. oēs termini 7 p
me 7 fde intentionis 7 complexi 7 in cō
plexi p supponūt illa duo pncipia 7 op^o
est omne intelligētez in aliq scia illa pmo
scit^r 7 p supponet^r tāq vā 7 nota siue quo
rū cōgnitiōe carebit disciplina. Ex qui
bus sequit^r tminū non eē pmo pncipiū
in qd fin alr orō resoluūt sed ens.
At terminis igit^r incipiam^o fmois nostri
primā ptē tāq a comuniōi in dyaletica
qz via doctrine ab vniuersaliorib^o in ali
qua scia est incobandum.

Incipit tractatus.

Ermin^o est ens oroēz potens com
ficere vt ps illi^o imediata. 7 est i
quē orō resoluūt vt ait pbs. sed tāq in p
a ii

triplex op
1. simpliciū
2. apphensoz
3. cpositō
4. diuissio

es principales intendit qđ resolutio fiat
 et immediatas. cuiusmodi sunt subiectum
 copula et predicatum. vñ recte a paulo ponit
 ut ps ppinq in termini diffinitioe qđ certū
 est orōez scripta et orōez vocalē esse orōes
 ex terminis constitutas tamq̃ ex ptib⁹ pro
 pinquis seu in mediate integratibus. Lit
 tere vñ et syllabe cōcurrūt et ad integratō
 nes illorū cōplexorū. ut ptes remote sine q
 bus cōplexa talia eē mīme possent in rez
 natura. et si nīl significent ut existens i hu
 iusmodi orōibus. tñ sufficit qđ significant
 aliqd f3 iporū nāz qđ lra lras significat et
 sila sillaz significat. et dictō dictōez qđ
 significata intelligim⁹ esse. Et cōcurrūt et
 tāq̃ ptes integratēs. quīs nō pncipaliter
 sine quorū concurrētia et cōstitutōe. tales
 ipossibile ē esse enuntiatiōes vocales vñ scri
 ptas qđ sunt notae eaz passionū qđ sunt in
 anima. Et hic terminū diffinim⁹ nō qui
 a metaphisico diffinitō appellat nec q
 a pbo nālī vñ geometra. p aliquo rez ali
 quā tminare ut sit eiusdez rei tmin⁹ acci
 pit sed ut dyaletico sumit ut supra dixi
 m⁹ et ista declaratio noua termini mihi
 placet. qđ quis cōis sit et bona et ponit ibi
 ens loco generis: qđ oīs tmin⁹ est ens et nī
 ecōuerso ptes alie qđ secunt⁹ ponunt loco
 differētie ut iste tmin⁹ hō est potens con
 stituere orōez cuz isto tmino aial et copu
 la concurrēte ut homo est aial qui tmini
 ita sunt extra ppositiōez tmini idē signifi
 cantes sicut i tali ppositione. et sunt ptes
 illi⁹ ppoīs imediate lre aut et sille pel sūt
 mediate: vñ remote concurrētes ad illam
 cōficiendā orōez Prima diuisio tminorū
 sit ista qđ qđā in cōplexus ut sola dic
 tio ut ly hō et ly aial et ly currens et hui⁹
 modi et qđā est cōplexus et cōplex⁹ aut me
 diate copla verbalī. ut hō currit. aut sine
 vbo ut hō albus incomplexis cui⁹ corref
 pondet opatio intellect⁹ qđ est simplicium

intelligētia. complexis vñ opatio qđ ē cō
 plexorū intelligentia: ut compositio vel di
 sio d quibus infra clari⁹ appebit. Itēz
 teriorū qđā ad placitū significatiū sūt
 ut qui fm impositionē ydiomatū i voce
 vñ scripto dñr significat ut eis diūsis na
 tionibus pl3 illis imponet ut iste tmin⁹
 homo apđ latios est significās hoiez apđ
 alias nationes i voce vñ scripto forte ali
 ud vel nichil inuenit significat. Quidā
 vñ naturalr dicunt significatiū i h3 sūt
 apud omnes nationes idē significan
 tes vñ representātes ut similitudo hominis
 herculis aut lapidis in mente. Quidā
 vñ tmini sunt cōmunes et sūt qđ pla signi
 ficat ut isti tmini hō aial et huiusmōi et q
 dā sunt rez vñā tātum discrete significan
 tes ut isti tmini sortes et plato et hui⁹ mōi
 Et quidā sunt tmini significātes positine
 aliquā rez ut visus auditus. Quidā vñ
 illis puatiue contrariānt ut cecus surdus.
 Et qlibz tmin⁹ finitus p pcedentē neg
 ationem efficit infinit⁹ ut homo nō homo
 et huiusmodi. Et tmini quidā sunt per
 se significatiui ut q p se. sūpti aliqd signi
 ficant et hñt significatū idēz in ppositiōe
 sicut extra ut ly homo ly aial ly albū ly
 nigz qđis duo pmi extra orationem di
 stincte significant et duo alij concrete seu
 confuse vel indēminate. Et qđā tmini
 sunt significātes in ppositiōe fm dependē
 tiā aliorū ut termini relatiui et pnoia de
 monstratiua q in ppositiōib⁹ tñ significāt
 et extra nichil vñ possum⁹ dicē istos ter
 minos habet officiū ut relatiui represen
 tadī et demonstradi pnoia sic dicimus oīs
 nullus aliquis et huiusmōi tminos hēre
 officiū q ppe sincathegoromatici et sic cō
 iunctiones ppositiōes aduerbia cōiunctō
 nes nota cōditionalis et nota rationis.

Unc aut restat tminos declarare
 pte intētionis et fde et prime ipōis

dois et fide in qua declaratio. insister mo-
dicu intendo qm ad re nram maxie pntet
spoz spectatio. qz logica est de fdis inte-
toibz adiunctis pms. Est ergo pmo scie-
du q per hoc nome inteo importat tede-
tia in aliud. vñ inteo dr qñ in aliud resio. et
ptinz ta ad intellectu inteo q etia ad vo-
luntate qz qñqz istoz dr i alterz teder ex
pte voluntatis. hic d inteo nolo loq neqz
qñ ad accu neqz qñ ad obiectu. Ex pre-
aut intellect? considerare et de inteo qñz
ad hoc hic n intendo. s. qñ iteo sit ex pte
intelligentis sed volo loq de inteo et sci-
derare inteo ex pte rei intellecte hoc mo-
do qz res intellecta consideret cu hitudie ad
actu intelligendi inqñtū ē intellecta. Et sic
qñ hitudo ipaz osequit rez q foraliter i-
tento dr Et ideo supra re absolute addit
rei hitudinez ad actu intelligendi. ita ergo
res intellecta dr inteo materialr. sed ab-
solute accepta dicit rez et n inteo et sic
considerado qñqz rez velis considerare nō
hñdo respectu ad intellectu sed vt res est
nulla tal dicit inteo vt lapis i rez nā
absolute consideratus et lignu hō aial et hō
mōi qz tūc cēt inteo d rōe taliā rez q ē
falsū. Sz foralr inteo dicit ipa hitudo
rei intellecte ad actu intelligendi. **TER-**
mini. eim pme im positionis vñ secunde
ponunt a gramaticis q apd dyalecticam
disciplinā vñr pme inteo illi pme im-
positiois et fde inteo illi fde ipositiois
qui omnes pme inteo et impositiois idē
realr significat et ita fde impositiois et in-
tentois. **DE**o eniz modi essendi ponun-
tur generales fm rez et fm rōez. v. metha-
fise pma ponit diuisio essendi in esse rei
et in esse rōis. Et ita duplx est gen? inte-
ligibiliū ad quoz qlibet pōt. terminari
actus intelligendi. Quedaz eiz entia sunt
vera entia realia intelligibilia circūscrip-
ta omni opatōe intellectus vt hō animal

albedo scia et huiusmodi Alia sunt q con-
ueniunt reb? fm q obiectiue sunt intellec-
tu vt esse vniuersale esse gen? et species et
hui? modi Et ita dixim? q qñ sūt noia
vñ termini pme inteo qñ ad illa que
hñt esse in re et qñ nomina vel termini
sunt fde inteo qñ ad illa q hñt ē in
ratione et ita ex pte rei intellecte inqñtum
est intellecta subit? ordo iste. s. q aliqua
sit pma inteo et aliq sit secūda seu tñint
quidā pme quidā fde inteo et in vo-
ce vñ inscriptio sunt nomina vñ termini q
dā pme impositiois vt qui sūt pme inte-
tois et quidā fde impositiois vt qui sunt
fde inteo d differūt tñ ad inuicez qñ il-
lud q importat noie pme inteo cōcre-
tiue et materialiter ep obiectu et intellectu
et obiectiue in re extra vt homo lapis et
huiusmodi illd aut q significat fda inten-
tio nūq est subiectiue neq intellectu neque
in re extra sed solū habz esse in intellectu
obiectiue tāq oīs rez verā put est obiec-
tiue in intellectu vt genus et spēs. Aliquid
tñ est q siml obiectiue et subiectiue est in in-
tellectu vt scia ampli? cū aliquis intelligit
se intelligere vel intelligit et cogitat d scia
in se actualit existente. Aliqñ aliquid ē
solū in anima obiectiue et subiectiue in re
extra vt cū aliquis intelligit albedinem
vel lapidez aliquid et aliomō dr esse in in-
tellectu obiectiue qz osequit rem put est
obiectiue in intellectu. Preterea fda inte-
tio seu nomē fde inteo nullo mō signi-
ficat non ens rōis sed nomen pme inteo
nis cōcretiue malr significat ens reale vt
hō Intentio tñ est qñdā commune ad pñ-
mā et fda inteo vt animal ad hominē
et asinū et tā pma q fda intentio qñz ad
illud q importat formalr in creto noie
intentionis est ens rationis et quāuis inten-
tio pma qñ ad illud q dicit cōcretiue et
malr non distinguat contra ens reale vt
a iū

hō aial x. Tñ qñtū ad id q̄ impoſrat for
 malit̄ ē ens rōis qz vt dñm̄ cōcretine for
 malit̄ intentō ſignificat ipaz habitudinez
 rei q̄ cōſequit̄ eaz vt itellcā eſt q̄ ē ens rōis
 ⁊ fda intentio ē de entib⁹ rōis ⁊ ita cōe
 nit vtrifq̄ eē ens rōis qñtū ad ſigifcatū for
 male ſz añq̄ vltari⁹ pcedā volūtati mee
 ſatiſſacc̄ intendo pp aliq̄ nouiſſimis his
 dieb⁹ a qbusdam meis itellcā diſcipulif
 qm̄ iā dudū ſup t̄ios pue logice q̄ſdā qō
 nel cōpilauit vtilis valdeq̄ euacuātes oēs
 fere difficultates q̄ in pñcipijs terinor̄ ſeu
 in fdis ⁊ p̄mis itētib⁹ adduci poſſūt qd̄
 t̄p̄us pfectōnū eaz elapſū ē. xx. vel āpli⁹
 ānoz in qbus maxie ſup t̄ios p̄me ⁊ fde
 itētib⁹ p̄lixiorē p̄monē feci cū ipa logica
 de fdis ſit intētib⁹ adiūctis p̄mis ⁊
 declarauit diffinitōez pauli veneti magni
 loici ⁊ ſophiſte quā poſt de t̄ino p̄me intē
 tōis ⁊ ſup li dato q̄ eſt dedit expōez no
 uā quā ab alio n̄ audiui nec ſcriptū inuei
 tra quā qdā ſauentin⁹ noie mēg⁹ vir ſa
 tis pfecto doctus ſed n̄ dialetic⁹ hec arg
 menta adducit p̄rio tra poſitōez n̄raz eſt
 hoc. Termin⁹ fde intētib⁹ ſignificat ſo
 lūmodo t̄minū ergo n̄ ſignificat n̄ terminū
 tenz oīa ab expoſita ad ſuā exponētē. et
 añs eſt vep vt p̄z d̄ mente magiſtri diffi
 niendo t̄minū ſcēde intētib⁹ ergo oīs
 eſt vūz qd̄ cōtradicit illi cōſeſſo termin⁹
 ſcēde intētib⁹ ſignificat n̄ t̄iuz. Secūda
 argñtū elicit̄ expōe quā ſuis limitatōib⁹
 aſſerit eē de m̄te pauli qz ingt ſlm̄ ē di
 cere determino fde intētib⁹ q̄ ſignificat
 n̄ t̄iuz ſeq̄ ſignificat n̄ t̄iuz ergo n̄ ſignificat
 ſolūmodo termin⁹ tra magiſtrū ⁊ patet
 cōſequentiā cōtrario vni⁹s exponeutis
 ad contrariū expoſite ſed primum arg
 umetum ſuum vorto tra ipſuz ex funda
 mento ſuo male intellecto ſic termin⁹ ſe
 cūde intētib⁹ ſignificat ſolūmodo ter
 minum ſed iſte termin⁹ nomen non ſig

nificat ſolūmodo terminum ergo iſte
 termin⁹ nomen non eſt termin⁹ ſecun
 de intētib⁹ clara eſt cōſequentiā ⁊
 cōſequens eſt falſum ⁊ contra m̄ḡm er
 go et añs nō p̄ ſecunda pte ergo p̄ prima
 ſed prima eſt maior ſui ſilogiſmi ſeu añs
 ⁊ fundamētuz ſuper q̄ fundat ſuam rōez
 igit̄ ip̄e nichil cōcludit contra nos. Et q̄
 antecedens noſtre ratōis non ſit falſum
 pro ſecunda parte ſed veriffimū argui
 tur Nam iſte termin⁹ nomen ſignificat
 rem que non eſt termin⁹ ergo iſte termi
 nus nomen non ſignificat ſolūmodo ter
 minum clara iterum eſt cōſequentiā quia
 iſte termin⁹ nomen ſignificat a. poſito
 quod a fuerit iſte t̄min⁹ ſortel̄ iā corrup
 tus Quoniam iſte termin⁹ nomen ſigni
 ficat omnia nomina p̄terita p̄ſentia et
 futura Sed a eſt res que non eſt termin⁹
 vt patet ergo iſte termin⁹ nomen ſignifi
 cat rem que non eſt termin⁹. Confirma
 tur ratō ſic iſte termin⁹ nomē ſignificat
 a ⁊ a. non eſt termin⁹ ergo iſte termin⁹
 nomen ſignificat non t̄minuz qz a ſimili
 ſequit̄. b. ſignificat. a. ⁊ a non eſt verum
 ergo. b. ſignificat non verum dato quod
 b. ſit aliqua propoſitio cuius ſignificatū
 falſum ſit. a. ſecundum ſuum argumentū
 etiam arguitur non tenere dicit enim qz
 ſequitur ſignificat non terminum ergo n̄
 ſignificat ſolūmodo terminum contra ma
 giſtrum x. Sed illa cōſequentiā non tenet
 nec de forma nec de materia quod n̄ d̄
 mā p̄zq̄ nō d̄ forā arguit̄ qm̄ a ſili ſeq̄
 Iſte termi⁹ hō ſignificat nō hoīez ergo
 iſte t̄mi⁹ hō n̄ ſignificat hoīez ſed q̄ nō
 ſequat̄ oſtēdit̄ qz añs eſt verū ⁊ oīs fal
 ſū. ſed q̄ añs ſit verū q̄ in forte negares
 ſic arguit̄. nam iſte t̄min⁹ homo ſignifi
 cat hoīez mortuū et ē t̄minū corruptū. ſed
 hō mortu⁹ non eſt hō neq̄ t̄mi⁹ corrupt⁹
 eſt t̄mi⁹ ergo iſte termin⁹ homo ſignifi

eat nō homīnez et tñ non sequit̃ ergo nō
 significat homīnez sicuti ip̃e mengus arg
 uebat a simili de termino scēde intentio
 nis preterea falsū est illud q̃ ip̃e dicit q̃
 illa particula significans non terminū ex
 ponat̃ per illas duas sequentes sed tātū
 sufficit illa prima et terminus prime intē
 tionis est terminus mentalis significans
 non terminum. i. rem que non est termin⁹
 quia oppositorū eadem est disciplina et
 de nullo ambo simul duo cōtradictoria
 verificant̃ igitur si est termin⁹ prime in
 tentionis de necessitate illa sequitur quo
 niaz. a. est terminus prime intentionis igitur
 est significans non terminū igitur nō
 potest significare rem que est terminus
 Nam de⁹ oppositum potest significare
 a. rem que est terminus sit illa. b. et argui
 tur sic a significat. b. quod est ergo. b. est
 igit̃ non oportet q̃ li dato q̃ esset ponat̃
 ppter illud q̃ dixit mengus q̃ de neces
 sitate sequitur ex opposito tantum prima
 particula igit̃ ponitur li dato q̃ esset vt di
 ximus nos iste etiā bonus vir sibi ip̃i cō
 tradicit q̃ dicit de aliquo est vep̃ dicit̃
 q̃ significat rem q̃ non est terminus et tñ
 falsū est dicit̃ significat non terminū nā
 sit. a. illud q̃ sig̃t̃ p primā suam pp̃em
 q̃ quidem est res que non est terminus et
 arguit̃ sic illud q̃ nō est terminus est. a.
 igit̃ a est illd q̃ est nō terminus t̃z cōtra
 a negatiua de p̃dicato finito cū cōstātia
 sibi ad affirmatiua d̃ p̃to ifinito p reglāz
 fdi p̃mētiāz igit̃ si de aliquo est veruz
 dicere q̃ significat rez q̃ nō est terminus
 de eodē vep̃ est dicere q̃ est significās n̄
 tūz q̃z res significata q̃ non ē terminus
 est nō terminus vt patet d̃ terio corrupto
 qm̄ terminus corruptus est res significa
 ta q̃ n̄ est terminus et est etiā res signifi
 cata que est non terminus quia est ali
 quod significatum igitur ē res significata

que est non terminus et si arguit̃ est res
 significata q̃ est n̄ terminus igitur est res
 significata que non est eius cōcedit̃ et si e
 ex illo ante inferat̃ est res significata q̃ ē
 n̄ terminus igit̃ est res sig̃ra concedit̃ Et si
 inferat̃ igit̃ est negat̃ argumētū bñ fortā
 e. conceditur q̃ est res b̄ n̄ q̃ ē d̄ fo adia
 cete et q̃z ē variat̃ suppositio ratione ā
 pliationis. vlt̃erius dicit̃ q̃ significare rez
 q̃ non est terminus implus se h̄z q̃ signi
 ficare n̄ terminū sed contra. a. est signific
 as rem n̄ ex̄tēz terminū igit̃ a. est signifi
 cās rez n̄ terminū t̃z cōtra ab affirmatiua de
 p̃to finito ad negatiua d̄ p̃to ifinito etiā fo
 p̃p̃ermeiaz Tūc vltra a est significās rē
 n̄ terminū igit̃. a. est significās non termin
 um ergo si. a. est significans rem que non
 est terminus seu si entē terminum sequit̃
 q̃. a. est significans nō terminū consequē
 tie omnes sunt clare intelligentib⁹ dialēti
 cā Et tñ cōtra dicta sna et aliud suū dic
 tū sequēs est ē falsū cū dixit q̃ res q̃ n̄ ē
 t̃m̄ in plus se h̄z q̃ nō terminus qm̄ n̄ t̃m
 nus icludit oēs rez q̃ n̄ est terminus sicut di
 cimus q̃ n̄ hō icludit oēs rē q̃ n̄ est hō. et
 ois res q̃ n̄ est hō est res q̃ ē n̄ hō s̄lir ois
 rē q̃ n̄ ē t̃m̄ ē rē q̃ ē n̄ t̃m̄ et extra
 Infer̃ vlt̃er⁹ ex d̃cis suis duas cōclōes
 q̃ sūt impossibiles nā ois additōal̃ cui⁹ añs
 p̃t̃ eē vep̃ sine cōsequēte seu cui⁹ p̃t̃ eē ita
 sic significat̃ p añs quāvis nō sit ita sicut
 igit̃ p cōis ē impossibil̃ vt cōcedūt bōi dya
 leticātes p̃ma. n. sua additōal̃ talis ē si res
 sig̃ra sit oē sign⁹ n̄ t̃m̄ ē sign⁹ rē q̃ n̄ ē
 t̃m̄. Pa si res sig̃ra sit oē sign⁹ rē q̃ n̄ ē ter
 m̄ ē sign⁹ n̄ t̃m̄ ē p̃z q̃ al. q̃ cāu poss
 ibili stāte ē v̄m q̃ dixi⁹ posito. n. q̃ nll⁹
 terminus sit res aut̃ multe aliqua res esset
 que nūc est significata seu posset existere
 nullo illius existente significāte infinita
 argumenta possent adduci contra ip̃sū
 m et fere contra omne dictū ip̃sū

Quoniam defecit in doctrina trium modorum
 demonstrative ac utitur. Necessarium. n.
 fuit qd li dato qd etia posuissit paulus quod
 admodum expoluim in quibus nostris quam
 scia sequit etia olis discipulis noster Ri
 tins aretinus bonus dyalecticus. et non fuit in
 tellectus pauli veneti qd finis fide intentionis
 significat solam finem ut intellexit megus
 l. qd et non possit significare rem qd non est
 finis qd potest significare rem qd non est finis ut
 li terminus qd significat omnes terminos et ex
 istit corruptos et qd erunt et pntes pformis
 ergo significat res qd non est terminus. Sed da
 to qd esset illa res licet significata illa esset
 terminus et sic li dato qd esset finis de
 necessitate intelligit in diffinitione termini
 pme intentionis. Sed et in diffinitione ter
 mini fide intentionis et magis ppter talis finis
 nos est ibi inserta et utrobique intellecta et
 si dixit paulus qd finis fide intentionis est
 terminus talis significat solam terminum
 non voluit intelligere qd p li solam non pos
 set etia significare res qd non est terminus sed
 dato qd illa esset sic significata exis esset
 res qd pfecto esset terminus si per terminum
 fide intentionis ponat significari. Sed intel
 lexit paulus solam. i. qd solus significatus
 termini fide intentionis est terminus et non sig
 nificat aliquam rem qd si existit illa non sit ter
 minus ita voluit qd terminus fide intentionis
 sit significat solam terminum. Ipse et men
 tus improbat opinioem pauli pguens cu
 nostris argumentationibus qd negari mime
 potest inspicere sua et nostra scripta qd non
 opus est adducere impugnat etia vna celo
 ne pauli veneti in probationibus terminorum
 quis ipse volens excusationem facere dicat
 hanc fuisse loquutionis finem opinionem
 aliorum concludo talis est ego sum scientior
 te et deo. et non sum scientior deo qua
 hic esse falsa. Sed ipse probationes termi
 norum probationes non habet aduerit immo est

vera in casu posito qd ego sum scientior te
 sicut dicimus et non ego sum fortior leone
 dato qd tu sis debilior me. et dico bene
 qd tenet illud copulatum collectivum et sic ex
 ponit ego sum fortior tu et leo estis fortior
 et non tu et leo estis fortiores me igitur qd da
 oppositum tu et leo estis fortiores me ergo
 leo est fortior me. Et tu et fortior me hac
 sequentiam non negabit vni dyalectici et
 ultra ergo tu est fortior me a copulativa
 alteram suam ptem et pformiter arguat
 in illa ego sum scientior te et deo etc. Nolo
 amplius hic insistere quam toto tpe vite mee
 opoteret arguere si errores suos velles qd
 scripsit in dyalectica corrigere dimittit alijs
 qui venturi sunt legentibus talia. nos autem
 revertamur ad id a quo discessimus pte
 quites declarationem terminorum pme et fide
 intentionis vni ex dictis supius sequit illa
 cois sententia qd terminus pme intentionis sig
 nificat rem qd non est terminus ut sunt tran
 sendentia. et omnes termini qui sumunt a
 primo modo essendi ut li homo et li animal
 li fortior et huiusmodi. Et terminus fide inte
 tionis significat solamodo terminum ut no
 men. dictio. terminus. genus. finis. dra. in
 tentio. transcendens. vlt. abstractum. secretum.
 predicatum predicabile. predicamentum. substantia. obiecti
 le. vultuocum. equivoocum. diffinitum. diffinitio
 siligimus. ordo. et huiusmodi. Et quilibet
 istorum non est significat rem qd si ipsa sit il
 la sit non terminus ut dictum est extra magis in
 declarando intellectum pauli et ita quilibet
 talis terminus fide intentionis est significat
 solamodo terminum que nomina edant in
 tetorum sumunt a secundo modo essendi etiam. i. s.
 rores et ista sunt qd pti copulatis conveniunt pti vo
 copulatis ut ordo ppo nullus et diffinitio d q
 b oibis inferi iubete deo credo bene tra
 ditionem facere et si sermo iste nunc de
 intentionibus fuit aliqualiter plius vlt

forte cū aliq̃ difficultate in primis dyale
tice gressibus ad intelligendū ipostez in
alijs abreniabo fmonez 7 in hoc q̃ dixi
mus aliq̃r esset insistendū qz ē fundamē
tuz ferre immo quidez totius rationalis
scie Et est vera dyalerica. Et scias q̃ oēs
tmini fm intentionis sunt prie impositōis
in voce vl̃ inscripto 7 ita tmini fde itatio
nis sūt termini fde impositōis i voce vl̃
inscripto. Dicto de teris prime 7 fde intē
tionis deinceps restat fmone iucipere in
nomie 7 verbo q̃ due ptes orōis interp
tant totū qdquid mens scipit ad loq̃nē
dū omnis. n. locutio mentis est interpres
p nomē. n. sba cmmum rez significat vt
homo p verbū actio vel passio cuiuslibet
rei ostendit vt homo currit vel vrit est
igit̃ hec nois diffinitio fm Augustinum
in sua logica. Nomen est vox significati
ua fm placitū sine tpe diffinitū aliq̃d
significatōis in nominatio casu cū ē 7 n̄ ē
in obliquis casibus nihil 7 cōformis ē ista
diffinitio illi date p̃hi primi p permen
as cuius nulla pars ē. vt socrates plato
nichil significat separata. catonis aut̃ 7 q̃
cūq̃ talia non sūt noia sed casus nōminis
7 qm̃ res apud oēs gentes edez sūt. noia
aut̃ illis diuersa ideo dictū fm placitū
qz fm volūtate ponētū sine tpe vero dic
tuz qz nomē tempus n̄ hēat sic verba faci
unt omne. n. nomen in nominatio caū ali
quid certū significat in obliquis vero nil
certū nisi a dictis alijs partib⁹ ad plenā
significatōez nois. n. partes separete nic
hil significat per se vt so. cra. tes. 7 si hoc
nomē domus habet partes significantes
vt do. 7 mus. nichil ad prioris nominis
interpretōes ptinz fdi nois significatum
nā mus animal est per se 7 do verbuz ali
qd. s. rationis significat s̃ vtracq̃ significa
tio nil ad domum significādam pertinet
7 ita incōposita ex pl̃ibus sillabis dicē

ē vt hircoceru⁹ nā cū hircoceruum noio
inquit angustinus nec hircū nec ceruū no
mino sed illd̃ aīal qd̃ eo sollz noie signifi
cari 7 tale nomē separatū nichil significat
ad p̃mā nā ptineat quā p̃mo significat.
Verbū aut̃ sic a filosofo diffinit̃ p̃mo p
permeniaz qd̃ significat ipus cui⁹ ps n̄
hil extra significat separata 7 est semp no
ta eoz que de altero iudicant 7 iō den̄
est hoc ūbū ē significat opōez quadaꝫ q̃
sine extremis n̄ est intelliget vñ Augusti.
ūbū est vox. significatiua fm placitū cui⁹
tpe diffinitū aliqd̃ significas vl̃ accidens
nā oē ūbū certā significat actōz 7 passioez
vt video vl̃ videor 7 cuiuslibz sbe illa actō
vl̃ passio solet accider̃ vtp̃ uta hō videt
vl̃ videri.

Ratio est terminus significatiuus
cuius aliq̃ ps significat separata vt
sortē currit q̃ est impfca: 7 hō est animal
q̃ est p̃fecta Et omnis p̃fecta generat p̃
fectū sensu in aīo auditoris. Imperfecta
vero cōtrariū Est. n. orō genus ad enūti
atōez 7 ad p̃missas 7 ad q̃stiones 7 ad p
positionē 7 cōclusionē q̃. n. oia idē con
uenire possunt cū diuersi tamen respecti
bus dī. n. enūtiatō cū absolute p̃nūtiat̃
vt q̃ hō est albus Et p̃pō quidez pot̃
esse p̃missa ad cōclōez q̃ eadez potest esse
conclusio exp̃emissis.

Ropositio est oratio indicatiua
verum vel falsuz significas sola
enim indicatiua est p̃positio iste quidem
sortes incipit sortes desinit non significat
verum vel falsum ideo non sunt p̃posito
nes Scias. n. q̃ in omni diffinitione vel
descriptōe tmini⁹ immediate sequit̃ ūbū qm̃
aliqd̃ diffinit̃ p̃pe dī ē gen⁹. si vō diffi
nit̃ in p̃pē ē loco generis qd̃qd̃ at̃ postea
sequit̃ ē dīa im. p̃pria diffinitōe vel tenēs
locū differentie in descriptione.

OMNIS ENIM. diffinitio aut
est propria aut non propria. propria. n. ex pro
prio constat genere et differentia et est eorum que proprie
ponuntur in recta linea predicamentali ut homo
est animal rationale et sola species diffinitur tali
scilicet diffinitione que dat per essentialia rei. **DEFINITIO**
PROPRIA. n. est oratio que est esse rei signifi
cans. id est iudicans et dicens naturam rei
IMPROPRIA. autem dicitur de
scriptio seu declaratio que omni alio fit modo
ut predicatio. largo. n. modo assignate sunt deter
mino nomine et verbo diffinitiones et ordo
et propositione que omnes sunt descriptores seu
declaratores illorum quod sic descriptio vel de
claratio potest competere omni rei de qua
potest haberi aliqua notitia.

Subiectum loquendo est de quo
aliquid dicitur predicatum vero est quod dicitur alte
ro dicitur. copula autem semper est illud verbum secundum quod est
implicitum vel explicitum exemplum primi de
est bonum. exemplum secundum dicitur fortis currit. Et scias
quod quis multis modis aliquid dicatur esse
in alio vel dicitur de alio quos permittit quod
philosophico pertinent tamen loquendo superius est
in suo inferiori et dicitur de eo et sic fortis sub
est homini et homo animali Et nota quod si predica
tum dicitur ab actu predicandi et predicabile a po
tentia et aptitudine. ita subiectum dicitur ab actu
subiicibile a potentia aptitudinis Predicam
entum quod sit et quod ordines dicat diversorum
predicatorum libi patefaciam.

Propositionum alia categorica ut
que habet subiectum predicatum et copulam
que sunt eius partes principales ut predicatum et
alia propositio que continetur in se plures cathe
goricas aut per netam copulationis vel dis
functionis aut illationis vel conditionis
exemplum primi homo est et animal est. exemplum
secundum dicitur fortis est vel plato sedet. exemplum tertium
tu es homo ergo tu es animal exemplum
quartum si tu curris tu moueris. de hypothetici

per ea dicemus **PROPOSITIO**
affirmativa est in qua principale vel affirm
matum ut homo est. negativa vero per oppositum ut homo
non est in qua operum vim negationis super verbum
eadem principale. **PROPOSITIO** vera est illa que
significat precise sicut est et non se ipsam falsificat
ut ista homo est animal cuius principale
significatum est verum ut patet. Et dicitur notandum
non se ipsam falsificans quoniam ista propositio hec propositio
est falsa significat precise sicut est vel falsitas prin
cipaliter et tamen non est vera quod falsificat se.

Propositio autem falsa est que vel signifi
cat aliter quam est vel ipsa se ipsam falsi
ficat ut ista hoc est solum de demonstrata
vel predicta et ideo non valent illa consequentia
hec propositio significat precise sicut est ergo
est vera sed operum addit et non falsificat se ne
que valet ista hec propositio non falsificat
se ergo est vera ut ista homo est alius quod
significat aliter quam est. sed bene sequitur hec pro
positio non falsificat se nec significat aliter quam
est ergo est vera. **PROPOSITIO** necessaria est que signifi
cat precise sicut necesse est esse et non asserit se non
esse necessariam ut ista deus est. ista vero
hec propositio non est necessaria sed de
monstrata significat precise sicut necesse est
esse et tamen non est necessaria quoniam asserit se
ipsam non esse necessariam.

PROPOSITIO contingens
est que significat precise sicut contingens
est esse vel asserit se ipsam non esse neces
sariam ut ista rex sedet vel illa hec propo
sitio non est necessaria se demonstrata que
non est necessaria ut dictum est et est vera
ergo est contingens quoniam omnis propo
sitio vera aut est necessaria aut est contin
gens unde ista hec propositio non est ne
cessaria significat precise sicut est et non
falsificat se et tamen quia asserit se non
esse necessariam non est necessaria ergo
contingens.

PROPOSITIO impossibilis ē
q̄ vlt̄ significat sic impossibile ē esse vlt̄ as
serit se esse impossibile. vñ bñ sequit̄ hec
ppositio significat p̄cise sicut impossibile ē
esse ergo est impossibile vt patz de ista hō
est asinus Et etiā legtur hec ppositio asse
rit se esse impossibile ergo est impossibilis.
Itēz ponat q̄. b. sit illa ppō hec ppositio
est necessaria 7 a sit illa hec ppositio
nō est necessaria se demonstrata 7. b. dem
ōstrat a. sic p̄cise significāb⁹ mō necesse
est a. n̄ esse necessariū ergo a. esse necessa
riū est impossibile 7. b. ppositio sic p̄cise
significat sicut impossibile est esse ergo ē
impossibilis. Illa vō q̄ asserit se esse impos
sibile est ista hec ppositio est impossibilis se
demonstrata **EXPOSITIO** sicut hoc
p̄mū corolariū q̄ due ppositōes conuertū
tur q̄z vna est cōtingēs 7 reliq̄ necessaria
p3 d̄ istis hec ppositio n̄ est necessaria se
demonstrā q̄ sit. a. 7 hec ppositio n̄ est nece
ssaria q̄ sit. b. 7 demonstrat a. sic p̄cise sig
nificātib⁹ **Prima**. n. est ppositio cōtingens
s. a. altera vō necē. s. b. vt patz intelligenti
bus vāz dyaleticā. Ex istō corolariō
duo secūtur primū q̄ aliqua ppō sitō sig
nificat sicut necesse est esse 7 tñ est contin
gens Secūdum q̄ aliqua ppō est vā 7
n̄ necessaria q̄ tñ est significans sic necē ē
eē. patet ista duo d̄ ppositōe illa q̄ fuit. a
i p̄mo corolariō q̄ ē vā 7 n̄ falsificat se
7 significat sicut necesse ē esse 7 tñ nō est
necē sed cōtingens vt supra patuit.
AD POSSIBILITATEM
vō ppositōis duo coplatine requirūt. s.
q̄ significet sic possibile est esse 7 q̄ nō as
serat se n̄ esse possibile. exemplū p̄mi lor
tes currit Exemplū sdi hec ppositio non
est possibilis se demonstrata q̄ ppositio licet
significet sic possibile est esse tñ n̄ est possi
bil qz se ipaz asserit n̄ esse possibilez. Itē
n̄ valz illa cōia hec ppositio significat sic

possibile est esse ergo est possibilis vt p3 d̄
illa asserente ppositione se nō esse impos
sibileqz ēt seq̄ hec ppō n̄ asserit se eē impos
sibile ergo ē possibilis vt p3 d̄ ista hō ē lapis
7 de similib⁹ impossibilib⁹ ppositoib⁹. mlt̄
ta corolaria ex d̄cis possent inferri q̄ cā
breuit obitio Hec at̄ cū r̄glis d̄cis posui
de v̄itate falsitate necitate cōtingentia po
ssibilitate 7 impossibilitate ppositionū. qz
valde vtilis sunt in dyaletica 7 tales ne
cessarie declarationes ad multa soluēda
argumenta 7 v̄itates discernendas a so
phisticis rationib⁹.

Unc aut̄ d̄ significato ppōis dīce
dū est 7 p̄missis mltis ppōib⁹ alioz 7
distinctōib⁹ de tali re loq̄ntiū vt plūz
fmonez dimittā ad id q̄ credo melius re
ctiusqz tenēdū in hac pte v̄bis seu t̄minis
clar̄ a loyis speculātib⁹ latis v̄sitatis
venio declarandū.

Significatū ppōis est duplex. s. to
tale 7 ptiale **Primū** est illd̄ qd̄ ex
cōplexione v̄bali resultat oīz t̄minoz p
pōis. Secūdū. s. ptiale est qd̄ ex cōplexi
one v̄bali aliquoz t̄minoz 7 n̄ omnium
propositōis resultat exemplū illa .n. pro
positio hō est lapis totali suo significato
significat homines esse lapidem. partiali
v̄ro est significās hoīez eē. Illa qdem q̄
cōphendunt̄ i cōmuitate t̄minoz aut secū
tur ad eandē ppositōez n̄ credo tal̄ pro
positōis esse sua significata qm̄ tūc q̄libz
proposito saltim affirmatiua oīa signific
aret cū in q̄libz tali rō entis icl̄dat̄ quod
oīa cōtinet 7 rep̄ntat tū ēt qz ppositōes
ptinent ad sam opatoem itellec⁹ talia
vō significata cōphendunt̄ i p̄ma itellec
t⁹ opatione 7 ēt qz n̄ video rationez aliq̄
q̄liter ista ppositio homo est animal si
gnificet rep̄sētatiue asinū eē aīal vt voluit
Saetan⁹. mltō tñ largo mō loq̄ndo posse
m⁹ addere tertiū significatū q̄ eēt illd̄ v3

quod formalit sequitur ex tali propositi-
 one. nō tāq̃ ex cōplexione illi⁹. p̃pōis t̃mī
 noz sit illud significatū. qz hoc est vnum
 d̃ duob⁹ p̃rio d̃cis: sed tāq̃ inclusuz for-
 malit in aliquo illoz duoz. ptz. n. q̃ ex
 ista p̃positōne hō ē aīal que totalit signifi-
 cat hoīez esse aīal. p̃tialit hoīez esse rōne
 cōplexiōis suoz terminoz. Segtur etiaz
 formalit q̃ hō est subā 7 q̃ hō ē corpus.
 7 huiusmodi que largo mō possunt dici
 significata inclusa vel sequētia in tali vel
 ex tali p̃positōne seu significato illius
 resultatē ex formali cōplexione oīum
 suoz terioz vñ breuit cōcludēdo dico eē
 dupl̃x significatū p̃positōis asf̃tiūū totale
 7 asf̃tiūū p̃tiale: 7 vtrūq̃ pōt eē dupl̃x at
 n. q̃ autē tice exp̃maria significatōe oīuz
 terminoz sic coiter significatūū resultat
 illi⁹ p̃pōis vel est tale p̃ nouā ip̃ositōem
 p̃ quo aduertēdū est hāc cōsequētiā n̄ va-
 let a p̃positō q̃tū ad hoc significatū ē ve-
 ra ergo a p̃positio est vera qz arguitur a
 fm qd a simpl̃r patet qz ista p̃positō hō
 est lapis est vera q̃tuz ad hoc significatū
 s. hoīez eē qd est asf̃tiūū p̃tiale 7 tñ pro-
 positio ē falsa 7 impossibil qz significatū
 suū asf̃tiūū p̃ncipale seu totale est falsū
SECVNDO aduertēduz est q̃ nulla
 p̃positio v̄ra hēt significatū aliqd asf̃ti-
 uum vel sequēs qd sit falsum. sed bene q̃
 libet p̃positio falsa hēt aliqd significatū
 asf̃tiuum vel seq̃s q̃ est falsum vt patz
 discurrenti. qz regla ē aristotelica qd ex
 falsis possit sequi verū. s. ex veris nil nisi
 verū. **SYSNYSZLATUM** ergo
 p̃positionis vere est sic eē ex pte rei sicut
 per p̃positōem significatur. **SYSNYSZ**
SYZLATUM ergo falsū p̃pōis est per
 cōtrariū. s. nō sic esse ēē. **SYSNYSZL**
ATUM autē necessariū p̃positōis ē ita
 esse ex pte rei et q̃ non possit alr esse ex p-
 te rei sicut p̃ p̃pōem significat saltem in

sensu cōpōitionis itelligendo 7 de necessit-
 ate cōnexiōis et hoc in reb⁹ creatis intelli-
 gendo tale significatū necessariū in rebus
 at increatis est necessariū absolute. **SYS**
SNYSZLATUM vero cōtingens p̃-
 positionis est indifferent sic esse posse v̄l
 alr esse posse diuisiue sicut p̃ p̃positōem
 significat. **SYSNYSZLATUM**
 possibile p̃positōis est posse ita esse exp-
 te rei sicut p̃ p̃pōez significat. **SYS**
 nisatū v̄ro ip̃ossibile est qd ip̃ossibile sit
 sic esse ex pte rī sicut per p̃positōez signi-
 ficat exēplū p̃mi sortēs ē homo sorte exi-
 stente. exēplū secūdi plato currit plato
 ne sedente exp̃eluz tertij hō est animal in
 necessitate cōnexiōis 7 deus est in neces-
 sitate absoluta exēplum quarti rex sedet
 exēplū quinti papa disputat exēplū vi.
 deus non est vel nichil qd est hō est aīal

Repositōnū v̄o categoricaz
 qdā d̃r eē v̄iūsals qdā p̃ticularis
 qdā indefinita qdā singularis i v̄iuerſali
 p̃positiōe subiectū est terminus cois def-
 minatus signo v̄iuerſali. In p̃ticulari ve-
 ro deterāinat p̃ aliqd signū p̃ticolare in
 idiffinita ē subiectū t̃mī⁹ oīs s̄m aliq̃ sig-
 no in sigl̃ri subiectū ē t̃mī⁹ discret⁹ v̄l oīs
 cū p̃ noīe d̃mōstratiuo singularis numeri
 exēplū p̃me q̃libet hō currit. Secūdo ali-
 qs hō currit. Tertie hō currit. Quāte so-
 rtes currit v̄l hoc aīal disputat. q̃ oēs p̃-
 positōes dicunt quāte. 7 q̃libet cōsimil̃
 a d̃yaleticis appellat p̃positiō q̃ta vñ
 versus. Que ca. vel pp. qualis ne vel
 af. u. quāta vel in fin.
 Ex huiusmodi v̄ro quātis p̃positiōibus
 cōstituūt. cōtraria. cōtradictoria. subcōtra-
 ria. 7 subalternā in figura. aut mediantib⁹
 his sex t̃mīnis. possibile. ip̃ossibile. necess-
 ariū. cōtingens. v̄ez. falsū. vel alijs con-
 similibus. illis equalentib⁹ vt pōt possib

libliter non pōt impossibiliter. opz necō
cōtingit cōtingēte ita est vere nō ita est fse
7 vocant huiusmodi ppōnes cū aliquo
dcōz terminoz modalesq vel fiūt in sen
su cōposito aut in sensu diuiso. Nā cum
aliquis dcōz terminoz totalr pcedit in
tali ppōne in qua ponitur v l finalr in ea
subsequit vocat ppō illa modalis in sen
su cōposito exemplū necessario oīs hō est
aīal vel omnis hō est aīal necessario. Si
vō mediat inter subiectū 7 p dīcatū ppō
nē scīr d sēsu diuiso exēplū oīs hō necō ē
aīal. De quibz ppōibz i sēsu cōpositōnis
7 sensu diuisionis in parte tertia de pba
tōnibus terioz aliqz finonez faciemus
EX HYS AUTEM. ppositōibus
mediatibus illis tminis modalibus cōsti
tuunt cōtraria subcōtraria cōtradictoria
7 subalterna q in figura quadrati coiter
a loyca solēt ordinari. Exēplū necessario
qlibet hō est aīal impossibilr qlibet hō est
aīal possibilr aliquis homo est animal.
cōtingenter aliquis homo non ē animal.
Item necesse est deum esse. ipossibile est
deū ēē possibile ē dō ēē cōtingēs ē deus nō ēē
prima .n. 7 secūda in hīs duobz exēplis
sunt contraria fda 7 tertia sunt cōtradīc
toria 7 sic pīa cū quarta 7 pīa cū ter
tia 7 fda cū qīta sunt subalterna. Pre
terea quilibet hō pōt currē. nullus hō pōt
currē. Aliquis hō pōt currē. aliqs hō
nō pōt currē. q ppositōes quatuor sunt i
sensu diuiso. 7 pīa cū fda sunt cōtraria
tētia cū qīta subcontraria. fa 7 tētia 7
pīa 7 quarta sunt cōtradictoria. pīa 7
tētia 7 fda cū qīta sunt subalterna. Ex
alijs etiā ppositiōibus in quibus nō pō
tur aliqs illoz terioz modalium possunt
formari etiā huiusmodi figur q ppositōes
vocant de inesse vbi grā. qlibz hō currit
nullz hō currit. aliqs hō currit aliqs hō nō
currit In qbz aliq rēgle sūt obfuade. pīa

duo cōtraria nō possunt ēē siml vā sed bñ
sil fīa. Secūda duo cōtradictoria nō possūt
ēē sil vera neq siml falsa. Tertia subcon
traria. possunt esse simul vā 7 non falsa
Quarta si vniuersal ē vā 7 pīclāris 7
non econuerso. Quinta si pīclāris est fīa
vlis est falsa. 7 n econūso nā ista qlibz hō
ē alb? ē fīa 7 tū ista sua pīclāris ē vā ali
qs homo ē alb?. Sexta in oībus cōtradīc
torijs 7 alijs ppositiōibus ordinatis in fi
gura debēt tminī pīale p eodē vel p eīd
supponere 7 sit idēz vbi. idē p dīcatuz. 7
idē subiectū in vtriusq qītu dico ad ligni
ficationē 7 suppositiōnē tminoz. Septi
ma vniuersalis affirmatiua hēt vel hēre
potest duo cōtradictoria vnum per nega
tiōnē pcedentē totā ppositiōnē. vt qlibet
homo currit non qlibz homo currit 7 ali
ud est pīclāris negatiua ut aliqs hō nō
currit Octana vlis negatiua eodē mō hēt
duo cōtradictoria. vñ p negatōēz pcedē
tē vt nlls hō currit. n vllz hō currit 7 aliō
pīclāris affirmatiua vt aliqs hō currit. no
nā vniūsal affirmatiua 7 pīclāris affirmatiua
7 vniūsal negatiua 7 pīclāris negatiua
sunt subalterne. Decia reglā vniuersalis
affirmatiua 7 vniuersalis negatiua sunt
cōtrarie ppositōes in figura subcōtraīza at
pīclāris affirmatiua. 7 pīclāris nega
tiua ill vniūsalibz correspondētes. xi. re
glā ē exceptiue ppositiōes 7 exclusiue 7
ablatiue in cōsequētia nō cōstitūnt figu
ras dicto mō 7 sunt ppositiōes nō qīte.
exēplū pīe. oīs hō pīez fortez currit exē
plū fde tātū hō est aīal ablatiu? in cōsequē
tia est sole oriēte sit dies 7 huiusmodi de
quibus in pbatōnibus tminoz dicturi
sum? ideo hic pīaseo 7 nō solu inrecto
possunt ordinari huiusmodi figure. 7 cō
traria 7 cōtradictoria 7 subcōtraria 7 sub
alterna. sed ēt in obligis casibz vt cuiusl
bet hoīs affinus currit. nulli? hoīs affinus

currit alicuius hominis asinus currit ali
cuius hominis asinus non currit et sic in
alijs Duodecima regula si alui deārum
ppositionū pbat negatio illa eqpollz vñ
rātuz valz qñuz sua contradictoria. Si vñ
negatio postponat equipollz suo contrario
sed pposita negatio et postposita facit eq
pollere suo subalterno exēplū pmi nō qui
libet hō currit equipollz isti aliqz hō nō
currit exēplū fdi qlibz hō nō currit eqpol
ler isti nullus hō currit exēplū tertij non
quolibz hō nō currit equipollz isti aliquis
hō currit vñ versus. Loīs est pre contradic
tione. p. ad. p. postq. subalter.

Riplici. n. mō cōtingit fieri ouer
sione in dyalectica simplr. s. per
accidens et p contrapositionē exēplū pmi
nullus hō est angelus nullus āgel⁹ est hō
Itē aliqz hō disputat aliqd disputās est
hō ita q i ouersa cōtēte eadē reāneat q
ritas et qñitas. et scias q vniuersalis nega
tiua et picularis vel indefinita vel singla
ris affirmatiua ouertunt simplr exēpluz
fdi. s. per accidēs ouertunt vniuersalis affi
rmatiua et vniuersalis negatiua remanen
te eadē qñitate i ambabus mutata in cō
uerrente qñitate vt nullus hō est equus ali
quis equ⁹ n est hō oīs hō est sba aliq sba
est hō exēplū tertij p cōtrapositionē ouertū
tur vniuersalis affirmatiua et picularis
vel indefinita vel singularis negatiua ma
nente eadē qñitate et qñitate. sed mutāt
termini finiti in terios infinitos vt oē aial
est sba oīs nō sba est n aial Itē aliqz hō
n est sapiens aliqd n sapiens nō est n hō
vñ ponunt coiter isti vsus.

feci simplr conuertit eua per acci.

Alto per contra sic fit conuersio tota.

Ropō ppoteticha ē in q plēs cō
iungunt ppōes per notā aut cō
ditiōnalez vel rōnalez. aut per notā copla
tionis vel per notā disunctionis exēplū

Exemplum pmi si tu es homo tu es
animal vel tu curris ergo tu moueris ex
emplum secundi tu es homo et tu es ani
mal exemplū tertij tu curris vel tu mone
ris. Nota cōditionis vel rationis cōstitu
unt cōtētiā et ideo in vltia pte de hac mā
tractabimus Sed coplatiua est in q con
iungunt plēs ppositiones p notā copla
tōis et ista vñ ē affirmatiua et illa i q nō co
platōis affirmāt vñ ē negatiua et est in q
talis nota negat exēplū pmi tu curris
et tu moueris exempluz fdi n tu curris et
tu moueris. **ET TERTIUM** quedā
est copulatiua vñ qdā sba exēpluz pmi
tu es homo et deus est. exēplū fdi tu es
hō et deus nō est et ad veritatem regitur
omnes ptes esse vram. Ad falsitatem vñ
vnā sufficit esse falsa. Ad necessitates autē
vtrāq ptes necessariā. Ad contingentia
aut vñā ptes sufficit cōtingentes esse et vñā
alteri nō repugnantes exempla patent dis
currenti. Et nota q oī i oī ppoteticha affi
rmatiua notā ipsius esse affiūmata. In
negatiua vñ tale notā negari oī et non p
tes q sunt ipi cathegorice exempluz vt tu
es hō et tu es animal q ē affirmatiua ex
emplū vñ negatiue tu curris n et tu sedes
vel p negationē pcedētes totā ppotetichā
DISIUNCTIVA est in q plēs cō
iungunt cathegorice p notā disunctionis
et illa vñ est affirmatiua in qua talis nota
n negat vel est negatiua in q nota disunc
tionis negat vt n tu es hō vel tu curris.
exēplū pmi tu es vel deus est. Ad vñā
tes cuius suffic qd ps vñā sit vñā. ad falsi
tates vñ vtrāq ptes falsā esse regit. Ad
possibilitates vñā ptem esse possibilem et
ad impossibilitatem qñlib. regit esse im
possibile vt deus non est vel homo est la
pis Necessaria vñ est cū ps vñā est necē
vel vñā alteri contradicit exēplū pmi de
us est vel tu es homo. exempluz secundi

tu es vel tu non es. Ad contingētia vero op
 orret qualz ptem cōtingentē esse 7 nullā alre
 eri repugnātez nec contradicōria ptiū repūg
 nare vbi est aduertendum qd disjunctiua 7
 coplatiua de ptribus contradicōrijis contradic
 unt vt tu curris 7 nō moueris tu nō curris
 vel moueris. Itēz aduertēdū est qd duo
 zū contradicōrijōz si vnu ē cōtingēs 7 reliquū
 vt tu nō curris 7 moueris. tu curris vel non
 moueris quoz qdlibz est cōtingēs. 7 si vnu
 est necessariū reliquū est impossibile vt tu
 nō curris vel moueris qd est necēariūz tra
 dicit huic tu curris 7 non moueris qd est im
 possibile Et hec breuif de ppotēciis dicta
 sufficiāt. De addicōnali vero 7 rōnali vt di
 xi in quarta pte cū de cōsequētijs agemus
 declaratōez faciemus sufficientem 7. 7 ita
 de silogismo 7 de modis ipius 7 ois argu
 mētatiōis. Soler. n. cōiter a loycis poni ar
 bor qdā ad oīdendū ordinē pdicamētū sub
 stātie vel alioz quaz ego ad pns des. gnare
 nō intendo qm de pdicamentis 7 vniuersa
 lib² requirit specialis tractat². sufficiat mī
 mō te. p quadā generali notitiā scire qd sub
 stātia ponit² p genere generalissimo qd diui
 dit² p corporeā 7 incorporeāz. 7 sba corpo
 rea ponit² deinde. sba seu corp². 7 diui
 dit² aiatū 7 in aiatū 7 corp² aiatū p sensibi
 bile 7 insensibile 7 deinde aial diuidit² per
 rōnale 7 irrōnale. 7 sub aial ponunt² spēs
 specialissime vt hō equ² 7 huiusmoi. sub q
 bus indiuidua 7 declaratōez istoz oīnz qd
 diffinitōes diffinitōez hūitū ibi diffuse po
 nētur cū deo iūbēte s3 tractatū vt pmissi tue
 D. post hūc cōpilabim². Nūc vō ad fdam
 ptē huius tractatus pncipalem volo descē
 dere qd vtilis valde est in oī dyaletice parte
 de suppoibz. i. terioz i qua deuiare in ali
 quib² intēdo a coi opioe quā iā tenui. 7 in
 multis publicis disceptatōibz defēdi. 7 in
 multis et pnb² ad hebreo maxie q̄tum ad
 psonales suppoīes conuui vie.

Supposito ē statō termini pro aliquo
 supposito vel plibus cōnexi in orōe
 pfecta p cui² declaratōe intelligendū est qd
 termini si fuerint sine cōnexionē verbali non
 supponūt 7 etiā opz ex tali cōnexionē pfcās
 generari sensus in animo auditoz. 7 idco
 dicitur pfecta. vñ in istis hō est sba. hō 7
 equ² sāt animalia. Termini supponūt p plī
 bus suppositis. s3 dicēdo sortes ē hō iohēs
 est bonus supponūt in hīs. ppōibz p vno
 supposito. p quo. n. supposito vl suppositis
 trāsīt vis verbī vl pncipij in tūm vl teriof
 sic supponētes. qz a vbo vel pncipio i ma
 iori pte trahūt tmini vt supponūt. taliquē
 mediāte aliquo alio termino cū ipō verbo
 simul vel pncipio trāsīt vis suppoīs in ta
 les terminos supponentes. exempli grā hō
 est. ly hō non supponit nisi p suppositis q
 sunt. quia vis illius vbi est nō trāsīt ultra p
 sentia sed cū dico. pmitto tibi. x. florenos ly
 florenos nō suppoit mī p his q sāt s3 p his q
 eē possūt. qz vis illius vbi pmitto ultra pti
 tia se extendit. Itēz si dico albū possibile
 est esse nigz vl sortē possibile ē esse animal
 sorte nō existente tā ly albū q ly sortem sup
 ponūt p re q pōt eē. 7 vis suppositōis nō trā
 sit i talis tios solū a vbo s3 sil a vbo 7 terio
 modalī. Amplius pōt esse qd añxps sit hō
 q est in tali ppōne non supponit ly añxps
 p re q est. sed p re q potest esse. Et dicit pe
 trus mantuan² qd ly añxps capit suppoēz
 a vbo pntis tps. qz vis illius vbi sic conū
 ctū cū illo verbo potest transit etiam in ea q
 nō sunt Nā tota illa orō qd añxps sit hō cū
 eius ptribz sequit² vim illius verbī potest
 ego aut credo qd abutritūqz vbis supponēz
 accipiat. Itēz tu es intelligēs homīez qui
 non potest esse in ista ppōne ly hoīem sup
 ponit non p re q est. sed p re q intelligit qz
 vis illius pncipij transit vsqz ad ea q intelli
 gunt². Preterea tu es itelligens chimeram
 vel montē aureū magnū vsqz ad celū ly chi

merā et ly montes aureū supponūt nō p re
 bus q̄ sūt vl̄ esse possūt sed p hīs q̄ possunt
 ymaginari vl̄ intelligi Null⁹ ergo t̄mī⁹ h̄z
 a se ip̄o vt supponat iō nō nisi in orōe p̄fca
 supponit q̄uis eq̄lit significet in orōe sicut
 extra orationē Et oīs t̄mī⁹ q̄ verificat̄ i ali
 qua orōe suppoit p hīs pro q̄b⁹ i t̄lī ppōe
 sit verificatio nec t̄m oīs q̄ suppoit verificatur
 Termin⁹ .n. verificat̄ p q̄b⁹ tota ppō verificat̄
 ex cōpositiōe suaz p̄tū significās. vñ in ista
 ppōe aliq̄s hō ē albus significat ly hō oēm
 boies p̄teritū p̄ntē et futurū. et t̄m nō suppoit
 nisi p hoibus p̄ntibus Et ideo n̄ cōt̄it q̄
 t̄mī⁹ verificat̄ p eo pro quo suppoit et pro q̄
 cūq̄ suppoit t̄mī⁹ illud significat sed n̄ eodē
 so. l. q̄ pro eis supponat q̄ sūt vt patuit in
 exēplo dato et alia dari m̄lto possēt q̄ cā br
 euitatis obmitto. Amplius qdē sciendū
 est q̄ oēs t̄mī⁹ includentes se ip̄os formalit̄
 et significātes nūq̄ supponūt nisi pro suo p
 sonali s̄gto vt sūt oēs t̄mī⁹ trāscēdētes qui
 sūt t̄mī⁹ p̄me int̄tōnis Et isti et alij dīctiō
 t̄minis nomen signum et h̄modi q̄ sūt t̄mī
 nī f̄de int̄tōis vñ iste termin⁹ ens s̄gto oē
 ens et includit et se ip̄m et iste termin⁹ nomē
 s̄gto oīa noīa et etiā se ip̄m includit et s̄gto et
 ista de alijs vt intelligenti p̄z facill̄ discurre
 do Itēz sciēti est q̄ oīs alij t̄mī⁹ nō se ip̄
 sos sic s̄gntes et includētes forālī p̄le t̄m s̄g
 nificatiui sp̄ supponūt p̄sōāl̄r siue sit p̄rie in
 t̄tōis siue p̄rū f̄de siue s̄biectū p̄me et p̄dic
 atū f̄de siue p̄rie et s̄biectū f̄de dūmō t̄m
 alicui illoz nō addat aliqd̄ signū materiā
 litatis q̄ sūt ista dīctō iste t̄mī⁹ ly q̄ a loy
 cis ponūt et vbiq̄ ponit aliquod d̄corūz
 signoz terminus ille cui cōiungit̄ in ppōne
 materialit̄er suppoit vt ly hō est hō ista dīc
 tiō silogis̄m est silogis̄mus iste terminus pe
 trus est petrus oīa illaz ppōnum s̄biecta
 sunt terminī māl̄r supponentes. Alteri⁹
 sciēdūz q̄ oēs terminī q̄ sumunt a p̄rio mō
 effendi possūt cōsiderari sic vt impositi sūt

ad significādū tales res quā ita significāt
 in p̄positiōe sicut ex ra et semp p hāiusm
 odi re supponūt et sunt omnes t̄mī⁹ p̄ime
 int̄tōnis quoz t̄m si in aliqua p̄positiōe
 aliq̄s ponat̄ p s̄biecto et p̄ p̄dicatoponat̄
 aliq̄s termin⁹ f̄de int̄tōnis q̄z p̄dicatū de
 clarat q̄d̄itatē s̄biecti et est q̄dā vniuersale
 cū sit f̄da int̄tō. dico q̄ tale s̄biectūz t̄m
 n̄ suppoit in tali p̄pōne pro s̄gto suo vel
 supposito vel suppositis pro quo vel pro q̄
 bus supponit cū in actu cōiungit̄ cū p̄dica
 to q̄ sit termin⁹ p̄me int̄tōnis vel q̄ ip̄s sit
 p̄dicatū alicui⁹ vl̄ d̄ aliquo q̄ sit s̄bm p̄me
 int̄tōnis grā exēpli cū dicit̄ hō ē sp̄s illd̄
 s̄biectū hō non suppoit māl̄r vt qdāz d̄nt
 vt infra patebit neq̄ et supponit pro suis su
 ppositis sic in ista hō est aīal vel hō currit
 Suppoit ergo in illa p̄pōe forāl̄r pro re
 vl̄ int̄tōne q̄ est sp̄s et ita verificat̄ et nō alr

Pro quo vlt̄ius sciēti q̄ sit qdāz f̄da
 int̄tō fundat̄ sup p̄mā int̄tōez ita vna f̄da
 int̄tō fundat̄ sup aliā f̄da3 int̄tōnez Nā
 hoc q̄ dico sp̄s q̄ est f̄da int̄tō fundatur
 in hoc q̄ dico hō q̄ est p̄ma int̄tō ita sup
 hoc q̄ est p̄dicabile de m̄lris q̄ est f̄da int̄
 tio fundat̄ hec f̄da int̄tō q̄ est sp̄s et super
 sp̄m fundat̄ species s̄balt̄erna et sic de alijs
 q̄ sunt f̄de int̄tōens. Unde in noibus tam
 p̄me int̄tōnis quā secūde qdā d̄ntur si
 ne cōplexiōe vt hō et cū dico species et qdā
 cū cōplexiōe vt hō currit vel hō est sp̄s vel
 species est f̄da int̄tō alr tamen supponit
 in illa hō currit s̄bm et alr in illa hō est sp̄s
 vel hō est f̄da int̄tō qm̄ in p̄ma p̄suppoit̄
 pro suis suppositis ad q̄ significare imposi
 tū est In f̄da vero s̄gto accipit̄ rōne p̄dica
 menti et resp̄cū int̄tōnis seu rei intellectu
 sub quodā ente rōis vel conceptū vniūsalī
 pro qua supponit. Ex quib⁹ sequit̄ q̄ s̄b
 lecta hāz ppōnum hō est sp̄s aīal ē gen⁹
 et huiusmodi non supponūt material̄r vt q̄
 dam dīcūt q̄ ostenditur. Nā ille terminus

homo mālter sūptus de nullo p̄dicat̄ ergo
 ille terminus homo mālter sūptus nō est ali
 qua spēs tū qz p̄sonalr sumpt⁹ ē aliq spēs ⁊
 finis p̄soālter sumptus n̄ pōt ouerti cū ip
 somet mālter sumpto omnia illa patēt qz
 duoz ouertibiliuz qeqd sīgt̄ vñū sīgt̄ alte
 rā dicēdo. n. hō currit hō est spēs subiecta
 istaz. p̄ponum nō idēz sīgt̄ iō n̄ ouertunt̄
 āplius si staret mālter tūc illa nō ēēt. p̄pō hō
 est spēs qz nō est; aliq ps orōis ille termin⁹
 hō si materialr supponerz. q. p̄bat qz tūc
 ille terminus hō esse nomē. ⁊ p̄bo qz nō qm̄
 ēēt termin⁹ cois ⁊ arguit̄ qz nō qz aut gen⁹
 aut spēs nō p̄muiz neq; s̄dum vt patuit qm̄
 p̄sonalr sūptus ē spēs vel forālter sūptus
 vt dicit̄ est. Itē ille terminus homo mā
 liter sūptus nō ouertit̄ cū sibi sibi p̄soālter
 sumpto ergo cū p̄sonalr sumptus sibi sibi
 sit spēs ille termin⁹ hō mālter sūptus nō erit
 spēs p̄ illismet indiuiduis p̄ qbus est spēs
 ille termin⁹ homo sibi similis p̄soālter sūp
 tus nec est spēs p̄ alijs indiuiduis ergo mā
 liter sūptus ille terminus homo n̄ est spēs
 p̄terea ab impositore illi termino ipositum
 est ad significādū ōs hoies caderet. n. a suo
 mō significādū si mālter supponeret in illa
 propositiōe homo est spēs vel esset s̄ta illa
 propositiō nescio enim uidere quomodo ve
 lint loyci aliqui cedere illū terminū homo
 in illa p̄positiōe materialr supponet ⁊ ita
 dicendū est de illa aīal est genus qz subiec
 tum non suppoit mālter sed forālter vt dicit̄
 est sup̄ de subiecto illius. p̄positiōis homo
 est spēs. Et si dicit̄ in istis p̄ponibus ois ē
 terminus qz est relatiuum hoc est p̄ nomē su
 biecta supponit materialr ergo dat̄ suppo
 materialis dōm qz ille nō sunt p̄pōnes qm̄
 sinchathegozema hēt tūc offm̄ i. p̄pōne cū
 addit̄ alicui terio cui finire possit. Ter
 minū aut̄ relatiui non sunt subiecta nec p̄e
 dicata neq; p̄tes subiecti vel p̄dicati nisi rem
 ante latz rep̄sentent p̄noia etiā demonstrati

aa sunt cassa ⁊ vana nisi aliqd̄ demonstrēt te
 ste p̄sciano qz ille non sunt p̄pōnesz. Et
 ex p̄sequenti termini illi n̄ supponūt qz sup
 positio n̄ est nisi in p̄positiōe vt dictū est
 P̄terea q̄ ponunt̄ p̄ subiectis illoz triū
 p̄p̄loz nō est aliquid illoz aliqua ps ora
 tionis s̄c etiā subiectuz ipsius p̄p̄xi ois est
 signū non est aliq ps orationis qm̄ quocūq;
 scripto vl̄ vocali qz ponit̄ p̄ subiecto alic⁹
 illoz p̄p̄loz demonstrato. si illud est; nomē
 non esset nisi per modū significādū illi datū
 gnale vl̄ speciale ab impositore. s̄ ab im
 positore datū est qz talis termin⁹ ois significet
 adiacere vel per modū alterz multiplicātis
 sed nullū talez habz in illo p̄p̄lo ergo seq̄r̄
 qz nullus eius potest mālter supponere. qz sp̄
 tius suppoit p̄ eo qz sīgt̄ ex ipōne seu ex nā
 li itentōne neq; habent ab impositore qz sta
 re possint materialr ille terminus hō ⁊ ille
 terminus ois ⁊ illi alij ⁊ significent se soluz
 ip̄is remanetibus p̄tib⁹ orationis Et si ali
 ud significatū haberent essz illd̄ diuersuz p̄z
 rationez ⁊ sic essent illi termini equoci cum
 sint t̄mini p̄me impositiōis illo modo ma
 terialr significātes. Itēz si illi ois mate
 rialr supponeret sibi modo essz illa congrua
 oratio oēm est signuz ⁊ ly oēs essz p̄ oīs ca
 sus rectus qz est s̄z qz hoc non habz ab im
 positore neq; ex naturali itentōe ⁊ ex cōt̄i
 talia p̄p̄exa nō sunt p̄pōes neq; ēt illa alia
 qz est relatiui hoc est p̄nomē demonstratiuz ⁊
 similia qm̄ inq̄t p̄scian⁹ qz relatiua ⁊ p̄no
 mina demonstratiua cassa sūt ⁊ vana sine de
 monstratiōe ⁊ relatiōe qz significatiōez ac
 cipiūt a d̄m̄strāte vel iferente. Terminū
 v̄ro qz n̄ significāt non supponūt sed non ecō
 uerso Itēz aūt̄ p̄pō hō est spēs est s̄ta si su
 biectū suppoit p̄soālter tū qz p̄dicatū ē sup
 ponens p̄ itentōe ⁊ est res resp̄cā qz funda
 tur sup̄ illud subiectū hō ideo illd̄ subiectū
 simplr seu forālter habet supponere p̄ re res
 p̄cta seu itentōne in illa p̄pōne hō est spēs
 b ii

7 h mo ē ppositio va. 7 cū aliq dnt q illd
 subiectū n est ps orōis n recte dnt pmo est
 nomen pme intētois. q in tali ppōne ēt ligē
 res reales q sūt de pmo mō essēdi entis.
 Ex qb^o vt intellectis oibus orit hūdo q
 dā pma ad actū intelligēdi q pma dī inten
 tio sup quā fundat fda intēto qūis in tali
 ppōne p illis reb^o nō supponat reali^o s3
 pro respectis vt dcm est. Et h sufficit vnde
 aduertēdū q oēs iste tales ppōes sūt fle s3
 vitates iste tūis hō ē subiectū iste tūis aīal
 est pīcatū. In ista ppōne hō est aīal 7 illa
 etiā ille tūis hō est spēs. in illa hō est spēs
 cut ista iste tūis hō est spēs demonstrādo s3
 iectū illius ppōis hō currit l3 s3 iectū ei^o sit
 spēs. qz subiectū illi^o ppōis n ē ille tūis hō
 qz n est ille tūis exis hō. vtz tū vt veri^o po
 ssimus oceptus mīs expmēre terios appel
 lamus noibus rez 7 grā breuitatis frequē
 ter omīs huiusmodi loquēdi modū admittūt

Appō psonal est statio termini signi
 ficatue sūpti in ppōe p aliquo sup
 posito v l p libus in quod v l i que trāsīt vīs
 vbi vel termini a q hēt vt supponat hic. n.
 supponez mālez tāq supflūā derelinquo. ne
 scio qdez quō mīti loici ccedāt 7 ponāt eaz
 7 dicūt. q iste due ppōes sunt vē petrus ē
 nom propuz 7 petr^o n est nomē ppuz 7 q
 sūt duo s3 cōtrarij s3 n recte sentiūt qz si in
 supponūt termini eodem modo supponunt
 vt requirūt in subcōtrarijs oibus 7 cōtradi
 ctōijs nescio videre quō sit illa pma ūa ex
 quo ly petrus ibi est nomē cū stet materia
 liter. 7 sic illud pīcatū n pōt in illa propo
 sitione vīficari de subiecto. tā etiā qz illd su
 biectū cadit a suo modo significādi nec ha
 bet ab impositore. nec ex nāl i interde vt se
 ipm significet 7 si se ipm solum significat ad
 huc esset flā qz subiectū sic eēt nomen. 7 ex
 cōm pīcatū illd falsificaret de subiecto. 7
 ideo dico q vel est flā illa ppō vel n ē ppō
 vt sup dcm est 7 ita de alijs osimilib^o. Et

si qrat nūqd aliq termin^o suppoāt mālī
 rīdet vt sup q cū additōe alicuius illoz si
 guoz ly. ista dictio. iste terminus 7 tū sub il
 lis n licz descēdere vt iste tūis hō est. iste te
 rmin^o hō 7 si vis facere descēsu sic descen
 das. 7 isti sūt cēs termini qz vnus ē ly hō
 in mēte 7 alter est ly hō in voce. 7 aliū est
 ly hō inscripto illis tribus ita demonstratis
 ergo iste tūis hō est ille terminus hō q cūq
 demonstrato illoz triuz 7 ita i alijs si vis talē
 descēsu faciās. sub subiecto ēt ppositiois
 cuius pīcatū est fde intētois. 7 subiectū ē
 pme sine aliquo signo n l3 descēdere sed bñ
 sub pīcato. vt de istis subiectis p3 istazū
 ppōnum hō est spēs. aīal est genus 7 huius
 modi. s3 bñ dicēdo aliquod aīal ē gen^o. ali
 qs homo est spēs posset descēsus fieri sub
 illis subiectis quīs ille essent fle. 7 quō des
 cendat nunc cito apparebit in hīs q secūt

Suppositiōnā personaliū alia discreta
 alia cois. Suppositiō discreta ē statio ter
 mini discreti v l comunis cū pnoie demonstra
 tiuo discreto in ppositione p aliquo suppo
 sito vel p libus in qd v l q trāsīt vīs termini
 a quo habz vt supponat. vt fortes ē homo
 hoc aīal disputat demonstrato platone 7 h^o
 modi. sed dicēdo talis hō currit te demo
 strato subiectū illud n supponit discrete q
 uis signū sit demonstratiuū. 7 hoc qz illa si
 gna talr talis 7 tā^o n faciūt ppōnes singla
 res. sed indefinitas cū tūmo cōmuni posita

Suppō cois est statio tūmī cois i pro
 positione p supposito vel suppositis in qd
 v l in que trāsīt vīs illius termini a quo hēt
 vel supponat vt homo est aliqd animal cu
 rrit 7 huiusmodi. 7 diuidit suppositiō co
 munis qm qdā est determinata 7 quedam
 est confusa. Determinata aut ē qm talis ter
 minus cois stat in propositione sine aliquo
 signo vel cū signo pīclari vt homo currit.
 aliqd aīal est albū 7 huiusmodi. Sub ter
 mino autēz stāte determinate sūt descēsus

ad sua supposita si h3 plura cū debito me-
dio diffinitive ut alijs hō ē spēs 7 isti sūt oēs
hoies ergo ille hō est spēs vl ille hō est spēs
quis ppō sit ita Itē hō est alb⁹ vl aliquis
hō est alb⁹ utrobq; sub subiecto mō illo des-
cendit Et scias q; in oī descēsu requirē deb-
itū mediū alijs n̄ esset bon⁹ nec oīa valeret
ut vbi gfa dicēdo oīs hō est al⁹ ergo ille ho-
mo est al⁹ et iste hō est al⁹ et sic de singulis
qm̄ aīis est vīm 7 necessariū et oīs sīm i ali-
quo casu ut etiā clarius infra patebit et ma-
xie cū de cōtīs tractabim⁹. Suppositō
cōfusa diuidit p cōfusa distributivā 7 cōfusa
tm̄. Et cōfusa distributiva p mobilē 7 imob-
ilē Suppositō cōfuse distributiva mobilis ē
statio tmi coīs in ppōe p supposito vl sup-
positis in qd vl i q trāsīt vīs vbi vl tmini
a quo h3 ut supponat sup quē tmini trāsīt
vīs tmini hūis vīm distribuēdi ut oīs hō
currit stat cōfuse distributivē mobilis illud
subiectū hō sub quo l3 descēdere copulativē
ad oīa sua supposita ut 7 isti sūt oēs ho-
ies ergo ille hō currit 7 ille hō currit et sic d
alijs S; p maiori notitia obfuāda sit illa
pma rēgula circa māz istā Omne p̄dicatū
exclusivē affirmativē 7 ppōis negativē siue
indefinita siue vlis si fuerit capax cōfusiōis
stat cōfuse distributivē ut tm̄ hō est al⁹ alijs
hō n̄ est al⁹ null⁹ lapis est al⁹ In oib⁹ hīs p
pōnib⁹ illd p̄dicatū al⁹ supponit cōfuse distr-
ibutivē. Secūda rēgula oē p̄dicatū vlis
affirmativē 7 omne subiectū exc usivē si fue-
rint tmini coēs cōfūdū cōfuse tātū si ab alijs
signis n̄ ipediāt ut oīs hō est al⁹ tm̄ hō ē al⁹
p̄dicatū stat cōfuse tm̄ in vlis et subiectū supp-
onit cōfuse tm̄ exclusivā Et nō q; oīs exclu-
siva cōtū cū vlis d tīs trāspositis ut deā cū
ista oē al⁹ est hō. Tertia rēgula omne sub-
iectū ppositōis vlis siue affirmativē siue ne-
gativē supponit cōfuse distributivē si fuerit
capax cōfusiōis ut nullus homo est lapis
omnis homo est risibilis utrobq; stat sub

iectum confuse distributivē. Quarta re-
gula cuiuslibet exceptivē et modalis de sen-
su composito et cōditionalis de tminis dis-
tributivis subiectum stat cōfuse distributivē
imobilitē ut omnis homo p̄ter sortem cur-
rit necessario omnis homo est animal. si o-
nis homo currit omnis homo currit et hoc
pater discurrenti per omnes descensus qm̄
esset antecedens verus 7 consequens falsum
et in conditionalē in ordine ad totam ppo-
teticā Et nota q; nota conditionis et ratio-
nis et termini facientes sensū compositū ha-
bent vīm confundendi tam terminos sequē-
tes se q; precedentes ut omnis homo est ani-
mal necessario seu necessario omnis homo
est animal utrobq; stant termini confuse d-
istributivē imobilitē et non licet descēdere
quoniam si descenderetur sic fieret et isti su-
nt omnes homines ergo necessario iste hō ē
animal. i. et antecedens esset verum et nece-
ssarium et consequens falsum et impossibi-
le limiliter si omnis homo est animal oīs
homo est animal et hij sunt omnes hoīes
ergo si omnis homo est animal iste homo
est animal i. et esset antecedens verum et
consequens. una conditionalis falsa cuius
antecedens esset necessarium et consequens
contingens quocumq; homine demonstrato
Si vero dicat omnis homo est omne ani-
mal ly animal stat confuse distributivē quia
duo signa vniuersalia affirmativa caden-
tia super aliquod p̄dicatum quorum vnus
confundit illud confuse tantum 7 aliud dis-
tributivē lic etiā dicēdo omnis homo non est
animal stat p̄dicatum confuse distributi-
vē quia subiectū 7 p̄dicatum in ppositi-
one secuntur naturā signi habētis maiore
vīm quantum ad suppositiones sed propo-
nendo negationes toti stabit subiectū deter-
minate 7 p̄dicatum confuse distributivē
ut non omnis homo est animal per regulā
b q

equipollentiarum. Si vero ambo signa sunt negativa sequentia se immediate cadentia super terminos communes confundunt illos determinate. sed si se ita habent ut mediet subiectum inter illa duo signa negativa confunditur subiectum confuse distributive et predicatum confuse tantum exemplum primi non nullus homo est animal exemplum secundi non aliquis homo non est animal. In prima stat subiectum determinate et sic predicatum. In secunda vero stat subiectum confuse distributive et predicatum confuse tantum ut patet per regulas equipollentiarum. Aliqui dicunt quod dicendo omnis homo animal non est stat ly animal confuse tantum. sed ego credo non esse verum quoniam vel se tenet ex parte subiecti ly animal in illa propositione vel ex parte predicatorum. et quicumque dicatur stat confuse distributive ut patet recte intelligenti. vel stabit determinate ut sit sensus animal non est omnis homo ut fuerit illa de inconfueto modo loquendi. et sub triplici sensu potest illa comprehendi et nullo illorum stat ut ipsi dicunt. Credo autem quod sit sensus illius omnis homo non est animal que huic equipollet nullus homo est animal. Et tamquam pro regula observabis quod negatio est tam malignantis nature quod quicquid invenit destruit et suum oppositum inducit ut ait. Augustinus unde in ista omnis homo est currens stat subiectum confuse distributive. et predicatum confuse tantum. sed negatio preposita facit stare subiectum determinate et predicatum confuse distributive. Item etiam si duo signa distributiva affirmativa cadunt immediate super terminos eodem positum et rectum aperte post faciunt illum stare determinate ut sortes differt ab omni homine stat ly homine determinate sed dicendo a sorte differt omnis homo ly homo stat distributive quia non transit vis

illius verbi differt in predicatum illud homo quia ab eo non regitur ut patet.

Suppositio confusa distributiva in mobilis est statio termini in propositione in quem transit vis signi distributivi pro aliquo supposito vel pluribus sed ab alio termino impediti sub eo non potest fieri descensus ut necesse omnis homo homo est animal impossibile est omnes hominem non esse semper in descensu talium terminorum illarum propositionum et similium ad sua supposita esset consequens falsus vel impossibile et antecedens verus vel necessarius et ideo supponunt tam subiectum quam preteritum in illis propositionibus confuse distributive immobiliter

Suppositio confusa tantum etiam dicitur per mobilem et in mobilem.

Sed mobilis est statio termini communis in propositione pro supposito vel suppositis in quod vel in que transit vis illius termini a quo habet ut supponat sic quod sub illo virtute illius suppositionis licet descendere cum debito medio disjunctim ad omnia sua supposita si plura habet ut omnis homo est animal et illa sunt omnia animalia ergo omnis homo est hoc animalia vel hoc animal et sic de singulis. Sed immobilis est in qua licet termini sint confusi. cum sub eis non potest fieri descensus ad sua supposita et nota quod cuiuslibet modalis de sensu composito et cuiuslibet conditionalis de terminis non distributis. termini sunt huiusmodi et etiam predicatus reduplicative eodem modo se habet. Exemplum primi necesse homo est animal. Exemplum secundum si homo est animal est. Exemplum tertium homo in quantum homo est animal. predicatum illius reduplicative. et omnes alij termini aliarum propositionum stant confuse tantum. sub quibus non licet descendere quia semper antecedens esset verum et consequens falsus in descensibus illis ut patet

Et scias q̄ quis dictio reduplicatiua confundat p̄dicarum confuse tantum imobileriter vt dictum est tamen suum casuale cōfundit confuse tantum mobiliter et dictio etiam exceptiua confundit suum casuale eodem modo vt omne aīal p̄ter hoīez curire stat ly hominem confuse tāū mobiliter. Et etiam termini concernentes aptū mentis cōfundunt cōfuse tantum mobiliter v̄ba dico ad aptum mentis spectantia nō includētia negationem vt volo placet diligo libz amo cupio et huiusmodi vt volo panem stat ly panem confuse tantum mobiliter. et aduerbia numeralia et hoc aduerbium imēdiate et copulatum diuīsiue tantum eodez modo supponunt exemplum primū bis comēdi panem. exemplum secūdi imēdiate post hoc edī aliquo d̄ animal. exemplum tertij hīc et rome est aliquis homo Omnes illi termini communes supponunt confuse tantum mobiliter et terminus etiam rectus ex natura excessus comparatiui gradus confunditur confuse tantum mobiliter a tali gradu comparatiuo Vnde nota q̄ gradus comparatiuus et superlatiuis quia in se includunt negationem cōfundunt confuse distributiue mobiliter terminum comunem rectum ab eis sequentem se non impeditum vt sum fortissimus hominum sum longior planta decem cubitis suz grauior auro vna libra et huiusmodi. ly auro et ly planta et ly hominum stant confuse distributiue mobiliter sed illi termini decem cubitis et ly libra stant confuse tantum. et ita dicendum est de istis terminis ita sicut differt aliud non idem ex eo nolo ignoro nescio careo indigeo sine absq̄. qui omnes habent eandem vim confundendi terminum scilicet comunem rectum ab eis confuse distributiue mobiliter vt ignoro aliquid quam propositionem exeo vel careo pecunia et huiusmodi Sed dicendo equo est fortior leo tam ly equo. q̄ ly leo supponunt

determinate quia virtus signi non transit in al'quem illorum terminorum sicut dicendo leo est fortior equo vel leo est ita fortis sicut aliquis equus atrobique ly equo et equus stant confuse distributiue sed ly aliud et ly differt non distribuunt nisi ablatiuos rectos quia hec non esset vera tu es aliud ens ab asino cuius tamen exponentes sunt vere quia tu es ens et asinus est ens et tu nō es illud ens quod est asinus ergo tu es aliud ens ab asino. Alterius aduerte q̄ omnes termini modales nominaliter verbaliter et adverbialiter sumpti facientes sensum compositum et ista verba incipit et desinit et verba obligatoria promittit teneor et nota cōditionis, si vel rationis ergo omnes terminos communes non distributos confundunt confuse tantum imobileriter quia si descenderetur essent descensus falsi propositionibus veris existentibus vt patet discurrendo per exempla posita et que possent poni

¶ Irea materiam rellatiuorum oportet te primo scire q̄ rellatiuum substantie nihil significat nisi secundum quod ab antecedente suo recipit. quia rellatiuum est ante late rei representatiuum et facit secundam noticiam illius de quo facta est prima per suum antecedens. et certe ex hoc inferre possumus q̄ nullum est rellatiuum diuersitatis nescio enim quomodo isti termini alius reliquus etc. ponantur a loyis rellatiua cum rem nullam ante latam representent in istis propositionibus vnus homo currit et alius homo disputat vnus homo currit et reliquus sedet quia etiam si referrent suum antecedens in talibus propositionibus per idem isti termini diuersus et differens referrent in istis propositionibus vnus homo currit et diuersus disputat. hō currit et differēs disputat et eēnt termini rellatiui qd tñ ē falsus.

Item dato qd essent relatiua ly alius al-
ter 7 reliquus supponerent pro eisdem rela-
tium substantie diuersitatis 7 suū añs qd ē
falsum patet in hac propositione vnus ho-
mo currit 7 alter disputat ponendo qd om-
nis homo currat 7 omnis homo disputet
antecedens enim supponit ibi pro omni ho-
mine 7 verificat pro omni homine. Ideo
sequitur qd pro eodez supponit 7 verificat
ly homo 7 ly aliter quod ponitur pro rela-
tium diuersitatis. Alteri^o scias qd si antece-
dens relatiui idempritatatis substantie sit af-
firmatum 7 pro nichilo verificetur qd relati-
uum pro nullo supponit quia relatiuum
supponit pro eo pro quo verificatur suum
antecedens. vt homo est asinus 7 ille cur-
rit. tamen aliquādo in propositione negati-
ua supponit relatiū quis antecedens pro ni-
hilo supponat vt antexps non est 7 ille erit

Item si añs singlr p vno verificet 7 nō
sit aptū verificari p plib^o supponit relatiū
discrete. vt sortis est hō 7 ille currit. ly ille
supponit discrete aliqui ctingit añs verifica-
ri 7 relatiū nō supponere vt in ista chimera
intelligit 7 illa est. Si autē verificat añs de-
minate. relatiū tūc supponit determinate vt
hō est al 7 ille currit. S; ante distributiue
verificato 7 apto verificari p vno solo rela-
tium supponēte supponit ipm discrete. vt ois
hō est sortis 7 ille est al. Si vero distributi-
ue verificet añs 7 p plib^o aptū natū veri-
ficari supponit relatiū distributiue. vt ois
hō currit. 7 ille disputat. Et si verificat cō-
fule tñ añs 7 aptū verificari p vno solo su-
pponit relatiū discrete sed verificato antedē-
te p plib^o 7 poatur in eadē categorica su-
ppoit sic suū añs s; in diuersa suppoit de-
minate. Ex quo sequit qd ille sūt s; pmitto
denariū quez pmitto. tu indiges oculo quo
ego indigeo ad vidēdū. qz antedētia affir-
ta p nullo verificat. ideo illoz relatiua pro
nullo supponūt. 7 si supponūt ly denarium

stat cōfule tñ 7 ly que deīminate. S; antece-
dente p aliquo verificato relatiū supponit
generatlr solū p illo p quo verificat añs su-
um 7 nō in opatōne ad aliud extremū qz sic
hec esset fla ois hō est al qd est rōnale qz illa
significaret qd ois hō est al qd al qd est ois
hō ē rōnale. añs tñ est flm. qz tñ al quod ē
rōnale est hō ergo ois hō est al quod est
rōnale. Itē sequit qd ois hō currit si ipse
sedet 7 qd aliqs hō ē mortu^o si ipse est viu^o
si positio illa esset vera. 7 qd tales coplatiue
sunt flē aliqs hō est. 7 qd glibet hō est ille qz se-
cūda ps significat qd glibz hō est aliqs hō q
est. 7 hoc significat qd glibz hō est ille hō q
est glibz hō 7 hoc sigt qd glibz hō est glibet
hō 7 hoc sigt qd quibz hō est ille hō q est qz
hō est. 7 quod aliquis hō est suus filius. 7
nullus hō est suus fili^o null^o hō est cuiuslibz
hois filius. 7 aliqs hō est suus filius. qz ali-
quis hō est alicuius hois fili^o q est filius. 7
ita sequit qd relatiū non supponit distribu-
tiue nisi eius antecedens sic supponat. Un-
de relatiuum nō connotat inherētiā pre-
dicatū ad subiectū vel subiectū ad predica-
tū s; solū suppoat pro illo pro quo verifica-
tur suū antecedens p̄dicatum de subiecto
vel cōtra. Et circa istā materiā de re-
latiuis scias qd relatiua substantie idemprī-
tatis sunt aut reciproca aut non recipro-
ca reciproca vero vt meus tuus suus non
reciproca. vt ille quis vel qnī. Et quedam
etiam eodem modo ponunt relatiua idem-
pritatatis accidentis. vt talis qualis diuersita-
tis vero neque substantie neque accidentis.
credo ea esse relatiua que a loycis cōiter
ponuntur vt alius alter reliquus aliusuoi
7 sic de alijs. 7 ita de hijs opinionem placz
sequi non comunem sed petri mantuanī.
Si dicit ipse qd hec propositio aliquis ho-
mo currit si ipse disputat secundum positio-
nem que illi non placet non significat quod
aliquis hō currat si ipse qui currit disputat

si scit quod aliquis puta sortes vel plato et sic de alijs currit. si sortes vel plato et sic de alijs disputat. Et ulterius potest quod relatiuum generaliter supponens supponit pro illo solo pro quo verificatur suum ans in oppositione ad totam categoricam in qua est ipsum ans quod aliter aliqui verificarent relatiuum non verificato neque supponente antecedente ut in ista pro chimera est et illa intelligitur et ita pro quo relatiuum non datur simpliciter cum suo ante quo ad significatum et modum significandi quod non est relatiuum

Itaque relatiuum inuenitur et ut dicitur grammaticus ad tollendum equivocantes et confusionem id dicens aliquis homo quod est albus currit si simpliciter diceretur significatur tamen quantum ad negationem homo homo est albus currit relatiuum tamen non supponit nisi verificetur suum ans et refert suum ans in oppositione ad totam propositionem sui antis unde in hac sortes currit et ille disputat. Et sic quod ille sortes currens disputat. Sed ulterius pro suppositione relatiuorum intelligendum est quod relatiuum aliqui supponit non supponente suo ante et tamen non verificato ante relatiuum non supponit et accipit relatiuum suppositores a verificatione sui antis non autem a suppositione ut pro inpropositionibus istis antiphras non est et ille erit chimera non est et illa intelligitur. Secundo intelligendum est quod relatiuum in eadem categorica non contractius significat quod suum ans id dixerunt grammatici quod relatiuum inuenitur est ad tollendum equivocantes. id est velitate quod non est intelligendum quod faciat ans suum speciale significare sed quod ipsum relatiuum cum suo ante pauciora significat quod ans solus. Sed relatiuum in diuisa categorica a suo ante pauciora significat et contractius significat de parte et supponit pro illo pro quo verificatur suum ans in oppositione ad propositionem sui antis. unde non valz ista contra omnes homines est aliquid quod est rationale ergo omnes homines est aliquid quod est animal quod est omnis homo est rationale sicut non sequitur omnis homo quod est albus currit ergo omnis homo quod omnis homo est albus currit quod relatiuum non refert nisi suum ans et signum in oppositione ad fidem categorice sue Et si arguitur omnes homines est aliquid et illud est rationale ergo omnes homines est aliquid et illud

est aliquid quod est omnis homo est rationale Negatur contra quia ly illud refert ans suum pro illo pro quo ans ipsum verificatur de altero extremo Sed extremum non est ly omnis homo ut dictum est ideo illa est vera propositio omni homo est albus et illud est rationale quia suum contradictorium est solum preposita illi toti copulatione negatione. neque melius uenit contradictorium assignare quod per preposita negationem toti propositioni. aut per eius remotionem ubi preposita est vel etiam disiunctiva scilicet de partibus contradictibus partibus illius copulatione affirmatiue. Itaque tertio intelligendum est quod si ans relatiui supponit contra et relatiuum eodem modo supponit distributiue vel discrete aut confuse tamen sicut minus cois supponit sed vim minus peruenientis facientis ipsum supponere distributiue vel confuse tamen Et gratia quod intellexerunt relatiuum significare discretius non habentes considerationem ad modum supponendi et dixerunt speculantes quod relatiuum significat res quam significat suum ans. sed significat eam res discretius et contractius. unde dicendo homo currit et ille disputat significat factus illius copulatione quod ille homo currens disputat et illud. n. complexum homo currens quod est cum illo relatiuo putabile homines distinctus significat quod ille minus solus homo quod suus ans est. Preterea in hac propositione omnis homo est homo albus ly homo albus quod est predicatum adhuc homines significat distinctius quod ille minus homo quod est subiectum in illa homo currit quis ly homo supponat in illa homo currit deimiare et ly homo albus confuse tamen in altera Et aduerte quod non vbi illa contra ans istius relatiui est aptum verificari pro vno solo ergo relatiuum supponit discrete ut pro ista homo est sortes et ille homo est animal. supponit ly ille deteriate et iter sicut suum ans. Sed relatiuum supponens relatiuum ad ans supponens discrete supponit discrete ut fortes est homo et ille est animal supponit ly ille discrete sicut suum ans. Amplius est quarto loco intelligendum quod relatiuum suppo-

nens cōiter sup qđ cadit negatio aut tenus
 h. is cōfundere distributine dispoit f3 vūm
 illius termini hūis cōfūdere vñ distribūere
 vñ in illa ppōe. hō currit 7 n̄ ille dispntat
 supponit ly ille distributine 7 in ista aliqs
 hō currit. 7 qlibet hō est ille supponit ly ille
 cōfūse tñ. Et aduerte qđ qñis ista cōia sit b
 ona ois hō q est alb² currit ergo ois hō cu
 rrit q est alb². tñ ex isto cōite n̄ sequit^r. ergo
 ois hō currit 7 ille est alb² qz arguit a sētu
 cōposito ad sensu3 diuisu3. nā li qui ē alb²
 tenet se ex pte subiecti ad qđ referē 7 non
 obstat qđ mediet vbu3 inf aīis 7 relatiū ad
 hoc q illa n̄ dicat^r d sensu cōposito nec pōt
 illd relatiū referri ad ly currit qm ly currit
 n̄ pōt eē sū illius relatiū. Et ppterea
 est sciendū qđ n̄ est dīa inter has ppōes ois
 ppositio est vera cuius contradictorium
 est falsum 7 omnis propō cuius contradic
 torium est falsum est vera in casu in quo q
 libet proppositio habeat suū contradictoriū
 Et dicūt aliq q illa ppositio est neganda
 omnis ppō vñ eius contradictoria est vā qz
 qlibz talis est fīa illa ppō vñ eius contradic
 toria est vā qñq ppositione demonstrā qz
 ex illa q est de disiūcto extremo seqt^r disiū
 ctiva fīa. seqt^r. n. hec ppositio vel eius tra
 dictoria est vā demonstrādo illā homo est
 asinus ergo illa est vā vel eius contradictoria
 est vā psequētia t3 sicut seqt^r sortes vel asin²
 currit ergo sortes currit vel asinus currit. a
 ppōe de disiūcto extremo ad illius disiūct
 iūā intēminis simplicibus Ego aut n̄ video
 qño valeat illa cōtia neq video illā disiūcti
 uā esse falsā 7 dico q illa vñs bñ est falsa
 si torū disiūctū se t3 ex pte subiecti n̄ at est fal
 sa si tenet^r disiūctū illud a pte pđicati ut p3
 p suas exponētes sicut pari modo dicim²
 de illa omnis homo vel asinus est asinus.
 Et vltē² dico q illa ē ccedēda aliq p
 positio est vera si sua contradictoria est vera
 qz e² aīis sūgt q aliq ppō est vā si contradic

toria alic² pponis q est vā. ē vā 7 negatur
 ista nulla ppō est vera si sua contradictoria
 est vā qz illi repugnat 7 sūtr ē illa fīa qlibet
 ppō ē fīa si sua contradictoria ē fīa Et sūtr ista
 negat^r oē al si ipm est rudibile ē asin² 7 ista
 alia est etiā negāda ois hō si ipse est lapis ē
 irrationalis. qm es tales cōditōales hūit relat
 tiuū q suppoit dīmiatē f3 si distributine rel
 latiuū supponeret foret qlibz illaz vera bñ
 tñ ccedit^r q aliq al est rudibile si ipm ē asī
 n². 7 n̄ seqt^r b al si ipm est rudibile est asin²
 7 b al si ipm est rudibile est asin² 7 sic vltē
 ri² ergo oē al si ipm est rudibile est asin² si
 cut n̄ seqt^r hec ppō ē vā si sua contradictoria
 est vā 7 illa ē vā si sua contradictoria est vā
 et sic de singulis ergo ois ppō est vā si sua
 contradictoria est vera qz vtrius cōsequentie
 cōis est cōditōalis impossibilis. Preterea est
 negāda illa ppō ois hō est su² fili² qz illud
 flatiuū est sciprocū. et si verificat^r reddēdo
 singula singulis ut sit sen² q sortes est su
 us fili² 7 plato est suus fili² et sic de alijs q
 oia naturalit^r sūt impossibilia sic etiā 7 in illa
 verificat^r relatiuū ois hō videt se reddēdo
 singula singulis 7 nō seqt^r ois hō videt oēs
 homines ergo omis hō videt se nec seqt^r ali
 qs hē est filius alicui² hois q est filius ergo
 aliqs hō est suus filius et iō ccedit^r q null²
 hō est suus filius. Alterius sciendū q illa
 cōditionalis est necessaria aliq ppō est vera
 si sua contradictoria est vā. sicut ois ppō est
 vā si sua contradictoria est vera. et n̄ seqt^r ois
 ppō est vā si sua contradictoria est vera Et
 illa hō est asinus est ppositio ergo hō est as
 inus est ppositio vā si sua contradictoria est
 vā nec est maior vñs qz est yporetica et sic
 dicat^r d illa sic dicat^r d talibus omne aīal
 si ē rudibile est asinus. sortes est al si est ru
 dibile ergo sortes est asinus n̄ v3 cōtia qz
 maior n̄ est vñs f3 cōditionalis cōtūbilis cū
 illa oē al ē rudibile si ipm est asin² et nō cū
 illa dñe qđ aīal si ipsū est rudibile est asin²

quia secunda est categorica vniuersalis de
conditionato subiecto aliqd ponēs prima
at nichil ponit. 7 hec de suppositione relatē
uorum dicta sufficiant.

¶ Materia ampliationum 7 appella-
tionū multa ab aliquib⁹ dca sunt
7 varie ponuntur 7 varie ponuntur regule
sed dimissa prolixitate smonis 7 opionum
diuersarū intentionez breuit⁹ d vtrūq; sil ma-
teris aliqd simul intendo praetax 7 adhe-
rebo opiniononi cōi q̄uis apud me forte me-
lior contraria via vt in p^lb^o indicet sustineri
tū pōt vtrūq; oī qdē tā āpliatōe q̄ appellatōe
p̄mo supponet ops supponis diffinitōem n̄
n. esset āpliatō neq; termini aliquam forāz
appellarent nisi supponerēt. Terminus
ergo āpliatīue supponens respēū vbi v^l p̄ci-
pij de p̄terito āpliat ad supponendū pro
eo q̄ est vel fuit respēū vbi vel p̄cipij d fu-
turū pro eo q̄ est vel erit nisi fiat limitatio
talīs termini p aliqd verbū p̄ntis t̄pis Exe-
plū p̄mi puer fuit senex Exemplū fdi albū
erit q̄ nullam habebit albedinez Exēplūz
tertij homo qui est fuit q̄ ly hō nō amplia-
tur ad supponendū pro eo q̄ est vel fuit s;
restringit propt illd verbū ē ad p̄ns temp⁹
Ista etiā verba potest. incipit. desinit. con-
tingit. 7 sua p̄cipia 7 vba teriata in b̄lis
vel in b̄le āpliant pro eo q̄ est vel pōt esse
vel incipit vel desinit vel contingit esse tale
Exēpla pōnunt albū pōt esse nigrūz papa
pōt esse laycus. creas pōt ēē deus q̄nis de-
us nichil creet sed illa verba intelligo ima-
ginor cogito 7 huiusmodi āpliat ad suppo-
nendū pro eo q̄ est v^l pōt ēē vel imaginari
vel intelligi. vt intelligo chimērā x̄. S; qd
quid cōtingit intelligit cōtingit 7 significare
7 supponet ideo illa verba sigt 7 supponit
etiā eodez mō āpliare d̄fir 7 fm hoc dia-
letici concedūt cōmuniter hac p̄pōnes intel-
ligo non ens intelligo non intelligibile intel-
ligo chimērā 7 h^o modī q̄uis hoc mibi satīf

appareat difficīle trāseat pro nunc. Et ex
his inferūt q̄ a tercio adiacente ad fm adi-
acens non valz cōia affirmatiue i terminis
āpliatīnis q̄ nō sequit adam est mortuus
ergo adā est. Et illa debet sic cūerti aliqd
mortuum est vel fuit adāz 7 non aliqd mo-
rtuus est adāz neq; sequit omne futurū est
ānxps est futurus ergo ānxps est q̄ ly ān-
xps in miori supponit āpliatīue 7 nō in cō-
clusionē 7 q̄ ly futurū in maiori est nomen
7 in miori est p̄cipiū. q̄ q̄n p̄cipiū imue-
diatē nō pōt ponit verbo est nomē q̄ tūc
non fit vnū ex verbo 7 p̄cipiō ideo mior
debet esse ista ānxps est aliqd futurū que
est f̄la vñ nō sequit ānxps est futur⁹ ergo
ānxps est aliquod futurū. In mā appel-
latōnū cōmuniter ponunt tres spēs quedā
āpliatōnis 7 qdā t̄pis 7 qdā forme exēplū
p̄mi iohēs incipit esse ep̄s. vtrūq; extremū
appellat āpliatōem. p eo q̄ est v^l incipit ēē
tale 7 ita faciūt illa verba potest contingit
desinit 7 sua p̄cipia q̄ significāt apitūdī-
nem. Exemplum secunde speciei vt mathe-
us est presbit est ibi in extremis vtrūq; tē-
poris appellatio vt tātum pro eo q̄ est q̄s
cāque eorūz supponat ratione illius verbi
est quod appellat tantūz tempus presens.
Si vero esset verbū de p̄terito aut de fu-
turo tunc termini illad tempus appellarēt
Exemplū p̄mi gregorius fuit sapiēs exēplū
fdi iohēs erit dyaletic⁹ ly sapiēs in p̄ma
supponit 7 appellat p eo quod fuit tale. 7
ly dyaletic⁹ in fda p eo q̄ erit tale. Et ter-
mini qui dicuntur appellare tempus opo;
vt sequant verba vel sua p̄cipia 7 ideo
cedit q̄ aliquod nigrūz fuit sortes 7 tñ sor-
tes non fuit aliquod nigrum dato quot sor-
tes sit nūc p̄mo niger 7 ante hoc fuit sem-
per albus. similiter conceditur ep̄s videbis
7 non videbis ep̄m dato quod videbis io-
hēs q̄ post hoc erit ep̄scopus 7 nūc sit lay-
c⁹ 7 q̄ tu videbis ip̄m q̄n erit layc⁹ 7 n̄ p̄

Exemplū tertie speciei appellatōnū fit a ter-
minis actū mentis vel habitū discernentibus
vt sunt illa vba agnosco. volo. appeto. desi-
dero et huiusmodi. Appelliant enī formas
termini sequentes huiusmodi vba excepto. pro-
mine demonstratiuo vt dicendo agnosco
hūc hoīez seu volo hoc qz nō ē ibi applato
forme qz int significatū et pām rōnem nō
est ibi differētia sed cū dico agnosco hoīez
appellat formā significat. n. qz agnosco ali-
qd ea rōe qd hō. Itē agnosco iohēz ly iohēz
appellat suā formam qz significat qz cogno-
sco iohēz sub rōne qua est iohannes Et iō
concedunt iste dōctores pma xpm crucifixū
dū gine natū adorauit aristotiles et nō Ari-
stotiles nō adorauit xpm crucifixū de vīe
natū qz illud ūbū adorauit appellat formā
in fda pte dōctōnis. Secūda conclusio ptes
meū velle. esse in fouea et nō vellem ptem
meū esse in fouea qz ly vellem in fda parte
dōctōnis appellat formam et nō in pma. Ter-
tia dōctō potū venenosus desidero bibere. et
nō desidero bibere potū venenosus qm ly
desidero in pma pte dōctōnis non appellat
formā sed bñ in secunda pte et certum est qz
non desidero bibere aliquid sub forma seu
ratione qua sit potus venenosus.

In tertia parte pncipali nri tractatus
de pbationibus terminoz materiam d
clarabimus valde vtilem et necāriam in oī
parte rationalis discipline. Circa quā doc-
trinam pmo sciendū est qz omnis pponis p-
batio est a primo termino inchoanda. Se-
cundo sciendum est qz propositio d pronō-
mine demonstrante non probat sed dicit
immediata qm carz medio per quod possit
pbari. Tercio sciendū est qz omnes ppoēs
pbande sūt aut resolubiles. aut exponibiles
at officiabiles at descriptibiles at p cas vitatis
Quarta intelligendū est qz omnis ppo rō-
lubilis est aut indiffinita vlt picularis aut sin-
gularis et quibz tal pbat p duo pnomina

demonstratiua qz vna applicat pdicato
alterz vō subiecto ppositionis rōlūende Ex-
empli grā aliqs hō disputat sic pbat hūc
disputat et hūc est aliqs hō ergo aliquis hō
disputat Et ideo dī qz abfoluentibz ad re-
solutam valet cōnīa et ita pbat indefinita
et singularis Et nota qz semper pme rōlūen-
tis pnomē est in eo casu in qd est subiectū
seu pars pma ipi subiecti resolute et semp-
sa resoluens est in recto cū pnomine dmon-
stratiuo ut angeli est motus celi qd sic pbat
hūc est motus celi et hūc est angelus ergo angelus est
motus celi Et ita d alijs casibus dicatur et
eodem modo fiat pbatio ut dcm est. Ita ē
de coplato et de disūcto et conditionato
subiectis vlt predicatis fiat pbatio per hui-
usmodi duo pronomina demonstratiua.
Et si etiam fiat de particularibus propo-
sitionibus probatio et in diffinitis et singula-
ribus affirmatiuis et negatiuis quīs nega-
tiue huiusmodi pponēs habeant etiam ali-
um modū probadi et hoc vbi subiectū pro
aliquo supponit qz si pro nullo supponeret
nō per suam contradictoriū esset probanda vt
illa chimera nō est hō qd dī vera ex eo qd
suum contradictorium est sūm et negatiua cu-
ius subiectū pro aliquo supponit vlt proba-
tur dco modo resolutorio vel per suuz contra-
dictoriū Et iuxta huiusmodi resolūēdi mo-
dū comuniē aliq ponunt et concedunt con-
clusiones. Prima minori te. et quolibz maio-
ri te tu es maior. fa maiori te. et quilibet mio-
ri te tu es minor. tertia conclusio albū pōt esse
nigrū. quarta conclusio pdestinat pōt esse pscī-
tus et multe alie ponūt quas causa breuita-
tis obmitto.

PROPOSITIONES PRO
positiones. Multiplice sūt sed pri-
mo d vniuersalibz affirmatiuis fiat
pmo que exponit per duas ppositōes qua-
rū pma vocat pīacēs qd est tota ppo a mo-
ta signo. et fa est vltis negatiua i qua poit

inter subiectū totum ⁊ predicatū. Iy quā
cui coniungit hoc relatiuū ille illa illud i ca
sa in quo erat subiectū totius ppositionis
exponibilis vt quilibet homo ē animal. sic
exponit homo est animal ⁊ nihil est homo
seu nullus est homo quā ille sit animal. ⁊ ē
in obliquis casibus huiusmodi applicet ex
positio. Et ita ppositiones de subiecto dis
iuncto vniuersales dico vel de predicato ⁊
de subiecto ⁊ predicato copulatis ⁊ conditi
onatis dicatur. vt omnis homo vel asinus
est asinus. homo vel asinus est asinus ⁊ ni
hil est homo vel asinus quā illud sit asin⁹
⁊ hoc modo est falsa propter falsitatē secun
de exponentis que ad hoc vt sit vera debet
esse ⁊ nihil est homo quā illud vel asin⁹ sit
asinus. Vniuersalis vero negatiua pba
tur vel per suū contradictoriū vel per suas
singulares cū debito medio. Exemplū pmi
nullus homo est lapis que est vera qz suum
contradictoriū est falsum. Exemplū secūdi
nec iste homō est lapis. nec iste homō est la
pis. ⁊ isti sunt omnes homines seu. ⁊ sic de
singulis. ergo nullus homo est lapis. Et so
lent circa istam materiā poni multe conclu
siones que ⁊ sic possint probabiliter sustine
ri. tamen eas in maiori parte nō reputo hic
pro nunc veras ideo illas derelinquo. Suf
ficiat te tū pro nunc scire modum exponen
di vniuersales affirmatiuas ⁊ modos quib⁹
bus negatiua vniuersalis ppositio pbat
Nunc autē termini expositiones positiuū ⁊
opatiuū gradus ⁊ superlatiuū breuiter de
clarabo. Et scias qz omne positiuū per tres
exponitur ppositiones in quarū duab⁹ ex
trema compationis conueniāt. ⁊ in tertiā ne
gatur compatiuū exempli gratia. leo est ita
fortis sicut aper. leo est fortis. aper est for
tis. ⁊ non aper ē fortior leone. Compatiuū
vero habet duas exponentes in quibus co
ueniunt compationis extrema. ⁊ tertiā ex
ponentē ubi secundū extremū per positiuū

compabiliter sumptus negatur a primo ex
tremo salua semper in singulis probationi
bus hic supra ⁊ inferius suppositione termi
norum. Exemplū Johānes ē sapiētior Gre
gorio sic exponitur Johānes est sapiens et
Gregorius est sapiēs. nō Gregor. est ita sa
piens sicut Johānes. Item ego sum aptior
te ad ridendū. ego sum aptus ad ridendum
⁊ tu es aptus ad ridendū non tu es ita ap
tus sicut ego. Item leo est fortior apro ⁊ lu
po. leo est fortis. aper ⁊ lupus sunt fortes.
non aper ⁊ lupus sunt ita fortes sicut leo.
Sed superlatiuū respectiue sumptū exponi
tur per tres ppositiones quarum due conue
niunt fm gradū positionis. ⁊ in tertiā sit ex
cessus gradus fm superabundantiā vnius
extremi ad alterum vel pluriū. Exemplum
fortes est fortissimus istorum demonstratis
platone ⁊ Cicerone. ⁊ sic exponitur fortes ē
fortis. plato ⁊ Cicerō sunt fortes. nō plato
⁊ Cicerō sunt ita fortes sed valde min⁹ qz
for. ergo ⁊c. Potest etiam absolute summi
superlatiuus gradus vt sic. for. est maxim⁹
absolute ⁊ non respectiue que sic exponitur
for. est magnus ⁊ for. non potest esse maius
in sua latitudine ergo for. est maximus. Ex
quibus concedit qz decem sunt generalissi
ma ⁊ nullum istorū est generalissimū illorū.
etiam for. est fortissimus istorū. ⁊ tamen for
tes non est fortissimus. Iterū tu es calidissi
mus omniū hominū. ⁊ tamē es frigidissim⁹
⁊c. Ista quidē verba differt aliud non
idem exponunt etiā per tres ppositiones
quarū due sunt affirmatiue. ⁊ tertiā negati
ua. exemplū homo differt ab omni lapide.
sic exponitur. homo est lapis est. ⁊ homo nō
est omnis lapis. Item for. differt a platōe.
for. est plato est. for. non est plato. Et ita de
preterito ⁊ futuro dicatur. Ex quibus con
ceditur tu es aliud adeo. ⁊ tamen tu non es
aliud ab aliquo ente. Item tu non es idem
chimere. ⁊ tamen tu non es non idē chimere.

re. Iterum pater est aliud a filio. et tamen pater non est aliud a filio in diuinis. Exceptiua autem affirmatiua per duas exponitur propositiones in quarum prima remouet predicatum a parte extra capta. et in secunda affirmat idem predicatum de subiecto cum parte extra capta infinitata. exemplum quilibet homo praeter asinum currit. asinus non currit. et quilibet homo non asinus currit. Illa vero quae probatur per suum contradictorium est cui negatio preponitur. Sed exceptiua negatiua habet duas exponentes in quarum prima affirmat predicatum de parte extra capta. et in secunda negatur predicatum de subiecto cum parte extra capta infinitata. exemplum nullus equus praeter hominem currit. homo currit et nullus equus non homo currit. Item omnis homo praeter sortem non currit. sortem currit et omnis homo non sortem currit ergo. Requiritur enim ad primam exceptiuam quod illud a quo fit exceptio stet consue distributive et quod pars extra capta sit minus communis illo a quo fit exceptio. ut nullus homo praeter sortem currit et huiusmodi. supra vero respeximus non tantum propriam exceptiuam. sed cuiuslibet exceptiue expositionem. Et iuxta huiusmodi exceptiuarum expositionem multe solent conclusiones quas causa breuiter derelinquo. ut citius ad tractatum consequentiarum et argumentationum omnium peruenire possim. Exclusiue propositiones multis modis possunt fieri. primo cum nota exclusionis precedit et cadit supra subiectum tantum. et exponitur per copulatum ut cum dicimus tantum sortem currit sortem. et nihil non sortem currit ita quod sit copulatum et non copulatiua. Secundo cum cadit supra totum et tunc exponitur per copulatiua ut tantum sortem currit sortem. currit et nihil non sortem currit. quarum prima est praecipua. secunda est negatiua de subiecto infinito. tertio cum cadit nota exclusionis inter partes subiecti et tunc exponitur per copulatum. verbi gratia. sortem et

tum disputans placet sortem. disputans et non disputans placet. quarto cum nota est inter subiectum et predicatum siue precedat siue sequatur copula principalis et tunc probatur per copulatiua. ut sortem tantum est homo. sortem est homo. et sortem non est non homo. quinto cum nota exclusionis est inter partes predicati et tunc exponitur per copulatiua. ut sortem est animal tantum ridens. sortem est animal ridens. et sortem non est animal non ridens. ita quod cadat infinitatio ubi nota exclusionis praesens erat. Et he expositiones ad exclusiuas pertinent sine negatione. Sed cum negatione alij quattuor adducunt modi qui et ad tres reduci possunt. Exemplum primi ut tantum sortem non currit que vel per copulatum potest expositionem et significat quod sortem et nihil non sortem non currit. vel quod sortem non currit et quodlibet non sortem currit que significat quod illud quod est sortem et non aliud quam sortem id est non currēs. secundo cum cadit inter partes subiecti. et tunc probatur per copulatum ut sortem tantum disputans non currit. sortem disputans et non non disputans non currit. tertio vel quarto cum nota exclusionis est inter subiectum et predicatum et precedit copula tunc probatur per copulatiua. ut sortem tantum non est disputans sortem. non est disputans. et sortem est quodlibet non disputans. Et quaecumque alia posset assignari propositio exclusiua que non videretur finem aliquem dictorum modorum illa potest et debet ad aliquem illorum reduci. et nullus aliter potest modus exclusionis inueniri praeter istos nouem assignatos quique. scilicet affirmatiuos et quattuor negatiuos. Ego tamen credo quod omnes possint reduci isto modo quoniam vel exclusiua est affirmatiua vel negatiua. si negatiua ipsa melius probatur per contradictoria sibi affirmatiua que vel habet notam exclusionis precedentem totaliter vel subsequente totaliter que prime equivaleret vel mediat aut precedens verbum post subiectum vel subsequens verbum ante predicatum quod consideratur finem viz ipsius quam habet super terminum in quem cadit et fit eius probatio finem aliquem

supradictorū modorū vel fm exigentiā pmi
termini. Exempla 7 conclusiones que circa
istaz materiā possent adduci cā breuitatis
admitto. Propositiones autē que sunt de
notis reduplicatiuis. s. inq̄tum put p se fm
qd vel sumunt specificatiue 7 sic non expo
nunt sed describunt. exemplū. Ego peto a
te pecuniā inquantum heres. i. ego peto a te
pecuniā qz rōne qua heres vel sumunt spe
cificatiue. 7 sic p tres exponunt ppositiōes
quarū due sunt absolute 7 tertia cōditiona
ta trāscendēter. exemplū sor. inq̄tū hō ē ani
mal. sor. est hō. sor. est aial. 7 si aliqd est hō
illud est aial. negatiue autē sic. hō nō inquan
tū hō est angel⁹. hō est hō. hō nō est angelus
7 si aliqd est hō id nō est angel⁹. Quando
autē negatio totā pcedit. ppōem tūc p suum
pbat contradictoriū. Iste autē terminus ime
diatē cū pcedit i aliqua ppōe facit illam ex
poni p duas exponētes. quarū prima ē. pre
iācens. 7 secunda vniuersalis negatiua sibi
correspōdens. exemplū immediate pōt h erit
sor. post hoc erit sor. 7 nullā erit instās post
hoc qn inter illd 7 h erit sort. Si vero nega
tio preponit eodē mō vt dixim⁹ p suū pro
batur contradictoriū. si vero mediat vt dictū
est exponit. exempla 7 conclusiones dimitto.

Propositiones autē de ly necessario cum
toti preponit p vnā primā piciacētē. 7 p
aliā fam p oppositas qualitates exponitur
fm exigentiā verbi. exemplū necessario de⁹
est de⁹ est 7 nō pōt esse qn deus sit. 7 ita de
p̄terito 7 futuro. Si autē negatio pcedat p
suū contradictoriū pbat vel exponit. Et cū
simili mō de ly cōtingenter. ppōnes p duas
exponunt. quaz prima piciacens. 7 scda per
oppositas qualitates fm verbi exigentiā. vt
cōtingenter. sor. currit. sor. currit 7 pōt esse q
sor. non currat. ergo 7c. Et ita de alijs in p̄
terito 7 futuro dicat. vñ cedit 7 omis hō
cōtingenter est 7 tā non cōtingenter imo neces
sario ois hō est. Et sic de multis alijs ppo

sitionib⁹ quaz veritas attendēda est penes
pbatōnē primi termini. Propositiones
vero quaz prim⁹ termin⁹ est ly ab eterno
noialiter sūpt⁹ sunt resoluibilz pbande. sed
aduerbialz p eternaliter p duas exponētes
fm exigentiā verbi sunt exponēde. exemplū
ab eterno de⁹ fuit ante aliqd temp⁹ deus
fuit 7 non est vel fuit aliqd temp⁹ finitū qn
ante illud de⁹ fuerit. Itē ab eterno aia itel
lectiua erit post aliqd temp⁹ aia itellectiua
erit. 7 non est vel erit aliqd temp⁹ finitū qn
potius illud aia itellectiua erit. sed qn nega
tio pcedit p suū contradictoriū est pbanda.

Propositiones vero de ly sp fz exigen
tiam sui verbi sic pbat semp tu es aliquan
do tu es 7 non est aliq aliqñ qn tūc tu sis. 7
sic de p̄terito 7 futuro dicat. Si vero ab
solute sumat ly semp p oi tēporis differen
tia tantūmodo eternis opetit veritas pposi
tionis ex ly semp cōstituit 7 non alijs vt p̄z
intelligēti de ista semp de⁹ fuit 7c. Ulte
rius est intelligēdū q istī termini totus tota
totū possūt teneri sincathegramatice. 7 m
valent q̄tū hoc cōplexū qlibet pars 7 equa
let vli affirmatiue 7 eodē modo sicut illa p
bat. Alio mō cathegramatice sumunt 7 tā
tū valent q̄tū ens perfectū cui nihil deest. et
sic tenet qn aliqd cathegramma pcedit. vt
sor. est tot⁹ alb⁹. i. sor. est quoddā ens perfe
ctū cui nihil deest i albedine. vel sor. est tot⁹
bon⁹ vel hō 7 hmoi. sed qn pcedit ly totus
vel ly tota aut ly totū tūc tenet pmo modo
dicto vt tot⁹ homo ē bon⁹ seu tot⁹ homo ē
q̄tus vel totus sor. est alb⁹. vel tot⁹ sor. est
aliqd sor. qz pars sor. est aliqd sor. 7 nulla
est pars sortis qn illa sit aliquid sortis. Si
vero negatio pcedit pbat per contradicto
riū. si autē sequit non exponit qz equialet
vli negatiue 7 per sua pbat singularia vel
contradictoriū vt totus sor. non est alb⁹ 7 ius
tra hmoi expositiones cedit q totus sor.
est aliquid sortis. licet non totus sor. sit mī
c ij

nor sorte. et etiā quāvis totus s. sit pars sor
 tis nō tamen totus hō est pars sortis. et con
 ceditur quod in capite toto est totū quod ē
 in mundo et similiter in anima tota est tota
 sapientia mūdi. nō tamen totū quod est in
 mundo est in capite toto nec tota sapientia
 mundi est in anima tota. Similiter au
 tem ppositiones quarū primus terminus ē
 ly infinit² possūt teneri cathegoremati et sin
 cathegorematice. primo modo tantū valet
 quantū vnū ens sine principio et sine fine et
 tunc non exponitur. alio modo cuz precedit
 intelligitur. Et sic probatur infinitū tempus
 est elapsū aliquantū tempus est elapsū
 et duplum ad illud et triplū ad illud et sic in
 finitū. Vel sic nullū est vel fuit aliquantū
 tempus finitū elapsū quin maius illo sit
 elapsū. et ita durāli numero sunt exponen
 de propositiones. cum vero negatio prece
 dat aut sequatur eodē modo probabiliter
 vt diximus de ly totus. Officiabiles pro
 positiones sunt in quibus dictū siue oratio
 infinita determinat aliquo termino mo
 dali vel concernente actū mentis in sensu cō
 posito constitute. exempla necesse est deum
 esse possibiie est homines currere. Scio ho
 minem esse animal. Prima sic probat hec
 propositio est necessaria deus est que adeq̃
 te significat deum esse ergo et. Secūda sic
 probat hec ppositio ē possibilis homo cur
 rit que significat adequate hominem curre
 re ergo et. Tertia sic officiatur. hec propositio
 est scita a me. homo est animal que ade
 quate significat hominem esse animal. Et
 sic de multis alijs propositionibus constitu
 tis a terminis modalibus vel cōcernentib²
 actū mentis totaliter precedentibus aut ib
 sequentibus finaliter et iuxta hunc modum
 concedit^r qd albu potest esse nigrū. et tamen
 impossibile est albu esse nigrū. Similiter p
 destinatus potest esse prescius. et tamen im
 possibile est predestinatus esse prescius. Tres

omnem hominem cōtingens est esse. et tamē
 necesse est omnem hominem esse. Item impos
 sibile est omnem hominem non esse. et tamē
 omnem hominem possibile est non esse. Am
 plius tu scis alterum istorū esse vez demen
 stratis duobus cōtradictorijs tibi dubijs. et
 tamen neutrū istorū scis esse vez. Item est
 aduertendū qd termini isti possunt summi re
 solubiliter alio mō officiabiliter vt dixim²
 et primo modo potest concedi qd necessariū
 est qd deus nunquā fuit nec erit nec est. et ta
 men necessariū est deum esse fuisse et fore p
 mo modo resolutorie. secūdo officialiter. et
 sic possunt probari et cōcedi multe ppositio
 nes. que quāvis prima apparentia contra
 dicere videant^r. non tamen sic est ppter dī
 uersum modū accipiendi illos terminos. qz
 in vna resolubiliter et in altera officiabiliter

Descriptibiles vero propositiones sūt in
 quibus termini cōcedentes actū mentis de
 terminant incomplexū qd vel nō est signū
 cōplexi vel est signū cōplexi. primo modo
 cognosco sortem. cognosco aliquid ea ratio
 ne qua sortes. Intelligo scientiā. intelligo a
 liquid ea ratione qua scientia. Desidero bo
 num. desidero aliquid ea ratione qua bonū.
 Si autem secūdo modo vt incomplexū. vt
 in complexū signum sit cōplexi sic describit^r
 Scio a propositionē. scio adequate signifi
 catum a ppositionis qd scio adequate signi
 ficari per a. Dubito. a. et b. ppositiones du
 bito adequate significata. a. et b. ppositio
 num que scio adequate significari per. a. et
 b. ppositiones. Item credo hanc ppositio
 nem. credo adequate significatum huius p
 positionis qd scio adequate significari per
 hanc. Et est sciendum qd verba ista. Scio
 credo. dubito non possunt determinare nisi
 cōplexum implicite vel explicite. vnde non
 bene dicitur. scio sortem. Sed illa verba i
 telligo. cognosco. possunt indifferēter deter
 minare cōplexum et incōplexum. Nam indis

fereuter possum⁹ dicere. intelligo forte⁹ et intelligo a ppositione. et intelligo forte⁹ curre re. Et fm hunc modū solēt cōcedi multe conclusiones quas causa breuitatis obmitto.

Ista autē verba incipit et desinit et ablatiua in cōsequētia faciūt ppositiones pbabiles p multas causas veritatis. Nā incipit pbatur p disiunctiua ex duab⁹ copulatis constitutā quarū prima sit ex affirmatiua de presenti et negatiua de preterito et secunda ex negatiua de presenti et affirmatiua de futuro. vt for. est alb⁹ et nō imēdiate ante instans qd est pns. for. fuit⁹ albus. vel for. non est alb⁹. et imēdiate post hoc instās qd est p sens for. erit albus. ergo for. incipit esse alb⁹ Desinit probat⁹ p disiunctiua cōstitutā ex contradictorijs copulatis ad incipit. Quorum prima sit ex affirmatiua de pnti et negatiua de futuro. et secda ex negatiua de pnti et affirmatiua de preterito. vt for. est et nō imēdiate post instās qd est pns. for. erit. vel for. nō est. et imēdiate ante hoc instās qd est pns. fortes fuit. ergo for. desinit esse. et in hac materia de incipit et desinit multe sūt et cōceduntur cōclusiones q materia ampla ē circa mltā soluēda sophismata de qbus sup regulas Denūberī diffule ptractatū. et ideo silētio pertransco. Ablatiua in cōia probat⁹ per disiunctiua ex tēporali cōditionali et causali cōposita. vt sole oriēte sit dies. sic probatur qd sol oriē sit dies. si sol oriē sit dies quādo sol oriē sit dies ergo. et. Et cōceditur iuxta hūc modū pbadi qd nō aliquo hoīe currēte tu es asin⁹. nec nullo hoīe currēte tu es asin⁹ et licet nō aliq hoīe currēte tu es asin⁹. tū aliquo hoīe currēte tu nō es asin⁹. Circa quas materiā ē notandū qd oīs ppō qd pbat⁹ coplatiue siue resoluibil⁹ siue exponibil⁹ siue officiabil⁹ siue descriptibil⁹ ei⁹ cōtradictoriū ē pbabile p disiunctiua cōpositā ex ptib⁹ cōtradictorijs. exemplū for. nō currit. pbat⁹ p hāc disiunctiua. hoc nō currit vel hoc nō ē

for. qd hec ppō for. currit qd ē sua cōtradictoria pbat⁹ per hāc copulatiua hoc currit. et hoc ē for. et ita de alijs ē dicendū. Et ex omnib⁹ hīs scias qd quotiescūq arguit⁹ ab aliqua ppositione pbabili p causas veritatis ad aliquā suarū causarū valet cōsequētia. et ita ab exponibili ad aliquā exponentiū. et ab officiabili ad officiata. et a descriptibili ad descriptā. et a resoluibili ad resolutā. et exemplā patēt in singulis discurredo. Et est vltimo loco notandū circa pntem mām qd ppositio imēdiata nō pōt pbati qd p se nota est. Si sit mediata ē affirmatiua vel negatiua. si negatiua pbat⁹ p causas veritatis. vt p suū cōtradictoriū vel p singulares. si affirmatiua vel cathēgorica vel ppothetica. Si primū videas. an primus termin⁹ sit mediatus. et ab eo inchoāda est ppōis probatio aliter te ipsū decipes. Et prim⁹ terminus a quo incipit ppōis. pbatio ē fm denomiatiōē sumēdus. nō aut fm sitū vt in modalibus appareat ppositionibus. In ppotheticis ē nota illarū s3 sitū quasi semp ē mediā et fm denomiatiōē est pma. et scā pbatione rōe primī terminī ad aliorū accedas pbatiōē. si sint mediati ppositionū cathēgoricarū vsq ad imēdiata. Si vero ppositio fuerit ppothetica. tunc vide an Cathēgorice sit pbanda vel ppothetice. si cathēgorice sit cur diximus pbabit. exemplū necessario tu curris vel tu nō curris. si ly necessario cadat in totū. l3 illa sit ppothetica disiunctiua cum in ea cōiungāt plures cathēgorice p notā disiunctiōis tū nō est ppothetice disiunctiue pbāda s3 exponibiliter cathēgorice vt tu curris vel tu nō curris. et nō pōt esse quā tu curras vel tu nō curras. ergo necessario tu curris vel tu nō curris. simil⁹ ista necessariū est te moueri si tu curris et si ly necessariū cadat in totū. l3 sit ppothetica cōditionalis. tū nō est cōditionabil⁹ pbanda. sed officiabil⁹ pbanda. Alibi vero ē ppothetica ppotheti

c in

ce pbanda. tñc aut copulatiue aut disjunctiue aut cōditionaliter fm qđ requiritur in illarū pbationib⁹. Et ita de singulis ppositionib⁹ tibi occurrētib⁹ diligenter indaga bis qđ sit vnaqueq; illarū 7 qualiter sit. pbā da fm suprascriptas regulas breuiter addu ctas fm cōem viā 7 opinionē logicantiū. et maxime pue dyaletice quā in tractatu isto de pbationib⁹ terminoz secuti sum⁹.

Sed recapitulādo breuiter ea que dixim⁹ de pbationib⁹ terminoz aliquas regulas viles hic inferam⁹. Prima arguendo a re solutiū ad resolutā v3 cōia vt hoc est al bū 7 hoc ē aīal. ergo aīal est albū sed nō ecō uerso qz tñc posset aīis esse verū sine cōsequē te. Secda regula ab exponibili vnīuersali affirmatiua ad q̄libet suaz exponentiū v3 cōia 7 ecōuerso ab vtrīsq; siml⁹ 7 nō ab vna solū. vt oīs hō currit. ergo hō currit 7 nihil ē hō qn ille currat ergo 7c⁹. Tertia regula a gradu positīno compabilit̄r sūpto ad alt quā suaz exponentiū v3 cōia 7 nō ecōtra vt tu es ita fortis sicut sor. ergo tu es fortis v⁹ ergo nō sor. est fortior te. non tñ ecōtra ab v na exponentiū v3 sed ab oibus simul vt pa ter. 7 cōsimilz dicat⁹ de ppōne exponibili cō paratiū grad⁹ 7 suplatiui. vt apparet exē plificātib⁹. Quarta regula arguēdo a ppōne exponibili respectu huius verbi dif fert 7 alioz equalentiū ad aliquā suaz ex ponentiū vel ad oēs siml⁹ v3 cōia. vt sor. dif fert a platone. ergo sor. est 7 pla. ē. vel ergo sor. nō ē pla. sed ab ista vltia exponēte ad il lam expositā nō t3 cū ex negatiua nō sequa tur affirmatiua d forma bñ v3 cū aliqua il larū. vt sor. nō ē pla. 7 sor. ē. ergo sor. differt a pla. qm differētia illa p̄supponit ambo ex trema. ideo o3 ex negatiua illa cū illis dua bus affirmatiuis exponētib⁹ arguere aut ex illis affirmatiuis tñ 7 bñ sequit⁹ qđ sor. differt a pla.

Quinta regula ab exceptiua affirmati

ua ad aliquam suarum exponentium va let cōsequentia 7 ad omēs simul. vt oīs ho mo p̄ter sor. currit. ergo sor. nō currit. vel ergo oīs hō nō sor. currit. 7 ab ista secunda exponēte ad illā exceptiua bene etiā v3 ar gumentū quīs nō ab illa prima solū ad suā expositā. Sexta regula ab exclusiua af firmatiua ad oēs suas exponētes simul 7 e cōuerso valet consequentia vt tñ sor. currit ergo sortes currit 7 nihil non sor. currit 7 e contra cuiuscūq; modi fuerit exclusiua. aliōd exemplum. duodecim sunt Apostoli dei et uon plures quā duodecim sunt apostoli dei ergo tantū duodecim sunt Apostoli dei.

Septima regula a reduplicatiua ad su as exponentes valet consequentia. vt sor. in quantū homo est animal rationale. ergo sor tes est homo 7 sor. est animal rationale 7 si aliquid est homo illud est animal rationa le 7 econuerso. imo a prima exponente ad illam expositam est consequentia de forma

Octaua regula a propositiōe exponibi li de ly immediate ad suas exponentes valz consequentia 7 econtra vt immediate post h erit sor. ergo post hoc erit sor. 7 nullum erit distans post hoc quin inter illud. 7 hoc erit sor. 7 econtra. 7 ab illa secūda exponēte ad aliam expositam arguendo etiā valet cō sequentia vt patet.

Nona regula a sensu composito ad pro positionem declarantem seu probantē talē sensum vel exprimentē non valet consequē tia sed bene econtra. vt possibile est sor. cur rere. ergo hec propositiō est possibilis. sor. currit que adequate significat sort. currere. nec sequitur necesse est deum esse. ergo hec propositiō est necessaria deus est que ade quate significat deum esse nec sequitur scio deum esse. ergo hec p̄positiō est scita a me deus est que adequate significat deum esse sed bene econtra valent omnes ille cōsequē tie. vnde est hic intelligendum qđ septe3 po

inuntur cōmuniter modi a loycis sensus cō
positionis ⁊ diuisionis quamuis aliqui ad
dant octauū. sed ille potius propter forme
appellationem quam habet terminus a pte
predicati qui illam non habet a pte subiec
ti. talis modus arguendi dicitur peccare et
per fallaciam accidentis seu figure dictio
nis. vnde non sequitur sor. percipio loqui.
ergo percipio sor. loqui nec sequitur venien
tem. cognosco ergo cognosco venientē. nec ē
valet patrem tuum intelligo vel percipio vñ
cognosco. ergo cognosco seu percipio aut in
telligo patrem tuum. appellant enim ratio
nem seu formam illi termini sequentes ver
bum ⁊ limitant ab illo concipiente actum
intellectus temporis autē appellatio est ac
ceptio termini habentis respectum ad solū
tempus importatum per verbum vt dicen
do. hoc erit album ly album tantū respicit
tempus futurum ⁊ requiritur q̄ aliquando
erit ita q̄ hoc est album ad hoc vt illa sit ve
ra. sed in ista album erit hoc ly album stat
ampliatiue ⁊ supponit pro eo ⁊ non requiri
tur q̄ erit ita q̄ erit al. m. ⁊ ita dicatur re
spectu de preterito. vnde non sequitur albū
fuit hoc. ergo hoc fuit albus. dato q̄ per ly
hoc demonstratur sor. qui nunc primo sit al
bus qui tamē fuerit per decem annos ante
quia est antecedens verum ⁊ cōsequens fal
sum vt patet ⁊ qui volunt talem modū di
cunt in sensu composito esse propositionem
in qua terminus stat appellatiue. ⁊ in sensu
diuiso. in qua idem terminus non stat ap
pellatiue. sed alij modi compositionis ⁊ di
uisionis veriori modo positi sunt septem.

Prim⁹ mediantibus terminis modali
bus vt potest possibile ⁊ impossibile ⁊ alijs

Secundus modus mediantibus termi
nis habentibus vim confundendi confuse
tantum siue mobiliter siue immobiliter. vt
requiro. indigeo. presuppono. promitto. te

neo. incipit. ⁊ huiusmodi.

Terti⁹ mediantibus terminis relatiuis
vt qui que q̄. ⁊ resolutionē in ⁊. ⁊ ille. illa. il
lud.

Quarto mediantibus terminis cathego
rimatice vel sincathegorimatice tentis vt i
finitus. infinita. infinitum. totus. tota. totū.
⁊ huiusmodi.

Quinto mediantibus cōiunctionibus ⁊
⁊ vel. aliquando tentis collectiue. aliquan
do vero diuisiue.

Sexto mediantibus his dictionib⁹ ali
quando erit ita vel ita erit aut sic erit ⁊c.

Septimo mediantibus terminis actus
intellectus vel voluntatis concernentib⁹ vt
scio. volo. imagino. desidero. ⁊ alijs. vnde
breuiter arguendo ab vno sensu ad alterum
non semper valet consequentia de forma s
vt plurimū fallit nisi multe seruentur condi
tiones quas ponit Deslerus ⁊ alij loquen
tes in tali materia. vñ non sequitur impossi
bile est te pertransire hoc spatium. ergo tu
non potes pertransire hoc spatium. Nō po
test esse q̄ album sit nigrum. ergo nullū al
bum potest esse nigrum. Tu scis alterū isto
rum contradictoriorum esse verū. ergo al
terum istorum scis esse verum homo appa
ret asinus. ergo apparet q̄ homo sit asinus
anima antechristi necessario erit. ergo necessa
rio anima antechristi erit. Aliquando erit
ita q̄ anima antechristi necessaria erit. er
go anima antechristi necessario erit. Tu scis
a. propositionem esse veram. ergo a. propo
sitionem tu scis esse veram. Item tu vis p
cuttere istum hominem. ⁊ iste homo est cle
ricus. ergo tu vis percuttere clericum. Ad
omnem motum requiritur proportio maio
ris inequalitatis. ergo proportio maioris
in equalitatis requiritur ad omnem mo
tum. Omnis homo habet caput. ergo ca
put habet omis homo. Immediatē post h

erit aliqd tēpus. ergo aliquod tēpus imedi
ate post hoc erit. Infinit^{us} numerus ē finit^{us}
ergo finitas numerus ē infinit^{us}. quattuor sūt
duo 7 duo ergo quattuor sūt duo. ita erit q
tu eris ois hō q est Rome. ergo tu eris ois
hō qui est Rome. Tu teneris soluere isti ali
quē denariū. ergo aliquē denariū tu teneris
soluere isti. tu incipis ptransire aliquod spa
tium vel ptem huius magnitudinis. ergo a
liquē ptem huius magnitudinis incipis per
transire for. indiget aliquo oculo ad viden
dū. ergo aliquo oculo indiget for. ad viden
dū neq etiā. sequit^{ur} cōiter ois hō est aīal qd
est rationale. ergo ois hō est animal 7 illud
est rōnale. Infinitas ptes h3 for. que sunt fi
nite. ergo infinitas ptes h3 for. 7 ille sunt in
finite. omnis ppō cuius contradictoria est ve
ra est falsa. ergo omnis ppō est falsa cuius
contradictoria est vera. Quoniā in istis dili
gēter aduertendū quid significet vn^{us} sensus
7 quid alter qm nulla predictaz cōsequētia
rū est bona qm siles videant^{ur} sensus h3 vo
cem differūt tū valde fm intellectu 7 differē
tes sunt 7 in ptenentes quo ad veritatē 7 fal
sitatē 7 formā arguēdi fm doctrinā. Desbe
ri in suo descensu cōposito 7 diuiso 7 alibi.
Decima regula a descriptibili ad descriptā
vbi termin^{us} cōscernens actū mētis nō deter
minat incōplexū significās cōplexū valer^{et} ar
gumentū 7 ecōtra. 7 etiā si determinat incō
plexū significās cōplexū. vnde sequit^{ur} cogno
sco Johanne. ergo cognosco aliqd ea ratio
ne qua Job. ē. exemplū scōi scio a ppositi
onem. ergo scio adequatū significatū. a pro
positionis q quidē scio adequate significa
ri per. a. 7 ita de alijs. Undecima regula
ab vna causa veritatis ad propositiones p
babilē per illā. v3 cōsequētia 7 nō econuer
so respectu istoz terminoz incipit 7 desinit
sed a ppositiōe tali de ly incipit vel desinit
ad omnes ei^{us} cās veritatis arguēdo bene v3
cāa. exemplū for. incipit esse alb^{us}. ergo for. nūc

est albus 7 nō imediāte ante hoc fuit albus
vel ergo. for. nūc nō est albus. 7 imediāte
post hoc erit albus. sed ab vna istaz pba
tionum ad illam propositionem exponibē
lem non valet consequētia quia posset p ali
am causam veritatis for. incipe esse albus.

Duodecima regula a temporali vel con
ditionali vel causali ad propositionem de
ablatiuo inconsequētia v3 cōsequētia 7 ecō
uerso diuisim 7 coniunctim.

Decima tertia regula arguendo a ppo
sitione de ly ab eterno aduerbialiter sum
to ad ambas suas exponentes 7 ad quam
libet de per se. v3 consequētia sed non ab
vna illarum tantū nisi aliquādo gratia ma
terie.

Decima quarta regula ab exponentib^{us}
de ly totus ad expositam 7 ecōuerso v3 ar
gumentum vt totus for. est aliquis for. ergo
pars fortis est aliquid for. 7 nulla est ps for
tis quin illa 7c.

Ultima regula arguendo a ppositiōe
de ly infinitum ad suas exponentes v3 con
sequētia 7 econtra. h3 omnibus illis simul
sed non ab vna illarum tantū. vnde sequit^{ur}
finita sunt finita 7 nō sunt tot finita quin
plura illis sint finita. ergo infinita sunt fin
ta 7 in singulari vt infinitū tempus est elap
sum. 7 duplum ad illud 7 triplum ad illud
7 sic in infinitū ergo 7c.

Deinceps de speciebus argumentatiōis
7 de consequentijs. in quarta parte sequen
ti nostri tractatus sermonē faciem^{us}.

Māia enim que arguuntur aut A
postol^{us} ad Epheseos. v. a lumine
manifestant^{ur} oē. n. qd manifestat^{ur}
lumē est oīa aut q arguunt tanq̄ reproba a
lumine vere doctrine manifestant^{ur} esse talia
itaq̄ igit^{ur} vt videamus qd caute ambule
m^{us} nō qsi iūpīetel s vt sapiētes q iter bona
7 mala optie iudicare scūt ea psequēda illa

fugiendo id circo vt bñ indicare de psequē
dis 7 vitandis secundum artem dyaletice.
Ualeam⁹ 7 vez a falso discernere ab argu
mēto incipiam⁹ orationē. Argumētū ē oīo
pbatina alicui⁹ dubietatis vel vt in topi
cis diffinit. ē rō rei dubie faciēs fidem. Est
āt genus ad enthimema inductionē 7 exem
plū. spēs āt oratiōis. nā totus pcessus sylo
gisticus h3 veritatē ex mediō in q virtualit
crinet tota conclusio succincta quadā breuit
tate 7 inde argumēti nomē tractū ē qz p
cessum noīs virtute mediij 7 virtute luminis
naturalis sit manifestatio rei. 7 talis pcess⁹
fit naturalis anotis ad ignota. Enthimēa
ā est sylogism⁹ ex vna cōstās ppōe explici
te altera seruata in mēte ex qbus inferi con
clusio. 7 iō vocat⁹ sylogism⁹ trūcaus. verbū
gratia. forma hoīs est aīa intellectiua. ergo
forma hoīs est sba in quo enthimemate re
seruat. ista maior in mēte oīs aīa intellecti
ua ē sba. vñ. ij. pziōz. Enthimema inqz pbi
losoph⁹ cōstat ex pziōtib⁹ 7 signis pcos est p
positio pbabilis. pbabile ē qd scitur cē fac
tū vt in plurib⁹. vnde pcos est ppō qñ scit
esse facta vt in plurib⁹. vt odire odiētes a
mare amātes. p signa enī corpīs nobis nota
sylogism⁹ dispōēs aīe nobis ignotas. ideo
intelligendū qz exīte minori de inesse 7 ma
iori de necessario sequit⁹ conclusio de necessa
rio. i. pziōz. 7 ita vtraqz pmissaz de neces
sario exīte. sed conclusione exīte falsa. necessa
riū est aliquā pmissaz suaz falsam eē. s3
qñ maior extremitas 7 minor extremitas
ad inuicē cōuertunt. necesse ē mediū ouerti
7 hoc ē in demonstratiuo sylogismo potissi
me pmi modi pme figure q est maxime fa
ciēs scire. Silogismus āt est aut necessarius
aut pbabilis. vel demonstratiu⁹. ij. pziōz. vñ
quattuor modis cōtingit aīo demonstrare p
positū 7 est petitio pncipij. primo qñ nō de
mōstrat oīo ppositū. scdo qñ demonstrat p
ignotiora. tercio qz demonstrat p ea q sūt eā

liter vero. quarto qñ demonstrat prius p po
sterius ibidē pbs. Inductio autē est pcessus
ab oibus picularib⁹ sil septis sufficienter
enumeratis ad suā vlem. vt iste hō est aīal
7 iste hō est aīal. 7 sic de singulis. ergo oīs
hō est aīal. 7 ita negatiue. exemplū autē ē ar
gumentatio ab vno fili ad aliud file. vt iste
ignis calefacit. ergo iste alius ignis a simili
calefacit. Silogismoz tres sūt spēs. nā qui
dā demonstratiu⁹ q pcedit ex veris 7 neces
sarijs causis. conclusionis quidā dyaleticus
seu pbabilis 7 tertius elēus delenco agit
pbs in li. elencoz. nā elēus est inqz tradī
ctio vnius 7 eiusdē fm idē 7 in eodē tpe. so
phista autē est copiosus ab apparere 7 non
exīte. est. n. in eo sciētia apparens 7 nō exī
stens quos despiciūt sapientes. deinceps d
silogismo demonstratiuo aliquā breuit facia
mus orationē. Mediū. n. in demonstratiōe
legit. i. posteriōz est rō pmi termini. i. mai
oris extremitatis. demonstratio. n. eoz est q
sunt p se 7 nō eoz q sūt p accēs. oē aut qz ē
aut p se aut p accēs est. accēs aut nō sūt ne
cessaria s3 q sunt necessario insūt rebus i eo
qz qd est. i. p diffinitionē vñ mediō exīte ex
necessitate erit 7 conclusio ex necessitate. 7 iō
in demonstratiōe nō est solū necessitas cōne s
cōnis qz conclusio exīstet necessaria. necessitas
aut cōne est cuiuslibet silogismi 7 ppea ex ne
cessarijs silogizare ppiū est demonstratiōis
ex veris aut 7 nō necessarijs silogismū cōsta
re asserit pbs. i. posteriōz 7 sicut sēp ex ve
ris sequit⁹ vez. sic ex necessarijs necessariū
inmediū. n. ppter seipm necessariū est inesse
termio. i. minori extremitati. 7 primū mediō
maiori extremitati qz necesse est mediū et
maior 7 minor extrēitas ex eodē genere eē po
steriōz. primo in oī. n. demonstratiōe de ne
cessitate sunt due ppositiones 7 tres ter
mini 7 sunt tria necessaria quozū vnum est
qz demonstrat vt paxio que de aliquo de
mōstrat ex quaz suo subiecto sferit conclusio

Sillogismus
h3 pbat p
demonstratiu
Bakus ref
etiam

et secundū est dignitas dignitates autem sunt
 ex quibus est demonstratio. tertium est subiec-
 tum cuius passionēs et per se accidentia de-
 monstratio ostendit sicut dicitur esse proprium
 quod separat ipsum subiectum ab omni alio quod
 non est illud subiectum quia aliter non bene
 assignatum esset proprium quinto topicorum
 per conclusionē autem proprie habemus doctri-
 nam et disciplinam principia enim ante de-
 monstrationem et conclusionē precognoscuntur
 necessario premissas vero ante conclusi-
 onem non equaliter precognoscere oppor-
 tet prius autem in demonstratione parti-
 culari minore maiorem precognoscimus ac
 etiam conclusionē in vniuersali autem et ma-
 iorem et minores simul prius conclusionē quo-
 rundam vero simul. nam in isto silogismo omnis
 triangulus habet tres angulos hic qui est in semicir-
 culo est triangulus ergo et. simul minor cum
 conclusionē et prius maior cognoscitur sed hoc
 contingit et non est necessarium quia possit
 minor prius fuisse preposita et cognita quaz
 conclusio sed si nunquam fuerit prius adducta
 et declarata que sit prepositio in mediata po-
 sita sub maiori statim inducens cognoscitur mi-
 nozem cum conclusionē et non prius tempo-
 re quamvis bene prius natura quelibet pre-
 missarum. prius sit conclusionē cum sint pre-
 missae conclusionis causa et causatum natu-
 ra causa precedit nec est hoc in voce intelli-
 gendum sed secundum intellectum quoniam intellectus
 causat scientiam subito et sine successione sta-
 tim habita maioris et minoris cognitione
 habet et conclusionis scientiam et ideo indu-
 cens prius cognoscit quaz preferat propositiones
 autem in mediate non sic cognoscuntur quia
 non per medium faciunt doctrinam et discipli-
 nam et sunt propositiones singulares que non
 dicuntur seu predicantur de aliquo posteriori
 et primo facile quidem est demonstrare omnia
 ut dicendo hoc est hoc quod solum est in teris
 conuertibilibus verum eadem ens esse prius

et notiora sibi ipsis est impossibile et ideo
 circulariter demonstrare non conuenit nisi in
 terminis conuertibilibus et propriis est
 amplius intelligendum quod scire secundum lin-
 guam contentam primo posteriorum multis capi-
 tur modis primo communiter et sic dicitur
 scientia veritatis comprehensio et hoc mo-
 do contingentia sciuntur ut scire currere et.
 secundo proprie et dicitur comprehensio veri-
 tatis eorum que frequentius vel uno modo
 semper contingunt ut naturalia contingentia
 ut scire senem canescere iuuenem vero non
 quorum est demonstratio conuiter dicta ter-
 tio magis proprie et est comprehensio veri-
 tatis eorum que semper uno modo se habent
 et sciuntur sic in mathematicis tamen conclusi-
 ones quam principia quarto dicitur linquens
 quod cum veritas sit id quod est et comprehensio veri-
 tatis comprehensio eius quod est et esse eius
 quod dependet ab alio non cognoscitur nisi
 si per esse illius a quo dependet manifestum
 est quod maxime proprie dicitur scire comprehen-
 sio eius quod in mutabiliter est per comprehen-
 sionem eius a quo illud habet esse in muta-
 bile et hoc est per comprehensionem cause
 immutabilis in essendo et in causando et hoc
 est simpliciter et maxime scire cognoscere
 causam rei in mutabilem in se et in mutabi-
 lem in causando et hoc est illud scire quod per
 demonstrationem proprie dictam acquiritur
 et omnes alios modos sciendi respectu istius
 vocat philosophus esse sophisticos inquit
 ipse et per accidens et ad hanc quidem scientiam
 requiritur cognitio rei scibilis et cogni-
 tio cause rei scibilis et quod cognoscat illa esse
 causa illius scibilis et quarto quod illa causa in
 possibilis sit aliter se habere que omnia a phi-
 losopho ponuntur primo posteriorum cum
 diffiniens. scire inquit opinamur vniuersum
 que simpliciter et non sophistico modo quod est
 secundum accidens cum causa arbitramur ag-
 noscere propter quam res est et quoniam illius est causa

q̄ non contingit aliter se habere cuius simpliciter est scire hoc impossibile est se aliter habere unde philosophus prebat suum dictum sic quoniam tam sapientes quam insipientes opinantur se scire sed sapientes opinantur et sciunt alij vero nomine unde illud cuius simpliciter est scientia scilicet a priori est impossibile aliter se habere quoniam causa et effectus simul sunt et non sunt et uno deficiente non permanet alterum simul enim sunt correlatiua unde secundo posteriorum causa et effectus debet esse proportionata unde eius quod est in fieri causa debet esse fieri quod vero est in facto esse causa debet esse in facto esse. cum igitur causa scibilis simpliciter sit impossibilis aliter se habere et ipsum scibile est impossibile aliter se habere. Aliam tamen diffinitionem adducit philosophus data per causas efficientes ipsius scie quibus non sit causa principalis quia ipse intellectus principalis causa existit scilicet est tamen et aliquo modo causa efficiens appellanda quod tunc est. Scire est per demonstrationem intelligere unde dicitur inconueniens quod noticia principiorum cognoscit notitia conclusionis et si instaret aliquis quoniam cois fmo est quod accidentis coeretum diffinitur per additamentum subiecti dicitur quod ibi sciri sumitur illud coeretum per istam abstractionem scientia vel dicamus quod diffinitur per intelligere quod quidem presupponit subiectum et subintelligit quod simpliciter in intelligere claudis quod quibus accidentis de se non habet esse nisi inheret. nec est inconueniens intelligere. scilicet quod vere sit finis demonstrationis quoniam cause sibi inuicem prent esse esse per oem. n. gen. esse contingit demonstrare. unde si per priorum si quare quod est constrictus dicitur quod est extinctio ignis in nube et si quare quod tonat dicitur quod ignis in nube extinctus vel extinguit. ambulare etiam post cenam est causa sanitatis propter non dimittere cibos in ore stomachi unde dicitur quod deambulatio est causa sanitatis in genere esse efficientis et sanitas est causa deambulationis in genere esse finalis et ideo secundum philosophum aliqui sibi inuicem prent esse cause

et scilicet aliter se habere oppositorum est causa forma. n. finis et efficiens sepe coincidunt materia et efficiens vel materia et finis unde non coincidunt ibi de scientia ergo est illorum quorum est demonstratio et non de his que sunt secundum accidentis est demonstratio. Demonstratio autem aut philosophus est syllogismus apodicticon. id est faciens scire quoniam in habendo demonstrationem scimus aliqui libri habent apodicticon que diffinitio est formalis et data per causas ultimatas. scilicet finalis quod scientia est finalis causa demonstrationis nec ois syllogismus est faciens scire nec ois est demonstratio sed bene e contrario si demonstratio et scire nunc hec breuiter dicta sufficiant de aliorum vero diffinitione et distinctione aliquarum breuiter per inferioribus seu primis dialecticis modis declarationem faciamus.

Transit Syllogismus

Syllogismus est oratio in qua quibusdam positis scilicet duabus premissis et conclusionis necesse est aliud euenire vel sequi scilicet conclusionem et quoniam in syllogismo sunt de necessitate plures enuntiationes ipse tamen totus syllogismus una dicitur oratione perfectionis siue ordinis non una indiuisibilitatis sicut punctus sed una per aggregationem vel perfectionem et ordinem veluti mundum dicimus esse unum et sunt tres enuntiationes quare una maior altera minor et tertia conclusio appellatur et in isto sicut in quocunque alio ponuntur tres termini unus maior extremitas aliter minor et tertius medius dicitur terminus si maior extremitas predicatur de minori in conclusione dicitur conclusio directa si vero minor de maiori predicatur conclusio indirecta. Tripliciter variantur modi syllogismorum in figura que est terminorum debita iuxta medium dispo principaliter quia causa est concludendi principalis et in prima figura nouem reperti adhuc aliquam distinctionem sortiuntur quia quattuor eius directe quinque vero indirecte concludunt ut indirecta omne eternum est immortale

*sic dicitur
ut p. fmo*

*In p. fmo
u. 5 in
no. dicitur de
p. fmo. Ap
in dicitur*

omne infinitū est eternū ergo omne infinitū
 est imortale. exemplum de indirecta vt om
 ne desiderabile est appetibile. omnis beati
 tudo est desiderabilis. ergo aliquod appeti
 bile est beatitudo in baralypton. In secun
 da autē figura quattuor tm collocantur mo
 di in quibus semper directe concluditur et
 idem predicatū est in vtray premissa. exem
 plum in cesare nullus bonus est malus om
 nis ignorans est malus. ergo nullus ignorā
 est bonus. In tertia vero figura sex ponun
 tur modi in quibus bis est subiectū etiaz di
 recte concludentes. exemplum in darapti.
 omnis fortitudo est desiderāda. omnis for
 titudo est aliqua virtus. ergo aliqua virtus
 est desideranda et possunt exempla in infi
 nitum adduci et variari que causa breuita
 tis obmitto desiderans ad vtiliora transire
 unde cōmunis versus est paruulorum. sub
 pre. prima bis. pre secunda. tertia. bis. sub
 ponitur etiā alter versicul^{us} de modo reduc
 tionum istorum. xv. modorum ad primos
 quattuor qui est simpliciter vti vult. S. p.
 vero per acci. M. vult transponi. L. per im
 possibile duci. omnes enī supra scripti mo
 di preter quattuor primos reducuntur ad
 eosdem quattuor. Nam per conuersionem
 simplicem conuertitur propositio illa in cu
 ius syllaba ponitur littera. s. et per accides
 in qua ponitur littera. p. m. autem denotat
 transpositionē premissarum de maiori i mi
 norem et ecouerso. sed. c. per impossibile
 reductionem fieri demonstrat vt in barocho
 ad barbara sic fiat omnis sapiens est intel
 lectiuum aliquod brutum non est intellecti
 uum. ergo aliquod brutum non est sapiens
 reducat omne sapiens est intellectiuū om
 ne brutum est sapiens. ergo omne brutum ē
 intellectiuū. In bōcardo autem sic aliqua
 virtus non est sapientia. omnis virtus ē de
 sideranda. ergo aliquod desiderium non ē
 sapientia reductio. omne desiderium est sa

pientia. omnis virtus est desideranda. ergo
 omnis virtus est sapientia. Modi enī qui
 incipiūt per. b. ad barbara. et qui per. c. ad
 celarent. et qui per. d. ad darij. et qui per. f.
 ad ferio reducuntur et de facili habita con
 uersionum noticia possunt conuerti et redu
 ci. Nam baralypton a barbara sic. omnis
 ignorans est inflectuosus. omnis stultus est
 ignorans. ergo infructuosus est stultus con
 uertendo conclusionem per accidens. et i ba
 rocho aliud exemplum. omnis homo ē sub
 stantia aliqd animal non est substantia. er
 go aliqd animal non est homo stante maio
 re. et ex opposito cōclusionis fiat minor. in
 fertur oppositum minoris sic. omnis homo
 est substantia. omne animal est homo. ergo
 omne animal est substantia. in bochardo ve
 ro sic aliqua substantia nō est viuens. omis
 substantia est ens. ergo aliquod ens non est
 viuens ex opposito cōclusionis fiat maior
 permanente minori sicut est iufertur opposi
 tum maioris camestres ad celarent sic redu
 cetur omnis beatus est contentus. null^{us} via
 tor est contentus. ergo nullus viator est bea
 tus conuertendo conclusionem simpliciter et
 similiter minorem et facta cōuersione d mi
 nori fiat maior. et de maiori minor. scilap
 ton a ferio sic reducitur nulla bonitas ē ma
 ligna. omnis bonitas est desideranda. ergo
 desiderandum non est malignum. minores
 conuertendo per accidens a darij vero sic
 fit reductio. exemplū in datisi. omne viuēs
 est delectabile. viuens est existens. ergo exi
 stens est delectabile. omne viuens est delec
 tabile. existens est viuens. ergo existēs ē de
 lectabile. et sic alij modi reducuntur. et ista
 breuiter de silogismis dicta sufficiunt. Nūc
 vero de cōsequentijs aggrediamur sermonē.

Alonias sup consequētiā strodⁱ
 specialē tractatū feci ut iterūz nē
 qd lā dcm ē sū alijs vbiis cōmōrē hic pseq^r
 eūdē smōez faciens absq; pbcio ibidez eius
 dem seruato diuīsiōis ordine. Primo nāq;
 de cōia opīniones oēs recitabo et diuīsiōez
 cōsequentie bone in materiales tū 7 d forā
 et qd sit vtrūq; cū qbusdā dubitationibus
 declarabo. Secūdo vero reglas generalis
 quas xxiij. ponit strod^o quibusdā qōnib^o
 tribus decisīs articulis designabo. Tertio
 loco de quatuor regulis aristotilis generalib^o
 bus secūdi ppermentariū declarationem in
 duemus. Circa pīmā ptez huius tractat^o
 est sciendū q vna fuit opīnio magistri que
 tenuit q cōsequentia est illatio cōitis ex ante
 cedente vbi dicit paulus pguensis q p illa
 tionez debemus intelligere actū intellectus
 quo infer^r cōis ex ante et talis illatio seu ac
 tus est opatio 7 intelligere qdam intellect^o
 sicut actus cōpilatiū^o est intelligere cōpla
 tiue Quā extitisse viā magistri probo qm
 ut statiz post diuīsiōē apparz q p cōitiā
 bonā strod^o intelligit debitū actū intellect^o
 et per cōsequentia malā idēbitū actū intellect^o
 Itē ly illatio nō pōt sumi p pōne illatiuā
 ga tunc nō poneretur loco generis cum oīs
 pō illatiua sit cōia et ecōūso. Sed contra
 strodus dicit in principio sui tractat^o q cō
 sequentia est pō rōnalis et q sic aliqua cō
 ditiōnalis est vera cuius tā aīs q cōis sunt
 falsa ita et aliqua cōia est bona cuius tam
 aīs q cōis sūt falsa que omnia pōni cōpe
 tere vident^r Item mgi in pbatōe. xxiij. reg
 ule sic arguit q cōia est intellecta ergo 7 eiū^o
 cōis t3 cōia inqd ipe q2 intellectus cōposito^o
 p̄supponit intelligentiam simpliciu quasi dī
 cat a cōitiā est pō intellecta ergo cōis qd est
 eius ps est intellectū Itē ex suppositōe fā
 xxiij. regule videt^r cludi cōiaz esse pōnem
 Ad pīmā responder^r q cū strodus dicit
 cōitiā esse pōnez rōnalem intellexit vel

sapit cōiaz materialit et p hoc plura soluā
 tur argumenta vel dicat q ipe loquit^r ibi
 disimctiue ga dīc q cōia ē pō rōnalis v^r
 discursus vel argumētatio. discursus aut ē
 intellect^o actus vt p3 improprie tū cōia est
 argumētatio q2 omne argumētū est cōia 7 tū
 reconuerso. Nāz argumētū est rō rei d ubie
 faciens fidē. cōia tū in qua arguit^r ab eodē
 ad idēz nēst huiusmodi q2. Itē. Ad secun
 dū dico q illa pō intellect^o cōposito^o p̄su
 ppoit intelligentiā simpliciu pōt duplr cōsid
 erari. Primo mō q intellectus intelligēs pla
 cōpositiue p̄suppoit intelligentiā simpliciu cō
 ponētiū 7 hoc ē vtz tā incōplexis vbalib^o
 distātib^o vbalit^o quā in hīs q nō verbalit^o
 distāt exemplū p3 intellectus intelligēs hāc
 p̄pōnez hō est aīal intelligit pla cōpositiue
 7 p̄supponit noticiā simpliciu p̄tiū vt puta
 hoīs 7 aīalis. exemplū fdi intellectus intel
 ligēs hoīem albū intelligit pla cōpositiue 7
 p̄suppoit noticiā simpliciu p̄tiū vt puta hō
 minis 7 albi 7 nō solū ē verū hōc p̄pōnēdo
 ymo ē 7 diuīdēdo. Nā intelligēdo q hō
 nō est lapis opōrtz p̄supponere intelligentiā
 hoīs 7 illi^o q diuīdit^r ab hoīe 7 ita intelligē
 do p̄pōez istā ipā ē vā n tū sūpsit eā sic strod^o
 d^o Alio mō pōt cōsiderari sit q intellectus in
 telligens respectū seu relationēz inter aliq
 plura intelligit seu p̄supponit intelligentiam
 cuiuscūq; extremi q2 aliter staret intelligere
 respectū inter te et chimērā v^r inter te 7 non
 intelligibile et tū nō intelligere te nec chime
 rā qd est ipossibile et sic dico q sūpsit eam
 strodus qm certū est q si cōia est intellecta
 qd opōrtz q cōis est aīs sint intellecta Nāz
 si cōis non esset intellectus ergo nec cōitiā ut
 parer nō tū requit^r q intelligē ē aīs et cōis
 descriptibilē s tū sub rōe referēdi. s. inq
 tuz aīs 7 cōis. vñ nota q. intelligere cōiam
 cōtingit duplr. s. descriptibilē et sic p̄suppō
 nit intelligentiā cuiuscūq; extremi descript
 ibilē. Aliomō intelligit cōia vt actus 7 il
 li

latio qdā et sufficit intelligere aīis et cōis iō
 descriptibilis sed vt antecēdēs et cōis talis
 respectus seu relationis. s. sub rōne referēdi
 Ad aliud qd adducit ex suppositiōe xiiij.
 regule respondetur negando qd ibi intelligat
 strodus cōitias esse. ppōez aut qd ex verbis
 eius eligi possit nā ista sūt vba strodī loco
 pāsūpto facta tali cōia pōri q fuit. s. si aīis
 est scitū ergo cōsequēs est scitū tu intelligis
 respectū quē habet cōsequēs ad aīis ex quo
 intelligis istaz cōsequētia esse bonā sed intel
 lectus talis respectus p̄supponit intelligenti
 am extremoz qz aliter inquit ip̄e staret intel
 ligere respectū inter te et chimera; vel inter
 te et nō intelligibile et tū nō intelligere te nec
 chimera; qd est ipossibile ergo tu intellig
 is extrema quoz vnū est cōsequens ergo in
 telligis antecēdens ergo sicut cōsequēs p̄nci
 paliter significat intelligis vel scis ip̄m signi
 ficare qd erat cōsequēs p̄us illatū Ex qbus
 verbis appz potius cōsequētiaz esse rellati
 ones seu respectū cōsequētis ad antecēdens
 qz ppōez Ex qbus dictis appz expositionē
 pau. pgu. esse recte assignatā cū dicit qd p
 illationez intellexit strodus actū intellectus
 Et fm illam p̄mā opinionez est sciendū qd
 cōsequētia bona est illa cui? nō pōt esse ita
 sicut significat p̄ antecēdēs et nō esse ita sicut
 significat p̄ cōsequens mala vero p̄ opposi
 tū diffinitur. Secūdo sciendū est qd cōsequ
 entia bona de forma est cui? si sicut adequ
 ate significat p̄ antecēdēs intelligit sic sicut
 significat adequate per cōsequēs eiusdē in
 telligit vel cōsequentia de forma est cuius
 cōsequēs est de intellectu sui antecēdētis cō
 sequentia vō de materia tū est p̄ oppositū
 diffinita cui? s. cōsequens nō est de intellec
 tu antecēdētis seruatis tū cōdictionib? seru
 ādis in cōia bona vt qd sibi cōpetat diffinit
 iō bone cōsequētie aliter oīs mala esset bo
 na de materia tū Tertio sciendū est qd oīs
 cōsequentia bona et formalis est bona ma

terialis et non econuerso et oīs bona materi
 alis tū est bona materialis et non econtra
 pz. qm̄ consequentia bona in cōi cōtrahit
 p̄ speciales modos ad consequentiā bonaz
 de forma et bonā de materia tū Illud aut
 qd contrahit hz rōez materie iō cōsequētia
 bona i comuni et bona in materialis idē sūt
 Ex quib? pz. qd ista est bona de forma tu
 non es homo ergo tu nō es al' hoie demon
 strato cū consequens sit d̄ intellectu sui aītis
 ad modū quēz iferi? fm intentionem mgr̄i
 i vltia poitione declarabim? Seq̄ fo ist
 as consequētias esse bonas de forma tu cre
 dis p̄cise qd aliquis homo decipit ergo ali
 quis homo decipitur. tū pater est ergo nō
 tū pat est. tu scis te esse lapidem ergo tu nō
 scis te ēē lapidez tu es lapis ergo tu nō es ho
 mo hoie vtrobiz demonstrato et sic de his
 silib? vt p̄ eādez rationez adductaz patere
 potest Seq̄ tertio pau. venetū et alios ple
 roqz logicos parū adūtisse asserentes illā nō
 esse de forma in p̄mo correlario adductam
 et alias p̄ter consequentias i fo correlario
 positas et illud qd ip̄i dicūt qd non q̄libz sibi
 similis in forma ēē est friuolū dictū et nō alia
 ratione poitū nisi vt multa fugiant a regula
 ex eo qd pp̄uz verūqz modū et cōiūiores ad
 omnes consequentias iueniendas d̄ forma
 neglexerūt et ideo tot ac tātas distinctiones
 de consequentia in bonā materialez et in bo
 nā de materia et in bonā de forma q̄ form
 alez adduxerūt. qui ex doctrina strodī vid
 entur esse supflui et fm veritatez qm̄ oīs cō
 sequentia bona aut est bona de forma aut
 est bona de materia tū et inferi? viā cogn
 oscendi vtrāqz illarū asserēbim? Nāqd aut
 strodus insensu conposito aut diuiso iteller
 erit datas descriptiones breuiter infra pat
 ebit in quodā dubio. Secūda positio ē
 iohannis venatoris discrepantis astrodo
 qm̄ ip̄e vult qd cōitia sit p̄positio rationalis
 qz nihil est concedendū aut negādū nisi pro

pō. S3 cōia est cōcedēda aut negāda ergo
 2c. 3re pō pmo pōp describēdo silogismū
 inqđ silogism⁹ est orō 2c. Omnis āt silogis-
 mus est cōia ergo 2c. 3rod⁹ vō dicit cōiaz
 eē illatōez. i. actū intellectus vt dcm est q̄ at
 sit de forma 7 q̄ de materia tm̄ 7 qđ bona
 7 q̄ mala quo icidit cū opī. mgi. Est at
 7 a'tera in hac pte opī. asserēs cōiaz esse rē
 pectū d pđicamēto passionis quo cōis passi-
 ue sequit ex aīcedente vñ in actu intellect⁹
 qui illatō dī est tria cōsiderare. Prīmū est
 mot⁹ intēctōnal⁹ q̄ est intelligere illatiue fdū
 est respectus in pđicamēto actōis quo aīis
 mediāte intellectū infert cōis 7 tertiū est res-
 pectus in pđicamēto passionis quo passīue
 infert cōis ex aīte. Et istd ppe est cōia qm̄
 asine vnūquodq̄ denoiare iustū est ideo cū
 cōis teneat locū terminī ad quē 7 sit finis in-
 tent⁹ qa est illud qđ ex alio ifert 7 sup qđ
 pncipalis bitudo fundet pot⁹ cōia dī fm̄
 istā positōez respect⁹ de pđicamēto passiois
 7 fm̄ ipāz ppe i intellectu est cōia ad extra
 at similitudinarie. qđ aut sit mala 7 q̄ bona
 cōia tenz cū positōe mgi. Et qz de cōia bo-
 na 7 d bona 7 formali multas poit diuisio-
 nes vt in cōiaz bonā simplr de forā seu vt
 semper 7 in consequentiā bona de forā vt
 nūc quas ad pñs nimis plixus esse declara-
 re iō obitto. Quarta opī. fuit serabr. ch
 ponētis cōiam esse relatōem qa cōsecutioēz
 qua forālī cōis denoiat seq ex aīcedente
 fm̄ quā positōez. pzo sciēdū est q̄ nulla da-
 tur cōsequētia mala. Secūdo sciēdū est q̄
 nulla cōsequētia est ppe cōcedēda aut nega-
 da cū ipsa sit quoddā incōplexū. Tercio sci-
 endū est q̄ cōsequētia est cōcedenda esse bo-
 na aut mala. 7 si pponat aliq̄ ppo rōalis
 fla illa negat sed nō relatio q̄ ibi cōtitit ne-
 gatur aut cōcedit quīs concedat q̄ illa sit
 mala 7 neget ipam eē bonā. Ex qbus dic-
 tis appz q̄ sit consequentiā bona de forma
 Quīnta positio est petri mantuani inqđ

enī ipse q̄ cōia est ppo rōalis vt cōdicti-
 onalis inter cui⁹ ptes pncipales ē talis habi-
 tudo q̄ nō pōt cōradictoriuz cōtis sine no-
 ua tmini vt termino: ū ipositione seu signifi-
 catōe stare cū aīte vt vñ tali sbordinata. 7
 vltērius sbdit petrus mātuā⁹ aliā diuisio-
 nez cōtiāz bonarū in bonā ut nūc 7 i bonā
 vt semp. exēplū pmi vt tu nō fuisti ergo de⁹
 nō est q̄ tñ aliqū fuit falsa vt anteq̄ esset. lz
 sit nūc bona q̄ fundat sup hoc q̄ deus non
 possit facere genitū esse ingēituz seu iā ptā
 nō esse ptā. 7 q̄ potētia nō est ad pñm 7 ita
 p nullā potētiā verificari posset hec ppo
 adā nō fuit ideo nulla potētia posset face-
 re quod starent ista sil sic significando adā
 nō fuit 7 deus est penes aut oppositā oppi-
 nionē quā inferi⁹ adducem⁹. s. q̄ aliqd qđ
 iā fuit pōt deus facere nō fuisse pōt illa co-
 pulatia verificari sic significando 7 ita nega-
 retur q̄ aliqua essz cōia vt nūc q̄ credo cō-
 cedendū esse qz alr nō oīs mala cōsequētia
 essz impossibilis qz iā hec est mala antepf
 nō fuit ergo tu curris 7 aliquādo fm̄ istaz
 positōez q̄ tener cōsequētiāz vt nūc erit bona
 cū fuerit ita significans. Consequētiaruz
 vero simplr aut semp quedā est formalis 7
 qđaz materialis materialis est simplr ppo
 rōal vel cōdictōalīs inter cui⁹ ptes pncipa-
 les talis habitudo est q̄ nō pōt cōradictori-
 um cōsequētiis sine noua terminī vt termino-
 ruz significatiōe stare cū antecedente scilicet
 de⁹ nec potuit nec poterit nec potest esse cū-
 tibilis 7 sine noua sui ipositione cū vna ta-
 li cui nō valz vel valere pōt oīs sibi similis
 in forma sine noua sui ipositione formalis
 vō cōia est rōalis ppo vt cōdictōnal inter
 cui⁹ tales ptes talis est habitudo q̄ nō pōt
 cōradictoriū cōtis sine noua tmini vt termi-
 noz significatiōe stare cū aīte eiusde⁹ nec
 potuit nec poterit vt q̄ pōt esse cōtutibilis
 sine noua sui ipositione cū vna tali cui valz
 vel valere pot q̄libet sibi similis in forma
 Al ii

sine noua finitioz impositioe vel ordiatone
 Ex qua positioe seqt pmo q non valz hec
 aia n pot esse ita sicut sigtur p aia a contie
 gn sit ita sic sigt p aia ei de ergo illa aia
 est bona qz ista aia chimera no e ergo de
 no est est sequetia no bona 7 n n pot esse
 sic sigtur z. sic. l. q n pot esse ita q chime
 ra no sit qn ita sit q deus no sit Nec et seq
 tur de fora no pot esse qd aia hui? aie sit
 vuz qn aia eius sit vuz ergo ista aia est bo
 na p qz ista aia no est bona hec est va ho
 est asin? ergo bo est asinus cu oppositu aia
 tis stat cu antedete sine noua ipositoe. l. no
 difficer? euz eo sine noua ipone alia correla
 ria sequitur ex ista positoe q ca breuitatis
 obmitto 7 inferius ex eis aliq addnent q
 nuqd va aut falsa sit ibi clarus apparebit

Sexta opio tenet qd aia est vitas neca
 significabil p ppoez roales p declaratoe
 cuius duo ponuntur documeta. Primu est
 q sic sanu mltiplr ppetet d mults iiii. me
 thasifice tex. comenti fdi qm vrina est sana
 qz signu sanitatis medicina sana qz effectiua
 sanitatis 7 aial sanu qz receptiuu sanitatis
 ita 7 vitas mltis d modis qm ppo va d
 qz vez sigt 7 intellectio va qz vere itelligit
 7 relatio vera qz vere cformat itellec? ad
 rem 7 res d vera qz sic est de q vitate loq
 tur phs in pdicamentis dicēs q ex eo q f
 est vel no est orō vera vel fta d esse intelli
 gedo p esse veritate 7 p no esse falsitate vuz
 n. 7 ens couertunt 7 falsuz 7 no ens fdo me
 tha. tex. comen. qrti qz omie esse cplxum est
 vitas vbi. n. nulla ppo estz veritas hec no
 minus eet. f. deus e nec minus vitas ista eet
 f. si de? est substantia deus e ens. Secundum
 documetu e qn aliqd ppetit plib? vni p at
 tributōem ad alteru 7 alteri absolute viori
 modo ppetit cui absolute ppetit q cui per at
 tributōe p ex iiii. metha. tex. 7 me. fdo
 verius. n. sanu al d q vrina vel medicina
 cu ad ipz oia sana dicant. Ex gbus xld

tur prio q nulla est aia mala fz ista opl.
 p ex diffinitoe qua posuit ipsius me. Seq
 tur fdo q magis aut pus veritas e hec aia
 si deus est substantia deus est ens q hec rea
 lis deus est substantia ergo deus est ens. p
 positio. n. talis roalis aut adictional non d
 aia nisi qz cu sequit ex pre rei seu veru est
 q si deus e fba deus est ens. Sed tra ista
 positioe arguit pmo sic vbi. n. nichil estz
 ad huc sequeret q nichil estz 7 si nulla veru
 tas creata eet ad deu ee fba? seqret deum
 esse ens ergo aia non est talis veritas. fdo
 sic talis aia limitas est ergo natus est no v
 esse fba aliq nec accidēs co in nullo subiec
 to esse videat. tertio sequitur q in aliq aia
 bona nichil ex altero seqtur qd v absurdus
 tenet aia qm in ista si homo est lapis bo e
 in aiaus nichil sequit cu hoiez esse iaiatu
 non sequat ex aliquo ex eo q nichil est. q
 to sic suppono q nlla ppo sit fuerit aut erit
 nec esse possit casus est amittend? fm istas
 positioe quo stare ex pre rei multe eant ve
 ritates q essent aie 7 m non considerarent a
 dyaletico sed a metha. vt p de istis si de
 est deus est ens si substantia est substantia est
 ens 7 sic de alijs q m v e sim 7 q illud se
 quat p qm dyaleticus no habet conside
 rare nisi terminos 7 ppositiones non at me
 tha. vt methasific? sed entitates 7 veritates
 absolute inqtu tales bet pmus phs colide
 rare. Preterea suppono qd veritas duob?
 modis scideret pmo vt est passio entis co
 uertibil cu eo in concreto 7 non in extracto
 ga omne vez est ens 7 econuerso. Secundo
 modo vt est passio pponis tm a dyaletico
 vt sit sciderabilis quo stare veriori modo
 competit veritas huic consequentie si deus
 est substantia deus est ens q huic ppoi ro
 nali deus est suba ergo de? est ens cum illi
 ppetat absolute isti vero ppositioni p attri
 butione ad illa veritate absolutu ergo veri
 ori modo sequetia e considerabilis a metha

filosofico inquānti talē q̄ a dyaletico vt dyale
 tic⁹ tenet cōia q̄a methafisicus cōsiderat talē
 veritatez q̄ est cōia absolūte. dyaleticus ve
 ro cōsiderat illā p attributōez ad ppōz ra
 tionalē vt isti volūt 7 tū cōis est falsuz vt p
 cū pncipalis artifex cōsideratōis cōie sit dy
 aletic⁹ totū aīis cōcedit ista opi. Itēz q̄uis
 ppō reddat vera ex veritate ex pte rei nō
 tū videt q̄ veriori mō cōpetat rei veritas
 q̄ ppōi qm equocatio est de veritate cum
 vna sit passio ētis vt illa q̄ rei cōpetit 7 alia
 est passio ppōis. Preterea veritas cōsistit i
 quoddā esse idiuisibili ita q̄ q̄ p̄mū aliqd
 falsitatis incipit esse p̄mixtuz veritati ppō
 desinit esse vera 7 incipit esse falsa in eodez
 instanti. Ideo nō videt q̄ isti ppōi sortes
 currit magis cōpetat veritas ipō corrente q̄
 huic deus est substantia Itē videt dubi ū q̄
 omne esse cōplexum sit veritas sicut non ois
 hō ē risibilitas qm nulla passio p̄dicat i abs
 traccio de suo subiecto nec de cōietis sub ipō
 sed bñ incōcreto vt p3 7 cōfirmat. naz ista p
 pō hō est lapis est quoddā ens cōplexū 7 tū
 nō est aliqua veritas q̄uis sit qdā vez seu
 pla vera qz pla entia. Et si arguit⁹ est enti
 tas ergo veritas nego aīis sicut. n. sortes nō
 est hūanitas l3 sit hō ita illa ppō non est en
 titas sed est ens vel entia. itē stante caū q̄rti
 argumēti multe essent cōie quaz nulla poss
 et cōsiderari a dyaletico quod videt absu
 rdū. Preterea ex ista pōne sequit⁹ qd non
 valet ista cōia d forma nulla ppō potest eē
 ergo nulla consequētia potest esse quoniaz
 potest oppositum cōietis ymaginari stare cū
 aīre cū possit omne p̄ absolutū raelr disti
 ctū 7 independēs a suo posteriori apud in
 tellectū pmo etiā inre stare absq̄ suo posteri
 ori. consequētia aut ex eo q̄ est veritas ne
 cessaria realit⁹ distincta ab omni ppōne 7
 independēs pōt imaginari esse nulla pposi
 tione existente. Consequens est flm qm ex
 opposito cōietis illius cōie infert opposituz

aītis qm sequit⁹ aliqua cōia potest eē ergo
 aliqua ppō potest esse vt p3. item suppono
 q̄ cōia bona sit illa cuius si fiat vnacopul
 atiuā ex opposito cōietis 7 ex aīre illa sit i
 possibilis 7 mala cuius tal copulatiua est
 possibilis quo stāte arguo sic ista cōia ē bo
 na hō est ergo animal est ergo si fiat huius
 modi coplatiuā illa est impossibilis fiat er
 go 7 arguo sic ista coplatiuā est ergo est p
 positio ergo ptes pncipales sunt ppositio
 nes sed vna est aīis illius cōie 7 altera ē op
 positū cōietis ergo aīis 7 cōis illius cōietis sūt
 ppositiones. Clara est cōia qm oppositum
 ppositionis non est nisi ppositio. Et ex eo
 dez sequit⁹ q̄ nulla existente ppositione ista
 non esset cōia si deus est substantia deus est
 ens q̄a non haberet aīis 7 cōis. Ultimo si
 nulla veritas creata esset nōne ex pte rei si
 deus est subā de⁹ est ens pmo per fundam
 tū hui⁹ opi. cōpetit illi veriori mō q̄ sit cō
 tia qm conuenit sibi ex pte rei sic. si deus
 est subā deus est ens 7 non ratione alterius
 vel per attributionē ad altez 7 cuiusq̄ alte
 ri competit aut cōpetere potest hoc nō est nī
 si p attributionē ad sic esse ex pte ri q̄ si de
 us est subā deus est ens 7 tū illa non ē cōia
 qz non est veritas necessaria ic. quod videt
 implicare tradictionem. Ad p̄mū res
 pondetur q̄ vbi nichil esset ad ipm nichil
 sequer⁹ nec esset aliqua veritas sed si nic
 hil esset nichil esset. Ad secundum dicit⁹
 q̄ ista veritas est accidēs multiplicatuz ad
 omnez p̄ctū mūdī qz vbiq̄ est scita vel sci
 bilis igitur vbiq̄ est veritas talis ipa tamē
 subiectiue est in deo non quidez p inheren
 tiam aut informātionē sed per presentiaz
 7 indistantiam vnde ante creationem mun
 di infinite erant veritates in deo vt mūdus
 est creabilis 7 for. 7 plato nec ppt hoc de⁹
 est potentia passiua aut compositus cui sit
 actus purissimus xij. metha. tex. 7 comen.
 vltio 7 omnino immobilis viij. naturaliz
 Al iij

tex. et cometo quinquagesimo quinto et quia ipse
 est primum unum a quo omnia alia esse et veritates
 habet per esse et veritatem eius ut inquit comē
 tator secundum sapientie cometo iiii. ideo magis
 in deo quam in alia parte mundi reperitur. tempus. n. ē
 ubique quanto naturalium tex. et cometo lxxxv sub
 iectiue tunc est in mundo ut eodem quanto colligi
 tur. Ad tertium conceditur. autem nec ipsa est
 absurdum quoniam non dicitur. omnia quod oportet aliquid se
 qui sed quia est talis veritas necessaria ad mo
 dum iom exquessu. Sed responsio fidei argumē
 ti videtur dubia primo nam non videtur quod talis
 veritas sit accidens multiplicatum ad omnes par
 tes mundi quia tunc infinite essent huiusmodi vi
 tates actualiter existentes quod videtur falsum. Tunc
 et videtur inconueniens quod talis veritas sit ubi
 que quia tunc assimularetur ipsi deo cuius est quia in
 digito for. essent infinite huiusmodi veritates
 cum ibi sint infinita putata. Preterea non vide
 tur maior ratio quare talis veritas sit potius subiec
 tiue in deo quam in intellectu for. aut in centro
 terre cum ibi presentia sit per indistinctas et non
 inherencias primo videtur quod subiectiue sit in
 intellectu. Responsio item ad tertium argu
 mentum non videtur satisficere quoniam omnia non dicitur
 tur omnia nisi quia aliquid ex altero sequitur ut pu
 ta omnia ex ipso ante et quacumque formali existe
 re omnia necessario omnia ex suo ante infertur
 primo statu ista opinione ad homines esse ex parte
 rei necessario sequitur aliquid quod est aial esse

Ex his infero has consequentias esse de
 forā prima homo est risibilis ergo homo potest
 ridere et conuerso. secunda homo non potest
 rationari ergo homo non est rationalis et e contra
 tertia. a. non potest significari per. b. ergo. a. non
 est significabile per. b. vel. a. b. et e conuerso
 quarta conclusio terra est mobilis ergo terra po
 test moueri et suppono quod illi termini risibile
 et rationale accipiantur pro passione hominis et
 eius differentia. secundo suppono quod illi ter
 mini sic capti solam non significant quantum huius
 potentia seu animam ex sui natura risus aut

rationis producti nam sicut et inhibibile tantum
 significat quantum habens animam
 seu potentiam extra natura super se vel
 per accidens huiusmodi producti uam quod
 dico propter partes equihabentes formas pti
 ales. tertio suppono quod nihil ex sui natura
 habeat potentiam productiuam alicuius in alio
 nisi illud sit potens recipere illud. producentem
 quanto suppono quod hoc verbum potest dupli
 citer considerari primo ut denotat subiectum
 potens et habens potentiam seu principium
 ex natura ipsius motus aut risus vel huius
 tus et huiusmodi receptiuus alio modo ut im
 portat subiectum habens potentiam habilitate
 reducibilem ad actum ratione organi vel
 instrumenti primo modo ista est vera sortes potest
 ridere et ista etiam sortes potest currere su
 pposito quod careat labijs et pedibus sed secundo
 modo ille sunt falsae ut patet intueri. huius
 stantibus per omnia illas esse bonas unde si
 compositum fuerit sic dispositum quod non ha
 beat organizationes per quas exerceat vel
 exercere possit aliquos actus tamen non mi
 nus remanet naturalis potentia seu anima
 quae auferatur ex natura naturalis actus ex
 alterius requisiti defecta puta instrumentum
 vel alterius.

Ultima positio quae puto esse viorem
 est quod consequentia est relatio ratiois
 consequentis ad antecedens quae per actus
 intellectus consequens denominatur sequi ex
 antecedente. Contra quam opinio arguo primo
 sic data ista positione sequitur quod nullo intel
 lectu considerate ista existens in mente for
 tis homo est ergo aui mal est non est conse
 quentia consequens est falsum et consequen
 tiaz probo sic ubique non est actus intellec
 tus ibi non est consequentia sed indata conse
 quentia est huiusmodi ergo ita. tunc consequen
 tia cum maiori per positionem et minor
 probatur quoniam ubi non est intelligere ibi
 non est actus intellectus sed in mente for. non est intelligere

ergo &c. Clara est consequentia cum maiori
 & minor patet qm̄ ibi non est cōsiderare er
 go nec intelligere. cōsequentia nota cū itelli
 ger p̄supponat. siderat assumptū patet ex
 caln. Secūdo ex ista oppi. sequit̄ q̄ prola
 ta ista p̄positiōe for. currit ergo sōtes mo
 net ista nō esset cōsequentia nullo intellectu
 cōsiderate. sequens videt̄ esse contra comū
 nem scolā logycoz & ista p3 & idem argui
 rur de eadem p̄pōe scripta. Preterea ex
 ea sequit̄ q̄ nulla datur cōsequentia mala cō
 sequens itez videt̄ falsum & ista p̄batur sic
 vbi cūq; non est aliqua cōsequentia ibi nihil
 ex altero sequitur sed inq̄cūq; ista mala est
 huiusmodi igitur &c. Tenet cōsequentia cum
 maiori & minor exemplariter patet vt in
 ista tu curris ergo tu sedes & i quacūq; ma
 la in qua nichil ex altero sequit̄ vt pater.
 Item omne p̄us absolutū realit̄ distinctū
 a suo posteriori stat esse p̄ diuinam poten
 tiam vel apud intellectū absq; suo posteri
 ori sed illud qd̄ est antecedens vel pōt esse
 antecedens respectu alicuius & illud q̄ pōt
 esse cōsequens respectu eiusde; & intellectus
 & nota rōnis sunt absoluta & p̄ora relatiōe
 & ab ea realiter distincta ergo stat illa esse
 absq; tali relatiōe que est consequentia sed
 hoc videtur falsum cum illis positis statim
 ponatur relatiō cōsequens ad antecedens
 & consequentia patet cum maiori minōr de
 se clara est. Ad primū respondet negan
 do cōsequentiam & approbationez nego ma
 iorem vbi sciendum est q̄ cum dicitur con
 sequentia est relatiō rationis cōsequens ad
 antecedens qua cōsequens per actum intel
 lectus denominatur sequi ex antecedente ly
 denominatur sequi dicit potentia; seu actū
 tudinez & non actum non. n. op3 ad hec vt
 sit cōsequentia q̄ semp actualiter intellectus
 intelligat requirit̄ bene q̄ per talem actū
 intellectus possit aliquid ex aliquo inferri seu
 sequi ita q̄ cū actualit̄ cōsequens sequit̄ ex

antecedente necessario requirit̄ actū intel
 lectus & si instat̄ oīra nullus actus intellee
 tus necō requit̄ ad inferendū oīs &c. Vt
 nō necessario requit̄ actū intellectus in infe
 rendo oīs respondet cōcedendo assē sed ne
 gādo oīas sicut non sequit̄ nulla p̄positiō
 maioris inequalitatis necessario requirit̄
 ad motū ergo nō requirit̄ necessario p̄por
 tio maioris inequalitatis ad motū cui assē
 sit vtz & oīs falsus ita & ibi i cōsequentia ar
 gumēti facti. & cōfirmatur rōis qm̄ p̄pter
 intellectū non actualit̄ cōsiderare nō tollitur
 qm̄ in intellectu non sit oīa nā apud tenentes
 spēs esse conceptū in aīa nullo intellectu cō
 siderante ad hūc tales sunt enīa remis & h3
 alios ē multae relatiōes & multi termini sunt
 enīa rationis non existente actualit̄ cōside
 ratōe intellectus & ita de cōsequentia q̄ est re
 latio rationis &c. dicat̄ vbi aduertit q̄ talis
 relatiō q̄ est oīa dupl̄ pōtēt cōsiderari
 seu accipi vno mō vt potentialis seu funda
 mentalis. alio mō vt actualis secūdo modo
 est oīa cum intellectus actualit̄ cōsiderat̄
 inferit cōsequens ex antecedente sed primo
 modo dicit̄ oīa in intellectu ipso non infe
 rentē nec cōsiderante cui omnit̄ us tamen
 alijs requisitis &c. Ad secundū dicitur
 cōcedendo consequens & consequentiam quo
 niam per illam opp. cōsequentia non est nisi
 in intellectu & sic p3 rōis etia; ad illud de
 p̄positiōe scripta. Ad aliud itez cōceditur
 oīs & consequentia & si inferitur q̄ diuisio
 cōsequentie in bonam & malā est insufficiens
 dicit̄ q̄ est diuisio nominis in sua signific
 ata sicut diuiditur enūtiatio a ph̄losō.
 p̄mo perper. in vnam & plures. plures autē
 non sunt enūtiatio. enō preterea diuiditur
 in vnum & multa. multa vero non sunt enō
 Item aurum diuiditur in vtz & falsū au
 rum falsum non est aurum ex quibus conclu
 do q̄ non omne diuisūz predicatur de suis
 diuisidentibus & ita dico q̄ consequentia ma

Ad iij

la non est consequentia q̄ etiam aliter p̄o
bari p̄t nā si consequētia mala esset sequē
tia ergo valeret hoc argumētū sequit̄ ma
le ergo sequitur sequēs est falsus ergo et aīis
falsitas sequētis p̄batur qm̄ tūc ex veris
posset sequi falsum extra p̄m p̄mo p̄orū
qm̄ a simili sequitur falsus male sequitur ex ve
ro ergo sequitur s̄m ex vero p̄ cōia ut sup̄
Itē sicut se habent bonū et malū circa vir
tutes ita bonū et malū circa cōiam sed sic ē
q̄ virtus bona est virtus et virtus mala nō
est virtus ita sequētia bona ē sequētia et cō
sequētia mala nō est sequētia. Itē debite
inferre est inferre ergo indebite inferre non
debz esse inferre p̄ sequētia ex se. Itē sic
falsum et verum circa ens ita bonū et malū
circa sequētiā sed ens falsus non est ens
ut patz ergo et cōia s̄ta nō est cōia. Ad vl
timū argumētū dicūt q̄ si illud q̄ p̄t esse
aīis et illud q̄ p̄t esse cōis et nota rōis s̄m
debitum ordinē nihil in intellectu q̄ statim ē
relatio actualis cōis ad aīis qm̄ per talem
debitū ordinē nisi aliud itelligo nisi q̄ intel
lectus consequens ut cōis et aīis ut aīis con
sideret et notā rōis ut notam et q̄ inferat et
ad huc nullo intellectu considerate sic erit
ibi cōia nec possunt illa sic esse in intellectu p̄
diuinā potētiam nisi sit ibi cōia seu relatio
nec est vez q̄ omne p̄us absolutū realit̄ dis
tinctū ē. possit esse p̄ diuinā potētiam existēs
absq̄ suo posteriori qm̄ subiectū distinguit
realit̄ a p̄pria passione ut tenet pleriq̄ doc
tores cuius tū oppositū credo esse verum et
tū non p̄t ab illa separi. Preterea creatu
ra est p̄ior resp̄cū quē hēt ad deū ipsaz cō
seruatē et realit̄ distinguit ab illo s̄m aliq̄s
cui⁹ oppo. tenet scotiste et tū n̄ p̄t cōuari p̄
dinam potētiam absque tali respectu et
ut thomiste tenent hoc de materia prima
que est p̄ior forma et est ens absolutum et
realit̄ distinctum ab illa et c. et tamen non
potest existere per diuinā potētiam ab

sque forma ut dicunt isti q̄ tamen credo
ē falsus. hec tū materia altiorē p̄quireret
p̄seruationē vbi ēt aduerte q̄ nec p̄p̄itū a
relatōe p̄t separi quā hēt ad m̄az et forā
licet eueris s̄m inherētia accidētis nō abs
oluti s̄ respectiui nō p̄t separi ab accidēte
et vniuersalr oīs illa relatio est inseparabilis
a fūdamēto cui. s̄. fūdamēto repūgnat ex se ē
sine t̄ino ut p̄z de creatura resp̄cū dei et sic
de alijs exēplis vniuersalr tū oīs relatō dē
stinguit forāl̄ a fūdamēto quīs nō oīs dī
fferat realit̄ p̄z hoc q̄ si fundat̄ in absoluto
p̄z q̄ absolutū et respectiui cadūt sub oppo
sitis differentijs diuidētib⁹ ens si in relatio
ne p̄z q̄ fūdamētū itell̄r ēē i potētia ad
relatiōē et sic forāl̄ differūt. Itē fūdamētū
sup̄ qd fundat̄ relatio q̄ dī cōia ē p̄us talē
relatiōe et tū nō p̄t esse absq̄ illa q̄ statim
posito antecedēte sequēte et nota rōis in i
tellectū est cōia et si dī qd est tale fūdamētum
rūdet q̄ aīis et cōis sunt fūdamētū obiectiue
et effectiue ip̄i⁹ cōie itell̄cū vō s̄biectiue et effe
ctiue et nota rōis forāl̄ vbi aduerte q̄ ip̄e
intellect⁹ est potētia actiua f̄minās ip̄am
relatōē q̄ est cōia q̄ fundat̄ in antecedente et
cōie passiue et obiectiue et sup̄ notā rōis forā
lit̄ i ip̄o aut itell̄cū f̄mināte actiue et s̄biectiue
tāq̄ i nobiliori et p̄cipaliori agēte sicut cū
s̄m dicim⁹ de relatōe dei ad creaturas q̄
fundat̄ s̄biectiue passiue i ip̄is creaturis i do
at actiue f̄minatē tāq̄ i t̄io a q̄ et n̄ s̄biectiue
cū ip̄e deus sit actus purissim⁹ xij. metha.
Q̄r aut magis cōia q̄ alio noīe nūcipatur
est p̄p̄t sinez intentū p̄ncipalr ab ip̄so intel
lectu qm̄ a sine vnū q̄q̄ denotare iustus est
p̄do de aīa finis aut cōie est ifere cōis ex an
cedente ut p̄z. Sed posset ad huc alr rīde
ri negādo q̄ illud q̄ est v̄l p̄t esse aīis resp̄
ectu alicui⁹ et illud q̄ est vel p̄t esse sequēs
resp̄cū eiusdē i intellectu et nota ratiōis exi
stētia sint absoluta p̄mo si absq̄ aliquo or
dine sint in intellectu cū nota ratiōis statim

sunt respectiva et est ibi immediate. Ita et dicitur
 eo quod tale fundamentum super quod fundatur relatio
 quod est materia est idem realiter cum tali relatione.
 Contra ibi non est actus intellectus posito quod
 intellectus non consideret de illis ergo ibi non est
 consequentia respondet negando argumen-
 tum ratio est quia ibi est relatio qua per ac-
 tum intellectus consequens denominatur se-
 qui. i. actum natum est sequi ex antecedente unde
 non opus quod ad hoc quod sit materia sit actualis opa-
 tur intellectus sed sufficit quod sit ibi relatio rationis
 prout ad antecedens qua per actum intellectus
 denotatur sequi materia ex antecedente ut per deno-
 tatur sequi dicitur potentia vel actitudine et non
 actum sed contra illud quod dicitur quod relatio
 fundatur obiective in antecedens et conse-
 quens facit istam consequentiam homo est
 asinus ergo homo est rudibilis et patet quod ibi
 non est relatio rationis quod fundatur super antecessus
 et sequens cum utrumque illorum non sit intelligibile
 respondetur quod quamvis nullum illorum sit
 intelligibile tamen est tanta ibi dependentia
 unius ad alterum cum unum sit de intelle-
 ctu et quidditate alterius quod oportet in vir-
 tute fundari relatio que dicitur conseque-
 ntia et istam dependentiam non possumus
 inuenire in consequentia materiali tantum
 cuius antecedens est impossibile aut antece-
 dens et consequens ut patet cum nullum sit
 de quidditate alterius et per unum esse de
 intellectu et quidditate alterius intelligo quod
 ex opposito consequentis et antecedente ta-
 lis consequentia fiat una copulativa ex
 qua sequuntur duo contradictoria forma-
 liter unum merito antecedentis et alterum
 merito oppositi consequentis ut inferius la-
 tius in quibusdam premissis declarabi-
 mus etc.

Per istam etiam. opp. possemus probare quod con-
 sequentia materialis tamen non sit consequentia sic
 ubicumque non est consequentia ibi non est consequen-
 tia sed in nulla consequentia materiali tantum est

consequentia ergo etc. Clara est consequentia et
 maiori et minor probatur sic in quilibet tali conse-
 quentia de materia tamen non est relatio rationis
 consequentis etc. ergo ibi non est consequentia tenet
 argumentum et assumptum patet inductiue nam in ista
 consequentia homo est asinus ergo tamen curris non est
 relatio rationis quoniam illud quod nullo modo est intel-
 ligibile in eo non fundatur relatio rationis sed
 illud antecedens est huiusmodi ergo minor
 patet cum ex ipso sequantur duo contradic-
 toria formaliter nec valet dicere quod sufficit
 alterum illorum. scilicet aut antecedens aut consequens
 sit intelligibile quia formo hoc argumentum
 homo est asinus ergo leo est capra et patet
 quod nullum illorum extremorum est intelli-
 gibile ex eo quod ex quolibet ipsorum sequuntur
 duo contradictoria et ex consequenti ibi non
 potest esse relatio rationis ergo nec consequen-
 tia Et si allegetur strodus qui videtur
 sentire oppositum cum ipse ponat conseque-
 ntiam materialem tantum dicitur quod hoc
 est contra ipsum et sic tenentes. inferi vero
 secundum opinionem ipsius magistri de con-
 sequentia formali et de materia tantum
 que communiter tenetur pertractabo.

Posset etiam allegari philosophus adducens
 illas duas regulas secundo priorum
 prima ex impossibili sequitur quodlibet.
 secunda necessarium sequitur a quolibet.

Ad quod respondetur quod ipse philosophus
 intellexit quod ex impossibili sequitur quo-
 libet de forma id est tam possibile quam
 impossibile quam necessarium et contingens
 ut patet in his exemplis primum omnis
 lapis currit omnis homo est lapis ergo om-
 nis homo currit ubi patet antecedens esse im-
 possibile consequens vero possibile et con-
 tingens. secundum exemplum omne anima-
 le est lapis omnis homo est animal ergo
 omnis homo est lapis ubi antecedens est
 impossibile et sequens similiter. tertium ex-
 emplum omnis lapis est animal omnis homo est lapis ergo omnis

Hoc

respondet

homo est animal in quo argumento antee-
dens est impossibile et consequens necessari-
us et sic de alijs his similibus et iste fuit intellectus
philosophi in secundo per ponentis illas duas regulas

Ubi rationes in presenti materia addu-
cende sunt iiii. Prima nuncquid diffi-
nitio consequentie bone sit recte a modo affi-
nata. Secunda utrum consequentia de forma
bene diffinitur sic consequentia bona de forma
est cuius si sicut significatur per antecedens in-
telligitur sic esse sicut significatur per consequens in-
telligitur vel cuius consequens est de formali in-
tellectu antecedens. Tertia an consequentia ha-
beat contradictoria quarta nuncquid ille due re-
gule. scilicet ex impossibili sequitur quodlibet et neces-
sarius sequitur ad quodlibet sit sufficienter evacu-
antes materiae bene et materialis tantum
Sed antequam procedatur ulterius aliqua
supponenda videntur cum quibusdam correlariis pro
singulis rationibus soluendis circa praetermi-
nata materiam occurrentibus. Primum suppo-
nitur omnis consequentia bona est necessaria et om-
nis mala est impossibilis hoc patet de me-
te modo et ratione probatur sic ubi supponitur dictum
philosophi in libro de generatione et corruptione quod si aliquid propositum signifi-
cat sicut non potest si esse illa signum sicut necesse est
esse et ratio licet non in materia insolubili et
patet de ista haec propositum signum sicut necesse est
esse se ipsa demonstrata. Supponitur secundo quod
tunc omnia signum sicut potest non esse quod signifi-
cat tantum quod potest esse sicut significatur per ante-
cedens licet non sit vel possit esse sicut significatur
per consequens quod est idem dicere quod tunc sig-
nificatur sicut potest non esse quando est mala.
his stantibus arguitur sic ista consequentia bona
est azinus ergo baculus stat in angulo est
bona et necessaria ergo et quodlibet alia cla-
ra est consequentia quia non est maior ratio
de una et de altera antecedens probatur
sic illa signum sicut necesse est esse ergo est ne-
cessaria assumptum probatur quod signum sicut non potest
si esse ergo signum sicut necesse est esse per omnia per primum

suppositum quia si non daretur oppositum. scilicet quod illa signum sicut
potest non esse et si sic ergo est mala quod significatur
talem quod potest esse sicut significatur per omnia et non
esse sicut significatur per omnia quod est impossibile
ex eo quod sic esse sicut significatur per omnia est im-
possibile esse ut patet et cum oppositum consequen-
tie bone sit omnia non bona et mala et oppositum
necessarium sit impossibile habet quod quilibet mala
consequentia est impossibilis et probatur ratione sit
a aliqua omnia mala et arguitur sic sicut per
ipsam significatur est impossibile ergo ipsa est im-
possibilis tenet omnia et omnia probatur quod si esset
possibile ponatur in esse et tunc tale significatur
esset verum ergo consequentia vera et bona ergo
necessaria ergo significatur eius est necessari-
um et sic absque aliqua termini noua aut termi-
norum impositione mutaret de falsitate in ver-
itate quod est falsum. Secundum suppositum nec-
essarium est quod concedere omnia non est concedere omnia
aut consequens nec negare consequentia est eius
omnia aut consequens negare patet quoniam aliqua
est consequentia bona cuius antecedens et
consequens sunt falsa ut tu es lapis ergo tu
non es homo et aliqua est mala consequentia
cuius tam antecedens quam consequens sunt
vera ut tu es homo ergo sumus homo.

Tertium suppositum est aliud est concedere omnia
et aliud est concedere illa esse bona et aliud est
negare omnia et negare ipsam esse bona hoc hab-
etur ex doctrina helberi in secundo princi-
palis primi sophismatis et probatur ratione nam
si fiat tibi ista consequentia scilicet est ergo antro-
pos est et ponatur quod nescias quid ille terminus
antropos significet sed exhibeas tantam fidem tuam
proceptorum quod libi omnia quod dicat credas esse vera quod
stante dicat proceptor tuus ista consequentia
est bona. scilicet prius facta et patet quod enim ita sit
ex parte rei quod illa est bona et tu ita firmiter
credis sequitur te scire illa esse bonam et per con-
sequens debes concedere illa esse bonam et ve-
ram et tamen non debes concedere illa quoniam
non intelligis illam quia intelligere consequens

tiam est intelligere significatū antecedētis et
 consequētis qualiter ibi nō cōtingit. s. intel-
 ligere consequentiā describibiliter requi-
 ritur. n. intelligit signum antecedētis et cō-
 sequētis. Sed intelligere aut cōcedere cō-
 sequentiā esse bonā est concedere illatio-
 nem esse verā et sentire quod consequē-
 ens debite ex antecedente infertur et negare
 consequentiā esse malā est asentire quod
 consequens indebite infertur ex antecede-
 nte. Quartum suppositum est quod illa
 regula que communiter a logicis allegatur
 s. arguendo ad disiunctiua cum destructione
 vnius partis i. debet sic intelligi arguendo
 ab vna copulatiua cuius prima pars princi-
 palis est vna disiunctiua et secunda pars est
 altera pars disiunctiue destructa sup alias
 partem valet consequentiā de forma aliter
 non tenet regula illa vniuersaliter quod proba-
 tur quia facio istam consequentiā tu es
 lapis vel tu sedes sed tu non sedes ergo tu
 es lapis. Et quod vtrū antecedens sit vna dis-
 iunctiua vel vna copulatiua modo iam dic-
 to si secundū habeo intentū si primus contra
 illa consequentiā est bona et antecedens pos-
 sibile ergo et consequens argumentum est
 bonum et consequens est falsum ut patet et se-
 cunda pars antecedētis probatur quoniam
 ad possibilitatē disiunctiue sufficit vna
 parte esse possibilem sed illa tu sedes que
 est pars illius disiunctiue est possibilis er-
 go et tota disiunctiua ergo sequitur quod illud autem
 est falsum. s. quod illud sit vna disiunctiua quod
 est. Supponit quod arguendo ad disiunc-
 tiua ad alteram partem sequentes de forma
 ex quibus parte disiunctiue valet argumentum
 de forma quod ex opposito consequētis et ex
 ante sit vna copulatiua cuius prima pars princi-
 palis est disiunctiua data et secunda est vna pars ei-
 us disiunctiue destructa et ille modus est vni-
 versalis verus in singulis aliter non ideo non se-
 quitur sor. est homo vel sor. non est lapis ergo

sor. non est lapis. Supponit sexto quod ar-
 guendo a primo ad vltimū est consequentiā bo-
 na de forma quod consequentiā omnis intermediē
 sunt bone et formales non variat patet. Su-
 pponit septimo quod cuiuslibet propter vice coplati-
 ue et disiunctiue cōuenit dupliciter assignare
 traditoriū vno modo per suppositū toti nega-
 tione altero modo ut in disiunctiua per coplati-
 uā scām ex partibus tradicentibus partibus dis-
 iunctiue et in coplatiua per disiunctiua scām
 de partibus tradicentibus partibus coplatiue
 autem vero inferitur in tertio dubio videbitur
 nūquid habeat contradictoriū et quod sit illud et in-
 telligo quod contradictio sit nois et rei et non tū
 rei aut nois et quod nullū cathegoremia addē
 dū aut remouendū est assignando contradic-
 toriū alicui patet. Supponit octauo
 quod consequentiā de forma est illa cuius non est
 ymaginabilis coplatiua scā ex opposito autis
 et ante. Et ex ea sequuntur duo contradictoria
 de forma vnius merito antecedētis et alterum
 merito oppositi autis eiusdē coplatiue et hoc
 est verum in singulis ut patet in ista forma sor. est sor
 vel sor. non est asinus ergo sor. non est asinus et
 de quacūque simili cuius autem copulatiua ex oppo-
 sito autis et ante non est ymaginabilis. Ex ea
 tamen sequuntur contradictoria modo deo est.

Nono suppono decimū per hoc primo porus. s.
 ex falsis verum et ex veris nil nisi verum. i. se-
 quitur patet quod si falsus sequeretur ex vero tūc
 oppo. autis talis consequentiā esset verum ut patet
 dato quod autis haberet oppositū et sic statim cū
 antecedente ex eo quod verū non ē vero repug-
 nans et per consequens illa consequentiā non est
 bona ut patet quod est. Decimo suppono quod il-
 la consequentiā est de materia tūm cuius copla-
 tiua scā ex opposito consequētis et anteceden-
 te eiusdē consequentiā est impossibilis siue siquima-
 ginalis siue ymaginabilis dūmodo aliter situta
 sit quā in premissis habitis iam expressū ē. Ex his
 sequitur primo quod arguendo ad disiunctiua ad
 alteram partem non valet argumentum de forma

si ex opposito consequentis et antecedente fiat copulativa cuius pars principalis sit disiunctiva que fuit antecedens et si pars fuerit una pars principalis illius disiunctive destructa et pars disiunctive que est consequens sequetur de forma ex qualibet parte disiunctive que est antecedens de se ut patet in ista tu es homo vel tu es animal ergo tu es animal ut patet de consequentia habita in viij. suppone et de quacunque simili. Sequitur secundo quod ista disiunctiva tu non es et nullus baculus stat in angulo vel tu es non contradicit isti copulativa scilicet tu es et tu non es quia ista non sit ymaginabilis scilicet tu es et tu non es et tu non es et nullus baculus stat in angulo vel tu es. Sequitur tertio quod arguendo ab ista disiunctiva tu non es et nullus baculus stat in angulo vel tu es ad aliquam eius partem non valet argumentum de forma et ita loquor semper in istis correlariis quoniam nulla pars illius disiunctive sequitur de forma ex qualibet parte disiunctive de per se.

Sequitur quarto quod ista consequentia non est bona de forma scilicet tu es et tu non es ergo tu es vel baculus stat in angulo et tu non es et hoc tenendo non illud copulativum quod ex opposito antea et antecedente non sit copulativa modo expresso in suppositis ut patet consideranti bene valet argumentum de forma tenendo non illud disiunctivum quod est. Quinto sequitur quod arguendo a copulativa ad disiunctivam cuius pars principalis sequitur foras ex tali copulativa contra est violata in omnibus bona de forma ut patet de ista tu es homo et tu es animal ergo rex sed vel tu es alius et quicunque simili et ex opposito antea et ante fiat copulativa ex qua sequatur foras malum duo contradictoria modo iam dicto. Sexto sequitur istum modum violari in singulis valere scilicet arguendo ab una propositione cathedre ad unam copulativam cuius quilibet pars sequitur foras ex illi cathedro de per se ut in ista patet tu es homo ergo tu es homo et tu es animal et in alijs similibus.

Septimo sequitur quod ista baculus stat in angulo non deducitur recte de primo ad ultimum ex

ista cathedra tu differs a te ut voluit petrus de materia nec ex ista copulativa tu es et tu non es ut dicunt philosophi loqui ut patet. Octavo inferitur quod quicquid sequitur de foras ad alius alicuius bone consequentie sequitur ad alius eius de et non illud quod foras repugnat antea alicuius foras non repugnat antea cedenti eius de. Et si. c. est de intellectu b. et b. de intellectu a. quod et c. de intellectu a. ubi. c. sit consequens quod foras sequitur ad b. et b. non foras sequitur ad a. ut patet intelligenti. Sequitur nono quod arguendo a dictionali ad disiunctivam secundam ex opposito antea et ante talis dictionalis non valet arguendo de foras quod non sequitur si tu es homo tu es alius ergo tu non es homo vel tu es animal quoniam ex copulativa facta ex opposito consequentis cum antecedente non sequitur contradictoria foras licet modo iam dicto. Ultimo inferitur quod nulla dictionalis potest aliquid in esse. id est per secedere dictionalis non opposito cedente eius antea aut alius quod foras sequitur quatur ex ipsa patet de mente stodi in suis antea et ex suppositis et correlariis adductis.

His hijs arguo ad partem negativam prime dubitationis sic illa diffinitio competit alibi quibus malis antea ergo illa non valet manifestum est tenet contra vi. top. quod bona diffinitio non debet petere hijs que sub descripto non continentur antea perbat nam ista de est ergo aliquid propositum est mala et tu non potest esse ita sic signatur per antea et non esse ita de. quod si non deest oppositum. id est quod potest et ponatur in esse et arguitur sic est ita sic signatur per antea et non esse ita de. ergo antea est ergo aliquid propositum est et ex alia parte non est ita sicut signatur per alius sed per ipsum signatur quod aliquid propositum est ergo non est ita quod aliqua propositum est ergo nulla propositum est que sunt duo contradictoria confirmatur idem antea de ista alia contra mala scilicet nulla propositum est negativa ergo tu sedes cui operit descriptio data quod perbat quod si non deest oppositum. id est quod potest esse ita sic signatur de. et non esse ita de. et ponatur in esse et arguitur sic est ita sic signatur per antea et non esse ita de. ergo antea est ergo aliqua propositum est negativa est tenet contra quod antecedens est propositum sitio qua subicitur terminus communis signo

vniuersal negatiuo determinatus vt p3
 ex alia parte sequitur ita est sicut significa-
 tur per antecedens sed per ipsum adequa-
 te significatur quod nulla propositio nega-
 tiua est ergo nulla propositio negatiua est
 qd est contradictio. Item ista consequentia
 est non bona nulla propositio est ergo aliq
 ppositio est 7 tam sibi competit descriptio
 data qd pbat qd si no det oppo. s. qd pot ee
 ic. 7 ponat i ee ergo ams e ergo aliq. ppoe e
 ergo est ita sicut sigtur adequate p ois qd e
 oppositu fde pte illi copulatiue posite in
 esse pot et inferri contradictio vt in hitis sup
 sequentis deducta e. Preterea ista oia ois
 bo currit ergo aliqua. ppoe est pteclaris no
 est bona 7 tñ sibi cōpetit descriptio data
 pbat qd si no det oppositu. s. descriptiois
 s. qd pot esse ita ic. 7 ponat in ee 7 arguo sic
 est ita sic sigtur p ois 7 no est ita sic sigtur
 p ois ergo ams e. Et ultra sequitur ergo ois
 est ergo cu ipm ois sit vna ppoe pteclaris er-
 go aliq ppoe pteclaris est 7 ex alia pte no e
 ita sic p ois sigtur ergo. Sz p ois adequa-
 te sigtur q aliqua. ppoe est pteclaris ergo n
 est ita q aliqua. ppoe est pteclaris q est tra-
 dictio. s. qd est ita q aliqua. ppoe pteclaris e
 7 q no e ita q aliqua. ppoe ic. Quarto ista
 oia est bona tu es bo ergo tu curris dato qd
 subordinaret vni bone 7 tñ no pot esse ita
 sic sigtur p ams 7 no ee ita sic ic. ergo diffi-
 nitio mala. Item ista oia est bona ois. ppoe e
 vniuersal ergo aliq n est pteclaris 7 tñ esse
 ita sic sigtur p ams pot ee licet non sit sic si-
 gnificat p ois pbat qm ams pot esse vuz si-
 ne nite probat quia hoc pot esse verum si-
 ne nite demonstrado ppoe q est ams p ly h
 7 hoc est vel pot esse ams ergo ic. tenet argu-
 mentu resolutorie 7 qibz ps ancedetis e ma-
 nifesta. Illud sic ista oia no est bona. s. nul-
 la. ppoe est ergo aliqua. ppoe est 7 tñ no pot
 ams esse vez sine nite vt p3 qm ad veritate
 ams sequit veritas nitis. Ad ista du-

bitatoez respondent qda q diffinitio data
 est sufficiens p cuius declaratoe aliqua pre-
 supponit. Primo q significare verum
 aut falsu duplr xingit aut p modu plexi
 aut p modu incoplexi 7 q significare verum
 aut flm per modu plexi 7 significare verum
 aut flm pcle iuxta positoez suoz. imino-
 ruz uertunt. Secundo psupponit q si
 aliquid est ppoe illud sigt verum aut falsu
 p modu plexi 7 p ois dicat q impossibile e
 aliqua ppoe 7 oia significare alr quam
 iuxta pteclaris suoz. tñnoz cu q tñ stat q ali-
 qd significet vez aut flm p modu plexi q n
 lit. ppoe vt p3 de hoc disincto. a. vel. b. da-
 to q ly. a. significet te esse 7 ly. b. te no esse.

Tertio pmittat de mete strodi. c. illo mo-
 di igit arguedi q p ly ita esse positu in de-
 scriptoe bone nite intellr sigtum adequatus
 ppoe q est ams siue sit affirmati siue non 7
 p non esse signu contradictoriu. ppoe q est
 consequens 7 q in descriptoe tali ly ee ita ic.
 sumit materialr 7 non foralit. Quarto su-
 pponit q ois oia est. ppoe iuxta mente stro-
 di ex quo infert gaetanu 7 pau. per. errasse
 volentes tale descriptoez esse data de oia si-
 gnificante iuxta pteclaris suoz. tñnoz 7 non
 de oia bona absolute 7 dic ista positio q
 illi errant. ppoe ponere consequentia significat
 alr qua iuxta pteclaris ic. fdo qd aliq esset oia
 que nec esset bona neq mala q vt ad surdu
 p3 de oia qua dicunt esse bona cuius tñ ams
 est vez 7 ois falsum. Quibz pmittis soluit
 ad pma argumentu dicēs illa oia esse mala
 qa ipa est consequentia significans adequate qd
 de est ergo aliqua. ppoe est 7 potest esse ita
 q dens sit 7 nulla. ppoe sit ergo inferi q sit
 mala Et ita solui possunt alia argumeta p-
 ter illud qntum q fuit hoc ista consequentia est
 bona omnis. ppoe est vniuersalis ergo aliq
 non est pteclaris 7 hoc solui pot fm istam
 positoez ex dictis suis vt patet. Sed
 ista opp. videtur dubia propter multa p-

mo nāq; suū p̄mā suppositū non est v̄m nisi
 itelligat q̄ significaret v̄m aut flm p̄ modū
 complexi in complexione p̄pōis exconexiōe
 a. i. inuicē suoz t̄miorz 7 iuxta cōpositōez
 suoz t̄miorz significare v̄m aut falsū cū t̄m
 7 sic significare v̄m aut flm i. est passio p̄
 pōis 7 ita nihil pōt talit̄ significat nisi sit p̄
 positio 7 p̄ aīis illd̄ distictū . a vel b q̄ ip̄i
 adduxerūt nō significat v̄m at falsū p̄ modū
 complexi s̄ incomplexi 7 ita de q̄cūq; simili Et
 est sciendū q̄ talit̄ significat v̄m aut flm per
 modū complexi contingit dupl̄r autēte leu
 simplicit̄ 7 fm qd̄ p̄ nouā ipositionē. exem
 plū p̄m ut ista hō est al̄ nulla t̄mini aut ter
 minoz facta noua ipositione significat per
 modū cōplexi autēte v̄m aut falsum 7 sic
 de alijs. Exemplū s̄d̄ ut ista tu curris sup
 posito q̄ significat deū esse vel subordina
 ret̄ huic p̄pōi deus est 7 h̄ intellex̄rūt rec
 te p̄les d̄yalectici. hesber^o eiz in tractatu in
 solubilibus inquit q̄ qd̄am est insolubile
 q̄ est autēte seu simplicit̄ tale aliud
 v̄o fm qd̄ 7 p̄ nouā impōez 7 aliq; mlti hoc
 idēz senserūt. Secūdo sciendū est q̄ cō
 sequētia bona in comuni diuidit̄ in bonaz
 simplicit̄ seu absolute 7 in bonā fm qd̄ 7
 p̄me assignauit strod^o supra diffinitōem .
 Ex quibus p̄z p̄mo q̄ omnis p̄pō 7 omnis
 cōsequentia est vera v̄l flā seu significat v̄m
 aut flm p̄ modū cōplexi 7 ex cōsequēti appz
 pau. p̄gu. 7 ghaetanū nō errasse asserendo
 diffinitōe. cōsequentie bone esse datā de cō
 sequentia bona simpl̄r 7 autēte tali 7 nō
 de bona in comuni 7 ad argumentū contra
 eos adductum d̄ cōsequentia mala v̄ni bo
 ne subordinata r̄ndet̄ q̄ talit̄ cōsequentia est
 bona secūdu quid 7 non simplicit̄ 7 auc
 tentice v̄bi sciendū est q̄ si ponatur q̄
 ista cōsequentia tu es homo ergo tu es ani
 mal subordinaret̄ huic tu es homo ergo tu
 sedes illa esset mala fm qd̄ 7 non simpl̄r et
 significaret v̄m aut falsū per modū cōplexi

non autēte sed per nouā ipositionē itō ca
 su stāte et ideo non sequitur a n̄ia est mala
 fm qd̄ ergo est mala simplicit̄ nec sequitur. a
 consequentia est bona fm quid ergo est bo
 na simplicit̄ exemplū p̄m positū est d̄ cō
 sequentia adducta v̄ni male s̄bordinata vt
 de illa tu es homo ergo tu es al̄ exemplū se
 cūdi vt patet de cōia mala in quarto argu
 mento adducta in p̄ncipio dubij q̄ s̄bordin
 abat̄ v̄ni bone et per hoc patet solutio illi^o
 quarti argumenti. s̄ b̄n sequit̄ a n̄ia est ma
 la fm qd̄ ergo est mala Itē seq̄ a n̄ia est
 bona fm quid ergo est bona qm̄ bona
 in coi diuidit̄ in bonā simpl̄r de q̄ strod^o
 descriptionez assignat 7 in bona fm qd̄ v̄l
 p̄ nouam ipositionē. 7 ita cōsequentia ma
 la in comuni eodem modo diuiditur. Ex
 q̄b^o appz q̄ si ista p̄positio deus est deus
 subordinaretur huic mons aureus est 7 sig
 nificaret vt ista q̄ tūc talis p̄positio deus
 est deus significaret verum v̄l falsum secū
 dū qd̄ p̄ modū cōplexi 7 ita p̄ nouam imposi
 tionem esset flā 7 si illo casu stante p̄ponat̄
 deus est deus dico q̄ debemus ceder̄ 7 si
 instatur contra illa p̄positio deus est deus
 siḡr montem aureū esse 7 hoc est flm ergo
 illa est flā ergo neganda dic̄r concedendo
 q̄ illa sit neganda cū t̄m p̄pōit̄ deus est de
 us i illo casu d̄et ceder̄ nec inconc̄it ceder̄
 q̄ aliq; p̄pō necā sit negāda in t̄pe obligatōis
 cū illd̄ n̄ sit autēte s̄z p̄ nouā ipositionē. 7
 hoc voluerūt d̄yalectici q̄ nullū necessariū
 autēte tale sit negādū in arte obligatoria
 fo errat illa. opp. cū i quarto p̄misso dicat̄
 esse de mēte strod̄i consequentiam eē prop̄ō
 nem qm̄ hoc non est verum vt patuit in p̄n
 cipio tractatus fm expositionem pau. perg.
 Tertio non videt̄ vera p̄p̄ id q̄ asserit in
 tertio supposito. s̄. q̄ p̄ ly esse ita sicut i. int
 ellgamus esse absolute significatū absq; r̄sp
 ectu ad p̄pōnem significatē q̄ est aīis et
 hoc dicūt esse de mente strod̄i . c. illo mod̄

igitur arguendi est. sed non videtur verum pro
mo namque videtur in conueniens quod si consequen-
tia est propositio ut ipsi affirmant quod per esse
ita sicut significatur per animam. intelligamus rem
significata absolute non habendo respectum ad
signum seu propositionem quod est animam significatam
talem rem. Item per res non proprie significatur
distinguendo res contra vocem et conceptum
sed per propositionem et terminos significatur ergo
videtur quod istud intelligitur res formaliter signifi-
cata. Preterea igitur istud. c. illo pallegato
sp. est ita debemus intelligere res suppositam signifi-
cationi ergo concluditur potius ipsum intellexit
iste res significata formaliter et anima quod intelligitur
res significata formaliter non est aliud quam intelligi
ere res suppositam significari aut significat
ioni et ex his vel dicatur quod magis per se esse in de-
scriptione anime intellexit res principaliter intel-
lecta. i. non solum debemus intelligere res esse aut fui-
sse sed fore et de possibili et ymaginabili secundum ex-
igentiam termini ibidem positi ut ubi gratia in istis ex-
emplis primum ad hoc fuit homo ergo ad hoc fuit al. secundum
animum primum erit homo ergo antequam erit al. tertium
tu potes esse homo ergo tu potes esse al. quartum
tu ymaginarius esse homo ergo tu ymaginarius
esse al. et sic de singulis secundum intelligendo rem
tales presentes aut futura aut preterita vel yma-
ginata significata formaliter. Aliqui aliter
respondent ad dubitationes istam negando quod
ex regula sequitur aliquod adductum animam fore bo-
nam per illam penitiam et amittit quod in quolibet illatum
potest esse ita sicut significatur per animam et non esse ita. et.
Et cum de preterito i. est amittit et cum argumentum est
ita sicut significatur per animam ergo animam est concedit animam et
negat animam proprie quod illud ubi significatur applicat et ideo
quod arguitur a tercio applicatum ad ipsum non applicatum
non valet anima. sed illa responsio videtur deinde propter hoc quod
si anima est et ita sicut significatur per animam sequitur quod anima est
igitur aliter respondet alij et dicit quod definitio anime
bone est intelligenda in sensu diuino sic anima bo-
na est illa cuius sit esse sicut significatur per animam non potest
esse quod sit esse sicut significatur per animam sit et ita

est arguendo de preterito ponatur in esse respondet non minus
de quod non debet. propositio de sensu diuino po-
ni in esse ubi quod non habet omnes propositio de sensu proposito
de possibili posita in esse ex ipsa non sequitur in
conueniens sed bene de sensu diuino. exemplum primum
possibile est te currere. exemplum secundum albus potest
esse niger cum hoc tamen stat quod aliquod de sensu diuino
possibilis possit poni in esse ex quo etiam non sequitur
impossibile ut per de ista sor. potest currere et de
quodcumque sit. Sed contra istam rationem potest argui sic
ponatur quod a. sit significatur antecedentis aliter bone
anime et b. significatur anime et de hoc ut puta istius
homo est ergo aliter et arguitur sic sic esse sicut significatur
per a potest esse licet sic esse sicut significatur
per b. non sit et sic est sicut significatur per a. est sicut significatur
per animam vel potest esse ergo. Clara est anima et
anima est manifestum nisi poneretur quod non esset aliquid
propositio in mundo ubi illa homo est ad hoc possemus
respondere et si difficile sit negando illo casu statuere
animam. s. quod sic est sicut significatur per a. possit esse et non
sic esse. et. primo dico quod si est sicut significatur per
a. vel potest esse et. quod est sicut significatur per b. vel potest esse
quod est sicut significatur per illud quod est vel potest esse
vel intelligi vel ymaginari esse anime quod. et.
Ego tamen aliter credo esse dicendum quod diffinitio anime
nec sit in sensu proposito nec in sensu diuino intel-
ligenda sed sic anima bona est illa cuius si ex op-
posito consequentis et antecedente eiusdem fiat
vna copulatio illa est impossibilis et iste fuit
intellectus istud cum dixi animam bonam esse illam
cuius non potest esse ita sicut significatur per animam et non esse
ita. et. i. cuius non est possibilis copulatio facta
ex opposito anime et ex ipso anime si fiat ut di-
ctum est aliter. n. per illam descriptionem non possemus
probare aliquam animam esse bonam cum illa sit vna
propositio de sensu proposito negativa pura ex qua non
potest formaliter sequi aliquod propositio affirmativa pura
vnde ad probandum aliquam animam esse bonam debet
sic arguere. a anima est significans sic adequate
homo est ergo aliter est cuius ex opposito consequentis
et suo anime sit copulatio impossibilis vel si fiat
ista est possibilis ergo a quod est in consequentia bona.

Similr ad pbādū cōiam malaz debemus
 sic arguere a. cōia est significās sic adequa
 te tu es hō ergo tu curris et si fiat ex oppo
 sito eius cōitis et ante ei² dē vna copulatio
 illa ē possibilis ergo a. cōia ē mala Ex his
 sequit^r pmo q illa cōia est bona de forma
 s. si ita est sic adequate significat^r p aīs. a.
 cōsequētie ita ē sicut adequate significat^r per
 cōis ergo si fiat copulatio ex opposito cōitis
 et ante a. cōsequētie illa est impossibilis et
 ecōuerso Et notāter dicit^r si fiat copulatio
 et c. qm posito q nulla esset. ppō nec esse po
 sset pē istā rationalē tu es hō ergo tu es ani
 mal nō possz pbari q copulatio talis esset
 possibilis nec etiā q esset impossibilis aliē
 talis copulatio esset et sic aliq. ppō pter il
 lam rōnāles esset q est cōtra cāūz Sequi
 tur secūdo q hoc argumētum est de forma
 a. est cōia cuius nō est possibilis copulatio
 ua ex opposito cōsequētis et antecedēte ei²
 dem si fiat ergo a. est cōsequētia cuius
 nō potest antecedens esse verum sine con
 sequente vero et ecōuerso et intelligō hoc cō
 sequēs q a. sit cōsequētia cuius nō est po
 ssibilis copulatio facta ex opposito conse
 quentis veri et ipso antecedente vero si fiat
 qm iste ppōes v3 nō pōt aīs ēē v3 sū cōi
 te et nō pōt ēē ita sic ligē p aīs nisi sit ita et c.
 Nō intelligunt^r a strodo sub alto sensu nisi
 q nō est possibilis copulatio scā ex opposito
 cōitis et ex ipso antecedēte et c. Nō tū seqt^r nō
 pōt aīs ēē v3 a. cōia sine ante ergo a cōia ē
 bona nec idē cōis inferē ex hoc ante. s. nō
 pōt ēē ita sic ligētur p aīs. a. cōie et nō ēē ita
 sic ligētur p cōis qm vbi pōnat^r q nulla cōia
 sit nec aliq. ppō sit nec ēē possit. s3 bñ fuerūt
 et a. fuerit ista cōia tu curris ergo tu mouē
 ris et p3 q aīs ē v3 illi² cōie scē et cōis s3 et
 cōtra cāūz et qa ēt ex negatiua pūra nō seqt^r pū
 ra affirmatiua vt p xi. reglam inferi² patebit.

Seqt^r tertio hāc cōia. ēē d forā. s. a. cōia ē
 bona significās pēscise pmarie iuxta cōpōez

suorum terminorum sic ergo si ita est sicut ad
 eque significat^r p aīs a. cōie ita est sic adeqte
 ligētur p cōsequens et ex eodez ante inferuā
 etiā de forma hoc cōis. s. nō pōt esse ita si
 cut adequate significat^r p aīs a cōie et nō
 esse ita sicut significat^r p cōis capiēdo hāc
 ppōez v3. nō pōt esse ita et c. ad modū expō
 sitū q aut ille sint de forma patet qm ex op
 posito cōitis et ante si fiat copulatio illa nō
 est ymaginabilis ad modū quez declarauit
 m² sup i suppositis et cōordelariis et ita patz
 q qlibet hāz cōsequētiāz est bona de for
 ma pma si hō est al est ergo nō pōt esse ita
 sicut significat^r per antecedēs et nō esse q
 hō sit et al nō sit v3 ergo nō potest esse ita
 sicut ligētur per cōsequens. Pa est illa cōia est
 mala nō si hō ē aial est ergo pōt ēē q hō sit
 et al nō sit vel ergo pōt esse ita sicut signific
 at^r per antecedens et nō esse ita et c. Se
 quit^r quarto. q ista cōsequētia est de forma
 si ita est sicut adequate significat^r per ante
 cedens a cōie ita est sicut adequate signific
 at^r per cōsequēs eiusdē sed per eius antece
 dēs adequate significat^r q hō est et per ei²
 cōsequēs q aial est ergo si homo est animal
 est patz qz oppositū cōsequētis nō est yma
 ginabile stare cū antecedēte Aliqui vero dī
 cūt q ista cōsequētia nō valz. s. si ita est sic
 adequate significat^r per aīs a cōsequētie
 mētalīs ita est sicut adeqte significatur per
 cōsequēs eiusdē sed per eius antecedens
 significat^r q deus est et per eius cōsequens
 q aliqua. ppō est ergo si deus est aliqua p
 positiō est ratio est dicāt isti qm cōsequēs ē
 impossibile et aīs possibile loquēdo de ly ita
 esse vt iporat^r rē aliquā hāc significatā for
 malit^r sed cōtra qro ab ipis quid intelligant^r
 p a v3 cōsequētiā de forma aut bonā seu cō
 sequētiā malā. si p mū. valz tūc ille mod² arg
 uēdi et ita illa cōsequētia ē bona s3 antecede
 ns ē impossibile sicut et cōsequēs si vero per a
 intelligat^r cōsequētiā malā tūc p3 q illud ante

cedens est impossibile cū oīs consequē a ma
la sit impossibilis 7 consequē similr est imp
ossibile 7 sic cōia illa pncipalr adducta est
bona q̄r ī. Ad ratōes iōppositū p3 respō
sio ex dictis in corpore questionis.

¶ Dptem negatīā fde dubitatōis ar
guīt. pmo sic in nulla istaz consequē
tiāz homo est ergo zifibile est tu es homo
ergo tu nō es lapis consequēs est de intellectu
antecedētis cū stet intelligēt eaz antecedētia
non intellectu: sequētibz vt patet. Secū
do sic illa est bona de forma deus est ergo
aliquid est 7 ecōuerso 7 tamē oppo. si quē
tis fde consequētie est ymaginabile stare cum
antecedēte absq; implicatione contradictōis
clara est cōia fda ps antecedētis p3 qm̄ in
tellectus bene pōt ymaginari absq; implica
tōe contradictōis illas stare sī alqd est 7 nul
lus deus est 7 pma ps antecedētis pbat̄
qm̄ sequit̄ de forma alqd est ergo cāum
est vel non cāuz est 7 si cāuz est cā fm ord
inez est 7 si cā fm ordinez ē pma cā ē 7 si cā
pma est deus est 7 si qd non cāū est deus
est qz si aliquid est hui? illud ē deus ergo
a pmo ad vltiūz sequit̄ si alqd est deus ē
7 sic illa duo ouertunt̄ deus est 7 aliquid ē
loquendo d̄ ouerti sic q; arguendo ab vno
ad reliquū sit bonū argumentū de forma.

Tertio sic 7 suppono pmo dcm̄ petri de
māua i tractatu d̄ scire 7 dubitare. s. q; ad
hoc q; tu cognoscas sor. op3 q; tu cognoscas
īpluz p cōceptū sor. vel p istū īminuz sor. 7
ad hoc q; tu cognoscas vel scias sor. esse o3
q; p illaz ppositionem sor. est illud scias 7
sic d̄ alijs. Secūdo pono q; tu hēas istā pp
ōēz hō est in mēte tua 7 nullā aliā qb? sup
positis facio istā consequētiā de forā homo est
ergo animal est 7 p3 q; ex diffinitōe iā da
ta ipa nō est de forā vt p3 ga non si sic esse
sicut sīgtur p antecedens intelligit̄ sic ēē sicut
significatur p cōis intelligit̄ qm̄ sic ēē sicut
significat̄ p aīs intelligit̄ nūc d̄ scō 7 tamē

sic esse sic sīgt̄ p cōis non intelligitur vt p3

Quarto sic ista cōia est de forā homo ē
ergo antropos est 7 tamē stat q; sic esse sic
sīgtur p antecedens intelligit̄ 7 nō sic esse si
cut significatur p cōis intelligit̄ vt p3 sup
posito q; tu ignores significatōes grecorū imi
noz 7 scias significatōes īminoz apud
latinos. Quinto ista consequētia non est
bona de forma tu non es ergo tu es 7 tamē
si sic esse sicut sīgtur p antecedens intelligit̄
sic esse sicut significat̄ p consequens intellr q;
pbat̄ qm̄ nullus pōt intelligere vnā negati
uam nisi intelligat sup q; cadit negatio eo
q; affirmatio est p̄or apud intellectū sua nega
tione vt fdo ellencorum colligit̄ vbi dixit
pba q; in non facere intelligitur facere.

Sexto sic illa consequētia est de forma in el
homo ergo tu es aīal 7 tamen pōt esse q; te
esse hominez intelligat̄ absq; hoc q; te esse
aīal intelligat̄ q; pbat̄. nam bec ppō ē po
ssibilis tu es hō intelligit̄ 7 tu es aīal non i
telligit̄ ergo pōt esse q; tu es homo intelligi
tur vel intelligat̄ 7 tu es aīal nō intelligatur

Ad p̄mū istoz rīdet ghaetanuz q; du
plr dicit̄ esse modus arguendī forālis sim
plr. s. 7 fm qd. Et in quolibz istoz cōis est
de intellectu antecedētis ita q; nō est ymagi
nabile oppositū consequētis stare cū antecede
te absq; contradictōe q; etiam intellexit me
rito ābāz ptium antecedētis. s. 7 oppositū
consequentis. Differūt tamē hī modī in hoc
q; consequētia simplr forālis vltra id q; dic
tum est requit̄ q; similis modus arguendī te
neat in omni materia vt cum arguit̄ a cōnū
tibili ad cōuertibile qm̄ vero nō tenet in oī
materia dūmō consequens sit d̄ intellectu ante
cedētis vt dcm̄ ē tūc ē forālis f3 qd vt tūc p̄
est ergo nō tūc p̄ ē eo q; extra flaturūz mate
ria non valet talis modus arguendī 7 ingd
īpe q; modus consequētis simplr boāz d̄ forā
descripsit 7 ita soluit p̄mū argumentū dicē
do q; vtrōiq; cōsequēs est de intellectu an

B

cedentis ad modū declaratur ex quibus fin
ipsius apparet quod ista tu es et tu non es ergo bac
ulus stat in angulo est de materia tui. Sequitur
quod scilicet quod non valet ista omnia fin ipsius consequens
a. consequens est de intellectu antecedentis ut
declaratum est ergo. a. consequentia est formalis si
mpli sed oportet in antecedente supplere et ta
lis modus arguendi tenet in omni materia.
Aliquis vero contra ipsius et pau. perg. obicitur per
bando hanc esse de forma tu es et tu non es
ergo baculus stat in angulo quia omnis est de in
tellectu antecedentis ad modum expressum sed
hoc non dicitur esse verum. ut patet ex dictis et
quoniam ipsi dicunt quod tenet vigore deductionis a
primo ad ultimum etc. Dico quod non est verum ut
superius patuit deducitur. n. ipsi habent sic tu es
tu non es ergo tu es vel baculus stat in angu
lo et tu non es tenendo omnis copulatiue ut ipsi di
cunt valz. n. quia quolibet eius pars tam prima quam
est disiunctiua quam secunda quam est simpli ca
thegorica. Sequitur simpli de forma ex sup
antecedente et tunc ultra arguitur tu es vel ba
culus stat in angulo tenet consequentia a dis
iunctiua cum destructione vnius partis su
per alteram partem ergo a primo ad ultimum seq
uitur tu es et tu non es ergo bacul^{us} stat in angu
lo Sed certum est quod hoc non est verum quia ipsi
accipiunt illud consequens prime consequentie co
pulatiue. et postea illud idem disiunctiue forma
do ante secundam consequentiam modo talis varia
tio non debet esse in deductione arguendi a pri
mo ad ultimum ad hoc ut sit de forma. Pre
terea illa consequentia prima non valet tenendo
illud omnis copulatiue ut supra in suppositis
et correlariis declaratum est. Et si dicitur tenendo
illud consequens disiunctiue. nunquid omnia illa
sit de forma dico quod sic. Sed postmodum in
secunda consequentia videtur illud teneri copulatiue
ad hoc ut valeat argumentum secundum a disiun
ctiua cum destructione vnius partis etc. quod non intel
ligitur sic sed a copulatiua cuius prima pars prin
cipalis est vna disiunctiua et secunda pars principa

lis est altera pars sue partis principalis que est vna
disiunctiua destructa ut in suppositis et cor
relariis supra declaratum est etc. Preterea si il
lud consequens semper teneretur disiunctiue tunc in
arguendo nulla eius pars principalis esset de
structa ut patet quoniam oportet sic arguere tu es vel ba
culus stat in angulo et tu non es sed tu non es. er
go vel bacul^{us} stat in angulo. sed tu non es de
struendo aliam partem sic. s. sed null^{us} bacul^{us} stat
in angulo vel tu es. ergo tu es tenendo quod una
pars principalis illius disiunctiue sit ista. s. tu es
et altera sit ista. s. bacul^{us} stat in angulo et tu
non es et hoc si disiunctiue teneretur quia principa
lis debet esse hoc vel si autem principalis no
ta esset per et tunc teneretur copulatiue ut patet. et
sic non valeret primum argumentum. licet valeret
secundum ut dictum est. sed tenendo in prius conse
quentia illud disiunctiue videtur illud argumentum
et post modum in secunda consequentia tenendo illud
videtur consequens quod efficitur ante copulatiue videtur
simpli secunda consequentia sed non deducitur recte vlti
mum consequens ex priore antecedente ut declara
tum est quod etc. Alius modus soluendi est pau. pg.
asserentis descriptionem intelligi in sensu diu
so ut in littera patet. Et ideo soluit ad arg
umentum principale dicendo quolibet illarum conse
quentiarum esse de forma quoniam illud quod ad eam sig
nificat per ante alicuius illarum est illud quod ad
equat signatur per consequens quod requiritur in forma
li consequentia simpli tunc expositorie sic argu
it hoc intelligitur demonstrando te esse hominem
et hoc est te non esse lapidem ergo te non esse
lapidem intelligitur et credo quod ipse per secundam
partem antecedentis hoc intelligat. s. et hoc casus
est huius quod est te non esse lapidem vel sic et hoc
est illud quod non intelligitur cum opposito huius
quod est te non esse lapidem quoniam cum dixit consequen
tiam de forma esse illam cuius si sic esse sic
significat per antecedens intelligitur sic esse etc.
Intellexit quod sic esse sic significat per antecedens
etc. Non intelligitur cum opposito huius
quod est sic esse sicut significatur per consequens et

ita dicit qd qd talis silogismus expositori-
 nō cōpetit in alijs cōsequentijs non de forā
 ideo vbi applicat huiusmodi silogism^o il-
 la cōsequentia est simplr de forma vel etia
 alr possumus dicere qd in fda parte antece-
 dentis illius silogismi expositoriij . s. 7 hoc
 est te nō esse lapidem qd sequitur a te esse
 hominez non est peticio pncipij sed eius de-
 claratio. Et ideo qlibet istaz est de forma
 pf est ergo silus est hō est ergo aīal ē 7 h^o
 modi. Iste aut non sunt de forma tu nō es
 ergo tu es tu es 7 tu nō es ergo bacul^o stat
 in angulo vt patz ex supius declaratis ideo
 non obstant quorundā obiectiōes cōtra euz
 si recte intelligat. Alij respōdent ad primū
 argumentū sic concedendo quālibet illarū
 esse de forma cū nō sit possibile imaginari
 oppositū cōsequentis vel suū significatū sta-
 re cū ipso aīcedente vel euz suo significato
 absq; implicatiōe cōtradictiōis resultātis me-
 rito ambarū partiū vt oppositi cōtis 7 aī-
 cedentis 7 hoc mō dixit sro dū intellexisse
 cū diffiniuit cōsequentia bonā de forma per
 hoc qd dicit cōtis esse de intellectu formali an-
 tecedentis 7 nō intellexit qd resuleret repug-
 nātia vni^o partis tū cū in exemplificando
 dicit. pōt enī intelligi hominem esse lapidez
 absq; hoc qd intelligā baculū stare i angulo
 cū nulla cōtradictiō includat in hac copu-
 latīua hō est lapis 7 nullus bacul^o stat i an-
 gulo nisi merito vnius pīs tū. s. aīcedētis
 Et ex hoc inferūt aliqui diffinitiones talem
 esse datā in sensu cōposito 7 hoc pp exemplū
 positū a srodo in sensu cōposito qd tamē
 non credo esse verū vt infra patebit. dicunt
 etiā qd per hūc modū coperū sunt formales
 modi arguendi simplr boni de forma. Et
 dicūt qd aliquid sequitur de forma ad cōtis
 alicui^o cōne bone de forma 7 nō ad aīs ei-
 usdez 7 a. est d intellectū. b. 7. b. de intellectu.
 c. 7. c. nō esset de intellectu. a. loquendo d
 esse de intellectu vt supra declaratū est. p3

de hoc cōsequente qd sit. a. baculus stat in an-
 gulo qd deducebat de primo ad vltimum
 sicut cōtra Sbaetanū supra patuit qd seque-
 bat ex hoc cōte qd sit. b. s. tu es vel bacul^o
 stat i angulo 7 tu non es 7. b. seqbat de for-
 ma. ex hoc primo antecedente qd sit. a. scili-
 cet tu es 7 tu non es.

Ex qbus etiā inferūt qd aliqd sequit^r de
 forā ex vno cōuertibiliū qd nō sequit^r ex al-
 tero itelligendo p cōuertibilia ea que mu-
 tuo se inferūt de forma Sed qlibz istoz
 est manifeste falsum vt supra pbatū est.

3o est aliē dicēdū qd diffinitio cōnebone
 de forā nec est i sensu dīso nec i sensu cōposi-
 to itelligenda sed solū sic cōna bona d forā
 est illa cuius cōseqns est de forālī intellectu
 antecedentis 7 non sicut totūz essentiale est
 de intellectu ptium. s. materie aut forme vt
 pmo phis. tex. 7. c. men. v. colligat nec etia
 sicut illud qd pdicat in pmo mō dicendū p
 se de aliquo qd pdicatū tale est d intellectu
 subiecti sed cōsequēs esse de intellectu antece-
 dentis debet sic intelligi qd non sit ymagia-
 bile opositū cōsequentis stare cū aīcedente
 absq; implicatiōe cōtradictiōis sic qd ex ipis
 fiat vna coplatīua ex qua merito vtriusq;
 pīs pncipalis sequatur duo cōtradictoria
 forwaliter vt p3 in hīs tu es hō ergo tu es
 aīal tu curris ergo tu moueris tu es asinus
 ergo tu nō curris 7 huiusmodi nā ex opposito
 cōsequentis 7 aīcedente cuiuslibet istaz sit
 vna copulatiua ex qua sequuntur formalr
 duo cōtradictoria vt p3 intuenti. Iste vero
 tu es asinus ergo papa sedet tu es lapis er-
 go tu nō curris 7 hīs siles nō sunt de forā
 qm quīs cuiuslibet istaz opp. cōsequētis non
 stet cū antecedente tamen illa non forālī re-
 pūgnant 7 hoc clare affirmat thysber i trac-
 tatu de insolubilib^o iuxta finem vbi sic in-
 quit multa enī sunt que non stant siml q
 tamen non repūgnant vnde illa tu es asin^o
 7 tu non es capra seu rex sedet nō stat simul

B ij

et tamen ipsa non formaliter repugnāt ecce
 ergo q̄ ipse qui p̄nceps dyalepticantiū fuit
 et sophistarū tenet q̄ formaliter repugnare
 dicunt illa ex q̄bus sequunt̄ duo contradic-
 toria de forma merito vtriusq̄ partis et non
 vni? tū qm̄ bene clarū fuit apud ipsū q̄ ex
 ipsa copulatiua et tu es asinus et tu nō es capra
 seu ex illa tu es asinus et rex sedet sequuntur
 duo contradictoria sed hoc ē merito vni? par-
 tis illius tū. s. tu es asinus que ē impossibilis
 simpliciter vbi semp̄ per ly tu demonstratur
 hō. et ita soluit̄ primū argumentū dicēdo q̄
 in qualibet illarū cōis est de intellectu aīce-
 dentis ad modū expressū et q̄ hoc fuerit d̄
 intēione magistri p̄. nā cū ipse etiā diffini-
 uit cōiam de materia tū. dixit q̄ cōia de
 materia tū est cui? cōsequēs nō est de intel-
 lectu formali aīcedēis q̄ diffinitio opponi-
 tur diffinitioi cōsequētie bone de forma vt
 p̄. Ex quib? sequit̄ q̄ illa est de forma hō
 est ergo risibile ē. nō enī video qualiter pos-
 sibile sit q̄ aliq̄ intellect? p̄ eodē instāti im-
 aginare? hominē esse et nullū risibile esse.
 Nūquid aut̄ sit possibile p̄ aliquā potentiā
 propriā passionē separi a suo subiecto non
 est p̄ntis speculatiōis q̄uis credā ptem affir-
 matiuā dubij impossibilē esse. Nunqd̄ aut̄
 illa etiā sit de forma. corpus q̄ est substantia
 est ergo corp? q̄ est quātitas est difficilis
 esset perscrutatio qm̄ oporteret videre an
 quātitas realiter distinguat̄ a substantia et
 nunqd̄ dimēsiōes intermiatē sint inate ma-
 terie et multa alia quorū specificatio ad alti-
 orē ptinet artificē ideo per transco.

Ad secundū argumentū rōndetur negan-
 do illā cōiam esse de forma vīc? aliqd̄ est er-
 go deus ē et ad pbationē cū dicit̄ q̄ ibi ar-
 guit̄ a cōuertibili ad conuertibile. dico fm̄
 doctrinā Tiberi in tractatu de scire et du-
 bitare circa rōsiōnē quarti argumēti princi-
 palis q̄ aliqua cōuerti dupliciter cōtingit.
 s. cōiter et p̄p̄e. p̄p̄ie dicunt̄ illa cōuerti q̄

mutuo forālī se iferūt p̄ aliqd̄ vnū mediū
 necessariū et sic cōuertunt̄ ille p̄p̄os homo
 currit et risibile currit q̄. n. mutuo se iferūt
 formaliter p̄ hoc mediū necessariū. s. si alī
 qd̄ est homo illud est risibile et econtra et sic
 etiā cōuertunt̄ hoc ē et for. ē sorte demonstra-
 to quonīa si hoc est for. est et econuerso et sic
 de talib? et hoc mō dicim? valere argumē-
 tū d̄ forā a cōuertibili ad cōuertibile et nō alī
 Comunit̄ aut̄ dicunt̄ illa conuerti q̄ forā
 se iferūt et nō p̄ aliqd̄ vnū mediū s; p̄ pla-
 media et sic cōuertunt̄ ille p̄p̄os deus est
 et aliqd̄ est quorū vna ex altera iferit̄ et eco-
 uerso p̄ pla media vt in argumēto patuit et
 sic fm̄ tiberum in qualibet illarū cōis iferit̄
 forālīter ex aīcedente hec tū sentētia dubia
 est p̄p̄e fm̄ deū qm̄ nō videt̄ q̄ ille p̄p̄os
 deus est et aliqd̄ est mutuo iferat̄ se de for-
 ma nec videt̄ q̄ valeat illa cōia de forma
 in sua deductione. s. si qd̄ non cātuz est de
 us est cū sit ymaginabile oppositū cōis sta-
 re cū aīcedente absq̄ implicatiōe contradic-
 tionis mō dco et sic soluitur sda rō. Ad
 tertiū p̄ responsio ex sup̄ius hītis in corpe
 questionis. Ad quartū dico q̄ diffinitio
 intelligit̄ qm̄ aliq̄ sciret significatiōes termi-
 nū qualē nō cōtingit ibi cū cōis sit grecū vt p̄
 Ad qntū patuit sup̄ qd̄ dicendū sit.

Ad sextū dico q̄ nisi diffinitio cōie intel-
 ligat̄ vt exp̄ssum est in corpe q̄stionis q̄ ar-
 gumentū cludit sed fm̄ intellectū datū nic-
 bil pbat̄ cōtra diffinitōez habitaz vt patet

Etia dubitatio ē nūqd̄ cōia habeat
 contradictoriū et arguit̄ q̄ non cē
 contradictoriū est affirmatiuum vel negati-
 uum nulla cōsequētia est negatiua vel affir-
 matiuā ergo ic. Clara est cōia cū maiori et
 minor pbat̄ sic nulla ypothetica est affir-
 matiuā vel negatiua s; oīs cōsequētia est p̄p̄o
 ypotetica vt ad p̄ns suppono fm̄ viam co-
 munē ergo ic maior pbat̄ p̄io sic affirma-
 tio est alicuius de aliquo et negatio est ali-

cuius ab aliquo primo posteriorum sed hoc
 non contingit in ypoteticis ergo 2c. Secun-
 do sic boetius dicit qd affirmatio vel negatio
 sunt passionces categorice ppositis ergo 2c.
 Secundo principaliter sic cu pponit negatio ta-
 li consequentie ipa non est ppo qz n adlectioal
 nec rationalis cu per ea denotet tolli illato
 nec aliqua ex ypoteticis nec categoricave
 pz 7c. Tercio sic dato hoc sciret qd iste due
 cne essent contradictorie tu es ho ergo tu es
 asin? 7 no tu es ho ergo tu es asin? 7 cu pri-
 ma sit impossibilis. fa erit necessaria 7 m illi
 us ans est vez 7 cns falsu ergo 7c. Ad hoc
 dubiu rñdet pau. pereg. duplx assignari co-
 tradictoriu cne p negatione. s. tori ppositas
 7 p aduersatiua vt in ista tu es ho ergo tu
 es animal assignat hoc mo pot esse qd no sis
 aial qñis sis ho 7 altero mo pponendo ne-
 gationez tori 7 ita i alijs 7 no incouenit. in
 quit ipse vni? duo fore contradicoria sicut 7
 vni? dissiunctie vt pz in primis gressib? loy-
 ce qua via uisus est sentire phs dicēs qd qe
 quid cōtingit affirmare cōtingit negare vt pz
 pmo p germinias. s. cna affirmat ergo ipa
 negat. affirmatio aut 7 negatio contradic-
 rie opponunt. Aliqui vero credunt ipsi ob-
 uiare pp sui argumentu adductu in opposi-
 tu 7 adducit aliud p qd volut pbare no pos-
 se assignari contradictoriu p aduersatiua vt
 dixit pau. argumentu est tale qz si fictu ha-
 beret negare duo contradicoria sed hoc e fñz
 ergo 7c. probat cna qz ponat qd nihil nec
 aliquat fuerit foret. aut esset nec esse possit
 7 proponat illa cna tu es ho ergo tu sedes
 haberet negare ea at etia ei? contradictoriu
 s. pot esse qd tu no sedeas qñis sis ho cu re-
 pugnet posito. Sz ad hoc argumentu rñde-
 tur 7 pri? adduco argumentu cōtra ipsu p
 suppono i primis qd qlibz copulatiua facta
 ex opposito cñtis 7 ante alicuius cne male
 est ccedenda esse possibilis si fiat 7 qlibet sca
 ex opposito cñtis 7 antis bone cne est cce-

denda esse impossibilis si fiat. fo suppono
 qd qlibet ppo possibilis extra materia solu-
 biliu pot vel potuit aut poterit esse vera.
 Quib? statib? supposito etia ipsoz cau q
 oia fm intellectu adinuice no repugnat pro-
 pono illaz cnam tu es ho ergo tu sedes et e
 negada fm istos. Dinde ppono illa copula-
 tiua est possibilis tu es ho 7 tu no sedes si fi-
 at si dicit qd no ergo no e possibilis si fiat er-
 go illa cna est bona ergo necessaria ergo no
 negada. si vo tu dicit qd illa copulatiua est
 possibilis si ipsa fiat ergo pot esse va vel po-
 tuit aut poterit ee va. 7 hoc repugnat casui
 vt pz. io illo casu state que ipsi adducit no
 est illa cna negada nec aliq alia cna mala
 est negada. s. qlibet bona est ccededa. 7 si
 arguit ista e ccededa ergo ista e negat ans
 vt casui repugnās. 7 ita soluit argumentu
 ipsoz cōtra pau. 7 si casu illo state pponat
 illa cna. rñdeas ad illa no ccededo vl non ne-
 go 7 cu silz ad suu contradictoriu rñdeas si p-
 ponat 7 ita vltari? elicias rñsiones. Prete-
 rea illo cau state ppono tal casus no e possi-
 bilis fm imaginatione 7 pz qd e neganda vt
 repugnās 7 vt fla fm cos ergo sua contradic-
 toria e ccededa. s. tal casus e possibilis fm
 7c. ergo sub contradicoria e vl et tal casus fm
 imaginatione e quoz qdlibet repugnās ca-
 sui 7 ita possum? alz rñdere no admittedo
 casu. io dico qd contradictoriu cne duplx assignari
 cōtingit. ppe. s. 7 im. ppe. ppe vero cu tori
 cne pponit negatio aut pposita remouet.
 fo vo im ppe 7 similitudinarie. s. per ppoez de
 sensu pposito cui? subiectu est ans assignate
 cne 7 pdicatū est aduersatiua ppo cu oppo-
 sito cñtis eiusde cne 7 hoc pbat 7 p suppo-
 no. pmo qd ista equaleat vl uertant loque-
 do de cōuerſi. ppe vt hitu e supra tu es ho
 ergo tu es aial 7 ita e qd tu es ho ergo tu es
 al? 7 cōuerſo. 7 iste et si curris tu moueris.
 7 ita e qd si tu curris tu moueris 7 cōuerſo
 qd idē ē. fo suppono qd qcad contradic vni eq-
 B. iij.

ualenti contradic' aliq' 7 eorū 7 q'qd' spūgt' vni
 equalit' i' dūib' spūgt' alit' 7 extra' cuicū
 q' spūgt' vni equalitū illi spūgt' reliquū .
 Hijs statib' arguit' sic illa equalit' 7 cū
 tur tu es hō ergo tu es al' 7 ita ē q' tu es hō
 ergo tu es al' s' ista .s. ita ē q' tu es hō ergo
 tu es al' contradic' isti v3 nō ē ita q' tu es hō
 ergo tu es al' ergo ista contradic' ēt illi s'
 tu es hō tu es al' 7 ita de alijs. Preterea ex
 qualibet cōia de forā seqt' forāl'r oppositū
 illi' adūsatie pōit' seu ppōis d' s'eu pposito
 cōstitutū ex opposito cōit' cōit' 7 ex ante e'
 dē vt dcm ē 7 añs i' q'libz illi cōia ē necēz cū
 q'libz bōa sūt neccā . ergo 7 cōis ē necessariū
 ergo oppositū cōit' ē impossibile dato q' sit s'
 tale oppositū ē . ppō q' dicim' ēē contradic'
 riū ergo illa ē impossibile 7 cōia illa ē neccā . er
 go possib' . possibile at' 7 impossibile contradic
 torie opponūt' q'tū ad nō posse s'it stare 7 q'
 ad rē q'uis nō sp' q' ad significatū 7 nomē q'
 at' ex q'libz cōia de forma seqt' formalz . op
 positū tal' adūsatie p3 vbi g'ra ex illa tu es
 hō ergo tu es al' seqt' de forma ergo nō pōt
 ēē q' sis hō q'uis nō sis al' qz oppositū cōit'
 nō pōt imagiari stare cū ante mō dco econ
 uerso vō nō v3 argumētū de forma qz ex ne
 gatia nō seqt' affirmatia 7 cū s'ilz dicendū ē
 q' arguēdo a cōia de mā tū ad oppositū ta
 lis aduersatie cōia ē bōa de forma vt p3 in
 ductie. Ad p'mū arg. in oppositū negat' mī
 nor 7 ad pbōez nego maiorē 7 ad dcm p'hi
 p'o posterior' dico q' ipe loq' ibi de . ppōi
 b' cathego. cū inqt' affirmatio ē alit' d' ali
 quo qm' ibi dat modū iueniēdi p'missas ve
 ras 7 imēdiatas ex qb' sit dem'ro cū stat at
 illas ēē ppōes cathego. 7 q' ista ēt fuerit in
 tētio p'hi. p3 in pte illa vbi declarat qd ē p
 positio imēdiata vbi dicit q' ppō ē enūtiatio
 aliterā p3 contradicōis vni de vno .s. accipiēs
 vbi p3 q' intētio sua elōgat' multū a ppōni
 b' ppothe. nec sp' affirmatio i' categoricis
 ē alit' de aliq' s3 interdū alit' de aliqb' vt
 in ista sortes 7 plat. currūt nec negatio ē sp

alic⁹ ab aliq⁹ vt pz in ista sor. 7 pla. nō sunt
afin⁹ in q⁹ aliqd ab aliqbus remouet vt pz
Et iō non tolz ex h⁹ qn ppothetice sint affir
matiuē vel nega. vñ oīs ppō ppothetica af
firmatiuē vel nega. equalet vñi cathegorice
affirmatiuē vñ nega. de cōditionato vel co
pulato seu dīfūcto extrēo vbi grā tu es hō
7 tu es al⁹ equalet isti. ita est q⁹ tu es hō 7 tu
es al⁹. Itē ista alia tu curris vel tu non mo
ueris equialet isti nō est ita q⁹ tu curris vñ
tu nō moueris. 7 ita in alijs ppotheticis. ad
dem boetij dico ccedēdo illō 7 nego nām
qm̄ isert ergo ppotetice n̄ sūt affirmatiue nec ne
gatiue qm̄ boetij n̄ intellxit q⁹ affirmatiō 7 negatiō
eēt passiōes solū cathego. ppōis iō dico
q⁹ ppotetice sūt affirmatiue 7 negatiue 7 q⁹ h⁹ to
tū dīfūctū affirmatiō vñ negatiō ē passiō ppō
nis in cōi seu isti tū. ppō 7 n̄ aliq⁹ ps illi⁹
dīfūcti sic rectū vel curuū līnce ē passiō 7 n̄
rectū nec curuū cū nō oīs līnea sit recra nec
oīs sit curua s̄ q̄libz ē recta vñ curua ita oīs
ppō ē affirmatiua vñ nega. nec oīs ē affirmatiua
7 nō oīs ē negatiua vñ affirmatiō vel negatiō
ppē ē passiō pmo 7 p se 7 fz q⁹ ipz ppetēs
ppōi in cōi seu isti tū. ppō 7 cuiūq⁹ ppōi cō
petit illi ppetit rōe supioris sbiecti cui pmo
uenit. Ad fz arg. pncipale mndet negādo
q⁹ illa nō reāneat ppō pmo dico q⁹ reānet
ppotetica ppō q̄ equalz vñi cathego. negatiue
de cōditionato extrēo vnde si rō sua valeret
pbarēt q⁹ nulla eēt ppō cathego. negatiua
csequēs est flz pbat csequētia qm̄ i q̄lz talī
denoiat tolli copula p quā illa ē. ppō cathego
rica qm̄ eādē vīs hz negatiō sup copulati
uā facientē. ppōēs cathego. qualē hz sup co
pulā 7 notā facientē. ppōēs ppothe. ergo sic
p aduētū negōis sup ppōem ppothe. tollit
q⁹ nō sit ppō ita 7 p aduētū negatiōis sup p
pōēs cathego. tolli q⁹ n̄ sit ppō fz q̄l. b3 istoz
est flz ideo ad vtrūq⁹ fipodēt q⁹ per aduen
tū negatiōis sup ppōem ppotheti. tolli q⁹ n̄
sit affirmatiua nisi pūs sit affirmatiua 7 ita in p
positiōib⁹ cathego. ctingit q⁹ si pponat ne

gatio vbo i ppoe affirmatia tollit qd no sit ca
tegorica affirmatia vbi p^o erat l3 n tollit qn
lit ppoe. ite arg. illd nihil cludit extra pau.
pg. cu ipe no teneat niaz ee ppoez l3 respou
de pdicanto passiois nec et voluit illd esse
de mete strod^o vt supius onfuz e. Ad vlti.
arg. rñdet q ille due nne cōtradict. nā sñgt
pria l3. lita e q tu es hō ergo tu es asin^o. 7
fa sñgt hoc. l. nō ē ita q tu es hō ergo tu es
asin^o q vt pz contradictorie opponit. aliq vō
al3 soluūt arg. sic q ille cōtradict 7 q nō in
cōuenit i cōa negatia aīs ēē vepz 7 cōis fl3
l3 pria rñsio magis mibi placet qnis 7 ista
et satis coniona sit veritati.

Uarta dubitatio ē nūqd ille due regle
qz ponit pbs prio prio 7 strod^o i lra
sint sufficiēt euacuātes mās cōne bone mālīs
tm qz pria ē illa ex impossibili seqt qdlibet
fa neccm seqt a qlibz 7 arguit prio q n sic
ista cōa tu es ergo de^o ē nō est de mā tm 7
tm cōis ē neccm 7 ibi nō arguit f3 aliqūe mo
dū bonū arguēdi de forma ergo 7c. aīs p
fa pte claz ē 7 pria pbat illa cōa ē de for
ma ergo 7c. Alūptū pz qm ex opposito cō
tis cū ante sequūt duo contradictoria merito
ābap ptiū 7c. aīs pbat qz seqt tu es 7 nul
lus de^o ē ergo null^o de^o ē. a copulatia ad al
terā pte seqt etiā tu es 7 null^o de^o ē ergo tu
es p eādē regulā 7 vltra seqt tu es ergo alī
qd cātū ē. ex q seqt ergo aliq cā ē ergo de^o
ē ergo de prio ad vltimū ifert tu es 7 null^o
de^o ē ergo deus ē. 3te cōfirmat q illa sit d
forma tu es ergo deus ē qm illa deus ē de
ducit a prio ad vltimū ex illa tu es sic. tu
es ergo aliq cātū ē vñ nullū cātū est. aliq d
cātū ē vel nullū cātū ē l3 nō nullū cātū est cr
go aliq d cātū ē ergo cā fm ordinē ē ergo pri
ma cā ē ex q inferē q de^o est quare 7c.

Scdo sic illa cōa tu es asin^o ergo tu nō cur
ris hoie demfāt o nō ē de mā tm in q tm aī
cedēs ē impossibile 7 nō arguit f3 aliqūe mo
dū formale ergo 7c. pria ps aīcedētis. pba
tur qm illa cōa ē de forma ergo nō de mā

tm aīs pz ex opposito cōtis 7 aīcedente sit
vna copulatia vel si fiat ex illa sequūt duo
contradictoria formalz merito ābap ptiū vt
pz discurreti. Tertio sic illa cōa ē bona d
mā tm oīs sol lucet i illa domo ergo ille sol
lucet i ista domo 7 tm nec aīs est impossibile
vt pz nec aīs ē necessariū qz nō sp lucet sol
in illa domo ergo 7c. aīs pbat sic illa cōa
ē bona 7 nō deforma ergo est bona d mā
tm t3 cōa cū qlibz pte aīcedētis vt pz 7c.

Quarta illa dubitatio ē pmo sciendū q oī
cōa ē bona 7 mālīs 7 cūso. i. oīs cōa boā ē
boā d mā. i. ppē mās qm illd q didit palī
q didētia ē qd māle seu tenēs rōe matric di
uidētia vō hñt rōn ē forē cū ergo cōa i cōi
diuidat p cōiaz bonā de forā 7 p cōiam bo
nā d mā tm seqt q cōa in cōi ē qd materia
le didētia vō ipaz cōiaz bonā in cōi sūt forā
lia 7 spēs distincte iō ingt strod^o q oīs cōa
bona 7 forālis ē boā 7 mālīs 7 n cūso pp
h q cōa de mā tm ē boā de materia 7 tm cō
tra distiguit forāli cōne. Secūdo sciendum
q qlibz illaz reglaz ē vā qm ex opposito
cōtis 7 aīcedēte cōne de materia tm cui^o aī
cedēs est impossibile aut cui^o cōis est neccariū
sit vna cplatiua impossibil^o dato q cōis hēat
oppositū pz hēcalatū mās eo ē q cū l3 ta
lis cōne nō pōt ēē sic sñgt p aīs qn sit ita sic
sñgt p cōis ergo 7c. Tētio sciēdū ē q impossi
ble iiii. modis accipit p mū ē impossibile clau
dēs contradictoria vt ista tu differa a te 7 h^o
moi. f3 ē impossibile significās sic impossibile ē ēē
vt ista tu es asin^o 7 h^o moi. tertiū ē possibile
p accūs vt ppōel fle d futuro 7 fle d pto ut
sūt adā est 7 antexps fuit 7 hmoi. qrtū ē i
possibile asserens se ēē impossibile vt illa bec
ē impossibil^o se ipsa demonstrata. Ex prio. n. 7
scdo impossibili seqt qdlibz 7 n ex alijs 7 ita
dico q neccm q opponit pō aut fo impossi
bili requit ad quodlibet. Quarto sciē
dū est q nō valet ista cōa vics. a. est cōa cu
ius nec aīs est impossibile nec cōis est neces
sariū ergo. a. nō est bona cōa de materia tā

tuz vt p3 de illa adducta .in tertio argumē
to ante oppositū q̄ est bona de materia tñ
vt patuit. Et iō dico q̄ q̄libet mā in qua nō
arguit fm aliquē modū formalē cuius aīis
est ipossibile aut māis necessariū vel ē depen
dentia seu habitudo terminorū sui aīis 7
cūtis est de materia tñ 7 ita soluit illud ter
tiu3 argumentū qm̄ illa est bona pp depen
dētia 7 habitudinē suoz terminorū ad inuicē.

Ad primū argumētū rñdet negādo illā
eē de forā tu es ergo de² est 7 ad .pbatōem
nego q̄ sequant̄ illa duo contradictoria s3 tñ
vnū sequit̄ illd. .f. nlls de² ē 7 cū .pbatatur
altez seq p discursuz a pmo ad vltimū3 ne
go illā mā3 tu es ergo aliq̄ cātū est esse de
forma cū oppositū cūtis sit ymagiabile sta
re cū antecedente vt p3 est bñ de mā tñ cū
mā sit necessariū3. Ad p̄firatōez nego q̄ illa
deus est recte deducat̄ de prio ad vltimū3
qm̄ illud q̄ est mā in vna mā nō est postea
aīis i altera q̄ tam̄ regit̄ vt discurs² sit bo
nus sed est variatū ex eo q̄ in mte pme p̄e
mā est totū hoc aliq̄ cātū est vel nullum cā
tum est. Et postea aīis ē hoc in fda mā ali
quod cātū est vel nulluz cātuz est sed non
nulluz cātuz est q̄r. .cē. Ad fdu3 argumen
tū concedo q̄ illa est de forā tu es aīis² ergo
tu nō curris 7 cedo q̄ sequant̄ ibi illa duo
contradictoria vt .pbatat argumentum.

Ad tertiu3 patuit supius rñsio.

Up ē nē vt q̄stioēs rgularū gnaliū no
ritiā declarātes adducam² in fa pre
pncipali h² tractat² .quaz pria est. Nūqd
pma 7 fa rgle sint ver² 7 arguit̄ mltipliciter
q̄ non. Prio sic 7 pono q̄ tñ ppō affir
matiuā sit vera 7 q̄libet talis ita q̄ nulla ne
gatiua sit vera quo stāte ista mā est bona
cātuz ppō affirmatiua est vera ergo nulla
negatiua est vera 7 aīis est vez p casum 7
māis sīm qm̄ mā est vna ppō negatiua 7 p ca
sum nulla talis est vera. Scdo sic ista
mā est bona hoc est sīm ergo hoc est sīm et

aīis ē vez 7 māis sī3 ergo falsa rgle p̄seqntia
clara 7 q̄libet ps sui antecedētis q̄ pono q̄
p ly hoc i antecedēte p̄seqns demonstrēt 7 i
p̄seqnte p ly hoc idē3 etiā demonstrēt.

Tertio sic ista p̄seqntia est bona hoc ca
put h3 iste hō demonstrādo sor. 7 hoc caput
h3 iste hō demonstrādo pla. 7 sic de singulis
siq sunt vl siq sunt ergo caput h3 omis hō 7
aīis est vez vt p3 7 māis sīm vt manifestū ē
cū nullū caput habeat ois hō ergo rgle ffa
pma ps aīis .pbat qm̄ ibi arguit̄ ad des
censu tñi ad ipm terminū vl a singularib²
illi² termi hō distributi ad ipm terminū .cō
firmat̄ rō sic caput h3 iste hō 7 caput hab3
iste hō 7 sic de singlis siq sūt vl si q sūt ergo
caput h3 ois hō ista mā ē bona p eadez ra
tionez 7 tñ aīis est vez 7 p̄seqns sīm vt p3.

Quarto sic ponat̄ q̄ hec sint oēs ppōes
ois ppō vniuersal est ffa 7 ois hō est aīis
pma sit. a. 7 fda. b. 7 vtq̄ istaz vniuersaliū
hēat vnā singlarem talez v3 ista ppō vniuer
sal est ffa ita q̄ sicut duo sunt supposita illi
us termini ois ppō i illa vniuersali ois ppō
vniuersalis est ffa ita sint due singlares cor
rñdentes vtq̄ illoz suppositoꝝ 7 volo q̄ a
nō sic p̄isse significz q̄ tūc caus nō est q̄nten
d² eo q̄ esset insolubilis simplr vt p3 pmo
cātū stāte arguit̄ sic q̄lib3 singlaris hui² .a.
vniuersalis est vā 7 cuilib3 supposito ibiecti
correspondz vna siglis ergo .a. vniuersal est
vā ista mā est bona vt p3 qa ille est modus
pbatī vniuersalez esse vraz 7 tñ aīis est vñ
7 māis sī3 ergo rgle ffa 7 p̄firatur h sic illo ca
su stāte ois ppō vniuersal est falsa 7 a. ppō
sic sigt ergo .a. ppō est vera mā est bona 7
aīis est vñ 7 māis sīm vt p3. Quinto sic
illa mā est bona iste hō est hō 7 euerfo 7
iste hō est homo 7 ecdouerfo 7 sic de singlis
Si qui sunt ergo omnis hō est homo 7 ecdō
uerfo 7 aīis est verū vt patet 7 tñ māis est fal
sum pp secundā prem q̄ equalit̄ huic indef
inīte homo est ois hō q̄ est falsa vt patz ali

ter omnis homo esset omnis homo et quod consequentia sit bona clarum est quia arguitur a singularibus sufficienter enumeratis ad suam uniuersalem cum debito medio ut patet. et ita arguere valet argumentum teste philosopho primo priorum et confirmat sic ratio illa consequentia est bona. aliquis homo est et iste homo est ille et sic de singulis si qui sunt. ergo aliquis homo est et quilibet homo est ille et antecedens est verum et consequens falsum ergo regula falsa. falsitas consequentis patet quia illud consequens significat quod quilibet homo est aliquis homo qui est vel quod aliquis homo est quilibet homo qui est quorum quilibet est falsum. Sexto sic. Ista consequentia est bona. si ille homo non currit demonstrando sor. nec iste homo currit demonstrando pla. et non sunt plures homines masculi. ergo nullus homo currit et tamen aliquando erit ita quod antecedens eius est verum et consequens falsum et pono quod illi duo homines masculi corrumpant remanentibus mulieribus parientibus. alios masculos qui currant et tunc patet quod demonstrando illius consequentie eadem priores singulares quia aliter non esset eadem consequentia patet quod ille sunt vere. si. nec iste homo currit nec iste homo currit demonstrando sor. in prima et pla. in secunda et non sunt plures homines masculi. ergo nullus homo currit ista consequentia si fuit simpliciter bona cum nunc sit est etiam bona et antecedens est verum et consequens falsus ut patet prima pars antecedentis est clara et secunda probatur per suum oppositum quod est falsum. si. et sunt plures homines masculi quia sequitur ex hoc quod illi etiam sunt quod est falsum quoniam quod semel corruptum est apostoli redire non potest de generatione.

Ultimo sic ista propositio utilis est necessaria omnis homo est animal ergo predicatus verificatur necessario de subiecto ista consequentia est bona et antecedens est verum et

consequens est falsus quoniam predicatum illud non verificatur necessario de subiecto quoniam potest non esse et per consequens illud predicatum animal contingenter verificatur de subiecto.

In oppositum est magister probans illas regulas veras esse et supponit primo quod in qualibet illarum regularum quarum quilibet est una consequentia ex opposito consequentis cum minori inserit oppositum maioris verbi gratia prima regula est hec consequentia si aliqua consequentia est bona et antecedens eius est verum et consequens eiusdem est verum dicit ergo magister hunc modum arguendi valere consequens illius non est verum et antecedens est verum ergo illa consequentia non valet et ita in singulis consequentiis valet regula illa generalis.

Supponit secundo quod per ly esse ita etc. In descriptionibus bone et male consequentie accipiat per re significationem supposita seu principaliter intellecta qualiter supra exposuimus deinde probatur regula prima sic nam si ipsa non est vera deest oppositum consequentis regule. si. quod consequens eius non sit verum cum minori. si. quod antecedens sit verum ex quo infert consequentia non valere quod est oppositum prime partis regule. Item sequitur consequens est falsum et antecedens est verum ergo potest esse ita sic esse significat per antecedens et non esse ita etc. ergo consequentia non est bona ex qua probatione sequitur veritas secunde regule quam aliter probare non expedit. Et dicit ulterius magister quod si sunt vere regule habite non tamen sequitur a consequentia est bona et ans eius fuit verum. ergo et ans qui posito quod nunc prior sit. a. ista ans tu es homo ergo tu es animal et ans fuerit ante hoc et nunc ante hoc fuerit ans per falsitas illius etc. et ita de futuro dicat sed cum ly erit ita vbi modus ille arguendi a ans est bona et ita fuitque ans eius est verum ergo ita fuit quod ans eius est verum et sic completur primus articulus.

In secundo articulo aliqua sunt intelligenda. primo intelligendum est ut clariores rationes ad

agumenta eligi possint q̄ terminorū distri-
butiuorum qdam sunt distributi mobiliter
quidam imobiliter exemplū p̄mī oīs ho-
mo ē aīal exemplū fdi necessario oīs hō est
7c. sub fdo tercio n̄ sit descensus vt p3 in loy-
ca q2 aīas esset vez̄ 7 cōsā falsū. b̄ bñ descen-
dī pōt sub primo. Si vero talis termin⁹ di-
stribut⁹ sit mobiliter aut ē distribut⁹ respec-
tu termini stātis determinate aut nō. exēplū
secūdi oīs hō ē aīal. exēplū primī caput h3
oīs hō vbi ly hō ē distribut⁹ respectu termi-
ni illi⁹ caput stātis determinate. si prio mō
sit distribut⁹ sub tali termino d3 fieri descē-
sus cū ly. idē additū illi termino stātis deter-
minate in oībus singularibus. alijs a prima
vt patet i ista caput h3 oīs hō in qua sit de-
scēsus sub li hō. sic 7 isti sunt oēs homines. er-
go caput h3 iste hō demonstrādo sor. 7 idem
caput h3 iste hō demonstrādo pla. 7 sic d̄ sin-
gularis alijs. Siq̄ sunt ergo caput h3 omīs hō
cū siml̄ in ista. aliquis hō ē 7 q̄libet hō ē il-
le sit descēsus sub illo termino hō distributo
sic 7 isti sūt oēs hoīes ergo aliq̄s hō ē 7 iste
hō est ille demonstrādo sor. per li. iste 7 p ly
ille pla. 7 aliquis hō est 7 iste hō demonstrā-
do Ciceronē ē ille idē. ita q̄ li idē addat p̄-
dicato cuiuslibet singularis alicuius. a pri-
am in illa p̄positione sit distributio respec-
tu termini stātis determinate apte post quia
illud relatiuū supponit determinate rōe sui
antecedētis. Et ideo descēdēdo sub secūda
pte istius coplatiē aliq̄s hō est 7 q̄libet hō ē
ille sic debem⁹ arguere aliquis hō est 7 iste
hō demonstrādo sor. est ille 7 idē aliquis hō
est 7 iste homo demonstrādo pla. ē ille 7 idē
aliq̄s hō est 7 iste homo demonstrādo Lice.
est ille 7 sic de singularis. siquī sunt ergo 7c.
Si vero ille terminus distribut⁹ mobiliter
nō sit distribut⁹ respecū termini stātis deter-
minate tūc ad descēsum talis termini nō o3
in singularib⁹ ponere li idē vt patet in indu-
cēdo istā oīs hō est aīal stāte suorū termino

rā primaria suppositione 7 significatione.
Si uero talis termin⁹ distribut⁹ sit i nume-
ro plurali aut stat collectiue aut diuisiue.
Exemplū primī omēs apostoli dei sunt. xij.
omīa vniuersalia sūt quinq; 7 h⁹ mōi vbi ly
oēs 7 ly oīa. Si primo modo teneant p̄-
positiones ille sunt vere 7 sic inducūt prima
isti demonstrādo duos ex apostolis dei 7
isti demonstrādo duos alios 7 isti 7 isti 7 sic
de singularis vsque ad . xij. sunt duodecim
7 isti 7 isti 7 sic de singularis alijs vsq; ad . xij.
sunt oēs apostoli dei ergo 7c. Et hoc tene-
do totū antecedēs collectiue 7 ita pōt descē-
di collectiue sub illa p̄positione omīa vni-
uersalia sunt quinq; ad hoc vt sit vera que
etiā eodē modo. s. collectiue in singulari nu-
mero induci possunt. si autē diuisiue tenean-
tur sunt oēs ille vniuersales falsē. Si vero
talis terminus distributus sit in materia in-
solubili nō distribut⁹ rōne termini stantis
determinate sub illo non pōt p̄prie fieri in-
ductio vt patet si ponat q̄ iste sint oēs p̄-
positiōes. oīs p̄positio vniuersalis ē falsa 7
oīs hō est asinus 7 prima sit. a. 7 scda. b. 7
habeāt has duas singulares solūm ista p̄-
positio vlis est s̄ta demonstrādo p̄ma. 7 ista
p̄pō vlis est falsa demonstrādo scda. 7 tē. p3
si debet induci oppoz sic arguere ista vni-
uersalis est falsa demonstrata. b. 7 ista vniuersa-
lis est falsa demonstrata. a. 7 sic d̄ singls alijs
si q̄ est vel si que sunt ergo omīs p̄positio
vniuersalis est falsa 7 p3 q̄ antecedēs ibi ē
vez̄ 7 cōsequēs semper est falsum dū ip3 est
cū ipsum sit insolubile q̄ semp est falsuz p̄-
suuz significatū copulatiuuz s3 t̄sbe3 nō po-
no tū q̄. a. p̄pō vniuersalis significet p̄cise
sic quia non amitteretur caus⁹ 7 vterius in-
ducendo illā vniuersalez virtualitē sic q̄libz
singularis. a. vniuersalis est vera 7 cuiuslibet
supposito subiecti. a. cu3 r̄ndit sua singularis
sic p̄cise significās ex p̄positiōe sue vniuersa-
lis ergo 7c. Dico q̄ bene ualet iste modus

arguendi sed nō seruit in pponibz vniuer
salibus insolubilib² ad pbandū illas ēt ve
ras. 7 dico q^d q^uis q^ulibet singularis sit ve
ra. a. vniuersalis sic precise significando q^d
sunt ppositiones vere nō insolubiles 7 cui^us
bet supposito subiecti. a. vniuersalis cum re
spōdeat sua singularis nō tū sic precise signi
ficās sicut sua vniuersalis quoniā vniuersa
lis illa que est. a. non significat precise neq^{ue}
termini illi² v^lis significāt p^rcise q^d casus nō
esset admittē² tū illa vniuersalis nō ē vera
Si vero termin² distributus sit respēu ter
mini stantis discrete sic fit inductio sor. est
iste homo demonstrando. a. 7 sor. est iste hō
demonstrādo. b. 7 sic de singulis ergo sor. ē
ois homo sub termino coi singulariter distri
buto respēu termini stantis determinate possu
mus descendere inductive 7 talis terminus
aut est dependens hoc est in eādēz cathego
rica aut in diuersa exemplū primū hō ē ois
hō exemplū s^cdū. aliq^uis hō est 7 q^ulibet hō est
ille 7 q^ulibet formaliter inducitur p^r suas singu
lares addito ly idē suppositis singulariuz.
alius a prima vt dictū est supra. 7 ita pat^r
q^d h^umōi inductiones intelligunt^r de vniuersa
li ppositione. s. de qualibet ppositione habē
te terminū distributū tā singulariter q^u plu
raliter verbi gratia omis hō habet caput 7
caput habet ois hō oēs homines similes cur
rūt 7 oia vniuersalia sunt quinq^{ue} sub quib^{us}
oib^{us} terminis distributis mobiliter pōt fie
ri inductio. Scōdo intelligendū ē q^d quadru
plex est mod² probādū aliquā vniuersalez.
primo p^r suas exponētes. secūdo p^r suū con
tradictoriū vt patet de ista. ois hō est aīal
que probat^r sic hō est aīal 7 nihil est hō q^u
illud sit aīal. secūdo sic hoc suū contradicto
riū est falsum. s. aliquis hō nō est aīal. ergo
ipsa est vera. tercio mō pōt pbari inductive
7 hoc dū pliciter. virtualiter 7 alio mō for
maliter. secūdo mō probat^r iste hō est aīal.
7 iste hō est aīal 7 sic de singulis siqui sunt.

ergo ois hō est aīal. alio mō probat^r virtua
liter sic 7 iste ē pulcher mod² probādū quo
sepi² vtit^r Disberus in sophismatib^{us} 7 est
iste q^ulibet singularis hui² vniuersalis est ve
ra 7 cui^uslibet supposito subiecti cū respōdet
sua singularis precise significās ex cōpositi
one terminū sue vniuersalis. ergo talis vni
uersalis est vera. ponit^r nāq^{ue} prima p^ricula
quoniā si quel. bet singularis non esset vera
7 vniuersalis nō esset vera q^u inductio ē co
pulatione ad c² s^cl² tātē sufficit p^r ē vnā ēē falsā
dicūt^r secūdo 7 cui^uslibet supposito subiecti. s.
Quia aliter starent singlares oēs alicuius
vniuersal^{is} esse veras 7 vniuersalē falsas vt
posito q^d x. hoies sint in mundo quoz tres
sint albi reliqui nigri 7 q^u nō sint p^res singla
res q^u tres v^lz iste hō est alb² 7 iste hō est al
bus 7 iste hō est alb² demonstratis sor. pla.
7 Ci. tūc p^r q^d ista vniuersal^{is} est falsa i casu
illo q^ulibet hō est albus 7 tū q^ulibet singularis
eius est vera 7 hoc q^u nō sunt tot singlares
illius termini hō quot sunt eius supposita
nam cū sint p^r casum solū decem supposita
debent etiā formari tot singlares correspo
dentes illis suppositis 7 tūc essent septē sin
glares s^cl² 7 tres vere 7 ita inducendo illas
vniuersalez esset aīal falsum sicut 7 cōsequē
Dicūt^r tercio p^rcise significās ex cōpositi
one sunt vniuersalis q^u nisi sic esset sequerē^r
q^d aliqua vniuersalis esset falsa cuius singu
lares essent vere vt p^r de cau² pōito de. a. q^u
erat ista p^ro vniuersalis emnis p^ro vni²
salis est falsa posito vt supra 7c. Et p^r illas
tertiā p^riculam volumus manifestare q^uliter
non tenet modus iste virtual^{is} ad inducēdū
aliquā vniuersalez in materia insolubiliuz
7 ad pbādū eā esse veraz sed bene extra
in singulis propositionibus vniuersalibus
tenet talis mod² inducendū vñ licet valcat
h^u argumētū ad pbādū. a. vniuersalē insolubilē
viam q^ulibet sig^ule hui² vniuersal^{is} ē va 7 cui^uslibet
supposito subiecti cū rēdet sua singulis p^rc

se significās ex pōne sue vniuersal' ergo vni
 uersalis est vera tamen antecedens est flin
 p ea pte vīc q singlāres significēt pēse ex
 pōne sue vniuersal' qm singlāres significāt
 sic 7 pēse sic vniuersalis aut licet significet
 sic nō tamē pēse sic s3 significare pēse sic
 7 significare nō pēse sic non sūt idem signifi
 catōes 7 ppe loquendo ppō. a. vniuersalis
 non est cathēgorica sed est virtualit' ppoteti
 ca qā significat ppothetice q oīs ppō vni
 uersalis est flā 7 q ipā est vera illa aut ppō
 aliquis hō est 7 quilibet homo est ille est in
 ducibilis tā forālī q virtualit' nec obstat
 q sit ppothetica primo mō sic iducitur ali
 qshomo est 7 ille hō est ille 7 aliquis homo
 est 7 ille homo est ille idem vel sic 7 idem
 aliquis homo est 7 ille hō est ille idem vter
 que modus est bonus 7 q l ib3 tal' singlāris
 tm sīgt qm ille aut si fieret decēsus hoc mō
 inducendo aliquis hō est 7 s3. est ille 7 ali
 quis hō est 7 plato est ille idē 7 aliq3 hō ē
 7 ci. est ille idē 7 sic de singlīs si q3 est vel si
 qui sunt q vt p3 sunt flā sicut 7 illa vniuersal'
 sub qua fit inductio Sed inducendo fdo
 modo. s. virtualit' illam vniuersalem sic ar
 guitur qlibet singlāris huius vniuersalis ē
 vera cū prima pte 7 cuilib3 supposito sub
 iecti cum respondet vna singlāris pēse si
 gnificans ex compositōe sue vniuersalis er
 go vniuersalis est vera. sed aīs est falsum
 p prima pte 7 ille modus phandī virtua
 lit' aliquā vniuersales est valde vītat' ab
 helbero in sophismatib3 7 pserit3 in primo
 pncipali sui primī sophismatis. Et aduerte
 q helberus in inducendo virtualit' aliq3
 terminū cōez distributū existētes in diuer
 sa cathēgorica addit illā pnculā aliā. s. q l i
 bet singlāris fde ptis est vera cū prima pte
 7 cuilib3 supposito sbiecti 7c. ergo 7c. 7 hoc
 fgrit in ppotētici3 i q3 est tmin' cōis dist
 ributis in cathēgoricis vero nō. Tercio
 intelligendū est q circa mediū3 inductōis si

nglariū v' a singlārib3 ad vniuersales tres
 sūt oppi. prima oppi. dicit q medium in
 inductione dēt esse hoc. s. 7 isti sunt oēs vel
 oīa Sed illa oppi. nō videt' vera qm non
 video q l iter possit induci p illud mediū illa
 vniuersalis quā ponit helberus circa fines
 tractatus d' relatis v3. oīa cōpōssibilia isto
 23 sunt poito q tm sint iij. ppōes in mun
 do. s. ille rex sedet 7 nullus rex sedet tu cur
 ris 7 tu non curris quo stante patet vniuer
 sales esse veras tam per exponētes quam
 per cōtradictoriū et tm nō pōt induci p illū
 mediū quod pbat q3 si sic iducat' ergo sic
 illa cōpōssibilia isto3 sūt d'mōstrādo illa tu
 curris et rex sed3 7 illa cōpōssibilia isto3 sūt
 d'mōstrādo illa null' rex sed3 7 tu nō curris
 et illa sūt oīa cōpōssibilia isto3 ergo 7c. nō
 est bona p istā opp. sed arguo q nō et qro
 qd d'mōstrat p mediū aut solum illa duo
 tu curris et rex sedet aut alia duo aut tria
 ex illis aut iij. non primo mō nec fdo quia
 illa nō sūt oīa cōpōssibilia illo3 si tertio aut
 qro mō p3 q illa nō sūt oīa cōpōssibilia q3
 duo cōtradictoria nō sūt cōpōssibilia. s. d'mō
 strādo tria illo3 oportet d'mōstrare duo
 cōtradictoria si iij. op3 demonstrare iij. s3
 certū est q talia cōtradictoria nō sunt com
 pōssibilia igit' sequit' q arguēdo a singula
 rib3 sufficiēt enumeratis ad suā vniūsalē
 cum hoc mediū 7 isti sunt oēs vel 7 ista sūt
 oīa nō valet cōsequētia simplr de forma.
 Secundo cōtra eam arguo sic ex ea opp.
 sequit' quod aliqua ē vniuersal' q nō pōt in
 duci 7 pono q sint duo hoies albi 7 duo
 sunt nigri 7 non sint plures 7 q isti duo al
 bi currāt 7 et ipi duo nigri tūc hec vniūsal' ē
 va oēs hoies siles currāt 7 accipio ppatōes
 seu silitudinē in eade3 specie q vltis pbat p
 suas exponētes sic homines siles currunt
 et nulli sūt hoies siles qn illi currāt ergo 7c.
 Que exponētes sūt vere vt patet cōradictio
 riū etiā talis vniūsalis ē falsū ut p3. ergo 7c.

7 q̄ nō possit induci per illud mediū proba-
 tur 7 quero quādo sic inducūt isti hoies si-
 milis currūt demonstrādo albos 7 isti hoies si-
 milis currūt demonstrādo nigros 7 isti sūt
 cēs homines similes quid demonstrat p̄ ly
 7 isti sūt oēs hoies similes aut solū duo al-
 bi aut solum duo nigri aut tres ex illis aut
 oēs quatuor sit p̄rio aut secūdo mō illi nō
 sunt oēs homines similes. si tertio aut quarto
 mō illi nō sunt similes. scda op̄i. dicit q̄ me-
 diū inductiōe debet esse hoc vt puta ad in-
 ducendū istā vniuersalē. ois hō est animal
 ite fieri debet inductiō. iste hō est animal 7
 iste hō est animal 7 nō sunt plures homines
 ergo 7c. 7 illud ē mediū generale tam in p̄-
 positione vniuersali negatiua q̄ in affirma-
 tiua. Sed ex illa op̄i. sequit̄ q̄ aliqua esset
 consequētia qua esset simpliciter bona 7 ta-
 men aliquādo nō erit bona ipso existēte ea-
 dē cōsequētia q̄ uidet̄ etiā cōtra mentē om-
 nium vere loq̄corū 7 q̄ hoc sequatur p̄bat
 penultimū argumentū ante oppositū ad q̄
 patet respōsio p̄ hoc q̄ illud assumebat p̄
 debito mediū inductiōis nō est debitū me-
 diū. Tercia op̄i. quā tenet Thesber⁹ in p̄mo
 sophismate ē q̄ mediū in inductiōe debet
 esse ly. 7 sic de singulis 7 ego addo aliā p̄-
 culā istā. s. si qui sunt vel si que sūt. aut si qua
 vel si quis ē aut si q̄ est 7 hmoi p̄ hoc q̄ a-
 liter ista vniuersalis omnis sol lucet nō pos-
 set induci p̄ illud mediū sic absolute sumptū
 cū illius nō sit nisi vna singularis. 7 ideo o3
 addere ly si quis alius ē vt sic inducēdo il-
 le sol lucet 7 sic de singulis si quis alius est
 ergo 7c. 7 ita inducūt ista omnis fenix est 7
 debet intelligi ly 7 sic de singulis vt est dī
 sributiū significās idē q̄ 7 sic de o3 nib⁹
 alijs si quis ē vel si qui sunt 7c. 7 nō capit vt
 est nomē ordinale 7 aduerte q̄ ly 7 sic d̄ sin-
 gulis referē ad res 7 nō ad p̄positiones sin-
 gulares 7 illa est sententiā Thesberi in p̄-
 mo sophismate 7 fm hoc mediū bene pos-

sunt induci ille vniuersales p̄positiones. vni-
 uersales omnia cōponibilia istc p̄ sunt oēs
 homines similes currūt que non possunt in-
 duci iuxta aliā op̄i. posito casu superiori in-
 ducitur. secūda sic isti homines similes cur-
 rūt demonstrādo albos et isti homines simi-
 les currunt demonstrando nigros 7 sic de
 singulis alijs. ab istis siqui sunt ergo omnes
 homines similes currūt 7 ita inducūt alia
 7 sic de singulis p̄positionibus vniuersali-
 bus. Quarto intelligendū est q̄ nō est incō-
 ueniens aliquā p̄positionē esse vniuersales
 cuius quelibet singularis ē cōtingens. 7 ip̄a
 vniuersalis necessaria. patet de illa omnis
 hō est nec incōuenit aliquā vniuersales esse
 possibīle cuius quelibet singularis sit impos-
 sibilis. vt patet de ista omne animal exis-
 in ista domo est leo vbi tamē in domo illa
 nō sint nisi canis 7 alinus. patet 7 ita etiā
 ecōuerso aliqua ē vniuersalis impossibilis
 vt ista omne instās est corruptū cuius quel-
 bet singularis est possibilis. videlicet hī in-
 stans est corruptū 7 hoc instās est corruptū
 7 diuifue tamē sumēdo singulares etc. Jte
 aliqua ē vniuersalis contingēs cuius quelibz
 singularis ē necessaria. patet de ista omē ce-
 lum vel antechristus mouet̄ tenēdo totum
 diuinctū apte subiecti. patet q̄ illa est cōtin-
 gens quoniā p̄ primo instanti esse antechri-
 sti aliquid erit celū vel antechristus q̄ non
 mouebit̄ qz ipse antechristus erit celū vl̄ an-
 techristus 7 ipse in primo instāti sui esse nō
 mouebit̄ quoniā nō dat̄ primū instās esse
 alicuius motus. ergo 7c. 7 p̄ cōsequēs secun-
 da exponēs illius vniuersalis aliquādo erit
 falsa 7 tamē quelibet singularis ē necessaria
 vt patet in singulis 7 quelibet illa p̄ vniuer-
 saliū inducūt per illud mediū. s. 7 sic de sin-
 gulis si quis est vel si qua sunt vel 7c. Et ad-
 uerte q̄ nō incōuenit idē predicatū verifica-
 ri necessario de aliquo subiecto vniuersaliē
 sumpto 7 cōtingēter de quolibet supposito il-

lius subiecti ut patet de ly animal q̄ neces-
sario verificatur de subiecto huius propo-
sitionis necessarie cūm hō est animal
7 contingenter de quolibet supposito illius
termini hō ut patet quoniam omnis hō
contingenter est animal licet nō sit contingēs
hominem esse animal imo necessario hō
est animal nec etiā incōuenit aliq̄ predica-
tum contingenter verificat̄ de aliquo subiec-
to vniuersaliter sumpto 7 tamen illud idem
predicatum necessario verificari de quolibet
supposito subiecti ut patet de predicato hu-
ius. omne celū vel antechristus mouetur q̄
contingenter verificatur de subiecto tal̄ vni-
uersalis 7 tamē verificatur necessario de q̄
libet supposito subiecti. nec obstat q̄ aliqui
dicunt q̄ vbi ponatur q̄ nulla propositio ē
vel q̄ illud predicatū animal nō sit illud tūc
nō verificatur 7 ex consequenti quia potest
nō esse illud predicatū ideo contingenter veri-
ficatur de illo subiecto hō. S; propter
eandē rationē illa propositio omnis hō
est animal nō esset necessaria quoniam ipsa
potest nō esse 7 potest nō esse suū predicatū
q̄ tamen est cōtra eos qui dicunt illam esse
necessariā 7 nō valere hanc consequentiā
vniuersalis est necessaria ergo predicatum
suū verificatur necessario de subiecto q̄ ta-
men nō credo esse verum quoniam nō dicitur
propositio necessaria quia nō possit nō esse.
Sed quia significat sicut necesse est esse aut
sicut nō potest nō esse. 7 ita nō dico predica-
tum verificari necessario de subiecto ex eo
q̄ nō potest nō esse sed quia ex ipso cuius suo
subiecto constituit̄ propositio necessaria si-
gnificans modo dicto 7 per hoc soluitur vl-
timum argumentum ante oppositū. 7c.

Quantū ad tertiu articulu respōdeam^r
ad argumenta ante oppositū. Ad pri-
mum dicitur q̄ regula debet intelligi in cō-
sequentis in quibus nō repugnat consequēs
esse verū qualiter nō est in proposito 7 hoc

tenēdo viam calculatozis 7 similiter. Ad
secūdum argumentū per hoc patet respōsio
quoniam consequēs illud repugnat esse ve-
rum quare 7c. Strodus autē ad istud fms
argumentum aliter respōderet nō amittendo
calum cum impossibile sit partem suppone-
re pro toto cuius est pars fm ipsum cuius
tamen oppositū credo esse verū vbi ponat̄
q̄. a. sit ista propositio. a. est propositio af-
firmatiua vbi apparet partem supponere
pro toto cuius est pars Thibertus diceret
illam consequentiā nō valere quoniam cō-
sequens est insolubile ad q̄ esse verum seq-
tur ipsum esse falsum 7 antecedēs est verus
ideo consequentiā nō valet. Ad tertiu re-
spondetur negādo illud argumentum 7 dico
q̄ ibi nō sit rectus discēsus ut patuit in cor-
poze questionis quoniam oportet addere om-
nibus subiectis singulariū preter primaz ly
idem 7 tūc antecedens erit falsus sicut 7 cō-
sequens 7 per hoc soluitur ad confirmatio-
nem vbi pono hāc regulā q̄ arguēdo a plu-
ribus propositionibus determinatis ad v-
nam determinatā nō v3 argumentum simpli-
citer de forma. Ad quartum respōdetur
amissio casu negādo illā consequentiā quo-
niam male inducitur ut supra patuit. opor-
tet enim supplere antecedenti hoc. s. 7 singula-
res significāt ex cōpositione terminozū sue
vniuersalis 7 hoc est falsum ut declaratus
est. Ad quintū respōdetur negādo illaz
consequentiaz 7 inductionez. Sed debet sic
argui 7 fieri inductio. ad hoc ut valeat ar-
gumentū illud. iste hō est hō 7 econuerso
iste hō ē idē hō 7 econuerso 7 sic d̄ sin-
gulis ergo 7c. Sed negetur tunc antecedēs
quia est falsum sicut 7 consequens. nec ponē-
tur ly idem propter inductionē prime pro-
positionis huius. s. vniuersalis oīs hō est
hō cum nō sit ibi res stans determinate.
sed additur propter conuersam propositionē
indefinitam inclusaz in ly econuerso cuius

propositionis subiectū stat determinate quia subordinatur seu equiualeat huic homo est omnis homo. Ad confirmationē itēz nego illam inductionē quoniam oportet fieri inductionē cu3 ly ide3 addito omnibus appositis illarū singulariū aut termino stanti determinate vt supra habitū est sed tunc antecedens est falsum sicut 7 consequēs. Ad sextum patuit responsio in ipugnatione secūdo opinionis de medio inductionis quoniam illa consequētia non est bona cu3 nō arguat a singularibus sufficiēter enumeratis cum debito medio ad suam vniuersalem vt patuit supra. Ad vltimū itāz responsum est

Consequēter queritur nunquid tertia 7 quarta regule sint vere 7 arguitur q nō. Primo sic quelibet illarū consequentiarū est bona. prima ē ista aliquādo erit ita q tu eris omē animal currens ergo tu eris omne animal currēs 7 aliquando erit ita q antecedēs eius est verus vt puta clas posito q nullus animal currat clas preter te 7 tamē tunc erit ita q consequēs eius est falsum vt patet quoniam ex ipso sequit q tu eris for. dato q poss clas currat for. secūda consequētia ē illa aliquādo erit ita ita q anima antechristi necessario erit. ergo anima antechristi necessario erit que ē bona. 7 aliquādo erit ita q antecedēs eius est verū 7 tunc nō erit ita. consequēs eius est verū vt patet 7 q quelibet talis consequentia sit de forma patet a simili. nā sequit aliquādo erit ita q iste sol est oīs sol. ergo iste sol erit omnis sol in quarū qualibet consequentiarum arguit a sensu cōposito ad sensū diuisum ratione sexti modi. 7 ita arguere valet argumentū. Secūdo arguit sic 7 pono q per totā horam futurā vsq ad vltimū instans suū inclusiue. consequētia illa sit. s. tu curris ergo tu moueris 7 nūq curras in dicta hora sed bene i secūda hora continue curras sic q post vltimum instans prime hore

future nō reuaneat consequēs date strarie tūc patet q in illo vltimo instanti erit ita q illud q est vel erit antecedēs erit verū 7 tamen in eodē instanti nō erit ita q illud q ē vel erit consequēs erit verū 7 per consequēs non erit tunc q consequēs erit verū p3 quoniam cōsequēs illud nunq erit post illud vltimū instans. Tertio sic. Illa consequētia est bona deus est ergo homo nō est asinus 7 aliquādo erit. ita q antecedēs eius est verum 7 tamē nunquā erit. ita q consequens eius est verus. ergo regula falsa. tertia pars antecedētis patet quoniam hominē nō esse asinum nō est nec aliquid erit. alie partes antecedētis patet. Quarto sic. Illa consequētia nō valet. a. consequētia est bona 7 antecedens eius erit v3. ergo 7 consequens ei3 erit verū. ergo a cōsimili non v3 cū ly ita erit. tenet consequentia qz nō videt ratio diuersitatis. Quinto sic ponat q nunq eris papa 7 arguo sic quādocūq tu eris papa tu eris homo ergo aliquādo quādo tu eris Papa tu eris homo illa cōsequētia est bona 7 aliquādo erit. ita q antecedēs eius est verū vt clas quoniam tūc suū oppositū erit falsū hoc s. aliquo tēpore quo eris Papa nō eris hō vt patet 7 tamē nunq erit. ita q consequēs eius est verū q probat illo casu tamen stāte. s. q nunq eris Papa 7 arguo sic aliquādo quādo eris papa tu eris homo ergo aliquo tēpore quo eris papa tu eris hō. ergo aliquo tēpore eris papa 7 illo eris hō ergo aliquo tēpore eris papa omēs consequētie inter medie sunt formales nō variare. 7 vltimū consequēs est falsum 7 erit falsum ergo 7 primū antecedens. quare etc. Vltimo sic ponat q tu nūq fuisti Rome sed ibidē eris hinc ad annum quo stāte arguo sic tu fuisti Rome ergo hō est asinus consequētia ista est bona 7 aliquādo erit ita sicut significat per antecedens qz hinc ad annū 7 tamen nūq erit ita sicut significat per consequens vt patet q cō

sequētia sit bona pbat quoniam aīns est ipos
sibile cū sit ppositio falsa de preterito 7c.

In oppositū ē magister in littera probans
illas regulas esse veras sic. nā si regula ter
tia nō est vera det oppositū cōsequētis regu
le. s. q. nūq̄ erit ita vel fuit ita sicut signifi
catur p cōsequēs 7 aliquādo erit ita vel fuit
ita sicut significat per aīns 7 q. cōsequētia
illa sit bona 7 ex isto sequit cōtradictio. nā
ex illa copulatiua sequit q. talis cōsequētia
nō est seu nō erit bona quoniam sibi competit
aut cōpetet descriptio male cōsequētie vt pa
tet intueri. hoc autē est manifeste falsuz qua
re reddit regula vera. ex cuius pbatōne
sequit quartā regulā esse verā. s. si cōsequen
tia ē bona 7 aliquādo nō erit ita vel nō fuit
ita sicut adequate significat per cōsequens
tūc nō fuit ita vel nō erit ita sicut adequate
significat per antecedēs. 7 ita cōplet p̄mus
articul⁹. In secūdo argumēto primo notā
dum est fm Strōdū in littera q. non v3 ille
modus arguēdi. s. a cōsequētia est bona er
go quādoq̄ erit ita sicut adequate signifi
cat per aīns tūc erit ita sicut adequate sig
nificat per consequēs vbi. a. sit illa cōsequē
tia tu es papa ergo tu es presbiter i qua op
positū cōsequētis stat cū aīnte stat enī q. nū
quā erit ita sicut adequate significat p aīns
a quādo erit ita sicut adequate significatur
per consequēs 7 q. cōsequētia sit bona.

Secūdo notandū est q. sensus cōpositus et
sensus diuisus respectu sexti modi cātr me
diantib⁹ his dictionibus ita erit ita fuit sic
erit vel sic fuit 7 est sensus cōpositus cū i. p
positione ponit dicta determinatio vt ita
erit q. tu es omnis hō diuisus vero cū non
ponitur talis determinatio vt tu eris homo
qui erit 7 valet argumētū arguēdo ab vno
sensu ad reliquū 7 cōtra quādo arguitur in
terminis simplicib⁹ absq. cōfusione 7 absq.
termini relatiui implicatione. 7 in terminis
compatiuis respectu simplicis compatiōis

7 ista clare tractant ab Hensibero in. vi.
compositicis 7 diuisionis vbi plurima po
nuntur exempla. vnde bene sequitur tu eris
Rome ergo aliquādo erit ita q. tu es Ro
me 7 ecōuerso. Itē sequitur aliquando erit
ita q. tu es maior. Ita. ergo tu eris maior
pla. 7 sic de alijs. Tercio notandū q. argu
endo a sensu cōposito ad sensum diuisum re
spectu tertij modi qui causat respectu re
latiuorū terminorū v3 argumētū arguēdo
in terminis simplicib⁹ nō distributiuis nec
in tminis confundētib⁹ cōfute tūc qm non
sequitur infinitas partes habet fortes equa
les nō cōicantes que sunt ptes sor. ergo sor.
habet infinitas ptes equales nō cōicantes 7
ille sunt ptes sor. nec sequit omnis homo q.
est albus ē virtuosus ergo ois hō est albus
7 ille ē virtuosus. sed bene sequit sor. q. cur
rit mouet ergo sor. currit qui mouetur 7 sic
de alijs. illa enī clare habent a Thibero in
tertio mō tractat⁹ sensus cōpositi 7 diuisi.

Quantū ad tertiu articulum respōdeo ad
argumēta. Ad primū dico q. nulla illarū
duarū cōsequētiarū est de forma vt patuit
in scōdo notato q. ibi nō sunt condiciōes q.
requirunt ad hoc vt valeat argumētū a
sensu cōposito ad diuisum vt patet tertia ve
ro cōsequētia tenet gratia materie seu habi
tudinis terminorū. Ad secundū dico q. re
gula intelligit sic si cōsequētia est bona 7 alī
quādo erit ita q. aīns eius est verū tūc erit
ita q. consequēs eius est verū 7 ita in quocū
q. instanti illius hore vel alterius hore futur
re erit. ita q. aīns eius cōne est verū tūc erit ēē
ita q. eius cōns est verū dato q. cōns sit bōa.
aliter possum⁹ respōdere nō amittēdo illuz
casum qm siue illud cōns esset res permanēs
siue res successiua sequeretur ex casu illo rei
successiue vel pmanētis dari vltimū instās
esse. hoc autē est cōtra sententiā omniū phz
losophorū 7 p̄sertim Arist. viij. phisicorū
7 q. illud sequat p3 q. ponit q. illa cōns et

illud consequens maneat p tota illa hora vsq
ad vltimum instans illius hore inclusive 7
q illud consequens post illud vltimu instans
non sit ergo sequit q in illo vltimo instanti
est 7 no imediate post illud vltimu instans
erit quare 7c. Ad tertiā respondet negā
do q nuncq erit ita q consequens illius cōse
est verū 7 cū dicebat q hominē nō esse ali
nium nihil est dicat q hoc est falsuz imo ho
minē nō esse asinū vel homo uō est asinus
quoddā verū est necessariū. Ad quartū
dico q magna ē ratio diuersitatis iter has
ppositiones aliquādo fuit ita q for. est oīs
homo 7 for. fuit omis homo 7 inter has ali
quando fuit ita q cōse. a. consequentie ē verū
7 consequens. a consequentie fuit verū quoniam
prima 7 tertia sunt ppositiōes de sensu cō
posito. secūda vero 7 quarta sunt de sensu
diuiso. illa cū de sensu cōposito requirunt
verificationē instantaneā qualiter non requi
runt alia de sensu diuiso. vnde ille de sensu
cōposito denotāt q p aliquo tēpore deter
minato vel instāti ita erit seu ita est q for.
est omnis homo vel q aīa est verū 7 ratio
ne de ly ita erit vel ita fuit cōtrahuntur ad
limitatū tempus ad q nō limitant alie de
sensu diuiso sed indifferēter possunt verifica
ri p tempore futuro aut preterito 7 nō pro
aliquo futuro tpe nec p aliquo pterito de
terminat. Sed p toto tpe futuro aut prete
rito verificari habent tales ppositiones d
sensu diuiso. 7 sic apparet cū magna est dif
ferentia inter illos modos arguēdi cū vnus
valeat 7 alter nō vt etiā patuit supra d mē
te Strodi. Ad quintū respondet amissio
casu concedēdo illā consequentiā. s. quādo
cūq tu eris papa tu eris homo. ergo aliquā
do quādo tu eris papa tu eris homo. 7 ne
go q aliquādo erit ita q aīa eius est verū
imo illo casu stante semp illud aīa erit fal
sum. 7 dico q oppositū illius aīa est verū
illud. s. adductū aliquo tpe quo eris Papa

nam eris hō 7 concedo vterius q nunquā
erit ita q consequens illius consequentie ē ve
rum 7 ad consequentiā illā factā a se sū com
posito ad diuisum dico q est bona de for
ma. s. aliquo tpe quo eris papa tu eris ho
mo ergo aliquo tpe tu eris papa. 7 illo eris
homo 7 cōcedo q vltimū consequens illi d
ductionis de primo ad vltimū est sal u3 e
contra casum sicut 7 primum antecēdēs ex
quo deducit. Ad vltimū argumentū re
spondet aliqui q regule sunt vere de conse
quentia formali 7 non de materia tm. aliter
dicat q aīa est impossibile p accidēs tū est
impossibili nō sequit quodlibz vt dic ex q
melius tamē ē dicere q aīa nō est imposs
bile 7 sic cōia nō est bona. nā illud aīa pōt
esse verū. 7 quādo dicat est ppositio falsa
de preterito ergo est impossibilis neget cō
sequentia cuius ratio est qz veritas eius de
pendet a futuro. Sed ppositio falsa d pre
terito cuius veritas non dependet a futuro
bene est impossibilis.

Uterius tertio. Utrū quinta 7 sex
ta regule sint vere. 7 arguit pmo
q nō 7 pono q ista cōuertant de
us est 7 homo est asinus quo stante arguo
sic. illa consequentia est bona deus est ergo
hō est asinus qz arguit a cōuertibili ad con
uertibile vt patet. 7 scis ipsam esse bonā et
aīa est cōcedendū 7 aīa nō ergo regula fal
sa. Secūdo sic hoc est a te negandū er
go hoc est a te negandū illa cōia est bona d
forma 7 scita esse bona. vt patet. 7 aīa ē cō
cedendū 7 aīa negandū ergo regula falsa 7
ponat q per ly hoc demonstrēt ipse met p
positio que est aīa que significet sic. 7 preci
se 7 sit. b. 7. a. sit vna alia ppositio sibi si
milis vt ista hoc est a te neganduz vbi p ly
hoc demonstrēt. b. 7 p aīa sit neganduz. Ar
guit primo sic cōia illa est bona 7. a. est ve
ruz ergo 7. b. tūc vltra. b. est verū significās
precise q hoc est a te negandū se ipso de

L ii

mostrato. ergo hoc ē a te negandū. Itē si. b
 est cōcedendū ergo cōcedendū ē ita esse sic
 p ipsum significat. sed p ipm significat pci
 se q hoc ē a te negandū ergo nō est cōceden
 dū. itē. a. est verū significās precise q. b. est
 a te negandū. ergo. b. ē a te negandū ergo nō
 concedendū. q autē aīis illius cōne sit conce
 dendū ex se manifestū ē. Tercio arguit sic
 7 pono q tu exhibeas tantā fidē sori q cre
 das oīa dicta ab ipso esse vera 7 dicat sor.
 tibi illa cōia est bona hō ē ergo antropos ē
 que in rei veritate ē bona. nescias tamen tu
 quid significet p ly antropos sed bene qd
 significat p ly hō est 7 patet q illa cōia est
 bona 7 scita esse bōa qm sic firmiter credis
 absq̄ excitatione. 7 ita est ex pre rei. s. q est
 bona 7 tamē aīis est cōcedendū 7 cōis non
 vt patet qz nō est intellectū ergo 7c. Itē po
 natur q firmiter credas auctoritate precep
 toris hāc ppositionē antropos ē seq ex illa
 hō est 7 tūc patet q ista cōia est bona 7 con
 cedēda esse bona 7 aīis est cōcedendū 7 con
 sequēs nō ergo regula falsa q consequēs nō
 sit cōcedendū patet qz ipsum nō est intel
 lectū. ergo 7c. quolibet alia ps aīis est ma
 nifesta. Quarto 7 vltimo arguo sic pona
 tur q oīs ppositiones scite esse vere 7 scite
 esse false p totā horā futurā sic remaneant.
 scite esse vere 7 scite esse false 7 cū hoc q qm
 cūq̄ aliqua ppositio cōceditur a te preter
 istā tu es hō q illa significat precise homi
 nē esse asinū 7 quāprimū cōcedis aliquā p
 positionē illa statim significet vt dictū ē. et
 hoc quādo ppositio talis esset alia ab ista
 tu es hō quo instāte arguo sic tu scis istā cō
 sequentiā esse bonā. s. tu es hō ergo tu es a
 nimal 7 ē cōcedēda a te 7 tamē aīis est con
 cedendū 7 cōis nō ergo regula falsa q cōis
 nō sit cōcedendū pbat qz si cōcederet ipm
 significaret precise hominē esse asinū 7 sic
 concederes ppositionē impossibilē q est in
 conueniēs 7c. In oppositū est magister in

littera probās illas duas regulas veras ēē
 sic si regula quinta nō est vera deē ergo op
 positū cōtis regule. s. q cōis nō est cōceden
 dū 7 aīis est cōcedendū 7 cōia est cōcedēda
 7 arguo sic ex ipso sequit q cōis illud nō ē
 cōcedendū a copulatiua ad alterā ptem er
 go est negandū dubitandū vel distinguēdū
 si negandū. ergo aut scitū esse falsum aut re
 pugnās si primū ergo 7 aīis est falsum. cla
 ra est cōia p secundā regulā 7 cū aīis sit con
 cedendū. ergo tanq̄ sequēs ex aliquo bene
 amisso tenet cōia quoniā omne cōcedendus
 aut est verū 7 scitū aut falsum sequēs 7 itel
 lectū. Et vltra aīis sequit ex aliquo bene
 amisso. ergo cōis sequit ex eodē tenet pscq̄
 tia quoniā ex quocūq̄ sequit aīis alicuius
 bone cōie. ex eodē sequit cōis q sic declara
 tur. pono q aīis alicui cōsequētie cōceden
 de sit. a. 7 cōis. b. admissum vero 7 cōcessus
 sit. e. tūc si. b. nō sequit ex. c. sic. a. ergo stat
 sic esse sicut significat p. c. licet non sic sit sicut
 adequate significat per. b. ponat inesse
 7 arguit sic ab. c. ad. a. v3 cōia 7c. est verū
 vt supponit qz ita est sicut adequate per ip
 sum significat. ergo 7. a. est verū tenet cōse
 quentia per primā regulā. 7 tūc vltra. a. est
 verū 7. b. ē falsum qz nō ē ita sicut p ipsum
 adequate significat vt positū ē inesse ergo
 arguēdo ab. a. a. b. nō valet cōia q ē oppo
 sitū prime copulatiue. 7 aduerte q Sord
 in pbando illā regulā cū dixit si cōis non ē
 cōcedendū est negandū aut dubitandū vel
 distinguēdū ipse assūplit difficili⁹ mēbra
 illi⁹ diuisionis. 7 ex illo pbauit regulā esse
 verā 7 dimisit alia mēbra faciliōra tāquā
 manifesta qm certū est q si cōis esset negan
 dū tanq̄ repugnās q parī rōne aīis esset ne
 gandū. 7 repugnās qz si cōis alicui⁹ cōie bo
 ne alicui repugnat eidē repugnat suum aīis
 vt p vicesimā regulā inferi⁹ patebit imo h
 sequit ex pbatione prima qm si ex quocū
 q sequit aīis alicui⁹ cōie bone ex eodē seq

tur cōsequens ergo cuiusq̃ repugnat cōtra 7
 aīis eiusdē repugnabit illi nec pōt dici q̃ cō
 sequens cōtra concedēde sit distinguēdū qz
 tūc 7 cōtra esset distinguēda ergo nō cōcedē
 da. imo talis nō esset cōtra cui⁹ cōtra esset eq
 uoca ppositio. Nec etiā esset dubitandū ta
 le cōtra cōsequētiē cōcedende qz tūc cōtra non
 esset cōcedēda qm̃ si est concedēda ipsa est
 intellecta 7 scīta 7 per cōtra antecedēs 7 cōtra
 sunt intellecta siqz tamē veller pp vire negā
 do istā regulā 7 ad oēs pbatōes cōceden
 do oēs cōtra 7 quodlibet aīis 7 negādo qd
 libet consequēs nō esset cōtra ipsum dispu
 tandū qm̃ videt hoc esse propriū intellectuī
 q̃ si cōcedit cōsequētiā 7 antecedēs q̃ debe
 at cōcedere cōsequēs eiusdē quare 7c. Ex p
 batione huius q̃ntē regule sequitur veritas
 sexte regule quā pbare nō oportet. 7 ita fi
 nitur primus articulus questionis. Quan
 tum ad fm̃ articulū est primo notandū fm̃
 doctrinā Thiberti in secūdo p̃cipoli fm̃
 sophismatis. q̃ quinqz modis dicit pposi
 tio cōcedēda. primo nanqz qz significat ipsi
 responsali totaliter sicut scit esse quatenus est
 ppositio vna 7 aduerte q̃ in prima p̃tula
 includit q̃ respondēs ita firmiter credat q̃
 liter ppositio significat 7 absq̃ excitatione
 7 includit ita esse ex pte rei sicut p ipsa 3 p
 positionē significat. scda p̃tula ponit pro
 pter ppositiones includentes plures sensus
 seu equiuocas sicut sunt alin⁹ ē risibilis ca
 nis currit 7 similes. Secūdo mō dicit p
 positio concedēda qz alia hmoi est cōceden
 da 7 p hoc dico q̃ ppositio mētalīs est con
 cedenda qz alia in voce vel similis est cōce
 denda 7 q̃ ppositio aliqua amissa est cōce
 denda qz alia sibi similis est cōcedenda sci
 licet que fuit posita. Tercio dicit concedē
 da ppositio qz sit vel est vera pro tempore
 p̃tationis interrogātis. licet p tēpore pla
 tionis respondentis sit falsa seu efficiat fal
 sa vt si te tacēte pponatur tu taces est cōce

denda 7 tamen patet q̃ loqueris dum tu re
 spondes. Quarto modo dicitur ppositio
 cōcedenda qz apud cōmunē modū loquen
 di disputantiū est cōcedenda qz vera vel ne
 cessaria nulla mutatiōe facta ex pte rei qua
 liter tunc significabat per ipsam sed solum
 sit nūc falsa per nouā impositionē. exemplū
 vt posito q̃ hec ppositio deus est significa
 ret p̃cise 7 adequate hominē esse alinū tūc
 p̃positio illa deus est. est concedēda tam
 nominaliter q̃ p̃cipialiter. nominaliter ve
 ro qz tēdit a d rē importatā per illos termi
 nos deus 7 est. p̃cipialiter vero qz est ve
 ra 7 necessaria apud cōm modū loquendū
 disputantiū qz fm̃ Thibez licet nunc sit fa
 cta falsa per nouā impositionē tamen nō p
 dīt suū significatū 7 dignitatē quā habebat
 ante. licet sit falsa in tali obligatione non ta
 men sequitur q̃ sit falsa simpliciter. sc̃ apud
 cōm modū 7c. Et ideo est concedēda quā
 uis significet hominē esse alinū Strod⁹ ve
 ro aliter diceret q̃ incōuenit cōcedere ppo
 sitionē significantē p̃cise 7 adequate ho
 minē esse alinū dum illud sit autentice tale
 modo oīs neua impositiō valida 7 autenti
 ca est fm̃ Strodū ac si a primis impozi
 bus habita esset quare 7c. Ultimo dicit
 ppositio concedenda qz sibi similis in scri
 pto est cōcedēda vt si preponit ista hec in
 stās est demonstrato instāti p̃senti q̃ est cōce
 denda 7 tūc est falsa quia quādecūqz plata
 fuit aliqua littera. trāsīuit statim hoc instās
 7 hoc ē q̃ ipsa est cōcedenda qz similis i scri
 pto est cōcedenda. 7 ita illa in voce consimi
 liter est cōcedenda qz similis i scripto est con
 cedenda vt ista. hoc instās est que h3 esse p
 manens in voce vero h3 esse successiuū vt
 patet. Secūdo notandū est fm̃ doctrinā
 Strodī q̃ illud est cōcedendū negandū du
 bitandū q̃ est dignū cōcedi negari dubitari
 vel distingui 7 dicit dignū cōcedi qz est sci
 tum esse verū nō repugnās 7 intellectus aut

sequens ex aliquo bene amisso aut ex cesso
 seu concessio vel oppositis bene negati et illud
 dignum est negari quod est scitum esse falsum non se
 quens aut repugnans alicui bene amisso aut
 bene cesso. et illud dignum est dubitari. quod est
 dubium aliquo quattuor vel quinque modorum
 quos ponit Thibet. in primo sophismate
 ut inferi forte declarabimus. Dignum autem di
 stingui est illud quod est propositio equiuoca. et ad
 uerte quod oportet supplere intellectum ad illud quod est
 ccedendum aut negandum quod quolibet horum pre
 supponit intelligere. Et Strodonus in suppositi
 onibus per intellectum non addat. unde stat quod ali
 quid sit scitum esse verum et intellectum esse verum
 quod tamen sit scitum nec sit intellectum et per conse
 quens nec sit ccedendum nec negandum. licet co
 ccedendum sit illud esse verum et negandum sit illud
 esse falsum aut verum. patet hoc de illa pro
 positione antropos est qui sit firmiter credita esse
 vera auctoritate preceptoris et tamen non intel
 ligas suam significatum que est intellecta esse ve
 ra et concedenda esse vera et negandum est il
 lam esse falsam ut patet. et ita aliquid dicitur
 esse sequens quod est scitum esse sequens quod tamen
 non est ccedendum. licet sit intellectum esse sequens
 et ccedendum esse sequens. et ita dicatur quod ali
 quod est repugnans quod est scitum esse repugnans et
 tamen non est negandum. licet sit ccedendum il
 lud esse repugnans. patet de propositio greca non
 intellecta quam scias esse sequentes vel scias
 illam esse repugnantem auctoritate preceptoris
 et per hoc dico quod nulla propositio est ccedenda
 aut neganda nisi sit intellecta. et ita cum simili
 ter dico quod propositio dubia scita esse sequens
 est ccedenda dummodo sit intellecta. ubi au
 tem nescires illam esse sequentes non inconuenit
 dubitare eam quid aut sit respondendum ad falsum
 extra tempus obligationis firmiter creditum di
 citur Sbaeta. quod debemus respondere per hoc ver
 bum credo et non ccedere illud nec hoc inconue
 nit quoniam si tale falsum non est scitum esse verum
 nec intellectum non video qualiter sit cceden

dum nec est verum quod omne credere sit con
 cedere.

Tertio notandum est quod ccedendum aut negan
 dum duobus modis accipiuntur. uno modo princi
 pialiter. alio modo nominaliter. principaliter
 vero quoniam debemus respondere per hoc verbum
 ccedo aut per hoc verbum nego qualiter iuxta
 eodem modum loquendi disputantium aucten
 tice responderet ac si nulla, impositio facta
 esset. nominaliter vero quoniam talis propositio di
 gna est ccedi aut negari quoniam ouertis cuius ali
 qua vera et necessaria. aut per nouam impositionem
 onem qualiter non responderet absque aliqua
 impositione ad quam simpliciter et auctenti
 ce bene respondendo. respondendum est per hoc
 verbum concedo seu per hoc verbum nego. licet ta
 men digna sit concedi et per hoc dicit paulus
 pergam. quod si ponantur istae propositiones conuersae.
 deus est et homo est et lapis quod illa homo est
 lapis est concedenda nominaliter quod est digna
 concedi cum conuertatur cum necessaria parte non ta
 men est concedenda principaliter cum non debeamus
 ea concedere sed negare bene responden
 do cum proponitur qualiter responderet ac si nul
 la obligatio facta esset. Contra quam solutio
 nem arguunt aliqui pluribus medijs. primo
 sic. Illa propositio homo est lapis non est sequens
 nec vera ergo non est concedenda nominaliter
 secundo sic arguunt contradictionem asserere vi
 detur quod aliquid sit concedendum et non debe
 at responderi per hoc verbum concedo sequitur
 enim ipsa est concedenda a te ergo debes ip
 sam concedere ergo per hoc verbum ccedo
 respondere.

Ad primum istorum responderet negando quod illa
 homo est lapis nec sit sequens neque vera im
 mo debemus concedere oppositum quoniam
 sequitur ex illa deus est ergo est sequens.
 Item illa est vera deus est ergo et illa homo est
 lapis tenent consequentia quoniam si unum con
 uertibilium est verum et alterum et unum seq
 tur ex altero. scis ergo illam esse sequentem

et istam consequentiam esse bonam et tamen non
 scis illam ut infra patebit istam. scilicet deus est er
 go homo est lapis. Ad secundum dicitur
 quod non inconuenit aliquid esse concedendum
 et non debeat responderi per hoc verbum con
 cedo et ad probationem nego istam consequen
 tiam ista est concedenda a te. ergo debes ip
 sam concedere quoniam stat oppositum con
 sequentis cum antecedente quia ut dictum
 est concedendum diuiditur in concedendum no
 minaliter et inconcedendum principaliter. unde
 per istud consequens denotatur quod sit conce
 denda principaliter et per antecedens nullus
 illorum denotatur quoniam abstrahit a con
 cedendo nominaliter et a concedendo princi
 paliter. arguitur enim ibi ac si argueretur sic
 a. est consequentia bona ergo est bona de
 forma que consequentia nihil valet ut pa
 tet. etc.

Tercio arguitur sic contra pau. perg. quo
 niam videtur implicatio contradictionis quod
 una propositio sit digna concedi et negetur
 bene respondendo. Sed hoc non inconuenit
 quoniam illa propositio homo est lapis princi
 paliter est neganda et nominaliter est con
 cedenda ergo bene respondetur negando et
 tamen est digna concedi et ad probationem
 nego illam consequentiam. scilicet bene responde
 tur. negando ergo est digna negari quoniam
 arguitur a negando principaliter ad negan
 dum nominaliter et si dicitur omne quod est di
 gnus fieri si sit bene sit respondetur quod hoc
 non est verum quoniam habere voluntatem
 et desiderium eundem ad obseruantiam dig
 num est simpliciter cuilibet homini et tamen
 non si fieret apud omnes homines bene fie
 ret quoniam si sciret firmiter quod quando ip
 se vel si ipse iret ad obseruantiam quod esset cau
 sa damnationis anime sue vel esset captus
 ab infidelibus et oporteret ipsum negare chris
 tum patet quod illud quando fieret a forte non
 bene fieret quia illud non bene sit ex quo a

liquis sit sequi dampnationem anime sue.
 sed illud est huiusmodi ergo etcetera. et ta
 men illud est dignum fieri apud omnes ho
 mines. Item ponatur quod ista sit digna con
 cedi. homo est asinus quo stante propono
 ista est digna concedi. et patet quod est conce
 denda quia posita et amissa tanquam possi
 bilis. deinde propono homo est asinus. et pa
 tet quod est concedenda. Ex ista opinione quo
 niam illud quod est dignum fieri si sit bene sit
 sed illud est dignum fieri scilicet concedi ut
 positum ergo si sit id est si conceditur bene sit
 id est bene conceditur. sed contra illam non
 est vera neque sequens. ergo non est conceden
 da tenet consequentia prima pars antecede
 tis. patet scilicet quod illa non sit vera et secunda
 probatur quoniam non sequitur ista est dig
 na concedi homo est asinus ergo homo est
 asinus cum antecedens sit verum et consequens
 falsum. sed bene concedendum est quod sit dig
 na concedi ut patet.

Quarto sic. Ad omne scitum non repu
 gnans et omne sequens est respondendum per
 hoc verbum concedo. sed illa homo est la
 pis est scita non repugnans vel sequens. er
 go ad ipsam est respondendum per hoc
 verbum concedo. Ad hoc respondetur con
 cedendo quod ad ipsam est respondendum per
 hoc verbum concedo cum tamen proponi
 tur ipsa est neganda ad ipsam bene respon
 dendo neque hoc est inconueniens. ista enim
 quarta ratio videtur contra dicendum prime rati
 oni adducte contra magistrum Pau. perg.
 ut patet in intuitu. et ita apparet quod quilibet hui
 usmodi rationes nihil concludunt.

Quantum ad tertium articulum respon
 deo ad rationes. Ad primam dicitur amif
 so casu negando istam consequentiam scili
 cet consequentia est bona et scita esse bona
 et antecedens est concedendum. ergo et con
 sequens scilicet oportet ante supplere hoc scilicet et con
 sequentia est concedenda et illud negatur nec

sequitur ex casu quod sit concedenda quauis se
quatur quod sit bona et scita esse bona et hoc tu
debes concedere quod bene scis in illo casu quod
arguitur a conuertibili ad conuertibile non ta
men debes concedere illam cum ille propositiones
non simpliciter conuertantur quod requiritur ad
hoc quod consequentia a conuertibili ad conuer
tibile sit concedenda et iuxta hoc dico quod co
sequentia concedenda est illa que extra ca
sum bene respondendo concederet ad quam
immediate cum proponitur es formaliter ob
ligatus et si contra hoc obijciatur sic per te .
illa consequentia in illo casu est bona conse
quentia ergo et extra tenet consequentia quod ois
bona est necessaria et ois mala est impossi
bilis. Respondet concedo quod illa est bona tam
quam sequens ex casu quauis in rei veritate
sit mala et impossibilis non tamen debet ne
gari quod sit mala. licet sit neganda cum propo
nitur vel dicatur. cum proponitur ipsa est bo
na nego et cum dicitur vel si dicitur hic. Ar
guitur a conuertibili ad conuertibile. ergo ip
sa est bona antecedens est concedendum ex ca
su. ergo et consequens possumus dupliciter
respondere. vno modo concedendo consequens
et si dicitur tu negas illud ergo male respon
des concedendo me male respondere tanquam
sequens. alio modo possumus respondere
negando antea et si arguitur per casum conuertun
tur ergo conuertuntur negat consequentia quo
niam arguitur ad finem quid ad simpliciter. vn
de dico quod quauis positum sit quod conuertan
tur. non tamen simpliciter et in rei veritate
conuertuntur. unde non posses me tamen obliga
re quod ego concederem illam homo est asinus
licet in certo casu concederem quod esset conce
denda. unde si poneres quod illa exprimeretur
significatione et iuxta eodem modum loquendi
et intelligendi significaret deum esse tunc oport
eret concedere quod est concedenda quam ex eodem modo
loquendi significat taliter quod tamen cum pro
positioni in rei veritate est neganda cum sit falsa

et impossibilis in casu tamen debet concedi ipsam
esse necessariam. Aliqui vero dicunt ut per. de
mantua in suis obligationibus quod illa homo
est asinus quando proponitur est concedenda quas
responsione ad presens non credo esse veram et si
forte videatur posse eligi ex dictis Strodi ex
prima suppositione quinte regule. Ad secun
dam rationem respondeo secundum doctrinam Thilbe
ri in insolubilibus quam insequitur composita via non
amittendo casum et dato quod non poneretur ly p
cise casus est amittendus sed negat quod illa con
sequentia sit bona nec arguitur a conuertibili
li quia antecedens est propositio categorica
significans precise sic. consequens vero signi
ficat copulatiue et prothetice ut patet intel
ligenti sed finem fuisset. dico quod illa est bona et
quod antecedens est concedendum et consequens
non quia asserit se esse negandum et quando
cumque proponitur est concedendum. et quando
arguitur consequentia est bona et antea est verum
ergo et consequens negat argumentum ut patet
ex via sua ad aliud cum dicitur tu concedis
consequens. ergo debes concedere. ita etiam
sicut et concedo consequens licet non valeat co
sequentia ad aliud conceditur argumentum
et si arguitur sic consequens est negandum et sic p
cise significat. ergo consequens est verum et est
insolubile ergo et. Dicitur negando consequen
tia unde non sequitur ista propositio significat
precise sicut est ergo est vera ut patet ex do
ctrina sua in tractatu insolubilibus sed oport
et addere et non asserit se esse neganda vel
se non esse veram. Ad argumentum principis
patet potest sic etiam breuius respondere co
cedendo consequentiam esse concedendam et
antecedens et consequens non quoniam co
sequens asserit se non esse concedendum est er
go repugnans ipsum esse concedendum neque
hoc contradicit regule quoniam regula intel
ligitur quando consequens non est repugnans
esse concedendum et quando ipsum remanet
tale in tempore pro quo conceditur.

Ad tertium respondetur amisso casu q non inconuenit aliquam consequentiam esse sciam esse bonam. imo concedendam esse bonam et antecedens sit concedendum et consequens non ratio est quia consequentia non est concedenda quia non scita et intellecta ex eo qd eius consequens non est scitum nec intellectum. Ad aliud dicitur q illud non inconuenit quoniam illud consequens non est scitum et intellectum q requiritur ad hoc ut sit concedendum. licet sit intellectum esse sequens neq hoc inconuenit ut supra patuit et hoc non est contra regulam. Ad ultimum argumentum dicunt aliqui concedendo consequens sed negant se concedere quia habent q inconuenientiam concedere se male respondere. alij dicunt concedendo illud consequens et dicunt q non inconuenit concedere ut sequens se male respondere. alij dicunt concedendo illud consequens loqui ad mentem magistri et non inconuenit concedere propositionem significantem precise hominem esse asinum cum illud non sit autentice tale sed per nouam impositionem et ista responsio est satis conformis dictis ipsius magistri qui in respondendo negat hanc consequentiam consequens est concedendum a me et quandoque concedam illud significat hominem esse asinum. ergo propositio precise significans etc. quia non dico q ista est concedenda a me quia erit concessa a me vel concedam illam sed quia ipsa est digna concedi cum sit vera non repugnans nec debeat illam concedere propter impositionem predictam et ista sunt verba Sirodi nec uult pau. perg. q in illo casu debeamus illam concedere bene respondendo sed debet concedi q consequens illud sit concedendum quia dignum concedi ad modum Sirodi et adhuc si concederetur non esset inconueniens cum illud non sit autenticum significatum. s. hominem esse asinum in illo casu. breuius etiam possumus respondere ad mentem magistri

q non inconuenit aliquam esse propositionem ad quam nullo modo sit respondendum in littera patuit. et ita dico ad illud consequens in casu magistri et hoc non est contra regulam ut patuit. aduertas q si in casu ponatur nota condicionalis hoc modo. s. si tibi proponitur loco de ly quandoque cum alijs particulis casus non est amittendus quia ponit condicionalem impossibilem etc.

Teritur quarto. Nunquid septima et octaua regule sint vere et arguitur q non. primo sic quicquid uidet e homo ergo quicquid uidet. potest esse homo ista consequentia est bona cuius antecedens est possibile et consequens impossibile ergo regula falsa tenet consequentia et prima pars antecedentis patet. quia arguitur abesse a posse secunda pars antecedentis patet et tertia probatur quia eius contrarium est verum. s. hoc aliquid q uidet non potest esse homo ut leo et asinus q intelligenti. patet secundo sic ista consequentia est bona nihil demonstratur. ergo nec hoc ens demonstratur nec hoc ens demonstratur et sic de singulis ergo etc. et antecedens est possibile et tamen consequens est impossibile. ergo regula falsa tenet consequentia cuius prima pars antecedentis quia ibi arguitur a conuertibili ad omnes suas singulares. et secunda pars antecedentis patet. tertia vero probatur quoniam consequens non potest esse verum sic precise significando ut patet. Item ista consequentia est bona impossibile est. ergo impossibile est et antecedens est possibile quia possibile est aliquam propositionem impossibilem esse ut patet. et tamen consequens est impossibile q impossibile est aliquid impossibile esse. prima ista sententia e bona vbi h. ppo e possibile sic precise significando nulla ppo e negatia ergo ipsa potest esse vera et ante eius consequentie est possibile. ut patet et tamen consequens est

impossibile quoniam ad ipsum esse possibile
 sequuntur duo contradictoria ut patet dis
 currenti et inferius. hoc etiam declarabimus.
 Item ista sententia est bona. ubi ista propositio est
 contingens ad utrumlibet ergo potest esse fal
 sa et tamen animus est possibile et consequens im
 possibile ubi per ly ista demonstratur hec
 propositio aliqua propositio est particularis
 que nullo modo potest esse falsa sic precise
 significando ut infra patebit. Primo ista con
 sequentia est bona tu potes moueri ergo possi
 bile est te moueri et animus est possibile et conse
 quens impossibile quoniam si consequens esset
 possibile cum sit propositio de sensu compo
 sito requirens verificationem instantaneam
 sequeretur quod tu posses moueri in instanti et
 quod motus posset esse in instanti quorum quodli
 bet est falsum. quod autem sententia sit bona. patet
 a sensu diuiso ad compositum in terminis sim
 plicibus et cum alijs requisitis possibilitas
 antecedentis patet de se. Ultimo sic il
 la consequentia est bona quoadcunq; fuerit
 ista propositio signa erunt in sole luna et stel
 lis. ipsa fuit falsa ergo nunquam dixit eam gra
 uiter sequeretur quod esset possibile quod christus
 benedictus dicit vel dixerit falsum quod est absur
 dum et tamen antecedens huius consequen
 tie est possibile quoniam est futurum contin
 gens quod deus potest facere non fore et tamen
 consequens est impossibile quoniam illud est
 preteritum quoddam cuius esse non dependet
 a futuro et cum hoc solo posse priuatur de
 ingenta facere ut quod genita sunt que senten
 tia est philosophi. vi ethico. ubi dicit. Non
 enim de preterito electio est sed de futuro
 possibili actum antequam factum sit fieri non po
 test itaque recte agatur hoc solo deus prima
 tur infecta facere quecumque sunt facta. et ista
 sunt verba philosophi ad litteram etc.

In oppositum est magister in littera pro
 bans illas regulas veras esse sic si regula se
 ptima non est vera datur oppositum conse

quentis regule cum antecedente scilicet quod con
 sequens non sit possibile et antecedens sit
 possibile et consequentia est bona. et tunc se
 quitur quod consequens sit impossibile quod om
 nis propositio vel est possibilis vel est im
 possibilis et tunc ultra consequens est impossi
 bile ergo non potest esse. ita sicut per ipsum
 adequate significatur et antecedens est possi
 bile ergo potest esse sicut per ipsum adequa
 te significatur. ergo consequentia non est bo
 na quod est oppositum prime partis regule ex
 cuius probatione sequitur veritas octaue
 regule quare etc. ita completur primus arti
 culus. In secundo articulo sunt aliqua
 notanda. primo secundum Strodam notan
 dum est quod non omne possibile potest esse ve
 rum sic precise significando probatur de istis
 nulla propositio est vniuersalis. nulla pro
 positio est vera nulla propositio est negativa.
 omnis propositio est falsa et huiusmodi quo
 niam ad veritatem alicuius istarum sequitur
 formaliter contradictio quod probatur. nam se
 quitur nulla propositio est vniuersalis. ista
 est vera ergo ista est et ista est aliqua pro
 positio vniuersalis ut patet ergo aliqua pro
 positio vniuersalis est et ex alia parte sequitur
 ipsa est vera significans precise quod nulla pro
 positio est vniuersalis ergo nulla propositio
 est vniuersalis quod est contradictio et ita in a
 lijs deducere potes. quod autem quelibet illa
 rum sit possibilis. patet. Notandum secun
 dum quod aliqua propositio est contingens ad
 utrumlibet et tamen impossibile est ipsam esse
 falsam ut patet de istis aliqua propositio est
 aliqua propositio est personalis per huiusmo
 di et probatur quod illa non possit esse falsa sic
 adequate significando sequitur enim hec fal
 sa. ergo aliqua propositio est falsa tenet con
 sequentia quoniam ex opposito consequentis
 sequitur oppositum antecedentis et ex ista par
 te sequitur hec propositio est falsa aliqua
 propositio est significans precise sic. ergo

nulla propositio est falsa quare sequitur cō
tradictio vt patet.

Notandū est tertio q̄ alicui⁹ cōne bone
antecedēs pōt esse vtz line cōsequente sic p̄
cise significatibus patet quoniā cum antece
dens cōsequens sunt distincte ppositiones
antecedens potest corūpi cōne non corrup
to vt patet de aīte huius cōne tu es homo
ergo tu es animal cō de quocūq; alio nec h̄
incōuenit quoniā sicut concedendū est q̄ oē
inferi⁹ potest esse absq; suo superiori cō p̄
ter potest esse absq; filio. licet nō possit esse
q̄ inferius sit absq; suo superiori cō impos
sibile sit patrē esse absq; filio. ita cō impos
sibile est cōsequente bone antecedēs esse verū
sine consequente quāuis quodlibet antece
dens cōsequente bone. poss. esse verum sine
consequente. Aliqui tamen dicūt hoc argu
mentum non valere videlicet. a. consequen
tia est bona cō eius antecedēs potest esse ve
rum ergo consequens eiusdē potest esse vtz
loquendo de antecedente cō consequente vt
sunt ppositiones q̄ ipsi probāt sic de an
tecedente huius consequentie bone omis p
positio est affirmatiua ergo nulla est nega
tiua cuius consequentie bone antecedēs po
test esse verum cō tamen consequens non po
test esse verū quoniā si antecedens potest
esse verū ergo potest esse q̄ antecedens sit
verum sic significando vt est propositio sp̄
intelligendo. cō si sic ponatur inesse cō arguo
sic hoc antecedens est verum ergo cōsequēs
est sed consequens nō est nisi propositio ne
gatiua ergo aliqua propositio negatiua est
ergo non est verum q̄ omis ppositio sit af
firmatiua. Ex quo sequitur q̄ antecedēs nō
est verum q̄ est oppositū concessi sed bene
dicunt valere argumentū de antecedente cō
cōne vt sunt significata ppositionū. sed cre
do argumentū vtroq; modo tenere cō nego
hanc cōniam in ratione sua adductā. s. ante
cedens potest esse vtz ergo potest esse q̄ an

tec. dēs sit verū q̄ arguitur in terminis re
pugnātibus relatiue a sensu diuiso ad com
positū cō adhuc dato q̄ concederet cōia. re
spondeo aliter ad argumentū amittēdo illū
q̄ ipsi dicunt ponat inesse cō subsequēter cō
proponit antecedēs esse vtz aut cōsequenti
am esse bonā non cōcedendo illud tanq̄ re
pugnans pos. to. imo debemus cōcedere tā
quā falsum sequens consequentia hanc nō
valere. s. omnis propositio est affirmatiua.
ergo nulla est negatiua vt inquit Stroodus
in littera quoniā ex eo q̄ positum est seq
tur q̄ consequentia illa non sit quare nec an
tecedens eius est neq; cōsequens neq; illa est
bona neq; est mala quorum quodlibet ē cō
cedendum tanq̄ falsum sequens ex eo q̄ in
esse positum est vt patet. Sed quia diciūz
est q̄ omē inferius potest esse absq; suo sup
iori ideo aduerte q̄ tenendo opiniones rea
listarum illud nō esset verū quoniā hoc vni
uersale reale homo non potest esse absq; h̄
vniuersali animal. sed Stroodus fuit termi
nista pogens vniuersalia esse tantū terminos
cō inferioritātē. cō superioritātē esse passiois
terminorum. cō ita verum est q̄ dictum est
scilicet q̄ omne inferius potest esse. quoniāz
quilibet terminus inferior potest esse absq;
termino superiori cō euerfo. cō hoc est ve
rum de terminis in voce cō in scripto vt au
tem sunt conceptus est dubium quoniā ali
qui tenent q̄ vniuersalia prioritate originis
prius sint nota nobis quā minus vniuersa
lia q̄ credo esse verum in notitia distincta
incōfusa vero min⁹ vniuersale credo q̄ via
originis sit nobis prius cō magis notum. s.
illa consideratio alibi perscrutanda est idō
pertransio ad propositum ergo nostrum at
tende q̄ duplex est inferius cō similiter supe
rius est duplex quoniā quot modis dici
tur vnum oppositorūz tot dicitur reliquum
inferius autem cō superius relatiue oppo
nuntur cō superius dicit⁹ dupliciter p se scs

et per accidens et ita inferius per se verum
 duobus modis dicitur materialiter. scilicet et for-
 maliter. et ita dico quod binarius respectu nu-
 meri dicitur. dicitur per se formaliter inferius et nu-
 merus superius. et tale inferius non potest es-
 se sine suo superiori. genus autem respectu
 speciei dicitur superius materialiter et speci-
 es dicitur quid inferius respectu sui generis
 et nullum istorum potest esse absque altero ut pa-
 tet. alias autem quod est superius ad homines
 bene potest esse absque homine. licet non eco-
 tra quod ly homo possit esse absque ly animal et
 econverso scilicet dicitur inferius per accidens
 respectu hominis quia potest homo esse et
 non sit scilicet. et sic homo respectu sortis dicitur
 superius per accidens et adverte quod intelligo
 de esse actuali et non predicamentali quoni-
 am accidit sorti quod sit homo et econverso ta-
 men illa est per se. scilicet est homo in primo mo-
 do ut patet. tertio notandum quod magna est
 differentia in has propositiones motus est
 in instanti et in instanti est motus patet iuxta
 eorum probationes cum prima sit falsa et se-
 cunda vera et inter has alias est differentia
 possibile est te moveri et impossibile est te mo-
 ueri super hoc spatium quoniam quilibet est
 de sensu composito et requirunt verificatio-
 nem in instanti ideo non repugnat pro aliquo
 in instanti. verum esse te moveri et non dico
 quod motus mensuretur instanti seu quod instans
 sit mensura motus sed quod non repugnat in ali-
 quo instanti verum esse te moveri et quod in
 aliquo instanti sit motus. licet aliquando mo-
 tus repugnat esse in instanti. illa vero possi-
 bile est te moveri super hoc spatium non est pos-
 sibilis ideo concedit Thibet. in quinto princi-
 pali primi sophismatis quod agens agit et nihil
 agit quod tu pertransis et nullum spatium pertransis.
 ita quod dicit hoc argumentum valere tu potes
 pertransire. ergo possibile est te pertransire
 et econverso. si vero addatur ly spatium non
 valet argumentum quare. et c. **Quantum**

ad tertium articulum respondeo ad rationes.
 Ad primam negetur argumentum quoniam
 abesse a posse in sensu diuiso consequentia
 non est simpliciter bona de forma. sed bene
 in sensu composito. et unde ibi arguitur ad
 minus comune a magis comune ut patet.
 quicquid est vides in actu est vides in pote-
 tia. et ideo non valet argumentum. possumus etiam
 am dicere et forte melius quod consequentia sit
 bona et quo casu antecedens est possibile et
 consequens in eodem est possibile. et in eo ca-
 su quo consequens est impossibile et antee-
 dens similiter est impossibile ut patet consi-
 deranti. Ad secundam rationem respondetur
 negando quod consequens illius consequentie
 sit impossibile et ad probationem nego istam
 consequentiam. consequens non potest esse ve-
 rum sic precise significando. ergo non est pos-
 sibile quoniam multe sunt propositiones pos-
 sibiles que tamen sic adequate significando
 non possunt esse vere ut supra patuit in pri-
 mo notato et adverte ulterius quod stat aliqua
 vniuersalem esse veram. sic precise significan-
 do cuius aliquot singulares non possunt esse ve-
 re. sic precise significando et aliquid sic significando
 precise possunt esse vere. ut patet de ista vltima ni-
 hil demonstrat et de his suis singularibus
 non demonstrat. et hoc non demonstrat. et pla-
 ne non demonstrat et scilicet non demonstrat et sic de sin-
 gulis contra singularium preme due non possunt
 esse vere. Ad tertium dico quod sumendo ly im-
 possibile vniiformiter in ante et contra ut puta
 propositione impossibile sic tamen ante est pos-
 sibile quia contra quoniam possibile est aliqua pro-
 positione impossibile esse. Si vero per signifi-
 cato sumat ly impossibile in ante et contra. sic
 quodlibet illorum est impossibile. si vero diffor-
 miter sumat ut in ante per propositionem in conse-
 quente per significato sic non valet contra ut patet
 Ad quartam negetur contra quod non esse possibile
 potest esse verum ut dictum est. Ad quintam iterum
 nego argumentum quoniam aliquid est contingens ad

vtrumlibet q̄ tamen non potest esse falsum
 vt declaratum est supra. Ad sextam cōce
 dēdo argumētus 7 nego q̄ oīs sit ipossibile
 7 ad probationē nego istā consequentiam
 ista ppositio possibile ē te moueri est d̄ sen
 sū coposito requirēs verificationē in instāti
 ergo tu potes moueri in instāti vel possibi
 le est te moueri in instāti vel ergo motus po
 test esse in instāti quāuis in instāti non repu
 gnet verū esse te moueri 7 in instāti possit es
 se motus. Petrus vero māuanus negaret
 omnes hmoi ppositiones in instāti est mo
 tus 7 motus ē in instāti tu potes moueri et
 possibile est te moueri 7 sic de alijs. Reali
 ste vero omēs illas concederēt. sed hec ma
 teria altissimū exquireret negotiū ideo per
 transeo. Ad vltimā rationē nego consequen
 tiā 7 dico q̄ nō incōuenit q̄ aliquando fuit
 ita q̄ christus dicit falsum nō assentiēdo ei
 sed bene esset incōueniens imo ipossibile
 q̄ tali falso christ⁹ benedictus assentiret cū
 ipse sit actus purissimus 7 cū in eo aliquis
 error esse nō possit. vnde prouidētia dei in
 p̄o. idēdo aliqd futurū contingens 7 q̄ no
 tatiue a futuro dependēs nō ponit necessita
 tem in p̄euisis. sed ista sunt altioris specula
 tionis 7 in pertinētia p̄esenti pposito ideo
 hic tacenda sunt. sed platio illius ppositio
 nis facta a christo benedicto non potest im
 pedi cū iam facta sit 7 a futuro nō depen
 deat 7 hoc solo posse priuat⁹ deus 7c. Ere
 go. enī de Arimino. ij. sententiarū dist. i. ca.
 iij. in questione de eternitate mundi videtur
 asserere oppositum 7 q̄ deus potest facere
 p̄teritū non esse p̄teritū loquendo de po
 testate dei absoluta 7 asserit hoc esse de in
 tentione magistri primo sententiarū distin
 ctione quadragesima secunda primi libri q̄
 stione prima. Scotus autem doctor subti
 lis oppositum tenet quoniā facere p̄teritū
 non esse p̄teritum est facere nihil. S3 ista
 nimis altissima sunt ideo cum etiā in p̄iūe

tia sint ab alijs per tractanda esse puto i al
 tero loco vt in theologia quare 7c.

Onsequenter queritur. Nunquid
 nona 7 decima regule sint vere et
 arguitur multipliciter q̄ non. Pri
 mo sic contingens est antechristus esse ergo
 contingenter antechristus erit ista consequē
 tia est bona 7 antecedens est necessarium 7
 consequens contingēs ergo regula falsa tenet
 consequentia cum secunda parte anteceden
 tis. 7 tertia probatur ista p̄opositio contin
 genter antechristus erit aliquando erit fal
 sa q̄ post primum instans nō esse antechri
 sti vt patet per suas exponētes que sunt iste
 antechristus erit 7 potest esse q̄ antechrist⁹
 nō erit ergo 7c. quarum exponētium prima
 erit falsa. post corruptionē ipsius antechri
 sti prima pars antecedentis probatur quo
 niam necesse est q̄ sit cōtingens antechristū
 esse q̄ probatur. Nam ratio cōtingentis cō
 sistit in hoc q̄ possibile est esse tale 7 possi
 bile est nō esse tale. modo si possibile est ali
 quid esse tale aut si possibile est ipsum non
 esse tale necesse est q̄ sit possibile ipsum esse
 tale aut ipsum nō esse tale q̄ probatur quo
 niam si possibile est ipsum esse tale 7 nō sit
 necesse ipsum esse tale sequitur q̄ possibile
 est non esse possibile ipsum esse tale. ex quo
 sequitur q̄ impossibile est ipsum esse tale. q̄
 est oppositum assumpti. 7 ita deducitur al
 tera pars scilicet q̄ si possibile ē aliquid nō
 esse tale q̄ necesse est q̄ sit poss. b. ile ipsuzel
 se tale. 7 ita concluditur q̄ si contingens est
 aliquid esse tale q̄ necesse est q̄ sit contingēs
 ipsum esse tale. secundo sic illa consequentia
 est vera cōtingens. est ergo contingens est 7
 antecedens est necessarium 7 consequens cō
 tingens ergo regula falsa tenet consequētia
 cum prima parte antecedenis quoniā neces
 se est aliq̄ contingens esse 7 secūda p̄batur
 quoniā suum significatū cōtingēs qm̄ cōtin

gens esse est contingens sicut hominis esse ē homo. vij. metaphisice. Tercio sic illa consequentia est bona de forma cōtingenter iste homo est animal 7 cōtingenter ille homo ē animal 7 sic de singulis ergo cōtingēter omnis homo est animal 7 antecedens est necessariū 7 cōsequens nō ergo regula falsa tenet cōsequētia a singularibus sufficienter enumeratis cū debito medio ad suā vniuersalem 7 prima ps antecedentis probatur quoniam si cōtingenter aliquid tale possibile est ipsum esse tale 7 possibile est ipsum nō esse tale s3 si possibile est esse tale necesse est qd sit possibile esse tale vt argutū est in prima ratioe ergo 7c. secūda ps antecedentis probatur quoniam illa est falsa qz necessario omnis homo est animal nō ergo cōtingēter. quarto sic illa cōsequētia est bona de forma necessario homo est animal 7 hec sunt omnia animalia ergo necessario homo ē hoc animal vel hoc vel h3 7c. 7 aīa est necessariū vt patet 7 cōsequens cōtingens. Item etiā istius bone cōsequētie homo inq̃tum homo ē animal ergo homo inquantū homo est for. antecedens est necessariū 7 cōsequens cōtingens imo falsum qd cōsequētia sit bona probat a simili qz sequit̃ homo inquantū homo est animal ergo homo inquantū homo est substantia viuens aut corpus 7 hmoi. Quinto sic ponat qd oīs homo currat 7 facio istaz cōsequētia possibiliter omnis hō currit. ergo omnis hō currit qd cōsequētia est de for ma qz arguit̃ ab exposita ad vnā suaz exponentiū 7 tamen antecedens est necessariū 7 cōsequens cōtingens ergo regula falsa qd cōsequens sit cōtingens patet qd antecedens sit necessariū probat quoniam si possibiliter omnis hō nō currit necesse est qd possibiliter oīs homo currat sed possibiliter oīs currit ergo necesse est qd possibiliter oīs homo currat tenet cōsequētia a cōditionali cū cūpositioe suā antecedentis ad cōsequens eiusdem. sed

secūda pars antecedentis patet ex casu 7 p̃ma probat qz si nō est vera det̃ oppositū cōsequētis cū antecedente cū sit vna cōditionalis. s. qd possibiliter omis homo currit 7 non necesse est qd possibiliter omis homo currat 7 arguo sic ex illa copulatiua sequitur qd nō necesse est qd possibiliter oīs hō currat. ex qua sequitur ista v3. possibile est qd non possibiliter omis homo currat ab vno equiualeanti ad reliquū sed illud cōsequens est impossibile 7 casui repugnās ergo 7 sua equiualeans est impossibilis ergo opposita equiualentis est necessaria qd est propositū ex illo enī ultimo cōsequente infer̃ qd possibile est qd impossibiliter 7 omnis currat qd est falsum 7 impossibile 7 repugnās casui vt patet quare 7c. Ultimo sic ponat qd deus ab eterno sciuerit qd aīchristus erit quostate qz possibile 7 verū fm fidez arguo sic anima aīchristi necessario erit ergo anima aīchristi erit ista cōsequētia est bona vt clarum est 7 antecedens est necessariū 7 consequens cōtingens ergo regula falsa tenet consequentia 7 tertia pars antecedentis patet quoniam poterit esse qd aīchr. stus nō erit qz poterit impediri eius euentus. ergo ista non est necessaria aīchristus erit secūda ps antecedentis probat sic necessario omne qd erit eueniet sed aīchristus erit ergo necessario eueniet. clara est cōsequētia cuz minor ex casu maior est philosophi. ij. per geminas. scdo. pbo eādem prem antecedētis sic hec essentia est necessaria demonstrata essetia diuina s3 hec essentia est scientia demonstrata scientia dei de aīchristo qui erit. ergo hec scientia est necessaria. ergo nō potest impediri quin aīchristus erit 7c. In oppositū est magister in littera probās illas regulas veras esse sic. na3 si nona regula non est vera det̃ oppositū cōsequētis regule cū antecedente. s. qd cōsequens non est necessariū v3 7 antecedens est necessariū 7 cōsequētia

est bona et sequitur cum consequens sit pro-
positio quod ipsum est impossibile aut contingens
et quocumque dato sequitur quod potest ipsum con-
sequens esse falsum et tamen cum antecedens
sit necessarium non potest ipsum esse falsum.
Ex quibus inferunt consequentiam non valere
quod est oppositum prime partis regule et ex p-
batione huius apparet veritas decime regu-
le. Circa secundum articulum est primo no-
tandum quod aliqui sunt termini immobilizantes
qui immobilizant descensum in ut ly inquam
tum ly ut ly per se primo ut homo inquan-
tum homo est animal aut per se primo ho-
mo est risibilis. Ex primo enim non sequitur
ergo homo inquam homo est sor. aut est h
animal et si etiam adiungeretur hoc medium. s.
et ista sunt omnia animalia quia sub ly ani-
mal non contingit fieri descensus. Ex secunda
etiam non sequitur ergo per se primo sor. est
risibilis quia non licet descendere qui tamen
termini non impediunt ad descensum. ideo be-
ne sequitur homo inquam homo est animal
ergo homo inquam homo est substantia vi-
uens et huiusmodi ascendendo quia omnia su-
periora ad hominem sunt de essentia hominis
et indifferenter quodlibet superius est de es-
sentia sui inferioris et non e contra ideo valet
consequentia ascendendo et non descendendo.
adverte tamen quod quavis in predicatione su-
prioris de inferiori et contra predicationem et
subiectum sunt idem realiter et essentialiter: unum
tamen non semper est de essentia alterius. li-
cet unus semper ab altero formaliter distin-
guatur. Secundo notandum est quod isti ter-
mini modales. s. verum falsum possibile et im-
possibile necessarium et contingens confundunt
confuse tantum omnes terminos sequentes
capaces confusionis sed non semper habent
immobilizare quoniam bene sequitur possibile
est hominem currere et isti sunt omnes homines
ergo possibile est hunc hominem vel hunc vel
hunc hominem currere quoniam oppositum con-

sequentia non est imaginabile absque contra-
dictione. modo dicto stare cum antecedente
ut patet quoniam non possumus imaginari quod
possibile sit hominem currere et isti sunt omnes
homines et non possibile sit hunc vel hunc ho-
minem currere et etiam e contra ut argumen-
tum de forma propter eandem rationem imo
credo quod affirmative arguendo a termino con-
fuso a ly possibile cum debito medio ad de-
scensum talis termini. et sic contra valet ar-
gumentum de forma sed cum ly impossibile
non sic est quia non sequitur impossibile est
hominem currere et isti sunt omnes homines.
ergo impossibile est hunc hominem currere vel
hunc vel hunc. et sic de singulis quia possibi-
le est imaginari oppositum consequentis sta-
re cum antecedente nec e contra etiam valet argu-
mentum propter eandem rationem et etiam nega-
tive non sequitur possibile est hunc hominem
vel hunc hominem non esse. et sic de singulis et
isti sunt omnes homines ergo possibile est
hominem non esse quia antecedens est verum
et possibile et consequens est falsum et impossi-
bile. unde loqui voluerunt ly possibile imo-
bilizare quia simpliciter et uniuersaliter pro-
positio de ly possibile non probatur per huius-
modi assignatas singulares in arguendo
quoniam aliter semper valeret argumentum ab
illis singularibus ad tales propositiones de
ly possibile et e converso quod est falsum ut patet
et ita dico de ly possibiliter et de ly impos-
sibiliter. adverte tamen quod isti termini dupli-
citer considerari possunt scilicet ut faciunt pro-
positionem officialem. et sic convertuntur cum
possibile et cum ly impossibile altero modo
ut faciunt propositionem exponibilem et sic dif-
ferunt. et hoc modo concedit quod possibile est
adam esse. licet non possibiliter ipse sit ly au-
tem necessario aut necesse immobilizant etiam
descensum quia non sequitur necessario homo
est animal et isti sunt omnes homines ergo ne-
cessario hic vel hic homo est animal et sic d

D

singulis quia antecedens est verum et consequens
 falsum. sed bene valet argumentum de forma
 arguendo et conuerso ut patet. Et ita ly con
 tingenter habet vim imobilitadi. unde non
 sequitur contingenter iste homo est animal et
 contingenter iste homo est animal ergo contin
 genter omnis homo est animal nec etiam valet
 si arguat cum debito medio quoniam tunc
 antecedens esset verum et consequens falsum ut
 patet. Sed arguendo conuerso cum debito
 medio valet argumentum de forma quia sequi
 tur contingenter omnis homo est animal et isti
 sunt omnes homines. ergo contingenter ille ho
 mo est animal et contingenter ille homo est ani
 mal et sic de singulis et etiam line medio valet
 argumentum si ly contingenter teneat moda
 liter ut conuertitur cum ly contingens. Si vero
 teneret ut facit propositionem exponibilem
 in consequente et in ante. tunc non valet conse
 quentia de forma. sed bene de materia quo
 niam non sequitur formaliter contingenter om
 nis homo est animal ergo contingenter iste ho
 mo est animal. licet bene de materia tantum
 quia antecedens est impossibile ex eo quod suum
 oppositum est necessarium. hoc. scilicet. necessario omnis
 homo est animal. et ita habes quod aliquis ter
 minus habet vim imobilitadi cuius vis non
 cognoscitur nisi per suum contradictorium ut pa
 tet de ly contingenter. verbi gratia dicendo
 contingenter omnis homo est animal ubi ly con
 tingenter imobilitat quod cognoscitur per hoc
 suum contradictorium. vbi necessario omnis homo
 est animal ubi ly necessario imobilitat quod pro
 positio est vera et necessaria et etiam ista sua
 equivalens non contingenter omnis homo est
 animal et per consequens sua contradictoria
 est falsa et impossibilis. hoc. scilicet. contingenter
 omnis homo est animal in quibus propositioni
 omnibus termini sunt imobilitati. nec dico pro
 pter hoc consequentia illa non valeat. ut
 contingenter omnis homo est animal et isti sunt
 omnes homines ergo contingenter ille homo

est animal et contingenter ille homo est animal
 sed et dico quod illa propositio non potest sic pro
 bari per illas singulares quoniam tunc ab illis
 singularibus ad illam propositionem valeret ar
 gumentum quod non est verum ut supra patuit cum
 antecedens esset verum et consequens falsum. Ita
 dico de ly verum et falsum quod aliquando im
 mobilitant aliquando non. exemplum primum ut
 patet dicendo verum est omnes homines non cur
 rere. et isti sunt omnes homines ergo verum
 est hunc hominem non currere illa consequentia
 non est bona quia antecedens est verum et conse
 quens falsum dato quod aliquis homo curret
 et aliquis non et ideo patet quod ibi non licet des
 cendere. exemplum secundum ut in ista verum est
 omne hominem esse animal in qua licet fieri de
 scensus quoniam sequitur verum est omne homi
 nem esse animal et isti sunt omnes homines.
 ergo verum est hunc hominem esse animal. et si
 dicitur quod hinc ad centum annos erit tunc
 antecedens verum et consequens falsum illius con
 sequentie dato quod tunc ille homo non sit. Re
 spondetur quod illo dato non erit tunc eadem
 consequentia quia non erit idem antecedens quod
 nunc est quia non demonstrabunt precise idem
 homines. tunc post centum annos qui nunc de
 monstrat quod tamen oportet ad hoc ut sit ea
 dem consequentia ut patet. ulterius aduerte
 quod isti termini modales sunt termini sincate
 gramatici. non enim aliquid significat sed ha
 bent officium in representando. unde non oportet
 quod si contingenter antechristus erit aut si con
 tingens sit antechristus fore quod ipse modo co
 tingenti. aut contingetia quadam erit neces
 sario sed apud intellectum representat quod pos
 sibile est ipsum esse et quod possibile est ipsum
 non esse et non est necessarium quod aliqua contin
 gentia sibi respondeat ex parte rei.

Quarto notandum est quod circa presentiam
 dei eternam de rebus futuris fuit una opinio
 que imaginabatur deum ab eterno et in primo
 signo voluisse petrum esse saluum paulum vero

non et hec volitio non dependet ab re ipsa cum
res illa non sit neque propter ipsorum merita cum
illa etiam non sint sed sine alio respectu sic vo
luit. quare sic sibi placuit et quia ex consequē
ti Petrus acceptabat gratiam gratis datam
quam tam peccatoribus quam iustis semper dat si
ue accipiat siue non et ab eterno videt petrum
sic accipere gratiam gratis datam et in eodem istam
et ab eterno infundit petro gratiam gratum fa
cientem. et videt paulum non acceptare gratiam
gratis datam ideo vult ipsum dampnari et si
bi non largiri gratiam gratum facientem et hoc in se
cundo signo. in tertio autem signo statuit
sic esse futurum sic voluit. et ita ista opinio.
etiam non ponit aliquem esse predestinatum
aut predestinatum et propter hoc vult deus aliquid
malum si vult paulum in secundo signo pro
pter sua peccata esse dampnatum. et licet hoc
non sit bonum pro paulo. est tamen bonum pro
alijs nec vult malum sed bene permittit malum
et talis permissio et volitio dei est prius quam sint
nostri actus bonorum aut malorum operum. et ita
quauis deus permittat malum antequam fiat non
tamen est deus causa mali. nec vult malum
imo ipse est maximus conditor bonorum adiutor
et bonorum voluntatum malorum iudicator quod
omnes ordinat omnium dator potestatum non
voluntatum punitorum malorum et vitiatorum. et ita
ut martyres et alij spiritus beatorum maiores
gloriam consequerentur melius fuit adam peccasse
quam non imo nulli fuissent martyres si adam non
peccasset. Alia est opinio quam tenet Scotus do
ctor subtilis et omnes ferre theologi in prio
sententiarum quam recitat ibidem magister senten
tiarum quod deus ab eterno predestinauit sortel
fore saluum et predestinauit paulum esse dampnatum
vnum propter bona opera que videt ipsius esse
facturum et ipsum acceptare bonas inspiratio
nes et se totum diuinis preceptis adhibere a
lium vero econuerso et sic vult ab eterno et dat
gratiam accipiendi tales bonas inspirationes
nec propter hoc dicitur deus acceptator p

sonarum nec desperet aliquis dicendo si de
us me predestinauit ero saluus et non pote
rit non saluari. et ita si predestinauit non potero sal
uari. nam si quis bono ac recto animo de
us timeat et in omnibus sibi obediat impos
sibile est quod ipse dampnetur econuerso. hoc
tamen altissima est materia et altiori indiges
negotio ac perscrutatione sed quia ante op
positum tactus fuit argumentum de predestina
tione dei ac ipsius scientia. ideo non potui silentior
pertransire et pro maiori declaratione circa
idem et doctrina est ulterius sciendum quod tri
plex est propositio contingens quedam de
presenti quedam de preterito et quedam de
futuro. exemplum primi ut sor. odit Plato aut
sor. currit et huiusmodi exemplum secundi ut
sor. sunt que licet nunc sit necessaria quia non
potest non esse sicut per eam significatur ta
men aliquando ipsa fuit falsa quia antequam
sor. esset contingenter. sor. fuit. exemplum ter
tij ut tu curres que est incertior quam alie due
de futuro enim contingenti non est determi
nata veritas inquit philosophus quod intelligit
apud nos sed non apud deum. Sed contra po
natur quod sor. currat et arguo sic si sor. currit
sor. curret ista consequentia est bona et scita
esse bona et antecedens est scitum esse verum
ergo et consequens est scitum esse verum sed con
sequens est futurum contingens ergo etc. Re
spondetur quod de tali futuro contingenti ha
betur veritas ex conditione seu ex supposi
tione et non determinate sicut intellexit philo
sophus vel dicatur quod de tali contingenti fu
turo cuius veritas dependet a principali ve
ritate non inconuenit quod habeatur determina
ta veritas sed sic non intellexit Aristoteles. quare
etc. Et est sciendum ulterius quod quis deus sci
at omnia contingencia futura non tamen neces
sario illa erunt ergo poterunt non esse volunta
ti enim diuine obijciuntur multa contingen
cia futura de quibus volutarie dicit et non
necessario hoc vel hoc esse futurum et non pro

D ij

pter hoc tollitur quin possit eligere opposi-
tum. i. no potest eligere illud aliud sed non
vult. 7 ita quicquid deus ad extra agit con-
tingenter agit ad intra vero necessario vt
theologi tenent quia non posset non genera-
re filium. 7 ita dico q anima antechristi li-
cet sit determinate adeo q erit vel q debe-
at esse posset tamen deus ipsam non creare
7 posset impediri euentus antechristi. vnde
7 si de² velit aut voluerit ab eterno me ire
Romam ex eo q possum non ire Romam
possum facere deum no sciuisse illud. s. me
ire Romam 7 hoc contingenter facerem si-
cut 7 ipse deus non necessario voluit me ire
Romam 7 ex consequenti posse facere q de-
us nunq sciuerit illud. s. me ire romam. nec
propter hoc dico voluntatem dei dependi
ab actibus nostris sed bene volitio dei de
tali contingenti futuro exigit talem actum 7
econtra quoniam volitio dicitur respectu vo-
liti. nec vnum ipsorum dependet ab altero. li-
cet vnum requirat aliud ad suu esse. Alteri-
us sciendum est q no valet ista consequen-
tia deus est sciens sor. fore 7 post decem an-
nos non sciet sor. esse vel fore ergo fiet tunc
mutatio in deo quoniam cum scientia sit q-
dam relatio presupponit terminu a quo 7
terminu ad quem. ideo scientia dei de sor. p-
supponit sor. esse qui est terminus ad quem
deus vero est terminus a quo 7 corrupto.
sor. non est amplius sciam in deo de sor. et
talis mutatio sufficit q fiat in altero extre-
morum quoniam scientia sor. est quedam re-
latio 7 cum talis desinat esse scientia neces-
sario fit mutatio aut in deo qui est terminus
a quo aut in sor. qui est terminus ad quem
no potest fieri mutatio i deo. ergo fit in sor.
7 quauis scientia di de sor. futuro sit qdaz re-
latio. tamen ipsa respectu dei no requirit ex-
trema actualiter existentia. nec necesse est ex-
trema relationis existentia esse actu sed suf-
ficit ea esse actu secundu relatione referendi

7 no fm existentiam. nam prius 7 posterius
licet non simul existant sunt tamen simul se-
cundu rationem qua referuntur. nam quan-
do prius est sub ratione prioritatis tunc po-
sterius est sub ratioe posterioritatis seu po-
sterioris 7 hec est intentio Antoni andree in
questionibus de vniuersalibus. ita confirmi-
liter dicendum est de scientia dei de sor. fu-
turo vel dicatur q sor. respectu dei nec e fu-
urus nec preteritus quia in deo nec cadit
preteritum nec futurum sed bene in nobis qui
sumus in tempore. Et si dicitur quomodo
vult deus ab eterno. sor. esse 7 postea vult
eum non esse respondetur q non est hoc in-
conueniens imo verum. nam deus omnia ab
eterno simul vult. licet no vellit ea esse sim-
ul ab eterno sed aliquid vult esse in vno tpo-
re aliquid aliud in alio tempore 7 per aliq
tempus scit 7 vult sor. esse 7 per aliquod te-
pus vult ipsum sor. non esse 7 omnes huius
modi actus voluntatis 7 scientie sunt idem
realiter in deo sed distinguuntur formaliter
Et fm diuersas rationes formales sumptas
a rebus vnde volitio dei respectu sor. di-
stinguitur a volitione dei respectu Plato.
formaliter tm. ex quibus habitis inferunt
alique conclusiones.

Prima conclusio necessario erit omne
q erit. licet no omne q erit necessario erit s-
contingenter erit prima pars conclusionis pa-
tet officiando ipsaz 7 secunda clara est ex su-
perius dictis. Secunda conclusio ab eter-
no 7 in eode instanti deus vult 7 scit. sor. esse
7 non esse. licet no sciat nec velit sor. esse et
non esse ab eterno 7 in eodem instanti illa co-
clusio habet duas partes. prima est vera in
sensu diuisionis respectu termini concernen-
tis actum mentis causati. 7 in quinto modo
sensu compositi 7 diuisi accipiendo illa quo-
niam aliter tunc esset falsa si ly 7 teneret col-
lectiue modo ab eterno deus no vult sor. ef-
se 7 non esse simul 7 collectiue secunda pars

cōclusionis patet quia sua opposita est fal
 sa . hec . s . deus vult et scit ab eterno sor . ef
 se et sor . non esse vt patet per suas officiātes
 quarum prima est illa hec ppositio est sci
 ta et volita a deo . sor . est et sor . non est que ē
 falsa vt patet 7c . Tercia cōclusio nō om
 ne corruptibile necessario corrumpet . licet
 necessario corrūpet omē corruptibile . et si
 aliquid existit qd sit corruptibile necessario
 illud corrumpetur prima pars cōclusionis .
 patet quia sor . est corruptibilis et tamen ipe
 non necessario corrumpet quoniam post sui
 corruptionē sor . non corrumpet vt patet se
 cunda pars cōclusionis est philosophi quin
 to methaphisice . tertia pars clara quoniam
 est vna condictionalis necessaria vt p3 qua
 re 7c . Quarta cōclusio est illa si deus scit
 sor . esse futurū . sor . erit et nō necessario . sed
 contingēter . sor . erit prima pars cōclusionis .
 patet quoniam sciētia presupponit scitum si
 ergo deus scit . sor . esse futurum sor . erit secū
 da pars cōclusionis . patet ex prima parte .
 tertia probatur quoniam contingenter sor .
 erit . ergo non necessario . sor . erit . sed contra
 ponatur qd deus ab eterno sciuit sor . esse fu
 turum tunc sor . erit per te et tamen possibile
 est qd non erit per te quia contingenter erit
 ponatur . ergo inesse scilicet qd fortes nō erit
 et sequitur qd deus non sciuit . sor . esse futu
 rum et iam sciuit per casus ergo e . c . Respo
 detur qd stante primo casu scilicet qd deus
 scit 7c . non pono inesse nec admitto secundū
 quoniam illa implicat in simul . si autē vis
 qd cedat prima obligatio et qd illud non sit
 mihi positum et admissum scilicet qd deus
 sciuit sor . esse futurū 7c . Admittatur secū
 da obligatio et dico qd deus nunquā sciuit
 fortem esse futurum quia sum obligatus ad
 hoc scilicet qd fortes nō erit et per consequēs
 debeo concedere qd deus non sciuit fortem
 esse futurū . unde licet deus sciuerit ab eter

no multa de me vel de sor . que contingēter
 erunt et que possum facere qd non erunt . ta
 men ego nec facerem illud et dato qd me ob
 ligares qd facerem et admitterem tanquam
 possibile debeo concedere qd deus nunquā
 vult neq; sciuit illa de me nec de sor . quare
 7c . Quantum ad tertium articulum re
 spondeo ad argumenta .

Ad primum dico qd si ly contingenter
 tenetur in consequente prout facit ppositi
 onem officiabilem et vt conuertitur cum ly
 contingens sic tam antecedens quam conse
 quens illius consequentie est necessarium et
 consequentia bona . si vero sumatur inquan
 tum facit ppositionem exponibilem sic cō
 sequentia illa non valet quoniam post mor
 tem ipsius antechristi contingens est ante
 christum fore et tamen tunc non contingēter
 antechristus erit quoniam qd semel corrup
 tum est amplius redire non potest primo et
 secundo de generatione . illa enim prima ex
 ponens antechristus erit illius contingenter
 antechristus erit erit falsa post corruptionē
 eius amplius non potest esse antechristus vt
 patet . et sic illa erit vera nō contingenter an
 techristus erit .

Ad secundum dico qd tam antecedēs qd
 consequens illius consequentie est necessariū
 u3 et dico qd tenendo ly contingens modali
 ter qd contingens esse non est contingens sed
 necessariū quoniam contingens esse est neces
 sarium tenendo utrūq; terminū modaliter si
 autem teneatur ly contingens nominaliter ē
 sensus qd contingens esse est ipsum ens con
 tingens et ista fuit intentio philosophi cum
 dicit qd hominis esse est ipse homo et tenen
 do sic nominaliter est ppositio illa resoluē
 da contingens esse est contingens et non offi
 cialiter probanda .

Ad tertium dico qd si ly contingenter in
 antecedente teneatur modaliter tunc est an

D iij

tecedens necessarium sed consequentia ibi
facta non est bona nec arguitur a singulari
bus cum ly contingēt sit imobilitans sub
quo non licet descendere consequēs vero dī
citur esse impossibile illius cōsequentie siue
modaliter siue exponibiliter teneatur. si ve
ro in antecedente lumatur exponibiliter est
antecedens illius consequentie contingēs vt
patet. Ad quartū negatur consequentia
quoniā sub ly necessario nō licet descendere
vt patuit. Ad quintū dicitur amisso ca
su q̄ consequentia est bona 7 antecedens ē
contingēs sicut 7 consequens tenendo illud
antecedēs exponibiliter si vero teneatur of
ficiabiliter sic negetur consequētia quoniā
potest imaginari oppositū consequentis ita
re cum antecedere.

Ad vltimum respondet amisso casu cō
cedendo consequentiā 7 negādo antecedēs
esse necessariū vt declaratu est supra quo
niā quāuis deus ab eterno viderit animā
antechristi esse futura nō tamen ipsa neces
sario erit sed ipsa contingenter erit vt neces
se est q̄ sit contingens eam fore 7 aliquādo
erit. ita q̄ ipsa necessario est vt in primo in
stanti esse antechristi tenendo secundū fidei
humanam animā esse imortalem quare 7c

Veritur sexto. Nunquid. xi. 7. xij.
regule sint vere 7 arguit multipli
citer q̄ non. primo sic illa cōsequen
tia est bona. deus non est ergo deus ē quo
niā tam antecedens est impossibile quam
consequens est necessariū 7 antecedēs ē pu
re negatiuum 7 consequens pure affirmati
uum ergo pura affirmatiua sequitur ex pu
ra negatiua ergo regula falsa.

Secūdo sic philosophus. ij. perg. dicit
illa equialere necesse est te esse 7 non possi
bile est te nō esse ergo ab vna ad reliquam
est consequētia bona de forma 7 vna ē pu

ra affirmatiua 7 altera est pura negatiua.
ergo 7c. Tercio sic philosophus in prio
relencoz dicit q̄ in nō facere intelligitur face
re sed facere est pure affirmatiuum 7 nō face
re est pure negatiuum igit pure negatiuum itel
ligit in pure affirmatiuum cuius oppositum
dicit in littera. Item sequit nō est ita q̄ ni
hil est ergo aliquid ē vbi aīns est pure nega
tiuum 7 consequēs pure affirmatiuum. ergo 7c.
q̄ cōia illa sit bona patet qz oppositū cōiis
est impossibile cū aīne vt q̄ nihil sit 7 tamē
nō est ita q̄ nihil sit. Item illa cōia ē bona
sor. est hō ergo sor. nō est lapis 7 aīns est pu
re affirmatiuum cōis vero pure negatiuum; er
go pure negatiuum est de intellectu pure af
firmatiui. Ultimo sic ex hac ppositiōe
tm hō currit sequit de forma illa pura ne
gatiua. nihil nō hō currit 7 ista est pura af
firmatiua hō currit ergo cōis est de intellec
tu illi aītis ergo eadē ppositiō claudīt op
positos intellectus cuius cōtrariū asserit ma
gister in littera. In oppositū est Strodus
in littera probās istas regulas veras ē sic
omne cōis bone cōsequētie de forma est de
intellectu sui aītis sed nulla pura affirmati
ua est de intellectu pure negatiue. ergo si pu
ra affirmatiua sequit de forma ex pura ne
gatiua. tūc pura negatiua esset de intellectu
formali pure affirmatiue q̄ ē incōueniens
qz sic idē aīns clauderet oppositos intellec
tus. s. ipsū negatiuum 7 ipm affirmatiuum illa
tū. Ex cuius pbatōne sequit veritas. xij.
regule. s. si cōia est bona de forma 7 cōis est
pure affirmatiuum aīns eiusdē vel aliqua ei
ps est pura affirmatiua vel nō ē pura nega
tiua q̄ dico qm ista cōia ē de forma. nullus
hō preter sortē currit ergo sor. currit 7 aīns
nō est pure negatiuum 7 cōis est pure affirma
tiuum. illa vero cōia non tm hō currit ergo ni
hil q̄ ē hō currit est de forma. sed aīns non
est pure negatiuum cū sit exclusiua ppositiō

omnis vero est pure negatiuum.

Quantum ad secundum articulum est primo notandum iuxta doctrinam Strodi in littera q ly non interdum tenet negatiue. aliquando vero insinuat. primo modo tenet quando vis eius transit in verbum seu in totam compositionem ut in primis dyalectice gressibus habitum est. secundo modo tenetur quando vis eius transit in predicatum vel in partem aut in subiectum vel in partem ut dicendum non homo est lapis lignum est non sor. et huiusmodi.

Secundo notandum est quod affirmatiua pura est illa ex qua sequitur aliquid omnis de forma pure affirmatiuum. Negatiua vero pura est illa ex qua non sequitur aliquid omnis pure affirmatiuum. exemplum primi tu es homo. exemplum secundi tu non es lapis et homini. Non tamen propter hoc vbi ista omnia ex. a. sequitur. b. omnis pure affirmatiuum. ergo. a. est pure affirmatiuum vbi. a. sit ista ex. ptiua nullus bonum preter sor. currit. et b. sit ista sor. currit. Tercio notandum quod isti termini modales. scilicet. necesse possibile et homini. possunt considerari dupliciter vno modo ut signa et ut faciunt propositiones officiales. alio modo absolute et ut sunt significata simpliciter ex parte rei sine respectu ad aliquod signum vel propositionem seu adverbialiter. primo modo vbi nulla propositio esset non est necesse aliquid esse nec etiam possibile est deum esse et homini sed bene. secundo modo quia vbi nulla propositio esset iam ex parte rei necesse est deum esse et possibiliter tu curris quauis officialiter non sit possibile te currere vbi nulla propositio esset quare etc. Quarto notandum quod aliqua est negatiua de terminis tantum et aliqua est negatiua de terminis et de significato. exemplum primi ut non aliquis homo non currit que est negatiua de terminis tamen cum termini ibi positi sint negatiui non tamen est negatiua de significato quia equiualeat isti quilibet homo currit que est affirmatiua.

exemplum secundi ut aliquis homo non currit que est negatiua de terminis et de significato. modo dico quod ex negatiua de terminis tantum que est affirmatiua de significato sequitur affirmatiua et per hoc soluitur secundum argumentum quoniam ista non possibile est te non esse est affirmatiua de significato negatiua tamen de terminis nec hoc inconuenit. similiter ex negatiua de terminis et de significato bene potest etiam sequi affirmatiua de terminis et negatiua de significato ut nulla chimera est ergo ita est quod nulla chimera est vbi patet quod secunda est negatiua de significato et affirmatiua est de terminis patet quoniam verbum principale est affirmatiuum sed quod sit negatiua de significato. patet quia illa significat sic scilicet vere nulla chimera est. unde hoc verbum est aliquando tenetur verbaliter ut quando exercet actum copulandi et aliquando adverbialiter et tunc idem importat quod vere. unde ista propositio scilicet est quod celum mouetur significat quantum ista vere celum mouetur. Sed quod ex negatiua de terminis et de significato sequatur affirmatiua de terminis et de significato hoc est inconueniens. Et secundum hoc possunt teneri iste conclusiones. prima ex negatiua de terminis affirmatiua de significato. bene sequitur affirmatiua tam de significato quam de terminis. secunda ex negatiua de terminis et de significato bene sequitur affirmatiua de terminis. negatiua tamen de significato. tertia ex negatiua tam de terminis quam de significato nunquam sequitur affirmatiua de terminis et de significato. Et ita apparet dubitationem quam aliqui adducunt esse solutam. videlicet nunquid ista sit pura negatiua non possibile est te non esse et ad argumenta que ipsi adducunt contra Sae tanum et Paulum pergr. facili appareret. responsio etiam ex dictis supra et illa causa

breuitatis obmitto.

Aliquas conclusiones adducit Strobus in littera quarum prima est ista. aliquis solus verus intelligit. intelligendo homines esse lapidem negativum. nota quod hoc intelligitur adequate aliter non quoniam quicquid intelligitur in negativa intelligitur in affirmativa sed non adequate. Secunda conclusio est aliquis solum falsum intelligit. intelligendo deum esse negativum quod etiam intelligitur adequate.

Tertia nullus solum verum intelligit. intelligendo hominem esse asinum affirmativum.

Quarta nullus solus falsum intelligit. intelligendo deum esse affirmativum.

Quantum ad tertium articulum respondeo ad argumenta. Ad primum dicit magister quod solum argumentum probat quod ex negativa sequitur affirmativa de materia sed illud non inconuenit quoniam regule ille intelligitur de consequentia de forma quare etc.

Ad secundum dicit ipse quod illa equivalet cum debito medio affirmativo cuius ratio est dicit Saetanus quod secundum Strobum ista propositio non possibile est te non esse valet tantum quantum ista videlicet ista non est possibilis tu non es et illa necesse est te esse quantum hec ista propositio est necessaria. tu es et verum est quod ubi nulla propositio esset non est possibile deum esse ut dictum est supra. aliter etiam responsum est et melius.

Ad tertium dicit magister quod licet facere intelligatur in non facere non tamen sequitur affirmativum ex negativo. talem enim intellectum facere non intelligitur affirmativum sed negativum. et ideo tale facere non est affirmativum unde quando volo intelligere cecum oportet me intelligere ipsum videntem privari a tali visione quoniam in intellectu privativum intelligitur positivum. Negatio enim concipitur per conceptum positivum entis sicut privatio per habitum. Ad quartum respondetur negan-

do consequentiam illam esse de forma. et dicitur quod oppositum consequentis potest imaginari stare cum antecedente ut quod nihil est et quod non est ita quod nihil est imo sequitur de forma nihil est ergo non est ita quod nihil est quia ex opposito consequentis inferitur oppositum antecedentis et ex eodem antecedente sequitur. ergo non est ita quod aliquid est propter eandem rationem. potest ad hoc aliter responderi concedendo argumentum et dicitur quod illa propositio que est antecedens est negativa de terminis et affirmativa de significato et ex tali negativa sequi affirmativa non inconuenit. unde illa consequentia tenet pro tanto quia negatio preposita facit equivalere suo contradictorio. Nam ista non est ita quod nihil est equivalet isti aliquid est. unde illud antecedens potest teneri ut dictum est per regulam equivalenciarum et sic valet argumentum de forma. et ita non sumpsit illud magister alio modo potest sic accipi. videlicet non est ita quod nihil est id est nulla res est que sit nihil est quod re nec substantia nec accidens et sic stat imaginari oppositum consequentis cum antecedente ut quod nihil est et quod nulla res est que sit nihil est. Ad quintum dico quod non inconuenit ex pura affirmativa sequi de forma negativam puram sed econverso est inconueniens. et si dicitur ergo negatio est prior affirmatione quoniam illud est prius a quo non conuertitur subsistendi consequentia. respondetur negando consequentiam et ad philosophum dico quod ipse intelligit quod si aliquid est et ad ipsum sequitur existentia alterius et non econtra quod illud est prius ut homo est ergo animal est sed non econtra de forma videlicet contra.

Ad ultimum respondetur quod non inconuenit ex illa exclusiua sequi puram affirmativam et puram negativam. et per consequens quod illa claudat intellectum affirmativum et negativum quoniam illa non est pura affir-

matina seu pura negativa q̄, autē ex pura negativa sequatur de forma affirmatiua ⁊ negativa est incōueniens quia ex quo inferret de forma affirmatiua ipsa nō esset pura negativa. Ex affirmatiua autē bene potest sequi affirmatiua ⁊ negatiua vt tu es homo ergo tu es homo ⁊ tu nō es lapis. ⁊ diuissim quelibet pars illius cōsequentis sequitur de forma ex illo antecedēte vt patet intuenti. quare ⁊c.

Ueritur septimo. Nunquid decima tertia ⁊ decima quarta regule sint vere ⁊ arguit multipliciter q̄ nō. Primo sic ponat q̄ scias for. esse vnus ex tribus hominibus. s. for. pla. ⁊ Lice. ne scias tamē quis illorū determinate est for. sed scias q̄ per ly ille demonstrat for. istorū triū in cōsequēte istius consequētis. s. si for. tes ē iste istorū est for. ista cōsequentia est bona ⁊ scita cē bona ⁊ tamē antecedēs est scitū p̄ casum ⁊ consequēs nō vt probat quoniam quocūq̄ illorū demonstrato tu dubitas an ille hō sit for. vt patet ex casu. q̄ autem illa cōsequentia sit scita esse bona probatur quoniam tu scis bene q̄ nō est possibile pro illo verificari antecedēs p̄ quo non verificatur consequēs manētē ipsozū primaria significatione. Secūdo sit illa cōsequentia est bona hoc est nescitū a te ergo hoc est nescitū a te ⁊ scita esse bona seu scita ⁊ antecedens est scitū ⁊ consequēs nō ergo regula falsa tenet consequētia cū p̄ia pte antecedētis vbi per ly hoc semp̄ demonstrat consequēs talis consequētie ⁊ secūda probat sic tu scis q̄ h̄ est nescitū a te consequēte demonstrato ⁊ scis antecedēs sic adequate significare. ergo antecedens est scitū a te tenet consequētia cuius secūda pte antecedētis ⁊ prima probat quia si nō scires q̄ illud consequēs est nescitū a te cū de illo cōsideres vt suppono. ergo sequitur q̄ tu scis q̄ illud consequēs est scitū a te vel tibi. dubiū q̄ est falsum vt patet intuen

ti q̄ antē consequēs sit nescitū probat quia antecedēs est verū significans adequate q̄ hoc ē nescitū a te demonstrato n̄s. ergo consequēs ē nescitū a te ⁊ si diceret q̄ n̄s ē scitū tūc inferunt formaliter duo contradictoria vt faciliter deduci pōt. Tercio sic illa n̄a est bona ⁊ scita a te. ois p̄positio scita a te est affirmatiua. ergo nulla ē negatiua ⁊ n̄s ē scitū a te ⁊ n̄s nō ergo regula falsa tenet n̄a cū prima ⁊ secūda pte aūtis vbi pono q̄ tūc in mūdo sit illa n̄a ⁊ eius antecedēs ⁊ n̄s tertia p̄ aūtis pbat qm̄ illud n̄s sciri implicat formaliter cōradictionez cū illud sit vna p̄positio negatiua vt patet.

Quarto sic ponat q̄ tu scias. a. esse alterū istorū contradictoriorū tibi dubiorum rex sedet vel null⁹ rex sedet. Nescias tamē q̄ istorū determinate sit. a. sicut nescis q̄ istorū determinate est verū sed bene scis q̄ illud q̄ est verū est. a. ⁊ eōuerso ⁊ volo q̄ vnum a sit oē. a. casus ē amittēdus qz possibilis ⁊ quo stāte facio illā n̄am. a. est verū. ergo h̄ est vez vbi scias p̄ subiectū n̄is demonstrari. a. ⁊ patet q̄ ipsa est bona ⁊ scita esse bona ⁊ n̄s est scitū ⁊ n̄s est tibi dubiū. ergo regula falsa tenet n̄a cū prima ⁊ secūda pte aūtis. ⁊ tertia probat qm̄ quocūq̄ istorum demonstrato illud est tibi dubiū siue demonstretur illa rex sedet siue illa nullus rex sedet per subiectū illius consequētis quelibet illarum est tibi dubia. ⁊ per hoc argumentum potest probari q̄ idē sit scitū ⁊ dubiū quare ⁊c. In oppositū est magister i littera probans regulas illas veras esse. ⁊ p̄mo adducit hanc consequentiam antecedēs istius consequētie est scitū a te. ergo si cut illud significat principaliter. scis esse et sicut illud principaliter significat scis illud significare que consequentia est bona ⁊ formal simpliciter. ⁊ vltra insert alia n̄a h̄ac s. tu scis hoc n̄s seq̄ ex hoc antecedente seu ex illo antecedēte ergo sicut h̄ n̄s principaliter

significat scia ipm significat qm tñ scda cñā non valet et quādo Rodolphus dicit quia si nō stat q tu scias aliqd seq ex intellectu a te q tñ nō intelligis q est impossibile qz tñc staret te scire illā cñā esse bonā tu es ergo tu es bus. cñs falsū quare nō intelligis cñs nula pōt assignari cā quare et. Intelligas cōsequentiā et p cñs nō intelligis cñā et p cñs nō intelligis cñā esse bonā et sic nō scis illā esse bonā. rñdet ccedo q est possibile q ego scia aliqd seq ex aliquo intellectu a me et tñ illud q sequit nō est intellectu a me qre nō valet illa cñā tu nō intelligis cñs ergo nō intelligis seu nō scis cñā esse bonā qm auctoritate pceptoris possū scire h cñs atropof ē q nō ē intellectum a me seq ex isto ante hō ē intellectu a me et ita scire cñā illā esse bonā et tñ nō intelligere nec scire illā cñā. et si volum saluare magistrū dicam q ipse sū p sū h cplexū scia esse bona p scita vel dicam q ipse intellexit q illd esset merito tue cōgnitiōis vlt intellectiōis. et certū ē q si merito tue intellectiōis scires aliquā cñā eē bonā q tñ tu scires et intelligeres illā cñā. nec v3 argumētū ab alijs adductū cōtra h. s. q tñc facilis oriret fuga rñti qm nō q argumētū sit demonstratio imo nō adducit dubitationē aliquā apparēter cōtra pau. perg. sicut nec i alijs locis q cui libet sanī capitis māifestū ē scdo arguūt q nō videt ip̄s incōuenire q alijs sua intellectiōe sciat cñā esse bonā et tñ nō intelligat cñā. vide qmā v3 h3 ista secūda rō cū oppositū directe asserit pau. perg. Alex tñ ē q si regula. xij. absolute loqn do h3et hāc p̄culā. s. et intellecta vltra vba Strodī quā forte magr intellexit vel sic iaceret. s. si cñā ē bona et scita et aīs ē scitū ergo et cñs nō fuisset op tot limitationib3 nec tātas difficultates adducere quare et. Cōse quēter dicit magr q facta cñā pōre tu intelligis respectū quē h3 cñs ad aīs. Ex quo intelligis istā cñā esse bonā sed intellectus ta

lis respectus p̄supponit intellectū extramodū qz aliter staret intelligere respectū inter te et chimera vel iter te et nō intelligibile et tñ non intelligere te nec chimera. Et vltimū infert. ergo tu intelligis extrema quoz vnū est cñs ergo tu intelligis cñs ergo sicut cñs p̄cipaliter significat. ita intelligis vel scis ip̄s significare q erat cñs p̄ius illatū. qbus declaratis vltra arguit Strod sic tu scis illā cñā esse bonā ergo scis q nō pōt esse ita sicut significat per aīs nisi sit ita sicut significatur p cñs et scis q ē p̄cipaliter sicut significat p aīs vt p̄i est assertum ergo scis q ita est sicut p cñs p̄cipaliter significat et quāz cōsequens p̄cipaliter significat scis vel intelligis ip̄m significare quā cñā nō credo esse validā nisi suppleat aūt illa particula et scis vel intelligis cñā quā p̄bationē alijs putarēt valere dicentes cōtra ip̄s dicitis q nō sit valida p3 de cñā scita esse bona auctoritate pceptoris i qua scio q nō pōt esse ita sicut significat p aīs nisi sit ita et. et scio esse ita sicut p̄cipaliter significat p aīs et tñ non scio ita esse sicut p̄cipaliter significat p cñs dato q aīs sit latinū et cñs grecū nisi tamē glosent dicta magistrī vt supra expressum est. Et vltimo infert ergo cñs est scitum a te tenet cñā inquit ip̄s a descriptione ad descriptionē. Non tamē credo q si quis intelligit respectū inter aliqua vel sciat esse respectū inter aliqua q ip̄s sciat vlt intelligat describibiliter quodlibet extremū sed sufficit ea intelligere subesse relato qualiter autem ista p̄positiō intellectus compositoz p̄supponit intelligentiam simpliciu partiu3 componentiu3 habeat intelligi supra p̄ncipio tractatus declaratū est et ita completur p̄m articulus questionis.

Circa secundū articulū est p̄mo notandum q quadruplex est indiuiduū vacuum vt aliquis hō aliquis bos et hmoi circū locutū vt sofronici filius de quo porphirius

q. p. d. i. 2. 2. 2.

in vniuersalibus loquitur dato q^d Sofroni
co vnicus sit filius quia si plures haberet es
set terminus cōmunis. signatū indiuiduū est
illud q^d fit per terminū cōmunem mediante
pronominē demonstratiuū vel solo pronomi
ne demonstrāte. vt iste homo hoc est hic ho
mo et huiusmodi. Indiuiduū nominatiuū
est illud q^d importat et significatur per pro
priū nomē vt sor. plato. Lice. et huiusmo
di est in tertio modo accipiēdo indiuiduū
potest sor. tripliciter cōsiderari. vno modo
substantialiter et absolute. et ita sor. et ille ho
mo cōuertunt^r secūdo modo denotatiue vt
compositū tale denotat et includit materias
et hanc formā. tertio modo vt habet illa sep
tem accidentia que ponunt^r ab vr. s. forma
figura locus tempus cū nomine sanguis pa
tria sunt septē que non habet vnus et aliter
potest etiā sor. sumi equiuoce vt. s. est termi
nus equiuoce significans duos vel tres vel
plures homines sic vocatos vt sumpsit in
quarto principali primi sophismatis Den
tisber. potest etiā cōsiderari sor. in mēte
et sic est terminus cōmunis vniuocus. et ita
concedendū est q^d illa ē vera multi sunt sor.
et tamen negandū est q^d multi sint sor. quia
hoc vadit ad rem. vnde si esset vnus qui p
prio nomine vocaretur. iste homo q^d aliqua
dignitate vel prima cognomie vero ille ho
mo hoc est possibile et sint multi orti media
te vel immediate ab isto sic vocato certū ē q^d
debet negari istū multi sunt ille homo quia
ly iste homo supponit pncipaliter pro illo
sic vocato proprio nomine et est idē q^d dice
re multi sunt vnus homo q^d est falsum cōce
ditur tamen q^d illa est vera multi sūt ille ho
mo semper sumēdo ly multi collecti siue col
lectiue significat enim illa propositio multi
sunt ille hō q^d multi sunt de cognatōe istius
hominis. ita vocati et nō q^d multi sint ille ho
mo. Ita si esset quedā parērella sor. seu sor
tium et sor. esset nomen singulare significās

istū hominem. tunc illa propositio est vera
multi sunt sor. quia significat q^d multi sūt d
cognitione sor. Negatur tamē q^d multi sunt
sor. quoniam significat q^d multi sunt illo ho
mo aliquo certo homine demonstrato. et ita
sicut plures hoies nō possunt esse ille hō ita
nō possunt plures esse. sor. nā sor. fm. Thib
berū i quarto pncipali pmi sophisma. ē no
mē ppiū impositū ad significādū tales ho
minē opositū ex materia et hac forma. vox
est q^d multi sunt termini q^d apparēt ppiā no
mina sed nō sūt imo sunt ppiā cognomina
pentellaz vt sūt isti termini Rober. Ricar
dus et hmoi. et ita cōcedi pōt q^d multi sūt ro
berti aut q^d plures sunt Ricardi et. Et cō
tra ponat q^d generarent^r duo hoies gemel
li. a. et b. g. sint oīo similes q^d oīa accidētia
et nascant^r eodē tpe et ab eodē sacerdote im
ponat^r etiā illis hoc nomē sor. eodē tpe et q^d
tū est possibile instanter similes q^d tū ad oēs
ppietates accidētales et nūq^d fuerit hoc no
men sor. ante hoc sed nūc sit pziū ipositū il
lis. s. a. et b. quo stāte patet q^d duo sunt sor.
q^d nō est maior ratio quare. a. sit sor. et non
b. aut ecōuerso ergo cū sint similes et nulla
ppietate differēt imo si vnus sine altero vide
ret^r. nō poterit discerni q^d ille sit sor. et non a
lius sequit^r q^d duo sūt sor. Ad hoc argumē
tū respōdent quidā q^d a. et b. ex quo vocat^r
eodē noie sic se habēt q^d qdlibet illoz ē sor.
Dffert tñ. a. a. b. p quandā rōez occultā quā
nō hz. b. et ecōuerso. Alij dicūt q^d neuter illo
rū est sor. qm̄ tñ vnus illoz debuit vocari
sor. et nō alius et ille ita vocat^r fuisset sor. et
nō alter. Hec respōsiōes volētes Helberū
sustinere ipi cōradicūt vt sui pmi sophisma
tis. iiii. pncipali manifestū ē. vult. n. Thib. q^d
sor. est sor. q^d ē oposit^r ex materia et hac a
nima intellectiua et dato q^d nunq^d fuisset sic
vocat^r sed fuisset vocat^r alin^o nō min^o fu
isset. sor. q^d nūc est verū cum inquit ipse illa
ppositio i voce vel i scripto ille hō est sor.

nō fuisset vera q̄ ille ēmin⁹ for. non signifi-
casset for. sed aliquid aliud vel nihil respō-
detur ergo aliter. ad argumentū amisso ca-
su q̄ ex illo nō sequitur plures esse for. licet
ex casu sequatur plures esse quorū quilibet
vocatur for. Ista tamen impositio nō facit
plures esse quorū quilibet sit for. vnde in ca-
su illo. ille terminus for. est terminus equiuo-
cus significās illos duos homines sic voca-
tos hoc nomine for. quilibet tamen illarum
est vera tam de. a. q̄ de. b. ille homo ē for.
quā est impositū hoc nomē for. his duob⁹
hominibus quare nō valet illa cōsequentia
illa propositio est vera ille homo est for. er-
go for. est for. cū oppositū consequentis sta-
re cum antecedēte sit possibile. si autē in ca-
su addat q̄ alter illoz sit for. tunc cōcedit
q̄ aliter illoz sit for. cū proponit. a. ē for.
dubitāt. et similiter de. b. vnde scio alterū
illoz esse for. nullū tamē illoz scio esse for.
concedit tamen semp q̄ illa est vera. ille hō
est for. siue demonstrēt. a. siue. b. et si demō-
stretur ille qui est for. significat illū esse for.
si vero alter demonstrēt significat hūc esse
hunc vel equiuoce significat illos secundos
et ita soluitur argumentū. Secūdo notā-
dum est q̄ nomina demonstratiua absq̄ re-
latione et demonstratione sunt cassa et vana
vt inquit Priscia. in minori volumine. vnde
de talia p. quanto sunt p. nomina ex sua. nā
sunt quedā intentiōes indeterminate signifi-
cantes tamen dū demonstrēt vel inferunt
significāt per modū determinate apprehen-
sionis. talē autem actū. s. demonstrare et refer-
re nō habent illa pronomina demonstratiua
vel relatiua quia importāt solū aptitudinē
demonstrādi vel referēdi. actualiter vero de-
monstrare est ab ipso intellectu seu ab ip-
so homine demonstrante. vnde non valet illa
consequētia pronomina significāt ex relati-
one et demonstratione. ergo ipsa sunt act⁹ q̄
quāuis ex acta ipsius hominis. animal intel-

lect⁹ demonstrantis sequat⁹ act⁹ demonstra-
tiuus vt dicendo hoc est seu. for. est et huius
modi nō sequitur q̄ pronomina sint act⁹ nec
q̄ ly hoc sit actus sed bene q̄ talis demon-
stratio est quidā actus. et per hoc patet ali-
quos errasse satis volunt pronomina demon-
stratiua vel relatiua posita in propositione
esse actus. Nam dicūt q̄ talia nō significāt
nisi ex relatione et demonstratione sed demō-
stratio vel relatio sunt actus intellect⁹. ergo
talía sunt actus et c. patet q̄ illa consequētia
non valet vt supra ex dictis clarū est.

Tertio notandū est q̄ illa cōsequentia nō
valet illa consequētia est bona scita esse bo-
na et antecedēs est scitū a me et nō repugnat
me. scire cōsequens ergo cōsequens est scitū
a me quia ponat q̄ tu scias q̄ illa conuertan-
tur homo est et antropos est et nō intelligas
aliquā propositionē grecā et fiat cōsequentia
ab. a. que sit illa homo est ad aliā que sit. b
et patet q̄ illa est scita esse bona quia bene
scis q̄ arguit a cōuertibili ad conuertibile. et
antecedēs est scitū et non repugnat scire cōse-
quens et tamen cōsequens nō est scitū q̄ non
est intellectū. et quāuis illa propositio greca
conuertat⁹ cū vna propositione latīna scita
a te nō sequit⁹ q̄ illa sit scita a te quoniā ias
de facto scis q̄ vere omnes p. positiones gre-
ce conuertunt cū p. positionib⁹ latinis et ta-
men nō scis illā vt patet. nec etiā sequit⁹ illa
cōsequentia est bona scita esse bona et antece-
dens est scitū a te ergo et cōsequens est scitū
a te vt patet de illa cōsequentia que ante op-
positū adducebat. s. omnis p. positio scita
a te est affirmatiua ergo nulla p. positio sci-
ta a te est negatiua quoniā consequēs nō po-
test sciri. Iste tamen modus arguēdi est op-
timus. vñ illa cōsequentia est bona scita esse
bona et antecedens est scitū a me et cōsequēs
est intellectū a me et nō repugnat ipsum con-
sequens sciri. et scio q̄ in cōsequentia formali
ex vero nō sequit⁹ falsum ergo cōsequens est

scitū a me ponit vltima pticula quia si cre-
derem aliqd falsum sequi de forma ex ali
quo vero vel scito tūc consequēs tale non es-
set scitū a me quāuis esset verū quoniā non
sic crederē. s. illud esse verū. Quarto no-
tandū q̄ duo sunt boni modi arguēdi in il-
la materia 7 duo mali. mali sunt isti. p̄mus
iste cōsequētia est bona scita esse bona 7 an-
tecedēs eius est scitū ergo 7 cōs eius. secun-
dus ista cōsequentia est bona scita esse bona
7 antecedens est scitū esse verū. ergo 7 con-
sequens est scitū esse verū q̄ p̄m^o sit malū
patet in casu Strodī dato q̄ tres sint tantū
homines in mūdo. sor. plo. 7 ci. 7 facio illas
cōsequentia sor. est ergo iste homo ē. sor. vbi
per ly iste demonstratur sor. lateat tamen te-
quis illorū sit sor. 7 patet q̄ cōsequentia ē sci-
ta esse bona 7 antecedēs est scitū 7 tamē cō-
sequens est dubiū. In secūdo etiā casu p̄i-
cipali Helberi in tractatu de scire 7 dubi-
tare illa cōsequentia est bona. a. est verū er-
go hoc est verū 7 scita esse bona 7 antecedēs
est scitū 7 consequens dubiū q̄ secūdus mod^o
arguēdi sit malus probat. Tā illa cōsequen-
tia hoc est falsum. ergo hoc est falsum ē bo-
na 7 scita esse bona vtrōq̄ demonstrando
cōsequens per ly hoc 7 antecedēs est scitum
esse verū 7 tamē cōsequens nō est scitum esse
verū vt patet cum sit insolubile. Boni sunt
istī p̄mus illa consequentia est bona scita
esse bona 7 antecedēs est scitū esse verum 7
nō repugnat scire cōsequens esse verū nec cre-
ditur q̄ ex vero sequat falsum. ergo cōs est
scitū esse verū. Alter mod^o bonus arguēdi
est ista cōsequentia est bona 7 scita 7 aī ē sci-
tum 7 nō repugnat scire cōsequēs ergo conse-
quens ē scitū. Circa q̄ aduerte q̄ ad hoc q̄
aliqua cōs sit scita. oportet q̄ sit intellecta
7 q̄ intelligat habitudo aīis ad cōs 7 cō-
uerso 7 hoc nō pōt esse nisi intelligat aīis 7
cōs 7 ad intelligēdū aīis 7 cōs oī intellige-
re terminos aīis 7 cōis cū noticia cōple

rorū presupponat intellectiōne simplicium.
Inquit enī Strod^o in pbat. de. xxiij. regu-
le a cōs est intellecta ergo 7 ei^o cōs. vbi pa-
tet q̄ ad intelligēdū cōsiam oī intelligere ip-
sius aīis 7 cōis 7 ex cōsequēti terminos ante-
cedētis 7 cōsequētis. vnde stat q̄ aliqua con-
sequētia sit scita seu intellecta esse bona 7 ta-
men nō sit intellecta. Circa vltimū aīi
culū restat respōdere ad rationes. Ad p̄mā
dicit magister amisso casu q̄ cōsequētia est
negāda. stat enī vt inquit plures esse sor. si
autē addat ly aliquis istorū triū predicato-
aīis tūc cōs est cōcedenda 7 cōs 7 quan-
do dicit cōsequēs istius nō est scitū a me ne-
go ad probatiōne cū dicit quocūq̄ illorum
demonstrato. tu dubitas an ille sit sor. hic q̄
rit magister quē istorū demōstres p ly iste si
platonē vel ciceronē concedēdo q̄ dubiro.
Ex quo nō sequit ergo dubitas an iste ho-
mo sit sor. demonstrādo sor. p ly iste 7 negat
vlteri^o illā. s. quocūq̄ illoz demonstrato du-
bitas an iste sit sor. quoniā quocūq̄ illorum
demonstrato scio q̄ iste ē sor. dūmodo p ly
iste certificer solū sor. demonstrari 7 si arguit
q̄ hoc repugnat casui qui ponit q̄ nesciam
quis de illis trib^o sit sor. Respondet q̄ illa
nō repugnat imo stat illa conclusio. Scio q̄ il-
le est sor. cū demōstres p ly iste solū sor. 7 ta-
men nescio quis ē sor. vnde nō valer ista cō-
sequētia tu scis q̄ iste est sor. demonstrato p
ly iste sor. ergo scis quis est sor. q̄ stat q̄ sci-
as sor. esse se ipsum 7 ipsum met esse sor. 7
tamē nō scias quis est sor. sicut stat q̄ hoc
scias esse hoc demonstrato p ly hoc saturnū
licet nescias quis planetaz sit saturn^o. Sci-
re enī quis ē sor. vel saturn^o nihil aliud est
quā p causam noscere demonstratiōne sēua-
li facta p me solū vt visu auditu tactu 7 hu-
iūsmodi vt quē vides vel audis aut tangit
7 hmoi est sor. vel saturnus sicut cōcederet
ab vno nesciēre interrogato quis est saturn^o
q̄ saturnus ē saturn^o sicut concedit q̄ sor.

¶

ē for. vel q hoc ē for. dūmo lo certifice^r so-
 lum for. demonstrari. Sed contra si nō cer-
 tificetur quis demonstretur nō concederes
 q hoc est for. sed ex demonstratione non se-
 quitur hoc esse for. cum nō sequatur demō-
 strato for. per ly hoc ergo hoc ē for. vel er-
 go for. ē ergo licet certificeris nō habes con-
 cedere illā hoc ē for. respondetur negādo cō-
 sequentiam quia dico q demonstrās for.
 non ē totalis causa. quare concedo hanc p-
 positionem hoc est for. sed quia scio for. esse
 ⁊ nunc scio hanc propositionē hoc ē for. pre-
 cise significare q hoc ē for. plures ergo eui-
 dentie requiruntur ad concedendū hanc h
 ē for. vt manifestum ē ex dictis. Possum²
 etiā aliter responderi ad argu. principale
 amisso casu. concedo consequentiā illam ef-
 se bonā ⁊ scitā esse bonā ⁊ q antecedēs
 ē scitum ⁊ consequens non. ⁊ ratio ē quonā
 consequentia illa nō ē scita sicut intelligi de-
 bet regula. ⁊ q non sit scita patet quia ipsa
 non ē intellecta eo q consequens non ē intel-
 lectum quia nescio in rei veritate quid de-
 monstratur per subiectū consequentis illius
 consequentie. ⁊ ita nescio quid significet illū
 consequēs quonā pronominā demonstrati-
 ua absq demonstratione sunt cassa ⁊ vana
 ⁊ si ponatur q sciam sicut ponitur in casu
 habeo cōcedere q scio tamen semper dubi-
 to illam consequentiā ⁊ nego me dubitare
 ⁊ concedo me scire illam quare ⁊c.

Sed contra vnū dictūz magistrī supra
 arguitur dicit enim q si per ly iste platones
 vel Cice. demonstrēs. cōcedo q dubito an
 iste sit for. sed demonstrando for. per ly iste
 non dubito an iste sit for. sed scio q iste est
 for. contra sicut scis q iste ē for. demonstra-
 do for. ita scis q iste non ē for. demonstra-
 do plato. vel Lice.

Ad hoc respondent aliqui q duplex est
 demonstratio scilicet ad sensum ⁊ ad intelle-
 ctum. prima ē tantū de his que existunt in

rerum natura vt que videntur que sentiū-
 tur ⁊ que audiuntur ⁊ huiusmodi. secunda
 vero ē tam de existentibus quā de non exi-
 stentibus vt hoc non ē demonstratio for. cor-
 rupto ⁊ dicunt isti q quando Strodus di-
 cit demonstrādo platonem vel Licerō. con-
 cedo q dubito vtitur demonstratione sensa-
 ali. Cum vero dicit q demōstrando for. p
 ly iste scio q hoc est for. sumpsit demōstra-
 tionem intellectuālē. Consimilē respōsiones
 dicit Dau. perg. asserens duplicem esse de-
 monstrationē ad solutam scilicet ⁊ conditi-
 onatam. exemplū primū dicendo hoc ē for.
 exemplū secundū dicendo hoc ē for. demon-
 strando plato. aut hoc est for. demonstrādo
 for. prima nanq demonstratio nunq certi-
 ficat quid demonstratur sed bene secūda et
 inquit ipse q prima demonstratione habet
 iste dubitari hoc ē for. quocūq illorum de-
 monstrato quia non certificat quid demon-
 stratur. Sed secūda demonstratione scilicet
 conditionata habet concedi q iste ē for. de-
 monstrato for. ⁊ ista negari scilicet iste est
 for. demonstrando plato.

Aliqui autem credunt his respōsionib²
 contradicere adducētes hoc. p inconueniē-
 tiā scilicet q Strodus in tam paruo tempo-
 ris spacio vtatur modo demonstratione sen-
 suali modo intellectuālī ⁊ q in vna proposi-
 tione sumpsit demonstrationē absolutam ⁊
 in alia propositione accepit demonstratio-
 nem respectiuā seu conditionatam que im-
 pugnatio qualem efficacā ⁊ quantā vix ha-
 beat cuiuslibet sani capitis immotescit nonne
 magister vt supra expressum est vsus est
 traq demonstratione pluribus vicibus vt
 cum dixit. stat enī q scias for. esse for. seu
 scias hunc esse for. demonstrato for. ita ta-
 men nescias quis ē for. sicut etiā stat q h
 scias esse hoc demōstrato per ly hoc satur-
 no. licet nescias quis planetarū sit saturn².
 vbi patet q ipse vtit^r sensuali ⁊ intellectu-

li demonstratione. ita etiam sumpsit diffor-
mem demonstrationem in illis propositio-
nibus quas adduxit Paulus perg. et alte-
ra opinio. Con. etiam Pau. perg. Dicunt
isti qd illa hoc est fortis non debet dubitari
quia non est intellecta. Respondetur qd illa
est intellecta quoniam bene intelligo aliqd
demonstrari vt puta homo vel aliquid ali-
ud. licet tamen nesciam quid determinate
demonstratur. Isti vero sic volentes respō-
siones bonas impugnare adducunt suam q
talis est qd demonstrato Plato. ad intellec-
tum scis qd ille non ē sor. sed ad sensum du-
bitas. Et ita intellexit Strobus vt dicūt
et cōceditur qd dubitas an ille sit sor. demō-
strato sor. ad sensum. Sed argumentum qd
ipsi adducunt contra Paulum perg. vadit
contra eos scilicet qd Strobus in tam par-
uo tēporis spacio vratur de formibus de-
monstrationibus intellectuali scilicet et sen-
suali. Item si illa non ē intellecta hoc ē sor.
ad sensum qualiter ergo ē dubitanda qd nō
sit intellecta. patet fm eos quoniam nescitur
quid demonstretur et etiam isti in respondē-
do ad argumentum principale dicunt qd cō-
sequentia est distinguenda quia non intelli-
gitur quid demonstretur per ly ille inconse-
quente. quare ergo dicunt qd sit dubitanda
Alij sunt modi adhuc soluendi qui vel coin-
cidunt cum duobus primis vel male solvūt
quos breuitatis causa obmitto sufficiāt re-
sponsiones prime adducte quoniam vere et
valide sunt.

Ad secundum argumentum principale
respondetur secundū magistrū qd casus nō
debet admitti cum impossibile sit partem
supponere pro toto cuius est pars aliter si
mul intelligeretur pars et totum vt subiectū
propositionis et tota propositio quoniam
intellectus totius naturaliter presupponit i-
ntelligentiam partium quare et propositiois

notitia presupponit notitiam subiecti et pre-
dicati intellectus enim compositorū presu-
ponit intelligentiam partium. Sed contra in-
quit Strobus ly hoc est vox seu scriptum
ad placitum significans vel significatū er-
go poterit ad placitum imponi ad significā-
dum qdlibet significabile ergo et possibile ē
qd demonstretur et significet se ipsum omnis.
Respondetur qd consequentia nō valet sed
bene ex illo antecedente sequitur qd potest i-
poni ad significandū quidquid possibile ē
significari sed vt dictum est illud consequēs
non est possibile significari per ly hoc et sic
ad argumentū qd propositio que ponebat
pro consequente non est intelligibilis quare
nec scitum est illud consequēs quare nec cō-
sequentia cum non sit eo qd non habet cōse-
quens. propositio vero que sumebatur pro
antecedente est scita et intellecta sed non est
antecedens in illa consequētia. Possumus
etiam aliter respondere si velimus tenere p
tem posse supponere pro toto cuius ē pars
admisso casu qd consequēs illius consequen-
tie nō est scitum quoniam ipsum sciri est repu-
gnans nec hoc contradicit regule quoniam
ipsa intelligitur quādo consequens nō repu-
gnat sciri vt dictum est supra et intelligitur
quando consequens nō asserit se esse nescitū
potest etiam aliter responderi querēdo nun-
quid illud consequens significet precise vel
non si sic non est casus amittendus vt tenet
cōmunis opinio. si vero significat non preci-
se tunc consequētia nihil valet nec arguitur
ab vno conuertibili ad reliquū cum antece-
dens sit sic precise significans. consequēs vero
non. Alij multi sunt modi soluēdi fm diuer-
sas opi. in materia insolubilium varias te-
nentium positiones vt ibi patet.

Ad tertium argumentū principale pa-
tuit responsio supra quoniam consequēs il-
lud repugnat sciri. modo hoc non est contra

regulam vt declaratum est.

Ad vltimum argumentū sunt plures modi dicendi quos omnes adduxi in tractatu de scire et dubitare solum tamē accipio quē puto inter alios esse verū dico ergo amisso casu q̄ illa consequētia est concedēda. b. est verum ergo hoc est verū et concedendū ē etiam q̄. a. est verum et quando arguis illa consequētia ē bona scita esse bona et antecedēs est scitum a te ergo et consequens neget consequentia vt supra iam expressum est et si arguitur tu scis. a. esse verū ergo. a. scis ē verum negetur argumentū propter fallaciā cōpositionis et diuisionis. Nec valet ista consequentia v3. a. propositio est scita a te et ē vera ergo. a. propositio est scita a te vt patuit supra i suppositis et correlatijs quoniā aliud est concedere propositiones et aliud est cōcedere eas esse veras quare etc.

Eluritur octauo. Nunquid. xv. et xvi. regule sint vere et arguitur q̄ non suppono tamen. primo q̄ nullus rex sedeat credat tamen sor. firmiter q̄ rex sedeat et pla. sciat sor. sic credere. dubitat tamen pla. an rex sedeat. secundo suppono descriptionē cōmunem ipsius scire rerum contingentū que talis est. Scire cōmuniter sumptum est rem firmiter credere absq̄ exhibitione cum hoc q̄ ita sit ex pte rei qualiter ista descriptio intelligi debeat infra innotatis declarabitur. His suppositis stantibus arguitur sic sor. credit firmiter q̄ rex sedet et ita est q̄ rex sedet ergo sor. scit regem sedere illa consequētia est scita a platone vt etiam suppono et antecedens est sibi dubiū et tamen consequens est a platone negandū cum repugnet primo supposito q̄ autem antecedens sit dubiū plato. patet quia pla. non scit illud antecedens esse verū nec scit illud antecedēs esse falsum seu non credit illud

antecedens esse verū nec credit illud esse falsum et considerat de illo antecedente ergo illud antecedens est sibi dubiū. possemus etiam loco platonis in casu loqui de te et tūc argumentū haberet clariorem efficaciam. secundo principaliter arguo contra regulā sic pono tibi istam rex sedet qua admissa facio istam consequentiā nullus rex sedet vel papa comedit sed nullus papa comedit. ergo nullus rex sedet que consequentia est de se manifesta a disiunctiua cum destructione etc. super alteram partem et antecedens est dubitandū et tamen consequens est negandū quia falsum scitum nunc esse falsum vt patet secunda pars antecedentis probatur quoniā antecedens est vna coplatiua cuius vtraq̄ pars est dubitanda et nulla alteri est repugnans ergo antecedens est dubitandū quare etc. Tercio sic ista consequentia est scita hoc est sor. ergo hoc est sor. vbi vtrobiq̄ p̄ hoc demonstratur sor. et antecedens ē dubitandū et tamen consequens est negandū ergo etc. Assumptum pro qualibet parte probatur stante primo casu. s. q̄ tu scias q̄ hoc sit hoc demonstrato sor. et nescias q̄ hoc sit sor. scias tamen q̄ hec propositio hoc est hoc significat precise q̄ hoc est hoc et q̄ illa propositio hoc est sor. significat precise q̄ hoc est sor. et sit sor. coram te quem nescias esse sor. sed bene illum scias esse hominem quo casu stante patet q̄ antecedens pro prima parte est manifestum quoniā tu scis bene omnem consequentiam in qua scis q̄ arguitur ab eodem ad idem. secunda pars antecedentis probatur sic tu scis istam propositionem significare precise sicut tu dubitas esse. et si ista consideras scilicet de ista hoc est sor. tenet ergo ipsa est tibi dubia tenet consequentia assumptum probatur tu scis hanc propositionem hoc est sor. significare precise q̄ hoc est sor. et ita tu dubitas esse scilicet q̄ hoc ē

for. igitur ipsa est tibi dubia. Tercia pars
 antecedentis probatur sic. ista propositio h
 est for. que est consequens non est conceden
 da ut patet. nec credenda quia hoc repug
 nat casui nec distinguenda cum bene scias
 qd aliquid demonstratur imo qd hoc demo
 stratur demonstrato for. quamvis nescias
 illud demonstratum esse fortez ut ponit ca
 sas. nec dubitanda ergo neganda tenet con
 sequentia a sufficienti diuisione et qd illa no
 sit dubitanda probatur quoniam illa e sci
 ta qd sic arguitur tu scis illam significare p
 ale sicut tu scis esse ergo illa est scita a te.
 Clarissima est consequentia assumptum ar
 guitur tu scis qd illa ppositio significat pre
 cise qd hoc est for. et ita tu scis esse scilicet qd
 hoc est for. ergo tu scis illam seu illa est sci
 ta a te tenet consequentia cum prima parte
 antecedentis. et secunda probatur tu scis il
 lam propositionem hoc est hoc demonstra
 to for. ergo qualitercumq; ipsa significat ita
 tu scis esse sed i. la significat qd hoc est for. er
 go tu scis ita esse et ultra tu scis ita esse qd h
 est for. ergo tu scis qd hoc est for. et scis hanc
 propositionem hoc est for. significare preci
 se qd hoc est for. ex quo sequitur qd tu scis il
 lam. Quarto sic ista consequentia est sci
 ta a te hoc est homo. ergo hoc e homo sem
 per eodem demonstrato et aliquo casu pos
 sibili posito est antecedens dubium et conse
 quens negandum ergo regula falsa tenet co
 sequentia cum prima parte antecedentis. et
 secunda probatur et ponatur qd tu scias qd
 demonstratur per ly hoc in ista propositio
 ne hoc est homo et scias qd ista propositio h
 est homo precise significat sicut termini pre
 tendunt et qd aliquid scias esse hominem et
 nihil dubitas esse hominem quo stante pa
 tet qd ista propositio hoc est homo que e an
 tecedens e dubia qd probatur sic ipsa est in
 pertinens et extra casum dubitanda ergo et

in casu. Clara est consequentia et assumptum
 probatur quia ipsa no sequitur ex casu nec
 ipsi repugnat. ergo est in pertinens tenet con
 sequentia assumptum arguitur quoniam pro
 posita tibi ista hoc est homo in casu isto ip
 sa non est concedenda cum non sequatur tu
 scis quid demonstratur per subiectum hui
 us propositionis hoc est homo et scis qd ista
 significat iuxta compositionem suorum termi
 norum ergo tu scis qd hoc est homo seu ista
 est scita a te et qd ista non sit repugnans. pa
 tet de se in casu et no est dubia quia per ca
 sum efficiatur dubia sed quia in rei verita
 te est dubia in casu et extra casum. tertia ps
 antecedentis probatur scilicet qd consequens
 sit negandum quoniam ista propositio hoc
 est homo que est consequens non est conce
 denda. ut patet nec credenda neq; distingue
 da ut clarum est in casu ergo dubitanda ut
 neganda non dubitanda ergo neganda qd
 non sit dubitanda probatur sic illa est con
 cedenda ergo non dubitanda tenet conseque
 tia assumptum probatur quoniam ipsa est
 scita non repugnans in casu isto qd arguitur
 sic tu scis quid demonstratur per ly hoc in
 ista propositione hoc est homo et aliquid
 scis esse hominem et nihil dubitas esse ho
 minem ergo istud demonstratum scis e ho
 minem vel scis esse non hominem si scias h
 demonstratum esse hominem et scis ista
 propositionem sic significare precise sequit
 qd tu scis istam. si autem scias istud demon
 stratum esse non hominem et scias hac p
 positionem significare hoc esse hominem se
 quitur qd tu non scis illam seu qd tu scis illa
 esse falsam. et ita patet qd consequens illud
 est negandum et per ista duo argumeta p
 cipalia nunc facta possemus probare qd id e
 est alicui scitum et dubium. Ultimo sic con
 tra regulam arguitur ista consequentia est
 scita. Omnis rex loquitur iste est rex et

go iste loquitur et antecedens est dubitandus
 quoniam quelibet pars est dubitanda et nul
 la alteri contradicit et tamen consequens est ne
 gandus dato quod per ly iste demonstrat for.
 qui sit tacens coram te. In oppositum est
 magister in littera probans istas regulas ve
 ras esse sic si regule non sunt vere fiet oppo
 situm consequentis regule cum antecedente. sc.
 quod consequentia sit scita et antecedens sit dubi
 us et consequens negandus. et arguo sic conse
 quens est negandum ergo aut quia falsum sci
 tum esse falsum non sequens aut quia repu
 gnans si primum. ergo et antecedens esset fal
 sum non sequens ergo esset negandum et non
 dubitandum. Si secundum ergo et antecedens
 esset negandum quia repugnans quoniam cuius
 quod repugnat consequens alicuius consequentie
 de forma eadem repugnat antecedens eiusdem.
 Potest etiam aliter probari regula sic conse
 quens est negandum et consequentia cecidenda quia
 scita ergo et antecedens est negandum tenet co
 sequentia per sextam regulam. Ex probatione hu
 ius sequitur. xvi. regule que est si aliqua conse
 quentia est scita ab aliquo et contrarium est ab eo
 dem negandum autem eiusdem non est ab eodem
 dubitandum non tamen valet iste modus ar
 guendi inquit magister. vbi ista consequentia
 est scita a te et antecedens est tibi dubium. er
 go consequens non est a te negandum ut depo
 sita tibi hac. Papa sedet a te admissa tunc
 ista consequentia est scita a te papa sedet ergo
 papa sedet et antecedens est tibi dubium et ta
 men consequens est a te negandum quia de
 positum. Circa secundum articulum est. pri
 mo notandum quod tria requirunt ad hoc quod ali
 qua propositio sit scita. Primo de sensu co
 posito quod sciam qualiter illa primo et princi
 paliter significat et ideo ista Antropos est ho
 mo non est scita quia non scitur a me quali
 ter ista principaliter significat. Secundo req
 ritur quod sicut illa primo et principaliter signi

ficat. ita scia esse et scia illa significare. et ita
 ista propositio hoc est verum posito quod conuer
 tatur cum vero istorum contradictoriorum rex
 sedet et nullus rex sedet mihi. Dubiorum est mi
 hi dubia ubi etiam in eodem casu nescire quod
 illorum esset verum quoniam qualitercumque illa
 primo et principaliter significat ita dubito
 esse et per consequens illa non est scita a me.
 Et etiam ista propositio rex sedet est mihi
 dubia dato quod nescirem regem sedere sed be
 ne scirem illam sic significare. et de illa con
 siderarem. tertio requiritur quod non repugnet
 illam sciri ut sunt ista hoc est non scitum hoc
 non est scitum se ipsis demonstratis signifi
 cantibus precise iuxta compositionem suorum
 terminorum et omnes alie asserentes se ipsis
 esse nescitas ut declaratum est in materia in
 solubilium. Secundo notandum iuxta do
 ctrinam Desbieri in quinto principali sui per
 mi sophismatis quod propositio dubia quinque
 modis dicitur primo quia de sensu diuiso
 sicut illa principaliter significat ita dubito
 esse ut de ista propositione hoc est verum
 que est mihi dubia. secundo quia de sensu co
 posito dubito an ita sit totaliter sicut illa pri
 mo et principaliter significat sicut est ista pa
 pa sedet dato quod scia illam significare iuxta
 compositionem suorum terminorum papam se
 dere et considerem de illa. tertio quia ex re
 flexione dubia dicitur ut ista hoc est dubi
 us se ipsa demonstrata. quarto quia nescitur
 quid illa primo et principaliter significat ut
 ista hoc est homo non facta mentione quid
 demonstratur per ly hoc et de isto. quarto
 modo fecit mentionem Desbierus in quarto
 casu principali in suo de scire et dubitare
 ubi vult quod illa propositio hoc est for. est ti
 bi dubia ubi scirem quod ly hoc demonstrat
 for. vel pla. coram te existentibus. nescires
 tamen an esset for. vel pla. illud quod demonstra
 tur. quinto dicitur dubia quia dubitatur an sit

sequens vel repugnans ut est ista hoc est soz.
posito qd soz. sit corā oculis tuis quez cogno
scas ⁊ scias esse soz. ⁊ te aduertente oculos
in alia partem discedat soz. ⁊ accedat vnus
per omnia similis soz. qz si pponat hoc est
soz. est dubitanda cū nescias ipsaz repugna
re aut sequi exposito eo qd est facta eviden
tia in oppositū faciens dubitare illam pro
positionem hoc est soz.

Tertio notandū est qd illa descriptio de
scire rerum contingentū quaz supponit ma
gister in littera ⁊ Desberus in suo de scire
⁊ dubitare nō est sufficiens nisi addatur il
la particula qd notitia seu euidētia per quaz
scio sic esse vel sic nō sit falsa seu non sit eui
dentia opposita mee credulitati vel sub a
liis verbis qd idē est. s. qd in credendo sic eē
vel sic non sim deceptus ⁊ hoc credo Des
berus forsitā intellexisse in tali descriptio
ne. ratio quare nō est sufficiens sine illa par
ticula est quoniam si ponatur qd tu credas
firmiter pla. currere ante oculos tuos sit ta
men pla. rome currens et ille qui est ante te
sit soz. currens quem firmiter credas eē pla
to. patet qd tu non scis pla. currere cum eui
dentia quam habes de plato. currēte sit fal
sa cum istū sic currentem ante te credas esse
pla. ⁊ non est. Tū etiam quia illā currentes
rome credis non esse pla. tamen est pla. ut
patet in casu imo nullam euidētiā habes
de plato. currente ⁊ tamen credis firmiter
absq; excitatiōe pla. currere ⁊ ita est qd pla.
currat. Quarto notandū est qd triplex ē
significatiō propositionis. primum est signi
ficatum totale seu primariū ⁊ adequatum.
secundū est parziale seu primariū ⁊ adequa
tū ptis. Aliud est assertiuū seu secundariū ⁊
de his omnibus fecit mentionem Desber⁹
in responsione secundi casus principalis in
suo de scibili ⁊ dubio vbi dicit qd est impossi
bile qd illa propositio hoc est hoc precise sig

nificat qd hoc est hoc vbi scias aliquid de
monstrari quoniam inquit ipse si ipsa signi
ficat qd hoc est hoc etiam significat qd hoc ē
⁊ etiam qd soz. est ⁊ qd hoc est soz. ⁊ qd hoc
est homo. In quibus propositionibus facit
Thiber. mentionem de illis tribus significa
tis adductis. Nam in prima ⁊ secunda loq
tur de significato totali ⁊ partiali. In a
liis vero propositionibus de assertiuo et se
cundario ⁊ dicit qd nunq; d; admitti qd
aliqua propositio significat precise sic esse
vel sic ⁊ qd illa non significet aliter esse vbi
aduerte qd ipse intelligit qd aliqua propo
sitiō significet sic esse vel sic primariā ⁊ ad
equatē seu summū significatū totale ⁊ tamē
nō significet aliter esse assertiue ut secundarie.
⁊ omnia alia partialia significata que in ip
sa includuntur ⁊ illud qd cōmuniter dicit
qd propositio significat precise sic esse. vel
sic intelligitur qd propositio significet primo
⁊ principaliter ⁊ non aliter significet primo
⁊ principaliter. sed bene alio modo scilicet
partialiter ⁊ assertiue ut supra dictum est ⁊
iuxta hoc colligit qd iste termin⁹ precise dupli
citer in aliqua propositione accipi potest p
mo stricto ⁊ sic est sensus qd talis propositio
ut puta hoc est hoc significat precise hoc eē
hoc ⁊ non aliud. secundo modo summitur
precise id est primo ⁊ principaliter ⁊ ita cō
muniter accipitur. ⁊ ita propositio hoc est
hoc significat primo ⁊ principaliter hoc eē
hoc. si primo modo sumitur ly precise non
admittatur sic nec aliqua alia ppositio di
cit Thiber. ē suo de scire ⁊ dubitare poreft
sic significare precise sed bene summando ly
precise secundo modo.

Ultimo notandum qd ad omne sequens
scitum esse sequens ⁊ ad omne intellectum ē
Respondendum per hoc verbum concedo
⁊ ad omne repugnans scitum esse repugnans
⁊ intellectum est respondendum per hoc ver
E iij

buz nego. Et a I omne impertinens est respō
 dendum secundum sui qualitatē. Non ta
 men valet ista consequentia . a . est imperti
 nens. ergo non est dubitanda nisi quia du
 bia ubi aduerte q̄ aliqua propositio dici
 tur dubitanda aut quia dubia aut quia cō
 uertitur cum propositione dubitanda. ⁊ hoc
 sufficit q̄ ad ipsam respondeatur secundū
 sui qualitatē ⁊ per hoc soluitur motuum
 quorundam credentium concludere Pau.
 perg. His sic anotatis adduco aliquas cō
 clusiones viles circa presentem doctrinam.
 Prima aliqua est propositio quam scio es
 se veram ⁊ tamen illa non est scita a me sed
 scio q̄ illa est mihi dubia probatur conclu
 sio illa tanquā possibilis ponatur q̄ illa p
 positio hoc est verū conuertatur cum vero
 istorum contradictoriorum rex sedet ⁊ nul
 lus rex sedet ⁊ scias bene illam sic conuerti
 quo stante patet q̄ ista hoc est verum est tibi
 dubia ⁊ scis q̄ illa est tibi dubia quoniam
 a3 tu scis q̄ illa significat primo ⁊ principa
 liter sicut tu dubitas esse ergo scis q̄ illa est
 tibi dubia ⁊ q̄ tu scias illam esse veram pa
 ter quoniam scis illam conuerti cū propo
 sitione vera. Et aliter etiam probari potest
 sic adducta conclusio ponatur q̄ illa propo
 sitio que est vera de illis duobus contradic
 torijs significat se ipsam esse veram ⁊ ultra
 hoc sicut illa solet communiter significare ⁊
 addatur huic totus casus assumptus in pri
 ma probatione tunc arguitur sic tu scis istā
 esse veram hoc est verum quoniam scis eaz
 conuerti cum vero ⁊ ista est tibi dubia quo
 niam sicut ista primo ⁊ principaliter signifi
 cat ita tu dubitas esse ergo illa nō est scita a
 te. Clara est omnis consequentia ⁊ antecedēs
 expresse habetur in casu ⁊ etiam posset pro
 bari quia si illa non est tibi dubia ⁊ de illa
 consideras vt suppono. ergo illa est scita a
 te. ergo scis eius adequatum significatum.

q̄ quidem scis adequate significari per ip
 sam ⁊ hoc repugnat casui quare ⁊c.

Secunda conclusio est ista scis aliquā
 propositionem esse veram quam nescis esse
 veram probatur conclusio ponatur q̄ scias
 a propositionem esse contradictoriā verum
 istorum duorum. rex sedet vel nullus rex se
 det. nescias tamen q̄ istorum sit verū nec q̄
 istorum determinate sit. a. quo stante patet.
 prima p̄ conclusionis quoniam hec propositio
 est scita a te. a. est verum istorū contradicto
 riorum tibi dubiorū que sic adequate signi
 ficat. ergo hec propositio est scita a te. a. est
 verum ergo scis hanc propositionem. a. est
 verum ⁊ per consequens scis aliquam pro
 positionem esse veram. secunda pars cōclu
 sionis probatur quoniam neutrum istorum
 rex sedet vel nullus rex sedet scis esse veraz
 imo quamlibet istorum scis esse tibi dubiā
 ⁊ scis bene q̄ . a. est altera istorum ⁊ q̄ alī
 qua istorum que est vera est. a. ergo. a. scis
 esse tibi dubium ⁊ . a. nescis esse verū ⁊ ita
 patet conclusio manifesta. Ex quibus in
 fertur hanc consequentiam non valere scili
 cet omnem propositionem quā scis esse ve
 ram scis. sed scis. a. propositionem esse ve
 ram. ergo. a. propositionem scis. patet quo
 niam arguitur a sensu cōposito ad diuisiū
 in terminis complexis qui duo sensus om
 nino sunt impertinentes. Sed contra alterā
 istorum scis esse veram demonstratis illis
 contradictorijs rex sedet vel nullus rex sedet
 in casu supra posito. sed. a. scis esse alteram
 istorum. ergo. a. scis esse verū q̄ est contra
 casum. Respondetur negando antecedens
 in casu illo pro prima parte vt declaratum
 est superius. Infertur secundo hanc aliam
 consequentiam non valere. scio. a. propositi
 onem ⁊ considero nunquid ita sit totaliter
 sicut illa significat. ergo scio q̄ ita est totali

ter sicut illa significat. sed illa significat qđ hoc est sortes. ergo scio qđ hoc est sortes. vbi a. sit ista propositio hoc est hoc in casu su pra tertij argumenti principalis. sed oportet alteram premissarum esse in sensu cōposito vel secus conuertibili. vnde oportet addere istam propositionem in antecedente. Videlicet 7 scio qđ illa propositio sen q. a. significat qđ hoc est sortes. 7 tunc valet argumentum sed antecēdēs pro illa particula addita est negandum in illo casu. Infertur tertio qđ aliqua est propositio quam scio esse veram vel quam scio esse falsam 7 tamen illa non est scita a me. sed scio qđ illa est mihi dubia que conclusio est conclusionis scilicet qđ tu scis istam propositionem hoc est vēr conuerti. cum vero istoruz rex sedet vel nullus rex sedet &c. Illam tamen assero esse impossibilem in casu quarti argumenti principalis adducti ante oppositum. nec inconuenit eandē conclusionē aliquo casu esse possibilem altero impossibilem quam sententiam affirmat. Velberus in responsione ad quintum argumentum principale in suo de scire 7 dubitare.

Tertia conclusio est ista hoc est sor. demonstrato solum alio a sorte. probatur conclusio quoniam non valet illa consequentia hoc est sortes ergo non demonstratur solus aliud a sorte. quia posito qđ clas erit sor. 7 demonstretur solum aliud a sorte est. ita sicut significatur per antecedens 7 nō est ita sicut significatur per cōsequens. 7 ita ex opposito illius consequentis illius consequentie 7 antecēdēte fit vna copulatiua possibilis que est conclusio principaliter assumpta quare 7 cetera.

Quarta conclusio est ista que ponitur

tanquam possibilis. Omnis homo qui est albus currit 7 quilibet istorum sedet probatur. ponatur qđ sint decem homines albi qui currant 7 volo qđ clas isti efficiantur nigri 7 sedeant. 7 alij decem homines albi sint de nouo generati seu producti qui currant 7 patet conclusio quoniam clas erit verum dicere. omnis homo qui est albus currit 7 quilibet istorum sedet demonstratis istis qui nunc currunt. Ex quibus sequitur primo hanc consequentiam non valere solus sortes demonstratur. ergo hoc non est alb² demonstrato aliquo albo quia possibile est qđ aliquando erit ita sicut significatur per antecedens quando non erit ita sicut significatur per consequens ut posito qđ clas solum sor. demonstratur 7 tamen sit aliquod album. 7 ita stabit ista conclusio qđ solum sor. demonstratur 7 tamen hoc est album. Nec sequitur demonstratur solum sortes in ista propositione hoc est sortes. ergo hoc est sor. 7 hoc est quia non valet argumentum solum demonstratur tale vel tale. ergo hoc est tale vel tale. Sequitur secundo hanc aliaz consequentiam non valere demonstratur solum modo propositio similis huic hoc est falsum. ergo hoc non est falsum demonstrata illa propositione. hoc est falsum que seipsam significat. patet quoniam possibile est sic esse sicut per antecedens significatur. licet non sit sicut significatur per consequens. 7 ita stabit altera conclusio tanquam possibilis. v3 hoc est falsum demonstrando solum modo propositionem similem huic hoc est falsum.

Quinta cōclusio est ista aliqua propositio est dubitanda que non est dubia 7 cōuerso. prima ps conclusionis probatur. Nam si ponatur ista propositio homo est lapis conuerti cum hac dubitanda rex sedet

tunc illa homo est lapis non est dubia. et ta-
men est dubitanda. Item si illa deus est po-
natur conuerti cum ista dubitanda rex sedet
tunc illa deus est dubitanda et non est
dubia secunda pars conclusionis probatur. non
in casibus positus. illa rex sedet est dubia
et tamen non est dubitanda quoniam in pri-
mo conuertitur cum propositione neganda et in se-
cundo cum propositione concedenda ut patet.
Item secundo patet idem de propositione de-
posita in littera a. Strodo que est dubia
et tamen non est dubitanda quia deposita.
Item in propositione principalis argumenti
contra regulam inquit Strodo quod illud ante-
cedens sit a pla. dubitandum quod licet sit sibi
dubium tamen est ab eodem negandum quare
7c. Circa tertium articulum restat soluere ar-
gumenta principalia. Ad primum dicit
magister. primo de pla. dubitandum quod illa sor-
tes scit regem sedere. sit a pla. negandum quo-
niam dubito an sibi ponatur quod nullus rex se-
det an non et non dico. Inquit magister illa
non est ab eo neganda sed dico quod non est du-
bitanda et ita nego quod antecedens illud sit a
pla. dubitandum sed dico quod licet illud ante-
cedens sit sibi dubium tamen illud est ab eo-
dem negandum tanquam repugnans casui. et ita di-
co de me quod dum ponitur mihi iste casus nego
quod illud autem sit a me dubitandum concedo mihi
quod est mihi dubium quoadmodum tamen proponitur mi-
hi ista nullus rex sedet ego concedo ut sequens
ex casu. est enim pars copulatiua que est casus.
Nec est inconueniens quod concedam mihi dubium
ut sequens ex casu. Et si arguitur de sor. quod il-
lud antecedens est ab eo dubitandum et contra ne-
gandum. nego utrumque primum. primo quia neu-
tra pars antecedens est sibi dubia per casum
et nego secundum quia non sufficit ad hoc quod aliquid
quid sit negandum quod sit falsum et in pertinet
sed quod scitur esse falsum qualiter tamen non
scitur a sor. illud esse. scilicet sor. scit regem sedere. et

si queritur qualiter ergo respondendum est a
sor. ad illud antecedens et consequens dico quod
credendo et non credendo nec negando nec du-
bitando ut patet diffusius in suis obligatio-
nibus. Ad secundum argumentum responde-
tur negando quod antecedens illius consequentie
sit dubitandum et ad probationes nego argu-
mentum amisso casu et ratio quia oportet su-
plere antecedenti et quod tu scias ex illo antece-
dente non sequi aliquid falsum vel repugnans
alieni posito et admissio qualiter ibi non con-
tingit cum tu scias ex illo antecedente sequi
aliquid falsum vel aliquid repugnans casui cuius
oppositum requiritur scire ad hoc quod illa conse-
quentia sit neganda adducta in probando an-
tecedens illud esse dubitandum et ad hoc quod
antecedens illud vel aliquid aliud sit dubitan-
dum 7c. Ad tertium argumentum responde-
tur admittendo casum si ly precise sumitur
pro primo et principaliter ut supra exposi-
tum est et ad argumentum nego quod illa hoc est
sor. sit scita a me sed dico quod est mihi dubia.
et ad probationem nego quod ita sciam esse si-
cut illa precise significat et quod ita esse sciam si-
cut illa. primo et principaliter scio significa-
re quoniam illa primo et principaliter signifi-
cat hoc esse sor. et ita esse nescio et ad proba-
tionem cum arguitur hanc propositionem scio
hoc est hoc demonstrato sor. ergo qualiter
cumque illa significat ita scio esse seu esse scio quod
idem est et dicitur quod si sumatur ly qualitercumque
quod. i. primo et principaliter concedo consequen-
tiam. Si autem sumatur indifferenter pro quo
libet significato nego consequentiam quoniam
ego scio hanc propositionem nullus homo est
lapis et tamen non qualitercumque illa significat
ita scio esse cum sciam illam etiam significare homi-
nem esse et ultra cum infertur et illa significat
quod hoc est sor. ergo ita scio esse scilicet quod hoc
est sor. respondetur negando consequentiam
quoniam oportebat magis esse istam scilicet et illa si

significat primo et principaliter quod hoc est scio.
 que est neganda ut patet etc. Ad quartum
 argumentum respondetur amisso casu negando
 quod sciam illam propositionem hoc est homo vel
 quod sciam illam esse falsam et ad probationem ne-
 gando illam primam consequentiam. scilicet scio quod
 demonstratur per hoc etc. quoniam plures
 particule alie ad inferendum illud consequens
 requiruntur. unde sequitur tu scis quid demon-
 stratur per illam propositionem hoc est homo
 et nihil dubitas esse hominem et aliquid scis
 esse hominem et scis illam propositionem preci-
 se significare iuxta compositionem suorum termi-
 norum et nihil quod non est hoc credis esse hominem
 et sufficienter consideras an illud quod demonstra-
 tur sit homo vel non homo et scis illud demonstra-
 tum esse. ergo illud scis esse hominem vel illud
 scis esse non hominem et si diceret aliqua istarum
 particularum non concederet tanquam sequens
 quod illud demonstratum scio esse hominem vel
 illud scio esse non hominem. unde dato quod con-
 siderare an illa sit hoc vel non ad hoc possit
 esse quod siue limitatione credere illud esse ho-
 minem et si tunc non esset homo nec illud scirem
 esse hominem nec illud dubitare esse hominem
 nec non esse hominem. ideo sufficienter ponit pri-
 cula illa quod tu sufficienter consideres an illud
 sit hoc vel non quod nihil quod non est homo credas
 esse hominem qua concessa et ipsius contra tan-
 quam sequens negat. altera consequentia ulte-
 rius si arguitur. scilicet hoc scio esse hominem vel
 scio non esse hominem et scio quid demonstratur
 per hoc et quod illa propositio hoc est homo signifi-
 cat primo et principaliter iuxta positionem
 suorum terminorum ergo scio hanc hoc est homo vel
 scio hanc esse falsam. Nec sequitur quod sciam quod il-
 la propositio hoc est homo significat quod hoc est homo.
 unde quocumque demonstrato contra ista nulla est
 et scio quid demonstratur per hoc in hac pro-
 positione hoc est homo. ergo scio quod illa significat quod
 hoc est homo. Sed quod in casu posito illa est inper-

tinens dubia et extra casum dubitanda ideo
 concedo quod illa est mihi dubia et non quod hec se-
 quatur ex casu nego illam esse scitam a me.
 Sed contra illa propositio est tibi dubia ergo
 dubitas an ita sit totaliter sicut illa signifi-
 cat sed illa significat quod hoc est homo ergo et u-
 bitas an hoc sit hoc quod est contra casum. respon-
 detur negando utramque contra quoniam potest esse
 quod sciam quod ita est totaliter sicut. a. propo-
 sitio significat seu quod sciam illa esse veram et tamen
 illa est mihi dubia. unde non dubitat illa pro-
 positio quod suum significatum sit dubium. imo suum
 significatum est scitum cum eo ipso quod tu dubitas.
 an hoc sit hoc tu scis te dubitare et si scis quod
 hoc est hoc scis te scire sed ex hoc quod nescis
 qualiter ipsa primo et principaliter significat
 cum nescias quid demonstratur quoniam licet po-
 situm sit quod tu scias quod demonstratur per subiectum
 huius propositionis hoc est homo tamen in rei veri-
 tate tu scis quod tu nescis. Sed sequitur illa est mi-
 hi dubia et non asserit se esse dubiam ergo ita
 significat sicut dubio esse vel dubito an ita
 sit totaliter sicut illa significat. illa tamen contra non
 valet hec propositio est tibi dubia hoc est hoc
 quod scis ad equare significare ut termini ei-
 usdem pretendunt. ergo dubitas an hoc sit hoc
 quoniam autem est verum et contra falsum ubi contra teneat
 pluraliter seu in contra habeat respectum ad si-
 gnificatum et ubi per hoc tu demonstraris sed
 lateat te. ubi adverte quod quis in illo casu illa
 propositio hoc est homo significet quod hoc est homo non tamen
 scio quod illa sic significet. 3do concedo in illo ca-
 su quod illa est mihi dubia hoc est homo et nego
 quod hoc est homo sit mihi dubium eodem
 demonstrato sed scio quod hoc est homo vel quod
 hoc non est homo et ad quamlibet istarum
 Respondendum est dubitatione cum proponitur
 ut sunt iste scio quod hoc est homo scio quod hoc
 non est homo dubito quod hoc est homo dubi-
 to quod hoc non est homo et huiusmodi qui-
 bus propositionibus. Respondendum est

Dubie si in sensu m.āi. i. pro ipsis propo-
sitionibus accipiantur et non in sensu persona-
li. i. pro ipsis significatis. unde qualibet ista-
rum propositionum scio quod hoc est ho-
mo dubito q. hoc est homo et huiusmodi si
tamen significat aliqua istarū sicut ego du-
bito esse sed sicut ego scio esse vel sicut scio
non esse imo earū significata sunt scita quia
eo ipso q. tu dubitas an hoc sit homo quo-
cumq. demonstrato tu scis te dubitare et si sc-
as hoc esse hominē tu scis te scire sed tales
propositiones dubito vt declarātū ē supra

Ad vltimum argumentū respondetur ne-
gando q. antecedens illius consequentię sit
dubitandū imo est negandū cum ex ipso sci-
as sequi aliquod negandū. Et nō sequitur q.
libet pars antecedentis est dubitanda ergo
totū antecedēs est dubitandū vt patet in il-
la consequentiā rex sedet et nullus rex se-
det ergo rex sedet et etiam de consequentiā
habita in casu argumenti.

Consequēter moueo de quattuor
sequentibus regulis vnica questio-
nem quoniam in simal quo incide-
re videntur. nunquid sint vere arguitur q.
non. Primo contra regulā duobus me-
dijs. primo sit nam capra illa propositiōe
filius est sequitur q. suus pater vel sua ma-
ter est et ex illa sequitur q. suus filius vel sua
filia est. ergo a primo per regulā sequitur si
lius est ergo suus filius vel sua filia est. se-
cundo sic verū antecedit ad verū vel falsū
et verum vel falsum antecedit ad falsum et
tamen verum nō antecedit ad falsum ergo
regula falsa. clara est consequētia cum pria
parte antecedētis et secūda probatur sic fal-
sum antecedit ad falsum ergo verū vel fal-
sum antecedit ad falsum tenet consequētia
quoniam quicquid est falsum est verū vel
falsum vt patet. ij. tra. xviij. regulā dupli-

citer arguitur. primo sic et formo illam cōse-
quentiam. b. lignum corrumpebat ergo il-
lud impossibile est esse que est bona. vt pa-
tet et cum antecedeat stat illa propositio ali-
q. animal erit et tamen illa non stat cū con-
sequente illa enim est impossibilis aliq. ani-
mal erit et illud impossibile est esse. secundo
sic contra eandem regulam arguitur. Aliq.
est propositio que stat cum qualibet singu-
lari alicuius vniuersalis et cuiuslibet supposi-
to sibi correspondet sua singularis que tamē
non stat cum vniuersali tali ergo regula fal-
sa tenet consequētia quia omnes singulares
sic accepte sunt debitū antecedēs ad inferē-
dum talem vniuersalē. Assumptū patet d. il-
la ppositione aliquis homo est que stat cū
qualibet tali singulari pla. est ille sor. est ille
et hmoi que tamen nō stat cū vniuersali illa
quolibet hō est ille que est vniuersalis illarū
singulariū vt patet. unde illa est impossibi-
lis quilibet homo est et aliquis homo ē ille.

In oppositū est Strodus in littera pro-
bans eas regulas veras esse. xvij. regule. p-
bationē nō adducit cū in quinta probatiōe
ipsius clara habeat declaratio ex qua etiā
veritas. xvij. regule innotescit. Ex quib. re-
gulis infert Strodus hoc correlarium q. in
quibus modis nō variatis quādo arguit
a primo ad vltimū si cōte intermedie sūt bo-
ne et formales et vltia opposita ex primo an-
tecedēte et vltio cōte erit bona et formal vt
si ex. a. sequit. b. et ex. b. c. et ex. c. sequit. d.
ergo ex. a. sequit. d. semp intelligēdo forma-
liter. sed cōtra ex. a. sequit. b. et ex. b. sequit
c. et tamē ex. a. nō seqt. c. ergo correlariū fal-
sum t3 cōa et aīs. p. qlibet pte oñdit pōsito
q. a. sit illa tu es albus. b. vero sit illa tu es
albus vel homo est lapis et tu non es albus
c. illa homo est lapis et patet q. ex. a. sequi-
tur. b. quoniam. b. sequitur ex. a. tanquā a
parte disiunctiue ad totam disiunctiuam et

c. sequitur ex. b. tanquā a disiunctiua affirmatiua cum destructione vnius partis sup alteram prem et tamen non sequitur. c. ex. a. Respondetur q̄ consequens prime cōsequētie potest teneri coplatiue et disiunctiue. si p̄mo modo tenetur scilicet coplatiue cōsequētia illa nihil valet sed si teneatur disiunctiue tunc valet bene prima consequentia sed non secunda. cum vero dicitur q̄ arguitur a disiunctiua cum destructione et c. Dico q̄ illa regula est aliter intelligēda vt supra in supposito et correlarijs expositum est et si dicitur volo q̄ teneatur postea illud consequens cū sit antecedens in secunda consequētia coplatiue. Dico q̄ tunc essent variate medie et nō argueretur per regulā quare et c. Decima vero regula sic probatur a magistro stet oppositum consequentis regule cum antecedente si regula non est vera et sit antecedens consequentia bona. a. consequens vero. b. et c. sit illud q̄ stat cum. a. et non cum. b. et arguitur sic. c. est cōpossibile. a. ergo stat esse sicut p̄ ipsa significatur. ponat ergo inesse et arguitur sic. ita est sicut per. a. significatur et b. lequitur ex. a. per casum vt concessum est. ergo est ita sicut per. b. adequate significatur. Clara est consequētia per primam regulā tunc sic ita est sicut per. b. significatur. et ita est sicut per. c. significatur. ergo. b. et c. sunt vera et per consequēs cōpossibilia q̄ ē oppositum assumpti.

Circa secundū articulū est primo notandum q̄ ille modus arguendū nō valet. scilicet illa consequētia est bona ergo quicquid stat cū antecedente stat cum consequēte eiusdē quoniam ex consequente illo sequitur q̄ aliquid stat cum antecedente. tunc vbi consequentia esset bona et antecedēs eiusdē esset impossibile nihil staret cum antecedēte et etiā vbi non esset nisi antecedens et consequens et nō alie propositiones tūc nulla alia propositio.

stat cum antecedente ab ipso consequente nec aliqua stat cum consequente alia ab antecedente. Secūdo notandū est q̄ illa consequentia non valet v3 oppositum consequentis. a. consequētie non potest stare cum antecedente. ergo. a. consequentia est bona pbat̄ur quoniam capta ista consequētia. hec cōsequētia est bona ergo homo est lapis vbi per ly hoc demonstratur ipse met consequētia patet q̄ oppositum consequētis non potest stare cum antecedēte. cū antecedens sit impossibile et tamen consequētia non valet. nam si antecedēs esset possibile ergo et consequens esset possibile q̄ falsū sed oportet sic arguere oppositum consequētis. a. consequētiā repugnat antecedēti et ad ipsam cōsequētiā esse bonā non sequitur ipsam esse malā ergo. a. consequētia est bona sed secūda p̄ antecedētis est falsa. in consequētia superi^{or} nunc habita. Nam sequitur si a consequētia est bona et antecedēs eiusdē sic p̄cesse significat vt suppono ergo antecedēs est verū tūc sic antecedēs. a. consequētie est verū et consequens falsum ergo. a. consequentia nō est bona quare et c. Tercio notandū est q̄ idem est dicere corpus esse albu antecedit ad hominem esse albu et dicere corpus est albu ergo homo est albu. et ideo p̄ia est falsa sicut et secūda et si arguitur contra sōz. esse albu antecedit ad hominē esse albu ergo corpus esse albu antecedit ad hominem esse albu negetur consequentia. Aliqui vero volentes veritatī contradicere sic arguunt illa singulis est vera. scilicet hoc corpus ē albu antecedit ad hominē esse albu demonstrato sōz. et sua indiffinita est ergo sua indiffinita est vera. hec. scilicet. corpus esse albu antecedit ad hominē esse albu ē. n. regula q̄ si a singularis ē vera et indefinita sit q̄ indefinita ēt sit vera rīdet̄ cōcedēda regulā et vltariū nego hāc cōiam. scilicet h. corp^{us} ē albu de

monstrato soz. antecedit ad hominem esse album ergo corpus esse album antecedit ad hominem esse album. arguitur enim in prima ab inferiori ad suum superius et in secunda a superiori ad suum inferius. Et ultra admiror quare isti velint hanc propositionem hoc corpus esse album antecedit ad hominem esse album esse singulare istius corpus esse album antecedit ad hominem esse album cum qualibet illarum equivalet uni hypothetice rationali. licet bene illa hoc corpus est album sit singularis istius corpus est album que est sua indefinita non autem alia.

Quarto notandum est quod aliquae sunt singulares que proprie in voce vel in scripto non habent aliquam universalem ut sunt ista videlicet iste homo demonstrato soz. et iste homo demonstrato plato. et iste homo est iste homo demonstrato in prima cice. et in secunda petro in mente autem inferunt hanc universalem omnis homo est alius a se. Item iste singulares iste homo demonstrando soz. est iste homo demonstrando eundem soz. et iste homo demonstrando Cice. est iste homo demonstrato eodem semper in subiecto et in predicato non habent aliquam universalem proprie in voce vel in scripto sed in conceptu inferunt hanc universalem omnis homo est ipse met. Singulares vero quas adducit Boetius in principio probationis primi sophismatis. possunt multipliciter considerari. primo namque si per subiecta illarum singularium semper idem homo demonstratur et per predicata diversi tunc tales singulares inferunt hanc propositionem cum debito medio. iste homo ut puta soz. vel aliquis aliter determinate est omnis homo. Si vero e converso scilicet per predicata talium singularium idem semper demonstratur ut puta soz. et per subiecta diversi homines demonstrantur tunc tales singulares. iste homo est iste

homo est et iste homo est iste homo et sic de singulis inferunt hanc universalem omnis homo est iste homo.

Circa tertium articulum restat respondere ad argumenta.

Ad primum dicitur secundum Strodam quod illa regula non tenet cum terminis relativis universaliiter nisi continuo remaneat relatio. ad idem qualiter ibi in argumento non contingit et ratio quoniam variatur consequentia seu consequens per diversam acceptionem relativi. Nam ly suus et ly sua refert in ultima consequentia antecedens primum scilicet hunc filium et in penultima refert patrem et matrem. Circa quod sciendum est quod relativum reciprocum semper refert antecedens suum simpliciter et non cum aliquo respectu ubi antecedens sit terminus discretus ut dicendo iste homo videt se non plus significat talis propositio quas iste homo puta soz. videt se ubi autem antecedens est terminus communis refert in comparatione ad sua supposita ut dicendo omnis homo videt se ly se stat confuse distributive mobiliter ratione signi universalis et refert ly homo non simpliciter sed per respectum ad supposita distributive ut soz. videt se plato videt se et huiusmodi. Relativum autem existens in eadem cathgorica cum suo antecedente si non sit reciprocum si additur immediate suo antecedenti refert antecedens simpliciter et eodem modo supponit sicut suum antecedens. Exemplum ut aliquis homo qui currit movetur. ly qui refert ly hominem simpliciter et supponit determinate sicut suum antecedens. Item dicendo quilibet homo qui currit movetur ly qui supponit distributive sicut et antecedens. Si autem relativum non reciprocum addatur immediate suo antecedenti et non immediate tunc refert ipsum ante in comparatione ad predicatum ut soz. currit qui movetur ly qui refert ly soz.

in respectu ad ly currens supponit tamen
semper eodem modo sicut antecedens. dū
modo antecedens supponat discrete vel de
terminate et non sit ibi aliquod signum di
stribuens sicut dicendo quilibet homo cur
rit qui mouetur ubi ly qui supponit distri
butiue sicut etiam et suum antecedens. non
tamen refert solummodo antecedens sed ante
cedens in respectu ad predicatum. Si autē
tale relatiuum sit in diuersa categorica.
tunc sequitur naturā signi vel situs in sup
positione et hoc etiam seruat in categorica
sed in ppothetica refert antecedens in respe
ctu ad totam compositionē antecedētis ut
dicēdo aliquis homo ē latro et tu es ille ly
ille nō refert solū ly homo sed ly aliquis ho
mo qui est latro et ista etiā est sententia hes
beri qui tamē nō vult q̄ relatiuū supponat
confusius quā suū antecedēs sed bene limi
tatiū. secūda autē opinio quāz ipse addu
cit in tractatu de relatiuis et in secūdo prin
cipali primi sophismatis tenet oppositū. s.
q̄ relatiuū supponit confusius q̄ suū antece
dens sū naturā sui signi vel situs ut dicē
do aliquis homo est et quilibet homo est il
le ly ille stat confuse tñ. Itē aliquis homo
est et nullus homo est ille supponit ly ille di
stributiue quā opī. visus est tenere Desb.
in secūdo principali primi sophismatis ve
rum tamē in tractatu relatiuorū aliā assum
psit opinione que sua est q̄ relatiuū potest
confusius supponere quā suū antecedens
quā imituntur moderni ut pau. venetus et
pau. perg. et alij. vnde relatiuū antecedentis
substantie ppothetice relatum stat sicut suū
antecedens sed magis limitate nisi antece
dens supponat confuse tantū. quare tunc re
latiū non solū stat magis limitate sed de
termine. vnde in illa aliquis homo est et
tu es ille ly ille stat determinate sicut suū
antecedens sed magis limitate quia refert
antecedens in respectu ad totam compositi

onem antecedentis. Sed dicendo omis ho
mo est animal et illud ē rationale significat
secūda pars q̄ illud animal q̄ est omnis ho
mo est rationale q̄ ē falsum ut patet et hoc
est q̄ relatiuum stat confuse tantū et antecedēs
determinate.

Ad secundū arg. principale respondetur
negando consequentiā. oportet enim adde
re in antecedente et idem verū vel falsum q̄
sequebatur ex vero antecedit ad falsum. er
go et. sed hoc negatur quia non idēz nume
ro verū vel falsū q̄ sequebatur ex vero an
tecedit ad falsum sed aliud quoniam illud ve
rum vel falsum q̄ sequebatur ex vero ē ve
rum et illud verū vel falsū q̄ antecedit ad
falsum est falsum et quare non est idem verū
vel falsum q̄ sequitur ex vero q̄ antecedit
ad falsum ergo et.

Ad tertium arg. principale respondetur
inquit Strodo sicut in proximo argumen
to precedenti contra .xviij. regulam adduc
tam q̄ si relatiuū referatur continuo eodē
modo ad idem concedendū ē illud bene sta
re q̄ animal erit et impossibile ē illud esse de
monstrando vel referendo lignū corruptū
per ly illud sed si variatur relatio non opor
tet tenere per regulam.

Ad quartum respondetur dupliciter a
Strodo. primo sic q̄ licet illa propositio a
liquis homo est sic cum omnibus singulari
bus illius vniuersalis quilibet homo est ille
diuisim non tamen coniunctim q̄ requirit
ad hoc q̄ improbatnr regula quāuis enim
iste sint vere aliquis homo est et iste homo
ē iste et aliquis homo ē et iste homo ē ille de
monstrando alium simul tamen capiēdo
singulares hec ē falsa aliquis homo ē et iste
homo ē iste et iste demonstrando aliū. Vel
potest aliter responderi q̄ quādo singulares
capiunt diuisim nō sunt alicui⁹ vltis qz con
tinuo variat⁹ predicatū p diuersam relatio
nē. S; contra quilibz singularis h⁹ vltis quilibz hō

est ille est vera cum iste aliquis homo est et
 cuilibet supposito subiecti correspondet. ergo
 7c. tenet consequentia et antecedens probatur
 sic iste omnes sunt vere aliquis homo est et
 iste homo est demonstrato 7c. est iste et aliquis
 homo est et ille homo demonstrato pla. est
 ille et sic de singulis. ergo illa vniuersalis est
 vera cum prima parte illius copulatiue. Nam
 sequitur optime aliquis homo est ille et sic
 de singulis ergo aliquis homo est et quilibet
 homo est ille respondet negando illam conse-
 quentiam. scilicet aliquis homo est et ille homo demo-
 strando 7c. est ille et aliquis homo est et ille
 homo demonstrato pla. est ille et sic de sin-
 gulis ergo 7c. quoniam sub termino communi distri-
 buto mobiliter respectu termini stantis de
 terminante oportet fieri inductionem in ordine ad
 singulares illius vniuersalis mediante hoc
 termino idem addito termino stantis deter-
 minante vel addito relativo referenti eundem
 terminum. exemplum primi aliquis homo est et
 iste demonstrato 7c. est ille et idem aliquis
 homo est et ille est ille et sic de singulis semper
 addendo ly idem omnibus talibus propo-
 sitionibus excepta prima. exemplum secundi
 aliquis homo est et ille homo demonstan-
 do 7c. est ille et aliquis homo est et iste homo est
 ille idem et aliquis homo est et ille homo est
 et sic de singulis et ita consequentia
 est bona sed semper eodem modo antecedens
 est falsum sicut et consequens. Posset etiam
 aliter induci secundum doctrinam. Describi in trac-
 tatu de relativis aliquis homo est et iste ho-
 mo est ille demonstrato 7c. et iste homo est
 ille demonstrato pla. et iste homo est ille de-
 monstrato Lice. et sic de singulis ergo 7c.
 sed cum similiter antecedens est falsum ut prius.
 Et si queritur quid sequitur ex illis sin-
 gularibus superius assignatis vbi aliquis ho-
 mo est et iste homo est ille et aliquis homo
 est et iste homo est ille et sic de singulis. Re-
 spondetur quod proprie nihil sequitur possemus

tamen probabiliter tenere quod sequitur ista vni-
 uersalis. scilicet omnis homo est ipse met. Simi-
 liter dicitur de illa copulatiua que est falsa
 aliquis homo est et nullus est ille quoniam se-
 cunda pars significat quod aliquis homo qui est
 nullus homo est vel quod aliquis homo nullus
 homo est. licet enim si loco relativi debeat
 poni suum antecedens assumere propositiones
 de incognito modo loquendi et hoc ut salue-
 tur eadem supposita. et ista assumpta aliquis
 homo est et quilibet homo est ille est falsa. non
 enim significat quod quilibet homo est aliquis
 homo ita quod ly homo positum loco relativi
 stet confuse tamen quoniam tunc esset vera ut te-
 nuit secunda opinio de relativis sed signifi-
 cat quod aliquis homo qui est quilibet homo
 est quod est falsum.

Consequenter queritur nunquam.
 xxi. et xxij. regule sint vere et argu-
 itur quod non. ex. a. sequitur. b. et c. est
 contradictorium. b. et d. est contradictorium. a
 et tamen ex. c. non sequitur. d. ergo regula falsa
 tenet consequentiam et ponat quod a. sit ista tu es
 homo et b. sit ista tu non es asinus et c. sit
 ista tu es asinus. d. ista tu non es homo quo
 posito patet tota preter ultimam periculam que
 sic probatur. nam ex. c. sequitur. a. sed. d. est co-
 ntradictorium. a. ergo. d. repugnat. c. consequentia
 patet de se et per consequens cum. d. repugnat
 c. non sequitur ad. c. et probatur assumptum. scilicet quod
 ex. c. sequitur. a. nam sequitur tu es asinus.
 ergo tu es et ultra tu es. ergo tu es tu tu es
 tu ergo tu es iste homo te demonstrato ex quo se-
 quitur. ergo tu es homo tenet penultima consequen-
 tia ab uno convertibili ad reliquum vltima te-
 net ab inferiori ad suum superius.

Secundo sic et pono quod omnis homo qui
 est albus currit et nigri sedeant quo stante il-
 la consequentia est bona omnis homo qui est
 albus currit tu es homo ergo tu curris et ta-
 men ex opposito consequentis. nam inferat op-

positum antecedētis ergo regula falsa tenet consequētia cū secūda parte antecedētis qz nō sequit̃ tu nō curris ergo tu non es hō vel aliquis homo qui est albus nō currit cū oppositū consequētis stet cū antecedente prima pars antecedētis probat̃ .s. qz consequētia illa sit bona quoniam ista nō sunt simul possibilis .s. omnis homo qui est albus currit tu es hō et tu nō curris qz ex illa copulativa sequitur qz omnis homo qui ē albus currit. ex qua sequit̃ qz omnis hō est curres et ille est albus. cū ergo tu sis hō sequit̃ qz tu es homo albus curres tenet consequētia penultima per resolutionē relatiui in et. et ille illud. Nā a simili sequit̃ omnis hō currit qui mouet̃ ergo ois homo currit et ille mouet̃. Itē aliquis homo qui est alb⁹ currit ergo aliquis homo est albus et ille currit et hmoi tales.

Tertio sic illa consequētia est bona v3 tu qui es audiēs es audiens ergo tu es et tamē ex contradictorio consequētis nō infer̃ contradictoriū antecedētis. ergo regula falsa tenet consequētia cū prima pte aūtis et secūda probatur. nā non sequit̃ tu nō es ergo tu qui es audiens nō es audiēs cū antecedens sit possibile et consequēs impossibile vt patet.

Quarto sic illa consequētia est mala hoc non demonstrat̃. ergo hoc nō demonstratur vtrobiqz for. demonstrato et tamē ex contradictorio consequētis sequit̃ contradictoriū antecedētis. ergo regula falsa tenet consequētia cū minori de se et maior arguit̃ sic illa conuertibilis cū illa adducta est mala ergo et p̃ assumpta consequētia clara aūtis probat̃ de illa for. nō demonstrat̃ ergo hoc nō demonstratur vbi p̃ hoc demonstrat̃ for. Nāz posito qz nihil demonstrat̃ est aūtis verū et consequens falsum quoniam ponere ipsū consequēs esse verū est ponere ipsum et eius ptes esse et sic est ponere aliquid demonstrari cū subiectum talis consequētis sit pronomē demonstratiuū qz est falsum et vanū absqz demonstra

tionē vt vult Briscianus.

In oppositum est Stroodus probans regulas illas veras esse si. a. antecedēs. b. consequēs. c. contradictoriū ipsius. b. d. vero contradictoriū. a. tūc stet oppositū consequētis cū antecedente si regula nō est vera. .s. qz arguat̃ a contradictorio aūtis ad contradictoriū aūtis vt. a. c. ad ipsum. d. et sit cōtra bona de forma ab. a. ad. b. et qz consequētia non sit bona a. c. ad. d. ergo stat esse ita sicut adequatē significat per. c. et nō esse ita sicut adequatē significat per. d. ponat̃ inesse. et ita habemus qz. c. est verū et d. falsum. Ex quo sequitur qz. a. est verū et b. falsus tenet consequētia quoniam. a. est contradictoriū. d. et b. est contradictoriū. c. et ex hoc sequit̃ qz. b. nō sequitur ex. a. qz est oppositū concessi. Cōsimiliter probatur. xxij. regula. nam sit aliqua formalis consequētia cuius prima pmissa sit. a. secūda. b. concedo vero. c. et arguit̃ cū contradictorio consequētis cū ipso. b. ad contradictoriū u3. a. et non sit cōtra de forma. ergo. a. stabit cū. b. et cū contradictorio. c. ergo arguendo ab a. cū ipso. b. ad. c. nō valet consequētia cui⁹ oppositū inesse est et subdit magis qz iste regule sunt de vtilioribus quibus cognoscūt̃ alie cōne formales. nā sepe in arguendo volēdo pbare aliquā esse bonā cōnam sic arguimus ex opposito aūtis infer̃ oppositū antecedētis. ergo cōna est bona vel sic ex opposito aūtis cū altera pmissarū infer̃ oppositum alterius pmissae ergo consequētia est bona. Circa sim articulū est primo notandum qz ille modus arguendi nō valet. a. consequētia est bona. ergo ex opposito consequētis sequit̃ oppositū aūtis patet. nā posito qz non essent in mundo plures prepositi ones nisi aūtis et cōns tunc esset aūtis illius consequētie verū et cōns falsum nec sequit̃. a. cōna est bona ergo ex contradictorio aūtis cū altera pmissarū. sequitur oppositū alterius pmissae pp eandem causam.

Secundo notandū q̄ ex verbis magistri eligi in littera q̄ vniuersaliter quolibet im possibile includas cōtradictionē cuiuslibet alteri ppositiōi repugnat ⁊ quālibet inferi si cut ex tali sor. differt ab ente sequit̄ q̄ baculus stat in angulo ⁊ eidē repugnat. Nā sequitur sor. differt ab ente ergo sor. est ⁊ idē sor. res nō est ex qua sequit̄. ergo sor. est vel baculus stat in angulo ⁊ idē sor. nō est tenet cōsequētia ista inquit. Stodius quoniā p̄ia para copulatiue cōtis sequit̄ ex p̄ia p̄te aūtis vt a p̄te disiunctiue ad totā disiuncti uam ⁊ secūda sequit̄ ex secūda vt ab eodē ad idē. ergo totū cōtis stat cū toto aūte ⁊ ex toto aūte sequit̄ q̄ baculus stat in angulo. arguendo a disiunctiua cū cōtradictorio p̄i me p̄is ad s̄m ergo a p̄ia sequit̄ sor. differt ab ente ergo bacul⁹ stat in angulo ⁊ cōsequens repugnat aūti q̄ eius oppositū sequitur ex eodem aūte p̄ eadē mediā p̄ qua ip̄suz sequebat̄. Circa q̄ aduerte q̄ nō credo esse verū illud q̄ dicit magister. s. q̄ illa cōsequētia secūda in deductiōe facta sit de forma tenendo illud cōsequēs copulatiue vt ip̄se tenet quoniā oppositū cōtis illius cōsequētie est imaginabile stare cū aūte p̄pter possibilitatē vnius p̄is oppositi cōtis vt patet in tuenti ⁊ supra in sup̄positis declaratū est ⁊ alibi etiā. Nec credo q̄ hoc p̄suppositum sit vniuersaliter verū. s. a. sequit̄ ex. b. ⁊ c. sequitur ex. d. s̄m p̄ forma. ergo totū aggregatū ex. a. ⁊ c. sequit̄ simul ex. b. ⁊ d. dato q̄ a. sit ista. sor. est vel bacul⁹ stat in angulo. b. illa sor. est ⁊ c. sit ista sor. nō est. ⁊ d. illa eadem. s. sor. nō est illud aūte q̄ dicitur in arguendo in altera cōsequētia. s. a. disiunctiua cū cōtradictorio ⁊ c. intelligit̄ vt supra expressum est. s. a. copulatiua ⁊ q̄ illa fuerit etiā intentio magistri. patet quoniā si intelligeretur a disiunctiua ⁊ cum p̄initus illud idem dixit esse vnā copulatiuā incōsequēte secūde consequētie ergo sequit̄ q̄ non rec

ta deductio facta esset. Si post intelligeret disiunctiue teneri antecedens in tertia cōsequētia q̄ tunc essent variata mediā qualiter autem illa deducatur de p̄mo ad vltimum. s. baculus stat in angulo ex verbis eligi potest vt supra etiā manifestū fuit.

Tertio notandū q̄ quolibet istarū cōtax est bona de forma p̄ia. Si scis te esse lapidem tu nō scis te esse lapidē. secūda si sum lapis sum homo. tertia si sum lapis nō sum homo. quarta si t̄m pater est non t̄m pater ē p̄ia cōsequētia probat̄. nam antecedens implicat cōtradictionē formaliter ergo ex ip̄lo inferit̄ quolibet altera p̄positiō vel sic ⁊ melius deducat̄ tu scis te esse lapidē. ergo tu scis te esse ergo tu scis te ēē istū hoīem ergo tu scis te esse hoīem. ergo tu nō scis te ēē lapidem. Secūda sic deducit̄ si sum lapis sum ego. ergo sum iste homo me demonstra to. ergo sum hō. ergo a p̄mo si sum lapis sum homo. tertia cōsimiliter deduci potest. quarta vero sic deducit̄ si t̄m pater est pater est ergo filius est. ergo aliud a patre est. ergo nō t̄m pater est nec valet dicere q̄ tales non sunt de forma quoniā nō quolibet similis illis in forma tenet quoniā illud est volūtarie dictū ⁊ difficile esse contra aliquē impugnare volentem accipere talem fugam in respondendo dicendo semper cōsequēcias sibi adductas nō esse de forma quia quilibet sibi similis in forma tenet ⁊ de alijs cōsequētijs quas quis adduceret in probando tales consequēcias esse de forma.

Quarto notandū est q̄ illa bene stant simul. s. q̄ a. contradicat. b. ⁊ contra ⁊ tamē s. a. est verū significando p̄cise p̄marie sicut per ipsum significatur. b. est verū p̄bat̄ sit. a. ista. b. est verū ⁊ b. ista nullā. b. est verū significando p̄cise iuxta cōpositiōnem suorū terminorū sicut nūc significat cōtradictorio modo ⁊ arguo sic si. a. est verū ita est sicut per ipsum adequate significat̄

sed p ipsum adequate significat q. b. e. ve
 rū ergo. b. est vez. ergo si vnū contradic
 tōrium est vez sic significādo precise alterum
 contradicōriū est vez. Ex quo casu sequitur
 q. si. a. est verū sic significādo nullū. b. est ve
 rum patet quoniā. a. et b. sunt contradic
 tio mō significāria et pono q. vnū. b. sit oē.
 b. et sic patz q. talis non est admittend^o quo
 niam claudit insolubile simpliciter. Cir
 ca tertiu articulu restat respondere ad argu
 menta. Ad primū dicit magister q. non
 valet illa consequentia. d. repugnat ad. c. er
 go. d. non sequit^r ex. c. et cedit q. ex c. sequi
 tur. d. et tamen sibi repugnat et q. quodlibet
 impossibile includens cuilibet alicri ppositi
 tioni repugnat et quamlibet infert.

Ad secundū amisso casu dicit illā conse
 quentia primo factā non esse bonā et ad p
 bationem dico q. oppositū nris stat cū an
 tecedente et nego q. ex illa ppositione omis
 homo qui est albus currit sequat^r illa omis
 homo currit et ille est albus p quo nota q.
 arguendo a sensu pposito ad diuisum medi
 antibus terminis relatiuis frequenter fallit
 argumentū causa. n. sensus ppositus cum
 imediate hoc relatiū qui que qd addit ter
 mino distributino sic. f. q. non mediet inter
 relatiū et terminū distributū verbū princi
 pale diuisus vero sensus amittit^r cū resolu
 tur relatiū actualiter aut cū inter terminū
 distributū. f. antecedens et relatiuum cadit
 verbū principale. ideo nō sequit^r. omnis ho
 mo q. est alb^o currit ergo omnis homo cur
 rit et ille est albus. maior. n. fit distributio i
 nte q. in ante in illa vero de sensu pposito
 fit distributio tm p homine albo in illa au
 tem de sensu diuiso fit distributio omni ho
 mine simpliciter pluribus etiam alijs mo
 dis fallit argumentū quos Thibet. omnes
 adducit in tertio modo sui tractatus ppositi
 onis et diuisionis et illos dimittit. v3 tm ali
 quando vbi non arguitur modo dicto nec

in terminis consiliis vt in illa. fort. currit q.
 mouetur. ergo fort. currit et ille mouet^r. patz
 etiam in consequentijs a simili adductis su
 pra in probatiōe argumenti principalis.

Ad tertiu respondet q. ex contradic
 tio consequentis illius consequētie sequitur
 contradicōriū autis sequitur enī tu non es
 ergo tu qui es audiens non es audiens nec
 licet resolvere relatiū in antecedens. et ille
 illa illud cuz sit propositio negatiua sicut ēt
 in illa chimera que currit non mouetur.

Ad vltimum dicitur concedendo totum
 ad q. deducitur propter hoc q. consequētia
 illa sit mala. f. fort. non demonstratur. ergo
 hoc non demonstratur et in casu dicitur q.
 illa non est consequentia quia non habet cō
 sequens ipsam enim esse consequentia et nō
 habere consequens repugnat casui.

Consequenter queritur. Nunquid.

xxij. et xxiii. regule sint vere et ar
 guitur q. nō vnico medio q. addu

cit magister in littera sic illa consequētia tu
 non intelligis. a. et a. est ergo. a. est vnū non
 intellectum a te et volo q. a. sit littera vna i
 telligibilis sicut est in rei veritate itē tu scis
 illam consequentia esse bonā quia arguitur
 a negatiua de predicato finito cum contra
 tia subiecti ad affirmatiua de predicato in
 finito et intelligis antecedens vt patet. nam
 si proponatur tibi tu concederes istud bene
 respondendo sed non intelligis consequens
 quia non intelligis subiectum. f. hanc litterā
 a. nec predicatū quia tunc per predicatum
 intelligere non intellectus a te q. est falsum
 quoniā solus intelligis istud q. intelligit a te
 ergo solum intelligis intellectum ergo nō in
 telligis non intellectum a te.

In oppositū est Stodius q. pbat regu
 lam istam sic si nris non est intellectū a te er
 go nec nris non est intellecta a te tenet nris q.
 nris intellect^o pposito psupponit intelligen

f ij

tiam simplicium partium componentium ut prius dictum est et qualiter intelligatur huiusmodi propositio expressum est et si consequentia non est intellecta a te. ergo non scis quod illa sit bona. Confirmatur ratio sic si non intelligis consequens. ergo omnis nihil significat tibi vel sergo tibi non est propositio sed nihil quod non sit propositio scis sequi ex propositione intellecta a te ut constat ergo nescis id consequens sequi ex illo antecedente intellecto a te ex probatione istius sequitur veritas alterius regule. Circa secundum articulum est primo notandum quod si omnia non videntur quia adducit Strobus in probatione regule. scilicet omnia non est intellecta a te ergo non scis quod illa sit bona cum oppositum omnis possit stare cum antecedente de omnia scita esse bona auctoritate preceptoris qui non sit intellecta bene tamen sequitur omnia non est intellecta ergo non scita. Item sequitur omnia non est scita esse bona. ergo non est intellecta. Ista superius pluribus vicibus declarata sunt ideo breuiter pertranso. Secundo notandum quod licet nunquam contradictoria omnis omne bone stet cum antecedente suo non tamen oportet quod semper oppositum consequens repugnet antecedenti. Repugnancia namque dicuntur ex quorum uno sequitur formaliter contradictoria alterius ut tu sedes et tu stas tu es homo et tu es lapis et homini. Multe enim propositiones non stant simul quod tamen non repugnat ut tu non es albus et nihil est nunquam enim due pure negative dicuntur ad inuicem repugnare.

Tertio notandum est quod duo conuertibilia possunt ad inuicem repugnare ut patet de istis tamen pater est et tamen pater est que sunt conuertibilia et tamen repugnat cum ex qualibet illarum sequitur contradictoria alterius ut supra ostensum est et ex hoc potest concedi quod una et eadem propositio repugnat sibi ipsi sicut sequitur ex ipso.

Quarto notandum est quod non oportet aliquid repugnancia duo distincta supposita per extremis exigere sed sufficit in uno dummodo ad idem sint diuersi respectus sicut respectu eius

dem. unum est quod est practicus et percussum conceditur. ergo illa conclusio quod ex a. sequitur b. et tamen contradictoria. b. conuertitur simpliciter cum a. et patet conclusio posita quod a. sit ista tamen pater est. b. illa non tamen pater est c. est tamen pater est quod sit contradictoria. b. et si. xliij. et ultima regula sit nobis manifesta ex probatione. xliij. imo ex cuiuslibet alterius regule declaratione. tamen ipsa potest sic probari. sit a. antecedens et b. consequens et a. contradictoria. b. et arguitur sic. sic potest stare cum a. ponatur ergo in esse et habetur quod tam. c. quod a. est verum et cum consequentia facta ab a. ad b. sit bona de forma. ergo et b. est verum tenet consequentia per primam regulam tunc sic. b. est verum et c. verum et b. et c. sunt duo contradictoria. ergo duo contradictoria sunt simul vera quod est impossibile.

Quantum ad tertium articulum respondeo ad argumentum principale accedendo illam consequentiam factam sed componitur quod a. sit littera intelligibilis. nego casum. Nam dico quod omnis littera cum sit sui representativa memorie est intelligibilis. volo tamen quod non sit intelligibilis vel representatiua pro alia qua re a se ipsa sicut nec littere sunt sed bene primo modo. et tunc dico ad argumentum quod intelligo consequens prioris consequetur et subiectum et etiam predicatum ut iam dictum est et dico quod per predicatum non intelligitur a me negative vel persuasive quod pro eodem summi apud magistrum.

Ista est tertia pars istius tractatus de consequentijs.

Super est nunc ultimo dubitare si mul de quattuor generalibus regulis quas ponit philosophus secundo pergam. quarum prima est ista. Ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiua de predicato finito est bona omnia de forma

secunda regula ab negativa de predicato finito cu constantia subiecti sequitur affirmatiua de predicato infinito. Tertia regula ab affirmatiua de predicato priuato sequitur affirmatiua de predicato infinito sed non ecounterlo. quarta regula ex affirmatiua de predicato finito sequitur negativa de predicato infinito et non ecounterlo. primo contra duas primas arguo sic nulla istarum duarum quas nunc adducam de forma et tamen in qualibet illarum arguitur per regulam ergo regula falsa est contra et quilibet per antecedentis probatur de istis consequentibus prima hec essentia est non pater ergo hec essentia non est pater. secunda sor. diligit non hominem. ergo sor. non diligit hominem. tertia iste asinus est non sor. ergo iste asinus non est sor. quarta sor. videt non asinum ergo sor. non videt asinum. quinta sor. est non albedine colorat. ergo sor. non est albedine colorat. sexta sor. est non albus. ergo sor. non est albus. septima sor. fuit non currens ergo sor. non fuit currens. octaua sor. est non numerus binarius ergo sor. non est numerus binarius. quia prima contra non sit de forma probatur. namque ans est verum et contra falsum. ergo tenet contra assumptum probatur quia hec essentia est filius est non pater. ergo et tamen contra est falsum quia hec essentia est pater et hec essentia est filius volo quod sunt se per hoc demonstrat essentia diuina quod secunda contra sit mala et probatur ponatur quod sor. diligit hominem et equum et per quod tunc ans est verum quod diligit equum et equus est non homo ergo et tamen contra est falsum ut per quod tertia sit mala. probatur ponatur quod iste asinus sit sor. et placet. quod est possibile tunc ans illi contra est verum quia iste asinus est plato. et plato est non sor. ergo et tamen contra sequens eiusdem est falsum. ergo et cetera. quarta est et mala. posito enim casu quod sor. videat asinum et leonem est ans verum quia sor. videt leonem et leo est non asinus et tamen contra est falsum. ergo falsitas quare contra per. posito quod sor. sit colorat albedine et nigredine. sexta est mala in casu quod sor. esse musicus et albus est ans verum et contra falsum

et septima sit mala per posito quod sor. aliqui curreret et aliqui non probatur etiam quod octaua sit mala quia ans est verum et contra falsum ergo quod ans sit verum probatur quia sor. est numerus ternarius sed ternarius est non binarius. ergo ans per secunda parte quod tunc sequeretur quod paria essent imparia et quod binarius esset equalis ternario quod est falsum prima per antecedentis probatur quod sor. est tres tertie et tres tertie sunt numerus ternarius. ergo sor. est numerus ternarius et tamen contra principalis contra est falsum. scilicet quod sor. non sit numerus binarius quia sor. est due medietates et omnia duo sunt numerus binarius. ergo secundo principali ter sic illa contra non est bona sor. non est currens et sor. est ergo sor. est non currens et hic arguitur per secundam regulam ergo regula falsa tenet contra et ans per secundam parte est manifestum et prima probatur et suppono quod cuilibet verbo de presenti correspondeat tamen instanti indiuisibile patet hoc de intentione contra phantasmum. et Driscianus dicit in maiori volumine quod de punctu habet nisi instanti et ultra ponatur quod sor. currat quibus statibus arguo ans illius contra est verum et contra falsum. ergo contra non valet quod ans sit falsum. scilicet sor. est non currens patet et quod ans sit verum per secunda parte est clarum. sed prima probatur quod suum contradictorium est falsum hoc. scilicet sor. est currens. ergo illud est verum assumptum probatur sequitur sor. est currens. ergo sor. est currens in tempore puncti et sequitur sor. est currens in tempore puncti ergo sor. est currens in instanti. sed hoc ultimum consequens est falsum. ergo et primum ans et omnes consequentie inter medie sunt bone et formales ut patet ex presupposito. tertio contra secundam partem tertie regule arguitur sic quolibet harum consequentiarum est de forma prima. deus est potentie non finit. ergo deus est potentie infinite. secunda punctus est non diuisibilis. ergo punctus est indiuisibilis et in quolibet istarum arguitur ab affirmatiua de predicato infinito ad affirmatiua de predicato priuato ut patet. ergo regula falsa tenet

net oña ⁊ quelibet ps añcedētis ē de se ma-
nifesta. quarto arguit cōtra aliā regulā in q̄
dicit q̄ ab affirmatiua de predicato finito
sequit̄ negatiua de predicato infinito sic ista
oña nō valet. iste asinus ē sor. ergo iste asi-
nus nō est nō sor. posito q̄ idē asin⁹ sit sor.
⁊ pla. ⁊ tñ ibi arguit p regulā. ergo regula
falsa tenet oña ⁊ añs est vez ⁊ oñs falsum
ex casu. Itē nō sequit̄ sor. fuit currēs. ergo
sor. nō fuit nō currēs ⁊ tamē hic arguit p re-
gulā. ergo regula falsa t3 oña cū secūda pte
añcedētis ⁊ prima. pbat qm añs illius ose-
quēte est verū ⁊ oñs falsum posito q̄ sor. a-
liquādo fuerit currēs ⁊ aliqñ nō. pretereā n̄
sequit̄ hec essentia ē pater. ergo hec essentia
nō est nō pater demonstrata essentia diuina.
qm añs est vez ⁊ oñs falsum q̄ pbat. na3
hec essentia ē fili⁹ ⁊ filius nō est pater. ergo
hec essentia ē nō pater t3 oña p locū a cōtra-
dictorijs ⁊ tamē ibi arguit p regulā ergo itē
Itē hec aliā oña nō valet sor. ē albedine co-
loratus. ergo sor. nō est nō albedine colorat⁹
⁊ tamē arguit p regulā ergo t3 oña cū secū-
da pte añcedētis. prima probat posito q̄
sor. sit albedine ⁊ nigredine coloratus.

In oppositū ē Aristo. ij. perg. asserēs ta-
les regulas esse veras vbi etiā vult q̄ ex ne-
gatiua de predicato finito non sequit̄ affir-
matiua de predicato infinito nisi cū ostētia
subiecti. vñ nō sequit̄ sor. nō est lapis. ergo
sor. est nō lapis posito q̄ sor. nō sit est añs ve-
rū ⁊ oñs falsus. Itē nō sequit̄ hō et leo non
sunt hoies. ergo hō ⁊ leo sunt non hoies an-
tecedēs enī est vez ⁊ oñs falsum qm sequit̄
hō ⁊ leo sūt nō hoies. ergo hō ⁊ leo sūt duo
nō hoies ⁊ p oñs hō est vn⁹ non hō. Stro-
dus ē in lra. pbat ipsas regulas esse veras
sic p̄supposita tñ veritate primī p̄ncipij vt
q̄ impossibile ē idē simul esse ⁊ nō esse q̄ stan-
te dicit si nō sequit̄ hoc ē non. a. ergo hoc si
est. a. tūc stabit oppositū. s. q̄ hoc ē non. a. ⁊

tamē hoc ē. a. ⁊ sic duo contradictoria incōple-
ta predicarent p ly hoc de eodē q̄ est ab-
surdū ⁊ contra primū p̄ncipiū. Itē secūda
regula sic pbat si non v3 ista oña hoc non
est. a. ⁊ hoc ē aliqd ergo hoc ē non. a. sicut op-
positū consequētis cū ante. s. q̄ hoc est aliqd
q̄ nec ē. a. nec non. a. ⁊ sic de aliquo demo-
strato p ly hoc nō diceret vnū contradictoriū
incōplexū nec reliquū. Itē tertia regula de-
clarat p̄cedit ex descriptione termini p̄ua-
tini vt cecū est q̄ non videt tamē est vñ fuit
aptū videre naturaliter sic sumit. vnde seq-
tur hoc ē cecū vel iniustū ergo hoc nō videt
vel hoc ē nō iustū nō tamē seq̄ cōtra. qm
non sequit̄ hoc ē non iustū vel non vidēs er-
go hoc ē iniustū vel cecū qm añs est vez et
oñs falsum vbi p ly hoc lapis demonstrat̄
In hoc etiā dicit phs. iij. metha. q̄ priua-
tio est negatio in subiecto apto nato ⁊ idē
i p̄dicamētis q̄ p̄uatiue opposita differūt a cō-
trarie oppositis qz priuatiuū. l3 significat
habitus sui negatiue cū notat tamē habitū
dinē ad ipsum ideo dī q̄ opposita priuati-
ua habēt fieri circa idē specie. In ista q̄
stione more solito erunt tres articuli in pria-
videbit̄ nunquid hoc sit primū p̄ncipiū. s.
impossibile ē idē simul esse ⁊ non esse q̄ assū-
mit̄ p fundamento veritatis istaz quattu-
or regulaz generalū. in secūdo aliqua erūt
notāda. in tertio vero respōsiones ad argu-
mēta in oppositū facta adducēt. Quā-
tū ad primū p pte affirmatiua ⁊ veritate ē
phs. iij. metha. qui dicit hoc p̄ncipiū ipos-
sibile ē idē simul esse ⁊ nō esse. esse primum
omniū dignitatū ⁊ est firmissimū ex eo qz
sibi ueniūt addictiones p̄ncipij firmissimī.
qm circa ipsum non tringit dubitare. cum
qz non est addictionale. tū ⁊ qz necesse ē oēm
docendū in mente h̄re. vñ dicit phs ⁊ com-
mentator. iij. metha. q̄ n̄ tringit circa ipsū
dubitare qm aliter posset imaginari cōtra-
ria esse eidez simul vt calidū ⁊ frigidū. S3

cōtra arguit primo pbando illud non esse
 principia sic stat eni vtraq; istarū esse falsa
 tu es currens tu es nō currens vt posito q; tu
 nō sis sicut iā nec es hō nec nō hō . secundo
 sic falsum ē q; hoc instās q; est pns fuit acci
 dens vel nō accidēs 7 ipsum esse substantia
 vel nō substantia. Itē sicut isti termini hō er
 nō hō sūt incōplexa contradictoria sic isti ter
 mini hoies 7 non hoies 7 certū est q; multa
 sunt q; nō sunt hoies nec nō hoies vt hō as
 nus 7 hōmō. Itē ille termin⁹ hō 7 asin⁹ con
 tradicit huic incōplexo. nā hō 7 asin⁹ 7 nul
 lus istorū dicit de se ista enī est falsa tu
 es hō 7 asinus 7 ista similiter tu es nō hō er
 asinus. Itē capio vnū corpus cui⁹ vna me
 dietas sit sūma alba 7 alia sit sūma nigra 7
 arguit sic hoc album 7 hoc nigrū sunt hoc
 corpus demonstrando illas duas media
 ta in mēte. ergo albū 7 nigrū sunt hoc corp⁹
 ergo albū 7 non nigrū sunt hō totū tenet cō
 sequētia q; iste termin⁹ non albū est p se sit
 perius ad ly nigrū 7 vltra cōuertēdo simplē
 citer sequit q; hoc totū est albū 7 non albū
 sed ly albū 7 nō albū sunt contradictoria in
 complexa ergo d eodē pdicāt contradictoria
 incōplexa. Itē signo aila hominē 7 eius ani
 mam intellectuā q; sit. a. 7 eius corpus seu
 materiā que sit. b. 7 arguo sic. a. 7. b. sunt b
 aial q; totū est sue partes 7. a. est indiuisibi
 le 7 rationale 7 est incorruptibile 7. b. est in
 rationabile corruptibile 7 diuisibile . ergo
 rationale 7 in rationale corruptibile 7 incor
 ruptibile diuisibile 7 indiuisibile sunt hoc
 aial 7 sic per conuersionem simplicem sequi
 tur q; de eodem verificant priuatiua oppo
 sita. Itē sequitur prima causa est infinī
 ti vigoris. ergo prima causa ē finiti vigoris
 tenet consequētia quia infinitū qdlibet finī
 tum includit ergo ille termin⁹ infinitus nō
 se habet per abnegationē sui habitus. s. finī
 ti 7 tamen sibi priuatiue opponitur ergo se
 quit q; priuatiua opposita sunt in eodē.

Itē idē est duplū 7 dimidiū sequit enī si
 aliquid ē duplū ad hoc ergo est duplū q; a
 oppositū cōtīs non pōt stare cū aīte. Simi
 liter si est dimidiū ad hoc ergo est dimidiū
 ergo idē duplū est 7 dimidiū. Preterea ar
 guit sic. Aliqua opposita possunt eidē inel
 se ergo contradictoria 7 consequētia q; tradi
 ctio includit in qualibet specie oppōis cum
 sit prima oppositio. x. methaphi. aīis. pba
 tur cuiūq; inest gen⁹ inest aliqua species s;
 scutū cuius vna medietas ē alba 7 alia me
 dietas est nigra est coloratū. ergo denomī
 tur ab aliqua specie coloris qua autem ra
 tione denomīnat ab albedine denomīnat.
 a nigredine ergo simul est album 7 nigrum
 ergo contraria sunt in eodem ergo 7 contra
 dictoria. Itē sic omnis nostra cognitio
 oritur ex sensu sed circa omnem cognitionē
 sensitiuam contingit errare . ergo circa intel
 lectiuam sed istud principium cognoscitur
 a cognitione intellectiua. ergo circa tale pri
 cipium etiam contingit errare. Itē contin
 git ignorare in particulari sciri autem i vni
 uersali. primo priorum ita contingit opina
 ri in particulari oppositum vniuersalis s; istd
 particulare ē oppositū vniuersalis sciti vt om
 nem mulā esse sterilē 7 aliquā nō ergo con
 tingit contradictoria oppinari. Alitō arguit
 pbando q; illud principiu non esse simplē.
 primū qm est resolubile in alia principia in
 cōplexa vnūq; d; enī resoluit in ea ex qbus
 componit.

Ad primū istorū respondet . primo sic
 ccedendo q; si non sū non currens 7 ex ipa
 non sequit ergo sum sicut ex ista. homo est
 mortuus non sequit ergo homo esse. ista re
 sponsio non est sufficiens . ideo dicit aliter
 q; illud assumptum sic intelligi debet q; de
 quolibet termino simpliciter significante vt
 supponente pro aliquo q; est potest vere p
 dicari cū verbo d; presenti singularis nume
 ri. vnum contradictoriōrū incomplexorū et

De nullo tali ambo contradictorio simul quo
intellectu dato p3 rñsio ad argumētū primū
q3 posito q3 nō sūm tūc iste termin⁹ ergo nō
supponit p aliquo q3 ē ergo nō o3 alterū cō
tradictorioz affirmari de illo siml3 ad f3
vno mō pōt dici cōcedēdo q3 isti sūt nō ho
mines 7 nō sequit⁹ ergo quilibet istorū ē nō
hō sed sequit⁹ ecōuerso. In negatiuis. u. nō
tenet arguere a plurali numero ad singula
rē. vñ nō sequit⁹ isti nō currūt. ergo null⁹ isto
rū currūt sed bñ sequit⁹ ecōuerso. Ad aliud
dicit⁹ q3 regula itelligit de contradictorijs in
cōplexis singularis numeri vel dicat⁹ q3 ta
les ppōes pluralis numeri nō dicunt⁹ contra
dictoria. 7 cū siml3 dicit⁹ ad argumētum se
quē q3 illi termini oppositi nō dicant⁹ cōtra
dictoria incōplexa q3 nō sūt termi simplices
nec termini quoz vn⁹ ē alteri⁹ determinatiu⁹
vel posset cōcedi illa de toto extremo. l3 ne
garē illā tu es nō hō q3 licet affirmatiue te
neat talis oīa a toto copulato ad ei⁹ simpli
cē terminū nō tū a termino toto coplatiue te
nēdo tū illā rōem ad argumētū sed d3 nega
ri q3 iste medietates sūt hoc totū 7 neget⁹ q3
totū ē sue ptes 7 si alleget⁹ pbs. i. phisico. q3
totū opōnit⁹ ex suis pib⁹ tū fm illā aliam
viā pōt negari q3 generaliter a termino toto
coplato ad terminū simplicē. v3 oīe. l3 quā
doq3 teneat gratia materie vel habitudinis
terminoz. Ad aliā de priuatiuis dico cōce
dēdo oēs illas cōclusiones esse falsas si ly i
teneat⁹ ibi priuatiue. si tū negatiue q3 nō sit
iste cōis mod⁹ respōdēdi cōcedēdo istas et
cū siml3 dicim⁹ q3 hec medietas ē inequal
totū 7 sic de multis alijs. 7 qū ponit⁹ q3 ocu
li fortis eruant⁹ dico q3 for. est apt⁹ nat⁹ ad
videndū nō q3 ipse possit videre. sed q3 ipe
ē hō cui naturale ē videre. 7 cū dicit⁹ q3 tal
aptitudo ē frustra q3 nō deducit⁹ ad actū ne
get⁹ oīa sicut nō sequit⁹ ista terza nō descen
dit vel iste ignis nō cōburit ergo naturaliter
cōburendi sibi ē frustra vel natural3 descē

dere terre ē frustra. De isto tū nō ptinet pñtā
pposito pōt ergo dici breuiter q3 naturalit⁹
ē sorti videre q3 videre inest homini a tota
spetie 7 capit⁹ videre nō p actu vidēdi s3 p
uisiūo actu q3 non est in vsu p illo videt⁹ q3
vidēs 7 cecū nō sunt priuatiue opposita tus
aial dormiēs nec ē vidēs nec est cecū. Ad a
liud de infinito dico q3 nō opponit⁹ priuati
ue ad ly finitū nisi per adiunctionē exclusio
nis vt illud dicit⁹ vigoris infiniti q3 est tan
ti vigoris quocūq3 finito demonstrato 7 non
solū tanti sed maioris posset etiāz pbabil
ter adiungi relatiuis suppositis q3 tū in ter
minis nō relatiuis sicut sunt hō animal 7c.
tenet 7 non in relatiuis equipantie salte3 vt
sunt concedendū negandū iniustū 7c. etiam
q3 tenet solā cū loquitur de predicato cū ta
le predicatū ponitur per vnū pñcipale 7 nō
aparte aīe. i. a parte subiecti vt nō sequitur
tu homo non es ergo tu non homo es. Ad
aliā de relatiue oppositis dico q3 illud non
est fm idem. nā mons dicitur magn⁹ 7 par
uus. 7 idem dī duplū 7 dimidiū nō referē
do ad idem sed ad diuersa. ergo simpliciter
idem est magnū 7 paruum duplū 7 dimidiū
u3 negatur consequētia propter fallaciā ad
secundū quid a simpliciter consequentia ta
men ista que est philosophi in predicamen
tis est bona. s. a est duplum ad hoc ergo a.
est duplū 7 propter hoc probat philosoph⁹
magnum 7 paruum non esse cōtraria quia
dicuntur de eodem non tamen simpliciter.
sed fm quid 7 in compatione ad diuersa.
Ad aliā de contrarijs dico q3 ista contra
ria non insunt scuto simpliciter sed secundū
quid. cum ergo dicitur q3 cuiūq3 inest gen⁹
inest aliqua species dico q3 verū est vel sim
pliciter vel secundū quid 7 sic est hīc quia i
scuto est albedo 7 nigredo secundum aliam
7 aliam partem. et sic inesse eidem contra
dictoria scilicet secundū quid non ē impos
sibile quia non sunt secundū idem. Ad aliud

dicat q omis deceptio que pot fieri extra p
sensum no falsificat primu principiu . nunq
eni aliquis sensus iudicat q hoc sensibile sit
hoc 7 no sit hoc in eode instanti vt dato q
sensus erraret circa ipsum tamen per intelle
ctum tanq p potetia nobiliores corrigi sen
sus error. Ad alia dicat q contingit scire in
vniuersali ignorado in pticulari culus ca e
quia no pertractat minor cu maiori sz phi
losophu .i. posterior. maior pot sciri prius
tēpore q minor vel e conuerso. quando .i. mior
no applicat cu maiori si tamē applicet co
dem tēpore scit maior simul 7 minor 7 eco
tra ad forma cu dicat q attingit errare in p
rticulari 7 scire in vniuersali dico q verum
est q hoc q nescit in pticulari continetur sub
vniuersali. sed ppter hoc no sciunt cotradic
toria. no eni opinor cotradictione nisi op
pinarer hanc mula esse cotenta sub mula . 7
hoc no facio vt supponit q si opinor hac
mula contineri sub mula impossibile est hac
mula ignorare esse sterile . na applicata mi
nori cu maiori statim scit solutio vt dictus
est. Ad vltimu respondet q p h. iij. metha.
vocat istud principiu. primu no q sit simpli
citer primu sed respectu istorum de quolibet
dicat affirmatio vel negatio. omne totu est
maius sua pte 7 si ab equalib equalia de
mas remanentia sut equalia respectu quoz
istud principiu est primu 7 dicat dignitas
dignitatu sicut eni totu 7 pars no intelligit
nisi intellectu ente ita nec hoc principiu oē
totu est maius sua pte 7 sic de alijs no intel
ligit nisi intellectu illo pmo principio ex in
tellectu cuius dependet intellectus aliorum
principiorum 7c.

Quantu ad secundu articulu est primo
notandu q ois ppositio habens predicatu
explicitu est de tertio adiacete 7 ois no ha
bens predicatu explicitu sed implicite e de
secundo adiacete. patet. na in qualibet ppo
sitione cathgorica sunt tres ptes principa

les. s. subiectu 7 predicatu 7 copula propo
sicio enim habes solu subiectu 7 copula ca
rens explicito predicato est de secundo adia
cente qz habet solu duas ptes principales
explicitas. Aliter tamē 7 credo melius dici
tur omne ppositione cathgorica esse 3 ter
tio adiacete preter illa in qua no ponit hoc
verbu est cuius predicatu est ille terminus ens
vel sibi equiuales etia si illa ppositio habe
at illud predicatu ens explicite. 7 ita illa p
positio est de secundo adiacete homo e ens
7 ista etia hoc est 7 similes 7 omes alie sunt
de tertio adiacete vt homo currit for. est ho
7 hmoi 7 ratio est qz nulla ppositio est de
tertio adiacete nisi qz predicatu est res sup
addita copule. s. huic verbo est vt si dicat
for. est homo huic verbo est sup addit hec
dictio seu hoc predicatu extraneu ho signi
ficando for. esse homine. 7 ita in alijs sed si
dicat for. est ens ille terminus ens no debet
dici dictio addita copulatiue qz res signi
ficata p istu terminu ens non est distincta a
re importata p istud verbu est. na li ens inclu
dit in ly e nec illi copule sit appositio rei ex
traneae a verbo principali. ideo illa for. e ens
est de secundo adiacete qz e ppo de cuius sub
iecto denotat puru esse 7 ibi ens e puru esse
si vero dicat for. est alb vel for. currit de
notat esse cu conditione no inclusa in h ver
bo e 7 no denotat puru esse. Helberus eni
in tertio pncipali pmi sophismatis dicit q
ppositio i voce de secundo adiacente vt ista
ho est subordinae vni metali de tertio adia
cete puta huic ho e ens 7 ly est i voce de se
cundo adiacete repñtat in mete 7 subordina
tur actu 7 intentioni. vnde in voce verbum p
dicans secundu adiacens est verbu 7 no in
tentio ppter suu modum significandi. 7 si
dicatur q eadem ratione poterit esse alte
rius partis orationis cum subordinatur in
mente actu 7 intentioni. Dico hoc non est
verum quia non est alterius partis oratio

nis ex eo q̄ subordinat̄ tali actui 7 intenti
 oni sed p̄ alterū modū significādī dicit̄ alte
 rius p̄tis orationis. 7 ita est verbū. 7 ita cō
 cedat̄ q̄ in mente nō est verbū adiectiuū s;̄
 solū substantiuū q̄z omne verbū adiectiuū
 resoluit̄ in est 7 suū p̄cipiū. vnde p̄positio
 nes mentales cōponunt̄ ex duabus intentio
 nibus 7 ex vno actu ad minus 7 ē causa q̄z
 hoc verbū est significat̄ quandā compositio
 nem quā sine extremis non est intelligere vt
 ait p̄hs primo perg. 7 aduerte q̄ ly est i mē
 te. potest dupliciter cōsiderari formaliter. s.
 7 materialiter. formaliter est tū actus 7 vt
 sic non pōt esse cōposit̄ in intellectu sine ex
 tremis nec pōt intelligi q̄ cōponat aliquid si
 ne cōpositiōe extremorū. materialiter vero
 est concept̄ seu intentio 7 sic bene pōt affir
 mari de aliquo vel diuidi ab illo q̄z tūc nō
 est actus sed intentio. Nec aliqua p̄positio
 constat solū ex actu vel actibus. nec illa p̄o
 positio ly est ē ly est constat solūmodo ex ac
 tibus imo ex actu vno formali 7 p̄cipali
 7 ex duab⁹ intentionibus q̄z ly est naturali
 ter sumptū est intentio 7 pōt esse extremū p̄o
 positionis 7 cū similiter accidit de signis di
 stributiuīs. Secūdo notandū q̄ termin⁹
 mentalis capit̄ dupliciter. vno modo capi
 tur p̄ intentione existente in aīa simpliciter.
 Alio mō capit̄ p̄o intentione simul cū mo
 do quo intellectus apprehēdit illā. 7 primo
 modo termin⁹ mentalis nō est nisi quedam
 similitudo 7 ita nō est variabilis p̄ casum.
 vnde ille termin⁹ mētalis petri i obliquo nō
 est alia similitudo in aīa quā hīc terminus
 Petrus in recto. nā nulla similitudo exis i
 aīa est variabilis per casū rectū 7 obliquū
 sicut nec similitudo speculi 7 ita in aīa non
 sunt distincti casus accusatiū 7 genitiū et
 ablatiū 7 hmoi qm̄ sūt vna 7 eadē simili
 tudō 7 t̄t cōsimilz possem⁹ teneri capiēdo ter
 minū mentale. primo mō vt dictū est q̄ nul
 la ē oīo cōgrua de verbis actis nec sibus

7 q̄ i mēte null⁹ est casus nec verbū nec ali
 qua p̄positio nec aliq̄ sīcatbegorema 7 si
 instat q̄ hoc ē cōtra p̄hm 7 cōem modū lo
 quēdi. rñdet q̄ ipsi itellexerūt accipiēdo ter
 minū mētale. scdo mō. s. p̄ intentione vel intē
 tionib⁹ simul cū mō intelligēdi seu accipiēdi
 vñ cuilibet verbo correspondet intentio simul
 cū mō accipiēdi 7 nō intentio sola 7 ita nul
 lū est verbū in mēte siue mētale capiēdo ter
 minū mētale p̄mo mō. Si aut̄ capiat̄ tū
 nus mētalis. scdo mō. s. p̄ intentione sū cum
 mō accipiēdi sic termin⁹ mētale variat̄ p̄ ca
 sus 7 hz rectū 7 obliquū p̄ qm̄ itellect⁹ alio
 mō apprehendit̄ istū terminū for. 7 alio mō
 istū terminū for. 7 sic de alijs. Accusatiuus
 tū 7 nominatiū s;̄ aliq̄ nō distinguunt̄ i aīa
 q̄z eodē mō apprehendūt 7 ita sūt et varia
 biles termi mētales p̄ numez singularem et
 pluralez q̄z alio mō apphēdit̄ iste termin⁹
 hō 7 alio mō iste termin⁹ hoies 7 h capien
 do terminū mētale. so mō 7 isto mō i mēte sūt
 p̄pōes 7 verba 7 hmoi. vñ cuilibet p̄positi
 oni correspondet act⁹ vñ intentio 7 i tentiones 7
 nulli. p̄pōi correspondet intentio sine actu s;̄ bñ
 pōt cōgēre econuerso 7 sic i p̄pōib⁹ menta
 lib⁹ possum⁹ saluare cōgruitatez. si vero p̄i
 mo mō accipit̄ termin⁹ mentalē sic nō est va
 riabilis p̄ numez singularez 7 pluralez q̄z ea
 dem i tentio correspondet huic termino hoies 7
 huic termino hō. Tercio notādū q̄ ad h
 q̄ regle hīte sunt vere regunt̄ iste additiones
 p̄ma q̄ arguat̄ termis rectis. s. q̄ arguat̄
 respectu rei q̄ non est distincta res s;̄ numez
 tertia potest addi q̄ arguat̄ respectu verbū
 de p̄nti cui correspondet instas. Quarto no
 tādū q̄ ille p̄pōes auertūt hītes noīa 7 ver
 ba trāspōsita q̄ sūt i termis simplicib⁹ 7 nō
 hītib⁹ distribuere nec āpliare nec appella
 re nec aliqd hmoi officiū sicut sūt iste quas
 ponit philosoph⁹. ij. perg. vt sunt iste homo
 albus est 7 homo est albus. sortes homo est
 7 sortes est homo et huiusmodi in quibus

est regula vniuersaliter vera in terminis tamen
 copositis refertur ut dicendo sor. albus est mo-
 nachus et sor. est albus monachus. omnis
 homo caput non habet et omnis homo non habet
 caput mortuus est homo homo est mortuus et sic de
 talibus in quibus variatur determinatio ter-
 mini propter appellationem vel ampliacionem
 et homini. Aduerte tamen quod illa propositio. scilicet no-
 mina et verba transposita idem significant ha-
 bent duplicem intellectum. unus est secundum inten-
 tionem philosophi. Nam ista nomina et verba idem
 significant homo currit qui disputat et homo qui cur-
 rit disputat patet quod per illam transpositionem
 nulla istorum terminorum variatur significatio.
 Alter intellectus est secundum virtutem sermonis. scilicet quod
 illa nomina et verba transposita non idem sig-
 nificant ita quod ille terminus homo non vtrique sig-
 nificat idem sic quod nihil significat in vna quod non
 significat in alia. Nam iste terminus homo aliud
 significat in ista mortuus est homo et aliud in ista
 homo est mortuus. Quantum ad tertium arti-
 culum restat respondere ad argumenta. In op-
 positum ad primum respondetur negando minorem
 et ad probationem dico ad primam consequen-
 tiam quod illa concludit veritatem sed hoc tamen
 non est contra regulam datam quoniam ibi defi-
 cit vna conditio. illa enim essentia est diuisibilis
 in plures res distinctas et propter hoc multi
 negant singularem in quolibet modo in diuinis.
 Ad secundam consequentiam dico quod ibi non infi-
 nitatur totum predicatum sed pars illius ut patet. et
 aduerte quod iste terminus diligens hominem non
 est terminus infinitus sed bene infinitus sed hoc
 totum non diligens hominem est terminus infini-
 tus et non infinitatus. Ad tertiam consequentiam
 dico quod ibi arguitur in terminis obliquis sed non
 est contra regulam. Ad quartam respondetur quod to-
 tum predicatum non est infinitatum sed tamen pars
 quare nil contra dicitur regule ut dictum est. Ad quin-
 tam consequentiam dico illam non valere propter
 defectum vnius conditionis premisse. ar-
 gnatur enim in terminis obliquis. Ad sextam con-

sequentiam patet responsio ex dictis. Ad septi-
 mam dico quod in talibus verbis non valet ar-
 gumentum sed bene valeret in presenti tempo-
 re ut sor. est non currens. ergo sor. non est currens.
 Ad octavam consequentiam respondetur concedo
 conclusionem et negando antecedens. scilicet sor. non est nu-
 merus binarius et consequenter possumus con-
 cedere quod numerus trinarius est equalis nume-
 ro binario et quod numerus par est impar et quod
 numerus binarius aliquo modo ternarius est ma-
 ior quia numerus binarius qui est vnus equalis
 est maior numero ternario qui est formica.

Ad secundum argumentum principale respon-
 detur admissis suppositis concedendo totum
 preter hoc quod consequentia illa sit mala et ne-
 go quod antecedens in casu pro illa prima parte sit
 verum et ad probationem nego istam consequen-
 tiam. scilicet sor. est currens in presenti tempore er-
 go sor. est currens in instanti quod vult sequantur
 ergo in instanti sor. currit. Aliqui vero dicunt
 primum negando suppositum et dicunt quod instans
 non est aliquid in rerum natura sicut nec punctus
 et tenet quod huic verbo est et alijs verbis pre-
 sentis temporis correspondet tempus diuisibile
 et non instans indiuisibile sed prima respon-
 sio est bona. secunda vero est contra communem
 opinionem et veritatem.

Ad tertium argumentum principale respon-
 detur quod si consequens vtrique illarum consequen-
 tiarum teneatur priuative nulla talis consequen-
 tia est de forma quoniam priuatio dicitur ac-
 titudinem in subiecto. deus autem non est actus
 natus esse finire potentie. nec punctus est ac-
 tus natus esse diuisibilis. et ita intelligitur re-
 gula. si autem quodlibet consequens teneatur
 negatiue quolibet consequentia est de forma
 sed contra regulam.

Ad quartum argumentum principale contra
 aliam regulam patet responsio ex dictis quo-
 niam in nulla illarum consequentiarum arguitur per re-
 gulam ex defectu alicuius conditionis.

Iam completimus Reuerēdissime do-
mine Johānes medices locutionē quas
promissimus in secundis et primis intētiōi-
bus terminorūq; omniū suppositionibus at-
q; pbatōibus sufficienter nec non etiā de
sequeutijs et alijs quibuscūq; argumentatio-
num speciebus de vniuersalibus vero et ex
predicamentis ac etiā quedā alia in dya-
letica necessaria posterius sermonem aliū
faciemus.

Itaq; ergo longitudinē parcens hoc qui-
dem finio in rationali disciplina orationē
et transeo ad eam que de potentia actiua et
passiua materiā declarat et si iam sup om-
nes tractatus regularum Thiberti expositi-
onem completam fecerim preterquā sup tri-
bus predicamentis quoniam amicorū no-
strozū q̄plures petierunt q̄ ille de maxio
et minimo impressoribus traderetur. ideo
placuit isti precedenti addere cuius nūc ser-
mo finitur seu cum tali istā coniungere trac-
tatum. cum etiā quia valde utilis est in om-
ni parte disciplinalis sapientiē in quo non
solum potentiē actiue et passiue omnis eus
cuabitur difficultas. verum etiā de inten-
tione charitatis et remissiones aliarūq; for-
marum et de primo et vltimo instanti multa
pulcra dicta indagabimus et quindecim cō-
ditiones circa omnes predictā materiā sub-
tiliter per scrutatas euz argumentis et respō-
sionibus suis inducemus si deus faciet in il-
lis sua gratia prouentū. et verū luminis ani-
me mee incrementū tribuat quem inuoco.

Un enim scriptū sit pmo celi
nos oportet diffinire potentia
p vltimū potentie rei vbi seq
tur phs manifestū est igitur q
potentia diffiniēda est in fine
eius quod potest. Debile aut diffinire p mi
n qd pot 7 cometa eodē loco comē. c. xvi
virtus actiua inquit diffinire in vltimo au
gumēti sui s3 passiua in vltio detrimenti sui
7 metha. v. potentia actiua 7 passiua. d. phs
ad inuicē se respiciūt vñ cuilibz potētie pa
ssive correspōdet actiua 7 e converso 7 qm
circa finem seu teriatōēz tā actiue potentie
q3 passiue diuisiones fieri solēt multiplicēs
q arguenti difficultatem 7 respondentī in
gerūt ideo nos huiusmodi omnes indagā
tes drās 7 concltōēs omīs fere intelligentes
pūti materie ptinentes Tisberi pferis 7 cal
culatozis tractat decimū 7 alioz ī hac pte
scribētū ordinē istū suabim⁹ qm pmo quo
rūda3 terioz ponem⁹ dclaratōēs 7 disioēs
vriusq3 potētie ac rēlas qsdā cū quibsdā no
tādis 7 correlariis 7 erit pma ps pncipālīs
tractat⁹. Secūdo oclōes adducem⁹ magis
nostro pposito ptinentes 7 euacuātes vt cre
do complete in omni pte nre scie q adduci
poterūt in oppositūz rōēs 7 pars ista erit se
da pncipal istius tractatus. In tertia
obiciem⁹ oza aliq3 pdictaz dclonaz. Et in
vltima quibsdā dictis positīs et notādis d
mū respōēs adducem⁹ ad argnmenta. Ter
mini declarādi sunt isti maxiuz 7 mimum.
primū. vltimū. grad⁹. latitudo. potentia ac
tiua. 7 potentia passiua. Unde maxiuz sigt
sic. s. em 7 nō maius minimū aliq3d 7 nō mi
nus 7 maximum quod non. i. non tantum
sed omne maius. Et minimū qd nō. i. nō tñ
homie minus maxiuz ergo affirmatie sic di
ffiniē maxiuz quod vel i q vel a quo vel in

quo vel vltra qđ aliqua potentia actiua vť
passiua pōt 7 n̄ in maius vl' a maiori 7 sic
de alijs sed in minus vel a minori pōt agē
vel pati seu in minori aut in habētib⁹ rōez
minozis . minimū affirmatiue est quod vel
in quod vl' a quo 7 sic đ alijs. Aliqua potē
tia pōt 7 in nulluz minus s̄ in maius vel in
habētib⁹ rōez maioris seu a nullo minori po
test agere vel pati s̄ maximū negatiue est i
quod vel a quo 7c aliq̄ potentia nō pōt nec
in aliqđ minus s̄ in aliquod mai⁹ 7 loquor
de maximo negatiue pcedentis potētie .s.
a pte añ res'pcū .s. talis potentie qm̄ sequens
non dat a pte post. .s. qz nō pōt tñ successi
ue .pcedere in agendo qn etiā possit vlti⁹
pcedere in agendo sicut de vltimo nō esse
dicimus alicui⁹ sequentis esse qz nō datur
Sed vltimū n̄ eē ad p̄mū eē bene dat mi
nimū negatiue qz in illud nō pōt n3 aliqđ
maius sed in minus 7 sic de alijs a quo vl'
in quo 7c. Vltimuz esse sic declarat qz in h
est 7 nō i mediate post hoc istans erit Vlti
muz nō esse vero sic qz non i hoc est sed in
mediate p⁹ hoc erit . 7 istđ vltimuz nō esse
est pcedens ipsius rei incipientis esse qm̄
post suū esse nō dabitur vltimū nō esse posi
ta inūdi eternitate. Prīmū aut esse est in q
res p̄zio est 7 nō in mediate ante illud istan
fuit. Prīmū aut non eē rei ē in quo p̄mo
nō est sed immediate añ illud fuit ex quo
tūc illa desinit esse 7 intelligendū est hic qz
in successiuis dat p̄mū nō esse 7 vltimuz
non esse in rebus aut pmanētib⁹ dat p̄mū
esse 7 p̄mū nō esse in rebus dico q̄ nota
bili pmanent tpe in hijs vero q̄ tantū duzāt
p istans datur p̄mū esse 7 vltimuz esse 7
vbi dare est vltimū affirmatiue ibi cōueit
remouere vltiuz negatiue 7 p̄mū nō esse qm̄
non possunt duo contradictoria esse simul ve
ra neq; duo contraria ecōuerso cōtingit vbi ē
assignare vltimū nō esse eodem mō remouē
oz sibi contraria 7 contradictoria. Et quis duo

contraria non possunt esse simul vera possunt tamen
 esse falsa et ideo a quolibet remouetur ultimus
 esse potest et remoueri ultimum non esse et e contra
 Et quoniam subalternantes propositiones inferunt subtiliter
 natas et non econuerso ideo ex ultimo esse se
 quitur primum esse et ex ultimo negatiue inferitur
 primum negatiue exemplum primum ut in his que tamen du
 rant per instantas exemplum secundum ut per in successiuis
 in quibus datur ultimum non esse et est ultimus
 non esse autem ad esse talis rei successiue ita
 quod in tali instanti talis res incipit esse quoniam in
 illo non est et immediate post illud erit et in
 decisione talium repperit successiue est dare pri
 mum non esse quoniam tunc in illo non est et in media
 te ante illud fuit ergo definitur. et hic volui
 huiusmodi terminos in figura declarare quoniam
 nos adiuuabit ad similes constituenda dema
 pro et mimo ut inferius apparebit. Et sequi
 tus sum per nunc eorum opinionem dimissa illa pe
 tri matuani et aliorum in tali materia sed primo
 et ultimo loquendum quod fortassis huiusmodi
 difficultates speculantes memorabimus. Res
 tat modo ulterius declarare quod sit gradus
 quoniam potest eius noticia esse satis utilis in casi
 bus et argumentationibus que possunt fieri ideo
 ut inueni a. bernardo gordonio in suo trac
 tatu de gradibus medicinarum sic diffinitur
 gradus est situs altus perfecte in se distingui
 bilis a vicino depresso situs loco generis po
 nitur in tali notificatione Alia loco dicitur per
 hoc quod dixit a vicino intellexit ordinem que est
 qualitas eleuate ad depressam ponitur. a. vic
 ino depresso ad denotandum quod non est gradus
 nisi sit ibi qualitas vincens et qualitas victa no
 tabilitate quod depressus est victus. et quod imagina
 rie multa sunt distinguibilia sicut sunt inimi
 citie et aliqua similitudinarie vel transumpti
 ue ideo posuit in se distinguibilis unum gradum
 potest dupliciter considerari vno modo ut sumi
 tur per quacumque graduali intensiue ita que
 libet foras gradualis est unus gradus. alio
 modo dicitur gradus pro quacumque parte

intensiue seu pro quacumque parte gradus et
 ita nulla latitudo totalis dicitur gradus illa
 scilicet que non est per gradus. Tercio modo sumi
 tur per quocumque termino inclusiue alicuius la
 titudinis et ita cuiuslibet latitudinis exten
 siue infiniti sunt gradus ex quibus apparet quod
 gradus in latitudine nichil aliud est quam per
 latitudinis. alia parte eiusdem intensiue vel remi
 ssiue ex his gradus summus caliditatis est ca
 liditas secundum se tota equaliter maxie distans a
 non gradu unde si sit aliquod vniiformiter
 difforme terminatum ad summum a. cuius ex
 extremo intensiui incipit esse particularis ge
 neratio alterationis per partes ante partem
 vniiformi. progressione vnius gradus alterati
 onis vniiformis non variati ad omnes punctum
 tummanen e quousque gradus summus ad
 illum deuenit. et ita quod extendatur in parte ma
 iori quousque ad extremum remissiue deue
 nerit gradus summus per idem subiectum
 vniiformiter inducet ut per calculanti per par
 ticularis acquisito gradus summi quo ad par
 tes subiecti dicitur inductio gradus summi
 unde secundum calculatores inductio gradus
 summi non est nisi progressio istius gradus seu
 particularis acquisitio gradus illius quo ad
 partes subiecti sicut signato vno subiecto vni
 formiter difforme et sit vndique equalis alte
 ratio tunc ad punctum minus distans a sumo
 citius deueniet gradus summus quod est vndique
 equalis acquisitio qualitatis et sic gradus
 summus erit citius ad vnum punctum istius subie
 cti et deinde ad alium ac si esset punctus mouens
 super istis subiectum illud subiectum per transiens per
 tialiter siue sit vera seu imaginaria progressio
 ut satis per bene intelligenti gradus intensissi
 mus que non est in a. est gradus vniiformis que non
 est in a. quo quolibet gradu intensior gradus
 remissiue est in a. et in eodem gradu nullus gra
 dus remissiue vel ita remissus est in a. sed
 remississimus gradus vniiformis que non est in
 a. est gradus vniiformis qui non est in a.

Quo quolibet gradu viformi remissiori gra-
 dus intensior est in a. et in eodem gradu nul-
 lus gravior ita intensus est in a. vñ gradus
 remissus caliditatis est caliditas fm prem-
 eius intensaz diuisibilis p latitudinem vel
 distans a sumo gradu vel gradus remissus
 dicitur quo in eius latitudine est aliquis inte-
 sior et aliquis remissior vel potest esse vel qui-
 minus continet de intensione siue distantia qli-
 tatiua vel qui minus distat. a. non gradu gra-
 d^o aut intensus caliditatis est caliditas fm
 se tota vel fm extremum intensius distans
 a non gradu p latitudines. Non gradus autem
 dupl^r accipit^r vñomō sicut putū indiuisibi-
 le in linea put li putū exponit in infinitum
 quia pars est terminus linee vñ illa ppositio
 non gradus est terminus latitudinis sic ex-
 ponit^r qualz parte latitudinis i infinitum mi-
 nor pars est terminus eiusdem sicut hoc punc-
 tū est eius linee in quolibet pte in infinitum sumi-
 tur fdo modo non grad^o pprie et ita quibz
 fa mūdi p se exis potest dici non gradus et appz
 quid sit intelligēdū per hanc ppōez a. latitu-
 do terminat^r a non gradu. i. quocūqz gradu
 dato ad infinitum remissiores terminat^r et p-
 formiter ita dicat^r de latitudine incipiente
 a non gradu ad huc a bernardo gordonio
 alia gradus inueni descriptōem in eodem
 tractatu gradus igit^r inquit est augmentū
 pmax qūtatū supra tēpamentū fm distan-
 tiam integraz vel sequenti caplo gradus ē
 excessus alicuius qualitatis notabiliter. p
 alio termino declarando qui est latitudo ē
 intelligēdū q ille terminus latitudo put
 importat qualitates potest sumi p latitudine
 in intensio re vel p ipa intentōe vel p distā-
 tia graduāli vt accipiūt tenentes velocitatē
 motus alteratōis attendi penes latitudinē
 absolute potest etiam sumi latitudo vt signifi-
 cat vñā trīnā dīmensiōez et vt sic nō habz
 aliquomō compari ad latitudinē prius di-
 ctaz cū nō fieret in aliquo vñiuoco cōparatō

vt patz itez intelligē q illi termini latitudo
 vñiformis latitudo difformis et etiā latitu-
 do vñiformiter difformis cōnotat exēsiōē
 in subiecto sed ille terminus latitudo forte
 hoc non cōnotaret qa in subiecto in diuisi-
 bili potest acquiri vt si aia inciperet dilige-
 re a non gradu vsqz ad certū gradū tūc ipa
 acquireret latitudinē dilectionis et tunc la-
 titudo vñiformiter difformis nō est maior
 latitudo si terminet^r ad non gradū qz tota
 latitudo qz contineret maximus gradus ad
 quem terminatur tūc minor latitudo qz lati-
 tudo inter gradū a quo incipit et gradū ad
 quē terminat vnde talis latitudo ea rōne
 qua est latitudo sic intensa est vñiformis s
 quo ad intensiōez est difformis ideo est la-
 titudo vñiformiter difformis vnde dicitur
 qz ea rōne qua latitudo debz attendi penes
 pportionem arismetricam sic qz tota latitu-
 do in eadē pportōe arismetrica excedit tres
 quartas ei^o sicut ille quarte excedit medie-
 tatē et sicut medietas excedit vñam quartā
 s intensio debet attendi penes pportiones
 geometricam sic qz sicut vna medietas
 excedit aliam sic medietas fde medietatis
 excedit suam medietates exemplū patet de
 latitudine vñiformiter difformi cuius gra-
 dus maximus ad quem terminat signet per
 octo et gradus medius per iij. et medi^o me-
 dij per ij. et sic in infinitum vnde vna medie-
 tas est equalis latitudo ad alia medietates
 et tamen si tota latitudo terminet^r ad non
 gradū prima medietas ē plus quas dupla
 immo tripla pscise ad alia medietatē et sic
 est qz qualibet latitudie vñiformiter diffor-
 mi terminata ad non gradum. Vnde quali-
 tates qz sūt in sbo indiuisibili sūt vñiformis
 difformes qm vñiformes qz ad hoc qz eq-
 libz pibus ipis eqlis acquir^r latitudo vel
 qz equalibz pibus subiecti in eodē tpe vñ
 equali acquir^r eqlis latitudo. Difformes
 sūt dicunt^r qm quacūqz forma accidentalī
 aa ij

Data illa est dupla ad suum subduplū et tri-
 pla ad suum subtriplū et ita de alijs vel di-
 catur q̄ predicta latitudo est difformis res-
 pectū suarū p̄tium gradualium est enim scien-
 dum secundū comune modū loquendi q̄
 excessus gradualis latitudo gradualis et in-
 tensio forme sunt idem sciendū est ulterius
 q̄ ab auctore de latitudinibus formarū sic
 diffinit latitudo difformiter. Difformis q̄
 est cuius non est equalis excessus graduum
 inter se eque distantiū et per oppositū lati-
 tudo uniformiter difformis et ut ab alijs acce-
 pi p̄ maiori declaratione amplius intriligē-
 dū ē q̄ latitudo caliditatis ē caliditas vifor-
 miter difformis siue distātia q̄litarua nō
 tus alteratōis caliditatis inter gradū penes
 quā distantiā attendit motus alteratōis
 caliditatis siue distātia a gradu sūmo vs-
 que ad non gradum q̄to est intelligendū
 q̄ extēso forme ymagināda est per lineam
 rectā intensio vero per lineam planam sup-
 lineam rectam consurgente et ex hoc appa-
 ret q̄ cū per lineam rectam intelligat exten-
 sio et in linea curua non pōt esse rectam mē-
 sura longitudinis siue extensionis oppo-
 sitū hoc fiat per lineā rectā et p̄ eandem ratio-
 nem patet p̄ figurā planā quā sicut intē-
 sio forme est additio forme in eadem par-
 te subiecti et lōgītudo figure est additio su-
 perficiē sup eandē longitudinē vnde sicut
 in quacūq̄ pte eadez subiecti est plus de fo-
 rma tāto est forma intēsiō et manet eadem
 extensio ita quāto plus de superficie super eā-
 dem lineam figura est latior et tamē eadem
 remanet latitudo vnde omnis latitudo cui-
 cūq̄ forme imagināda est per figuram pla-
 nā super rectam lineam consurgente et nul-
 la est per aliquā latitudinē imagināda
 omnibus lineis curuis omnis enī latitudo
 qualitercūq̄ variat ymagināda ē per figu-
 ram similē variatam q̄ latitudo formarū
 et forme eius correspōdētēs infinitis modis

possūt variari nō pōt dari regula speālis
 vñlatitudo vniformis ē cuius q̄libet p̄s qua-
 litatiua est toti et cuilibet parti totius equa-
 lis intensiue nam signet p̄ quadratā ortogo-
 niā. a. b. c. d. talis latitudo vñformis est ei-
 dē gradus per totū ideo imagināda est p̄ fi-
 gurā que sit eiusdē latitudinis qualis est
 figura ex pararellis constituta et ex quo ē lati-
 tudo vniformis eiusdē gradus per totū q̄
 libet talis incipit a certo gradu et fiātur ad
 certū gradū et ideo sequit ex ista q̄ omnis
 latitudo incipiens a non gradu est diffor-
 mis sed quo ad tempus dicit latitudo vñ-
 formis que tempore acquiritur cuius quelibet
 p̄s in eodem tempore vel equali acquiritur
 cum q̄libet pte subiecti equali vel est illi
 la cuius omnes partes subiecti inuicē e-
 quales intensiue adequate equalibus partibus
 temporis acquirunt latitudo difformis ē
 cuius alię partes q̄litarue vel nulle sibi
 inuicem intensiue sunt equales vel cuius q̄
 rūndam partiū qualitatiuarū vna est alia
 intensior describit enī talis latitudo per
 lineam a. b. c. sed quo ad subiectum et ad tē-
 pus dicit latitudo difformis cuius partes
 intensiue et extensiue inæquales adeq̄te equa-
 libus p̄tibus acquirunt vel ptes e-
 q̄les adeq̄te i e-
 q̄lib⁹ p̄tibus quo autes ad tempus
 tantum dicit latitudo cuius alię partes si-
 bi inuicē intensiue equales temporis e-
 q̄lib⁹ p̄tibus vel inæquales temporis equali-
 bus p̄tibus acquiruntur ita de vniformi di-
 cat latitudinē vnde. a. Zehāne de casale i
 sua magna q̄stione de mouentibus ad qua-
 litatem in rñsione p̄ intellectu cuiusdam ar-
 gumentū et aliorū notat q̄ tūc dicit latitudo
 vniformis quando vnus certus gradus
 cum tota latitudinē quā continet ille grad⁹
 s. a se ipso vsq̄ ad nō gradū correspōdētē cuilibet
 puncto illius vniformis et tunc dicit
 latitudo aliqua esse vniformiter difformis
 quando quilibet gradus citra gradum illū

ad quem terminat uniformiter difformiter extenditur sic q̄ gradus maior cū tota sua latitudine correspondet vni p̄cto sic grad⁹ minor cum tota sua latitudine cōrespondet ille gradus maior ⁊ ab aliquibus caliditas uniformis difformis sic declaratur dicunt q̄ est caliditas difformis cuius quarūlibet duarū p̄tium sibi inuicem immediatarū gradus uniformis intensissimus . qui non est in vna pte est remississimus q̄ nō est in alia vel secūdam alios sic. Caliditas uniformis difformis est cuius prima pars excedit secundā per gradū ⁊ secundā tertiam ⁊ sic deinceps ab alijs dicit q̄ latitudo uniformiter difformis est illa cuius omnes gradus ad inuicem equaliter distantes situatē equaliter se excedūt iste due vltie vidēt idē dicere sed hec declaratio etiam competere videt latitudini difformiter difformi vt patet calculanti. nam tantū distat equale ab equali extensue quātum duplum ad duplum de scribitur aliter ab alijs sic latitudo uniformiter difformis est latitudo in qua quibus cumq̄ tribus p̄tis signatis eque distātib⁹ per tātum p̄tus medius in intensione excedit p̄tum remissiores per quantū excedit ab intensiore ⁊ ista videt esse eadem cum illa quā ponit calculator in tractatu de gradu summo vbi dicit uniformiter difforme est quando cuiuslibet partis date gradus medius vel existens a d gradum mediū equaliter excedit ab extremo intensiori eiusde partis sicut ipse istius partis excedit extremum remissius. nā si aliquid sit uniformiter difformiter alteratum vno gradu uniformi totū cōtinue manebit uniformiter difforme alteratum vno gradu uniformi totū cōtinue manebit uniformiter difforme equali latitudine extensue sicut in principio habet ⁊ voco illas latitudines equalis extensue inquit calculator quarū extrema intensiora

equaliter excedunt extrema remissiora eandem sicut sunt latitudines ab viij. vsq̄ ad sex ⁊ ad iij. vsque ad duo hoc patz ex quo semper vno gradu uniformi alterantur ad omnia p̄cta equalis qualitas acquirēt ergo qualitates ad omnia p̄cta equaliter se excedent sicut in principio ergo erit uniformiter difforme equali latitudine extensue si uniformiter difforme alteretur latitudine uniformiter difformi Totum cōtinue manebit uniformiter difforme quousque aliqua pars fuerit summa seu sub non gradu vel totū fiet uniforme . Tiber autem in sophismate illo omnis homo qui est albus currit in quo difficultates tanguntur nō nulle circa materiā de maxio ⁊ minimo atque primo ⁊ vltimo quas infra diffuse in hoc presenti tractatu adducemus sentire videur q̄ latitudo uniformiter difformis terminatur exclusiue qz si terminaretur inclusiue tunc quādo sor. haberet latitudinem albedinis . a. non gradu ad quatuor ⁊ non maiorem gradū haberet mediū ad quem illa inclusiue terminaret in extremo intensiore ⁊ non maiorem. nam quādo alteratur ab extrinseco vt supponit erit talis albedo uniformiter difformis sed quomodo sor. incipiet habere gradum mediū inferius declarabitur ⁊ si prius habebit gradū medium quam ipse erit albus ⁊ vtrum prius habebit gradum mediū quāz aliquē ultra mediū vbi monstrabitur q̄ est dare maximū gradū albedinis qui non sufficit ad hoc q̄ aliquid sit album ⁊ tale maximū erit grad⁹ medius tenet etiam in eodem sophismate vel ex suis verbis elici pōt quod gradus ē pars latitudinis vt ipsam terminat aut vt eius partes ad inuicem copulat. capta .n. latitudine a. nō gradu ad viij. uniformiter difformi secūduz vnā opinionem non est nisi vnus gradus medius puta vt iij. sed secū

aa iij

dum aliam opinionem quas entisber sequi
tur et multi alij dici ut q^d infiniti sunt grad^{us}
medij ad invicem comunicantes ut pars q^{ue}
est a duobus a. sex et pars que est a tribus
ad quatuor et pars que est a tribus cum dimidio
ad quatuor cum dimidio et sic in infinitum
et huiusmodi gradus licet sint inaequales ex
tensive sunt tamen equales intensiver quia p
vno reputant^{ur} ut patet in littera ibidem unde
de sciencia cum est quod cuiuslibet latitudinis
incipiens ab aliquo gradu quocunque vo
lueris et terminante ad non gradum gradus
medius est subduplus ad gradum terminan
tem illam latitudinem in extremo intensiore
vel gradus medius illi^{us} latitudinis est p^{re}cise
subduplus ad gradum a quo incipit talis
latitudo et nullius incipientis ab aliquo
certo gradu terminante ad gradum qui est
minor quam sit gradus a quo incipit gradus
medius est p^{re}cise subduplus ad gradum a
quo incipit talis latitudo et ista sufficiat ad
presens sic brevisiter inducta p^{er} declarationem
et alij gradus et latitudinis intelligente nunc
autem ultimos terminos declarem^{us} nostro
precipue tractatus pertinentes. Et est am
pli^{us} intelligendum q^{uod} ois latitudo incipiens a
non gradu est difforis et nulla talis si teriat ad
non gradum est visoris aut visormis difforis^{is} l^{icet}
posset habere ptes visormes vel visormis
diffores q^{uia} si incipit a non gradu et terminat ad
non gradum ergo incipiet intensior et intensi
or et p^{ro}p^{ter} ea finissior et reissior usque ad non gradum
q^{uia} non stat cum visormiter difformi pot^{est} b^{on}u^m lati
tudo fin^{is} se tota difformiter difformis inci
pre a non gradu et terminari ad non gradum q^{uia} lati
tudo tal^{is} imaginanda est p^{er} figuram cui^{us} latitu
do teriat^{ur} p^{er} lineam curvam et sic ois latitudo f^{ac}t^a
se tota difforis difforis est imaginanda nulla
igit^{ur} latitudo in alij sui pte difforis imagi
anda est p^{er} quadratum rectangulum q^{uod} tunc sit visor
is in principio et fine q^{uia} nulla talis est p^{er} totum

eiusdem grad^{us} et licet latitudo sit visoris in
principio et fine pot^{est} t^{amen} esse difforis in medio
vel ultra medium unde talis latitudo vel in medio
variatur vel ultra medium tunc vel in medio re
mittitur vel p^{ri}mum intenditur vel p^{ri}mum remittitur
vel ultra medium p^{ri}cipue intenditur et hoc vel
visormis vel difforis vel ultra medium p^{ri}cipue
remittitur. si aut^{em} p^{ri}mum intenditur et reittitur vel
solu^m semel intenditur vel pluries si semel vel v^{er}o
que visormis vel intentio est visormis et remi
ssio difformis siue extra si aut^{em} circa medium
pluries intenditur et remittitur tunc poteris infini
tis modis variare figuras. ois. n. latitudo
quocunque variatur imaginanda est p^{er} figuram simi
lem variatam q^{uia} latitudo foras et foris ei^{us} cor
respondentes infinitis modis variari possunt
ut clarum est in tractatu de latitudinibus foras

Est igitur potentia activa principium trans
mutandi alterum in quantum est alterum ut poten
tia calidi activa est principium transmutan
di passum in quantum passum est unde ea
dem potentia est activa et passiva. nam pote
tia activa calidi non solu^m est infrigidum sed
etiam pot^{est} pati vel pati^{ur} a frigido sed dixer
imode quoniam de activa in quantum trans
mutat frigidum ipsum sibi assimilando pati
tur v^{er}o p^{ro}p^{ter} reactionem. Potentia vero
passiva est principium transmutandi ab alte
ro ut ab agente in quantum est alterum idest
agens potentia^{rum} autem quedam est activa
quedam passiva et prima quidem vel est in
finita simpliciter ut potentia dei vel est in
finita inclusive limitata determinato terio
ut intelligentie et ite^m activa vel est infinita
absolute ut dei potentia ut dictum est vel
conditionata ut potentia ignis respectu com
bustibilium et potentia passiva vel est fini
ta et terminata ut potentia sensitiva que est
potentia cogitativa vel iudicativa q^{ue} iudic
at de sensibus et potentia visiva aut est in
determinata ut potentia prime materie et
quedam est potentia passiva que in patien

do reagit et illud inuenit in qualitatibus actiuis et quedam non reagit ut potentia passiva medij. Nam potentia passiva mere passiva quod tum est de se potest pati a quocunque agente sicut est potentia materie prime respectu cuiuscunque informantis siue sit agens infinitum seu finitum sic est potentia passiva medij illuminabilis non resistit a quocunque in terminate potest potest illuminari siue fuerit illuminans in finitum siue finitum quod potentia medij non resistit agenti neque reagit in lucidum corpus licet forte depresso alicuius medij resistat illuminationi quo ad gradum quem illuminans est actus inducere in medium rariis quia non ad illum gradum illuminat sed non resistit absolute quod dummodo sit inuiabile in istanti totum illuminat quod est de se et dicitur quodammodo actiua quod est productiua qualitatis sensibilis in aliud licet non in agens ut medium illuminatum agit caliditatem sed non in corpus lucidum et potentia ruz actiuarum quedam motiua quedam portaria quedam leuatiua. quedam productiua et productiua quedam productiua subiectiue quedam productiua qualitatis sibi similis ut caliditatis et quedam productiua qualitatis sibi dissimilis sicut est productiua luminis et calor productiuis spei visibilis. Productiuarum quedam est productiua alicuius effectus qui postquam productus est adiuvat ad productionem ulterius potentia ut potentia ignis et quedam hoc non facit sicut est lumen quod postquam productum est a luce non iuuat ad ulterius producendum lumen nec filius postquam a patre productus est adiuvat patrem ad unum alium filium producendum qui sit eiusdem patris filius amplius potentiarum quedam mutabilis quedam immutabilis potentia actiua mutabilis est eo ipso quod potest in aliquod potest in maius et minus ut patet de potentia fortis portatiua si enim fortis potest portare aliquem lapidem et maiorem potest et minorem portare licet non quemlibet

maiozem sed omnem minorem potentia actiua immutabilis secundum thibetum est que non eo ipso quod potest in aliquid potest in maius et minus patet nam contingit dare distantiam quam pertransiret et fortis in hora adequate uniformiter. a. gradu velocitatis ita quod non maiorem nec minorem pertransiret mouendo. c. adequate per horam. a. gradu velocitatis uniformiter potentia passiva mutabilis est que eo ipso quod potest pati ab aliquo potest pati a maiori et a minori patet ut de potentia fortis visibilis si enim aliquid visibile potest videri. a. sorte et aliquod minus et quodlibet maius potentia passiva immutabilis est que non eo ipso quod potest pati ab aliquo potest pati a maiori vel minori ut quia aliquod erit instans in quo antecritus erit ita quod non in aliquo instanti ante illud erit sed in aliquo instanti post illud primo erit et sic illud erit primum instans in quo antecritus erit iterum potentie duplex ponitur diuisio una per affirmationem de maximo et negationem de minimo et alia per negationem de maximo et affirmationem de minimo est igitur diuisio una per maximum in quod potest aliquid qua potentia vel minimum in quod non potest talis potentia vel per maximum in quod non potest talis potentia vel per minimum in quod potest sit altera diuisio et ubi habet veritatem diuisio per maximum in quod potest vel minimum in quod non potest aliquid qua potentia non habet veritatem alia diuisio per maximum negatiue et per minimum affirmatiue exemplum primi ut puta potentia fortis ad portandum lapidem finita est oportet dare maximum lapidem quem fortis potest portare vel minimum quod non potest portare unde maximum affirmatiue imaginandum est sicut vniuersalis affirmatiua et maximum negatiue sicut vniuersalis negatiue et minimum affirmatiua sicut particularis subditarie

uimū verō negatiue sicut particularis subcontraria negatiua et seruant naturam contradictionis contrariis subalternis et subcontrariis in figura constituto ita quod nunquam possunt verificari duo contraria simul sed bene possunt simul falsificari in aliqua materia ubi enim datur maximum affirmatiue ab eo remouetur maximum negatiue aliquid qua tamen potentia potest esse que non terminatur maximo affirmatiue nec maximo negatiue et omnis potentia que terminatur per maximum affirmatiue ab ea remouetur terminari per minimum negatiue et contra et omnis que terminatur per maximum negatiue ab ea remouetur terminari per minimum affirmatiue et contra per naturam contradictionis quia non possunt esse scilicet falsa et simul vera ideo nulla potentia est que non terminetur aut maximo affirmatiue aut minimo negatiue aut maximo negatiue aut minimo affirmatiue loquendo de potentia finita quolibet autem potentia que terminatur per maximum etiam terminatur per minimum et non contra quoniam vniuersalis affirmatiua infert suam particularem et subalternans suam subalternatam non autem contra potest bene aliqua potentia terminari per minimum affirmatiue et per minimum negatiue quod possunt subcontrarie esse simul vere

Hic modo ponitur prima regula valde utilis et necessaria que est ista ad inferendam aliquam dictarum diuisionum requiritur una copulatiua ex subcontrariis propositibus constituta ut quod quolibet potentia finita est de qua est sermo ideo in aliquid potest et in aliquid non potest nam potentia forte ad portandum lapide est finita quia si quocunque lapide dato maiorem posset portare et in duplo et in triplo et sic ultra tunc non esset finita sed infinita talis potentia et oportet quod particularis affirmatiua talis copulatiue verificetur

pro aliquo et quolibet minori illo pro quo sic verificatur et requiritur etiam quod particularis negatiua talis copulatiue verificetur pro aliquo et omni maiori eo pro quo sic verificatur et quod quolibet pro quo sic verificatur particularis affirmatiua sit minus omni eo pro quo verificatur particularis negatiua et illa copulatiua sic constituta requiritur et est sufficiens isto modo ad inferendum illam diuisionem factam et subcontrariis per maximum affirmatiue vel per minimum negatiue Sed ad hoc ut inferatur diuisionem ex subcontrariis constituta per maximum negatiue vel per minimum affirmatiue oportet quod particularis negatiua talis copulatiue verificetur pro aliquo et omni minori eo pro quo sic verificatur et quod particularis affirmatiua verificetur pro aliquo et omni maiori eo et quod quolibet pro quo sic verificatur particularis affirmatiua sit maius omni eo pro quo verificatur negatiua unde opposito modo est de copulatiua que infert illam diuisionem per maximum et sic et minimum et non quod hic oportet quod particularis affirmatiua verificetur pro aliquo et omni minori eo pro quo sic verificatur et quod quolibet pro quo sic verificatur negatiua sit maius omni eo pro quo verificatur affirmatiua sed alio modo et isti opposito est de copulatiua que infert istam diuisionem per maximum et non et minimum et sic ut clarum est supra illa enim copulatiua sic prolata ut pote aliqua potentia in aliquid potest et in aliquid non potest. Non est sufficiens ad inferendum aliquam dictarum diuisionum quod sic declaratur. Nam ex ista copulatiua aliquod pondus quodlibet debilius forte potest portare et aliquod pondus non quodlibet debilius forte potest portare non sequitur diuisionem aliqua pars

Nam ista est falsa aliquod pondus quodlibet debilius forte potest portare

quoniam si debilius stat pro eo quod est
vel potest esse debilius et non datur aliquod
pondus quod quodlibet quod est vel potest
esse debilius forte possit portare et hoc quia
non sunt verificata subcontraria quia requi-
ritur etiam quod illud quod in predica-
to unus stat determinate in predicatione alte-
rius stet distributive et e converso verbi gratia
aliquod potest aliquis homo potest portare et aliquod
potest non aliquis homo potest portare in propositione
enim affirmativa predicatione stat determinate
et in negativa distributive ista autem non bene
assignantur ut aliquod pondus aliquis homo
potest portare et aliquod pondus aliquis
homo non potest portare. Similiter aliquod
pondus quilibet homo potest portare et aliquod pon-
dus nullus homo potest portare et hoc quia
non sunt recte assignata. Preterea iste sub-
contrarie non habent modum potentie ut ali-
quis homo currit et aliquis homo non cur-
rit licet sint bene assignate et ideo quam pri-
mum habueris subcontrarias recte assigna-
tas et verificatas requiritur videre quod si
ille subcontrarie possint in aliquid quod in
quodlibet minus possit sequitur cum ali-
quod pondus aliquis homo potest porta-
re et aliquod pondus non aliquis homo potest
portare ergo datur maximum pondus quod
sic vel minimum quod non aut altera di-
visione inferitur. Nam si aliquod pon-
dus aliquis homo potest portare quodli-
bet minus vel sibi equale aliquis homo
potest portare et non quodlibet maius non
tamen si aliquis homo currit sequitur quod
quodlibet maior vel minor currat vel possit cur-
rere quia posset esse aliquis homo ita dis-
positus quod nullo modo posset currere.
Preterea accipio istas subcontrarias per
aliquod tempus antecristus potest esse fu-
turus ut per tempus finitum et per aliquod
non ut puta per tempus infinitum et tamen
non sequitur illatio alicuius partis non enim

datur maximum tempus per quod ipse potest
esse futurus quoniam vel illud esset finitum vel
infinitum non primum quia quocumque dato
dabitur maius per quod ipse potest esse futu-
rus nec secundum quia implicat contradictio-
nem quod aliquod sit futurum per tempus infinitum quia ex illo
sequitur quod antecristus erit nunc sequitur hoc est futurum er-
go hoc erit et ex alia parte cum nichil possit
esse post tempus infinitum nec aliquod erit
post tempus infinitum ergo antecristus non
erit nec datur minimum quod non quia vel il-
lud est finitum vel infinitum non finitum
quia quocumque dato dabitur minus nec in
finitum quia quocumque signato ad huc potest
minus signari per quod ipse non potest esse
Nam tempus incipiens ab instanti diei cr-
astine usque in infinitum est minus hoc tem-
pus incipiente ab hoc instanti presente usque
in infinitum et hoc apud eum qui vult unum
infinitum esse maius altero infinito et ideo
oportet illam copulativam intelligere apud
eum qui hoc non putet sed si penes illos qui
hoc putant quoniam illa copulativa quam
superius expressimus apud eos non est suf-
ficiens per se ad inferendum tales divisiones
per maximum quod sic et minimum quod
non et per maximum quod non et minimum
quod sic sequitur secundum istos quod quod-
libet illorum subcontrariorum verificetur per
aliquo finito quia ipsi tenent quod unum infi-
nitum est maius alio et quod per infinitum tem-
pus potest antecristus esse futurus unde se-
cundum thibery in sophismate illo anima
antecristi necessario erit est aliter sentiendum
quod tempus scilicet infinitum est minimum tempus
per quod antecristus non potest esse futurus
incipiente tempore ab hoc instanti usque in
infinitum et si ad huc velles quod inciperet
in aliquo alio instanti futuro tale tempus
infinitum quod est minimum non foret con-
tra ipsum nec assignare minus esset minimo
aut minimum quod esset minimum illo tempore infinito

non potest esse futurus qm̄ vñm̄ instatū
 non est maius altero nec minus nec habet
 veritatem illud pñcipium omne totum ē
 maius sua parte nisi d̄ toto finito ⁊ non in
 finito scđdum Thysberuz vñde multe sūt
 partes quātitatiue alicuius que non sunt dī
 cēde maiores vel minores seu quaz nulla
 est maior suo toto neq̄ minor neque equalis
 illi vt pater de partibus futuri temporis in
 finiti que possunt esse multe non solum fini
 te sed etiam infinite ⁊ i infinitū designari
 Illa autē ppositō tempus infinitū est
 mīnimū per quod antēp̄s nō potest ēē. sic
 exponatur tēpus infinitū ē tēpus p qd̄ ante
 cristus n̄ pōt esse futurus nec p aliqd̄ mai⁹
 sed per quodlibz tempus finitū potest ēē
 futurus. ⁊ non dicit̄ p q̄libz mīnis qz tem
 pus finitū non est pprie loquēdo minus in
 finito igit̄ tēpus infinitū est mīnimū temp⁹
 p quod antēp̄s non pōt esse futurus s̄ per
 q̄libet tempus finitū antēp̄s pōt esse futu
 rus posito q̄ in different antēp̄s possit
 pducī ⁊ non pducī Sed supposito q̄ esset
 eius causē pductiue cōcurrentes ad suaz p
 ductionez ita iam ppinque sue pductōni q̄
 a nullo agēte possent naturali impediri qn̄
 pducāt antēp̄m tunc dat̄ maximū tēpus
 per quod antēp̄s pōt esse futurus ⁊ illud
 totū est quod incipit ab hoc instanti vel ab
 aliquo post hec ⁊ terminat̄ ad p̄m̄ instās
 esse antēp̄i ⁊ dato q̄ a. sit illd̄ tūc hec aīa
 antēp̄i in. a. instanti necessario erit qz hec
 anima erit in. a. instanti futuro ⁊ in. a. non
 habebit potentiam ad non esse cōcedit̄ m̄
 sophistice q̄ in. a. instanti hec aīa non necō
 erit quīs necesse sit q̄ in. a. instanti hec erit
 anima sicut necesse est q̄ adā fuit licet adā
 non necessario fuerit vñde in casu posito q̄
 in. a. instanti futuro p productione antēp̄i
 ipse causē erūt sufficientes ita q̄ non p̄ius
 neq̄ post qz tūc dabit̄ p̄m̄ instans esse an
 tēp̄s si sit diuīsiō respectu rei imutabilis

est dicendum q̄ est dare maximū tempus
 per quod antēp̄s erit terminatū ad p̄m̄
 instans esse sui ⁊ illud instās erit p̄m̄ in q̄
 erunt iste causē sufficientes ad ipsum pdu
 cendum sed facta diuīsiōne resp̄cū rei mu
 tabilis ita q̄ ille causē in aliquo instāti fu
 turo poterūt esse sufficientes ⁊ in aliquo nō
 p̄ eius productione tūc dabitur vltimum
 in quo nō poterunt esse sufficientes ille cau
 se ⁊ p̄ius erit vltimū instās in quo nō pote
 rit esse antēp̄s q̄ erit p̄m̄ instās i quo
 ipse p̄mo erit ⁊ vltimū instās in quo ante
 x̄p̄s non poterit esse erit p̄m̄ instās in
 quo ipse poterit incipere ēē qz i illo ⁊ in nul
 lo p̄iori poterit incipere esse sed bene in q̄i
 bet posteriore poterit incipere esse qm̄ in illo
 nō poterit esse ⁊ immediate post illud pote
 rit esse igit̄ in illo instanti poterit incipere ēē
 ⁊ in illo instāti tales causē incipiet posse p
 ducere antēp̄m per remotionem de p̄ele
 nti ⁊ positōez d̄ futuro ⁊ tunc illud instans
 quod erit vltimū in quo ille causē non pote
 runt producere antecristum nec in aliquo
 p̄iori erit vltimū i q̄ antēp̄s nō poterit ēē
 supposito q̄ antecristus contingenter erit ⁊
 q̄ eius causē continue meliorabuntur vsq̄
 ad instans in quo non poterūt ipsuz produ
 cere neque in aliquo p̄iori sed in quolibet
 posteriore in quo incipiet tamen ipsum pro
 ducere vt dictū est itēz declarat̄ illa copu
 latua q̄ est tamquam regula omniū in hac
 materia dīcedozum Nam indiuidua in sp̄e
 hominis non possunt esse sub quacunque
 parua quantitate nec sub quacūq̄ magna
 cum ergo nulla erit maxima quātitas nec
 minima opetens tali sp̄e tūc agētia talia
 aliquem effectum possunt producere in in
 diuiduis talis speciei ⁊ aliq̄ non vt patet
 ⁊ tamen non est dare maximum effectum
 quem possunt pducere nec minimum quēz
 non possunt in tali sp̄e. Nam si dicat̄ s̄b aliq̄
 q̄titate pōt aliqs hō ēē ⁊ s̄b alia n̄ n̄ sequit̄

ergo datur maxima vel minima quoniam aliqua
quantitas sub qua non potest aliquis ho-
mo esse est maior quam sit aliqua sub qua
potest aliquis homo esse ex aliqua est mi-
nor ponat ergo quod tota latitudo quantitatatis
sub cuius quolibet contento potest aliquis
homo esse incipiat in extremo remissior
a pedali exclusiue et in extremo intensiore
extremo remissione a pedali exclusiue et in
vltique ad derupe quantitatem exclusiue
terminet cum non det maximus homo qui potest
esse neque minimus tunc ex hoc non sequitur il-
latio alicuius partis et hoc quod subcontraria nega-
tiua indifferenter verificatur per maiorem et pro-
miori illo per quem verificatur subcontraria affirmatiua
et ideo sequitur limitatio regule illius copu-
latiue vel. n. subcontraria negatiua verifi-
catur solum per maiorem et erit diuisio respectu
potentie actiue vel fiet imitatio quod subcon-
traria negatiua solum per minorem verificatur
et est diuisio respectu potentie passiuę et ex
parte licebit inferre disiunctiuam illi deser-
uientem si potentie actiue ex fide vero dis-
iunctia deseruientem potentie passiuę tunc vbi si
diuisio taliter limitet vbi sub aliqua quantitate
te supra quantitate vnius pedis potest aliquis homo
esse et sub aliqua non erit diuisio solum resp-
ectu potentie actiue quod subcontraria negatiua
solum per maiorem verificabitur ideo bene sequitur
quod vel datur maxima quantitas supra quantitate vni-
us pedis sub qua potest aliquis homo esse aut minima
sub qua non potest et datur minima supra quantitate
vnius pedis sub qua non potest aliquis homo esse
vtrputa quantitas decupedalis si autem sic diuisio
limitet sub aliqua quantitate et quantitate decu-
pedalem potest aliquis homo esse et sub aliqua non
erit tunc diuisio respectu potentie passiuę affi-
guanda quod subcontraria negatiua solum per mi-
norem reddetur vera quod sequitur quod aut est datur
maxima quantitate et decupedalem sub qua non
potest aliquis homo esse aut minima sub qua
potest et patet quod est danda maxima sub qua non

quoniam quantitas vnius pedalis est maxima in. x.
pedum quantitate sub qua non potest aliquis homo esse
igitur absolute illa copulatiua non est sufficiens
ad inferendum aliquam diuisionem preter que et pl-
urius indiget declaratioe et exemplificatione
nam ponat quod aliquod calidum sit vniiformiter
difforme in calore cuius vtriusque extremum tam
intensius quam remissius ad calorem exclusiue
terminetur ita quod gradus extremi intensioris
sit intensior inter omnes gradus quorum quilibet
est intensior quam aliquis gradus qui sit in illo
sic difformiter calido et gradus extremi remissioris
sit remissior quorum quilibet est remissior inter
illos gradus quam aliquis qui est in illo corpe vifor-
miter difformiter calido tunc aliquis gradus caloris
est in. a. et tunc datur maximus gradus caloris
qui non sit in. a. neque minimus qui sit in. a. per
ex eo quod ex vna parte terminatur ad gradum ab-
aliquem intensiorem quam sit in illo et ex alia parte ad
gradum remissiozem quam sit in. a. et ita patet quod talis
copulatiua non est sufficiens per se ad inferen-
dum talem diuisionem. item ponatur quod
a. sit vnum subiectum calidum vniiformiter
difformiter terminatum in extremo remissi-
ori ad gradus ut quatuor in latitudine calidi-
tatis et in extremo intensiori ad gradum ut sex
ex hoc si dicatur aliquem gradum caliditatis
habet. a. et aliquem non habet non sequitur
diuisionis aliqua pars sed requiritur sic li-
mitare aliquem gradum caliditatis infra
sex habet. a. et aliquam non habet et tunc se-
quitur diuisio respectu potentie passiuę et
tenendum est quod gradus ut quatuor est inte-
nissimus gradus. et sex quem non habet. a.
et ita sequitur quod aut datur intensissimus
gradus. et sex quem non habet. a. vel remissi-
ssimus quem habet. a. ut patet si vero dicatur sic ali-
quem gradum caliditatis supra quatuor habet. a. et aliquem
non habet. a. tunc inferet diuisio respectu potentie actiue et tunc da-
tur gradus ut sex qui est remississimus supra. iij. quem non
habet. a. et ita sequitur quod est datur aut intensi-
ssimum gradum super quatuor quem habet

a aut remississimū quez nō habet. a. p̄terea
 sit. a. calidū in summo. b. frigidum et eq̄l
 resistentia. b. potentie. a. q̄ itate. b. ē maxi
 mū quod nō pōt pati ab. a. nec. a. minozi. a.
 qz a. p̄portione eq̄litas et minozi non pue
 nit actio sed. a. maiozi. a. pōt pati. b. et res
 p̄cū potentie actiua dicendum est q. a. est
 minima potentia que non pōt ager in. b. qz
 neqz pōt agere. a. in. b. nec in maius. b. sed i
 q̄libet minus. b. ergo. b. est minimū in qd
 nō pōt agere. a. et. a. ē mima potētia q̄ nō pōt
 agere in. b. s̄ q̄libz maiozi et nulla mi ozi am
 plius si potentia sor. sit ut. iiii. et resistentia
 a. non gradu vsqz ad viii. est dat̄ minimā
 p̄tes huius resistentie in quā fortes non po
 test agere ut illa q̄ est a. non gradu vsqz ad
 q̄tuor q̄ est et qualis potentie ipsius fortis.
 Item si sor. sit optime sanus et uiuat in de
 bita administratione sex rez non naturali
 um fm omnes modū et meliozem dispositō
 nem q̄ possit esse vel ymaginari fm natura
 etiam concurrēte amicabili planetaz aspe
 ctu sibi ueniente p̄z necessario s̄z ipsius nē
 cursū qz tādes deueniet sor. ad mortem et to
 tū temp⁹ ab hoc instanti vsqz ad primū nō
 esse sor. est minimū p̄ qd ipe non potest vi
 uere si vō sor. fuerit san⁹ et hic ad horā vel
 annum aut amplius aut min⁹ nō curo de
 beat mutari a sanitate in egritudinez eodē
 modo dicendū est qz totū tempus ab hoc i
 stanti vsqz ad instans primum in quo non
 erit sanus qz erit primū instans in quo icipit
 et esse eger erit minimū tempus p̄ quod ipe
 non erit sanus qz in illo instati non erit sa
 nus neqz post illud dato qz ex illa egritudine
 moriat̄ et in q̄libet tpe ante illud instas erit
 sanus et hoc est qz non dat̄ vltimū esse sai
 tatis s̄ primū non esse sicut cuiuslibet rei p̄
 manentis durantis per tempus et illa disp
 ositio sor. seu p̄plo fm quā uiuet quīs pote
 rit meliorari et continue melius et melius p̄
 fici fm melius regimen et nutrimentū et quo

cūqz dato potest dari melius et meli⁹ et sic
 in infinitum non in sequit̄ qz in duplo meli
 us vel in triplo et sic in infinitū neqz sequit̄
 qz possit sor. semp uiuere seu p̄petuari qz
 est deuenit ad primū non esse sor. ad qz ter
 minat̄ totū minimū tempus per qz ipe sor.
 non potest uiuere ut patuit. Circa istas
 regulam primo aduertendum est qz mod⁹
 potentie actiue est ille. qz si aliquis potest i
 aliquod in quolibet minozi potest et non in
 q̄libet maiozi modus aut̄ potentie passiue
 est qz si aliqz pōt in aliquid vel pati ab ali
 quo et in q̄libz mai⁹ p̄t seu a q̄libet maiozi
 pati pōt et nō i q̄libz min⁹ seu a quolibz mi
 nozi pōt et vtriusqz modus tā actie q̄ passi
 ue potentie inquiri. Circa p̄ponem nega
 tiuā nā si aliquod pond⁹ non aliqz hō pōt
 portare neqz aliqz mai⁹ s̄ q̄libet minus tē
 infer̄ max. muz qz sic vel mimū qz non et s̄
 in potentia actiua in passiuā vō cōsist̄ patz
 si. n. aliqd̄ visibile nō pōt videri neqz aliqz
 minus s̄ q̄libet magis tūc oppz̄ inferre ma
 ximū qz nō vel mimū qz sic. Secūdo ad
 uertendū est qz si subcōtrarie sint assignate
 resp̄cū potentie passiue debes inferre p̄por
 tionabiliē disiunctiuā de potentia passiuā
 ex istis. n. subcōtrarijs in aliquo instanti tu
 poteris esse et in aliquo instanti non poteris
 infer̄ diuisio potentie actiue qz sub contra
 rie sunt de potentia actiua et ideo debes in
 ferre qz dat̄ vltimū in quo sic vel in quo nō
 et non debes inferre disiunctiuā p̄portiona
 tam potentie passiue. s. primū in quo sic vel
 vltimū i quo nō et ita de alijs exēplis. Ter
 tio aduertendū est qz in talib⁹ diuisionib⁹
 requirit̄ quod nō excludat̄ t̄minus ipsius
 potentie qm non esset tūc illatio alicuius p̄
 tis ut sic dicendo Aliqd̄ pondus quod nō
 est. a. sor. pōt portare et aliquod pond⁹ qd
 non est. a. sor. nō pōt portare ista. n. est po
 tentia actiua qz si aliquod pond⁹ quod nō ē
 a. sor. pōt portat̄ q̄libz min⁹ sor. pōt porta

re et non quilibet maius ex quo tamen non se
quitur quod datur maximum pondus quod non est. a.
quod fortes potest portare vel minus pondus
quod non est. a. quod fortis non potest portare per
enim quod non datur maximum potest quod fortis.
sit potentie ut quatuor et similiter. a. equalis
potentie ad resistendum implicat enim quod a
sit illud pondus maximum quod non est. a.
quod fortis potest portare. Item. a. fortis non potest
portare ergo non est maximum quod potest
non etiam est aliquod pondus minus. a. quod
non est maximum quod fortis potest portare quia
quocumque dato potest dari maius et maius
pondus quod non est. a. Non etiam est ali
quod pondus maius. a. quod fortis potest por
tare quod si. a. non potest nec aliquod maius. a.
non etiam est dare minimum quod non potest nec. a. quod
implicat quod a. sit minimum quod non est. a. nec etiam
minus. a. quod quolibet illorum potest portare
ergo non est minimum quod non potest portare nec
etiam maius. a. est minimum quod fortis non potest
quia quocumque dato dabitur minus quod non est
a. quod fortis non potest portare et ratio quod non se
quitur divisionis aliqua pars est quia excludi
tur in subcontrariis terminis potentie qui unus
erat. a. et ille excludebat a potentia fortis
Quarto advertendum est quod aliquando talis
terminus excludit implicite et aliquando ex
plicitate ita quod non potest fere discerni si ex
cludatur terminus aut non ut sic dicendo
ab aliqua potentia equalitatis potest fieri ac
tio et ab aliqua non potest. Item demonstratis
solum ponderibus maioribus et minoribus
potentia fortis aliquod istorum potest portare et ali
quod non et tamen nulla pars divisionis est
eligenda. preterea supposito ut dictum est
quod a. sit pondus equale in resistentia po
tentie fortis tunc aliquod est pondus quod nec est
a nec equale a. quod fortis potest portare et aliquod
non et tamen nec datur minimum quod non est. a. nec
equale quod fortis non potest portare nec etiam maximum
quod potest. ite aliqua pars istorum est maior medie

tate et aliqua non demonstratis solum maioribus
medietate et minoribus tamen nec datur minima
pars istorum que non est maior medietate nec etiam
maxima que est maior per se. primo quod si ab aliqua
potentia seu proportionem maioris inequalitatis
potest pervenire actio a qualibet maiori potest et
non a qualibet minori tamen non inferuntur aliqua
pars divisionis non. n. datur maxima quod imaginanda
est latitudo potentiarum a non gradu usque
ad summum cuius gradus medius sit po
tentia equalitatis a quo non potest esse actio nec
a minori ex. consequenti tunc terminus talium
potentiarum est potentia equalitatis que ex
cludit in subcontrariis assignatis et ideo non se
quitur aliqua pars divisionis quoniam ibi non fit me
tio de potentia equalitatis que est terminus
primo implicite excluditur. si vero subcontra
rie sic assignantur ab aliqua potentia po
test esse actio et ab aliqua non bene inferuntur
disiunctiva de potentia passiva quia datur
maxima potentia a qua non potest esse actio
et illa est potentia equalitatis quia ab ea non
nec a minori sed a qualibet maiori et hoc quod
ibi non fit exclusio termini ut patet in exemplo
autem de potentia fortis et resistentia patet quod
nec est dare maximum pondus quod fortis. sufficit
portare vel minus quod non potest portare demon
stratis omnibus ponderibus circa et supra
aliquod pondus istorum fortis potest portare et ali
quod istorum non potest ut per se et tamen non infer
tur disiunctiva cum explicite excludat ter
minus qui non est aliquod istorum per casum
nec maius. a. quia quocumque dato dabitur
maius nec etiam datur minimum istorum quod fortis.
non potest portare ut declaratum est. Ex hijs
inferuntur primo quod interdum subcontraria acci
piunt simpliciter aliquando vero secundum
quid si primo modo simpliciter inferas divi
siones verbi gratia aliquod pondus aliquis homo
potest portare et aliquod pondus non aliquis
homo potest portare iste subcontrarie acci
piunt simpliciter quia si aliquod pondus

aliquis homo potest portare quilibet minus illo potest portare et non quodlibet maius et ideo simpliciter inferitur diuisio de potentia actiua si autem secundum quod subcontrarie assignentur secundum quid diuisiones inferantur verbi gratia ut supra dictum est sub aliqua quantitate homo potest esse et sub aliqua non quod iste subcontrarie non simpliciter assignantur sed sub certa differentia ideo diuisiones secundum aliquam differentiam inferantur et non simpliciter ut supra declaratum est. Sequitur secundo quod subcontrarie possint recte formari et verificari secundum modum potentie actiue vel passiue et tamen ex eis non inferitur aliqua diuisio nec simpliciter nec secundum quid gratia exempli aliquod spatium potest for. pertransire precise in hora moriendo se continue gradu ut quatuor uniformiter et aliquod non et tamen non inferitur aliqua pars diuisionis quod si quid deberet inferri maxime daretur maximum quod potest pertransire etc. sed hoc non est verum et illud est falsum ut patet ex quibus omnibus apparet quod aliquae subcontrarie pertinet ad potentiam actiuam et passiuam aliqua ad potentiam actiuam tantum aliqua ad passiuam tantum et ista pertinent ad propositum aliqua vero ad neutram potentiam pertinent que non spectant presenti proposito et omne id quod declaratum est usque modo sit tantum per vnam primam regulam vniuersali requisita necessaria in omni tali materia. Nunc autem ascendamus ad alias regulas magis particulares consimiles huic nostro tractatui necessariae et est secunda in ordine. Secunda regula quod ut diuisio que datur per maximum quod sic et minimum quod non inferatur ex copulatiua constituta ut diximus in prima regula requiritur particularis affirmatiua illius per aliquo verificari et quolibet minori illo pro quo verificatur et quod particularis negatiua verificatur per aliquo et omni maiori eo pro quo verificatur et quod omne pro quo verificatur

particularis negatiua sit maius eo pro quo sic verificatur particularis affirmatiua et si particularis affirmatiua et particularis negatiua fiant sine omni termino distributo semper est dare minimum effectus quem non potest producere vel qui non potest produci loquendo defectibus non producentibus consimiles effectus duos producant probat regula quo ad omnes eius partes nam aliqua virtus potest portare .a. lapidem et tamen non est dare maximum quod potest portare .a. lapidem quia quacunque virtute data que potest et maior virtus potest quia maior potest portare quod minor virtus potest non etiam contingit dare minimum que non possit quia si tunc .b. virtus a. que non potest portare. b. ergo nec aliquid minus a. potest portare. b. quod quod maius non potest nec quod minus est facere potest et ratio est quod particularis affirmatiua non verificatur pro aliquo et omni minori eo nec particularis negatiua verificatur pro aliquo et omni maiori eo nec etiam est dare maximam virtutem que potest portare. b. quoniam quare data que possit et etiam maior virtus potest portare. b. ut patuit et ita ex defectu vnius conditionis non sequitur diuisio. Item accipio hanc copulatiuam aliquem lapidem potest for. portare mediante sua potentia et patet quod particularis negatiua verificatur per aliquo et per maiori illo quod si non potest quod minus est nec id quod est maius et omne pro quo verificatur negatiua est maius eo per quo verificatur affirmatiua quoniam quilibet lapis qui non potest portari a for. cum sua potentia est maior quocunque lapide qui potest portari. a sorte et particularis affirmatiua illius copulatiue verificatur pro aliquo lapide et per omni minori illo quod si potest portare quod maius est et illud quod est minus potest portare altera pars principalis regule declarat nam in talibus effectibus vel est dare maximum affirmatiue aut minimum negatiue alijs requi-

sitis conditionibus sed non maximam quod probatur quia sit. b. effectus ille maximus quem. a. agens potest producere ut suppono accipio tunc totam resistenciam passivam que est in productione. b. ad. a. et sit illa tota resistencia. c. et quero an. c. sit maior potentia activa vel equalis si finem ergo est minima resistencia quam. a. non potest vincere et omnem minorem potest et per consequens sequitur quod. a. non potest producere. b. quia resistencia est tanta sicut potentia activa. a. si primus dicitur ergo sequitur quod potentia activa. a. excedit. c. resistenciam et per consequens in aliquo divisibili et sic ad huc posset vincere. c. resistencia ergo. c. non fuit maxima quam potentia activa. a. posset vincere et sic. b. non fuit maximus effectus quem. a. potest producere quia potentia activa. a. est maior tota resistencia que est in productione ipsius. b. et ita potest vincere. a. maiorem resistenciam quam illa data et ex consequenti est dare minimum effectum quem. a. non potest producere verbi gratia quam albedo producit verum est dicere quod. a. aliquam albedinem potest producere et quaecumque minorem vel consimilem et aliquam non potest nec aliquam maiorem ubi est dare minima albedinem quam. a. non potest producere ita quod illam non potest et quamlibet minorem potest et non est dare maximam quod probatur sic quantum partes passivae plus distant ab. a. tantum remissio albedinis causabit cum ergo non sit dare albedinem infinite remissionis sequitur quod ad quaecumque punctum causabit albedinem ita quod ulterius etiam causabit albedinem et per consequens nulla erit maxima albedo que potest causari ab. a. preterea fortius causabit a albedinem in partem propinquiores agentis quam remotiorem ergo sequitur quod nulla erit maxima albedo que causabit ab ipso. a. quia si sic quero tunc aut illa erit infinite remissionis aut certe intentionis in extremo remotiori ab. a. aut non primum non contingit dare quia nulla talis est ergo oportet quod sit

certe intentionis et per consequens remotior albedo. a. causare posset ergo data albedo non erit maxima. Tertia regula est quod ut divisio que datur per maximum quod non et minimum quod sic ex copulatione preassignata inferretur oppositum quod particularis negationis verificetur per aliquo et omni minori eo pro quo sic verificatur et quod particularis affirmativa verificetur per aliquo et omni maiori eo et quod quolibet per quo verificatur particularis negationis sit minimum eo pro quo verificetur particularis affirmativa et si particularis negationis verificatur per aliquo et omni minori eo et particularis affirmativa per omni maiori eo et cum hoc si quilibet per quo verificatur particularis affirmativa sit maius omni eo pro quo verificatur negationis in effectibus non producentibus consimiles effectus dum producant semper est dare maximam quod non ubi particularis affirmativa et negationis sint sine omni termino distributo et sic semper inferretur divisio per maximum quod non vel minimum quod sic probatur regula ista quo ad ambas duas suas partes principales verbi gratia ponatur quod hic sit unus corpus cuius una medietas sit alba et alia nigra tunc aliquam albedinem in se habet hoc corpus et aliquam non et tamen nulla est maxima albedo quam non habet nec minima quam habet illud corpus probatur quia quaecumque accepta quam non habet ex quo contingit dare albedinem maiorem et maiorem infinitum quam non habet sequitur quod nulla est maxima quam non habet quia quaecumque data quam non habet contingit dare maiorem in duplo et in triplo et sic in infinitum quam non habet quia autem nulla sit minima albedo quam habet illud corpus patet cum nulla datur albedo infinite remissionis et ita non sequitur divisio propter defectum minus conditionis ut patet. si autem dicatur aliquod est divisibile quod potest videri a sorte et aliquod quod non potest videri a sorte propter suam parvitatem

bb ij

eū alijs circūstantijs qz negatiue verificatur
 pro aliquo tali 7 omni minori illo vt patet
 qz si tale visibile nō pōt uidere nec aliquid
 minus 7 pticularis affirmatiua verificatur
 p aliquo 7 omni maiori illo p quo sic veri-
 ficatur quia si illud tale potest videri a sor-
 7 qz maius est 7 quodlibet p quo affirma-
 tiua verificat̃ ē maius omni eo p quo veri-
 ficat̃ negatiua 7 ita sufficiteer potes inferre
 diuisionē per maximū qz non 7 minimum
 qz sic 7 datur maximū non visibile aut qz
 non potest videri a sorte vel nūmz qz sic p-
 batur nam contingit dare aliquod corpus
 qz ppter suam paruitatem si per se existit nō
 pōt videri a sorte secundū dispositiōes qz
 nunc habet omnibus requisitis ex pte calo-
 ris distat̃e mediij 7 sic de talibus tunc tale
 corpus potest augeri in tātum qz poterit vi-
 deri a sorte accipio ergo totū tempus per qz
 nō pōt videri a sorte 7 totū tempus per qz pōt
 videri 7 quero aut in instāti medio pōt vi-
 deri aut non si sic 7 immediate ante hoc ūpo-
 terit videri ergo erit minū visibile qz pōt
 videri a sorte si nō potest videri 7 immediate
 p^o h poterit videri sequit̃ qz illd ē maximū
 nō visibile a sorte quia in tali instāti medio
 non poterit videri 7 in mediate post illud
 poterit videri quia erit maius nec pōt alte-
 ra diuisio que dat̃ per maximū qz sic 7 mi-
 nimū qz non hīc habere locum quia in illo
 instāti nec erit dare maximū qz pōt videri
 a sorte nec minimū qz non pōt videri.
 Secunda pars principalis regule pbatur
 videlicet qz sp in illeffectibus 7c. non sit da-
 re minimum quia si sic sequit̃ qz pticularis
 affirmatiua verificatur verbi grā si est da-
 re minimū qz pōt videri a sorte sit ergo illud
 p quo verificat̃ talis pticularis affirmati-
 ua potentia resistitiua. a. visibilis grā exē-
 pli tūc talis potentia vel est maior quā po-
 tentia sorte aut minor aut equalis si maior
 ergo potētia visiva sorte non pōt illud 7 ita

a. non est minimum in quo potest potentia
 sorte si autē sit minor ergo potentia sorte exce-
 dit resistantiam. a. 7 per consequens in alq
 diuisibili quia tales excessus non possunt
 fieri in indiuisibili ergo si excederet per me-
 dietatez illius excessus ad huc potentia sorte
 posset in. a. ergo possz etiā i minus qz in. a.
 ergo. a. non fuit minimū in quo pōt poten-
 tia sorte si autē sit equalis ergo a. est minimū
 in quo non potest sorte 7 per consequens. a.
 non est minimū in quo pōt sed minimū in q
 non potest. Preterea aliqd est visibile ita
 pūum quod per sui pūitatem vt dictum est
 si per se existit nō potest videri a sorte secun-
 duz dispositiōes quas diximus 7 per con-
 sequens nulluz minus potest videri a sorte sz
 qdlibet maius 7 omne quod pōt videri
 .a. sorte est maius omni eo qz non potest
 videri. a. sorte 7 ita vt diximus infer̃ diui-
 sio 7 non est dare minimū qz pōt videri. a.
 sorte vt declaratū est quia etiam si sic essz
 sequer̃ qz aliquid vider̃. a. sorte cuius
 nulla pars possz videri a sorte secundū eas
 dispositiōes quas habet qz est inconueniēs
 relinquit̃ ergo qz est dare maximum qz non
 potest videri a sorte secundū easdez dispo-
 sitiones quas habz sorte ex hīs inferunt̃ alē
 qua corollaria primū qz opposito modo se
 habet copulatiua que insert diuisionem re-
 spectu potentie actiue ad copulatiuas ex q
 insert diuisio respectu potentie passiue nā
 prima que insert diuisionem per maximū
 qz sic 7 minimū qz non requirit pticularem
 affirmatiuā p aliquo verificari 7 omni mi-
 nori eo pro quo sic verificat̃ 7 qz omne illd
 p quo sic verificat̃ pticularis affirmatiua
 sit minus omni eo p quo verificat̃ particu-
 laris negatiua alia vero copulatiua que in-
 fert diuisiones p maximū qz non 7 nūmum
 qz sic ecōtrario modo se habet. Secūdu
 correlariū est qz in effectibus pducētib^o cō-
 similes effectus cū principalib^o agentibus

nec est dare maximū effectū quē talia possunt pducere nec minimū quē nō possunt pducere posito q̄ possint sibi assimilare passa sicut est ignis qui potest assimilare sibi ali quod passum ⁊ illud passum cū principali agente possunt sibi assimilare aliud passū ⁊ sic in infinitū ⁊ qz ubi est pcessus i infini tum nō possunt verificari copulatiue ex s̄b contrariis assignatis ideo nō potest talis di uisio inferri nam pticularis negatiua non potest ibi verificari vt patet ergo. 3c. Item secundo de aia omento q̄rto pbat philoso phus q̄ ignis non pōt esse causa nutrimen ti quo aia nutrit quia tunc talis mot⁹ alte rationis per quem nutrimentū alterat in sub lecto esset in infinitū qz id qd alitur esset i finitū qz ignis possz crescere in infinitum si cōbustibilia aponant ergo ignis non est cā talis motus ⁊ commentator ibidē dicit cū ois talis motus sit finitus ⁊ nullus talis mo tus pōt esse infinitus ⁊ iquit ibidem q̄ ignis est talis nature q̄ non cessabit sua actō in aliquo duz fuerit cōbustibile ex qua aucto ritate pz q̄ quantū est ex natura ignis non est dare maximū ignem quē ignis pōt pro ducere ⁊ tota causa est qz ignis cū pducit pducit ignē sibi equalem ⁊ assimilat sibi passum. Tertiū correlariū est quod si fiat diuisio respectu potentie actiue respiciēda est subcōtraria ⁊ tūc requirit vt sequat di uisio ubi fiat respectu potētie mutabilis q̄ eo ipso q̄ illa potētia pōt in aliquod q̄ po ssit in quodlibet minus v̄l aliquod illi equa le deinde respicienda est subcontraria nega tiua p qua verificat q̄ si aliqd sit in quod illa potentia non possit quod in nullum tan tum aut maius possit vt si. a. lapidem fort. pōt portare quēlibet minorem aut equalem etiam possit ⁊ si. b. graue non pōt portare q̄ nullum maius aut equale in grauitate v̄l grauius possit portare vnde si ponat q̄. a

caliditas sit vniformiter difformis cuius aliqua pars est intensior. b. gradu qui sit gradus medius caliditatis ⁊ aliqua est cali ditas cuius nulla pars est intensior. b. gra du tunc non sequit q̄ sit dare intensissimam caliditatem vniformiter difformem cuius nulla pars sit intensior. b. gradu vel remissi ssimā cuius aliqua pars est intensior ⁊c. ⁊ hoc est quia non eo ipso q̄ aliqua est calidi tas vniformiter difformis cui⁹ nulla pars est intensior. b. gradu nulla est eque intensa cum illa aut remissior cuius aliqua pars sit intensior. b. gradu nam caliditas vniformi ter difformis a tribus ad quatuor est cui⁹ nulla pars est intensior. b. gradu ⁊ tamē ca liditas vniformiter difformis ab vno ad quinque est remissior cum intēsiue correspon deat gradus in medio remissiori cuius aliq̄ pars est. b. gradu intensior ⁊ hoc est qz i ta li copulatiua hita non reseruant conditio nes quas oportet vt patet ex declaratis.

Quartū correlariū est q̄ si fiat diuisio respectu potentie passiue mutabilis respiciēda est subcontraria affirmatiua p qua verificat vt diuisio sequatur ⁊ requirit q̄ eo ipso q̄ aliquid est a quo aliqua potentia pōt pati q̄ a quolibz maiori aut aliquo illi equali possit pati. deinde respiciendum est subcontraria negatiua p qua requirit q̄ si aliquid est a quo aliqua potentia non pōt pati ppter illius debilitatem q̄ a nullo eq̄ li illi aut minori pati possit vt declaratū fuit d̄ visibili ⁊ potētia visiva for. Quintū corrlarium est q̄ si particularis negatiua ta lium subcontrariaz p minori verificet q̄ affirmatiue tunc diuisio respectu potentia passiua est eligēda si autem negatiua verifi cet p maiori quam affirmatiua tūc contin git respectu potentie actiue diuisionē assignare. Sextum correlariū est si subcontra ria negatiua verificat p equali illi p quo

verificatur affirmatiua tunc nulla pars diuisionis est inferenda quia nec fit diuisione respectu actiue potentie nec passiue ut patet ad. ppositu unde capto scuto cuius una medietas sit totaliter alba et alia totaliter nigra non sequitur aliqua pars huius scuti est alba et aliqua non ergo est dare maximam partem huius scuti albam aut minimam non albam vel maximam que non vel minimam que sic quod non maior pars est alba quam non alba nec e converso. Quam regula est si medietate termino comuni distributo fiat diuisione habente infinita supposita in quibus distribuitur et totum illud sit distributum respectu cuius sit diuisione ubi respectu multitudinis infinite non debet debilissimum siue vltimum quod tota latitudo illarum terminetur exclusiue per diuisionis affirmatiua est eligenda probatur regula quo ad primam particulam ponatur quod forte sit potentie ut quatuor et infinita sint fortiora eo et infinita eo debiliora tunc aliquod potius est debilius forte et quolibet fortius forte sufficit portare et aliquod non ut patet et tamen non datur maximum potius quod aliquod debilius et quodlibet fortius forte. quia non ut quatuor nec maius nec est minus quam quo cumque minori dato ad hoc dabitur maius quod aliquod debilius forte et quodlibet fortius forte sufficit portare et ratio est quia tam subcontrarium affirmatiuum quam subcontrarium negatiuum verificatur per fortioribus forte et debilibus subcontrariis aut contrario modo debent se habere ita quod facta diuisione respectu plurimum unum illorum subcontrariorum verificetur per parte latitudinis respectu cuius sit diuisione alterum vero per parte sibi contraria ita quod unum solum per fortioribus verificetur. Alterum vero per debilioribus similiter capto medio uniformiter difformi in resistetia incipiente a non gradu et terminare ad viij et sit potentia diuisionis ut viij. tunc sic alia

qua est pars huius medij incipiens a gradu medio in extremo remissiori cuius qualibet parte sufficit forte diuidere et aliqua est sic incipiens cuius non qualibet partem sufficit forte diuidere et tamen quia non totus terminus medietate quo sit diuisione distribuitur sed solum pars non est dare talem maximam partem cuius qualibet partes sufficit forte diuidere sed pars diuisionis negatiua est eligenda unde illa pars que incipit a quatuor et terminatur ad viij. est minima cuius non qualibet parte.

Secunda pars regule probatur eodem modo. Nam sit forte. potentie ut quatuor et plato. ut sex et sint infinita alia que omnia sint fortiora forte et plato. quo statu per quod non datur maximum quod quolibet fortius forte sufficit portare sed minus quod plato non sufficit portare est minimum quod non quodlibet fortius forte sufficit portare. Item aliquod potius quod quolibet fortius forte vel equale forte sufficit portare et aliquod non et tamen non datur maximum quod quolibet forte. Item supposita eternitate mundi et quod infiniti erunt homines ponatur quod forte erit debilissimum hominum qui erit potentie ut quatuor tunc per quod non dabitur maximum potius quod quolibet homo sufficit portare sed minus quod non quia illud quod erit minus quod forte non sufficit portare erit minimum quod non quilibet homo sufficit portare. et horum ratio est quod respectu multitudinis infinite datur debilissimum et illorum latitudo tota non terminatur exclusiue sicut requiritur regula. his sic requisitis et declaratis supposita diuisione sufficienti semper tenenda est pars affirmatiua ponatur. n. quod cuilibet gradui velocitatis uniformi correspondeat unum pedale in pertransitoe et quod a. sit gradus velocitatis ut quatuor et sequatur quod magitudo quodripedal est maxima que pertransietur in hora quolibet gradu velocitatis probatur quia illa pertransiet et nulla maior quod si aliquod maior sit illa. v. pedum

circa illa non praeterisset in hora gradu velocita-
 tis ut quatuor cum didio qui est intensiora ergo 22
 ex quo patet quod datur maxima magitudo que po-
 terit praeteriri in hora quolibet gradu veloci-
 tatis intensiori ipso. a. et non datur minima quod non.
 et si quatuor aut datur maximus excessus quo quod
 liber gradu intensiora. excedit gradu subdu-
 pli ad. a. vel minus quod non dicendum est quod da-
 tur maximus ubi sit a gradus ut viij. tunc
 gradus subduplus ad ipsum. a. erit ut iij. et
 excessus ut quatuor quo gradus ut viij. ex-
 cedit gradus ut quatuor sibi subdupli est maxi-
 mus excessus quod quilibet gradu intensior. a. excedit
 gradu subdupli ad. a. quia illo quilibet gradus
 intensior a. excedit 22. et nullo maiori quilibet
 gradus intensiora. probatur quod sit excessus ut
 quinque et arguo sic gradus ut octo cum
 dimidio qui est intensior. a. non excedit gra-
 dum ut quatuor subduplum ad. a. exce-
 ssus ut quinque ut patet. Item ponatur
 quod sortes sit potentie ut quatuor tunc
 graue ut octo quodlibet fortius sufficit
 portare et nullum maius quia si aliquod
 maius quodlibet fortius sortes sufficit por-
 tare sit illud graue ut octo et arguitur quod non
 quia forte quatuor cum dimidio quod est for-
 tius sortes non sufficit illud portare et ita
 datur maximum graue quod quodlibet for-
 tius forte. sufficit portare et est illud graue
 quod sortes. non sufficit portare. Circa istam
 regulam primo aduertendum est quod cum in aliqua
 diuisione sit copatio inter aliqua extrema
 unum se habet tamquam illud mediante quo sit diui-
 sio et aliud tamquam illud respectu cuius sit
 diuisio per terminum mediante quod sit diuisio debe-
 mus intelligere extremum copationis acceptum
 in tali diuisione quodcumque sit illud indiffe-
 renter siue super ipsum. cadat diuisio siue
 importet potentiam respectu cuius sit diui-
 sio et per terminum respectu cuius sit diuisio de-
 bemus intelligere solum terminum in portan-

tem potentiam respectu cuius talis diuisio
 proportionatur et ita terminus respectu cuius
 sit diuisio est posterius ad terminum media-
 te quo sit diuisio verbi gratia aliquod graue
 sortes. potest portare et aliquod non ille terminus gra-
 ue est terminus mediante quo sit diuisio et
 iste terminus sortes. est terminus respectu cu-
 ius sit diuisio.

Secundo aduertendum est quod diuisio
 que sit respectu termini communis habentis
 infinita supposita necessario requirit
 quod excludatur terminus sicut dictum fuit
 supra et respectu talis diuisionis datur per
 affirmatiua datur. n. maximum pondus quod
 quodlibet fortius sortes. potest portare et est
 pondus ut quatuor dato quod sortes. sit potentie
 ut quatuor et hoc est quia excluditur terminus
 videlicet sortes. qui est ut quatuor si enim inclu-
 deretur daretur minimum quod non et non maxi-
 mum verbi gratia aliquod pondus quod
 libet fortius sortes. et sortes. potest portare et ali-
 quod non ista enim est potentia actiua quia
 si aliquod potest quodlibet minus potest et non
 quodlibet maius et istud pondus equale po-
 tentie sortes. est minimum quod quodlibet fortius
 sortes. et sortes non potest portare nec aliquod
 maius sed quodlibet minus verumtamen alio modo
 subcontrarie fieri possunt videlicet aliquod
 pondus quolibet fortius forte vel fortes
 potest portare aliquod 22. affirmatiua ha-
 rum est vera quia pondus ut tria quodli-
 bet fortius sortes. vel fortes potest portare. ne-
 gatiua etiam est vera quia pondus ut cen-
 tum non quodlibet fortius forte vel fortes
 potest portare et quia est potentia actiua
 datur maximum quod quodlibet fortius
 forte vel fortes potest vel minimum quod non et
 uterque pars eligi potest quia respectu si li-
 us termini sortes. assignanda est pars nega-
 tiua. Nam enim pondus equale fortis est

minimum quod sor. non potest ergo etc. sed re-
 spectu alterius termini ut de ly fortius sort.
 datur pars affirmativa quod pondus equale
 sor. est maximum quod quodlibet fortius sor.
 potest etc. unde in quolibet istarum subcontraria
 ratione respectu termini cuius habentis infinita su-
 pposita excludit terminum si pars eligitur affir-
 mativa si autem pars negativa eligenda est
 terminus induci debet. Tertio advertendum
 est quod regula habet veritates ubi divisio ta-
 lis ex subcontrariis constituta non equivalet
 uni copulatiue facte mediante tunc distribu-
 to Nam ut dictum fuit supra de motu uni-
 formi difformi in resistentia incipiente a non
 gradu etc. tunc aliqua est pars illius medi-
 cipientis a gradu medio in extremo remissi-
 ori cuius quamlibet pars sufficit sor. diuide-
 re et aliqua est sic incipiens cuius non qua-
 libet pars etc. que divisio equivalet huic ali-
 quam resistentiam uniformi difforme in-
 cipientem a gradu medio in extremo remissi-
 ori sufficit sor. diuidere et aliquam non quod
 etc. ubi tamen tenendum est quod datur remississi-
 ma existentia sic incipiens ut puta que inci-
 pit a quatuor et terminat ad octo quam non
 sufficit sortem diuidere. Quarto aduer-
 tum est quod interdum divisio fit respectu rei
 mutabilis respectu termini distributi. inter-
 dum respectu rei imutabilis aliquammediate
 termino distributo aliquam vero sine. si enim
 respectu rei imutabilis siue cum termino dis-
 tributo. siue sine. siue habente finita. siue in-
 finita supposita semper divisionis pars affir-
 mativa est eligenda Nam ponatur quod uni-
 gradui uniformiter difformi in hora corres-
 pondeat unum pedale spatij in pertransitoe
 et quod sor. per horas moveatur super aliqua
 spatia uniformiter intendendo motum suum
 a gradu ut quatuor qui sit a ad gradum ut
 octo qui sit b. cum latitudo motus unifor-
 miter difformis correspondeat effectiue

gradui medio ipsius sequitur quod sor. i hora
 adequate pertransibit spatium sex pedum
 et maxima distantia quam pertransiret sor.
 In hora intendendo motum suum uniformi-
 ter est assignare et non minimam quam non
 Et si queratur an sit dare maximam distan-
 tiam que ceteris paribus in hora pertransi-
 ri poterit uniformiter a gradu velocitatis
 vel minimam que non poterit et verum sit
 dare maximam latitudinem difforme huic
 gradui caliditati uniformi equalem vel mi-
 nimam non equalem semper danda est pars
 affirmativa. preterea pono quod sort. sit debi-
 lissimus hominum qui sit potentia ut quatuor
 et lapis sit pondus ut quatuor quod incipi-
 at grauesieri et sorte. incipiat fortificari sed
 proportionabiliter minus gratificetur la-
 pis quam fortificetur sortes. et patet quod
 ille lapis est maximus quem quilibet ho-
 mo immediate post hoc sufficit portare quia
 illum quilibet homo immediate post hoc suf-
 ficiet portare et nullus est lapis maior illo quem
 quilibet homo etc. ubi sit divisio respectu
 rei imutabilis et ideo pars affirmativa est
 eligenda Nam non eo ipso quod aliquod est
 pondus quod quilibet homo inmediate
 post hoc sufficiet portare maius illo est
 pondus et etiam minus quod quilibet ho-
 mo inmediate post hoc sufficiet portare unde
 licet maius pondus illo lapide quilibet
 homo inmediate post hoc sufficiet portare
 Nullum tamen est maius pondus quam sit ille
 lapis datus quod quilibet homo inmediate post
 hoc sufficiet portare quia non pondus ut. v.
 et sic de alijs. Ex quibus sequitur primo
 quod in talibus divisionibus factis ex copula-
 tiuis ex subcontrariis propositionibus inquit
 bus ponuntur termini syncategorematici
 cuiusmodi sunt omnis quilibet et huiusmo-
 di interdum divisionis quilibet pars eligenda
 ut supra patuit verbi gratia conuenit dare

maximus lapides qui potest portari ab omni
 homine qui potest esse fortior sor. et minimum
 que sor. non potest portare nam illud lapide que
 potest quilibet homo qui potest esse fortior sorte
 et alium maiorem lapide potest quilibet homo
 qui est fortior et qui potest esse fortior sor. potest
 portare non. n. potest dari aliquis homo ita
 pue fortitudinis ultra sor. quin inter illum et
 sortem possit esse unus qui esset minoris for
 titudinis quam esset iste homo et maioris quam esset
 sort. ex quo sequitur manifeste quod iste lapis
 qui esset minimum non portabile a sorte esset
 maximus qui potest portari a quolibet homi
 ne fortiori sorte. et nullus lapis maior esset
 maximus lapis quem quilibet homo fortior
 sor. potest portare. Sequitur secundo quod in tali
 bus divisionibus ut dictum est convenit in
 dū dare minimum affirmatiue ut verbi gratia
 aliquod quantum quilibet homo qui potest esse me
 lius videns quam sor. potest videre quia ita est
 magnum. et aliquod non quia est ita paruum
 tunc est dare minimum lapides que quilibet
 qui potest esse melius videns quam sor. potest vi
 dere quia iste lapis qui est maximus non
 visibilis. a. sorte potest videri a quolibet
 qui potest esse melius videns quam sor. vel mi
 nor. Sequitur tertio quod aliquando in talibus
 subcontrariis modo dictis sit dare maximum
 et sic et interdum maximum quod non. primum patuit
 secundum vero sic declaratur. Nam aliquod quantum
 est quod quilibet non videns in. a. potest videre quia
 est ita magnum et aliquod non quia est ita
 paruum in isto casu est dare maximum.
 quod non potest videri a quolibet non videns in. a.
 et hoc est illud quod est maximum non visibile
 ab illo qui est tunc debilis virtutis in. a. id est non
 potest quilibet tunc videns in. a. videre. Se
 quitur quarto hanc consequentiam non valere
 .a. est maximum quod potest portari a quolibet
 fortiori sor. ergo .a. est maximum quod potest por
 tari. a. ab isto fortiori sor. et ab isto et sic de
 singulis. Sed aduerte per huiusmodi proba

tione quod signum vniuersale positum a pre
 dicato non confundit sic quod contingat descende
 re copulatiue probatur ponatur quod sor. possit per
 transire. c. spatium et pla. b. et non. c. et cice.
 possit pertransire. a. spatium tunc. a. est maxi
 mum quod potest pertransiri a quolibet illorum
 quia. a. potest pertransiri a quolibet istorum
 et non minus et tamen non sequitur ergo. a. est
 maximum spatium quod potest pertransiri ab his
 istorum quia a plato. potest pertransiri spatium
 maius. a. similiter. a. c. sic est in proposito quod
 a. est maximus quod potest pertransiri a quolibet
 fortiori sorte. quod apud pertransiri a quolibet fortiori
 sor. et nichil maius ergo a. est maximum quod potest per
 transiri a quolibet fortiori sorte. nichilominus
 potest pertransiri. a. quolibet fortiori sorte.
 quod probatur quia si aliquod maius potest
 sit illud. b. ergo cum. b. sit maius. a. et. a. est mi
 nimum non pertransibile. a. sor. et per consequens
 potentia repositiua ipsius. b. est equalis po
 tentie actiue sor. ergo sequitur quod potentia re
 positiua ipsius. b. sit maior quam potentia sor.
 actiua et ita illa potentia que est media inter
 potentiam sor. et illam. b. esset minimum non per
 transibile et ita potentia media esset maior
 quam potentia sor. et sic arguendo erit de
 omni maiori. a. patet igitur quod nichil maius. a.
 potest pertransiri a quolibet fortiori sorte et
 tamen. a. potest pertransiri a quolibet fortiori sorte. ex
 non a sor. quare. et ita solui potest instantia
 quorundam probatum quod nec est dare max
 imum lapidem qui potest portari a quolibet
 fortiori sorte. nec minimum qui non potest por
 tari nec alterius divisionis aliqua pars est as
 signanda ut suaderi potest. Sed ubi habitum est
 in quarto correlario respondetur negando illam consequen
 tiam et dicitur quod in casu supposito est dare
 maximum quod quilibet fortior sorte. potest por
 tare et illud est minimum non portabile a sorte
 Secunda pars principalis huius tractatus
 Quando enim calculator inquit in suo
 de maximo et minimo. Sequitur ergo pone

re quasdam regulas decernentes diuisiones
faciendas per maximū et minimū intelligē
dum de subscriptis declaratis regulis de
inceps veniamus ad conclusionū indaga
tionez quaz prima sit ista. Siue fiat diui
sio respectu potētie debilitabilis siue inde
bitabilis existente medio vniiformi vniue
rsaliter est pars negatiua substinēda respē
tū potētie actiue limitate nō limitata resistē
tia mediū nec tempore limitato existēte me
dio vniiformi. Sed p declaratione pbatō
nis huius conelōnis est primo intelligendū
q̄ est dare vnam potētiā que sic moue
ret aliquaz resistētiā a pportione dupla
q̄ nec minor illa hoc potest facere cum ce
teris paribus et illa potētiā dupla ad
illaz resistētiā est minima a qua potest mo
ueri a pportione dupla data enim resiste
ntia illa non potest moueri ab aliqua potē
tia sibi equali sed ab omni maiori potētiā
quā est sua resistētia ergo potētiā alicui
resistētie equalis est maxima a qua nō pōt
moueri illa resistētia est vltimus sciendū q̄
omne mediū vel est vniiforme vel est diffor
me. quid autem sit vnum et qd alterū satis
ex supius dictis potest intelligi. Et omnis
potētiā agēs in aliquid vel in actione sua
debilitat vel non Itē est aduertēdum q̄
cū dicitur aliquod mediū aliqua potētiā nō
potest pertransire respectu sue resistētie ē
hoc intelligendū duplī vel q̄ est aliquid
tante quantitatis q̄ ratione sue magnitudis
potētiā illa non potest pertransiri et hoc ē
falsū ex q̄ quātitas sibi nō resistit nec aliq̄
magnitudo quoniā maiora quacūq̄ potē
tia pertransiri potest. vel possumus intelli
gere ratione virtutis. i. q̄ ratione resistētie
hec potētiā potest aliquid pertransire et ali
quid non et hoc secundum modo intelligit cō
clusio que sic pbat p̄supposito q̄ a propor
tione equalitatis et minoris non prouenit
motus neque aliq̄ actio vt cōcedunt p̄han

tes. quo stante ponat q̄ a sit aliqua potē
tia indebitabilis et sit. b. equalis potētiā
debilitabilis et sit. c. resistētia vniiformis et
sibi equalis tunc. a. non potest diuidere. c.
mediū vniiforme quoniā a pportione
equalitatis non puenit actio vt dictū est cū
sit equalis potētie illi resistētie per casū
quod qdem mediū vniiforme est minus re
sistens potentiori agenti quam sit. a. quod
quidē potentius agens seu potētiā maior
ipso. a. potest diuidere illud mediū vniiforme
cū ad illud se habeat in pportione ma
ioris inequalitatis et si potest aliquam par
tem pertransire illius mediū potest etiam to
tum illud mediū pertransire cum sit mediū
vniiforme et sit potētiā in debilitabilis. et
similiter ē. b. non potest illud mediū diui
dere nec pertransire cum se habeat ad illud
in pportione maioris inequalitatis cum
sit potētiā debilitabilis et si posset aliquā
partem illius mediū. b. diuidere seu pertrā
sire posset etiam totū illud pertransire cum
illud mediū sit vniiforme et quantumcūq̄
b. debilitat potest min⁹ debilitari et ex cō
sequenti totū sufficit pertransire q̄ est falsū
nullam ergo partē. c. sufficit. a. pertransire
ergo. c. est minimū in quod non sufficit per
transire nec in aliquid maius. sed in quodlibet
minus ergo tū respectu potētie actiue
debilitabilis q̄ nō debilitabilis limitate nō
limitata resistētia mediū existēte medio vniiformi
sustinēda ē pars negatiua q̄ fuit oclō pbanda.
Secunda conclusio de mente eiusdem est
ista quando sit diuisio respectu potētie ac
tiue limitate et in comparatione ad partem
mediū vniiformis limitatū tempore limitato
potētiā illa existēte indebitabili istis sub
cōrariis verificatis vniuersaliter est substi
nenda pars affirmatiua et facta diuisione
respectu potētie debilitabilis cū p̄dictis
vniuersaliter est pars negatiua substinēda
ista conclusio habet duas ptes pro vtri

usq; pbatone est primo sciendū q; semp re
 quirir verificatio illius copulatiue ex sub
 contrarijs cōstitue. Secūdo est sciendū
 q; vbi est limitatio tam ad gradum poten
 tie q; ad gradum medij medio existente fi
 nito 7 vniiformi altera subcōtrariarūz erit
 falsa diuisione facta respectu potentia acti
 ue in comparatione ad partem medij limi
 tari non habentis limitatio nem ex parte tē
 poris vt sic dī. endo aliquā ptem huius me
 diij vniiformis pōt hec potentia trāsire 7 dī
 uidere 7 aliquā non. quia omnis potentia
 que potest aliquā ptem illius diuidere po
 test 7 totū si sit indebi. tabilis vt satis patz
 ex dictis 7 si sit debilitabilis q; cumq;
 modice debilitet pōt 7 min^{us} debilitari vt
 notū est 7 ideo quācūq; eius ptez potest dī
 uidere 7 trāsire 7 ideo non facta limitatō
 ne temporis non sequit ex illis subcōtra
 rijs etiā verificata copulatiua aliqua potē
 tie diuisio. Sed si fiat temporis limitatio
 hoc modo aliquā ptem huius medij in tan
 to tēpore trāsire potest 7 aliquā non 7 tunc
 possunt huiusmodi subcontraria verifica
 ri 7 ideo pbat cōclusio sic quo ad primas
 ptem ponatur q; a. sit potētia indebitabi
 lis 7 c. sit mediū vniiforme 7 d. sit tēpus li
 mitatū quo stāte p; q; a. non pōt trāsire. c.
 in. d. tempore posito q; resistētia. c. excedat
 potentia. a. in. d. tempore 7 tamē. a. aliqua
 ptem. c. pōt trāsire in. d. que certū est q; est
 maxima ps. c. quam. a. potest trāsire in. d.
 qm moueat. a. per totū. d. tempus secūdnz
 vltimū suū 7 vt cōstat erit aliquid ab. a.
 pertransitū 7 id est maximū qd ptransibit
 a. in. d. tempore cum igit sua potentia sit i
 debilitabilis 7 moueatur secundū vltimū
 suū in. d. tempore poterit illam partem. c. p
 trāsire 7 non partē maiorez ipsius. c. in. d.
 tempore. a. poterit pertrāsire 7 ideo ista ps
 est maxia pars. c. quā. a. sufficit in. d. tem
 pore ptransire 7 sic patet pria pars conclu

sionis. 7 secūda arguit in eodē casu addito
 q; e. sit pars. c. maxima quanti sufficit in. d.
 tempore pertrāsire. 7 sequit q; si b. poten
 tia debilitabilis sit equalis. a. potētie inde
 bitabili q; erit. e. mima pars quaz. b. non
 sufficiet trāsire in. d. tempore pbat quia
 non sufficiet trāsire. e. in. d. tempore quia
 sua potentia debilitabit q; si nō debilitare
 tur trāsiret totā. e. partez in. d. tempore sed
 omnez partē. c. maiorē quaz est. e. sufficiat
 in. d. tempore pertransire 7 diuidere quia
 si non debilitaretur trāsiret totam. e. par
 tem in. d. tempore sed quādoq; modicūz
 debilitet minus possit debilitari ergo non
 est aliqua pars. c. minor quā. e. qn partem
 maiorem ista in. d. tempore sufficit pertran
 sire est ergo. e. minima ps quā. b. potentia
 debilitabilis in. d. tempore non sufficit per
 trāsire 7 sic patet tota cōclusionis declara
 tio vnde generaliter est tamquā pro regula
 obseruādū q; verificata copulatiua ex sub
 cōtrarijs tempore limitato in medio vniifor
 mi id quod est maximū q; a. potentia i de
 bitabili in illo tempore poterit pertrāsiri
 erit mimum quod a. potentia debilitabilis
 equalis illi potētie in debilitabili nō pote
 rit in eodē tempore pertrāsiri. nam. b. potē
 tia debilitata in casu dicto non potest totū
 id maximū pertrāsire sed omnez partez mī
 nores vt ostensum est facta aut diuisione re
 spectu medij visori 7 limitati limitato tpe
 in comparatōe ad potentiam debilitabilez
 vniuersaliter substinēda est pars negatiua
 qm vt supra diximus potētia medij est po
 tentia passiuā 7 si sit vniiforme respēa po
 tentie debilitabilis certū est q; ab aliqua
 potentia potest pati seu pertrāsiri in hora
 que potētia sit. a. in debilitabilis 7 b. sit po
 tentia debilitabilis. a. equalis ab. a. ergo p
 trāsiri poterit illd mediū 7 a. ē aliq potētia
 ergo ab aliq potētia poterit ptrāsiri 7 nō a
 qbz ergo ē dat mima potētia a q poterit vel

maximā a qua non poterit pertransiri. s. i.
 debilitabili 7 est cōcedendū q̄ sit dare mi-
 nimam a qua poterit que potentia mouēs
 secūdum vltimū in hora illud mediū adeq̄
 te p̄transiret 7 nulla minor in hora poten-
 tia illud transir̄. potentia aut̄ debilitabilis
 equalis illi idebilitabili q̄ sic mouens in
 hora debilitatur erit maximā potentia de-
 bilitabilis a qua non poterit pertransiri il-
 lud mediū in hora. omnis tamen potentia
 maior ista debilitabilis si nō debilitaret ī
 minori tpe quā in hora totū trāsiret cum nō
 ita modice potentia aliqua mouens debili-
 tet q̄ minus possit debilitari ergo omnis
 potētia maior in hora cū debilitatōe totū
 potest transire 7 semper oportet nos p̄in-
 telligere in cūctis sermonibus his q̄ copu-
 latiuā verificabilis sit ex subcontrariis cō-
 stituta quotienscūq̄ aliquā istarū diuīsi-
 o num volumus inferre quīs nō semp̄ causa
 eā memorem⁹. Et si potentia limitat̄ in de-
 bilitabilis limitato medio vniformi in cō-
 paratione ad temp⁹ vniuersaliter est substi-
 nenda ps affirmatiua verbi grā si fiat diuī-
 sio isto modo. a. in aliquo tempore pertrā-
 sire potest. b. mediū vniforme 7 non in
 quolibet quia .a. est potentia in debilita-
 bilis ex quo sequit̄ q̄ vel est dare minimū
 tempus in quo .a. illud mediū sufficit trā-
 sire vel maximū in quo non 7 patet quod
 est dare minimū tempus in quo .a. sufficit
 transire illud mediū mouendo secundū
 vltimū ad extremum ipsius .b. medij deue-
 nire 7 non in minozi tempore illo posset p̄-
 transire quia ex certa p̄portione mouebi-
 tur 7 secundum vltimū q̄r illud tempus est
 minimū in quo .a. totum .b. sufficit pertran-
 sire. sed respectu potentie debilitabilis sub-
 stinenda est pars negatiua vnde illud tem-
 pus quod est minimū in quo .a. potentia in
 debilitabilis sufficit. b. pertransire est max-
 imū tēpus in quo non potest potentia debi-

litabilis totum. b. mediū transire que po-
 tentia debilitabilis ponitur esse equalis
 potentie. a. indebilitabili. nam talis poten-
 tia debilitabit̄ in isto tempore ergo illa po-
 tentia ex quo est debilitabilis 7 in tali tem-
 pore debilitabitur non pōt totū. b. mediū
 pertransire in illo tēpore 7 in quolibz maio-
 ri potest q̄ p̄batur sit. c. potentia debilita-
 bilis tunc sic in quocunq̄ maiori tpe dato
 posset aliqua potentia minor quam est. a.
 transire totū. b. spātium sed nulla pōt dari
 potentia ita minor. a. q̄ ad gradum ita re-
 missum perueniat ipsum. c. cum ipsum. e. i
 pertrāsendo debilitabitur eo q̄ quātūcū-
 que debilitat̄ potest minus debilitari igit̄
 in omni tempore maiori isto quod est mini-
 mum in quo .a. potest vel sufficit trāsire to-
 tum. b. mediū potest ipsum. c. pertransire
 totū. b. 7 illud q̄ est minimum tempus in q̄
 aliq̄d mediū a. b. potentia in debilitabili
 potest pertransiri est maximum quod ab
 potentia debilitabili non potest 7 est hoc
 vniuersaliter verum vel minimum tempus
 in quo .a. potentia indebilitabilis potest
 aliquod mediū transire est maximū in quo
 .b. potentia indebilitabilis non potest illud
 tale mediū pertransire quod idem sub alijs
 verbis cōcludit. Si vero mediū vniforme
 fuerit infinitum diuīsiō tunc vel fiet respec-
 tu potentie in compatione ad partes medij
 vel respectu medij in cōparatōe ad potētiā
 aut potētie 7 medij limitatoz in cōparatōe
 ad tempus vel ad tempora aut respectu po-
 tentie actiue 7 siue fiat diuīsiō respectu po-
 tentie debilitabilis siue indebilitabilis 7 q̄
 ad partes limitatas illius medij infiniti ve-
 rificat̄ illa copulatiua non limitato tempo-
 re pars negatiua est substinenda nā aliqua
 partem huius medij infiniti potest. a. poten-
 tia transire 7 aliquam non quia nullaz p̄tē
 infinitam sufficit huiusmodi potentia tran-
 sire ideo pars infinita potest dici minimā

que non potest ab aliquo mobili in aliquo tempore finito pertransiri ut patet. iste tamen modus loquendi est in proprio quoniam ex quo ut dictum est aliqua pars huius medij non potest pertransire ut illa que est infinita et qualibet pars minorem. illa potentia potest pertransire. sequitur ergo illud infinitum esse primum quia omne compatium presupponit suum positivum. vel dicatur omnis pars finita huius medij infiniti potest ab hoc mobili pertransiri et pars infinita est illa que non potest ab hoc mobili pertransiri. ergo pars infinita est minima que non potest pertransiri. unde pars infinita est minima que non potest pertransiri a potentia indebilitabili et omnis pars finita potest a tali potentia pertransiri. ergo pars infinita est minima que non potest. et sic dicatur respectu potentie debilitabilis. alij tamen dicunt quod quando fit divisio respectu potentie infinite vel alicuius infiniti non valet nec inferri aliquid divisio. Alij huc declarant aliquas regulas et conclusiones calculatores secundum ordinem positas in suis tractatibus de maximo et minimo generales et etiam speciales quo ad pertransitionem seu divisionem medij uniformis. Sed quantum ad pertransitionem medij disformis ponere regulas hic non intendo concernentes huiusmodi divisiones per maximum et minimum quoniam niam habita supradictorum intelligentia defacili poterit unusquisque singula intelligere que sequuntur in eodem tractatu.

Tertia conclusio est ista in effectibus quod dum producunt non producunt consimiles effectus est dare minimum quem aliqua potentia non potest producere et non maximum per cuius conclusionis declarationem est intelligendum quod aliqua sunt agentia que dum producunt suos effectus. illi effectus producunt consimiles effectus vel adiuvant ad producendum sicut est ignis qui assimilatur sibi aliquod passum quod quidem cum predicto igne prin-

cipali agente adiuvat ad producendum vel potest illi equalem et consimilem effectus producere. et hec duo possunt sibi assimilare e quale. et sic in infinitum quia in his nec est dare maximam partem quam possunt sibi assimilare nec minimam quam non possunt quia ut dictum est ubi est processus in infinitum non potest verificari copulativa quoniam particularis negativa ibi non potest verificari. ideo non potest inferri talis divisio. Si ergo in talibus effectibus qui dum producunt non producunt consimiles effectus particularis affirmativa copulativa ex lub contrariis constituta pro aliquo verificetur et omni minori eo et particularis negativa pro aliquo et omni maiori eo et qualibet per quo sic verificatur negativa sit maius eo per quo verificatur affirmativa et tam particularis affirmativa quam particularis negativa fiant line omni termino distributo. in talibus dico est dare minimum effectum quem non potest producere. et non est dare maximum quod sic quia si esset dare maximum sit ille effectus. b. albedo et generans illud. sit. a. tunc. b. est maximum effectus quem. a. potest producere et accipio totam resistantiam passivi que est in productione ipsius. b. ab. a. et sit. c. et tunc quero an resistantia. c. sit maior potentia. a. aut illi equalis. aut minor si finit ergo. c. est minima resistantia quam. a. non potest vincere. et tamen minorem potest. ergo quia resistantia. c. est tanta sicut potentia activa. a. sequitur quod. a. non potest producere. b. si vero resistantia. c. sit minor quam potentia activa. a. ergo potentia. a. excedit. c. ergo in aliquo divisibili et per consequens si excederet per medietates illius excessus. adhuc. a. posset vincere. c. et sic infra. ergo. c. resistantia non fuit maxima quam potentia activa ipsius. a. posset vincere. et per consequens. b. non fuit maximus effectus quem. a. potest producere quoniam. a. potest vincere maiorem resistantiam quam est illa tota re

sistentia i pductoe ipsi. b. q. aut i sistentia. c. n. sit maior p3 qz tuc. a. no possit agere qz a p portone minoris in equalitatis no prouenit actio q. aut sit dare minimum effectū quem a. no pōt. pducere in dco casu arguit. nam albedo est quidē effectus vel qdam forma que dū pducit non adiuuat nec pducit o simile effectū a ergo agens pōt generare seu pducere aliquā albedinem et omnem mino re vel ei cōsimilē et aliquā non pōt nec aliq. maiorem et tamē nō est dare maximā quā potest producere quod pbat quoniam for tius causat albedinē secūdum partes ppin quas quā remotas et in quātum plus par tes passi ab agente distant in tantū plus re missiozem albedinē causabit. a. agēs cum non sit dare albedinem infinite remissiois sequit q. ad quēcumq. punctum causabit albedines sic q. etiā vterius causabit albe dinem remissiozem ergo nulla erit albedo maxima que possit causari quia illa vel esset infinite remissionis in extremoze motō ri ab. a. et hoc non quia nulla talis est ergo opp3 q. sit certe intēisionis et per cōsequēs re missiozem albedinē vterius. a. causaret vlt causare posset ergo data albedo non fuit maxima relinquitur ergo q. dare minimas albedinem quam a. non potest pducere ita q. illā non potest et quamlibet minorem po test. Quarta conclusio et est illi subalter nās in talibus effectib⁹ videndum est si pri cularis negatiua verificet p aliquo et om ni minori eo et particularis affirmatiua p omni maiori eo et si quodlibz p quo verifi cat particularis affirmatiua sit maius eo pro quo verificat particularis negatiua et si affirmatiua sint sine omni termino distri buto et tūc semper est dare maximum q. n. quia semper diuisio tunc infert per maxi mum q. non vel minimuz q. sic et nō est da re minimum quod prebat. Nam aliquod est continuum ita paruuz quod per sui paz

uitatez si per se existat non pōt videri a for te secundum dispōes quas tunc habet for. et per consequēs nec aliquod cōtinuū minus sed omne maius possz videri et oē id quod pōt videri a forte est maius eo quod non potest videri a forte igit infertur diuisio p maximū negatiue et minimum affirmatiue et non datur minimum q. potest videri a for. quia tūc nulla eius pars possz videri a for te et sic esset quoddā indiuisibile illud mini muz quod posset videri a for. vel oportet dicere q. non detur illd minimum ergo dat maximum quod non pōt videri a forte sp intelligo secūdū dispōes quas tūc habet for. item si detur minimum ergo erit dare minimum p quo verificat particularis affi rmatiua illi correspōdens sit ergo illud mi nimuz potētia. a. resistitiua et b. potētia for tes actiua tunc vel. a. est maior quam. b. vlt equalis vel minor si maior ergo. b. non po test illud et ita non est minimum. a. in qd po test. b. si autē sit equalis ergo. a. est minimum in quod non potest. b. et per consequēs. a. non est minimum in quod pōt. b. potentia for. Si vero sit minor potentia resistitiua a. quam. b. potentia fortis ergo potentia. b. excedit resistentiā. a. et per consequēs in ali quo indiuisibili ergo si excederz per medie tatem huius excessus ad huc. b. potest in. a. ergo adhuc posset in minus quam in. a. igitur. a. non fuit minimum in quod potest. b.

Quinta conclusio diuisiones date per affirmationem de maximo et negationem de minimo et huic opposita sunt bone et re cte assignate probatur sic conclusio. Aliquē lapidem pōt for. portare mediante sua po tentia quā nunc habet et aliquem non tunc enim particularis affirmatiua illius copu latue verificatur pro aliquo lapide et om ni minori e particularis negatiua verifica tur pro aliquo lapide et per omni maiori e ovt patet et quodlibet pro quo verificat

particularis negatiua est maius eo p quo
verificatur particularis affirmatiua vt e
clarum est. nam iste lapis que soz. pot por
tare potest sic augeri q non poterit portari
a soze 7 diuidatur tunc totu tempus in te
pus per quod potest portari 7 in tempus
per quod non potest 7 quero in instati illo
medio an iste lapis poterit portari a soze
vel si si sic ergo ille lapis erit maxi⁹ q pote
rit portari a soz qz ille poterit portari i illo i
stati 7 si immediate p⁹ illd poterit si vo d^r q
in illo instati medio no poterit portari sed
immediate ante illud poterit portari ergo
ille lapis in illo instati erit minus que soz.
non poterit portare sed quemlibet mino
rem poterit que conclusio amplius infra
declarabit. preterea est dare aliquaz rem
que pp^t sui puitatem non potest videri a
soz. secundum dispoes quas nuc habet soz.
sed ista res poterit ita augeri q poterit vi
deri a soz. tuc ista sunt contradictoria ista res
potest videri a soz. ista res si pot videri a
soz. accipio at totu ipus p qd pot videri 7
totu p qd no pot 7 qro in instati illo medio
terminante illas duas partes temporis nu
quid videat ista res a soz. vel no si dicitur
q sic 7 ante illud instans non videt ergo il
la res est minimum quod videtur a soz. in
illo instati si vero dicitur q non videtur
7 tamen in mediate post illud videtur per
casum ergo illa res est maximum quod no
videt seu quod non potest videri a poten
tia visua soz. illo instati secundum dispo
sitionem quam habet soz. 7 tamen poterit
videri 7 videbitur in mediate post illud in
stans medium quia pticularis negatiua ve
rificatur pro aliquo tali 7 omni minozi qz
si sit aliquid quod non possit videri a soz.
pp^ter sui puitatem secundum dispoes qe
nuc habz soz. nec aliquod minus eo poterit
videri a soz. 7 particularis affirmatiua ve
rificatur p aliquo 7 omni maiozi eo pro

quo sic verificat qz si aliquid tale potest
videri a soze 7 quodlibet mai⁹ ilo poterit
videri a soze 7 quodlibet p quo verificat
affirmatiua est maius omni eo pro quo ve
rificatur negatiua nec tenz hic alia diuisio
per maximum q pot vel minimum quod no
potest. sicut nec ista per affirmationem de
minimo 7 negationem de maximo tenet in
priori data. Aristoteles. n. cu pri o celi dicit
q est dare maximum per qd pot potentia ac
tiua terminari non intellexit sic. s. q poten
tia in hoc potest. 7 non in maius sed ibi fu
it intentio sua ponere q est dare maximum
numerus talium per quem potentia actiua
terminetur vt ibi patet per exempla sua na
postquam posuit diffinitionem virtutis ac
tiue exemplificat sic si quis posset ambula
re 100. possz facere duos pass⁹ 7 q pot ferf
100. libras pot ferf duas ecce exep⁹ philo.
vadut ad h q est dare maxiu numeru ta
lium in quem potest vnde sic loquendo est
dare maximum in quod potest potentia ac
tiua. i. maximum numeru talium in que pot
talis potentia actiua verbi gra ponat q soz
res possit portare 100. libras 7 non plus tuc
centenarius numerus librarum esset maxi
mus numerus talium in quem soz. posset 7
centenarius 7 vna libra esset minus nume
rus talium in que non posset soz. vnde est
dare maximum numerum talium in que pot
talis potentia vel minimum in quez non cum
illo tamen stat q non est dare maximum q
soz. posset portare quia cum illo stat cente
narius librarum 7 vna libra est minimum
quod no potest portare 7 omne minus pot
ergo potest portare centum libras 7 medie
tatem vnius libre 7 centu libras 7 tres qr
tas 7 sic in infinitu ita quod nulluz est sim
pliciter maximum quod potest portare. sunt
enim verba philosophi ista dicamus modo
q si potentia alicuius fuerit moueri per
100. miliaria 7 ferre per centum aureas

cc ij

poterit etiam in partibus que sunt inter ea
oportet ergo nos diffinire potētiam dicamus
ergo quod diffinitio potētie est vltimū po
tētie rei quod .n. pōt ambulare per centum
leucas pōt ābulare per duas leucas 7 q po
test ferre centū libras pōt ferre duas libras
manifestus est igit q potētia diffinīda est
in fine eius quod pōt. debile aut diffinitur
per minus quam potest. quoniam si aliqd
non potest fere aliquod pondus non pote
rit maius verbi gratia si non potest ferre cē
tū libras non potest ferre centū 7 vnā 7
quod non poterit ambulare mille leucas nō
poterit ambulare mille 7 vnā 7 ait cōme
ntator sup hoc quod est cōmentū centesim
um decimū sextum cum manifestum est per
se q si aliquis pōt aliquem actū q pōt illd
quod est sub eo. Manifestum est q poten
tia eius non est diffinīda nisi per vltimū
istius actionis 7 cum ita sit manifestum est
q potētie rerū non terminantur nisi per
suos fines 7 per eos distinguitur quelibet
potētiaz rerum habentū potētiās diuer
sas verbi grā q cū voluerim⁹ diffinire po
tētiā illud q pōt moueri per cētum leucas
non dicemus q habet potētiam moueri per
minus q per centum 7 cum ita sit poten
tia igitur non diffinitur nisi per finem sui
actus 7 non per illud quod est ante finem
7 cum demonstrauit quid est dicere hoc ha
bet potētiam 7 q ipse intendebat per hoc
finem potētie non quemcumque incepit
dicere modum ex quo diffinit debilitas
potētie 7 suum defectum 7 dicit debile aut
terminat per minus quāz pōt. i. defectus
potētie termina^r per minimū in posse cū
enim non poterit minus necessarium est vt
non possit magis econuerso determinatōi
bus potētie. i. quo potētia diffinitur ex
fine sui actus. Defectus autem eius diffin
tur ex primo in posse cum .n. poterit ferre

quinque libras quod est plus dicemus q
est impotēs ferre quinq libras 7 plus qm
si quinq non potest plus necessario non pōt
7 cum ita sit manifestum est cum dicimus h
habet potētiam intendimus terminū potē
tie. i. finem 7 similiter cū dixit hoc non ha
bet potētiam non intendit nisi terminum hec
verba phi 7 comentatoris hic placuit indu
cere quoniam ista conclusio quinta est toti
us istius tractatus libra seu aliaz omniū
regula 7 iō circa istā huiusmodi sentētia
adducere ratorū auctoz non est in vtile
imo necessarium valde vt 7 legentes etiam
quales illoz fuerint mentes in elligant 7 te
merarie non respondeāt argumētatōnibus
illis factis in tali materia negātes de maxi
mo 7 mīmo huiusmodi habitas diuisiōes
eandem que ex ignorantia materiā 7 diuī
siones sophistas appellātes calculatoz. n. i
suo tractatu quē specialiter fecit de maxio
7 mīmo superius declarauit philo. men
tem que fuerit circa maximū per quod pōt
potētia actiua terminari 7 circa potētiā
passiuā ait. Et hoc etiam pater de poten
tia passiuā postquam dicit. scilicet. phi
loso. q potētia passiuā diffinitur per mi
nimū eius q pōt ita q philosophus vult
q est dare minimum numerum taliz per
quez terminet potētia passiuā 7 non minū
mum simpliciter per quod terminatur ita
qlycen tū terminat potētiā passiuā alicui⁹
minor numerus non terminabit eius poten
tiā passiuā vnde idē numerus ē qui ē maxi
m⁹ nūer⁹ terminās potētiā a cūiā 7 idē
nūer⁹ ē q terminās potētiā passiuā eiusdē

Sexta cōclusio que habet duas partes
quāz prima ad materiā pertinet rarefac
tionis 7 condensatōis 7 secunda ad intē
tionem 7 remissionem qualitatis sit ista alī
quid est corpus qd nec est rarefactum nec
condensatur cuius aliqua pars est rarefac

ta et non quilibet et tamen non est dare maximam partem illius rarefacta nec minimam non rarefactam et aliquid est corpus quod quoad diu albesit per motum per partem ante partem manens uniformiter disforme in albedine secundum se vel aliquid sui et tamen nulla erit danda maxima albedo que erit in toto illo subiecto dummodo ipsum vel aliquid sui manet sic uniformiter album probatur prima pars conclusionis posito quod a. sit unum corpus pedalis quantitatis cuius una medietas incipiat rarefieri per totum et continue rarefiat uniformiter et alia medietas condensetur uniformiter sic quod illa deperdat tantum per condensationem quantum a acquirit per rarefactionem sic quod a. continue maneat similis quantitatis sicut est in principio et arguitur sic non est dare talem maximam partem cuius illa medietas que continue rarefit per totum est pars et quilibet talis est rarefacta ergo non erit dare maximam partem a. rarefactam tenet consequentia et maior similiter est nota quod non est dare maximam partem quantitativam a cuius c. est pars et probatur minor quia quicumque fuerit talis pars illa componitur ex duabus partibus quarum una est rarefacta per totum et alia condensata per totum sed illa que est rarefacta per totum plus acquirit per rarefactionem quam alia pars deperdat per condensationem ut arguitur sit. f. illa pars composita ex tota medietate rarefacta et altera medietate condensata et sit. c. tota medietas per totum rarefacta et d. pars maxime condensata per totum illius. b. tunc arguitur quod b. est rarefactum quia est compositum ex. c. et d. et tantum acquisiuit per rarefactionem quantum totum residuum ipsius. a. deperdit per condensationem et totum residuum. a. plus deperdit per condensationem quam d. ergo. c. plus acquirit

quod deperdit. d. et ultra ergo b. est rarefactum Et per idem concedi potest quod quilibet pars quantitativa. a. cuius pars. c. est rarefacta ut dictum est non est dare maximam partem quantitativam. a. cuius. c. est pars sequitur quod non sit dare maximam partem. a. rarefacta et per idem argumentum quod non sit dare minimam. a. non rarefacta quia quacunque parte signata pars maior illa parte est non rarefacta et per consequens nulla est minima non rarefacta.

Secunda pars conclusionis arguitur nam accipio aliquod uniformiter difforme album cuius una medietas sit. a. et alia medietas sit. b. tunc cuiuslibet partis que debet sic albesieri uniformiter difforme per motum est dare primum instans in quo illa pars secundum extremum remotius ab agente est albefacta sub tali gradu et non plus quam quod habet illum gradum et non maiorem tunc est albefacta tanto gradu et non maiori et per consequens illius. a. que est medietas tota istius quod sic albesit uniformiter difforme est dare primum in quo ipsum est albefactus secundum extremum remotius ab agente sub tanto gradu et non maiori sit ergo modo primum instans in quo illa medietas albefacta est sub tanto certo gradu et non maiori et arguitur sic in isto gradu nunc primo est a. albefactum secundum id extremum remotius ab agente ergo. a. tunc est albefactum in gradu tanto et nichil ultra et per consequens nichil ipsius. b. est albefactus sub tanto gradu ergo in extremo ipsius. b. continuato ad ipsum. a. est modo omnis gradus citra istum gradum qui est in extremo ipsius et non ille gradus et per consequens nullus erit maximus gradus albedinis qui est modo in extremo ipsius. b. continuato ad ipsum. a. quia da quod in illo instanti al

quis erit gradus maximus qui esset in extremo ipsius. b. continuato ad ipsum. a. cum ista albedo non est ita intensa sicut illa albedo quae nunc primo inducitur in extremo ipsius. a. continuato ad extremum ipsius. b. 03 quod sit minus intensa et sub minori gradu cum ergo quis cumque duo gradus distant diuisibiliter tempore foret antequam induceretur eque intensus in extremo ipsius. b. continuato ad ipsum. a. sic est modo gradus ille qui est modo in extremo ipsius. a. continuato ad ipsum. b. et per consequens non immediate induceretur simul siue eque intense in extremo ipsius. b. continuato ad ipsum. a. sicut est gradus maximus qui est in extremo ipsius. a. continuato ad ipsum. b. quod est falsum et sequitur ergo quod ipsum. b. in extremo illo habet omnem gradum citra illum qui est in extremo ipsius. a. continuato ad ipsum. b. et non illum et per consequens nulla est maxima albedo quae habet. b. in illo extremo et ex consequenti non est maxima albedo quae est in. b. et ita nulla erit maxima quae erit in toto copulato ex. a. et. b. quae fuit conclusionis probatio

Et si arguitur contra primam partem istius conclusionis sic ponatur quod. e. sit minus punctus incipiens moueri super. a. ab illo extremo ubi partes rarefactionis incipiunt moueri et moueatur versus alid extremum quousque desinat moueri super partes rarefactas et signo illud instans in quo desinet moueri super. a. quod sit. f. et capiatur totum quod erit per transitum ab. e. a primo instanti motus usque ad. f. de ipso. a. et erit illud maxima pars rarefacta de. a. ut patet. Respondetur et dicitur ex casu isto non sequi quod totum quod erit per transitum in. f. instanti ab. e. esset pars rarefacta ex casu ideo non sequitur plus nisi quod foret. a. est pars maxima rarefacta per totum transitum ab. e. ex quo non sequitur

quod aliqua sit pars maxime rarefacta ab. e.

Septima conclusio. cuiuslibet gradus albedinis et cuiuslibet gradus albedinis est dare primum in quo inducitur per motum probatur quia si non ergo esset dare ultimum in quo non inducitur per motum talis albedo vel talis gradus albedinis sit ergo. a. gradus vel albedo inducenda per motum et sit. b. ultimum instans in quo non inducitur per motum talis gradus et sit modo. b. instans et sequitur stante casu possibili quod aliquid erit inductum per motum quod prius non fuit inductum per motum et tamen non id desineret induci per motum ut ipsum. a. sed consequens est falsum et probatur consequenter quia si. a. desinet induci per motum aut in. b. aut in aliquo instanti post. b. non in. b. quod arguitur. a. nunc non inducit per motum in hoc instanti. b. et. a. inducitur per motum antequam ipsum. a. inducitur per motum quod est falsum si vero dicitur quod in aliquo instanti post. b. a. desinet induci per motum et cum inter. b. et illud instans post. b. sit tempus medium ergo si. b. sit ultimum in quo. a. non inducitur per motum sequitur quod immediate post. b. a. inducitur per motum et ita non in aliquo instanti post. b. ut probatur est ergo in. b. desinet induci per motum. a. et incipit induci per motum patet per se quod des. quod in. b. a. non inducitur per motum et immediate post inducitur per motum ergo b. in. a. incipit induci per motum Amplius si sit dare ultimum in quo non inducit. a. per motum sit modo illud ultimum instans et quero aut in. b. instanti est aliquid acquirendum vel non ipsum. a. si deur secundum ergo. b. est ultimum in quo non inducitur ipsum a per motum cum nihil restet tunc acquirendum de ipso. a. cum. a. non ponatur aliquid quod indiuisibile nec aliquid ipsum. a. et ex

consequenti si detur primum cum .a. sit alio
quid diuisibile tempus erit anteq̃ inducit̃
id q̃ restat inducendum et ita hoc instans
b. non est vltimum in quo non inducitur ip
sum .a. per motum ergo est dare primum
in quo talis albedo vel gradus albedinis
inducitur.

Octauo conclusio. quāuis sit dare max
imum actiuum a quo passiuum pati nō po
test non tamen est dare minimum actiuum
a quo potest pati prima pars conclusionis
sic probatur. nam sit .a. aliqd̃ actiuū cui⁹
potentia sit equalis resistentiē b. passi tūc .b.
passiuum ab .a. a. actiuo pati non potest quia
a. proportionē equalitatis non potest actio
prouenire neque motus quia potentia .a. se
habet ad resistentiam .b. in proportionē eq̃
litaris vt ponitur sed a quolibet maiori .a.
b. potest pati probatur quoniam quolibz
potentia maior .a. excedit resistentiā ipsi⁹
b. per aliquem excessum diuisibilem sed
cūnis potentia excedens remissum excessū
diuisibilem sufficit agere in .b. et .b. ab illa
tali potest pati igitur a quolibet maiori .a.
potest pati .b. ergo .a. est maximum a quo
b. non potest pati Secunda pars conclusio
nis est sequens que sic probatur quoniam si
sit dare sit illud .a. et arguitur sic ab actiuo
a. potest pati .b. ergo per aliquem excessum
potentia .a. actiuā excedit resistentiā .b. pas
siuā sed non per excessum indiuisibilem
vt patet ergo per diuisibilem tunc diuido
illum excessum in duas partes et diuido
vltimū vnam istarum partium illius tal
excessus et arguo sic dempta ab .a. aliqua
istarum prout diuise medietatis illius ex
cessus ad huc .a. est minor q̃ pri⁹ fuit ergo
si .a. prius fuit .a. non fuit minimum a quo
pati potest .b. clara est consequentia et ante
cedens patet quia dempta illa medietate

ad huc potentia .a. excedit resistentiam .b.
per excessum diuisibilem sed quolibet potē
tia data que excedit remissum alicuius
passiui ab ipsa potentia id ipsū passū pati
pōt ergo .b. potest pati a potentia actiuā .a.
adhuc illa parte dempta ergo non est mini
mum actiuum a quo .b. potest pati.

Decima conclusio quāuis sit dare mi
nimum pondus quod fortes nō sufficit por
tare non tamen est dare maximum grau
quod quolibet fortius sor. sufficit porta
re nec est dare minimum q̃ quolibet forti
us sor. sufficit portare probatur prima ps
quoniam sor. sufficit portare aliquod pon
dus et aliquod non Sed non est dare max
imum pondus quod sor. sufficit portare er
go est dare minimum quod sor. non sufficit
portare clara est consequentia et priā pars
antecedentis est copulatiua vera seu verifi
cabilis et secunda probatur scilicet q̃ non
sit dare maximum quia si sic sit illud .a. et
arguitur sic sor. sufficit portare .a. ergo per
aliquem excessum sor. potentia excedit re
sistentiam .a. ponderis tenet consequentia
vt prius arguebatur quia per diuisibile ex
cedit indiuisibile enim additū indiuisibili
non facit id maius tunc accipio illum exces
sum vt prius et diuidatur in duas medietate
tes et arguitur sic immediate illius excessus
potest sor. portare .a. per aliam medietate
cum residua potest portare maius .a. itaq̃
si vna medietas illius excessus sufficit ad
portandum .a. manifeste apparet q̃ altera
medietas addita isti medietati talis excess
us scilz iste abe medietates et ille tot⁹ exces
sus potentie fortis sit sufficiens ad portan
dum maius q̃ est .a. quoniam quilibet ex
cessus est sufficiens ad actionem et motum
et a proportionē maioris in equalitatis p
uenit actio ergo .a. non est maximum pond⁹

q. ser. sufficit portare et q. arguitur de. a. potest argui de quocunq. pondere maiori a. q. fortes sufficit portare Sed q. sit dare minimum pondus q. ser. non sufficit portare arguitur quia sit. a. pondus equale potestie for. ergo. a. pondus potestie for. non sufficit portare quia a. p. portione equalitatis non prouenit actio sed quodcunq. illo equali minus for. sufficit portare q. patet satis clare quia resistentia ipsius. a. grauis excedit q. d. lib. min² eo graue aliq. excessu igit^r 7 potestie for. cu. sit eidem resistentie equalis excedit q. d. libet tale pondus minus graue ipso. a. per aliquem excessum diuisibilem ergo potentia for. sufficit portare pondus minus resistentie quam a. 7 quocunq. dato minori. a. omne maius eo seu magis resistentis potentia for. sufficit portare cum ergo. a. sit equale potentie for. est minimum pondus quod for. non sufficit portare. Sed q. non sit dare maximum graue quod quodlibet fortius for. sufficit portare nunc ostenditur 7 accipio ut supra aliquod pond² quod sit equale potentie for. 7 sit. a. 7 arguit sic. a. sufficit portare quodlibet fortius for. 7 nullum mai² sufficit portare quodlibet fortius for. ergo a. est. maximum consequentia clara est cum maiori 7 minori pbatur quia si sit falsa detur oppositum videlicet quodlibet maius a. sufficit quodlibet fortius for. portare 7 sit illud. b. 7 capio pla. qui est fortior for. qui pla. cum potentia sua sufficit portare 7 arguitur sic inter gradum correspondentem potentie pla. 7 potentie for. cadit latitudo media 7 in illo medio plures sunt gradus quorum quilibet est seu correspondet aliqua potentia for. for. que potentia non sufficit portare. b. quoniam 7 si pla. sufficit portare b. qui est fortior for. certum est q. inter for. qui non sufficit portare. b. 7 pla. q. sufficit

portare. b. sunt plures homines fortiores for. 7 tamen plures debiliores plat. q. non possunt portare. b. ergo. b. non est maximum q. quodlibet fortius for. sufficit portare nec etiam est dare maximum graue q. quodlibet fortius for. sufficit portare quia si sic sit illud. b. 7 tunc vel. b. est magis graue 7 resistens quam sit potentia for. ad portandum vel est equale illi vel est minus existens 7 quodcunq. detur patet q. b. graue est minimum id q. quodlibet fortius for. sufficit portare quod probatur quia si min² sequitur q. quodlibet fortius for. excedit resistentia. b. 7 per aliquem excessum diuisibilem ergo etiam per medietatem illius excessus sufficiens erit quodlibet fortius sorte ad portandum. b. ergo cum toto illo excessu quilibet fortius sorte est sufficiens ad portandum maius quam. b. ut est clarum cum quilibet excessus sit ad hoc sufficiens ergo. b. non est minimum portabile a quolibet fortiori for. vel minimum graue q. quodlibet fortius sorte sufficit portare. Si maius sit. b. quam potentia for. ergo cum inter illud maius 7 potentiam for. sit latitudo media ubi 7 in quo medio sunt plures gradus resistentiarum 7 potentiarum sequitur q. non quilibet fortius sorte est sufficiens ad portandum b. graue cum in latitudine illa media possit esse aliquis fortior for. 7 tamen minus potens ad portandum. b. quam. b. ad resistendum ita q. resistentia. b. grauis erit excedens potentiam illius qui tamen est fortior for. igitur etc. Si autem dicatur q. b. sit equale forti manifeste apparet q. b. non est minimum graue q. quilibet fortius for. sufficit portare 7 sic patet totius conclusionis declaratio.

Undecima conclusio sit ista quis sit dare

Dare maximū visibile q̄ for. non potest vi-
dere non tamēst dare minimū corpus q̄
for. potest videre p̄ rima pars conclusionis
sic probat̄ quia ponatur q̄ sit. a. aliquod
corpus ita peruum q̄ p̄ aliquam distantiā
for. non possit videre sed omne maius 7 az-
guitur tūc sic. a. est maximum q̄ for. nō po-
test videre 7 nihil ē mai⁹. a. quin illud possit
videre for. ergo. a. est maximum i. clara ē
consequētia quia ponitur cum casu illo q̄
a sit aliquod visibile sic dispositum 7 qd̄
impeditur per quod for. impedit̄ a visioe
illius. a. sit equale ipsi. a. secundum omnes
dimensiones 7 tunc p̄ q̄ omne excedens
a. potest for. videre sed nichil est mai⁹. a.
quin excedat. a. ergo nichil est mai⁹. a. qu-
id possit for. videre ergo est maximum q̄
for. non pōt videre. Secunda pars cō-
clusionis arguit̄ sic quia si sit dare minimū
q̄ for. pōt. videre sit illud. a. 7 tunc sic. a. ē
minimum q̄ for. potest videre ergo nullus
minus. a. potest for. videre consequētia p̄
7 consequens est falsum q̄ p̄batur quoniam
aliqua parte ablata ab. a. adhuc for. pōt
videre a. sed aliqua parte ablata. a. est mi-
nus quā sit modo igitur. a. non est tunc seu
nunc minimum q̄ for. pōt videre tenet oīa
cum prima parte antecedentis quia. a. nō
videt̄ secundum aliquid indiuisibile igit̄
secundum aliquid diuisibile a quo aliqua
parte remota ad huc. a. videri potest a for.
te. minor est manifesta cum totum sit mai⁹
sua parte 7 dimīnuat̄ semper p̄ ablatiōē
partium a igit̄ non est minimum q̄ for. pōt
videre vt patet. Duodecima conclusio
non datur minima materia de cuius potē-
tia possit aliqua forma educi vel in quā
possit introduci neque maxima affirmati-
ue probatur prima pars quoniam quacum-
que data materia que sit minima per te i mi-
nozem potest introduci 7 per partem ante

partem prius potest introduci in partem
pro pinquiorē agenti 7 predispositam
quam in distantiorem 7 posterius dispositā
7 ita non esset verificabilis. s. q̄ de nulla
minori posset educi seu in nullam minorem
posset agens introducere.

Secunda pars etiā p̄batur quoniam si de-
tur maxima sit illa. a. et arguitur q̄ in ma-
iorem materiam potest agens introducere
forma quia certum est q̄ per aliquem exces-
sum diuisibilem excedit agens resistētiā
si qua est in tali introductione q̄ dico quia
materia per se nullus est resistētie ergo si
resistētia respectu alicuius alterius diuisi-
bilis et per medietatem illius excessus possit
et et per medietatem medietatis in talē ma-
teriam agere ergo cum toto illo excessu po-
test in maiorem materiam seu resistētiā
et sic illa non est maxima materia in quam
potest preterea ex quo vt dictū est et bene
materia nō resistit igitur si resistētia est ra-
tione mediū et circumstantiarum potest ēē
mediū melius circumstantiarum et dispo-
situm et maior materia melius disposita
ergo agens potest in maiorem materiam
ergo illa non est maxima. Decima

tertia conclusio cuiuslibet compositi natura-
lis animati anima rationali vel in rationali
perfecti et per se existentis datur maxima
materia qualitative et quantitative disposi-
ta in qua non potest sua forma introduci 7
conseruari vt possit naturales operationes
exercere seu suscipere actiōes naturales s̄b
qua non potest naturaliter agere et etiā da-
tur minima inquā non potest. Sed inquā-
cūq̄ minorem datam infra minimam in-
quam non potest i illam potest 7 inquācūq̄
maiorem datam supra vel ultra maximā
inquā non potest in illam potest. Et ista
conclusio veritatem habet in rebus ethe-
rogeneis que si non essent terminate ad

aliquā quantitatem in magnitudine vel p
nitate sequeretur q̄ posset esse tam parvus
homo sicut est vna formica pfectus ⁊ per
se existēs qui posset actiones naturales sus
cipere easque exercere hoc autē est absurdū
⁊ q̄ vna formica potest esse ita magna sic
est tota terra imo in infinitum maior clara
est consequentia eo q̄ per aduersariū nullam
determinatā quantitatem habent huiusmo
di res. preterea sequeretur q̄ hominis or
ganizatio posset esse in tam parua quanti
tate sicut est formice organizatio. hoc autē
sanus intellectus naturaliter capere non po
test q̄ tunc ille quomodo posset suscipere
actiones naturales. quomodo etiam potest
dari magn⁹ homo sicut est tota terra que
omnia sunt absurda ⁊ hec sequunt⁹ ex op
posito conclusionis qualitatiue autē ⁊ q̄
titatiue disposita dico non pro forma tali
suscipienda. sed imo quia in tali dispositōe
⁊ quantitate talis forma in talem materiā
non potest ab agēte naturali seu super natu
rali naturaliter induci. Simplicius si esset da
re maximum q̄ illa forma posset informa
re tunc sequitur q̄ ille hō non posset nutrirī
nec inspinguari nec aliqua eius pars rare
fieri quin corrumpere⁹ ⁊ sic esset debilioꝝ
homo mundi imo ex morſu pulicis si ali
qua pars eius corporis tumescer⁹ totū cor
rumpētur. Item vel anima posset illud cor
pus informatū mouere vel non si potest er
go excedit per aliqd̄ diuisibile illud corp⁹
igitur pōt informare aliquod aliud corpus
quod minus excedit quia omnis excessus
sufficit ad mouendū quod erit illo maius
⁊ sic illud non est maximum. Si vero non
posset illud mouere ergo ille homo esset in
mobilis localiter ⁊ sic tunc opporeteret da
re maximum corpus q̄ illud anima posset
informare ⁊ mouere ⁊ fieri argumentum si
cut prius si etiam esset dare minimum ho
minem sequeretur q̄ non posset quicumque

paruam passionē suscipere imo etiam ex
qualibet parua diminutione alicuius par
tis moueretur seu statim corrumpere⁹ ex
qualibet tristitia cū ex ea aliquid de sui su
bstantia deperderet ⁊ si appropinquaret il
li aliquod cōdensatiuum absq̄ aliqua pra
uia alteratione corrumpere⁹ ⁊ ita ex quacū
que parua re seu alteratione sequeretur q̄ nō
esset homo ⁊ sic concluditur q̄ non sit dare
maximam materiā neq̄ minimā sub qua
potest agens agere sed est dare maximam
matereriaz ⁊ mīmā in quā non pōt vt di
cit cōclusio que sic exemplariter ostēdit ponē
do q̄ latitudo quantitatis sub qua pōt ma
teria ēē ad hoc vt forma humana introdu
cat⁹ ⁊ sit tale cōpositū perfectū ⁊ per se exis
tens potens actōes naturales suscipere sit a
semipedali quātitate exclusiue vsq̄ ad quā
titatē decem pedum ⁊ etiā exclusiue ⁊ tūc p̄
q̄ semipedalis quātitatis materiā ē maxima
in quā nō potest sed in quacūq̄ maiorem
potest vsque ad decem pedum quantitates
exclusiue ⁊ decupedalis quantitatis mate
riā est minimā in quā non pōt sed in quam
cūq̄ minorem potest vsq̄ ad semipedalem
quātitatē exclusiue ⁊ inter minimā talē ma
teriā in quā non potest ⁊ in quacūq̄ in q̄
potest est latitudo magna imo q̄ in infinitū
post illam vel ultra illam maximā in quā
non pōt est dare maiores ⁊ minores ita q̄
quacūq̄ data adhuc potest dari maior q̄
vis non in duplo maior ⁊ in triplo maior
⁊ sic in infinitum ⁊ inter minimā in quā
nō potest ⁊ quacūq̄ inferiores in quā po
test etiam est latitudo quod quacūq̄ mino
ri data infra illā decupedalem quātitatē
in infinitū est dare minorem ⁊ minorem nō
tamen in duplo minorem ⁊ in triplo ēē.
Et de dispositione qualitatiua dicendus ē
q̄ quia nō dat⁹ dispō in infinitū bona per
quam possit forā hominis perpetuari op̄
dare talē dispōem finitam ⁊ terminatam

talem dispositorum finitam et terminatam
 exclusiue quoniam inclusiue gradui talis
 dispositionis non est fingendus quod proba-
 tur quia sit. a. et quero an sit maxima dis-
 positione que possit dari an minima ex
 quo terminatur inclusiue et nullum istorum
 potest assignari quoniam si minima illa non
 possit remitti nec diminui si maxima illa non
 non posset remitti nec diminui si maxima
 illa non posset intendi neque augeri et quod
 cumque istorum est falsum tum etiam daret
 vltimum esse rei permanentis relinquit ergo
 est danda maxima dispositio cum qua non
 potest forma humana conservari in materia
 et introduci verbi gratia gradus ut duo exclu-
 sine et minima cum qua non potest ut gradus
 di. ponis ut. x. exclusiue et decius disposi-
 tionis latitudine dicendum est ut superius
 latitudine diximus a semipedali quantitate
 ad decupedalem. Diuina etiam potestas
 cum primum hominem formauit ex pulue-
 re de inde reliquit nobis exemplum ut ost-
 deret quod non in quantitate sed natura
 debet humana natura existere quando ex vna
 costa ad voluit corpus facere eue humanum
 quod ipse poterat ex aliqua particula illius
 perficere siue hoc quod totam costam a primo
 homine auferret et ambos proceris statueret
 factos a tanto optimo conditore fore nec
 debet ambigere. An autem corpus eue
 factum ex costa fuerit cum additione alterius
 materie quante non de nouo iterum cre-
 ate sed preexistens non coste sed alterius
 vel fuerit per rarefactionem si eiusdem mate-
 rie coste vel multiplicationem ut factum fu-
 it in quique panibus ex ordeaceis et duobus
 piscibus hoc ego hic perferuari non valeo
 sed sacris dimitto auctoribus ut sancto doc-
 tori et doctori subtili et alijs super secundo sen-
 tentiarum distinctione xviii. similem sententiam
 huic nostre xiiij. clusioni sentire videtur sa-
 ctus doctor et bene super primo philosophorum

ubi dicit si partes aliquistorius non habent
 aliquam determinatam magnitudinem vel pu-
 tatem sed contingit totum esse cuiuslibet mag-
 nitudinis vel putatis et hoc ideo quia qua-
 titas totius dependet ex partibus vel color
 git ex illis sed hoc intelligendum est de pri-
 mo existentibus actu in toto sicut sunt caro ner-
 uus et os que actu existunt in animali et hoc
 est quod dicit aristoteles. Dico autem talium
 aliquam partium in quam cum insit diuisio
 totum et per hoc excludunt partes continui
 totius que sunt in potentia in ipso. Sed im-
 possibile est quod animal vel planta vel aliqd
 huiusmodi habeat se indeterminate ad quam
 cumque magnitudinem vel paruitatem et eim
 aliqua quantitas ita magna ultra quam nul-
 lum animal extendit et aliqua ita parua infra
 nullum animal inuenit et similiter dicendum
 est de planta ergo ad destructionem consequentis
 sequitur quod neque aliqua partium sit in deter-
 minate quantitate quia simile est de toto et
 de parte sed caro et os et huiusmodi sunt
 partes animalis et fructus sunt partes planta-
 rum ergo impossibile est quod caro et os et huius-
 modi habeant indeterminatam quantitatem
 vel secundum magis vel secundum minus
 non est igitur possibile quod partes carnis aut
 ossis sint in sensibiles propter paruitatem di-
 tur autem quod hoc dicitur esse diuisioni con-
 trarius continui in infinitum si. n. continuus
 in infinitum est diuisibile totum autem co-
 tinuum quod est videtur quod sit in infinitum diuisi-
 bile omnes igitur paruitatem determinatas
 transcendit pars carnis secundum diuisionem
 infinitam sed dicendum quod licet corpus ma-
 thematicum acceptum sit diuisibile in infini-
 tum corpus tamen naturale non est in infinitum di-
 uisibile in corpore enim mathematico non
 consideratur nisi quantitas in qua nichil
 inuenit diuisioni in infinitum repugnans
 sed in corpore naturali consideratur forma
 naturalis que requirit determinatam quantitatem sicut

et alia accidentia. unde non potest inueniri
quantitas in specie carnis nisi infra aliquos
terminos determinatos. idem ponit secundo
sententiarum dist. xxx. q. ij. ar. ij. Corpus inge
naturale non est diuisibile in infinitum. sed ma
thematicum ut ex primo philosophi. ex verbis phi
losophi et commentatoris haberi potest et dicitur
corpus mathematicum corpus consideratum
sub dimensione quantitatis hoc enim in infini
tum diuidi potest quia in ratione quantita
tis continue non est aliquid quod diuisioni
repugnet corpus autem naturale dicitur quod
consideratur secundum aliquam determinatam
speciem et virtutem. et hoc non potest diuidi in
infinitum quia quilibet species determina
tam quantitatem requirit et in plus et in minus
sicut dicitur secundo de anima. omnium natu
ra constantium positus est terminus et ratio ma
gnitudinis et augmenti. et ideo est inuenire
aquam minimam et minimam carnem ut dicitur
primo philosophico. que si diuideretur non esset ul
terius aqua vel caro. Hec sanctus doctor
et prima parte. q. vij. ar. iij. sic dicit. omne cor
pus naturale habet determinatam formam esse
igitur ad formam naturalem consequantur
accidentia necesse est quod ad determinatam for
mam sequantur determinata accidentia in
ter que est quantitas. unde omne corpus na
turale habet determinatam quantitatem et in
maius et in minus determinatam quantitatem
intelligitur exclusiue ut superius dictum est. scilicet
quod datur maxima quantitas et minima
negatiue quemadmodum declarauimus a se
mipedali usque ad .x. pedum quantitate et di
cta sancti doctoris sunt vera in maiori parte
et subtiliter perscrutata quous in aliquibus ut
de partibus homogeneis aliquas ingerant
difficultatem ut in sequenti patebit conclusio
que est. xliij. ista v3.

Nulla res homogenea determinatur ad
aliquam quantitatem in magnitudine et pul
tate. nam ignis est res homogenea et quocumque

et igne dato est dare maiorem et quocumque pu
dato illo est dare minorem ut probabitur et
ita non terminatur per minimum nec per ma
ximum. et sic de alijs homogeneis. sed pro
declaratione istius conclusionis est intelligen
dum quod nullum corpus vere et proprie dici
debet homogeneum vel etherogeneum sicut nul
lum proprie corpus dicitur equiuocum vel
vniuocum. sed proprie ipsa nomina illa corpo
ra significantia debent taliter appellari. et
tamen per rem ipsam nos exprimimur illud
quod importatur per nomen breuitate sermo
nis quia verius et proprius hoc nomen aqua
homogenee importat hoc corpus a qua quous
am uno modo significandi generali hoc no
men aqua conuenit toti corpori et cuilibet
parti illius. sed hoc nomen caput vel man
etherogenee importat hoc corpus caput vel
manum quod nomen non conuenit capiti cui
libet parti sicut et ipsi capiti vel ipsi manui
hoc nomen manus ut patet. et ideo nomina il
la ut caput pes manus debent dici ethero
genea et homogenea. hec nomina aqua ignis
et homini. est enim transumptiua facta lo
cutio ut dicamus res homogeneas vel ethero
geneas. Et est sciendum quod eadem res uno po
test homogeneo et etherogeneo nomine im
portari ut hec res que est una cera figurata
herculis figura potest significari homoge
nee quia quilibet pars huius cere est ce
ra. et etherogenee quia non quilibet pars
huius cere est figurata herculis figura. sed
eadem res vel essentia que est lignum ex qua
factum est scampnum importat homogenee et
etherogenee ut quia quilibet pars huius rei
est lignum. et tamen non quilibet pars huius
rei vel ligni est scampnum. Alterius est scien
dum quod omnes termini etherogenee importantes
sunt connotantes seu connotatiui. Termini ve
ro mere absoluti homogenee et non etheroge
nee dicuntur importare ut ignis aqua et hui
usmodi quia non sunt connotatiui. ut caput

manus pes et termini singulares ut for. pla
 to et huiusmodi qz termini etherogenei sunt
 connotatiui aliquaz dispo. itionu vel organu
 zationu vel alicuius naturalis opationis seu
 positionis circa tale rem iportataz p talem
 terminu connotatiu non tñ omne connotatiu
 etherogenee iportat qz hec nomia caro os
 neruus forma sunt noia connotatiua et tñ non
 sunt etherogenea sed homogenea qdā vero
 termini medio modo se habent inter homo
 geneu et etherogeneu ut hec nomina a. bum
 et nigrū et hmodi. Est tertio sciendum qz isti
 termini homo et asinus cū non sint mere ablo
 luti sed connotatiui existētie sūt noia homo
 genea et ideo res iportata p aliqd istorum
 non nūq non etherogenee iportat sed homo
 genea ideo qlibet ps hominis est homo et qli
 bet ps asini est asinus. si vero volumus hec
 nomina hō et asinus connotare non solū existē
 tiam sed extra naturalem potētiā ad exercē
 dū naturales opationes sic talia nomia sūt
 etherogenea et res per ipsa iportate. et ne
 gatur qz qlibz ps hominis sit hō isto modo
 et qz qlibet ps asini sit asinus qz ut dictū est
 in pcedenti cōclusionē impossibile est qz in
 tam pua qritate exercēat opationes natu
 rales et qz corpus quātūcūq peruu sit possit
 naturales suscipere operationes nec inqua
 cūq magnitudine. his ita scitis exēplis aliq
 bus. cōclusio declaratur nam si atigit dare
 minū nā albedinem sequitur qz illa in instanti
 corrūperet qz adproximato aliquo agente
 potēte illam corrūpere vel immediate post h
 remanet aliquid illius albedinis vel non si
 non ergo sequitur qz dictū est si sic ergo illa
 non fuit minū vel daretur minū minimo
 preterea agens illi ad pxiatū citi et pus
 agit in ptem vnā qz in aliam et pmo in sibi
 ppinquirem qz in remotiorem aliter dare
 tur minū alterabile qd est falsum. tum et
 qz tūc non esset dare pxiū instans esse rei sed
 velimū non esse rei pmanētis amp. ius si est

dare minū ignē ergo esset dare minū
 visiouē et sic ille qui p illaz minū visiouē
 intelligeret non posset minū dare intellectum
 qd est falsum. Sed diceret for. tan aliquis
 qz in rebus accidentalibz non est dare minū
 in substantialibus vero per se existibus
 sic qz accidentia non per se subsistūt unde est
 dare minū ignē non qz non possit dari mi
 nor sed qz non pōt dari minor quā ille inme
 diate incipiat destrui et corrūpi successiue
 ita qz ignis iste minimus pōt durare aliqua
 liter sine sui corrūptione et nullus minor eo
 pōt durare quā aliquāliter incipiat corrū
 pi sed hoc nichil valet qz tūc ignis talis non
 esset minimus per se sed fm qd preterea ille
 ignis qui ponitur minimus p se existēs qui
 pōt cōseruari vel est equalis potētie suo
 agenti vel est excedēs agens ne incipiat cor
 rumpi si est equalis tūc non debet dici minū
 nū simpliciter sed minū qd non pōt cor
 rūpi a tali agente et isto modo pōt esse vnū
 ignis centū graduū minū. si excedit agēs
 ergo per aliquē excessū diuisibiles et sic me
 dietas illi ignis pōt cōseruari p medietatē
 illius excessus ne corrūpatur per aliqd tem
 pus igitur illud non est minū qd possit cō
 seruari ne incipiat corrūpi immo quātūcūq
 peruu sit ignis pōt per tempus resistere qz
 aliter sequit qz illa resistentia per tēpus cō
 poneret ex resistentijs instantaneis nam si
 aliquis ignis componeretur ex talibus mini
 mis sequit qz qdlibet minū ē duo paria
 illius resistentie ergo si totum pōt per horas
 resistere sequit qz aliq ei ps potest resistere
 per .x. partem hore et quis partes se iunēt
 incompōsito hoc non tollit difficultatē quā
 possit per tempus existere qdlibz istorū. nec
 obstat illud ph. ij. de anima omniū natura
 cōstatiū. zc. qz intendit ibi de etherogeneis
 et de homogeneis ut patet cū ibidem dicit
 qz ignis cōburerz i infinitū si habet cōbusti
 bile ita qz qritus est de se ignis non est dēterz

ad

minimus ad aliquem quantitatem nec obstat
 quod dicitur primo philosophorum quod est dare mi-
 nimam carnem quia illud forte non fuit de
 intensione sua sed dicit hoc arguendo contra
 antiquos vel potest dici quod accepit minimam
 pro parua carne cum id sibi sufficit quia est
 dare ita perquam a qua non possit aliquid
 segregari licet dicebatur per illos philoso-
 phos vel aliter intellexit ut credo et melius
 quia ut diximus supra ista nomina caro
 nervus os et huiusmodi quantitas sunt homo
 genee importatae res tamen sunt termini con-
 notatiui aliquarum dispositionum vel or-
 ganizationum vel alicuius naturalis opera-
 tionis seu positionis circa tales res sic per
 illos importatas que requirunt determinatam
 quantitatem ut diximus in composito ut con-
 positum possit recipere naturales actiones
 ita quod non sub quacunque parua carne et osse
 posset illud fieri que intentio fuit philosophi
 naturalis cum ibi naturaliter loquatur et non
 mathematice.

Decima quinta conclusio. et ultima prin-
 cipalis huius partis sit ista anima intellecti-
 ua potest informare materiam sub quacun-
 que parua quantitate et in infinitum sub
 quacunque minori per divinam potenti-
 am potest existere que potest facere in
 infinitum creaturam nobiliorem quacunque
 data et in infinitum potest aliqua creatura
 perfectiorem aliquem effectum producere
 ista conclusio habet quatuor partes et quo-
 ad omnes est probabilis et prima apud phi-
 losophos est manifesta et apud tenentes tantum
 unum deum et primam causam unam om-
 nium tantum esse que potest supplere vices
 omnium aliarum causarum igitur quod natu-
 ra non possit in aliqua parua quantitate ope-
 rare et in quacunque parua materia potest
 per divinam potentiam hoc facere et qua-
 cunque parua data materia in quam possit
 induci anima intellectiva adhuc in minori

et minori per dei potentiam in infinitum po-
 test induci ut illud tale sit homo et in diu-
 dum in specie existens humana quamvis
 non possit induplo in minorem et in triplo
 in minorem et sic in infinitum. secunda pars
 conclusionis sic probatur inter ea que distat
 in infinitum sunt infiniti gradus possibiles
 fieri sed quilibet creatura facta distat in
 finitum ergo inter deum et creaturam sunt
 gradus infiniti quorum unus est nobilior
 alio possibilis fieri ergo. et secundo sic que
 cunque per se referuntur si unum eorum se-
 cundum quod huiusmodi est infinitum et reli-
 quum sed potens in eo quod potens et possibi-
 le in eo quod possibile sibi correspondens per
 se referuntur ergo si possibile in eo quod hu-
 ius est finitum et potens secundum quod hu-
 ius est finitum sed potens habet quod sit potens
 per potentiam ergo si gradus entium a deo
 possibilium fuerint finiti potentia sub ratio-
 ne qua potentia erit finita hoc autem vide-
 tur inconueniens quod dei potentia sit finita
 Tertio sic quilibet substantia et quodlibet
 accidens circa deum est finitum sed quocumque
 que tali ente dato in infinitum deus potest
 perfectius et perfectius causare ergo. et. Te-
 net contra cum maiori et minor est manifesta quia
 data quod aliquo ente finito dato deus non pos-
 sit perfectius causare et perfectius et seque-
 rentur quod potentia dei esset limitata quod est
 absurdum immo plus forte credendum est
 quod quacunque substantia finita data deus
 potest accidens perfectius et nobilius pro-
 ducere unde non est ita perfectus individu-
 um in specie angelus quam albedo possit ita
 intendi per dei potentiam ita quod talis albe-
 do esset ita perfectum ens et ita bonum in
 entitate sicut individuum date speciei et eiu-
 sam ut esset in entitate perfectius ens quam ange-
 lus posset deus ita perficere talem albedi-
 nem et aliam perfectiorem ista data et ita
 infinitum unde una species non dicitur per

fectior alia quia perfectiora in diuina co-
tineat quia alia vel quia in ea perfectiora
indiuina possint esse quam in alia unde
aduerte qd omnis actus creature est actus
admixtus potencie talis infinitas que attri-
buitur creature consequitur actum admix-
tum potencie et non actum simpliciter sed
ponitur in processu infinito in accipiendo
vnum post aliud in infinitum et ideo non i-
conuenit qd tale infinitum possit conuenire
creaturis. s. qd in his sit ponere infinitum
sic accipere semper aliquid nobilius quo-
cumque dato sicut manifestum est in numeris
et figuris et hoc dicitur infinitum secundum
determinatam rationem seu quantum ad
aliquam rationem contractam et est illud qd
determinatur ad genus determinatum vel
ad speciem determinatam entis ut puta qd
dicatur infinitum quantum ad magnitudinem esse
tie sue determinate tamen ad speciem ut si
dicatur linea carens punctis infinita vel
dicatur in infinitum multitudo specierum si-
cut figure in potentia sunt infinite unde sub
genere figure et sub genere numerorum conti-
nentur infinitum species possibiles illis ut si po-
natur aliqua linea in infinitum extensa aut
extensibilis talis esset infinita quia non ha-
beret punctum terminantem eam ad tantum
gradum magnitudinis ita qd licet talia sint
in infinita quo ad quid sunt tamen finita
et determinata quo ad genus et speciem sicut
linea subalterna et figura que est in quarta
specie qualitatis et tale in infinitum non di-
citur quo ad rationem essentie quia tale so-
li deo conuenit nam infinitum quo ad ratio-
nem essentie. i. in infinitum simpliciter est non
determinari aliquo fine cuiuscunque enti-
tatis vel perfectionis qualitercumque est illud
qui in vno solo simplici habet quid quid est
perfectionis in natura entitatis totius huius

autem soli deo conuenit quia habere omnes
perfectionem in tota entitate possibilem non
potest conuenire pluribus formaliter differ-
rentibus quia in eis que formaliter differunt
vnum semper est perfectius altero et ideo non
potest esse qd vtrumque habeat omnem perfec-
tionez talia et constat quod non possint qd
materialiter vel numeraliter non possint dis-
ferre si illis talis infinitas conueniret ideo
illa soli deo conuenit unde est sciendum qd
in perse ordinatis secundum aliquod gen-
cause est processus in infinitum impossibilis
quia impossibile est qd aliquis effectus ab
infinitis causis per se sit sed processus in in-
finitum in per se ordinatis secundum ordi-
nem uoluntatis et non secundum aliquam
causalitatem non est impossibilis talis autem
est ordo qui ponitur inter creaturas in in-
finitum preedentes sicut etiam partes tem-
poris habent perse ordinem prioris et po-
sterioris sed non causalitatis et tamen secun-
dum ponentes mundum fuisse eternum in
finito fuerunt partes in tempore et equales
ut in infinitis dies et anni est etiam sciendum
secundo qd aliud est ponere lineam esse in-
finitam secundum rationem essentie et aliud
est ponere lineam esse infinitam secundum
rationem sue magnitudinis quia ratio cui-
uslibet essentie secundum qd essentia se ex-
tendit ad omne ens siue ad omnem entita-
tem et ideo si linea diceretur non habere fi-
nem secundum rationem denotaretur qd
prehenderet omnem perfectionem entitatis
absque determinato gradu cuiuscunque ge-
neris vel speciei entis sed magnitudo linee non
se extendit nisi a linee essentia que est eius
longitudo et ideo non habere finem magni-
tudinis linee non est se extendere ad omnem
perfectionem et rationem entitatis et ideo
aliud esset ponere lineam infinitam secun-

dd q

¶ Dum q̄ talis specialis essentia. s. secundum
q̄ linea vel secundum magitudinē lineę 7 ali
ud est ponere lineam infinitam secundum rōem
essentie infinite absolute. Tertio sciendum ē
q̄ distantia que est inter deū 7 creaturam ē
infinita distantia. s. infinitus excessus vnius
extremi respectu alterius sicut si diceretur
aliquis calor infinite intensiōis distare in
infinitū a frigiditate 7 isto modo essentia di
uina distat in infinitū ab vniuersitate crea
ture possibilis distantia autem infinita ac
cepta pro quadam latitudine infinitorū gra
dū creature possibilium non est aliqua la
titudine 7 isto modo iter deū 7 creaturam quā
libet factam actu esset distantia infinita 7
non latitudo aliqua inter vtrumque extre
mū in qua sint infiniti gradus possibiles s;
distatur distantia infinita 7 sicut in eis in
quibus pceditur in infinitū non est dare p
mum sic etiam in in vniuersitate creatura
rum possibilium non est dare supremū non
enim est dicere pfectio creature possibilis
est infinita vel contingat accipere vnam sit
pream creaturam habentem infinitam
p perfectionem sed quia in accipiendo vnā
post aliam non est finis 7 licet perfectio cre
ature possibilis sit infinita quo ad nume
rum specierum non tamen talis infinitas ē
perfectio equalis diuine essentie seu perfec
tioni quia ex hoc non ponitur vniuersaliū
infinita sed quo ad aliquid. Et q̄ infinitus
aliquis effectus perfectior 7 perfectior po
ssit ab aliqua creatura produci probatur
hoc primum intellecto q̄ ex gratia dei vn
usquisq̄ perfectus producit effectus vno
quidem modo accepti gratia consuevit p
dilectione scilicet alicuius sicut consuevim
us dicere quod iste miles habet gratiam
regis id est rex habet eum gratum aliomo
do pro aliquo dono sumitur gratis dato

ut cum dixerit aliquis hanc gratiam facio
tibi vel sumitur pro recompensatione be
neficii gratis dati secundum q̄ dicimur a
gere gratias benefactori. Secundo depen
det ex primo 7 ex secundo procedit tertius
qui enim gratiam dei dicitur habere signa
tur in se recipere quemdam effectum gratui
te dei voluntatis homo quidem ex gratui
ta dei voluntate dupliciter aiuuatur vno
modo in quantum anima eius mouetur a
deo ad aliquid cognoscendum vel agendū
vel volendum 7 hoc modo ipse gratuitus
effectus in homine nō est qualitas sed mo
tus quidam anime actus enim voluntatis
mouentis in moto est motus ut dicitur ter
tio philosophorum alio modo aiuuatur homo
ex gratuita dei voluntate secundum q̄ ha
bituale donū a deo anime infunditur 7 h
ideo quia non est conueniens q̄ deus mi
nus provideat his quos diligit ad super
nale bonum quam creaturis quas diligit
ad bonum uaturale habendum creaturis
autem naturalibus sic provideat ut non so
lum moueat eas ad actus naturales sed
etiam largiatur eis formas 7 virtutes quā
dam que sunt principia actuum ut secun
dum se ipsas inclinentur ad huiusmodi mo
tus 7 sic motus quibus adeo mouentur fi
unt creaturis connaturales 7 faciles se
cundum illud sapientie septimo. Quod di
sponit suauiter &c. quo prenotato probat
conclusio primo quantum ad creaturam
in irrationalem quoniam ignis in infinitū
potest producere ignem perfectiorem 7 p
fectiorem 7 maiorem 7 maiorem approxi
mato combustibili in quod sufficiat age
re 7 sic ē p3 de quibusdā alijs effectibus
qui producuntur a suis agentibus qui pos
sunt in infinitum augeri seu irēdi quos bre
uitatis causa dimitto quantum vero ad ra

tioualem creaturam arguitur cōclusio naz
 vniūſquique homo diligens deum poteſt
 ampli⁹ et ampli⁹ ipſ; deū diligere ita q^d q^d
 cūque gradu caritatis dato ad huc poteſt
 perfectior et perfectior dari et augeri ab ip
 ſa creatura vſque in finitum naz dilectio ta
 lis creature eſt quedam caritas que non ha
 bet terminum vltra quem non poſſit intēdi
 igitur aliquis effect⁹ in in finitum perfectior
 et perfectior poteſt creatura rationali pdu
 ci ita q^d talis nec terminatur per maximum
 nec per minimum augmentum enim cari
 non peruenit ad aliquem terminū vltra quē
 non poſſit augeri cuius ratio eſt quia termi
 nus in augmento alicuius forme poteſt p
 fici aut ex ratione ipſius forme que habet
 terminatam meſuram ad quam cum per
 tinentum fuerit non poteſt vltra procedi iſor
 ma ſed ſi vltra proceſſus fuerit peruenitur
 ad aliam formam ſicut patet in pallore cu
 ius terminos per continuam aliterationem
 aliquis tranſit vſque ad albedinem vel ni
 gridinem perueniens aut ex parte agentis
 cuius virtus non ſe extendit ad vltius au
 gendum formam in ſubiecto aut ex parte
 ſubiecti quod nō eſt pax perfectionis am
 plioris ſed nullo iſtorum modorum inponi
 tur terminus augmento caritatis in ſtatu
 vie de qua loquor ipſa enim ſecundum ra
 tionem proprie ſpeciei terminum augmen
 ti non habet eſt enim participatio quedam
 infinite caritatis que eſt ſpiritus ſanctus ſi
 militer etiam cauſa agens aſt infinite virtu
 tis ſcilicet deus ſimiliter ex parte ſubiecti
 terminus huic augmento preſtigi non po
 teſt quia ſemper caritate eſt crescente ſuper
 creſcit habilitas ad vltius augmentum
 igitur nulla poteſt dari maxima caritas in
 via que augeri et perfici non poſſit illud enī
 ad quod mouetur anima in augmento ca
 ritatis eſt ſimilitudo caritatis diuine cui aſſ
 imulatur ad quam cum infinita ſit in in finitū

tum poteſt accedi plus et plus et nunquam
 adequabitur perfecte et ipſa anima quan
 tum plus recipit de ipſa bonitate diuina et
 lumen gracie ipſius tanto capatior ad reci
 piendum efficitur et ideo quanto plus reci
 pit tanto plus poteſt recipere quia potentie
 materiales ſunt determinate et finire ſecun
 dum exigentiam materie et ideo non poſſūt
 recipere niſi tantum vel tantum ſecundum
 proportionem materie .potentie autem in
 materiales non limitantur ex materia ſed
 magis ſecundum quantitatem bonitatis di
 uine in eis percepte vnde quanto additur
 plus de bonitate tanto magis de potentia
 ad capacitatem additur ſicut patz in exem
 plo philoſophi de ſenſu et intellectu tertio
 de anima vbi dicit q^d ſenſus a fortibus ſen
 ſibilibus corrumpitur et non augetur eorū
 capacitas quia ſunt potētie materiales ſed
 intellectuſ quanto magis intelligit difficilia tā
 to etiam plus poteſt ita etiam quanto na
 tura ſpecialis plus recipit d^e caritate tanto
 plus poteſt recipere. ſequitur ſecunda pars
 tractatus.

Nunc autem in ſecunda parte principali
 arguamus contra aliquas poſitarum con
 cluſionum et primo contra tertiam ſic Naz
 ſi eſſet dare maximam albedinem quam a
 agens poteſt pducere illa tunc eſſet infinite
 remiſſionis in extremo remiſſiori ab agēte
 vel da q^d non. ergo eſſet certe intenſionis
 in illo extremo ergo remiſſiorem albedinem
 cauſaret vltius et tunc illa potentia data
 non fuit maxima plus per tempus egieſſet
 in illo extremo inducendo albedinem nou
 agendo in partem contrariam in illo extre
 mo inducendo albedinem remiſſiorem et ſic
 diſceretur comuniter de omni parte illius q^d
 ſic albeſcit q^d prius inducit albedinem ad ali
 quem certum gradum q^d ad totam illam p
 tem antequam induceret aliquam albedinem
 in partē contrariam illi parti et ita nullus
 ad q^d

huius q̄ si debet albefieri continue albefiet
per aliquod tempus quod est inconueniens
sed contra ex hoc sequitur q̄ sit aliq̄ corp⁹
q̄ sic albefieri debeat per motum per par-
tem ante partem quod non conuenit dare
primū in quo hec pars vel illa esset albefac-
ta quacunque demonstrata quia si sic sit il-
la pars tunc .a. tunc est dare primum in quo
hec pars est albefacta ergo in illo instanti
esset albedo infinite remissionis in extremo
remotiori illius .a. ab agente quia si esset in
illo instanti alicuius certe intensiois sequi-
tur q̄ albedo prius fuisset causata in illo ex-
tremo secūda mediocritate huius intensiois q̄
secundum totam illam quia agens unifor-
miter intendet albedinem in extremo remo-
tiori ipsius .a. et in extremo propinquiori
illius .a. modo in extremo propinquiori illius
us .a. nulla albedo potest causari vel ibi ca-
usatur secundum intensioem aliquam qui
in illo extremo prius fuerit causata albedo
minus intensa ergo eodem modo in extre-
mo remotiori et per consequens non est da-
re primum in quo hec pars erit albefacta
et similiter arguitur de quacunque parte si-
cut de ipso .a. igitur .a. non fuit minimum
in quo hec pars fuit albefacta et si responde-
tur concedendo conclusionem q̄ nullius q̄
debet albefieri est dare primum in quo al-
bedo inducitur per motum. contra ergo si
non est dare primum in quo hec pars sit al-
befacta sequitur q̄ est dare ultimum in quo
hec pars non erit albefacta alterum oppo-
zet dari per viam contradictionis accipien-
do totum tempus in quo non erit albefactum
et totum in quo erit albefactum et queritur
vtrum in instanti medio erit ista pars albe-
facta vel non et patet q̄ oportet dare pri-
mum in quo hec pars primo erit albefacta
vel ultimum in quo non ex quo ergo nō est
dare primum vt ostensum est sequit̄ q̄ est
dare ultimum in quo nō et in medietate post

erit hec pars albefacta que sit .a. et ita quia
ro aut totum .a. est albefactum vel non si sic
ergo certum est q̄ non prius fuit albefactum
ergo nunc primo ergo illud est primum in
quo primo .a. est albefactum et non ultimum
in quo non si non sit totum albefactum .a.
ergo aliquid restat albefiendum ipsius .a. et
cum illud quod est albefiendum de ipso .a.
non sit indiuisibile tempus erit antequam
ipsum erit albefactum et per consequens tē-
pus erit antequam totum .a. erit albefactum
et ita illud non erit ultimum in quo .a. non
erit albefactum patet ergo q̄ oportet dari
primum in quo hec pars erit albefacta et
non ultimum in quo non pretereā si conce-
ditur illa conclusio scilicet q̄ nullius quod
debet albefieri est dare primum instans in
quo albedo inducitur per motum iustatur
contra quia sit .a. unum nigrum et agat .b.
in .a. corumpendo nigredinem inducendo
albedinem et arguitur sic cuiuscunque pris-
ipius .a. est dare primum in quo tota nigr-
edo corrumpitur in illa parte ergo cuiusq̄
partis .a. est dare primum in quo ipsa erit
albefacta consequentia est bona et antece-
dens est verum ergo et consequens conseque-
ntia probatur quia aliqua parte ipsius .a.
que debet albefieri ab ipso .b. si esset dare
primum in quo totaliter corrumpat̄ nigre-
do in illa parte nisi illud esset primum in q̄
illa pars esset albefacta sequitur q̄ in illo
instanti illa pars non erit albefacta nec ni-
gra et ita esset dare unum instans in quo
subiectum non esset sub aliquo inter medi-
orum quod est inconueniens nam ponitur
q̄ albedo et nigredo sunt contraria in medi-
ata et probatur antecedens scilicet q̄ sit da-
re primum in quo nigredo totaliter corrup-
patur in illa parte quia si non ergo est dare
ultimum in quo non corrumpitur nigredo
totaliter in illa parte et si sic sequitur q̄ ad
huc nigredo est in illa parte et per consequens

tempus erit aliquid nigredo totum corumpat in illa p
 te cum quod nigredo sit dissibilis per extensionem quod n
 la nigredo existere potest in subiecto indissibili et
 per consequens non est dare ultimum in quo non
 corrumptur nigredo totaliter in illa par
 te sed primum et ita ut probatum sequitur
 quod est dare primum in quo illa pars est al
 befacta amplius probatur quod sit dare primum
 in quo illa pars est albefacta per motum
 quia sit hic unum spacium quod sit. b. et moue
 tur. a. super ipsum. b. continue ipsum albe
 faciendo per partem ante partem ita quod a
 habeat solum virtutem albefaciendi par
 tem ipsius. b. super quam mouetur seu sup
 ponitur et non maiorem tunc cuiuslibet pa
 rtis illius. b. est dare primum in quo ipsum
 a supponitur ipsi parti ergo cuiuslibet talis
 partis est dare primum in quo ipsa erit al
 befacta per motum ab ipso. a. quod fuit pro
 bandum. Preterea si non sit dare pri
 mum in quo hec pars erit albefacta per
 motum ergo eadem ratione in mobili loca
 li non erit dare primum in quo hec pars
 vel illa erit pertransita per motum locales
 consequens est falsum illud ex quo seq
 uitur. Contra quintam conclusionem argui
 tur sic. a. calidum potest agere in. b. frigid
 um inducendo caliditatem et tamen non e
 dare maximum tempus per quod potest
 agere in. b. frigidum nec minimum per quod
 non potest probatur quia si sic sit illud te
 pus maximum. c. tunc in. c. potest agere ali
 quid et in tempore maiori quod sit. c. quia
 quod potest aliquid in tempore minori et in
 maiori potest ergo non est dare maximum
 nec etiam est dare minimum scilicet quod quo
 cumque dato in quo non potest agere quod in
 quolibet maiori potest agere quod est falsum
 nec etiam est dare minimum in quo potest
 quia cum omnis calor partibiliter induca

tur nullum est tempus minimum in quo po
 test inducere caliditatem quod etiam non sit
 dare maximum in quo non probatur na
 si in illo non potest et in omni maiori potest in illo
 stanti terminante illud tempus non agit in
 ducendo caliditatem et in mediate post hoc
 ager tunc quero aut in illo instanti aliqua
 frigiditas sit in illo extremo propinquo
 ipsi. a. aut non si sic sequitur quod erit infinite
 remissionis quia da quod esset certe intensio
 tunc tempus esset aliquam corrumperetur et
 per consequens non immediate post hoc age
 rer inducendo caliditatem. si non sit aliqua
 frigiditas in illo extremo ergo aliqua cali
 ditas est in illo extremo et cum illa calidi
 ditas sit certe intentionis sequitur quod pars
 istius prius fuit inducta et per consequens
 illud instans non est ultimum in quo non in
 ducitur caliditas quod est oppositum positi se
 cundo contra eadem conclusionem sic arg
 uitur intellectus sortis est alicuius perfectio
 nis et potest attingere intellectionem alicu
 ius et alicuius non quia aliter intellectus
 angeli non esset maioris perfectionis quaz
 intellectus sortis et tamen non est dare ma
 ximam intellectionem quam intellectus so
 rtis potest causare nec minimam quam non
 potest primum probatur quia infinita intel
 lectionem potest ipse causare ergo nulla est
 maxima quam potest tenet consequentia et
 antecedens probatur quia intellectus sor
 tis potest intelligere in isto instanti ut sup
 pono mediante aliquo conatu volo tunc ex
 quo intellectus potest intelligere et intende
 re suum actum quod sortis intendat suum actum
 cum aliquo conatu per aliquod tempus
 per quantum conatum ipse modo eligit ac
 tum suum sequitur tunc quod actus suus erit
 infinite perfectionis quia in quolibet tem
 pore per quod sic continue intendit suum

dd qff

actum tantus causabit de actu suo sicut faciebat in principio quod si virtus aliqua potest aliquid causare in minori mensura tanta virtus potest tantum causare in maiori mensura et cum infinite sint partes in illo tempore sequitur quod in qualibet parte illarum partium tantum causabit sicut in primo instanti et ita actus quasi infinitus et per consequens non est dare maximum nec eadem ratione perfectissimum actum quem potest causare quod aut non sit dare aliud membrum nec alterius diuisionis altera pars de se patet et ita sequitur diuisionem illam esse falsam. Tercio principaliter contra eandem conclusionem sic arguitur ponatur quod forte sit tunc per aliquod tempus forte potest esse et per aliquod tempus non et tamen non est dare maximum tempus per quod forte potest esse nec minimum per quod non potest primum probatur quia si sic tunc sequeretur quod rei permansisset dare ultimum instans esse contra philosophum octauo philosophie vel post illud instans etiam forte erit clara est consequentia nec etiam est dare minimum quod probatur sit illud a. et arguo sic in quolibet instanti extrinseco a. forte erit ergo a. non erit minimum per quod forte non potest esse. Preterea quocumque dato in quo non potest esse illud non est minimum quoniam quocumque causa data qua illud dicitur minimum et eadem causa et ratione potest dari maius vel saltem in aliquo instanti illius temporis forte erit ut patet intelligenti. Quarto principaliter arguitur sit a. unum calidum et b. unum frigidum ita forte ad agendum sicut b. ad resistendum tunc a. potest aliquam frigiditatem ipsius b. corrumpere et aliquam non potest a. corrumpere et tamen nec est dare maximum quod sic nec minimum quod non probatur primum quia a. et b. sunt eque potentes ad agendum in se inuicem ergo sequitur quod quantum cor

rumpitur de frigiditate tantum corrumpatur de caliditate et contra et per consequens in quolibet instanti sue actionis erunt equeles in potentia ad agendum in se inuicem et sequitur quod erunt sufficientes quoad diuisionem aliqua pars illorum quia continue est proportio equalitatis inter illa sicut in principio et sic sequitur quod nulla est maxima pars frigiditatis in b. quam a. non potest corrumpere et omnem minorem potest patet per illud quia si aliquam potest et omnem potest et per consequens non est dare minimum partem frigiditatis quam a. non potest corrumpere ita quod illam non potest sed omnes maiorem potest quia si non potest corrumpere illud quod minus est nec illud quod maius est potest corrumpere sicut patet nec est dare partem minimam quam a. potest corrumpere de b. quia si illam potest corrumpere et partem illius potest etiam corrumpere et sic non datur minima quam potest a. corrumpere. Preterea ponatur quod a. sit unum summe calidum et b. unum summe frigidum que sint equalia et eque potentia et sint ad inuicem approximata ita quod unum agat in reliquum et e converso et equaliter sic quod cum a. induxerint unum gradum caliditatis in b. corrumpendo unum gradum frigiditatis ita b. e converso faciat in a. ceteris aliis omnibus paribus ita quod continue durante actione remaneat inter ea equalis proportio quod stante arguitur sic aliquam frigiditatem sufficit a. corrumpere in b. et aliquam non et tamen non est dare maximam frigiditatem quam a. sufficit corrumpere in b. nec minimam quam non sufficit primum probatur quia si aliquam frigiditatem sufficit a. corrumpere in b. que sit maxima ergo vel illa frigiditas est tota frigiditas b. aut pars illa tota quia proportione equalitatis non est

Contra secundam partem vi. conclusio
nis arguitur sic si nulla est maxima albedo
in casu posito que esset in talisubiecto vni
formiter difformi albo vel secundum om
ne vel secundum aliquid sui sequitur qd infi
nita albedo esset in illo subiecto quia omni
albedine que esset in illo subiecto adhuc esset
maior albedo in illo subiecto et per consequens
infinita albedo esset in illo subiecto. Item
sequeretur qd quacumq; parte demonstrata
illius qui sic esset in albedine vni
formiter difformi nulla esset maxia albedo que esset
in illa parte hoc posset probari per diuisionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.7.36

arguitur sic ita diu ante .a. mouebitur plato. acquirendo albedinem sicut sor. et quo cunque motu mouetur sor. a. .a. .tanto vt consimili mouebitur plato. ante .a. ergo q̄ cūque albedinem acquireret. sor. per motus acquireret plato. per motum ex quo neuter istorū habebit albedinem nisi que erit acq̄ sita per motus ergo per consequens si sor. acquireret .b. gradum albedinis et plato etiam acquireret .b. gradum albedinis vel cōsimilem ergo vel in .a. vel post .a. vel ante .a. non in .a. quia per casum tota albedo q̄ erit in platone corrumpetur in eo in .a. ita q̄ nichil albedinis erit in .a. in platone et si sic ergo sor. acquireret .b. gradum albedinis in mediate ante .a. et per consequens non primum erit .b. gradus albedinis acquisitus in sor. in .a. instanti ergo ps huius totū albedinis acquisite in sorte per motum nō est dare primum in quo illa albedo acquisita est in sorte per motum secundo sic ponatur q̄ sor. et pla. sint equales et sint precise eque albi puta .a. albedine et incipiat sibi intendi eorū albedines et dealbetur sor. cōtinue in duplo velocius platone quousq̄ sor. fuerit precise albus gradu quadruplo ad .a. qui sit .b. tunc plato foret precise albus per duplum gradum ad .a. tunc si cēt dare primum in quo sor. fuerit albus ipso .b. qui erit quadruplus ad .a. i illo instanti pla. foret albus precise per duplum ad .a. q̄ aut sequatur apparz ex quo sor. per idē tempus in duplo velocius dealbatur platone et sor. in fine istius temporis erit albus quadruplo gradu ad .a. sequit̄ vt videtur q̄ in fine istius temporis plato erit albus sub duplo gradu ad .a. ad sortem et per cōsequēs plato erit tunc albus precise gradu sub duplo ad .a. sed hoc consequens est falsum. s. q̄ in illo instanti plato erit albus

gradu et. quia ex quo sor. in duplo velocius alterabitur ad albedinem per totum tempus quam plato sequitur q̄ in fine istius temporis plato erit albus in eo gradu albedinis inter .a. et .b. et que est quadrupla ad .a. et hoc precise et iste gradus est gradus medius inter .a. et .b. et multo maior quam subduplus ad .a. quia est in sexquialtera proportionē sicut patebit in respondendo ergo in fine istius temporis plato nō habebit precise ad subduplam albedinem ad sortem nec erit in subduplo minus albus quam in illo instanti erit sor. ergo sequitur q̄ non cuiuslibet albedinis est dare primum amplius si cuiuslibet albedinis esset dare primum sequeretur q̄ alicuius albedinis infinite intentionis erit dare primum clara est consequentia sed consequens est falsum ergo et antecedens et probatur q̄ consequentia sit bona nam posito q̄ sortes et plato sint eque albi .a. gradu albedinis et volo q̄ albedo corrumpatur in sorte vniiformit̄ per partem ante partes et cum hoc q̄ sicut albedo in sorte corrumpitur rta pportionaliter augeatur albedo in platone tunc cū sit dare primum in quo albedo in sorte corrumpitur vsque ad gradum subduplum sequitur q̄ in illo instanti augebitur albedo in platone ad duplum ex quo proportionabiliter augeatur albedo in platone tantū s̄ quod corrumpitur in sor. et cū talis albedo corrumpat̄ ad gradū subduplū et s̄ q̄ druplus et sic i infinitū cū ergo sit dare primum i q̄ tollit cōtūpit̄ sic albedo sor. sequit̄ q̄ eadē primum in q̄ sor. habebit albedinē infinitā q̄ fuit pbandū contra octauaz conclusionem arguitur sic est dare maximum actuum et minimum a quo .b. passum potest pati ergo conclusio falsa clara est consequentia quoniam hoc est oppositum conclusio

ut patet quātū ad utrāq; pte et ant edēs
 pbat et accipi orbē saturni q mouet a sua
 intelligentia et etiā orbem in finum scilicet
 et lune qui mouetur etiā a sua intelligen-
 tia et arguitur sic est dare maximam poten-
 tiam actiuam a qua mouet orbis saturni
 quia potentie sue intelligentie quoniam a
 nulla maiore potentia finita potest talis or-
 bis moueri et est dare minimam actiuam
 potentiam a qua orbis lune moueri potest
 quia a sua potentia intelligentie quia nulla
 minori immo quolibet talis potētia est max-
 ima et minima que potest mouere ut patet
 discurrendo per diffinitiones maximae et
 minimae affirmatiue. Contra .x. conclusionē
 et contra ultimam partem unico tantum in-
 statur medio nam quodlibet fortius sorte
 excedit potentiam .a. per excessum dimissio-
 lem tunc capiatur ille excessus et diuidatur
 in duas partes et addatur tantum .a. gra-
 uitati sicut est medietas primi excessus et
 tunc arguitur sic adhuc quodlibet fortius
 sorte sufficit portare .a. et .a. iam est maius
 q̄ prius ergo prius non fuit maximum q̄
 quodlibet fortius sorte sufficit portare. con-
 tra undecimam que maxime ad potentiaz
 pertinet passiuam pluribus medijs instat
 per philosophum primo de celo et mundo
 potentiam diffinientem passiuam per mi-
 nū sic dicentē autē debile diffinitur per mi-
 nus q̄ potest ut supra adduximus omnia
 illius textus verba igitur conclusio illa fal-
 sa que in prima parte dicit q̄ est dare max-
 imum visibile quod for. non potest videre
 et non minimum quod sic igitur. itē. Item
 in sequenti textu philosophus dicit q̄ potē-
 tia diffinitur aut in fine rei aut in vltio sue
 potentie sed cum potentia visua sit aliqua
 potentia sequitur terminabitur vel in fine
 rei vel in vltimo sue potentie et quocunq;
 modo dicatur sequitur q̄ terminatur affir-
 matiuē ergo conclusio falsa et amplius rati-

one sic est dare minimum a quo aliquid
 potest pati ergo conclusio falsa probatur
 antecedens et ponatur q̄ a. sit in distantia
 in qua non possit videri et appropinquet
 versus visum quousque videri possit tunc
 sic est dare instans a quo id primo videtur
 ergo id est minimum quod potest in tali di-
 stantia videri quia in tali distantia potest
 videri et nullum minus eo potest in tali di-
 stantia videri ergo id est minimum quod
 primo in tali distantia videri potest. item
 ponatur q̄ a. ignis non possit agere in istas
 a. aquam et augetur quousque sit .a. mori
 uū quod non potest agere i. b. et sit in .c. in
 stanti tale maximum et arguitur sic aut in
 .c. tale maximum quod est .a. excedit istam
 b. aquam aut est equale si excedit ergo agit
 quod est ppositum si non excedit igitur re-
 pus erit antequam .a. possit agere in istam
 b. aquam preterea sequeretur q̄ nec visio
 aliqua nec intellectio fieret in instanti conse-
 quens est falsum et probatur consequentia
 si non est dare minimum esset dare maxi-
 mum quod non potest et per consequens in
 illo primo instanti visio poterit figi ten ge-
 nerari similiter si non est dare minimum
 fantasma quod posset mouere potentiam
 intellectuam sed maximum q̄ non tunc in
 illo instanti primo intellectus intelligit et
 mouebitur quod est falsum ergo. itē. prete-
 rea si non esset dare minimum in quo sic a
 possit pati potentia passiuā sed maximum
 in quo non. i. a quo non potest pati ista po-
 tentia passiuā sequeretur q̄ .a. aqua potest
 corrumpi a tanto igne et a minori et tam
 minori et sic in infinitum quod est falsum
 Item ponatur q̄ .a. calor possit videri i. b.
 medio tali claritate et nullus minor possit
 videri in tali medio tanta claritate isto sta-
 te patet quod illud est minimum quod po-
 test videri in tali medio tanta claritate quia
 aliter eq̄ potēs esset magn⁹ sicut prius prete-

terea accipio aliquam resistantiam vniformiter difformem cui⁹ partem aliquā et nō quālibet sufficit for. diuidere tūc aliquam partes huius resistantie pōt for. diuidere ad aliquam non et tamen nō ē dare maximū prem huius resistantie quā for. pōt diuidere nec minimā quā non pōt diuidere nec minimā quā potest. nec maximā quā nō potest nō enī pōt dari maxima qz si sic sit ista ps a. tūc potentia actiua excedit. a. aliter non diuideret. a. ergo in aliquo excedit et p consequens si excederet secūdū medietatem huius adhuc illā medietatem diuideret quia potentia actiua ad huc esset multo maior qz potentia resistantia ipsius. a. ergo non est maxima ps qz for. potest diuidere quia potentia minor qz potentia fortis potest eā diuidere ergo potentia fort. potest plus diuidere et per consequens. a. non fuit maxima huius resistantie qz for. pōt diuidere nec est dare minimam quam non potest quia est dare maximam partem illius resistantie qz potest diuidere ergo non minimam quam non potest probo assumptum quia cuiuslibet puncto intrinseco huius resistantie correspondet certus gradus resistantie cum ergo aliquis sit gradus cui correspondet gradus resistantie maior qz sit potentia for. et aliquis punctus cui correspondet gradus minor resistantie equalis potentie fortis quo signato sequitur qz vsque ad illum punctum sufficit for. diuidere et non ultra ergo tota pars citra illum punctum est maxima ps hui⁹ resistantie quā for. sufficit diuidere et non maiores potest diuidere qz si pōt diuidere maiorem et illā pōt quā dicis maximam quāz nō potest quia illa est minor nec etiā est dare minimam quam potest diuidere qz quacunque parte signata quumcunque perua si illam potest diuidere et prem suam potest diuidere ita qz nulla est minima ps quam potest diuidere ergo non solum est illa solu

tio falsa sed immo tota illa diuisio reliquitur in sufficiens. Nunc autem vltimo arguamus contra. xv. conclusionem et pmo contra prem pma⁹ pbando qz illud sit etiā possibile naturaliter v3 qz non est deuenire ad tam puam carnem vel ad tam puu⁹ os qz non possit naturaliter esse minor separabilis dico et p se existens quia quacūqz data cōtingit dare minore nā aristoteles in de sensu et se lato soluēs dubitatōez hāc. scilicet forme sensibiles sūt diuisibiles in infinitū dicit qz qualitates sensibiles sūt diuisibiles in infinitū de terminante fm spēs sed de qzūqz vna qūitate singulari vtz ipa habeat terminabilitatē in se videt⁹ dicere qz non qz inquit hēt aliud in actu aliud in potentia sicut cōtinuū hoc ē si cut cōtinuū est vñ p se in actu et plura i potentia l3 p actiōis et tūc rēducta potētiā lite qūi ad actus p se rēducitur et potētiā lite passiois ad actū p actiōis ita qz nūqz qūitas per diuisionē diuidit i quāta mathematica qz sicut naturale nō pōit ex mathematicis ita nec diuidit in mathematica s in naturalia āplius quā docet qz aliqz passio dueit alicui p cise fm aliqz rōez cuiusqz dueit fm illā rōez eidē dueit si p et essentialiter sicut si videre natū ē cōuenire animali p cise fm oculos et nō fm man⁹ cuiusqz conuenire essentialiter secūdū oculos ei simpliciter essentialiter cōniet licet nō cōueniat ei fm man⁹ sed diuidi in ptes itegales e⁹ de rōis extēas nulli cōuenit formaliter nisi p qūitatem nec maximo naturali magis qz minimo ergo cū minimo cōueniat fm istā ratlonē ita simpliciter dueit minimo sicut maximo Tertio nō est intelligibile aliquid esse quātū quā sit ex pibus nec qz sit ex pib⁹ quā pars sit minor toto et ita nō ē intelligibile qz aliqz sit qūi i diuisibile qz nō sit i eo aliqd min⁹ eo in extis sibi nec ēt pōt poni aliqua caro simpliciter indiuisibilis in tota carne qz sicut pūct⁹ separat⁹ nō facerz qūi separatū ita nec caro pūctualis

si esset cum alia faceret aliquid maius nec
 continuū nec contiguū vñ rōes phi vi. phi.
 ita iprobāt indiuisibilitatē alicuius rei na
 turalis sicut alicui⁹ quāti inquantū quantū
 forte diceret aliq⁹ q⁹ licet nō sit aliqua ca
 ro q⁹ nō hēat ptes quax⁹ quelibet est caro 7
 minor caro q⁹ illa totalis caro tamē nō q⁹li
 bz illaz ptiū possz solitarie pmanere 7 isto
 mō intelligit⁹ minimū forme naturalis con
 tra qz sicut essentialē ē quāto posse diuidi
 in ptes ita est ei essentialē q⁹ singulū coruz
 in q⁹ue diuidit⁹ possit eē hoc aliqd igit⁹ nul
 li eoz repūgnat per se eē cōfirmat qz ptes
 sunt eiūsdē rōis quo ad materiā 7 formas
 cū toto igit⁹ possūt hēre p se exitiā sicut to
 tum pōt. Itē si essent p se eēnt indiuidua illi
 us spēi cuius totum est indiuiduū absurdū
 aut videt⁹ q⁹ aliq⁹ hēat i se naturam illā vñ
 sit indiuiduū vel possit esse indiuiduū ali
 cuius spēi ita q⁹ sibi nō repūgnat eē per se
 indiuiduum illius 7 sibi repūgnat posse eē
 simplr 7 hoc saltem de illis q⁹ nō sunt acci
 dentia nā mō loquimur de substantijs hōge
 neis que nō iherēt eēntialit. Itē qz partes
 sunt essentialit⁹ ptes toto igit⁹ non repūg
 nat eis cōtradictorie posse eē priores toto
 duratione qz naturaliter nō repūgnat ipsi
 toti eē prius tēpore hoc mō quia nō repūg
 nat sibi contradictorie ex parte sui eē pri
 us duratione videt⁹ ergo quo ad hoc esse
 dicendum q⁹ forma naturalis nō tollitur a
 toto naturali quin ita sit totam diuisibile
 semper per quātitates sicut quātitas esset
 si sola esset ita ēt non tollit quin q⁹libet di
 uisum possit per se esse quantum ex se 7 ex
 parte sui sicut posset quelibet pars quanti
 tatis in quantum diuidetur quantū 7 si dī
 cas q⁹ statim cōuerteretur incōtinens cōtra
 queratur 7 fiet argumentū d⁹ minimo si q⁹
 possit esse ex ratione sua intrinseca. s. cui p

aliquod intrinsecum non repūgnat contra
 dictorie minus eo posset per se esse nulla au
 tem ratio intrinseca huius incompossibilitē
 tatis ad signat⁹ si totū corrūpt⁹ circūscri
 bam⁹. n. oē cōtinēs 7 oē corrūptiuū 7 sola
 aq⁹ sit i in vniuerso q⁹cūq⁹ aq⁹ data dīdat⁹ h
 ē possibile illa in q⁹ sit diuisio nō erūt nihila
 qz hōtra rōez dīlisionis nec erūt nō aq⁹ qz tūc
 aq⁹ cōponeret⁹ ex nō aq⁹ q⁹ ē absurdū nō repūg
 nat ēt illa puitas q⁹ sit i actu qz illa pua p⁹f
 uit licet in toto neq⁹ p ipaz dīlisionē corrūpe
 tur aq⁹ qz circūscriptū ē ēt corrūptiuū nō igit⁹
 vñ aliq⁹ rō intrinseca q⁹re forē nālī repūgnz qn
 sp⁹ p q⁹z p se exiūte possit aliqd min⁹ eē per
 se exiūte l3 forte rō extrinseca ipeditia tal⁹ p
 se exiūte assignet⁹ vel dīuerietas corrūptiū
 Quarto sic vñū mīmū aeris pōt ouerti i a
 quā ergo si ē dat⁹ mīmū vt puta aeris illd
 poterit ouerti i aquā aīa p3 qm⁹ elemēta ge
 nerat⁹ ex iūicē alternatiz lūpiora ex inferio
 ribus 7 econuerso 7 superiora generan
 tur ex inferioribus secundum multipli
 catam analogiam ita q⁹ ex vno pugillo ter
 terre sunt decem aque 7 ex vno aque de
 cem aeris 7 sic vl. ra ex secundo de genera
 tione 7 ita etiā patet consequentia tunc
 quero aut illud minimum aeris conuer
 titur in minimum aque aut in minus minū
 minuo non. n. est dare secundū m⁹ ergo con
 uertitur in minimum aque sed ex minimo
 aque possunt fieri .x. minima aeris ergo se
 quitur a primo ad vltimum q⁹ ex vno me
 nimo aeris possunt fieri .x. minima aeris
 ergo illud minimum aeris q⁹ tu dixisti esse
 minimum non fuit minimum hoc autēz sic
 7 fieri pōt sine additione materie 7 absq⁹
 rarefactione quia eque raruū fuit illud mi
 nimum aeris primū ex quo fuit generatū
 minimum aque sicut illa .x. minima aeris

que generatur ex illo minimo aque genera
to ex prio mmo aeris. Quinto arguitur
sic si n possz sub quacqz pua mā 7 qdāqz
data sub minori in infinitū forma natura
introducū vel de quacūqz educi sequeret
q materia adhuc ut sufficienter esset disp
osita p talis forme subceptione require
ret esse sub certa quantitate ita q sub mio
ri non possit sed hoc est falsum 7 consequē
tia patet falsitas arguitur osequentis quo
niam tunc sequeretur q esset dare primus
instans in quo per aliquam generationem
esset generatus asinus qz requirit aliq tota
mā simul eē disposita qualitatiue sub cer
to gradu quantitatis in quam prio subito
est generata forma asini sed osequens est
falsum quoniam sit illud instans. a. in quo
est nūc subito introducta talis forma 7 ar
guitur sic antehoc fuerunt introducte om
nes dispositiones facientes pro tali forma
in tali materia que sit. b. ergo ante hoc fuit
introducenda forma asini clara est osequētia
quia inductis dispositionibus sufficientibz
pro aliqua forma in materia aliqua indu
citur illa forma ut omnes cōcedunt antece
dens illud arguitur quia in. a. instanti nul
la dispositio inducitur nec aliquid restat i
ducendum illius dispositionis ergo tota
illa dispositio prius ante a. est introducta
igitur. a. non fuit primum instans sed ante
a. fuit generatus asinus talis 7 ita de om
ni alia forma que generationem introdu
citur 7 de quacūque sic arguatur requi
rente huiusmodi dispositiones q non pote
rit assignari primum si determinatam req
rit quantitatem in materia vltra debitum
gradum qualitatiue dispositionis imo seq
retur vltius aliud inconueniens q rei p
manētis esset dare vltimum instans q est
absurdum 7 probatur osequentia sit nunc

primum instans in quo nisi aliqua mā di
spolita sub certa mensura quantitatis
quam dicis requiri ad hoc vt introdu
ci debeat talis asini forma vel hominis
ita quod sub minori non possit 7 arguitur
sic incipiat nunc dīminui ista materia in
quam est introducta talis forma 7 arguitur
sic 7 in mediate post hoc nō erit iste hō 7
nunc est iste homo ergo hoc est vltimus in
stans istius hominis clara est consequentia
7 antecedens pbatur quia immediate post
hoc sub minori quantitate erit illa materia
sub qua non potest esse forma talis vt pro
batum est sicut cōcedit positio ergo. 2c. con
tra aliam ptē conclusionis arguit in qua
dicatur q diuina potentia potest facere
in infinitum creaturā nobiliorē quacūqz
data prio sic iij. phisico. dicit phus q pce
dēdo ad pfectū seu ad pfectōem 7 actū nō
cōuenit abire i infinitū s; pcessus ad creatu
rā ē pcessus ad id q habet rōez pfectōis 7
actus 7 q ē minus nobile habet rōem potē
tie ergo 7c. Secūdo in p se ordinatis dato
prio 7 vltio n cōuenit habere i infinitū in
medijs s; in entibus est dare primū q n ē
dare aliud pus vel nobili. s. deū 7 vltimū
quo n est dare iferi. s. p mā māz ego int p
mā māz 7 deū ascēdēdo ad deū nō ē dare
ifinita media 7 p oīs gēd creaturaz n sūt
ifiniti. Cōtra alia ptē cōclōis q ē d caritate
arguit sit ipossibile ē vt motus rect⁹ sit cō
tinuus i infinitū vt pbat phus viij. phis.
alioqn dmonstratōes phi nulli sūt momēt
quibz pbat q sol⁹ mot⁹ ci regularis pōt eē
ctinu⁹ i infinitū vñ cōmētator cōmē. lxij. dicit
q aristotiles declarauit q ipossibile ē tras
mutatōez in qualitate 7 quātitate aut sub
stātia eē ctinua i infinitū 7 cōmē. inqd cōmē
lxij. q aristot. declāuit q null⁹ motuū rec
toz ē ctinu⁹ 7 ppetu⁹ 7 sic testio eo p ps

ex terminis quia omnis motus habet terminum a quo et terminum ad quem inter duos autem terminos impossibile est continue in infinitum moveri nisi fiat circulatio secundum lineam quidem circularem potest mobile redire ad punctum et sic moveri in infinitum secundum lineam rectam vero impossibile est cum igitur de ratione motus sit habere terminum ad quem et a quo inter istos autem duos terminos non possit motus continuari in rectum in infinitum sed hoc tantum potest esse in motu circulari sed manifestum est quod si charitas vel alia forma posset crescere in infinitum motus alterationis qui rectus est posset esse continuus in infinitum sed hoc est impossibile ergo. *2°*. Secundo sic natura non incipit moveri ad aliquid quod attingere non potest non enim incipit motum quem non potest consummare cuius ratio est quia motus ex intrinseco suo requirit terminum ad quem igitur illud ad quod non potest in aliqua forma quo posito sequitur quod est possibilis motus qui non habebit terminum ad quem sed si charitas aut alia forma posset intendi in infinitum motus intensionis non haberet quantum est ex se terminum essentialem ad quem nullus enim terminus ante gradum infinitum est sibi essentialis cuius possit ultra protrahi sed nec gradus infinitus quia talis impossibilis est ergo impossibile est ut forma aliqua possit intendi in infinitum Tercio sic accipio aliquam caritatem finitam quam sit. a. et quero utrum ascendendo sit status ad aliquam supremam possibilem et tunc non proceditur in infinitum in eis augmento aut non est status et tunc cum quanto aliqua magis excedit tanto sit perfectior sequitur quod illa que in infinitum excedit sit in infinitum perfectior et per consequens in se infinita et cum ipsa videatur a deo ut unum quoddam factibile poterit ab ipso unica creatione creari et sic posset fieri aliqua charitas infinita

quod est impossibile Quarto sic omnis vaga potentia potest reduci ad actum sed potentia ad augmentum forme est una igitur. *2°*. minor probatur quoniam quecumque potentie eiusdem rei sunt ad actus partiales unus actum rationalem constituentes sunt partes unius potentie demonstrate sed potentie ad augmentum sunt huiusmodi nam omnes actus partiales constituunt unum totalem centesimus enim gradus cum omnibus precedentibus et mille gradus unum totalem constituunt et per consequens unus tantum actus totalis est ad quem res augmentabilis est in potentia ex quo sequitur quod ad totum quod est possibile acquiri per augmentum est una tantum potentia totalis si igitur per augmentum potest procedere in infinitum infinita forma erit in potentia et per consequens poterit esse in actu Quinto impossibile est enim ut charitas procedat et nec satur ut fiat terminus et inquirat processum ad esse deum sed processus in dilectione dei in infinitum est processus ad esse deum nulla enim dilectio dei est infinita nisi illa que est deus et si alia daretur illa statim esset deus cuius ratio est quia adequatus obiectum caritatis nihil autem adequatur divinitatem nisi deus ergo impossibile est in dilectione sit processus in infinitum et si dicatur quod nunquam est dare talem dilectionem infinitam quia tunc esset deus non valet conari quidem saltem natura ad hoc ad quod sui intentione procederet nulla autem natura conatur ut sit deus sicut nec ad aliud impossibile unde manifestum patet quod ponens formam aliquam procedere in infinitum secundum perfectionem necessario ponit quod natura movetur et conatur ad impossibile. Sexto nullus processus est possibilis nisi infra aliquam speciem sed constat quod si processus dilectionis in infinitum esset adepts dilectio infinita que pertineret ad illum processum esset extra limites spe

ciei nam esset deus ergo dilectio creata nō
 potest intēdi in īfinitū. Ultimo deus nō
 est in tantū diligibilis a nobis inquantū est
 diligibilis a se sed non est plus diligibilis
 a se q̄ in īfinitū ergo non est a nobis dili-
 gibilis in īfinitū et per consequēs actus dilec-
 tionis nostre non potest in īfinitū pcedere
 Contra omnes conclusionēs vel saltem con-
 tra diuisiones dadas tam actiue potētie
 quā passiue arguē sic ponat q̄ plato qui
 elscat et q̄ non quocūq; gradu imaginabili
 possit sor. moueri versus platonem sed quo
 libet gradu citra. d. gradu et non. d. gradu
 tunc sor. in aliquo tempore poterit attingere
 platonem et in aliquo non et tamen non est
 dare maximū tēpus in quo non potest nec
 minimum in quo potest quia accipio illud
 tempus q̄ foret maximū in quo sor. potest
 attingere platonem et arguo sic in minori tē-
 pore potest sor. attingere platonez ergo in
 maiori tempore illo accepto potest sor. atti-
 gere platonem quia qui potest aliquid face-
 re in minori tempore potest illud facere in
 maiori igitur non est dare maximū tēpus
 in quo potest attingere nec ē dare minimū
 tempus in quo non potest euz attingere ita
 q̄ bene in omni minori quia si potest euz at-
 tingere in minori et in maiori potest euz atti-
 gere ergo si pōt eū attingere in omni minori
 tempore illo tempore q̄ est sic minimum in
 quo non potest sic attingere platonem et in
 illo similiter euz illd sit tempus ita peruum
 in quo non potest eum attingere vel minus
 illo ergo nullus temp⁹ erit minimū in quo
 non potest eū sic attingere quia in omni po-
 test minori probatur etia in casu illo q̄ nō
 sit dare maximū tēpus in quo non potest
 eum attingere nec minimum in quo potest
 quia aut ergo est dare primum instans in
 quo potest eū attingere aut ultimum in quo
 non potest alterum oportet dari si est da-
 re primum in quo potest sequitur q̄ temp⁹

terminatum ad illud instans sit minimum
 in quo potest si vero est dare ultimum in quo
 non potest tōc tempus terminatum ad illud
 instans est maximū in quo non potest ergo
 si non est dare primum in quo potest nec vlti-
 mum in quo non potest sequitur q̄ non est
 dare minimum in quo potest nec maximū
 in quo non potest q̄ non sit dare primum
 probo quia si sic sit illud instans. b. tunc in
 b. potest sor. attingere platonem quia pona-
 tur cum antecedente q̄ sor. attingat plato-
 et arguitur sic sor. tāget platonez in. b. instā-
 ti et sor. non potest prius attingere platonē
 solum propter distantia inter platonem et
 se ergo continue ante. b. mouebitur sor. ita
 velociter sicut potest p illo instanti moueri
 consequens est falsum quia nullus est maxi-
 mus gradus quo potest illo casu moueri er-
 go sor. non continue ante. b. differit a plato-
 ne et sic illud non est maximum in quo po-
 test attingere platonem consequentia pbat
 quia. da. q̄ ante. b. non mouebat ita velo-
 citer sicut potest et sequitur tunc q̄ poterit
 moueri velocius q̄ tunc mouebatur et sic
 citius potest attingere platonem q̄ in. b. q̄
 est oppositū positi non ē ergo dare primum
 instans in quo sor. potest attingere platonez
 ergo nec minimum in quo sor. potest nec eti-
 am erit dare ultimum instans in quo sor.
 non potest attingere ita q̄ in omni vteriori
 potest quia sequitur tunc q̄ sor. ita cito pōt
 tangere partem remotiorem platois ab ip-
 so sicut partē ppinquirem quia immediate
 post illud instans pōt sor. attingere ptez sup-
 ficialem platois versus euz et ptem nō ter-
 minatam ad superficiem cū q̄libz nō termina-
 ta sit remotior a sor. q̄ alia terminata ad
 superficiē ergo nō ē dare ultimum instans i q̄ sor.
 nō pōt attingere pla. et ita nō maximū tēpus
 in q̄ non pōt eū attingere et sic apparet mani-
 feste q̄ neutrum potest dari igitur diuissio q̄
 tuz ad omnes sui ptes falsa vel insufficientis

In parte tertia principali huius tractatus quedam dicta sunt intelligenda. Primum est quod triplex est modus formarum. quedam. n. sunt forme recipientes magis et minus secundum elongationem a contrario et secundum accessum ad causam propriam sicut albedo et ideo talis forma successive recipitur in subiecto et postquam recepta est intenditur et remittitur quedam autem est que non recipitur magis et minus nec sic nec sic quia in positio eius in indivisibili consistit sic forma substantialis et talis forma nec recipitur successive in subiecto nec intenditur aut remittitur postquam suscepta fuerit. Quedam autem medio modo se habet quod non recipitur magis et minus secundum elongationem a contrario eo quod nullomodo suo contrario miscibilis est et in hoc convenit cum forma substantiali. sed tamen suscipitur magis quantum ad oppositum accessum ad suam causam sicut pars de luce et ideo talis forma non recipitur successive sicut nec forma substantialis. sed tamen postquam in est potest intendi et remitti sicut forma accidentalis contrarium habens et talis forma est gratia quia nulla admixtionem seu habet omissionem pariter cum suo opposito eo quod suum oppositum magis habet naturam puram totius quam alicuius positivi seu positivis sicut tenebra est et ideo oportet quod recipiat subito in subiecto et tamen potest intendi et remitti secundum accessum ad gratiam causam. Secundo intelligendum quod formarum quedam sunt unius generis quedam diversorum et hec sunt diversae respiciunt potentias cum unitas generis ex unitate materie siue potentie procedat secundum philosophum in vii de possibile est unum subiectum simul perfici diversis formis diversorum generum quia tunc una potentia non determinabit ad diversos actus. sed diverse sicut aliquod corpus est simul album et dulce albedo. n. in est ei secundum quod participat de natura diapasonis dulcedo autem secundum naturam humiditatis. forme vero que sunt unius generis unam potentiam respiciunt siue sint contrarie ut albedo et nigredo siue non

ut triangulus et quadratum hec igitur forme in subiecto tripliciter se habent uno modo in potentia tantum et sic sunt simul quod una potentia est contrariorum et diversarum formarum unius generis alio modo secundum quod sunt in actu imperfecto ut cum sunt in fieri et sic et simul esse possunt ut patet cum aliquis dealbatur tunc. n. tota dealbationis tempore albedo est ut in fieri nigredo potentia ut in corrupti Tercio modo ut in actu perfecto cum iam albedo in terio est dealbationis et sic impossibile est duas formas unius eiusdem generis esse simul in eodem subiecto oportet. n. eadem potentia ad diversos actus tertiarum quod est impossibile sicut et una linea ex una parte tertiarum ad diversa puncta. Amplius et tertio intelligendum est quod caritas creata potest augeri unde augustinus super iohannem caritas inquit meretur augeri a vita mereatur perfici omne. n. id in quo attenditur progressus secundum diversos gradus cuiusmodi est caritas augetur cum. n. caritas fuerit nata nutritur cum nutrita fuerit roboratur a robore perficitur que dividitur in caritatem incipientem perficientem et perfectam unde sanctus doctor secundum secundam questionem. xliiij. caritas inquit augetur. i. solum per hoc quod subiectum magis ac magis participat caritatem. i. secundum quod magis reducitur in actum illius forme et magis subditur illi hic. n. est modus prius augmenti cuiuslibet forme que intenditur et quod esse huius forme totaliter consistit in eo quod inheret subceptibili et ideo cum magnitudo rei sequatur esse illius forme esse maiorem hoc est causa magis in esse subceptibili non autem aliam formam advenire hoc. n. esset si forma haberet aliam quantitatem ex se ipsa non per operationem ad subiectum sic igitur caritas augetur per hoc quod intenditur in subiecto et hoc est ipsam augeri secundum essentiam unde sicut corpus quod movetur ad quantitatem dicitur augeri et ipsa quantitas perfecta dicitur magna respectu imperfecte ita illud quod movetur de qualitate imperfecta ad perfectam

dicunt augeri s3 qualitate 7 ipsa perfecta qua-
litas dicitur magna respectu imperfecte 7 q3
perfectio vnius cuiusq3 rei est eius bonitas
ideo dicit augustinus q3 in his que non mole-
magna sunt idem est esse maius qd melius
moueri aut de imperfecta forma ad perfec-
ta nichil e aliud qua subiectu magis reduci
in actum na foras est actus. vñ subiectu for-
mam magis picipare nihil aliud est quaz ip-
sum reduci magis in actum illius forme 7
sicut ab agente reducitur de pura potetia in
actum ita etia per actum agentis reducitur d
actu imperfecto in actum perfectum non enim ef-
ficatur maior caritas p additum caritatis ad
caritatem quam si simpliciter addatur mihi maius effi-
cit ut vult philosophus caritas autem certum e qd est qd
simplex unde quarto philosophorum commenta. co-
ment. octuagesimo sexto idem inquit corpus
transfertur de maiori quantitate in maiorem
non aliqua quantitate in actum adueniente ex
qua fit maius sed fit maius eo qd sit in potetia
aliquid non ex illo qd est in actum 7 postea
ibi dicit qd caliditas non crescit ex alia ca-
liditate adueniente 7 hec est etia sententia
philosophi 7 ita dicimus de caritate 7 Dionysius
c. v. de diuinis nominibus tñ inquit distat in-
ter ipsas diuinas participationes 7 participan-
tes qd participatio quanto simplicior est ta-
to nobilior participans vero quantum maiorem
habet compositionem donorum participatio. tato no-
bilior est sicut esse est nobilior qd viuere 7 vi-
uere quam intelligere si vñ sine altero intelli-
gat omnibus. n. esse oportet periclitari. Sed qd
habet plura ex his melius est sed caritas est qd
da participatio diuine bonitatis ergo quanto co-
positior est per additum caritatis ad carita-
tem minus valebit ergo si caritas augetur
per additum quanto magis augetur minus er-
it eligenda qd est inconueniens non igitur augetur
participatio implicat. n. contradictionem ponere
caritatem augeri illo modo qd magis firmitur
7 radica in subiecto 7 qd non augetur essentia

liter nihil. n. aliud est qualitate augeri qd sub-
iectum magis participare qualitate non. n. e
aliud esse caritatis nisi qd habet in subiecto ex
hoc autem ipso qd subiectum magis participat
caritatem vehementius operatur quia vñ
quodq3 agit in quantum est actu vñ qd magis
reductum e in actu perfectius agit ponere er-
go qd aliqua qualitas non videtur secundum
essentiam sed secundum radicandem in subiec-
to vel secundum intentionem actus e ponere
contradictoria esse sicut vel vñ doctor sanc-
tus primo sententiarum ex hoc inquit qd cari-
tas firmatur magis radica in subiecto
sequitur ipsa augeri essentialiter nulla. n. so-
luta potest intelligi magis firmari in subiecto
nisi per hoc qd habet maiorem victoriam su-
per subiectum suum augmentum autem victorie
redundat in augmentum virtutis 7 per conse-
quens in augmentum essentie qd veritas si non
est ipsa essentia oportet qd sit ab essentia 7
comensuret sibi sicut effectus cause unde
sanctus doctor secunda secunde. q. xliij. q.
dam dixerunt inquit caritatem non augeri
secundum suam essentiam sed solum s3 radicandem
in subiecto vel secundum feruorem sed hii p-
prie voce ignorauerunt cum. n. sit accedens ei
esse est in esse unde nichil aliud e ipas secun-
dum essentiam augeri quam eas magis in esse
subiecto qd est magis causa in subiecto radica-
ri similiter etiam ipse essentialiter est virtus
ordinata ad actum unde idem est ipsam auge-
ri secundum essentiam 7 ipsam haberi efficaciam
ad producendum actum feruentioris dilectionis
augetur ergo secundum essentiam non quidem
ita qd esse desinat vel incipiat in subiecto sed
ita e qd magis in subiecto esse incipiat. Quar-
tum denique sumit ab eodem de veritate. q. xliij.
o3 inquit patiens assimilari agenti 7 ideo
si sit fortissimum erit similitudo effectus ad
causam agentem perfectam. Si autem sit debile
erit similitudo imperfecta sicut proprium fortitudinem
virtutis formatiue in semine filius assimili-

lat patri nō solū in natura sp̄s sed etiā i mul-
tis alijs accidētibus ecōtrario vero ppter
debilitatē p̄dicte virtutis deficit p̄dicta
assimilatio volūtas autē diuina est agens
fortissimū vñ oportet eius effectū ei oibus
modis assimilari vt non solū fiat illud qđ
deus vult fieri qđ est etiā quasi assimi-
lāti secundū sp̄s sed vt fiat illo mō quo de-
us vult illud fieri vt necessario vel cōtingenter
cito vel tarde quod est quasi quedā assimi-
latio secundū accidētia hūc quidē modū re-
bus diuina volūtas p̄figit ex ordine sue sa-
pientie 7 eo. li. q. xxi. nulla inquit creatu-
ra simpliciter est aīa xp̄i nobilior sed secun-
dū quit omne accidēs eius est ea nobilior
inquātū operat̄ ad ipsas vt forma ei. grā
etiā inquātū creatura nō est nobilior aīa
xp̄i. Sed inquātū est quedā similitudo di-
uine bonitatis exp̄ssior quāz similitudo na-
turalis que est in aīa xp̄i 7 idē dici pōt de
caritate vñ nobilitas aliquorū pōt attēdi
dupliciter. s. simpliciter vel secundū quid
dicitur autē simpliciter dignus ē qđ fm suū
esse est nobilior 7 hoc modo aīa xp̄i 7 aīa
cuiuslibet iusti nobilior quā caritas creata
que habet esse accidentis sed secundū quid
caritas est nobilior aīa xp̄i in quolibet. n.
genere actus est nobilior potētia quatū ad
illud gen⁹ vnde sicut albedo corporis xp̄i
quantum ad hoc esse qđ est esse albū est no-
bilior quā sit corpus xp̄i 7 scia eius creata
est nobilior quā aīa eius quatū ad hoc qđ
ē esse sciētes quod est esse s; qđ cōsimiliter
caritas quatū ad tale ē qđ se hēt in illo ē
ad animam cristi sicut actus ad potentiam
7 dicit idē doctor primo sententiarū qđ grā
vel caritas creata cristi quāuis fm essentiā
esse finita tamen secundū quid sit infinita
inquātū. s. erat dispō cōgruitatis ad vñō-
nem 7 inquātū congruebat in opatōnem
qđ erat virtutis infinite ex hoc qđ erat diu-
ine persone 7 alijs modis secundū qđ dicit̄

tercio sententiarū 7 ex hoc habebat qđ non
poterat augeri formā. n. aliquā nō posse
augeri cōtingit vñōm ex parte ipsius sub-
iecti alio modo ex parte ipsius forme ex pte
quidē subiecti quādo subiectū attingit ad vl-
timū in p̄cipatōe illius forme secundū mo-
dū suū sicut si dicat̄ qđ aer nō pōt crescere
in caliditate quādo pertigit ad vltimū gra-
dū caloris qui pōt saluari i natura aeris lz
possit esse maior calor igit ex parte autē for-
me excludit̄ possibilitas augmētī qñ aliqđ
subiectū attingit ad vltimā p̄fētōnem qua
pōt talis forma haberi sicut si dicamus qđ
calor ignis irex nā qđ calor nō pōt augeri
qđ nō pōt ēē p̄fectior grad⁹ caloris qđ ille ad
quē p̄tigit igit sicut autē aliarū forāz ex di-
uina. est sapia deteriorata mensura p̄p̄ia ira
7 grē sapientie. xi. oia in nūero pōdere 7 mē-
sura disposuisti mensura autē vñūscuiusq;
forme p̄figit per opatōes ad suū finem si-
cuti non est maior grauitas qđ grauitas ter-
re quia nō pōt esse inferior locus loco terre
finis autē grē est vñō creature rationalis ad
deū nō pōt autē esse nec intelligi maior vñō
creature rationalis ad deū quam que est
in persona 7 ideo gratia cristi pertigit vsq;
ad summāz mēsurā gratie 7 sic manifestūz
ē qđ gratia cristi nō potuit augeri ex parte
ipsius gratie sed neque etiā ex parte ipsi-
us subiecti qđ cristus fm qđ homo a primo
instanti sue conceptionis fuit verus 7 ple-
nus comprehensor vnde in eo nō potuit ēē
gratie augmentum nec in alijs beatis quo-
rum gratia non pōt augeri eo qđ sunt in ter-
mino hominū vero qui sunt pure viatores
gratia pōt augeri ex parte forme qđ non at-
tingit summūz gratie gradū et ex parte sub-
iecti quia mundū peruenit ad terminūz 7 di-
cit doctor sanctus iij. senten. di. xij. q. i. 7
de veritate. q. xviij. qđ grā seu caritas cristi
fuit infinita secundū rationem gratie 7 nō
secundū esse quia eius esse erat receptiū
et ij

in tali natura nec fin eē debitus grē qz non
solū nō habuerit pleitudinem essendi simplr
nec totū eē qd nē vl illius est possibile fore
qz forma illa erat recepta in subiecto 7 nō
subsistens sed non erat limitata q̄tū ad ra
tionem grē qz habebat omnē modū cōplex
ionis grē 7 omnē pfectionem ad quā ratio
gratie se pōt extēdere nā gratia eius pficie
bat eū non solū quātū ad oēs virtutes sed
etiā quātū ad omnes vsus virtutū 7 q̄tū
ad omnes effectus gratie gratis date 7 ite
rum ad omnis peccati remotiōrē non solū
actualis sed originalis. sed hec materia al
tiorē pscrutatiōnē requirit 7 alio i loco 7 ita
ē qualiter intensibiles forme intēdant 7 re
mittant 7 talia cā hic cōpletā facerē declarō
nem nimis in lōgū p̄telarem sermonē tamē
aliquas de huiusmodi narrationē breuem
faciemus Et ideo est quinto loco hic intelli
gendū qz dissimiliter intēdunt qualitates
prime 7 secunde simplices 7 cōposite. Nam
licz generaliter quelz intēdat ex hoc qz per
fectius actuat suum susceptibile tamē aliq
non possunt hoc facere nisi prius subiectus
disponatur per raritatē 7 densitatē sicut cō
tingit in qualitatibus simplicibus actiuis 7
passiuis. Nam summus gradus caloris nō
posset recipi nisi i subiecto raro nec summa
caliditas nisi in subiecto denso aliq̄e aut
requirāt subiectū disponi secundum diuer
sas mixtiōes qualitātū actiuarū 7 passiuarū
sicut sapor color odor q̄cūqz tamē qualitas
ad hoc qz intēdit requirit agēs educēs eaz
de ip̄fecto actu ad perfectū siue requirat
cū hoc subiectum magis disponi siue non
aliquādo tamē ē dispositū nec indiget rare
factione nec codensatione aut alia predia
dispōe 7 tamē forma non est itēssima imo
pōt intēdi 7 licet forma accidentalis det
esse specificū accidentale tamē illud esse nō
est quo res formalit̄ existit aut simpliciter
est in rez natura sicut est esse quod dat for

ma substantialis quod eē si variaret non
maneret ideo ens quod prius non aut oppz
rem substantialiter variari ppter hoc qz ha
bet aliud esse accidentale q̄ prius similiter
eē dat qd forā accidentalis adueit entī sub
sistenti ideo variari pōt cū hēat subiectum
fixum 7 stans esse aut quod dat forma sub
stantialis nō aduenerit alicui subsistēti in eē
completo ideo q̄tūcūqz materia disponitur
forma non dabit aliud eē qz variatio talis
esse diuersorū non haberet aliquod deferēs
in actu ideo non posset fieri sue corruptiōne
substantiali plusqz transitus de substantiali
forma in substantialē formā in eadē tamen
spē vna forma substantialis dat perfectius
esse sue materie vel composito q̄ alia ppter
maiorē susceptiui dispōes. similiter ex h
contingit qz vna aīa est nobilior alia qz per
fectius esse inscipit in materia magis dispo
sita tamē non ex hoc vna forma substantia
lis est intensa 7 alia remissa licet vna sit p
fectior alia tamen nulla earū pcedere pōt
de eē ip̄fecto ad esse perfectū per motū
nec augeri l3 pcedere possit de potentia in
actum vnde omnis additio differentie ad
quiditatem mutat spēm omnis aut additō
forme ad formā est differentialis presertiz
si sit additio ad constituendū aliquid p se
vnum secundum mentem philosophi 7 cō
mentatoris comente xij. metha. quia semp
forma q̄ additur erit alterius rationis a
pcedente nam si sit additio in esse quidita
tuo cōstat qz forma vnius rationis non est
nisi vna si fiat additio in esse reali. constat
etiā qz forme vnius rationis in eodē suscep
tuo non est nisi vna 7 sic constat qz nec in
esse reali nec in eē quiditatio 7 secundum
rationem forma additur forme ad constitu
endum aliquid vnum nisi sint diuersarum
rationem illo modo quo forma generis
7 forā differentie sunt forā alteri² alteri² ra
tionis 7 si queris an quādocumqz auget ca

ritas acquiritur nona forma in anima dicitur
quod si actus ille vocetur forma accedit consequens
et consequentia quicquid. n. deus vult gratiam in anima
vel caritate intendere disponit ea ad hoc vult
sanctus doctor prima secunde agens inquit in
finite virtutis non exigit materiam vel dispo
sitionem materie quasi presupposita ex alteri
cause actione. sed oppositum tamen quod secundum
conditionem rei causande in ipsa re cau
set et materiam et debitam dispositionem ad for
mam et ad hoc quod deus gratiam infundat anime
nulla preparatio requiritur quia ipse non faciat et
sicut dicitur de dispositione ad infusionem ita de dis
positione ad augmentum pariter est dicendum verum
tamen ad aliam preparationem non necessario se
quitur intentio vel infusio gratie secundum quod est a li
bero arbitrio sed secundum quod illa dispositio est
adeo mouere habet necessitatem non quidem
creationis sed infallibilitatis quia dei inten
tio deficere non potest dedit. n. unicuique secun
dum propriam virtutem ista. n. virtus secundum
quam deus sua dona dat unicuique ut dicit
sanctus doctor secunda secunde est dispositio
vel preparatio precedens vel conatus gratiam
accipientis. sed habet. n. dispositio vel conatus
precedit spiritus sanctus mouens mentem
hominis plus vel minus secundum suam
voluntatem et prima secunde dicitur quod bonus
motus li. ar. motus adeo est preparatio ad
donum gratie suscipiendum et est quandoque si
cut infusione gratie et est operatio merito
ria quandoque autem precedit donum gratie
gratum facientis et primo sententiarum dicitur quod
operationes anime se habente ad perfectio
nes acquiras non solum per modum dispositio
nis sed sicut principia actiua sed ad perfec
tiones infusas se habent solummodo sicut dispo
sitiones. mensura igitur secundum quam datur caritas est
capacitas ipsius anime que ex natura ipsius
simul et dispositio que est per conatus opum et
quod secundum eundem conatus magis disponi
tur nam melior ideo qui habet meliora natura

ralia dummodo sit par conatus magis recipit
de perfectionibus infusis et quod peiora natura quam
quod magis recipiet si assit maior conatus anima
n. dicitur esse magis disposita ad caritatem
nunc quod prius propter maiorem conatus vel notum
li. ar. a spiritu sancto mouente mentem hominis. mo
tus autem augmenti caritatis non est continuus sed
dispositio illa quicquid est maior intensius quicquid est
maior extensius sicut dicit sanctus doctor. et
sententia. Nam eodem modo se habet inquit qui
liber actus caritatis eo quod unus potest esse magis
intensius et etiam unus potest esse dispositus in vir
tute plurium precedentium quam homo est deus sui actus
potest. n. agere secundum eorum virtutem sue nature quicquid secundum
preter quod non contingit in illis quod agunt ex neces
sitate spiritus. n. agunt tota virtute sua. quoniam igitur ita
est quod homo non habens caritatem ex tota virtute natura
lis bonitatis idcirco sibi mouetur ad caritatem
unus actus disponit eum ultimum disponentem ut sibi
deus quoniam vero non secundum totam virtutem sed solum
aliquid eius prepat ad caritatem tunc ille actus
non est sicut ultimum dispositio. sed reuera et per plu
res actus poterit pervenire ad ultimum disponentem
sicut dico ex alia parte quod quoniam actus caritatis pre
cedit ex tota virtute habitus et quantum ad vir
tutes habitus infusus tunc unus actus disponit et me
ret caritatis augmentum ut statim fiat quoniam autem
non secundum totam virtutem precedit actus ille
tunc est ut dispositio remota et poterit tunc per plures
actus pervenire ad caritatis augmentum non tamen
necessitate quia homo quantumcumque sit dispositus
potest agere secundum non rectam dispositionem illud quod non
contingit in dispositionibus non voluntariis. Aliud
dictum intelligendum est ex doctrina doctor. sancti
iii. sen. di. xvij. quodam modo est igitur quod est notus
ipsi et quodammodo quod est actus perfecti et deus magis operatur
quod non expectat aliquid in futuro ad complementum
tue sue spiritus sicut sentire et talis motus non est suc
cessivus sed subitus et si contingat dicere quod talis
motus sit in tempore hoc erit paccidens quia mensura
rat et quolibet instanti illi temporis in quo dicitur
esse sicut bonitas esse in tempore est et in instanti et talis
et in

motus est li. arb. et ideo est in instanti actus igitur
 causatiuus habitus agit quicquid potest
 agere in instanti sicut lumen agit in in
 stanti lumen in medio nec aliquid agit in te
 pore quod non agit in instanti id est. similiter est de
 visibili agente in visu non ergo oportet quod agens
 approximatum passo continue agit aliquid in
 illud imo si lumen causatum in medio ab aliquo
 luminoso esset qualitas remanens post ablati
 onem sue cause ita quod luminosum non plus con
 seruaret lumen quod causat quam calidum calo
 rem a se causatum ipsum non ageret aliquid
 in medio post illud instanti in quo causauit
 lumen et postquam actus augeret habitum instanti
 quantum potest augere post illud instanti tale pa
 ssum non est dispositum ad suscipiendum aliquem
 effectum illius actus qui prius augebat sicut
 calidum remissum ex quo assimilauit sibi pas
 sum si per mille annos staret in eadem proxima
 te nichil ageret quod passum ex quo est ei simile
 non potest pati ab eo nec tale calidum est actum
 in tale passum tale autem agens est debita a pro
 portione ad illud quod prius patiebatur ab eo per tempus
 et cum agere in illud non est inconueniens augmentum
 non spirituale caritatis quodammodo simile est augmen
 to corporali augmentum autem corporale in anima
 libus et plantis non est continuo motus ita quod scilicet
 si aliquid augetur tamen in toto tempore necesse sit quod pro
 portionaliter in quolibet preteritis temporibus aliquid au
 geatur sicut contingit in motu locali sed per aliquid
 quod tempus non operatur disponens ad augmentum
 et nichil augens actu et postmodum producit
 in effectum illud ad quod disposuerat ad augmen
 tum autem vel plantam in actu ita etiam non quolibet
 actu caritatis augetur caritas in actu sed quod
 libet actus caritatis disponit a caritatis augmen
 tum in quantum ex uno actu caritatis homo
 redditur promptior ad agendum secundum carita
 tem et habilitate crescete homo precipit ad actum
 dilectionis seruare omne quo conatur ad caritatis
 perfectum et tunc caritas augetur in actu. si
 miles autem actus similes causant habitum ut dicitur

citur secundo ethi. similitudo autem et dissimilitudo
 non solum attenditur secundum eandem qualita
 tem vel dissimile sed et secundum eundem vel
 diuersum modum participationis est. non dissimile
 nisi solum nigrum albo sed et magis album minus
 albo nam magis fit a minus albo ad magis al
 bedum ita per ex opposito ut dicitur. et philosophus. quod
 vere usus habituum in voluntate hominis
 consistit sicut contingit ut aliquis habens habi
 tum non utitur illo vel etiam agit actum contra
 rium ita etiam potest contingere quod utatur habitu sine
 actus non correspondente proportionaliter inten
 tioni habitus. Si igitur intensio actus propor
 tionaliter equatur intentioni habitus vel supercedat
 quilibet actus vel auget habitum vel disposit
 ad augmentum ipsius ut loquimur de augmen
 to habitus ad similitudinem augmenti
 animalis. non enim quolibet augmentum sumptum actus
 auget animal sicut nec qui ibet gutta cauatur lapi
 des sed multiplicato alimento ita dicitur fit alimen
 tum ita et multiplicatis actibus crescit habitus
 Si vero intensio actus proportionaliter deficiat
 ab intensiore habitus talis actus non dispo
 nit ad augmentum habitus sed magis ad
 diminutionem ipsius. Sextum dictum licet hoc
 licet sol a proximo medio motu continuo
 est illuminatio que est terminus illius motus lo
 calis fit subito et per omnia non per motum con
 tinuum et licet motus localis huius luminosi
 sit continuus tamen illuminatio est subita et non
 continua sed indiuisibilis quicquid enim duo termini mo
 tus vel mutationis sunt affirmatio et negatio siue
 priuatio et foras accipiendo huiusmodi muta
 tiones secundum proprios terminos per se loquendo oportet
 eas esse in instanti seu instantaneas et non in tempore
 sicut est illuminatio generatio et corruptio et alia
 huiusmodi accipiendo vero eas quantum ad causas
 suorum terminorum potest in eis considerari successio si
 cut habet illuminatio. Nam quis aer transcat subito
 de tenebris ad lucem tamen causa tenebrositatis to
 litur successive scilicet absentia solis qui per mo
 tum localem successive fit prius et sic illuminatio est
 terminus motus localis et est indiuisibilis

sicut et quilibet terminus continui et sicut de illumi-
 natione sic de intensione lucis est dicendum ubi posito
 quod aliquod medium sit summe dispositum ad lumen
 et quod aliquod corpus lucidum habeat illuminare illud
 medium secundum aliquam distantiam et constat quod remotiores
 partes remotius illuminabunt et illuminent illud medium et
 signetur in medio aliquam partem distantem a corpore lu-
 minoso et moueat corpus lucidum versus
 illam partem dico quod signata illa pars ad quam mouetur
 lucidius non in quolibet instanti temporis mensuratis a pro-
 ximitate partes illa lucidiores est quam partes vel magis
 lucida nec oportet quod in quocumque instanti corporis lucio-
 sius est propinquius tali parti illuminande quam fuerit
 prius illa pars sit magis lucida quam partes quod licet
 per aliquam appropriatam lucidius pars illa sit
 lucidior non tamen per quilibet ymo dico quod si ta-
 le lucidius distans a tali parte illuminanda per
 unam leucam caret lumine et ea ut quatuor antequam inten-
 dat lumen partes cunctas in qualicumque gradu oppo-
 neret quod approximaret per certum spatium in in-
 stanti ultimo temporis mensuratis motum appropria-
 tionis intraret lumen in illa parte et ea est
 quod oportet dare minimum gradum luminis sicut et
 cuiuslibet alterius sensibilis qualitatis ubi
 non oportet quod si lucidius propter tale appropria-
 tionem puta cubitali intendebat lumen in parte
 signata de illo gradu quod immediatate temporis vel
 in instanti medio intraret de medietate illius
 gradus. similiter quoniam sol successiue appropria-
 tur partibus tenebrarum non oportet quod si in principio hore
 non illuminabat nisi medietatem domus et in fine ho-
 re illuminat totam propter continuam appropiationem
 quod in medietate hore illuminauit unam partem et
 sic successiue continue didat motus illuminatio-
 nis sicut motus localis vel quod sicut sol successiue
 appropria-
 tur ita quilibet pars lucis successiue cau-
 tur est. n. minima pars secundum extensionem sicut
 per intensiorem que potest in aliqua mensura ade-
 quate causari est. n. aliqua pars lucis per ex-
 tensionem ita modica quod illa in nulla mensu-
 ra adequata produci potest sed produci-
 tur cum alijs partibus et totum oportet respondere men-
 sura adequata non autem alicui parti cunctarum.

n. viii. philosophorum comen. xxiij. videtur etiam
 sentire. s. quod intensiorem potest esse continua ubi et
 philosophus videtur dicere hec verba neque augeri ne-
 que minui continue possibile est sed est etiam me-
 dium. s. quies et infra dicitur. similiter autem et in alte-
 ratione qualis n. n. si partibile in infinitum est quod
 alteratur propter hoc et alteratio. sed velox sit in-
 toriens sicut congelatio et littera cunctis loco
 illius quod nostra dicit velox hoc est subito et o-
 menta. expositio in instanti ex quo partes quod mensura philosophi
 est quod neque augmentatio neque diminutio neque al-
 teratio est continua sed interrupta per quatem
 cuius rationes assignat idem cunctis quod
 cuiuslibet forme naturae est dare minima. preter
 in actu et illa sit in instanti et idem cunctis. ibidem
 dicit quod non est hic motus continuus et rei veritate nisi
 si motus localis quod est velocissimus motus et in
 fine cunctis. extra alfarabi dicens quod de
 diffinitione motus in vltimo appropiatione dicit
 quod iste finis non est verus. sed hoc non appropiatione nisi in
 motibus localibus de quibus dicitur hoc nomen
 motus principaliter in alijs autem motibus in
 quibusdam eorum est possibile ut appareat conti-
 nuatio. s. ut partes eorum inueniantur non diffi-
 ce ab inuicem et in quibusdam non apparet hoc
 quod partes eorum non inueniuntur secundum hoc modum
 idem potest tertio philosophorum comen. vi. videtur in
 quid quod motus augmenti et diminutionis sunt
 plures motus et similis est dispositio. pluribus
 motibus ex quibus appropiatione quod motus alterationis
 non est proprie continua nec in infinitum di-
 sibilis secundum quod est motus localis. Sep-
 timo est intelligendum quod cum alteratio et motus
 recipiant solam speciem a tertio ad quem et non
 a tertio a quo non oportet ad hoc quod altera-
 tio sit alteri rationis quam tertio a quo quod tertio a quo
 ad quem sunt positivi vel vni rationis sed solam ter-
 minum ad quem et licet mutatio de non subiecto simpliciter in
 subiecto simpliciter sit generatio tamen mutatio de non subiecto secundum
 quod in subiecto secundum quod generatio proprie sed
 alteratio vel alius motus unde si intentio
 succipiatur ut quidam motus tunc est a
 subiecto in subiectum sed ut est mutatio

Sic ē a si sbo i sbin vñ itēssio vt ē mutatio est
 alicui⁹ forē inspectioris ad forāz pfectiorē
 s3 vt est motus sic est a forma inspectā ad for
 mā pfectā ita qz forā inspectā nō vt forma sim
 pliciter s3 vt forma hñs eē i pfectū sit terminus
 a quo nec ipa illo mō se b3 p modū non su
 biecti pmo per modū i subiecti inspecti nec
 illo modo ipa est impossibilis terio ad quez
 in tali alteratione sen intensiōe alicui⁹ for
 me aliqua noua introducitur forma. nec opz
 qz in oi alteratione aliqd. pducatur pterquā
 in generatiōe simpliciter et in augmēt o forme nō
 pducitur forma nec subiectū nec cōpositum
 s3 illud qz pū erat min⁹ tale postea sit ma
 gis tale terminus tamen augmētū est for
 ma subesse cōpleto sub quo nō pfuit et ideo
 cōcedendū qz eadem forma sub eodem mō
 essendi vel actuādi non pōt bis acquiri. s3
 sub alio et alio mō nō ē cōueniēs qz sicut riuus
 duarū mutatiōnū nec opz qz si forma est in
 diuisibilis in essentia nullā hñs latitudinēz
 qz similiter det in diuisibilitate esse eadez. n. for
 ma multipliciter pōt actuare idem suscepti
 bile quādo nō dat illi speciem essentialem
 cōcedit tñ qz nūqz subiectū esset magis tale p
 formam illam nisi forma illa esset perfecti
 or non quidem p additiōem s3 p suū esse qd
 est in esse. in motu igitur alteratiōis duplī pōt
 esse successio vnomō ex pte mobilis. put fo
 rma habet esse extensum p accidens sicut si
 successiue calefiat aliqd pōt pte pte et vital
 talis motus requirit vnitatem cōtinuitatis
 quā hēt forma p accidens q̄ta sit. put dicit
 tur albedinē totā alicuius nō discōnnatā
 esse vnā et si ē tale mobile sic alteret qz
 quātūz ad aliquid sui forma corrumpat et
 q̄tum ad aliquid sui acquirat sicut cōtingit
 in illuatiōe aeris a sole qui vertit circu
 lariter circa aerem cōtinue. n. ex vna parte
 deficit lumen ex alia parte acquirit s3 mo
 tum solis cōtinuitas talis illuatiōis p
 venit ex hoc qz aliquid pmi luminis semp

manet cōtinuatum cum sequere et si etiam
 dico de intensiōe si est q̄ta per accidens qz cō
 nuat trāseundo p aliqd. sensibile p hoc qz
 aliqd pōtis s3 manet cōtinuātū cū secūdo si
 cui portat. et speculū iuxta parietū albū cō
 tinue mutatio in speculo lō. nuaret ex hoc
 qz aliqd pte i mutatiōis remanet sup. cōsequē
 te cōtinuātū. Alio mō pōt esse successio secū
 dū intensius et remissius in eadē pte motus illis et
 successio cōtinua in talibus opz qz sit vel p
 hoc qz totū acceptū remaneat idem cum se
 quere vel per hoc qz a i quid p acceptū rema
 neat idem cū sequere alit. n. nō posset salua
 ri vnitatis in tali successione inf. pmi et fm
 s3 qd ad pmi vi. phicoz dicere qz a i qz li
 bet mutātū esse ē aliqd mutari et a i muta
 ri est mutātū esse in motu et hoc in infinitum
 dicit. n. sic eadē aut demonstratio et in nō cō
 tinuis accipiemus. n. tempus in quo ē mo
 tus et sic videtur dicere qz nō opz qz altera
 tio sit continua. sed ppter cōtinuitatē motus
 requirit vnitatis forme ergo in alteratiōe nō
 requirit vitas forē et cōtinuitas. ppter deā
 nō nisi in q̄titate dīmensiua s3 hoc dictū si
 mplex est falsum et ad aristotilem dicitur
 qz illud nō dicit quia non poneret alteratiō
 nem eē cōtinuā qz aliter sua demonstratio
 nulla esset qua intendit probare in talibus
 moueri ante mutātū esse et cōuerso sed in
 tentio sua est quod quando est successio in
 motu alteratiōis per hoc qz eadem pars
 subiecti magis ac magis alteratur non pōt
 accipi mediū ad pbandū cōclusionē pre
 dictam ex partibus cōtinuitatis mobilis
 vel ex parte etiam partium signabilium
 forme secundū se accepte sicut possunt acci
 pi i spatio et ideo oportuit qz acciperet me
 diū ex parte temporis cōrespondentis
 et medietas medietatis alteratiōis sit ime
 diate medietatis temporis cōresponden
 tis et medietas medietatis alteratiōis in me
 dietate medietas tēporis et sic in infinitū vñ

3ra est inter motum et mutationem nam motus
 unus est quo aliquid affirmatiue signatur abici
 tur et aliud affirmatiue signatur acquiri
 est. n. motus de non subiecto in subiectum. v
 phisico per subiectum intelligitur ibi aliquid
 monstratum affirmatiue ut album erit nigrum vñ
 unus motus alterationis est quo album abicit
 et nigrum acquiritur sed in mutationibus que
 sunt generatio et corruptio aliter est nam
 generatio est mutatio de non subiecto in sub
 iectum ut de non albo in album corruptio vero
 est mutatio de albo in non album. s. de sub
 iecto in non subiectum et ideo in abiectioe uni
 us affirmatiui et adiectioe alterius opoz
 duas mutaciones intelligi quare una sit gene
 ratio alia sit mutatio vel simpliciter vel f3
 quid sic ergo de transitu qui est de albedine
 nigredine si consideretur ipse motus idem motus
 significat per ablationem unius et inductionem
 alterius non autem significatur eadem mutatio
 sed diuerse tamen se inuicem commutantes quia
 generatio unius non est sine corruptioe alte
 rius illud autem quod dicitur commutator. iij. phi
 sicoz quod motus est generatio partis post p
 tem perfectionis ad quam vadit mobile de
 co quod commentator partes forme vel perfectio
 nis ad quam vadit mobile vocat formam
 sub alio et alio esse et non aliqua que formas
 constituat sicut partes integrantes vel essentielles
 sed contra si manet semper eadem forma nul
 lo sibi adito tunc mobile moueretur continue
 ad illud quod habet et tunc ociose esse est philosophi iij.
 phisicoz c. xviij. ubi probatur quod locus non est manens
 nec foras quod si sic cum mobile moueretur ad lo
 cum moueretur ad illud quod habet et sic ociose dicitur
 quod subiectum forme que intenditur non mouetur ocio
 se quia non mouetur ad habendum formas sim
 pliciter sed ad perfectius habendum quam prius. oc
 trauum et ultimum dictum sit hoc dimissis opi
 nionibus in hac materia loquentibus de ratio
 ne suscipiendi magis et minus quod ratio susci
 piendi maius et minus intrinsece et formali

ter est latitudo forme licet cum hoc concurrat
 subiectum et agens et ad hoc faciat diuersitas
 agentis et diuersa dispositio subiectorum vñ sicut
 ad hoc quod aliquid sit tale puta album requiritur
 albedo ut qua formaliter est tale preter subiec
 tum et agens ita ad faciendum magis tale puta
 magis album requiritur maior perfectio in albe
 dine preter se ipsum et agens ita quod potest foras ratio ad p
 positum quod sic se habet albedo ad faciendum foras
 album ita perfectior albedo ad faciendum ma
 gis album sed ad faciendum formaliter al
 bum requiritur albedo preter subiectum et
 agens ut qua aliquid est formaliter album
 ergo et ad faciendum magis album requiritur
 perfectior albedo siue maior imperfectioe pre
 ter agens et subiectum. sed maioritas et mino
 ritas in perfectione dicitur forme latitudinem
 igitur etc. diuersitas tamen agentis potest facere ad
 minus et magis respectu eiusdem subiecti
 secundum quod unum agens virtuosius est al
 tero et etiam diuersitas subiectorum respectu
 eiusdem agentis potest facere ad magis et mi
 nus secundum quod unum subiectum est ma
 gis dispositum vel minus sed tamen preter
 istam dispositionem ex parte agentis et sub
 iecti requiritur semper latitudo forme per quam
 conuenit formaliter quod aliquid secundum ed
 dicatur magis et minus tale unum. n. sub
 iectum est aliquando magis dispositum quam
 aliud per hoc quod magis et minus participat
 eandem formam specie sicut aer est magis di
 spositus ad lumen quam aqua quia est ma
 gis diaphanus quam aqua ut dicitur sed quare est ma
 iorem specificam fore substantialis in aqua et in
 aere quam sequitur talis passio in tali gradu et ibi
 est standum quantum est ex diuersitate quod est ex pte
 sibi vñ intensum et remissum potest considerari ad
 uicem vel sic permanens ad permanens vel sic fluens
 ad permanens vel sic fluens ad fluens exempli gratia
 potest quod aliquid reisse calidum calefiat absolute et
 quod utrumque calidum quod prius erat in esse per
 manenti sit idem cum calore qui habetur

inter termino motus vel queratur utz calor q
 est in fluxu alteratione sit idē cū calore qui
 est terminus ad quē vel cum calore qui ē
 terminus a quo vel pōt queri utrum inten
 sum et remissum in motu alterationis sint ea
 de forma nūero si loquamur de intenso et
 remisso. put sunt in fluxu forme sic oportet
 q sint eade forma quia alit sequeretur q
 essent infinite forme actū in eade alteratio
 ne vel q nulla alteratio esset continua qd
 falsum est item sequeretur q quelibet altera
 tio numero esset acceptio indiuisibilis nume
 ro. sed acceptio indiuisibilis est instantanea
 ergo quelibet alteratio esset instantanea qd
 est falsum. si autem comparat forma que ē
 in termino a quo ad et ipsa forma fluente
 oportet ponere q sit eadem forma siue in i
 tendi siue in remitti quia illa forma remissa
 vel abicitur in tempore vel in nunc solum
 si in nunc solum seu in instanti eadem ratio
 ne sequens forma esset acquisita in instanti
 et sic esset ois alteratio instantanea si in tem
 pore abicitur ergo in tempore alterationis p
 cedens forma remansit cū eo quod acqui
 situm est per alterationem et per consequens
 forma prius permanēs cedit in eade essen
 tia cū forma fluente quia due forme solo
 numero differentes nō possunt esse in eodē
 subiecto preterea sicut se habet forma perā
 nens remissa ad motū sequentē vel formas
 fluentem sequentē ita se habet in forma flu
 ente remissum vnius nunc ad intensum alie
 rius nunc sed remissum vnius nunc in forma
 fluente et intensus alii nūc sūt vna forma nūe
 ro ergo it. maior patet q in nūc i quo teri
 nat motus posset adhuc fluere vterius abs
 q interpellatōe et in quolibet nūc ipius fluxus
 possit terminari motus. si illud qd termina
 tur fluere vterius sic se haberet ad inuicē
 sicut fluens ad fluēs ergo ē si teriaret et po
 stea fluere sic se hēbit ista forma permanēs
 a q incipit fluxus ad formā i fluxu sicut vnus

gradus vni nūc in fluxu ad gradū alterius
 nūc in fluxu vnus. n. gradus continet in alio
 eminenter sicut minus perfectū in maius p
 fectū q qdē diuersitas graduū fm magis
 et minus perfectū nō solū inuenit in diuersis
 spēbus. s. vbi attendit pfectū et imperfectū s
 diuersos gradus específicos sed etiā inuenit
 in diuersis gradibus dñitib⁹ nūero eiusdē
 spēi sicut ē in forma suscipiente magis et mi
 nus et auctor sex pñcipiorū intellexit formā
 indiuisibilem diuisione q est i materiā et in
 formā alioqn si ois forma vlr ēēt in diuisi
 bilis omnino tunc quantitas erit indiuisibi
 lis q est fm simili intelligit q forma non
 est variabilis q nō est subiectū variatōnis
 vel motus nō aut q secundū eam et eius la
 titudinem sit motus et variatō ois iō ois mo
 tus ppe dictus est fm aliquā formam
 hūit latitudines si aut cōprem⁹ motū siue flu
 xus ad formā pmanētē put prius ad terius
 ad quē sūt opz dare q forma fluēs q ē in
 tpe fluxus reitior q in finio sit eadem cum
 illa que est in termino quia fm comunio
 rem oppioez et forte veriorē forma q acqui
 ritur p motū et motus sūt idē re ita q dñt eā
 dem rem sed motus dicit eam vt i fluxu et
 fieri terminus autē dicit eam vt i esse pma
 nētē et sic fm hoc forma q est in fluxu remi
 ssior q i terio saltē qdū ad aliq pte fluxus
 est eadē forma. preterea si q qualitas acqui
 sita p alteratōez nō esset eadē cū q̄litate q ē in
 fluxu alteratōe qualitas acquisita nō pl⁹ ēēt
 terminus intrinsec⁹ alteratōis q introductō
 forme substantialis q ē termin⁹ extrinsecus
 alteratōis quā alteratō teriat ad generati
 onem substantie s hoc ē falsus q introductō
 forme substantialis post eius extrinsecus altera
 tōis. Sed cōpando formas pmanētes remi
 ssas que ē terminus a quo in motu intensio
 nis ad formam intensam permanētem que
 est terminus ad quē respectu eiusdē motus
 sic dico q sunt eadem forma quia forma

que est remissa que est terminus a quo est eadē cū forma influxu 7 illa cadē influxu est eadē cū forma intensa que est tēmin⁹ ad quez ergo a primo ad ultimā forma remissa que est terminus a quo 7 forma intēsa que est terminus ad quem est eadē numero 7 sic habetur ppositū quātum autēz ad intēsum 7 remissum put sūt influxum vnum oportet esse idē cū alio altero duorum modorū vel q̄ toto prius accepto reānente qd̄ superuenit cedat in vnitatē cū eo sicut in eo qd̄ nutrit materia tota p̄existēte manēte illa manente q̄ superuenit redit i idē tātātē cūz pcedēte vel qd̄ aliquo pcedētis manente qd̄ superuenit cedat i vnitates cū illo manente quorū primū videt̄ improbabilius quia non videt̄ q̄r secūdu grad⁹ sit intensior primo nec tertius secundo si sic fiat motio talis q̄ aliquid p̄existens expellatur quando aliquid sequens inducit sicut etiam nec mobile maius ubi habet i qualibet parte spaij qz non acquirit aliquid de nouo nisi cūz expulsiōe alicuius p̄nētis ad pcedēs dico igit̄ q̄ ipsum intēsum differt a pcedente remisso sicut ipsum habēs 7 plus nō secūdu partes signabiles distictas ita q̄ vna possit signanter distingui ab alia sed sicut totū perfectioale p̄prehendit aliq̄ n̄ fm p̄tes signabiles distictas vt pz de conuersione materie alimentari i nutritū ubi mā adueniens n̄ pōt signanter distingui a pcedēte 3tē pellis efficit̄ maior p̄ extēsiōnē maioritas adueniens nō potest distingui a pcedente 7 sic est in pposito 7 ita patz de rare factōe qz corp⁹ rarefactū sit mai⁹ 7 maioritas adueniens n̄ pōt distingui a q̄titate 7 si q̄rat̄ uūqd̄ agēs intēdēs aliquā formā iprimat aliqd̄ diuersū d̄r q̄ iprimet agēs aliqd̄ a pcedente pōt dupl̄r itelli vno mō q̄ fiat forāz destructō oīo a pcedēte alio mō pōt accipi in p̄mire aliqd̄ diuersū a pcedēte facit pcedēs pfecti⁹ 7 sic facit diuersū

a pcedēte mō quo idē magis pfectū differt a se ipso minus pfectō si aut̄ fiat vīs i noīe imp̄fisiōis pōt dici q̄ nichil ip̄mit de nouo s̄ ip̄ressus p̄ficiat 7 sic agit vnde gradus sūt idē cū forā qz sicut eadē forma est intensa 7 remissa ita idēz grad⁹ dicit̄ seu est remissus q̄ postea ē itēsus siue sit intēsus. differt n. intēsus a reisso solū sicut includēs ipsum et plus nō fm p̄tes signabiles eodē mō sic dicit̄ est de forma intēsa 7 reissa 7 si dicit̄ q̄ si nō est nisi vnus grad⁹ nō est aliq̄ variatio dico q̄ vēr est si ille grad⁹ nō pōt hēre latitudinē secūdu esse maius 7 minus pfectū. Si aut̄ vīm facias in hoc q̄ dicit̄ gradus ita q̄ dicit̄ grad⁹ remissus ipsa forma cū p̄cisiōe maioris pfectōis 7 gradus intensus ip̄a forma cum iclusiōe maioris pfectōis. tunc isti gradus differunt nō sicut diuerse essentie diuersarū formarū sed sicut eadē essentia accepta cum p̄cisiōe maioris pfectōis. vñ intēsus 7 reissus differunt aliquo mō realiter nō tamen differunt fm diuersas forās numero. S3 differunt sicut sic eadēz forā magis 7 min⁹ p̄fca vñ sic maius 7 min⁹ p̄fca hita 7 si dicit̄ q̄ illa q̄ n̄ differūt nūero sūt idē cōcedit̄ q̄ sūt idē nūero qz eadēz essentia nūero n̄ tñ seq̄r q̄ illa q̄ n̄ sūt diuerse essentie nūero n̄ differāt realr sic eadē essentia magis 7 min⁹ p̄fca non igit̄ valz ista cōfā differunt realiter ergo sunt diuerse esse nūero est. n. fallacia cōfā. vñ variatio q̄ ē i motu itēsois ē i ip̄a forā n̄ tñ seq̄r q̄ sunt p̄tes forme qz ē eadē fallacia vñ a p̄lib⁹ casū veritatis ad vnā qz illa variatō pōt ēē vñ qz sūt p̄tes forē vñ qz eadē forā ē mai⁹ 7 min⁹ p̄fca hita vñ aut̄ aliq̄s poā m⁹ sup̄pōis. p̄cia sup̄pō mā q̄ ē s3 generatois i generabil 7 i corruptibil 7 manēs s3 vtroq; terio trāsmutatōis non pōt naturaliter existere absq; forā subālī alicuius introductionē ip̄a ab agēte iducente dispēs p̄ciū diff̄m̄it alterat̄ p̄bat sup̄pō q̄tū ad oēl

ptes prima. u. est pbi pzo phoz cōmen. lx
7 lxxij. 7. v. phicoz tex. 7 cōment. viij. et
plerisq; alijs locis. Secūda pars est eiusdē
primo phoz tex. come. lxxij. Tertia pars
habet a pho primo phoz cōm. lxij. 7 tex
cōmen. lx. vbi inquit q; vnus 7 idem subiec
tū numero est quod transfert de caroeita
te in terrestreatē 7 alibi subiectū quidem
permanz oppositū vero non. Quarta pars
conceditur ab omnibus tā phis quam the
ologis nūquid autem illud per diuinā po
tentiam possit esse non est presentis specula
tionis Quinta pars suppois sic pbat nam
tale agens alterans mām p introductione
sufficientiuz dispōuz facientū p forma in
ducenda 7 cōseruanda in materia aut agit
7 alterat passum vniformit aut difformit
Si difformiter habet pposituz q; non vni
formiter pbat naz agens melius est appli
catum fm suum iustrumentū ad partē sibi
ppinquoiez quā remotiorē 7 citius proue
nit actio ad partē magis propinquā quam
minus propinquā ergo sequitur q; intensior
forma qualitatiua 7 dispositio inducitur
in parte ppinquozi quā remotiozi ergo illo
agens difformiter alterat. Preterea talis
alteratio aut puenit ab intrinseco vel ab ex
trinseco non primū vt p3 fm oēs phos qz
in omni generatōne concurrat agens extrin
secum sol enim 7 homo generat hominem
fdo phicoz comen. xxv. q; et pueniat ab
extrinseco est impossibilē nam tunc tale vl
esset in dispōne sibi ppria 7 naturali vel n
li sic ergo tunc sequit q; tale ageret aliquid
ad sui destructionē Si vero non sit in dis
positioe sibi ppria ergo sequit q; talis in
dispositio fuit introducta ab aliquo extrin
seco agēte ergo illa est difformis tenet vira
que cōia de se ex eo q; omne tale agens for
tius 7 citius agit in partē ppinquā quā
in remotā 7 ex consequenti vbi dabitur mi
nus de resistentia ibi dabitur plus de suo

simili 7 de sua ppria dispositioe 7 cum ta
lis dispositio sit quoddā instrumentū me
diante quo agens naturale agit 7 disponit
māz p introductōe forē sequit q; tale agēs
nō potest nisi difformit agere 7 alterare vn
de si agens naturale velocius agit in parte
remotiozi aut minus velociter q; in pte p
pinquozi aliquā dispōez p pparatōne ad
formā introducendā tunc minus est de q
litate contraria ad partem remotam nūq;
tamen potest vniformit agere vt pbatum
est vnde est hic aduertēdū q; potentia in ge
neratōne formaz accidentaliz attenditur
penes talem formam 7 non penes gradum
nec penes formam 7 extensionē subiecti sit
quod p3 per cōiter loquētes in hac materia
ideo vbi equalis dabit forma equalis da
bit actio 7 vbi minor forma minor dabit
actio 7 vbi dupla forma. i. induplum intē
sa aut itriplū ibi dupla erit aut tripla actō
7 vbi plus erit de multitudie forme seu intē
sione ibi maior erit resistentia p alia forā
introducenda ab ipso agente in ipsum pa
ssum ex maiori tamē resistentia non sequit
maior actio licet ex maiori multitudie siue
ex intēsiōne forme maior actio sequat 7 ex
dupla aut tripla dupla aut tripla sequit
actio amplius est aduertendū quod cuiusli
bet resistentie finite in infinitū modicū resi
stīt aliqua pars put in existit toti pbat nā
quacūq; resistentia finita data eius pars in
duplo minus resistit alicui agenti vtpura. a
didenti 7 eius qrtā pars in quadruplo mi
nus 7 sic in infinitū ergo quacūque pte eius
data ad huc in infinitū resistit aliq pars ei
dem 7 sic in infinitū quoniam quelibet tal
est alicuius resistentie immo put existit toti
est tante resistentie paise quante est suum to
tū qm quelibet pars in tantū aiuuat a suo
toto inquātum ipsum totū sufficit aiuuare
put pars sibi in existit. preterea accipiat
vna resistentia pedalis vniformiter habens

habēs vniformiter de intensiōe forme secū
dū quas resistere pōt q̄ secūduz vnū eius ex
tremū terietur ad vacuū. ⁊ moueat poten
tia vt quatuor ī infinitū vsus vacuū. tūc sic
nulla potētia ī infinitū velocitabit motū suū
deducto ipenū ergo aliquādo ī infinitū mo
dicū resistet sibi aliqua pars prout in ex
istit toti clara est cōtra ⁊ aīa pbat q̄ illius
resistentie solū resistit pars pertrāseūda sed
hīs d̄ forā raritatis ⁊ quātitatē īfinite mo
dicū restabit aliquādo p̄s pertrāseūda ergo
in infinitū velociter mouebit aliqū talis po
tentia nam q̄cumq; resistētia finita data ip
sa pōt t̄a male ī infinitū applicari diuidēti
q̄ ī infinitū modicum pōt illi diidēti resistere
illud p̄s quonīa quacūq; resistētia data ap
plicata alicui diuidēti ī infinitū melius pōt
illa applicari eīde; diuidēti ⁊ ī infinitū ali
qua p̄s eius modicū resistit illi diuidēti ex
ista suppone sequit̄ p̄rio q̄ omne cōpositus
naturale q̄ incipit vel incipiet v̄l desinit aut
desinet esse q̄ ipsum incipit aut incipiet de
sinit aut desinet esse per eius formā accidē
salem vel substantialem p̄s quonīa natura
liter nec plus est aut fuit v̄l erit de materia
in rez natura excepta que ex eucaristie cō
secratione desinit esse potētia dei defforis
aūt substantia libus ex accidentalibus aliter
est scēciendū quonīa aliquādo plures ali
quando v̄o p̄uatores existūt oīs. n. forma
fm cōmentatorem est corruptibilis septio
methaphisice ⁊ fm fidem de forma habet
veritate; de potentia educta materie in cu
ius essentia nullus icludit actus primo phi
sicoz illo caplo subiecta antez natura. 3o
cum ipsa sit subiectus deferens omnez trā
mutatōne si ipsa includeret actū in sua esse
tia tūc generatō in substantia eēt alteratio p̄s
cōtra q̄ oīs trāsmutatō q̄ sit circa s̄bm ens ī
actu ē altratō itē ipa mā ē ens ī pura potē
tia fdo d̄ aīa sed nihil ē ī potētia ad id qd̄
habet actu ergo in essentia materie nullus

icludit actus. 3tes in causis materialib⁹
impossibilis est fdo methaphi. infinitus p
cessus est .n. ipsa materia omnino simplex
ad quā stat vltimata resolutio ⁊ phisi. p̄mo
dico autē primaz materia; p̄mū subiectus
vnicuiq; entium cōmento octuagesimo fdo
ipsa p̄terea nec ē qd̄ nec q̄lis talis nec quan
ta .nec aliquod eoz quib⁹ diuisus est ens
septio metha. fdum correlarium est q̄ non ē
possibile aliquod mediū esse vniforme quo
ad resistētia quōiam quocūq; dato sui me
dietas est subdupla sibi ⁊ quarta p̄s sub q̄
trupla ad resistētia ⁊ sici infinitū. Terti
um correlariū cuiuslib; medij ī infinitū mo
dicū resistit aliqua p̄s p̄s q̄ numquāz ali
quid ita bene applicat̄ alicui medio diui
dendo quā possit melius applicari naz ap
plicet̄ gratia exempli vnum pedale medio
diuidendo tūc illud pedale resistit fm for
mam sui pedaliter extensam ⁊ si cōdenset̄
vsq; ad subduplū. tūc illud resistit fm sem
pedalem formaz ⁊ ita minor est resistētia
q̄ subdupla ⁊ sic vltērius nō pōt ita cōden
sari quā melius ad huc possit nec ita bene
applicari quā etiam possit melius applica
ri ⁊ ita cum quolibet tale pedale ī infinitū
possit dimīnuī ⁊ sit diuisibile sequit̄ q̄ in
infinitum modicum resistit eius aliqua p̄s
Quartū correlarium estq; nulla resistētia
est vniformis pater q̄ quacūq; resistētia
data potentia per illam nō variata veloci
tabit motū suū ergo non erit vniformis p̄s
cōtra ⁊ antecedens quia sit. a. resistētia vni
formis si detur gratia argumenti resistens
vt quatuor ⁊ moueat̄ in ea potentia vt sex
versus extremū finitū ad vacuum deducto
impetu ⁊ sequitur vt d̄ctū est q̄ ī infinitum
modica pars eius illi resistit ⁊ idem potest
fieri argumentus in pleno ponat̄ q̄ resisten
tia data vt quatuor terminet̄ ad mediū
extrinsecū resistens solū vt vnus q̄ si media
adque teriatur illa resistētia resisterent tō

ff

ad q̄ illa resistētia tē ā velocitarz mobile
motū suū s̄ media extrinseca adiūbūt
ergo in dicta resistētia potentia nō varia
ta mobile pōt velocitare v̄l tardabit motū
suūz p̄terea si aliqua essz resistētia vnifor
mis ergo illa essz eiusdem resistētie per to
tū cū qualibet eius pte p̄ per diffinitōem
vniformis latitudis nā calidū dicit̄ vnifor
me s̄m cōiter loquentes cuius quelibet ps ē
eiusdem intentōis cū toto sed q̄cūq̄ data
resistētia sui medietas est subdupla ad to
tā 7 sic in isuiū quare nulla est resistētia
vniformis sed q̄libet aut difformis aut vni
formiter difformis. Secūda suppo oia cō
posita substantia hūia formas eiusdem
speciei spālissime sunt eiusdem speciei speā
lissime in quibus diuersitas materie nō va
riat speciem pbat̄ p̄ia suppositōis ps
oia cōposita substantia homogenea sūt
ei^o dē spēi spālissime s̄ oia cōposita substa
ntia hūia formas eiusdē speciei specialiss
ime sunt homogenea ergo oia talia sunt ei^o
dez it̄. clara est cōsequentia 7 maior patet p
phm iij. 7. vi. phioz 7 fdo 7 iij. celi minor
sic pbat̄ oia cōposita substantia que sunt
eiusdez actōis 7 incliatōis sunt homogenea
7 eiusdez spēi specialissime nā actus 7 opa
tiones sunt a forma vt phī cōcedūt. p̄terea
oia que sūt sub eadem forā in specie spālī
ssima hūia eandē inclinatōez opatōez na
turales sunt eiusdē spēi specialissime 7 hō
genea ergo it̄. Secūda ps suppositōis p
batur sic oia cōposita nālia ponūtur in spē p
formas eaz vltias ergo in illis vnīuersitas
mē ā variat spēs nā forme substantiales eius
dez spēi spālissime nāliter nō possunt distin
gui materijs diuersaz spetiez. Item oia
composita hūia formas eiusdem spēi spā
lissime hūit etia materias eiusdem spēi spā
lissime ergo oia talia nō variant in spē pp
māz tenet oia qz forme substantiales eius
dem spēi spālissime nāliter distinguī nō po

ssunt p materias diuersaz speciez subali
nalia ampli^o si variatō mē facit ad varia
tōez spēi ergo for. 7 pla. nō sunt eiusdez spēi
7 ita d̄ alijs indiuiduis itez si materia va
riat spēm ergo nulla cōposita substantia
hūia formas eiusdem spālissime sunt ei^o dē
spēi spālissime q̄ est falsuz 7 p̄ oia qm̄ in
omnibus talibus est diuersa mā. Itē exp̄
mentuz est quotidie q̄ eandē mām diuerse
forme substantiales informāt vbi semp cō
positū substantiale est alterius spēi spālissi
me. ergo diuersitas nō est per mām. Circa
istā supponēz ē aduertendū q̄ omne cōposi
tūz nāle 7 ois forma extensa 7 ois materia
7 ois res quanta est quid homo geneum 7
est eiusdem spēi spālissime cū q̄lz pte sui 7
hoc est qz omnes ptes totius sumunt eandē
denominatōez a toto cuius sunt ptes 7 iō
omne cōpositū substantiale ē homogeneum
7 q̄libz ps cuiuslibet talis est eiusdez pfectō
nis essentialis 7 incliatōis cū suo toto verz
tamen ē q̄ s̄m aliquas denoiatōes acciden
tales talia cōposita substantia sunt ethero
genea qm̄ s̄m illas tales ptes habent diuer
sas denominatōes qm̄ aliqua caro aligs
neruus aliquod os 7 huiusmodi q̄ qdem p
tes s̄m essentialēz pfectōez sunt substantia
capiētes consimilem denoiatōez substantia
lem qualem capit suū totū nec incōuenit q̄
vnuz 7 idem sit homogeneū 7 etherogeneū
Ex quibus p̄mo lequit̄ q̄ q̄libet cōpositūz
naturale hūis aīam extensam est eiusdē spēi
spālissime cū qualibet sui parte patet ex dic
tis vbi sciendū est defectuz locabilitatis ex
trinsece pfectionē nō impedire essentialē
nec virtutez opantis q̄rū in se est vnde eadē
aīa q̄ est impede hēt eandē virtutē vt in pe
de 7 vt in aure vel oculo quāntum est ex se
7 ita in alijs p̄tib^o nā vt dictū est forā sub
stantial v̄puta forā vltia qz sp d̄ illa itellexi
ē que poit cōpositū nāle in spē. Secūdo seq
tur q̄ q̄lz pars quātitatiua alicuius aialis

et aliquid compositum naturalis est eiusdem spiritus
 spiritualissime cum ipso aiali et eiusdem perfectionis
 essentialis cum suo toto per se. quoniam quilibet pars
 quantitativa aialis et compositum naturalis habet ean-
 dem formam substantialem eiusdem spiritus spiritualissi-
 me cum suo toto composito et talia ponunt in
 spiritu per se foras earum ultimas ut dictum est. Tercio
 sequitur quod nulle due species ad invicem differen-
 tes non communicantes sunt eiusdem perfectionis per
 nam forme de per se ponunt in spiritu et perfectio
 essentialis sumitur ab ultima specie ita quod ubi no-
 bilitior forma et species ibi nobilior perfectio essen-
 tialis et ubi minus nobilis minor perfectio essen-
 tialis existit et ubi equalis ergo ubiqueque spe-
 cies non sunt communicantes sed differetes ibi non
 sunt equeles perfectiones essentialis. Quarto se-
 quitur quod quilibet pars aialis est aial et quilibet
 pars hominis est homo probatur etiam sic omne compositum
 essentialiter ponitur in specie essentiali per
 eius substantialem forma sed in quibus parte aialis
 et hominis est eadem forma essentialis ergo que-
 libet talis pars est homo et aliter dicitur omne com-
 positum ex materia et anima intellectiva et aliter roale. sed
 quilibet pars hominis est composita ex materia et
 forma intellectiva ergo quilibet talis est aial roale
 ergo homo sed ad ista dicitur tenentes contraria posi-
 tiones quod illud quod assumunt in ante utriusque
 dicitur non est verum quoniam requiritur quod tale per se sit ens
 extrinsecus et non pars alterius et alia ultra hoc addunt
 requiri partium organizationem per operationibus
 exercendis. Alii talia erunt frustra in natu-
 ra producta sed quodlibet dictum istorum non est ve-
 rum quod probatur nullum accens variat essentialiter sub-
 stantie sed per se existere est accidens ergo ta-
 le non variat essentialiter substantie. Item
 per se existere est modus sibi se modus non
 variat essentialiter cuius est modus amplius nul-
 lum posterius variat essentialiter per se per se ex-
 istencia est quod posterius ubi ergo non facit ad esse
 essentialiter substantie. item descensus istorum non destruit per
 seccionem essentialiter fore ergo in quocumque corpore ubi
 nulla esset organizatio per operationibus exercere

deus dicitur ibi esse materia et anima intellectiva
 illud tale esset homo per se contra et ante quoniam homo et si
 careat labijs quod sunt istius actus ridendi non minus
 tamen dicitur risibilis aut roale unde isti termini
 risibile roale et huiusmodi significant in quantum
 habent potentiam ex natura sui risus aut rois pro-
 ductivam et ideo talis pars hominis quod est manus et idem
 feret quilibet pars est risibilis et roale quod quilibet istarum
 habet potentiam quod anima ex natura sua productivam
 rois et risus quis deficiat naturalis actus ex
 alterius requirit defectu ut puta instrumenti er-
 go organizationes non faciunt ad esse hominis essentialiter
 le preterea ponatur quod naturaliter siue super natu-
 raliter quod materia per forma hominis introducenda
 disponatur ita sufficienter quod anima intellectiva sit
 introducta et sit a materia quod sit sub figura
 forme pedalis aut sub quantitate forme manus
 vel alterius quod postmodum lineabitur secundum alias
 organizationes secundum augmentationes suas quod materia
 precise remanebit sub ista eadem quantitate per quod
 homo est perfecte organizatus et erit pars illius ut
 puta pes vel manus vel si non maneret sub ea-
 dem quantitate sed augumentetur et licet sufficiat
 in quod ipsa erit pars illius totum perfecte organi-
 zati quod erit homo et quod non negandum hoc dicitur ex a
 materia et b. forma gratia exempli sit homo et certum
 est quod sic quod est ens et per se existit et est cor-
 ruptibile ergo est in aliquo principio et non nisi
 in principio subest ergo est substantia et non nisi aiata se-
 libil roale ergo homo per se totus casus et discursus
 rois habent ergo per se existit et organizationes
 non faciunt ad essentialiter hominis et ita quilibet pars
 hominis est homo quod non est maior ratio unius quam alterius
 et non est maior ratio quod est compositum ex a. materia et b.
 forma sit motus homo quod quoniam postea erit pars hominis
 existens toti preterea disponatur materia. b. per
 forma alini introducenda et volo quod b. ma-
 teria ita disponatur quod forma alini in illa intro-
 ducatur sed ad huc non sit sub sufficienti quantita-
 te ut tale compositum noiet alius casus est pos-
 sibilis quoniam per ista positiones et communiter datur
 minima materia de cuius potentia potest forma
 ff. ij.

asini deduci ut totū cōpositū dicat asinus
 q̄ stante arguit sic b̄ est subā aiata sensitua
 per se exis ergo est aial ergo alicuius spei ī
 diuiduū ex q̄ seq̄ q̄ cū illd̄ totū sit p̄ se ex
 istēs 7 aliqñ erit ps alterius qm̄ augmēta
 b̄t ad quātitatez in quātruplo maiorē ut
 suppono q̄ illa perse exisita nō facit ad b̄ q̄
 illud sit aial qz p̄cise erit tūc ea. forma q̄ mō
 est 7 mā qm̄ sub maiori q̄titate b̄ hoc non
 destruit qm̄ lineatiōes 7 organizatiōes non
 variant essentiaz sbe sed forte diceret ad b̄
 q̄ in ea materia nō inducet forma asini q̄
 ipsa nō est sub sufficienti q̄titate q̄ requirit
 hoc nihil est qm̄ sit. a materia ps. b. pedalis
 q̄tatis sufficientis p̄ aduersariū ad introdu
 ctiones forme asini 7 volo q̄ prius sufficiē
 ter q̄tatiue disponat. b. q̄ tota illa mate
 ria 7 certū est cū forma asini sit extensa qd̄
 ipsa prius introducet in. b. mā q̄ in tota quā
 uis pte nō sit sufficiens ad b̄ ut dicat asin⁹
 7 fiat arg. ut prius posses dicere q̄. b. ē tūc
 pars alic⁹ qm̄ illius totalis materie cōtra.
 b. materia est aiata s̄ tota materia cōposita
 ex. b. 7 residua est in aiata p̄ te. ergo. b. non
 est pars illi⁹ totius materie t3 mā qm̄ ī aiā
 tā nō est pars aiati sicut ps arida 7 sicca in
 arboze nō est pars viride arboris 7 manus
 mortua nō est pars hoīs itez aut illud cō
 positū nūc dictū asinus aut nō fm̄ qz illud est
 indiuiduū alicuius speciei 7 nō nisi asinine.
 ergo illud indiuiduū est asinus aīs pz. qz ē
 ens per se exis ergo alicuius generis. ergo
 alicuius speciei 7 nō nisi dicte. ergo si detur
 primū igit̄ illud indiuiduū pōt uere noiare
 asinus q̄p̄is nūq̄ aliquis eū sic noiaret qz 7
 si ipsum actu noiari asinū a nostra volūate
 dependeat tam ipm̄ sic esse noiātū seu posse
 nominari a nullius volūate dependet. pre
 terea si pars hoīs nō est hō. ergo cū ipsa sit
 alicuius speciei specialissime sequit̄ q̄ ē al
 terius speciei q̄ humane 7 per p̄s habētia
 formas eiusdez speciei specialissime specifi

ee differūt q̄ est superius dicta amplius af
 cūdat pes bouis a boue 7 arguit sic idem
 bos q̄ prius fuit non absciso pede est nunc
 bos 7 nō eiusde speciei cuius prius erat. er
 go aliquid manens idez numero pōt transi
 re de specie in speciem cū est absurdū. er
 go 7 aīs sed hoc est ppter hoc q̄ pars bo
 uis non sit bos. ergo 7c. t3 mā cū maiori et
 minor pbat qm̄ prius nō erat hoc eiusde
 speciei cum boue demōstrato boue absciso
 pede qm̄ per te pars bouis nō est bos ergo
 nec nūc est eiusdem speciei cū boue t3 mā a
 liter sequit̄ ppositū vel q̄ aliqd̄ qd̄ fuit enī
 7 nō eiusdem speciei cū boue est nūc ens in
 eadem specie cū boue 7 q̄p̄is ccedat q̄ ps
 hoīs est hō tū concedit q̄ pars sortis sit sor
 tes accipiēdo istū tminū sor. put est tmin⁹
 discretus. nam si aliqua pars sor. est sor. sit
 illa. b. gratia argumenti 7 sit sor. pedalis q̄
 titatis 7 ei⁹ pars q̄ est. b. semi pedalis 7 ar
 guitur. b. ē sor. 7. b. est semi pedalis q̄tatis
 ergo sor. est semipedalis q̄tatis 7 etiā seq̄
 tur. b. est sor. 7 sor. est pedalis q̄tatis. ergo
 b. ē pedalis q̄tatis 7 qlibet istoz est falsū
 qz sic pars esset eq̄lis toti cuius ē pars 7 ecō
 uerso. 7 oīs cōia est clara. sed p̄ isto ē aduer
 tendū q̄ iste termin⁹ sor. accipitur vno mō
 ut cognorat per se exiam 7 naturalē poten
 tiā exercendī debite organicas operatiōes
 q̄ in quacūq̄ parua materia exerceri p̄ pos
 sunt qm̄ ad illas exercēdas requirit̄ materi
 am esse non solū qualitatiue sed 7 q̄tatiue
 dispositā hac debite organizatā ut cuilibz
 operatōni correspōdeat suū actuatiuum in
 strumentū 7 hoc modo dico q̄ nō quelibet
 pars sor. ē sor. ut pz. sumit̄ 7 alio mō iste d̄
 minus sor. ut cognorat totū indiuiduū p̄ se
 exis. ita q̄ fm̄ vsum loquēdi sumunt̄ siles
 termi cū tali cōgnatatiōe totalitatis 7 per se
 exisite 7 tūc tales termini non sumunt̄ mere
 substantiaiter sed sumunt̄ ut sunt in p̄sito q̄
 litatis qm̄ cognorat ibam cū mō se habēdi ī.

lius substantie totius et etiam hoc modo non quilibet pars est. nec quilibet pars hominis est homo. alio modo accipiuntur mere substantialiter et essentialiter ut iste terminus est. importare significat substantiam hanc compositam ex hac materia. et ista forma vel ex materia et ista forma demonstrando per ly hanc substantiam est. et ita quilibet pars est. et quilibet pars hominis est homo et quilibet pars animalis est animal et isto modo dicta hominis sumenda est a differentia essentiali per quam homo est homo. scilicet ab anima intellectiva nihil aliud cognoscendo. et talia nomina sunt mere absoluta et substantialia et in predicamento substantie reponibilia. Sed dictum est supra quod homo uno modo sumptus est homogeneus et alio modo est quod eterogeneus. sed contra suppono quod denominationes homogenei et eterogenei cum suis partibus sunt aut secundum denominationem substantialem et essentialem aut accidentalem quo statu te. sic arguitur non est homo eterogeneus aliqua dictarum denominationum ergo contra. ante probatur quod secundum denominationem essentialem homo est homogeneus ut probatum est. Preterea nec est verum quod per se et seorsum existere debeat ponere in essentiali hominis definitione. Item etiam nihil hoc modo esset homogeneus tenet consequentia quoniam nullius corporis partes sunt per se et seorsum existentes consequens est contra omnes quia tunc nec aqua nec ignis nec os vel caro essent homogenea. si dicitur quod homo est quid eterogeneus secundum denominationem accidentalem contra totus homo est quantus. et ita quilibet pars hominis est quanta non loquor de partibus essentialibus. item totus homo est coloratus et quilibet pars hominis est colorata. Item totus homo est vivens et quilibet pars hominis est vivens et sic de alijs.

Respondetur ad hoc quod homo est quid eterogeneum secundum aliquas denominationes accidentales. licet non secundum omnes et hoc sufficit. unde partes quantitativae hominis habent diversas denominationes a

suo toto quoniam caro nervus os et homini. unde dicitur homogeneum id casus quilibet pars est eiusdem vel consimilis denominationis cum suo toto patet aut illas per se non habere eadem denominationes accidentales cum toto essentialiter vero totum et omnes partes habent eandem et consimilem denominationem. unde per modo de his. et. ij. de partibus membrorum quedam sunt omniomera que et homogenea consimilia simplicia et incoposita etiam dicuntur. alia vero Anomomera vel eterogenea officialia vel instrumentalia aut organica composita et secunda et Avicenna. i. prima et alij primo theng consimilia membra vocant quorum si sensibile quacumque assumpseris partem erit totum communicans in nomine. et diffinitione ut os raro etc. Officialia vero quorum quacumque sensibilem partem susceperis totum non communicabit nomine et diffinitione ut puta digitus. manus. cor. cerebrum. epa. et homini. Unde est advertendum quod non est aliqua pars seu membrum adeo consimile quin aliquo non possit modo dici sub alia ratione officiali. Omnia enim quacumque forma quantitate numero percipient et situ et unitate et proprie secundum Avicennam. consimilia. nec aliquod ita est officiale quin necessario in eo similitudinis non reperiatur natura. cum officiale ex consimili constituitur. unde de partibus. ij. Omniomeron propter formam figure Anomomeron existit.

Tertia suppositio est ista quod inductis sufficientibus dispositionibus per aliquam formam necessario naturaliter inducitur forma et illis remota remouetur talis forma. per suppositio quoniam inducta causa sufficienti inducitur effectus illius cause. sed tales dispositiones sunt sufficientes causa inductionis illius forme per quoniam talis forma de potentia istarum dispositionum inducitur. dicitur autem naturaliter quod deus inductionem illius forme posset suspendere adhuc statibus et inductis sufficientibus dispositionibus ubi est ad
ff. ij

uertendū q̄ p sufficiens dispōes itelligo di
spōes qualitatis sub certa q̄ritatis mēsu
ra 7 nō sub gradu qualitatis mē 7 sufficiē
tes dispōem qualitatis sp̄ itelligo isto mō
vt supra expressū ē. vñ inductis dispōibz
qualitatis sufficiensbz correspondētibz a
licui forme statim iducit illa forma 7 si aīa
intellectiva q̄ fm veritatē adeo creat sine ma
teria aliq̄ induci possit 7 sine suis dispōibz
tñ deus ip̄am creat 7 iducit in materiaz di
spōitā qualitatis vt dictū ē in qua h3 po
tentiā vel attitudinē exercēdi suas opatiōes
quas d3 in materia ad hoc ne frustra pduc
ta sit nec semp requirit naturalis act⁹ qz in
terdū deficit instrumētū pp paruitatē mate
rie aut ex alteri⁹ requisiti defectu quidā tñ
actus requirunt de necessitate nature ne repug
naret tali forme iductio vt supra dictū est
7 ampli⁹ dicem⁹. 7 ita etiā de alijs omnibus
formis q̄ de potētia materie educunt vñ in
ducunt in eandē. dicendū ē vbi nemo ambi
gere d3 q̄ nō solū vigore q̄litativez dispo
sitionū pductiōe illaz formarū facientiū 7
cōseruatiōe earundē naturalē i mā inducūt
sed vltra requirit q̄ qlibet forma substantia
certā q̄ritatē magis pdispositā habeat inq̄
tota sit. postea inducit 7 nō in quacūq̄ mo
dicā materiā induci pōt nec p partē aī par
tem fm q̄ declarauim⁹ qz nō minor ē dispō
q̄ritatiua nec min⁹ requisita p forma inducē
da quā dispō q̄litiua pbat. nā finis iduc
tiones forme i materiā est opari organice.
sed ad tales opatiōes organicas non requi
rit min⁹ dispō q̄ritatiua q̄ qualitatiua. er
go 7c. t3 cū māiori aliter tal forma fru
stra pduceret min⁹ aut de se p3 qm nō in
quacūq̄ pua materiā ē sufficiens organizatiō
7 lineatio p diuersis opationib⁹ exercēdis
ampli⁹ dispō pfectiua q̄litas depēdet ex
certa mēsurā q̄ritatis materie ad h vt possit
opositū naturale p se existere 7 opatiōes na
turales exercere vt i cōclusionib⁹ fuit supius

Declaratū. vñ facimus dīam iter has duas
ppositiones. i. sufficiens grad⁹ qualitatis re
qlitus. p ista forma vel p ista 7 sufficiens
gradus dispōis q̄litiue p ista forma vel
p ista. vñ sufficiens grad⁹ q̄litis 7 si sit i in
tēsiōe debita i quacūq̄ pua pte pōt eē ma
terie h3 sufficiens gradus dispōis q̄litiue de
pender a certa extensione i ista materia ido
dicendū ē q̄ i inductione foraz sbalis neces
sario requirunt ista duo. i. sufficiens grad⁹ q̄
litis 7 sufficiens gradus dispōis q̄litiue.
¶ Pro ista et positione est auctoritas phi dī
centis. viij. phi. q̄uis q̄libet subiectū i in
finitū sit pibile non tñ generatio imo ip̄a ē
velox q̄ exponit cōmetatoz. i. subito iter in
defensu 7 sensato q̄ non ē sile dicit in motu
locali 7 i generatione vñ i alteratione. cōtingit
enī sibi totū alterari 7 nō mediū pus ex qbus
dictis colligit q̄ oēs forma sbalis sibi fm se
totā inducit in materiā 7 nō per ptem aī p
tē. ita qlibet talis pus certā q̄ritatē requirit p
dispositā. s. extra p̄suppono. pmo q̄ ois ma
teria naturalē nō pōt separi a q̄ritate nec ecō
uerso p3 suppositiō ista p cōem pbiam. s. a
suppositiō sit q̄ ois materia in quā d3 aliq̄
forma sbalis iduci ex q̄ per positionē prius
requirit determinatā q̄ritatē q̄ illa quātitas
grā argumenti sit pedalis ita q̄ sub minori
nulla forma possit induci q̄ suppositiō cō
dit ab ista positione. tertia suppositiō sit ista
q̄ non magis faciat caliditas vt octo p in
troductione forme ignis 7 eiusdez cōseruati
ōne q̄ frigiditas vt octo p introductione for
me aq̄ 7 illius cōseruatione. quarto suppono
q̄ nulle due forme sbales possunt stare i ea
dez materia nec i ea. parte mē 7 q̄ nulla ta
lis forma possit stare cū dispositionib⁹ oīo
sibi oppositis. his sic stātibz arguit. sit enī
q̄ in. a. materia pedali⁹ debeat iduci forma
alini. 7. b. sit forma inducenda. 7. c. sufficiens
grad⁹ p ista forma iducenda. d. vero sit suf
ficiens grad⁹ q̄litis p forma ista cōseruā

da q̄ actuali est i. a. materia 7 q̄ etiā fuit suf-
ficiens i introductione eiusde forme i. a. ma-
teria 7 sit. f. medietas. a. ppingor agenti et
q̄ p̄us disponat p̄ sufficienti gradu iducen-
do q̄litas p. b. forma generāda q̄ tota. a.
materia 7 q̄ro tūc q̄n erit induct^o sufficiens
grad^o q̄litas i. f. q̄uis n̄ sufficiens gradus
dispōis q̄litas p te qz illa i tota materia.
a. pedali d̄f iduci. Nunqd illud opositū sit
id q̄ p̄us erat vel sit forma asini iuducta
si fm habeo itēn. f. q̄ materia n̄ regit certā
q̄titate: p̄us p̄dispositū 7 q̄ forma inducit^r
i materia p ptem aū ptem 7 q̄ dispositio q̄
litas i sola sit ad b̄ sufficiens. si aut d̄c
primū ergo sequit^r q̄ illa forma erit i. f. me-
dieta. a. n̄ ē absq̄ d̄ gradu q̄litas q̄ ē cō-
tra istā positionez. ampli^o in. f. medietate n̄
d̄f magis esse forma p̄ ex̄is q̄ iducenda p̄
qz est ibi sufficiens dispō q̄litas p forma
iducenda 7 n̄ est ibi dispō qualitativa p̄ il-
la forma p̄ ex̄iti c̄servanda et materia d̄s-
ponit^r c̄tinue vterius ad gradū q̄tatis p
forma iducenda 7 oīa tendūt ad corrupt. p
forma p̄ ex̄iti. ergo n̄ maior videt^r rō p v-
na forma q̄ p altera vel maior p forma in-
ducēda. itē aut tūc illd̄ opositū totū erit ali-
nus aut illud q̄ p̄us erat si primū habet^r p̄-
positū. si fm contra 7 suppono q̄ n̄ min^o re-
quirat^r. c. gradus p forma iducenda q̄. d.
gradus p illa forma c̄servanda q̄ actuali p
te est i. a. materia b̄ p̄ 7 seq̄t tunc q̄ aliqd̄
esset opositū naturale ex materia 7 forma s̄b
stantiali q̄ nō esset alicuius generis q̄ ē cō-
tra oēs 7 n̄ia. pbat^r. nam illud totū non est
asinus per te nec illd̄ q̄ p̄us erat qz deficit
sibi sufficiens dispō vt p̄. ergo 7c. vel opoz-
tebit dicere q̄ ambe ille forme informabāt
s̄l eandē materiā q̄ s̄lm est. p̄terea. c. dispō
q̄litas est oīo opposita forme p̄ ex̄iti. er-
go si tūc forma p̄ ex̄is remaneret essz cū d̄s-
positione q̄litas sibi opposita 7 sine d̄s-
positione qualitativa sibi conveniēti q̄ om-

nes negant. Item ponat^r q̄. a. materia peda-
lis q̄tatis sit sub forma aq̄. 7. b. sit ignis
sūmus q̄ debeat agere in .a. materiā 7 idu-
cere formā ignis. 7. c. sit medietas. a. inquā
iā tūc egerit. b. q̄ induxerit caliditatem sum-
mam 7 siccitatem 7 non sit inducta sufficiens
dispositio adhuc i tota. a. materia 7 quero
nunqd i. a. materia sit forma aq̄ vel ignis.
si fm habet^r p̄positū. si primū ergo forma
aque stat in mā absq̄ sufficienti d̄spōe 7 c̄-
sequētia q̄n sufficiens dispositio per te ē suf-
ficiens gradus qualitatis 7 materiā esse s̄b
certa q̄titate. s̄z primū deficit hīc q̄n tota.
a. mā nō est sub sufficienti gradu qualitatis.
qz in ei^o medietate est iāz inducta caliditas
sūma 7 siccitas sūma. Itēz per tertiā suppo-
sitionez nō magis facit caliditas vt octo p
introductione forme ignis 7 eiusdē c̄servatio-
ne q̄ frigi. vt octo p introductione forme aq̄
7 eiusdē c̄servatioe. s̄z in. c. medietate. a. ē
inducta caliditas vt octo 7 siccitas vt octo
7 in alia medietate. a. est frigiditas vt octo
7 humiditas vt octo. ergo in vna medietate.
a. materie est forma ignis 7 in altera me-
dietae est forma aque tenet consequentia.
non maior ratio videtur de vna q̄ de alte-
ra vel oportebit dicere q̄ illa materiā sta-
bit absq̄ forma aut ambe ille forme contra-
rie simul informabūt eādē. mā quoz q̄
libet est falsū. p̄terea illud opositū nec erit
aqua nec ignis q̄ pbat^r. nā si sit ignis cum
q̄libet pars ignis sit ignis. ergo aliqua pars
forme ignis stabit in aliq̄ pte materie cū s̄a
ma frigiditate 7 humiditate vel habetur p̄-
positum quoniā iam est disposita pars ma-
terie qualitativē 7 nō q̄tativē nec aqua p̄-
eandē rēm quoniā cū quelibet pars aq̄
sit aqua sequitur q̄ in aliqua parte materie
stabit forma aq̄ seu pars forme aq̄ cū sum-
ma caliditate 7 siccit. q̄ videt^r falsum. Itēz
quero nunqd in. c. medietate. a. sit inducta
forma ignis vel sit ibi forma p̄e existens.

aq si primū habet intentū nō s3 qm̄ sicut re
 quirir totā. a. materiā esse sufficiēter huius
 q̄litate 7 q̄titate disposita p forma igni
 nis inducēda 7 cōseruāda. ita etiā requir̄ ip
 sam totā. a. materiā esse suff. ciēter qualitatē
 ue 7 q̄titate disposita p forma aq̄ cōseruā
 da. ergo cū. a. materiā tota nō sit sufficiēter
 qualitatie disposita. vt pz in ea tota nō cō
 seruat forma aq̄ 7 cū materiā nō sit natu
 raliter absq̄ forma sequit̄ q̄ in aliq̄ pte. a.
 materie ē inducta forma ignis. preterea in
 ducta sūma caliditate i. c. ab eo tota frigiditas
 remouet̄ 7 inducta sūma siccitate in. c.
 ab eo tota humiditas remouet̄. sed in. c.
 medietate. a. materie est huius. ergo si in. c.
 adhuc est forma aq̄. sequit̄ q̄ aliqua forma
 stat in materiā absq̄ dispōe qualitatiua si
 bi puenienti q̄ ē cōtra oēs tenet cōtra cū mīo
 ri maior pz qz cū vna qualitate in sūmo nō
 stat aliq̄ qualitas eidē. q̄litate opposita sub
 aliquo gradu. preterea q̄libet materiā 7 p
 materie semp est q̄tatiua disposita suffici
 enter qm̄ naturalē ipsa ē inseparabilis a q̄tita
 te semp ergo materiā ē q̄tita. nō ergo ab aliq̄
 agēte naturali q̄tatiue disponit̄ sed nō sp
 q̄libet materiā vel pars ei² est sub sufficien
 ti gradu q̄litate p ista forma vel p ista qm̄
 talis ab agēte naturali inducit̄. nā aliq̄n p
 vna forma inducēda in aliquā materiā req
 ritur caliditas aliq̄n frigiditas aliq̄n humiditas
 7 ita de alijs qualitātib³ amplius materiā
 nec auget̄ nec dīminuit̄ qm̄ nunq̄ fuit plus
 de materiā nec erit q̄ modo sit 7 nulla ma
 teriā naturalē pōt esse absq̄ q̄titate. l3 mul
 te diuersozū corpoz materie naturalē pos
 sint esse absq̄ humiditate vt sex aut cal. vt
 sex. vel vt octo. 7 ita de alijs cōpositū. n. est il
 lud q̄ pprie 7 vere auget̄ aut dīminuit̄. vñ
 dispō qualitatiua bñ inducit̄ ab agēte natu
 rali sed dispō q̄tatiua i existit materie. p
 terea. b. ignis i casu posito pōt inducere for
 mā suā in totā. a. materiā. ergo pōt corrūpe

formā ibi p existē. i. formā aq̄ t3 cōtra de se s
 b. ignis per te. nā pōt iducere suā formā ime
 dietatē. a. ergo. b. nō pōt corrūpe medietatē
 a. ergo seq̄t q̄. b. ignis pōt corrūpere totū. a
 7 tñ nō pōt corrūpere aliquā partē. a. q̄libz
 cōtra ē manifesta. s3 cōtra videt̄ falsū ergo 7c
 Ex his apparet q̄ fūdamētū positōis istū
 us ē falsū pz ēt rñsio ad aucto. primaz phi.
 viij. phi. 7 dico q̄ ipse phs 7 cōmetator in
 expōe intelligūt q̄ generatio ē veloc. i. sub
 to. q̄ i generatiōe forme s3alis non est gra
 dual succēssio respectu termi acq̄rēdi s3 tñ
 nus acq̄rēdus s3 se indīuībilē acq̄rit̄ quā
 uis respectu partiū subiecti sit gradual luc
 cessio cōtra. ergo generatio ad subām simplz
 est per se mot² t3 cōtra qm̄ generatio est tūc
 mutatio succēssiua per partē post partē vel
 p partē aū partē respectu partiū subiecti. s3
 cōtra ē cōtra phm. iij. phi. 7 rñdet negando
 cōtra. o3. n. ad hoc vt aliq̄ dicat̄ proprie
 mot² q̄ succēssiue acq̄rat formā 7 termin²
 gradualē ad quē ē mot² 7 nō sufficit q̄ ibi
 sit gradual succēssio solū respectu partiū s3
 lecti imo illud nō requirit̄. ad sam aucto.
 phi dico q̄ ibi ipse sūpsit ly totū cathēgori.
 7 ē sensus cōtingit sit aliqua partem alterari
 7 nō mediū pri² vbi ly aliquā ptem stat cō
 fute tñ 7 hoc ē vep 7 cōcedendū nullā tñ pte
 sit plus cōtingit alterari qm̄ quacūq̄ data 7 il
 lius medietas ppingoz agēti cōtingit prius al
 terari. 7 q̄ta ps prius illi medietatis 7 sic
 de alijs. s3 volētes hāc positōnē sustine
 re ad illa oia incōueniētia 7 adducta argu
 mēta rñderi possēt his duob³ fundamētis.
 Primū q̄ i materiā ē actitudo ad recipien
 dū forās gnādas q̄ dī esse inata ipi mē vt
 oēs phi cōcedūt 7 nō inducūt ab aliquo agē
 te 7 cōcedimus ipam solū qualitatiue dispo
 ni 7 non quantitatie quoniā q̄tatiue cōti
 nue ex se disposita est sed addo hoc aliō q̄
 tunc materiā ē sufficiēter qualitatie dispo
 sita cum sufficiens qualitas in gradu 7 de

dicta extēsiōe ē inducta q̄ extēsiō nō pōt sine
 certa mēlura mē haberi. vñ q̄uis forēt tales
 qualitates i gradu ⁊ i intēsiōe sufficēti es-
 sent tñ in pācto aut multō pua pte nō tñ de-
 berēt vocari sufficētes dispōes qualitatiue
 p ista forma vel p ista inducēda qz regrēt
 etiā pter intensionē certā multitudinē for-
 me ⁊ certā extensionē vt sufficētes dispō qua-
 litatiua debeat nomiari fm fundamentū ē
 q̄ in mā prima sūt certe dispōes generales
 p oi forma q̄ nō possunt ab ea remoueri et
 per hoc ⁊ multa dicta supius possunt solui
 facta argumēta ⁊ obiectiones oēs q̄ ptra hāc
 possunt fieri positioē ⁊ dicit q̄ nō vocat
 aliqua dispō qualitatiua sufficētes si nō fue-
 rit in certa mēlura ⁊ debito gradu q̄titatis
 ⁊ q̄uis materia nunq̄ absoluat a quāitate
 nec possit esse si quāta nō tñ ista mā vel ista
 est sub determinata mēlura ⁊ sufficēti dis-
 positione p ista forma vel pro ista qm̄ illa
 mēlura requirit in indiuiduis alic⁹ species
 ⁊ alia mēlura in indiuiduis alterius vt pos-
 sint nāles p̄fici opationes vt nō repugne for-
 me alicui illoz inductio ppter puitatē quā-
 titatis vt supra dixim⁹ ⁊ etiā declaranim⁹
 q̄ suo minori pōt q̄titate forma conseruari
 q̄ introduci ⁊ cū dicit aduersari⁹ q̄ aliqd
 agens possit corrūpere totū ⁊ nō ptem ex q̄
 in totū illud q̄ ponit mīaimū pōt formā in-
 ducere ⁊ nō in ptez. rñdetur q̄ agens q̄ pōt
 corrūpere totū pōt etiā corrūpere partē vñ
 tā illi toti minor aut per se exis nō pōt dari
 p tali forma q̄uis illi toti nō repugnet diui-
 sibilitas rōne q̄tatis repugnat tñ sibi rōne
 forme vt superi⁹ declaranim⁹ ⁊ satis nāle
 etiā est q̄ alqz agens potens inducat aliquā
 magnā calī. seu formā in aliqz passuz sibi p-
 portionatū ⁊ tñ illaz calī. vel formā nō pōt
 sit agere vel inducere in vnaz ptem illi⁹ vel
 in pācto si per se existeret cū il a talis pars
 parua seu punct⁹ nō esset de se susceptiuus
 actionis ab illo tali magno agente. ⁊ si dī-

cat q̄ ergo illa pars si per possibile sepe-
 retur q̄ esset aer ⁊ poneret in spera ignis nō
 posset ignis agere in illas partes ⁊ sic posset
 ibi p manere semp sine corruptiōe dicit qd
 statim induceret ibi forma ignis nō tñ d po-
 tentia illi⁹ mē aeris tantū sic diuili. s de po-
 tentia istius ⁊ alteri⁹ siml q̄ cū ista :tinuabū-
 tur q̄ p forma ignis erit sufficēter disposi-
 ta ⁊ sic dicat de parte mīma aq̄ si cōuerte-
 ret in aerē vel ecōuerso vt superi⁹ declara-
 tū fuit. ⁊ si. a. b. c. essent tres tercie vnus pe-
 dalis sufficēter disposita ⁊ simul applica-
 rent vel vnirent vt sepe de partib⁹ cōtingit
 aeris vel aq̄ ⁊ tūc ex quo requirit quāitas
 sufficiens vputa pedalis sequit q̄ per solā
 illaz applicationez vel per solā motū localē
 fieret generatō nō p alterationez pcedentes.
 rñdet q̄ ille partes nō sūt sepatim exītes in
 sufficēti dispōe cū deficiat debit⁹ gradus
 q̄tatis q̄ si ponat. s. habeant talē sufficien-
 tes dispōem ⁊ applicant nō iter secēte aliq̄
 alteratōe tūc imēdiate facta iūctione. a. b.
 c. introducūt forma. d. rñdetur admissio ca-
 su sine nālīter siue super nālīter quo statim
 facta vnione i instanti illo fiet generatio neq̄
 per solā motū localez fiet gnatio s p alteratō-
 nem pcedentes illā gnationez q̄uis nulla si-
 gnanda sit alteratio p illā gnatione sufficit
 q̄ ante pcesserat alteratio gnationez. vcz tñ
 si vias auerois velim⁹ seq de formis elemē-
 toz q̄ sint medie iter sbam ⁊ accis ⁊ q̄ suc-
 cessiue generant ⁊ sūt diuisibiles ⁊ intendi
 possunt ⁊ remitt qm̄ sicut ⁊ qualitates illo-
 rū oz successiue induci ita ē ⁊ formas illas
 sic difficile esset hanc sustinere positionez te-
 neam⁹ igit vt superius dixim⁹ in conclusi-
 ouib⁹. imixtis aut positio ista inter ceteras
 reputat verior ⁊ bñ merito ab excellentiorib⁹
 bus posita absolute igit loquendo fm istaz
 positionē datur maxia mā de cui⁹ potentia
 non potest forma hominis vel alic⁹ alteri⁹
 species iduci qz si infinit⁹ grad⁹ bōitatis di-

spōis pōt esse q̄ forma aīni possit iduci q̄a
 alē i oī radica mā possit iduci. absolute ē
 loquēdo dico q̄ nō dat̄ mīma in q̄ introdu
 cat̄ aīa intellectū. ita q̄ suo minōri nō pos
 sit itroduci imo in infinitū sub mīori quacū
 q̄ data pōt induci nō tñ in duplo mīori vel
 in triplo 7 tale cōpositū naturale poterit dī
 ci hō seu aīal vt ly hō vel ly aīal tñ conno
 tat ptes essentielles. s. materiā 7 formā non
 connotādo p se exītiā cū organicis opatio
 nib⁹ 7 i tali materiā pōt p aliq̄d puū tēpus
 pmanere sine tenentia ad corruptionē 7 ad
 huc sub mīori poterit p aliq̄ min⁹ tēpus cō
 seruari sine tendētia ad corruptionē 7 ē in p
 ceptibile tēpus nec est aliq̄ determinate sig
 nandū s3 dato q̄ nūc in. a. instātī sit. b. forma
 aliq̄ introducta in. c. minimā materiā gra
 tia exēpli q̄ diuidat̄ 7 tūc dico q̄ immediate
 post. a. p aliq̄ tēpus inperceptibile perma
 nebit illa min⁹ ps illa mīma data si det̄ si
 ne tendētia ad corruptionē 7 immediate post
 a. etiā corrūpet̄ vel incipiet corrūpi in aliq̄
 instātī in nullo tñ corrūpet̄ vel incipiet cor
 rūpi immediate post. a. imo ēt possum⁹ recte
 ccedere q̄ in. a. instātī incipit corrūpi per re
 motionē de. a. ita q̄ in. a. nō corrūpit̄ s3 im
 mediate post. a. corrūpet̄ posito q̄ in. a. icī
 piat diuidi illud minimū 7 q̄ immediate post
 a. sit diuisus repugnat tñ alicui pte materie
 vtp̄ta si esset ita pua vt nō posset nutriri 7
 recipere alias naturales opationes vt cōpo
 sitū naturale sit per se. vnū repugnat induc
 tio tal̄ forme naturaliter loquēdo nec repug
 nat nre positioni ccedere q̄ respectu partiū
 subiecti possit aliq̄ forma per pri⁹ introdu
 ci in pte aliq̄ vnita toti p pinguiore agentī
 q̄ in toto illo cōposito 7 q̄ nulla sit signāda
 q̄ sic pmo isofmat̄ vt ē toti vnita cui parti re
 pugnet̄ inductio si esset p se exītiā quīs illā
 nō repugnet̄ cseruatio talis forme postq̄
 esset inducta in illud totū dato q̄ illud totū
 diuideret̄ vsq̄ ad illā partē q̄ sub illa pos

set per aliq̄ tēpus cseruari quīs nō induci
 dat̄ tñ mīma materiā cū quibūsdā circūstā
 tijs 7 dispōibus de cui⁹ potētia pōt forma
 naturalis induci qz cū talib⁹ dispōibus po
 test induci 7 cseruari forma vt cōpositū sit p
 se exītiā 7 possit recipere naturales opatōes
 qz s3 minōri nō posset forma illa itroduci.
 cū illis dispōibus 7 circūstātijs qz nō possēt
 in minōri mā stare vel inueniri tales dispō
 nes 7 circūstātie quīs forte cū meliorib⁹ pos
 set sub minōri sed h̄ est difficile naturalē vt
 possint tales dispōes 7 circūstātie reperiri 7
 induci ab agētī nālī in q̄cūq̄ pua materiā.
 p ista vel illa forma n̄ etiā dat̄ minimā ma
 teria p se exītiā in q̄ talis forma possit per tē
 pus manere sine tendētia ad corruptionem
 nec dat̄ absolute mīma de cui⁹ potētia pos
 sit forma aīni cseruari aut alia certa forma
 in materiā qz q̄cūq̄ data materiā in q̄ est a
 liq̄ forma. si ista diuidat̄ ptes remanebāt p
 certū temp⁹ vt dictū est qz nō poterāt ab ali
 q̄ agente naturali finito subito corrūpi ista
 ps de se p3 ex dictis neq̄ etiā absolute dat̄
 maxia de cui⁹ potentia nō pōt s3 dat̄ maxi
 ma materiā de c⁹ potentia nō pōt aliq̄ for
 ma p temp⁹ cseruari sine tendētia ad cor
 ruptionē q̄ oīa ex cclusionib⁹ supra decla
 ratīs manifesta apparent. Quarta supposi
 tio pncipal̄ sit ista qñ aliq̄d mouebit̄ conti
 nue ab aliq̄ instātī cōtinue remittendo motū
 suū vt intendendo nlla est maxia velocitas
 q̄ immediate post h̄ tale instās mouebit̄ s3 alē
 gs est grad⁹ a quo exclusiue incipiet motus
 intēdi vt remitti q̄ arguit̄ incipiat. a. mo
 ueri remittendo motū suū cōtinue 7 capiat̄
 grad⁹ a quo incipit remittebat̄ motū suū 7 po
 nat̄ q̄. b. cōtinue aū h̄ remittebat̄ motū suū
 velocius mouendo q̄. a. ita q̄ cōtinue post h̄
 eq̄ velociet̄ moueat̄ cū. a. 7 sit nūc instās il
 lū in q̄. b. incipit moueri eq̄ velociet̄ cū. a. 7 ar
 guit̄ sic aliqs ē grad⁹ q̄ b instātī pnti mouet̄
 qz ipossibile ē q̄. b. nūc moueat̄ 7 tñ nllū sit

cert^o grad^o quo mouet^r cū ergo mot^o. b. cō
tinuit remittet^r sequit^r q^{uod} nunq^{uam} mouebit^r. b.
ita velociter sicut nūc mouet^r. ergo grad^o q^{uod}
nūc mouet^r nō ē intēssim^o quo imēdiate p^{er}
hoc mouebit^r. b. nec aliq^{uod} ali^o grad^o itēssior
eo q^{uod} mot^o suus cōtinue remittet^r nec remiss^o
q^{uod} grad^o quo nūc mouet^r. nā def^{ectus} tēpus erit
anteq^{uam} ita remiss^o gradu moueat^r. b. ergo nūc
la ē maxia velocitas q^{uod} imēdiate post h^{oc} mo
uebit^r. a. idē ē arg. vbi mot^o itēdat^r cō
simil^{iter} deducit^r q^{uod} si mot^o ali^o icipiat intēdi
vel remitti q^{uod} cōtinue tardius 7 tard^{ius} itēdet^r
vel remittet^r v^{el} velocius 7 veloci^{us} null^{us} est
gradus itēssim^o q^{uod} imēdiate post h^{oc} itēde
tur vel remittet^r. vñ bñ stat q^{uod} a. icipiat intē
dere motū suū velocius q^{uod} b. suū 7 min^{us} q^{uod} i
duplo velocius. 7 tñ i nulla p^{ro}portiōe min^{us}
q^{uod} i duplo velocius vbi. f. null^{us} ē gradus i
tēssim^o q^{uod} aliq^{uod} illoz icipit intendere mo
tū suū vbi tñ respectu vtriusq^{ue} ess^{et} dare ma
ximā velocitatē q^{uod} ipm icipit intēdere nō ē
illud possib^{ile} vbi g^{radus} remittat^r mot^o aliq^{uod}
ab octo vsq^{ue} ad q^{uatuor} vniformiter exclusi
ue incipiēdo ab octo 7 remittat^r ali^o mot^o
a q^{uatuor} exclusiue vni^{us} vsq^{ue} ad tria 7 remit
tat^r totius mot^o vn^{us} ad q^{uatuor} exclusiue
vsq^{ue} ad duo. nūc p^{ri}mus mot^o cōtinue erit du
plus. ad tertiū q^{uod} a gradu duplo i duplo ve
lotius cōtinue remittet^r 7 secūdu^s mot^o cōti
nue erit itēssior. tertiū eo q^{uod} ab eo gradu cōti
nue remittet^r 7 tertiū i duplo velocior. fo er
go p^{ri}mus mot^o nūq^{uam} erit duplus ad f^{er}z. 7 tñ
p^{ri}mus motus icipit esse itentior. fo 7 i nulla
p^{ro}portiōe icipit p^{ri}mus mot^o esse mior q^{uod} du
pl^{us} ad gradu v^{el} q^{uatuor} q^{uod} grad^o cōtinue erit
intēssior illo. fo motu q^{uod} ab illo gradu icipit
remitti sic ēt est de intēssioe motus q^{uod} intēssio
remittet^r 7 adhuc v^{el} tēri^{us} p^{er} meliori declara
tiōe est itelligēdū q^{uod} nigredo remissa pōt sta
re cū albedie nō pōt q^{uod} nigredo est nec q^{uod} a
hec nigredo ē q^{uod} est nigredo cūtra sūmū 7 si
d^{icitur} q^{uod} si p^{ro}portionaliter sicut calor intēditur

ita frigus remittit^r. ergo aliq^{uod} calor 7 frigus
erūt eq^ualia ccedit^r. f. q^{uod} erūt i medio suaz la
titudinū. b i tali gradu nō erit status nec illa
simultas erit nisi potētiā q^{uod} o^{mn}is alie^{re} cōtrari
o^{mn}ū p^{er} dñari i o^{mn}i mixto v^{el} v^{el} sanctus doctor
ij. senten. di. xix. q. i. 7 di. xv. q. ij. p^{er}teriz dñ
cōtraria sūt actie adinuicē dato tñ q^{uod} ibi est
status 7 q^{uod} aliq^{uod} subiectū h^{ab}et mediū gradu
latitudis albedis q^{uod} ē v^{el} q^{uod} 7 mediū nigre
dinis q^{uod} est sūz v^{el} q^{uod} tale subiectū nō ēt al
bū neq^{ue} nigrū neq^{ue} seq^{ue} si illi duo grad^o eq^u
les se cōpariunt q^{uod} sūz aliq^{uod} duo gradus equa
les se cōpariāt v^{el}puta quoz q^{uod}libet sit v^{el} sec
tem 7 q^{uod}libz v^{el} tria. 7 cā ē q^{uod} illi duo p^{ri}mi
sūt eq^uales 7 aliq^{uod} tñ i suis latitudinibz non dī
stāt v^{el} p^{er} si cōstituāt figura cui^{us} gradus suz
mus ex vna p^{ar}te sit frigus v^{el} x. diuisa p^{er} gra
dus vsq^{ue} ad vnu^{us} 7 ex alia p^{ar}te opposita sit
calor v^{el} vnu^{us} vsq^{ue} ad gradus v^{el} decē p^{er} line
as diuidēdo 7 designādo oēs. n. aliq^{uod} gradus
ab ill^{is} p^{ri}mis eq^uilibz dictis eq^uales distant ad
inuicē. nāz calor v^{el} tria distat a frigore v^{el}
tria. nāz q^{uod}libz co^{lo}z nō patit^r aliū gradu suū
cōtrariū nisi v^{el} septē v^{el} p^{er} i dēa figura 7 si d^{icitur}
q^{uod} de cōtrariis approximatis ali^o subiecto
equal^{iter} habēti de formis cōtrariis ē dicēdū.
Rūdet^r q^{uod} nec deus nec nā itēderet talia cō
traria sil^{et} 7 semel q^{uod} seq^{ue} cōtradictio. l. n. ex
hoc q^{uod} calor sic v^{el} q^{uod} 7 frigus v^{el} q^{uod} ifoz
māt aliq^{uod} tale subiectū nō dicat^r illud cali
dū aut fri. imo nec h^{oc} nec illud tñ si calor v^{el}
lex 7 frigus v^{el} lex idē subiectū iformaret ta
le subiectū esset cali. 7 fri. 7 cōnter cōtradicto
ria sil^{et} eidē iessent q^{uod} oīs gradus v^{el}tra medi
u^{us} latitudis pōt denoiare subiectū tale vel
tale. vñ. l. scde. q. c. xiiij. ing^{er} sanctus doct.
q^{uod} recessus a cōtrario 7 accessus ad terminū
dupl^{us} possūt cōsiderari. vno mō ex p^{ar}te mo
bil^{is} 7 sic nāl^{iter} recess^{us} a tēio p^{re}cedit accessus
ad terminū. p^{ri}us. n. ē in subiecto mobil^{is}
oppositum quod apicitur 7 postmodū est
illud q^{uod} per motum assequitur mobile, sed

ex parte agentis ē ecōtra agens. n. per for-
mā que in eo p̄existit agit ad remouendum
contrariū sicut sol per suā lucē agit ad re-
uendū tenebras ⁊ iō ex pte solis prius est i
luminare q̄ tenebras remouere. Ex parte
autē aeris in luminandī prius est purgari a
tenebris q̄ cōsequi lumē ordie nature licet
vtrumq; sit siml tempore ex quib⁹ verbis
habet quō recessus a contrario prior est quo-
dāmodo accessu ad terminum ⁊ quodāmo
posterior ⁊ eodē mō est causa quodāmodo
⁊ quodāmo effectus sicut ipse met dicit q̄
to sententiarum distinctiōe xvij. q. i. ois
prioritas fm ordinez nē aliquomō reduci-
tur ad ordinē cause ⁊ causati qz p̄ncipiū ⁊
causa idem sunt in cā aut contingit qz idem
est cā ⁊ causatum fm diuersuz genus vt p̄
so phioz ⁊ iij. metha. sicut ambulatio est
causa efficiēs sanitatis ⁊ sanitas est cā fina-
lis ambulationis similit̄ est de bitudie que
est inter materiā ⁊ formā qz secūdū gen⁹
cause materialis materiā ē causa forme s̄b
stentans ipsam ⁊ forma ē causa materie q̄
faciens eaz eē actu secūdū genus cause for-
malis ex parte autem cause materialis fm
quādam reductionem omne illud p qz ma-
teria efficitur ppria huius forme sunt dis-
positiōes ⁊ remotiones impedimētoz ⁊ iō
in generatōne naturali qz generatio vnius
est corruptiō alterius nam per hoc qz vna
forma inducit alia expellit remotō forme
p̄existentis. sed tenz ex pte cause materialis
⁊ ideo fm ordinez cause materialis p̄cedit
naturalr introductionez alterius forme sed
fm ordinem cause formalis est everso ⁊ qz
forma ⁊ finis ⁊ agens coincidunt in idem
numero vel sp̄e ideo etiam in ordine cause
efficientis introductio forme prior est quia
forma introducta est quedā similitudo for-
me agentis per quā agens agit ⁊ similiter i
ordine cause finalis quia natura p̄ncipa-
liter intendit introductionē forme ⁊ ad hāc

ordinat ⁊ pulsionē ois illius rei cū qua nō
potest stare forme introductio vnde secūdū
ordinē cause materialis remotio forme p̄ce-
dentis p̄cedit introductionē alteri⁹ fm aut
ordinem cause formalis efficientis ⁊ finalis
introductio est prior quarto aut sententiax
distinct. v. q. i. contrariū inquit sanct⁹ doc-
tor elongat potentiam subiecti per indispo-
sitionez ab actu forme cōtrarie ⁊ alibili ha-
bilitas potentie passiue ad actū suuz minui
nuit per appositōez contrarij vnde quanto
plus fuerit appositum de calore tāto minuit
tur habilitas ad frigus ⁊ alio loco cōtrari-
um ligat potentiam ne reducat in actū al-
teri⁹ contrarij ampli⁹ ponit qz habilitas sub-
iecti ad formam remittit per dispoēs con-
trarias nō per subtractionem alicuius igit̄
ista inpermixtio albedinis a nigredine inte-
lligēda est isto modo qz. s. subiectū eius sol-
uitur ab actu nigredinis ⁊ e contrario nigre-
do dicit̄ permisceri quia subiectū eius tra-
hitur ad actum albedinis ⁊ habilitat̄ ad
actum nigredinis ⁊ sic nigredo continue re-
mittit vsque ad non gradum quādo nigre-
do non est ibi nisi in potentia pura ⁊ tunc
ipsa non dicitur permixta albedini qz per-
mixtio dicit̄ duo. s. qz talis forma aliqua-
ter sit in actu secūdario qz actus ille sit incō-
pletus ppter ligatōnem potentie ad actum
oppositum que quidem permixtio ⁊ inten-
sio se habent quodāmodo sicut causa ⁊
causatum vt dictum est.

De caritate autē dico qz nō datur maxi-
ma nec mīma cum non possit ibi verificari
copulatiua superius exp̄ssa. na3 caritas au-
getur solum per hoc qz subiectum magis ac
magis perticipat caritatem idest fm qz ma-
gis reducitur in actū illius forme et magis
subditur illi hīc enim est modus p̄prius au-
gmenti cuiuslibet forme que intenditur eo
qz esse huiusmodi forme totaliter consistit
in eo qz inheret subceptibili ⁊ ideo cū mag

nitudo rei sequatur esse illi⁹ formā esse ma
iorem hoc est eam magis inesse susceptibili
non autem aliā formā aduenire. hoc enim
esset si forma haberet aliā quantitātē ex se
ipsa non per comparationē ad subiectū sic igitur
charitas augetur per hoc q^d intendit^r in
subiecto et hoc est ipsam augeri fm essentia
et est sententia sancti doctoris scda scde. q.
xxiii. Intentio igitur charitatis nō contin
git ex hoc q^d virtus agentis fortificet^r. s. tan
tum ex hoc qd natura recipiens que q̄tum
in se est dispositionē quandā habet fm q^d ē
ad plura magis atq^{ue} magis preparatur ad su
sceptionē gratie fm q^d ex dicta multitudīne
vel confusione potēntialitatis in vnā colligit^r
per operationes quibus ad charitatē susci
piendā preparat^r et ideo Dionysius perfecti
sanctitatis semper designat per hoc q^d est ex
partita vita in vnica conuerget^r et sic pars q^d
augmentū charitatis simile est augmento
qualitatū naturalū. licet origo eius differat
ab origine illarū quoniam qualitates natura
les educunt^r de potētia materie quarū icho
ationes quasda materie deus in opere indi
dit creationis. et ideo quando in actum pro
deunt est exiūs de imperfecto ad perfectū
dona autē gratuita non reducunt^r quasi de
potētia materie q^d nihil est in potētia na
turali quod per agēs naturale educi nō pos
sit et ideo origo gratie est per nouaz infusio
nem. sed augmentū eius est per hoc q^d de i
perfecto ad perfectū actus infusus educit^r.

Quarta pars principalis tractatus.

Is prenotatis et suppositis restat
ultimo loco respondere ad obiectio
nes factas cōtra aliquas nostrarū
conclusionū. et primo ad illā que fuit contra
tertiā. Respondet cōcedendo illā videlicet
nullius qui debet albefieri est dare primū
instans in quo albedo inducit^r per motū q^d

cōclusio patet ex pbatōne ibi facta imo et
concedit^r ista alia conclusio nō est dare primū
instans in quo aliquis gradus albedinis si
ue albedo inducit^r in aliqua pte istius q^d de
bet albefieri q^d si sic ponatur q^d a. sit illud in
stans tūc in. a. est primo verum dicere q^d ne
cessario inducit^r aliquis gradus albedinis
in aliquā partē eius q^d sic debet albefieri et
nunq^{ue} inducebat^r prius aliq^{ue} gradus albe
dinis in aliquā partē huius q^d sic debet al
befieri q^d est manifeste fallum q^d ante quem
cūq^{ue} gradū inducū in aliquā partem istius
prius inducebat^r aliquis gradus remissior
et per consequens nō est dare primū in quo ali
quid albedinis inducit^r per motū.

Ad primū argumentū cōtra illā conclusi
onem primā accessaz cū arguit^r aut est dare
primū in quo hec pars erit albefacta aut vl
timū in quo nō erit albefacta dicitur q^d est
dare ultimū et cū dicitur sit mō illud instans
admittat^r et cum arguitur q^d est mō totaliter
albefacta vel non dico q^d non sed immediate
erit et cū arguit^r ergo nunc restat aliquid ip
sius. a. albe fiendū q^d nunc non est albefactū
occedit^r q^d infinite ptes ipsi⁹. a. restāt adhuc
albefiende q^d quelibet pars terminata ad ex
tremū remotius illius ab agente q^d nulla ta
lis pars ad extremū remotius illius. a. ab
agente quia nulla talis pars est nūc albefac
ta quelibet tamē pars illius. a. nō terminata
ad illud extremū est albefacta. vñ non ē im
maginandū in illo casu sicut imaginat^r q^d nō
sit aliqua pars istius. a. albefacta fm illud
et qdlibet sui quā in illo non est aliqua ps
quā ipsa sit albefacta fm e et quālibet sui
partem tamē sunt partes illius. a. que nunc
nō sunt albefacte puta quelibet pars illi⁹. a.
terminata ad extremū remotius illius. a. ab
agente. Ad fm cōcesso illo casu negatur
consequentia cū arguit^r cuiuslibet partis ipsi⁹
a. est dare primū in quo est albefacta et ad
probationē cū dicit^r q^d aliter sequeret^r q^d in

illo instanti illa pars non esset alba nec nigra
conceditur conclusio ex quo non est dare. primum
in quo est albefacta sequitur quod datur ultimus
in quo non est albefacta conceditur ergo mani-
feste quod in illo instanti illa pars non erit alba ne-
que nigra et ita de talibus contrariis inducibili-
bus per medium que omnia sunt immediata con-
ceditur quod est dare unum instans in quo subiectum
nec denominatur ab uno contrariorum nec ab alio
quoque conclusio est calculatoris et est notan-
dum inquit imple ulterius quod aliqua dicunt esse
contraria immediata quod quando est primum verum
dicere nunc non est istud subiectum sub aliquo
contrariorum secundum se vel aliquid sui quod immediate
post denominabitur ab altero extremorum et
hoc est illa contraria esse immediata. Ad aliud
argumentum respondetur stante casu quod non se-
quitur est dare primum in quo. a. supponitur isti p-
ri ergo est dare primum in quo ista pars erit
albefacta ab ipso. a. sed in illo instanti hec
pars non erit albefacta. sed quolibet pars huius
partis non terminata ad finem illius partis erit
albefacta in illo instanti et non ista pars quia
si esset albefacta in illo instanti tota pars se-
quitur quod albedo esset infinite remissionis in ex-
tremo istius partis super quam ponitur ipsum
a. sicut prius sepe deductum est. Ad quartum
argum. negatur consequentia ista non est dare pri-
mum in quo hec pars est albefacta per mo-
tum. ergo non est dare primum in quo hec pars
est pertransita per motum localem et causa est quia
in motu locali spatium est sicut forma in mo-
tu alterationis quod sicut in motu alterationis
forma potest acquiri per motum ita in mo-
tu locali spatium acquiritur potest per mo-
tum. unde sicut cuiuscunque albedinis est dare
spatium in quo ipsa est pertransita per motum
non tamen propter hoc sequitur quod in motu alteratio-
nis est dare primum in quo hec pars erit al-
befacta. ita nec in motu locali est dare primum
in quo hec pars erit pertransita. unde non est sile-
re de partibus spatii et de partibus huius quod sic

debet albefieri quod partes spatii se habent si-
cut illa que dicuntur acquiri per motum sed par-
tes subiecti que debent albefieri sicut illa non
se habent que debent acquiri per motum. sed sicut
illa que debent alia acquirere per motum et non est
simile de uno et de alio. Ad primum arg. fac-
tum contra secundam conclusionem respondetur quod est da-
re maximum tempus in quo. a. calidum non potest in-
ducere calidum. in. b. frigidum et in omni tempore maiori
agere inducendo calorem et dico ulterius quod
in illo extremo. b. versus. a. agens erit aliquod
frigiditas quod extremum illius corporis non est nisi
pars corporis per tensa usque ad finem corpo-
ris. unde si ille sint tales partes per tensa usque
ad finem talis corporis et in omni parte sua non
per tensa usque ad finem habet frigiditatem sicut quod
secundum extremum illius corporis habet in se vel in
aliquo frigiditatem nec tamen talis pars est in
illo instanti frigida quod in illo instanti pre-
tenditur frigiditas usque ad finem talis partis id
in omni instanti nulla talis pars existens sic per
tensa usque ad finem talis partis est frigida.
nec etiam totum cuius iste sunt partes erit in illo
instanti frigidum. sed potest dici minimum non fri-
gidum aliquo modo quod hoc non erit frigidum
in illo instanti et quolibet huius quod non erit ter-
minatum siue non presum usque ad finem talis
corporis est frigidum. unde in illo instanti nulla
est maxima frigiditas que est in tali subiec-
to. sed aliqua potest dici minima frigiditas
que non est in eo quia aliqua frigiditas que
non est in eo et quolibet frigiditas minor vel
sibi equalis est in illo subiecto. unde in illo
instanti tale subiectum nec est frigidum nec est
calidum tamen quolibet eius pars non prenta usque
ad finem versus. a. agens est frigida et nulla
pars sic prenta est frigida ut dictum est.
Ad secundum respondetur quod intellectus for. po-
test aliquam intellectionem causare alicuius per-
fectionis et alicuius non et dico ad quesitum
quod est dare minimam quam non potest. et mi-
nima perfectione cuiuslibet perfectionis non

potest ipse intellectus causare intellectiorem
 seu intensiorem et ista est propria intellectus
 infinitus intellectus. unde quantum est ex parte in
 tellectus sortis non repugnat sibi cuiuslibet p
 fectionis citra perfectionem propriam posse cau
 sare ipse intellectus quantum est de se intellecti
 onem et tante perfectionis potest ipse causa
 re intellectiorem quia omnis perfectionem citra p
 priam perfectionem exercet intellectus sortis. ita
 quod intellectus sortis est minima perfectio quam non
 excedit et ex quo quemlibet perfectionem citra
 perfectionem propriam excedit intellectus sortis
 inquantum intellectus sortis. ipse intellectus est mi
 nima perfectio quam non excedit. apparet quod
 cuiuslibet perfectionis citra propriam potest ipse
 causare et. quia non apparet ratio quare alicuius
 perfectionis citra perfectionem propriam potest ipse
 causare intensiorem quia cuiuslibet alterius circa
 propriam perfectionem potest ipse causare intensio
 rem quia cuiuslibet alterius citra propriam perfecti
 onem et ad arg. nego hanc propositionem. scilicet
 intellectiorem infinitam potest intellectus sortis cau
 sare hoc est aliqua potest causare et duplicem
 ad illam potest causare et triplicem ad illam et sic in
 infinitum quia aliqua potest esse seu dari tante
 perfectionis quod illa non potest causare. puta
 illam intellectiorem quam esset tante perfectionis
 sicut ipse intellectus et vel maioris perfectionis
 et ad probationem cum arguitur posito quod intellec
 tus sortis intendat intellectiorem suam quam eligit
 in illo instanti mediante toto conatu. sicut nunc
 eligit sequitur sicut argumentum probat quod in infi
 nitum potest causare quia duplicem ad illam et triplicem
 ad illam et sic in infinitum ad illud dicitur quod non
 est possibile quod ibi supponitur imo si intellectus
 sortis eliciat modo aliquam intellectiorem medi
 ante aliquo conatu si dicitur intellectiorem imedia
 te post hoc intendere oportet quod imediate post hoc
 remittat eius conatus. aliter enim ut probat ar
 gumentum sequeretur quod infinitam intellectiorem
 causare imediate post hoc quia idem intellectus
 in aliquo et eodem conatu potest causabit de

actu in quocumque ipse paruo quem i instanti ut
 saltem equaliter et quocumque illo dicitur sequitur quod in
 infinitum causabit ideo imediate post hoc re
 mitter conatum in si imediate post hoc inten
 det actu illam. possumus tamen aliter respondere et
 credo melius quod in infinitum quocumque intellectu
 data quam potest intellectus sortis causare potest in
 tensiorem non tamen potest intellectus sortis in infinitam
 intellectiorem causare ita quod duplicem et triplicem et
 ita de alijs nulla enim datur quam ipse potest qu
 etiam intensiorem possit citra propriam quod est mi
 nima quam non potest. unde quocumque albedine data infra
 summum gradum aliquis agens potest intensiorem infi
 nitum causare non tamen aliquas infinitas potest nec
 ita in infinitum quod duplicem et triplicem et. nec cre
 do esse verum quod aliquis dicitur quod si intellectus sortis
 elicit modo aliquam intellectiorem mediante ali
 quo conatu. ergo si debet illam intellectiorem
 imediate post hoc intelligere oportet quod imediate
 post hoc remittat eius conatus negatur illa
 contra. nam in agentibus corporis et patienti
 bus ubi est resistentia non sequitur illud. im
 mo potius oppositum. nam si a. agens inten
 dat nunc aliquam albedinem et intendet usque
 ad summum vel incipiat intendere non requi
 ritur quod imediate post hoc remittat eius co
 natus imo fortificat eius potentia actiua quam
 nam sibi minus resistit passum propter hoc
 quod sibi continue magis assimilatur et tamen con
 tinue actus de forma ipsius agentis imedi
 tur ut patet ita a fortiori in agentibus i cor
 poris. producentibus qualitatibus in materia
 les illud videtur minime habere veritatem
 nec est verum quod illo negato sequatur ut pro
 bat argumentum quod infinitam intellectiorem cau
 saret imediate post hoc et quis idem intellec
 tus in aliquo et eodem conatu plus causet
 de actu. i. intendat suum actum in quocumque tem
 pore paruo quam in instanti non tamen sequitur
 quod in infinitum causabit intellectiorem ita
 quod duplicem et triplicem et. licet in infinitum possit
 intendere suum actum. unde intellectus sortis. pos

set intendere actum suum quem iam immedie ante hoc habuit et etiam potest moveri a quiete. et ita intendere quod nunc non haberet aliquem actum et immediate post hoc causaret actum suum ita quod nullus esset remissior gradus quem haberet immediate post hoc de tali actu sed quocumque gradu talis actus quantuncumque remisso quem habebit post hoc instans adhuc remissiozem habebit ipse post hoc et hoc modo potest ipse intendere actum suum mediante aliquo conatu per aliquod tempus et si dicis ponatur quod .c. sit instans medium illius temporis ut puta .a. tunc in .c. instanti intendit suum actum mediantem ante illo conatu. ergo et in quacumque parte temporis .a. mediante eodem conatu causabit plus de tali actu vel equaliter et cum infinite sint partes medietatis .a. temporis sequitur quod totus motus erit infinitus ex quo in qualibet parte huius medietatis tantum causabit quantum in illo instanti medio.

Respondetur negando quod sic intendit actus suum quod aliquem gradum non habeat talis actus finem se et quolibet sui ita quod nil huius gradus prius habuisset quod nil penitus ipse modo habet de tali actu quin partem illius habent prius habuerit bene tamen habet tunc de actu quod prius non habuit et concedo quod in quacumque parte illius temporis sequentis illud instans tantum causabit de actu sicut nunc causat imo et plus sed illud plus non totaliter distinguitur ab illo quod modo causatum est in illo instanti quia semper de actu illo habebit illud quod causabit pro parte sua id illo actu ex quo non sequitur quod in fine actus ille erit infinitus sicut dicimus de eo quod albe sit quoniam movetur a forma remissa ad intensam et a minus perfecto ad magis perfectum qui motus non est a contrario ad contrarium ut loquuntur philosophus et commentator de contrarietate motus proprio dicta quinto et sexto philosophorum. ubi dicitur quod

omnis motus est a contrario in contrarium qui quidem actus et forma est eadem intentio la que prius fuit remissa et eadem magis perfecta que prius fuit minus perfecta qui termini non sunt proprie contrarii termini motus sed concomitantes que forma intenditur. Ita ab agente quod aliquem gradum talis forme habuit finem se et quolibet sui et aliquem gradum habebit quem nunc non habet qui tamen non totaliter distinguitur ab isto quod nunc causatus est et quacumque tali forma data potest tale agens intensiozem causare in ratione gradum summum et tamen non sequitur quod illa forma erit infinita aut quod in infinitum possit producere formam intensiozem. id est quod duplicem triplicem etc.

Ad aliud argumentum respondetur naturaliter loquendo quod est dare minimum tempus per quod sol. non potest esse et hoc est tempus terminatum ad primum non esse sol. nam si fortes gratia exempli erit per annum ita quod ultimum instans anni erit primum non esse solis tunc ille annus ita terminatus erit minimum per quod sol. non potest esse quoniam in ultimo instanti illius anni sol. non erit aliter post illud etiam esset quod est contra casum vel esset dare ultimum instans rei permanentis ut probat argumentum quod est contra philosophum octavo philosophorum. et cum arguitur sit .a. illud minimum tempus conceditur et negatur illud assumptum. scilicet in quolibet instanti extrinseco .a. sol. erit ut ex casu patet et ad secundam probationem nego quod quacumque causa data vel ratione qua .a. erit minimum eadem dabitur et minus et dico quod in quolibet instanti intrinseco preter ultimum quod est primum non esse solis. sol. erit et quocumque tempore accepto minori a non in quolibet instanti intrinseco illius sol. erit et non solum intrinseco. imo et extrinseco possumus etiam aliter respondere sophistice quod nec est dare maximum tempus per quod sol. potest esse nec

minimum per quod non potest esse quoni-
 am d. virtute sermonis *fortis*. non potest esse
 per tempus quia quocumque tempore accep-
 to in nullo instanti intrinseco huius tempo-
 ris erit ipse per illud tempus quia in nullo
 instanti huius temporis erit ipse per totum
 illud tempus nec per partem temporis illi?
 et ratio est quoniam ipse erit continue per i-
 stans. ergo non per tempus bene tamen
 quocumque tempore dato in quo *fortis* erit i
 quolibet instanti intrinseco illius erit verum
 dicere q. *Fortis* nunc est in nullo tamen in-
 stanti illius temporis erit verum dicere q.
fortis est per annum aut per aliquam par-
 tem temporis illius anni. unde aduerto ma-
 gnā differentiam inter has propositiones
fortis erit per tempus et aliquando erit ve-
 rum dicere q. *fortis* est per tempus et inter
 has alias in aliquo instanti erit verum di-
 cere q. *fortis* erit per tempus et in aliquo et
 statim erit verum dicere q. *for.* est per tem-
 pus cum prima et tertia sint vere. secunda et
 quarta false d. vi. vti. Nam in quolibet i-
 stanti in quo *fortis* erit tunc erit semper ve-
 ra ista propositio *fortis* est precise per istas
 nec valet ista consequentia. *fortis* erit per
 tempus. ergo in aliquo instanti *fortis* erit p
 tempus. Sed bene ex eodem antecedente
 inferitur. ergo in aliquo instanti erit verum
 quod *fortis* erit per tempus vel erit verum
 dicere quod *fortis* erit per tempus in quo
 tamen instanti *fortis* non erit per tempus.
 nec erit verum dicere quod *for.* tunc est per
 tempus nec in quocumque alio. unde concedi-
 tur quod in quolibet instanti huius anni fu-
 turi erit *fortis* quia in illo instanti erit *for.*
 et in illo instanti erit *fortis*. et sic de alijs. et
 tamen *Fortis* non erit per totum istum an-
 num quia nec antequā annus sit. nec in an-
 no nec postquā annus erit. erit *fortis* per an-

num ut patet nec in aliquo instanti intrinse-
 co seu extrinseco illius anni erit *fortis* per
 illum annum nec erit unquam verum dicere q.
fortis est per annum ut probatum est et per
 consequens nec est dare maximum tempus
 per q. *fortis* potest esse nec minimum per
 quod *fortis* non potest esse. sed prima respō-
 sio est communior. secunda vero probabi-
 lis.

Ad aliud argumentum admissio casu re-
 spondetur negando q. aliquam frigiditatem
 possit. a. corrumpere in. b. quoniam in om-
 ni actione oportet q. agentis ad passum sit
 aliqua proportio maioris inequalitatis qua-
 liter non est in proposito quia a. proportio
 ne equalitatis non est possibilis. motus ibi
 enim est huiusmodi ideo. a. nullam partem
 b. potest corrumpere dum continue mane-
 bunt. a. et b. equaliter in potentia ad agen-
 dum quoniam si unum illorum ageret in al-
 terum corrumpendo qualitates sibi contra-
 riam assimilando sibi passum. tunc. a. cor-
 rumperet totam frigiditatem in. b. et induce-
 ret caliditatem in totum. b. et per consequens
 a simili. b. pariformiter corrumperet totam
 caliditatem. in. a. et induceret frigiditatem in
 totum. a. et cum fuerit totum. a. frigidum et
 b. totum calidum. iterum agent in se in
 vicem sicut prius. et ita nunquam cessabit ac-
 tio inter. b. et a. sed consequens est inconue-
 niens. ergo sequitur quod nihil frigiditatis
 b. posset causare in. a. et contra. a. nihil ca-
 liditatis potest causare in. b. Sed contra
 ponatur quod. c. sit remissius frigidus quā
 b. tunc sic. c. potest agere in. a. ergo et b. po-
 test agere in. a. tenet consequentia quia qd
 potest agere debilius potest. et fortius agere
 eiusdem speciei. antecedens probatur. quo-
 niam. a. agit in. c. ergo. c. agit in. a. tenet con-
 sequentia quia omne agens in agendo repe-

titur Respondetur negando q. c. agat in. a. corrumendo formam ipsius. a. et inducendo formam suam. Sed bene agens patitur difficultatem in agendo.

Ad confirmationem dicunt aliqui q. est dare maximam latitudinem frigiditatis q. a. sufficit corrumpere in. b. quia. a. sufficit agere in. b. corrumendo frigiditatem non ex. p. portione totius ad totum quia illa est equalitatis et utrumq. illorum tante est actiuitatis quantum est resistentie et econuerso. sed ex. p. portione totius ad partem alterius quousq. ipsa erunt similia secundum extrema ad proxima ta quia continue erit sufficiens contrarietas et erunt alia ad actionem requisita. sed hoc erit cum utrumq. induxerit in reliquum medietate sue latitudinis corrumendo medietatem latitudinis alterius et non ulterius sufficit unum reliquum agere ex quo secundum extrema inuicem approximata tunc erunt similia. ergo sequitur ut dicunt isti q. cuiuslibet illorum medietas sue latitudinis est maxima latitudo q. alterum sufficit corrumpere aut ipsum sufficit in alterum inducere. sed ista responsio videtur in dictis suis contradicere. ut patet contra quos arguo sic et presuppono primo q. ipsi aut concedunt q. si sint aliqua ad inuicem in gradu et in forma per omnia similia secundum extrema applicata indubitata distantia omnibus alijs remotis impedimentis et inuamentis q. tunc non agunt ad inuicem. Secundo presuppono q. quousq. maioris potentie sit totum per se extra q. eius pars per se tamen pars in existens toti intantum inuatur a toto quantum illud totum sufficit inuare tunc sic inter. a. et. b. est proportio equalitatis. ergo. a. non agit in. b. nec econtra tenet consequentia ex primo supposito et antecedens ex casu preterea quelibet pars. b. intantum resistit ipsi. a. inquantum ipsius. b. sufficit

resistere et econtra de qualibet parte. a. respectu. b. sed tam. a. q. b. resistunt secundum equalem resistentiam et proportionem. ergo. et. et cum utrumq. illorum tante sit actiuitatis quante resistentie et econuerso et ex tali proportionem non puenit actio ergo. et. et ita nec pars. a. agit in. p. em. b. aut econuerso. nec totum in partes aut totum in totum ut patet et ideo per responsio ad confirmationem et concedit in casu q. nec est dare maximam frigiditatis latitudinem q. a. sufficit corrumpere nec minimam quam. a. non sufficit corrumpere in. b.

Ad argumenta facta contra sextam conclusionem respondetur et primo ad primum concedo q. in omni tali subiecto q. est uniformiter difforme album secundum se totum vel aliquid sui nulla est maxima albedo que est in illo subiecto quia ultra quousq. albedinem que est in tali subiecto est albedo ibi maior et ultra illam maiorem est alia maior. et sic in infinitum et per consequens per illam motum infinita albedo est in illo subiecto. sed infinita albedo non est in illo subiecto per illum motum quia ibi sit aliqua albedo dupla ad illam et tripla. et sic ultra per istum enim motum infinita albedo non est in illo subiecto.

Ad secundam conceditur conclusio q. probat argumentum.

Ad tertiam autem sequitur conclusio que infertur. scilicet. a. est album et. b. est album. et. a. est albior q. b. et tamen in nulla proportionem est albior q. b. quia nulla est albedo maxima q. habet. b. q. tamen requiritur ad hoc q. a. esset albior q. b. in aliqua proportionem cum illo tamen stat q. cuiuslibet albedinis in. a. ad qualibet albedinem in. b. est certa proportio. Ad argumenta facta contra septimam conclusionem respondetur et primo ad primum concedendo q. infertur. scilicet. q. totius albedinis acquirere per motum erit dare primum in quo ipse

acquirere per motu siue inducere et ad aliud
in oppositu q. pbat q. non istius albedinis
erit dare. primum admitto casu totu ibi po
sita et cu arguit ita diu mouebit plato an
tea sicut sortes in acquirendo albedine conce
do q. illo ca. u. posito quado cuq. sor. moue
bit et pla. mouebit et cedo q. quocunq. mo
tu et q. to mouebit sor. atea tato et taliter mo
uebit pla. antea et nego conam q. ulterius in
feret. ergo quantu albedine acquireret sor. per
motu tantu acqret pla. p. motu q. ad hoc q.
pla. illo casu posito nu acquirat de albedie
sicut sor. oportet q. foret in. a. sicut sor. erit.
vnde illo casu posito nulla erit maxia albe
do qua acquireret pla. p. motu aliqua. tñ erit
maxia qua acquireret sor. puta illa quam ha
bebit in. a. instati. sed contra ex illo sequit q.
aliquid posset continue alterari vniiformiter
fm albedine p. aliq. tempus et tñ plus acqret
de albedine in vna medietate tpis q. i. alia
Rñdet cedere conclusionē q. ponat q. pla
to ta diu alteret vniiformiter sicut sor. tunc
nulla erit maxia albedo q. pla. habebit i se
cūda medietate huius tpis tamē aliqua erit
albedo maxia qua habebit pla. in pria me
dietae tpis et qualibet albedine qua hēbit
in scda medietate huius tpis pla. excedit il
la albedo q. habebit pla. in prima medietate
huius tpis. vñ ad hoc q. tanta albedinez
hēbit pla. in scda medietate sicut in prima
oz q. pla. esset in illo instati terminato ad se
cūda medietate huius tpis q. e. contra casum
contra ex illo sequit q. illo casu posito pla. ef
set premiandus a deo nesciret q. tu eius debe
ret premiari q. ponat q. pla. mereat per ali
qd. tempus terminatu ad primu instati sui nō esse
vniiformiter tūc sequit q. nullu esset maxi
mus tale et p. oñs si deus premiaret eū fm me
rita illi tpis p. q. ipse meret premiari a deo
nullu esse. maximu. premiū q. sciret premiare

pla. p. suis meritis et ita deus nesciret q. tu
premiaret. ita q. tantu et nō plus rñdet q. il
lo casu posito nullu esset maximu premiu
quo eū premiaret. si deus precise premiaret
eū fm sua merita et p. oñs nesciret q. to pre
mio ita q. nō maiori premio eū premiaret
quā tali casu stante nullu esset aliq. tale ma
ximū premiū quo eū premiaret et ex oñti ne
sciret quāto premio. ita q. nō maiori premio
eū premiaret q. nullu erit tale maximū pre
mium cū hoc tamē stat q. q. to premio deus
eū premiaret scit tato premio eū premiare.
quia illo premio quo deus pmiat scit eū p
miare deus et sic de singulis pmiis qbus eū
pmiabit. Ad aliud arg. rñdet admirando
casum et cu arguit q. sor. habebit quadri
plū ad. a. q. tūc habebit pla. gradu precise
duplū ad. a. negat q. sicut pbat argumētū
gradus ad. a. duplū precise nō est gradus me
dius iter. a. et gradu quadruplū ad. a. s. ma
ior. vñ ad hoc uidendū imaginandū est o
latitudine albedinis et gradibus eius sicut
de continuo et punctis eius fm illa opi. que po
nit puncta in continuo. vnde sicut in continuo
iste punctis q. equaliter distat ab extremis
dicat medius ita gradus medius alicuius la
titudinis albedinis dicat gradus ille q. eque
distat ab extremis illius albedinis et hoc si
ue vtrūq. extremū sit gradus equalis sicut
alterū extremū siue nō. vbi gratia vbi vtrū
q. extremū est alicuius gradus. si enī sor. ē
a. bus aliquo certo gradu a. bedinis. puta
a gradu. et dealbet sort. postea vsq. ad gra
dum quadruplum. puta ad. d. gradum tūc
iste gradus medius qui eque distat ab vo
troq. extremo ab. a. et d. est gradus medius
totius latitudinis ab. a. ad. d. extremū vlti
mum. nam. a. est aliquis certus gradus et
d. est aliquis certus gradus. et a. et d. sunt
duo gradus extremi respectu etiā istius quā

dicitur gradus medius totius latitudinis.
 ab. a. 7. d. exemplum ubi alterum extremum
 est non gradus totius latitudinis est ille qui
 distat equaliter ab extremo in quo est gra-
 dus 7 extremo non gradu ut si sor. non sit
 nunc albus 7 incipiat modo de albari 7 co-
 tinue intendatur albedo in eo usque ad. c. gra-
 dum ita quod nullus sit gradus remissius albe-
 dinis quam sor. habebit immediate post hoc
 Sed quocumque gradu quantumcumque remis-
 sissimo accepto quem post hoc habebit in infi-
 nitum remissiozem. sor. post hoc habebit quod
 habebit illum gradum ostensum in illo casu
 posito sor. incipit de albari a non gradu quod
 quocumque gradu accepto tempus erit antequam
 habebit illum gradum 7 tota latitudo quam
 acquirit sor. terminabitur ad illum gradum
 tunc ille qui eque distat ab illo gradu 7 an-
 non gradu a quo incipit de albari est medi-
 us gradus totius latitudinis huius albedinis
 quam acquirit sor. ita quod semper ille gradus est
 medius qui eque distat ab utroque extremo
 siue utrumque extremum sit gradus siue alte-
 rum tantum. unde aliqua latitudo albedi-
 nis potest incipere ab aliquo certo gradu 7
 terminari ad aliquem certum gradum utpu-
 ta ab. a. ad. c. vel terminari ad aliquem ali-
 um maiorem vel minorem 7 quando sic in-
 cipit a non gradu 7 terminatur ad aliquem
 certum gradum acquirendo albedinem ta-
 lem dicitur secundum modernos incipere aequi-
 ete. unde acquirendo albedinem est aduer-
 tendum quod unus gradus albedinis dicitur du-
 plus ad alium gradum quia illa albedo in
 albedine inter illum gradum 7 alium gradum
 qui est ad extremum illius latitudinis est du-
 pla ad illam latitudinem que est inter secun-
 dum gradum albedinis qui dicitur sub du-
 plus 7 non gradum qui est ad extremum
 istius latitudinis. Unde ad gradum duplum

7 quadruplum oportet semper quod in talibus
 formis incipiat moveri a quiete extremorum

His visis patet inquit Calculator quod si
 Sortes 7 plato incipiant de albari ab. a.
 gradu 7 sortes non potest in duplo velocius
 de albari platone quousque Sor. habeat gra-
 dum quadruplum ad. a. patet quia in il-
 lo instanti quo sor. habebit quadruplum ad
 .a. 7 plato habebit plus de albedine quam
 duplum ad. a. quia latitudo albedinis quam
 habebit plato in illo instanti terminabitur
 gradu aliquo 7 per consequens in illo instā-
 ti plato plus habebit quam duplam albedi-
 nem ad. a. istud potest probari exemplo po-
 sito quod sor. 7 plato incipiant simul moveri su-
 per aliquod spatium cuius spatij sint quat-
 tuor quarte. b. c. d. e. 7 sit. b. prima 7 sic vl-
 tra volo quod simul incipiant moveri a quiete
 uniformiter difformiter intendendo motus
 suos. plato eque velociter cum sor. usque ad i-
 stans quo prima quarta huius spatij erit p-
 transtita 7 sic volo quod incipiant de albari ab
 agente uniformiter difformi. pla. eque velo-
 citer cum sor. Ita quod in illo instanti in quo p-
 ma pars huius spatij fuerit pertransita que
 sit. b. quod utrumque illorum habeat. a. gradum
 albedinis tunc volo quod cum peruentum fue-
 rit ad illud instans in illo instanti incipiant
 intendere suos motus super illud spatium co-
 tinue sor. in duplo velocius quam plato quo
 usque sor. pertransierit precise ad quadruplum
 ad illam datam quartam spatij. puta ad.
 b. 7 similiter intendatur eorum albedines
 ita quod cum sor. pertransierit quadruplum ad
 illam quartam dati spatij quod tunc haberet.

Primo de albedine quadruplum ad il-
 lud quod habuit quando primo pertran-
 sit primam quartam istius spatij isto posito pa-
 tet quod cum sor. habebit primo quadruplum
 ad. a. quod plato pertransit plus quam duplum

ad.a. quia ex quo Sortes et Plato eque cito pertransibunt. b. per totum. et tunc primo incipit sor. intendere suum motum continue in duplo velocius platone quousque pertransibunt quadruplus ad.b. Sequitur necessario quod cum sor. pertransierit quadruplum ad.b. quod plato. erit in puncto medio inter punctum extremum inter. b. et c. et inter punctum terminantem ipsum. c. qui quidem punctus est in medio penultime quarte. puta illius. d. quia cum sortes et plato incipiant sic intendere motus suos. sor. in duplo velocius platone tunc adhuc restant tres quarte pertransire. puta. c. d. e. et punctus medius istius continui quod sit ex istis tribus quartis est punctus medius illius. d. ubi erit plato cum sor. pertransibit quadruplum ad.a. quia inflexum altera proportionem ut patet manifeste quod illa albedo quam habebit plato in illo instanti se habebit in duplo ad.b. quia duplum ad.b. et quartam partem dupli ad.b. Ad aliud argumentum principale et est tertium contra eandem conclusionem admissio casu respondetur negando illam consequentiam que inferitur. scilicet quod albedo corrumpetur usque ad subduplum ad.a. forte quod tunc augetur albedo in platone usque ad duplum quia si ita esset tunc in platone velocius augeretur albedo in duplo quam corrumpetur in forte quod est contra casum quod patet quia ista latitudo albedinis que est ab.a. ad gradum duplum ab.a. est dupla ad medietatem latitudinis istius a. sicut manifeste patet. unde in talibus formis acquisitis per motum velocitas motus in talibus attenditur penes latitudinem forme acquirende vel deperdende in illo si illo instanti in quo albedo corrumpitur in forte. ad gradum sub duplum ad.a. augetur albedo platonis ad gradum duplum ad.a. Sequitur quod albedo in platone augebitur in duplo velocius quam corrumpetur in forte. quod est contra casum quia latitudo ab.

a. ad gradum duplum ad.a. est dupla ad latitudinem mediam latitudinis istius. a. quod corrumpetur.

Ad argumentum contra octavam conclusionem respondetur quando sic arguitur et dare maximum actuum et minimum a quo b. passum potest pati igitur conclusio falsa clara est consequentia ut patet de intelligentiis dictis et dicitur quod conclusio illa nostra habet veritatem de potentiis actibus non in clusive terminatis qualiter sunt potentie intelligentiarum quoniam quilibet est suo obiecti limitata inclusivo termino. et ita dico et concedo quod potentia motiva intelligentie non terminatur maximo nec minimo negativae. sed maximo et minimo affirmativae et potest etiam ulterius dici quod orbis respectu intelligentie habet quodammodo rationem maioris et minoris quia in quantum est maximus ad quod terminatur potentia motiva intelligentie dicitur quod in illud tale potest et in id quod est minus vel quod habet rationem minoris et illud est ipse mer orbis cum dicimus quod est minimum ad quod terminatur intelligimus quia in illud potest et in aliud quod habet rationem maioris et illud est ipse mer orbis quia orbis solum comparatur ad intelligentie potentiam que habet rationem maximi affirmativae. si comparatur maiori ut puta addita una stella habet rationem minoris similiter si comparatur eidem potentie sola est minimum affirmativae sed si comparatur solum minori eo ut puta sub tracta una stella ab eo tunc habet rationem maioris non est autem sic in a istis potentiis actibus finite terminatis et limitatis exclusivae de quibus intelligit conclusio. Ad argumentum factum contra tertiam partem decime conclusionis respondetur quod illa conclusio est concedenda et ad rationem in oppositum quam arguit quod quilibet fortis forte excedit potentiam. a. per excessum divisibilem et ultra capiat ille excessus dico quod non est dandum.

qz stat ibi apte p̄dicati cōfute tñ nullo mō
 cōtingit ibi descēdere nec copulatiue nec dis
 iunctiue. Ad rōem cōtra. xi. cōclusionē r̄ndet
 7 ad primū dico casu illo posito qz nō ē da
 re primū instās in q̄ illud videbit̄. sed vlti
 mū in quo illud nō videbit̄. dico tñ qz si il
 lud pōt esse diuisibile qz diuideret̄ 7 tūc di
 co qz ē dare instās in quo nulla pars isti vī
 debit̄ 7 imēdiate post istud instās aliq̄ ps
 istius videbit̄ nō tñ qz vna ps parua habe
 at tāta potētia qz possit vidēi nisi adiutorio
 aliaꝝ 7 sic illud videbit̄ successiue. s̄ contra
 sit illud visibile citra punctū. a. ita qz a pun
 cto. a. sit maxia distātia p̄ quā nō pōt vide
 ri 7 quero vel ei⁹ radij pducunt̄ vsqz ad oc
 culū vel nō si sic. ergo videt̄ a p̄cto. a. si n̄
 ergo distāt. ergo per medietatē distātie ad
 huc nō videbit̄ qz ē cōtra p̄positū. itē per to
 tā istā distātia ab. a. vsqz ad oculū hoc po
 test videri. ergo hec ē maxia per quā potest
 aīns p̄z qz a quolibet p̄cto illi⁹ distātie po
 test videri. R̄ndet qz radij illius coloris n̄
 vadūt vsqz ad oculū inclusiue. s̄ exclusiue qz
 species ille ibi terminant̄ ad nō gradū. Ad
 aliud dico qz p̄ totā distātia hoc pōt vide
 ri accipiēdo totā s̄incathegra. nō cathego.
 qz tunc videt̄ oē a p̄cto. Ad s̄m p̄ncipa
 le qñ dicit̄ ponam⁹ qz ignis iste nō possit a
 gere in istā aquā 7 augeat̄ tūc i aliquo instā
 ti p̄mo incipiet posse agere 7 erit maximus
 qz nō poterit cōcedo illud 7 qñ arguit̄ qz non
 qz tēpus esset anteq̄ posset agere. dico qz n̄
 sed imēdiate post illud poterit 7 dico qz ef
 fet excessus sufficiēs ad inchoandū sed non
 ad cōtinuandū cōtra Albertū in suis quest.
 de potētia actiua 7 passiua. Ad aliud d̄r
 qz de illis q̄ causant̄ a causis que successiue
 causant̄ sicut ē de illis fantasmatib⁹ v̄z ē
 7 cōcedendū qz nec visio nec intellectio fieret i
 instāti. si autē totū illud fantasma simul esset
 7 totū illud obiectū esset in distātia adhuc
 nō fieret in instāti vt superius patuit qm̄ fal

sum ē qz sit dare minimā intentionē que pos
 sit esse in aia qz tūc sequeretur qz haberet vlti
 mū instans sui esse. sed paululū remitteret̄. 7
 si dicit̄ cōtra si aia nō de quacūqz possit p̄
 pendere 7 nō est dare maximū de qua non
 possit p̄pendere qz tūc aia haberet vnā intē
 tionē de qua ipsa nō p̄penderet. ergo ē dare
 minimā de qua pōt p̄pendere 7 eodē modo
 pōt argui qz sit dare minimū tēpus de quo
 aia pōt p̄pendere vel qz aia potest percipere
 dicit̄ qd nō est dare maximū in quo nō ne
 qz minimū in quo sic imo q̄libet pōt videre
 7 de qualibet p̄pendere 7 de tpe dico qd n̄
 est dare maximū tēpus de quo aia non pōt
 p̄pēdere vel minimū temp⁹ qd pōt. s̄z mi
 nimū de quo nō pōt 7 quod nō pōt. Ad ali
 ud et est quartū respondet̄ posito casu qd
 est dare aliqua resistētia cui⁹ existētie non
 quēlibet partē sufficit s̄oz. diuidere 7 cōcedo
 qz s̄oz. aliqua p̄tem hui⁹ resistētie pōt diui
 dere 7 dico qz est dare minimā p̄tez huius
 resistētie quā nō pōt diuidere 7 cū pbat̄ qz
 sit dare maximā qz cuilibet puncto intrin⁹
 co cōrespōdet gradus resistētie cōcedit̄ con
 clusio 7 cōcedo vltērius qz est dare aliquem
 punctū cui cōrespōdet gradus resistētie ma
 ior qz p̄cutia s̄oz. 7 cōcedo similz qz aliquis
 est p̄ctus cui cōrespōdet gradus potentie
 s̄oz. eql̄s 7 cōcedo qz vsqz ad istū p̄ctum ex
 clusiue pōt s̄oz. diuidere 7 nō inclusiue 7 ad
 oēm citra illū punctū ad quē terminatur ex
 trinsece oīo nō tñ est p̄ctus certus intrinsec⁹
 citra illum punctū qz n̄bil est citra suū ter
 minū intrinsecum imo illud totum termina
 tum extrinsece per illum punctum ad quem
 terminatur etiā. diuisio intrinsece est mi
 nimum qd nō potest diuidere qz illam par
 tem nō potest diuidere 7 omne minozē non
 terminatam ad illū punctū potest diuidere
 vnde illo casu posito nullū est maximū qd
 potest diuidi ab illo 7 cōsimiliter cōcedo qd
 si s̄oz. diuidat de illa resistētia q̄tuz potest

nullū erit maximū qđ diuiditur ab eo nec
 est dare a'ique punctū citra illum ad quem
 stabit diuisio . sed est dare aliquid qđ erit
 minimū nō diuisum a forte ⁊ illud est illa
 pars cuius iste punctus ad quē terminat il
 la diuisio extrinsece est terminus intrinsec⁹
 punctus nullus certus diuidet in instanti il
 lo . sed nō terminatus fm se diuidet ⁊ qđli
 bet sui . nō enim est in isto casu accipere ali
 quam minimā partē nō diuisam qm̄ illa p
 parte sua haberet partē nō diuisā ⁊ pro il
 lo instanti p quo primo cessat talis diuisio
 Ad auctoritatē philo . i . de celo respon
 dent aliqui qđ potentia actiua terminatur
 per maximū . i . per maius eo vel per equale
 qđ est maius eo qđ potest agere ⁊ potentia
 passiuā terminat per minimū . i . nō per pos
 se pati ab aliquo qđ sit minus ea . sed a ma
 iori ea potest nō est igit dabile minimū a
 quo possit pati potentia passiuā . nec est da
 bile maximū a quo possit pati potētia pas
 siua . sed est dabile maximū a quo non pōt
 pati . vt patet ex datis expositionibus ⁊ ex
 superius declaratis . Textus autē phi for
 maliter quo ad singula verba talis est . Sit
 igitur terminus potentie finis sue potentie .
 fm̄ magis non igitur existimetis si aliqs di
 xerit nobis quoniā forte aliquis contradi
 cet sermoni qđ diffinitio per quā diffinitus
 potentiam non est necessaria neq; recta qui
 enī videt aliquid per distantia vnius leuce
 potest videre minus ex distantia minori v
 na leuca . sed contradicet huic sermoni quia
 quis potest videre punctū aut audire mini
 mam vocem potest videre plusq; punctum
 ⁊ audire magnā vocē . Dicam⁹ ergo qđ hoc
 nō destruit nostrū sermonē de diffinitōe po
 tentie qđ diffinitur autē in fine rei aut in vl
 timo sue potentie in precedēti pre textus hu
 ius capitolii secūdi primi celi ⁊ mūdi decla
 rauimus superius mentē philosophi ⁊ mē
 ratoris eius in textu illo qui dicit . Dicamus

modo qđ si potētia ⁊ c . nūc autē in alia parte
 tangit difficultatē qđ videt Arist . suppose
 re qđ quicquid pōt in maximū pōt etiam in
 qđlibet minus qđ est falsum . visus enim vi
 dens vnū magnū stadiū nō videre punctum
 vñ phs dicit qđ illa que dicta sunt intelligū
 tur de maximo ⁊ minimo fm virtutē est . n .
 auctoritas phi fm alios sic intelligēda qđ po
 tentia actiua determinat infra qđ pōt ⁊ non
 per maximū in quos pōt ⁊ mētator omen
 to . xvij . dicit . Dicamus igit qđ hoc non de
 struit nostrū sermonē . i . ⁊ hoc exemplum de
 struit vniuersitatē sermonis predicti . omnis
 enī potētia aut est actiua aut passiuā si acti
 ua terminat per vltimū finē eius qđ agit . s .
 passiuā p minimū ei⁹ a qđ patit . nā cū a mi
 nori patit patiet a maiori . ⁊ potētia qđ est
 fortioris passionis patit a minori . hec qui
 dē ē dispō potētie . visus cū enī patiet a gra
 uio milij ab aliquo spacio patiet a maiori .
 ex illo eodē spacio . sensus igit fortes sunt q
 apprehendunt minimū eorū qđ sunt possibilis
 vt apprehendant de spatijs ex quibus sepa
 visio ⁊ cū ita sit potētia nō terminat nisi ex
 suo fine siue fuerit actiua siue passiuā hec cō
 mētator in forma . Ad argu . facta cōtra . xv .
 cōclusionē rīdet ⁊ pzo ad ea qđ cōtra primā
 ptem pcedūt ⁊ dicit primo qđ mēs phi fuit
 in lib . de sensu ⁊ sensato qđ qđlibet qualitas
 sensibilis vt exis cōtinuo ē vna in actu ⁊ plu
 ra in potētia . ad hūc sensū qđ hz plures ptes
 sicut ⁊ qđritas nō aut qđ cui⁹libet talis quali
 tatis ptes siue rarefactiōe possint ab inuicē
 separi ⁊ sepatim retinere nomē ⁊ diffinitio
 nē totius sicut retinet in toto exites nec qđ si
 cut qđritati nō repugnat diuisio in infinitum
 ita qualitati sensibilī nō repugnat diuisio in
 infinitū . vñ est intelligendū qđ dupl; contn
 git aliquid esse i potētia . vno mō qđ nō hz p
 priā ⁊ sepatim esse . s . pōt habere illd . secū
 do mō qđ nō ē p ppu ⁊ sepatū ē s p cē totū
 us . mō dico qđ accipiēdo ē in potētia . scđo

modo quilibet pars qualitatis sensibilis vel forme naturalis dicitur esse in potentia. non autem accipiendo esse in potentia. primo modo quia nec caput nec cor. neque oculus anima est illo modo in potentia. et ideo argumentum supponit falsum. scilicet quod quilibet pars forme naturalis sit in potentia reducibilis ad actum per se et separatim existendi.

Ad secundum distingo minorem per quas dicitur quod dividitur in partes eiusdem rationis conveniat per quantitatem etc. Duplex est enim divisio quedam namque est actualis separatio partis apte que prius erat unite. alia est divisio que non aliter importat nisi negationem unitatis ab alio et loquendo isto secundo modo conceditur quod omnis forma naturalis extensa per quantitatem est divisibilis in tales partes. quia scilicet habet plures partes quarum hec non est illa et sic divisio vel divisibilis ab illa divisione que est negatio vel actio interius negantis hoc ab illo non autem divisione que est actio exterior et realis separatio partium dans cuilibet parti proprium et separatim esse de nouo. sed loquendo de prima divisione sic negatur illa minime si intelligatur quod omnis forma naturalis existens in continuo vel extensa per quantitatem sit divisibilis in partes integrales eiusdem rationis nec oportet quod si magnam naturalem compatitur primam et secundam divisionem suam partium quod minimum naturale operatur utrumque quia quantitas non necessario dat utrumque divisionem vel divisibilitatem cuiuslibet forme extense per eam. sed tantummodo secundam ut dictum est prohibet enim talis divisio minime per formam minui non autem per quantitates quia illud competere ei ex quantitate quantum est ex parte quantitatis contra si alicui per se aliqua consequentia sunt impossibilia et illa quecumque sequuntur ad illa sunt impossibilia et multo magis si illa que sunt de essentiali ratione aliquorum sunt impossibilia et ipsa erunt sed divisibilitas in tales partes vel essentialiter

consequitur quantitatem vel est per se de ratione eius sicut philosophus assignat rationem talis quales v. metaphisica. ergo cuiusque forme naturali ponitur istud impossibile eidem quantitas erit impossibile. et ita simpliciter non erit divisibile in quantum quia simpliciter non est quantum respondeo quod si intelligatur de divisione primo modo dicta. scilicet quod repugnet minimo naturali ratione forme non autem ratione quantitatis. si autem intelligatur quod tale minimum ex ratione quantitatis habet primam divisibilitatem. non autem ex ratione forme naturalis illud falsum est quia tali minimo nullo modo convenit prima divisibilitas nisi forte superveniret rarefactio et dico quod divisibilitas in partes integrales unius rationis consequitur quantitatem vel quantum quo ad se. non autem quo ad sibi coniuncta quod sic intelligo quoniam de ratione quantitatis est quod possit illo modo dividitur non antequam est de ratione quantitatis ut quantum est sicut per oppositum est de ratione anime intellective quod sit indivisibilis non autem est de ratione animati per animam rationalem. scilicet hominis et ad philosophum v. methaphisica. dicitur quod mens eius est quod omnis quantitas est divisibilis utroque modo superius expressio. non autem quod omne quantum sit utroque modo divisibile. sed sufficit quod sit divisibile. secundo modo tamen quod aliquid quantum non sit divisibile utroque modo. hoc non provenit ex natura quantitatis sed aliunde pietas ex natura forme naturalis que requirit de terminata accidentia tam secundum speciem quam locum dum numerus quod secundum modum et terminum et figuram. et sic patet quod non omne quod est indivisibile divisione realis separationis sit non quantum seu quod cui repugnat divisio. primo modo dicta repugnet et sit impossibile quantitas si cut non oportet quod cuiusque est impossibile indivisio sit impossibile anima rationalis que penitus est indivisibilis.

Ad tertium respondetur sicut ibi et ad argumentum contra responsione. primo ibi factum

dicat qd nō est essentialē quāto ut quantū ē
posse diuidi. primo modo supius dicto. s; s;
solū quātitati. Ad primā confirmationē
dicat qd cōsequentia nō valet qd per se existē
tia non est passio cōsequens de per se natura
qualitercūq; se habentem. sed speciali ⁊ de
terminato. mō ideo nō oportet qd si cōuenit
vni indiuiduo qd possit cuilibet ⁊ qualiter
cūq; se habenti indiuiduo sub illa natura
cōuenire. Ad secundā dicat qd minor ē
falsa qd plus requirit ad perse existere ⁊ so
litarie. ⁊ in tertio modo dicendi p se qd ad
esse indiuiduū alicuius nature qd vnum po
test ab alio separi sicut patet de humanita
te christi ⁊ pibus eius quarū quelibet est i
diuiduū alicuius nature nec tñ est p se psei
tates tertij modi de qua fit sermo in propo
sito. Ad aliud dicat qd cōtra ibidē facta nul
la est. non enī omne qd est prius alio natura
vel causalitate pōt naturaliter esse sine alio
et solitarie perseitate tertij modi nisi loqua
mur de pōri pōritate cāe efficiētis vel fōre
nō educte de potētia materie vel materie in
differētis ad diuersas formas manifeste nā
qd apparet qd caput licet sit ps hominis non
tamē potest per se esse ante vel post hominē
vel sine homine. ⁊ sic patet ex predictis qd
forma naturalis non habet ex se possibili
tatē ad hoc qd sub quicūq; ⁊ quātācūq; qti
tate possit existere. imo ex natura sua deter
minat sibi certū terminū ⁊ certā latitudinē
vltra vel citra qd existere nō posset ⁊ qd non
est vsq; quāq; simile de quātitate ⁊ de for
mis substantialibus autē qualitatibus pñsi
cis. Ad aliud dicat qd dū p uentū esset ad
minimū naturale puta minimā carnem si il
la vltorius diuideret verū simile est qd statū
cōuerteretur in aerem vel aquā aut ignem
aut aliud cōtinens vel fōre in aliti substan
tiā ⁊ dicat qd hoc nō solū fieret ab extrinse
co imo haberet cām ab intrinseco qd. s. for
me carnis repugnaret esse sub minori qti

te qd data qtiitas fuit minimā sub qua po
terat forma carnis existere dicat etiā vltori
us qd casus ibi pōsitus est impossibilis per
naturā illo tamen cōcesso dicat qd si aqua mi
nima diuideret ipsa cōuerteret in aliquod
elementū vtrū in terrā aut aliud sicut dō
placeret etiā vltorius dicat qd casus implicat
cōtradictionē qd ad hoc qd ponit ex vna p
te circūscribi omne corruptiuū ⁊ ex alia po
nit aliquid diuisiuū carnis. nā omne diuisi
uum talis carnis vel aque minime esset vti
q; eius corruptiuū ⁊ vltorius dicat qd h nū
la pūitas repugnet forme aque in existentis
alicui toto tamen aliqua pūitas repugnat
forme aque p se ⁊ separatim existentis. id hec
cōsequentia nō valet ista parua qtiitas pre
cessit in toto. igit illa parua pōt p se existere
aliquā enī dispōem requirit forma natura
lis in suo subiecto primo ⁊ adequato ⁊ tota
li qd nō requirit in qualibet pte illius subiec
ti ⁊ h mōi dispositio est figura ⁊ quātitaē ⁊
ideo qd pars a toto sepata nō habet in ppo
sito dispōem qd requirit forma aque in suo
primo subiectiuo totū aut a quo sepata est
illā dispōem habebat ideo nimirū si aliqua
ps materie inexistens toti poterat in forma
ri aliqua forma aque nō autem dū est sepa
ta qd dum erat in toto nō erat primus ⁊ ad
equatū in formale sed partiale dū aut sepa
ratur efficitur primū in formale. sed contra
in magnitudine super quā est motus nō con
tingit accipere minimū. s. nec minimā ptem
in existentem. ergo nec minimū transitū sup
illam magnitudinē quia in illo minimo tra
sitiu oporteret transire minimam ptem mag
nitudinis. vnde in motu locali nullo modo
potest esse minimū cum tamen motus sit in
forma naturali seu forma naturalis ⁊ eodē
modo argui potest de tempore. Responde
tur qd si loquamur de motu locali concedi
tur qd diuiditur talis motus in infinitum si
cut ⁊ magnitudo super quam sit ⁊ ideo non

hb

est dare minimū motum localem nec p con
sequens minimū tempus motus eni reduci
tur ad gen^o sui termini ⁊ forte non differt es
sentialiter a termino nisi secundū perfectum
⁊ imperfectū per motū cū locale non acqui
ritur mobili aliqua forma naturalis. absolu
ta sed sō ū locus vel magnitudo exterior se
cundū vnam opini. vel si aliquid ponit imo
bili subiectiue inherens illud non est qd ab
solutū. sed respectus de genere vbi talis au
tem respectus diuisibilis est in infinitū quia
ita bene fundari potest in paruo sicut in ma
gno cū modice sit emptitatis. similiter loc^o
exterior qui acquiritur diuisibilis est et infi
nitum tali diuisione que sufficiat motui. s.
fm signationem partium sine actuali sepa
ratione illarū. si verō loquamur de motu alte
rationis concedit q sicut est dare minimā
qualitatē ita ⁊ minimā alterationē quia mo
tus alterationis nō est proprie cōtinuus im
mo nec aliquis motus proprie loquēdo nisi
motus localis quā opinionem tenet sanctus
doctor in multis locis ⁊ maxime scda scde
q. xliii. ideo non est simile de motu locali.
⁊ de alijs quibus est acquisitio noue forme
absolute vel destructio antiquae. sed hec ma
teria petit difficultates. ideo pertransio.

Ald quartū dicitur q loquendo de mini
mo sepato ⁊ per se existente. sic enim est da
re minimū in naturalibus. ita q in minozi
non saluaretur species imo propter debili
tatem virtutis statim resolveretur in corpus
continens sicut vult Aristot. in lib. de sensu
⁊ sensato q modic^o lapoz in fufus mari sta
tim resolveret incontinens minimū autem
coniunctum toti non est dare. sed quocunq
paruo dato semper est accipere minus. cui
enim forma carnis extendat extentione con
tinui sicut in continuo non est dare minimū
sic nec in carne. sed qualibet data cui sit cō
tinua est dare minozem forsan verum est q
si separetur statim corrumpetur cui ergo

dicitur q minimū aeris cōuertitur in mini
mum aque aut in minus minimo dicitur q
conuertit in aquā ⁊ in minus fm decuplus
minimo sepabili in minimū. n. sepatum cō
uerit non potest quia nec illud potest conuer
ti in coniunctum minus minimo sepato qa
in coniunctis non est dare minimū. ⁊ si istū
coniunctum minus minimo sepato conuer
teretur iterum in aere conuerteret in decē
parua aeris coniuncta que non efficerent ni
si vnum minimū aeris sepati ⁊ nō in. x. mi
nima sepata vt arguens putat. ⁊ ita nec sic
ret aer magnus ex paruo sed equ. lis ex eq
li. Ad aliud argumentū principale Re
spondetur concedendo q datur primum in
stans ⁊ cum arguitur quia ante ista forma
fuit hoc negat ⁊ cum instatur ante hoc fue
runt ille dispositiones facientes pro ista for
ma. ergo ante ista forma fuit. respondet ne
gando consequentiā quia licet ante fuerint
ille dispositiones non tamen ante fuerunt in
ducte dispositiones ille sed nunc primo ha
bent inductū esse perfectum pro tali forma
q ante hoc instans non habuerat. licet ante
hoc instans bene est veruz dicere q induce
bantur tales dispositiones. nam nunc ante
hoc fuit ita q erant inducte ille dispositōes
sed nunc in hoc instanti est ita q sunt induc
te tales dispositiones sufficientes p tali for
ma quia est nunc. primo materia sub debi
to gradu dispositionis qualitatiue requisit
to ⁊ quantitatiue faciente pro talis forme intro
ductione quamuis sub minori possit cōser
uari vt dictum est. ⁊ per hoc patet respōsio
ad aliud argumentum negando illam con
sequentiam ⁊ dicitur q nō immediate post
hoc erit illud corruptū quia sub minori q
titate potest forma conseruari quam ipsa
possit induci. ⁊ ideo non valet ista consequen
tia non sub minozi quantitate q sit. a. pōt
.b. forma introduci. ergo diminuta ista qti
tate. a. b. forma desinet esse propter causas

sam dicta ad argumenta adducta contra
liam partem conclusionis. Respondet ad
primum q̄ ad perfectionem ⁊ ad actum cui
non sit possibilis additio nō vadit in infini
tum sic q̄ non sit dari aliquid ultra q̄ non
possit ulterius inueniri sicut existimant phi
losophus de actu magnitudinis q̄tum ad
ultimam speram sed nō habet veritatem de
processu ad actum ⁊ perfectionem cui possi
bilis est additio qualis est processus crea
turarum cum semper habeat actum admix
tum potentie. unde licet non sit procedere i
in infinitum ultra quemcūq̄ actum quia ē da
re supremum actum absolute qui est deus
tamen nihil prohibet in genere determina
to esse processum in infinitum. ita q̄ non sit
dare supremum in genere illo ut patet in figu
ris angularibus ⁊ sic etiā in proposito non
est inconueniens in genere actus creati pro
cedere in infinitum q̄ non sit dare supremum
actum creatum.

Ad secundum dicitur q̄ posito primo ⁊ vlti
mo non est dare media infinita. si primum
⁊ vltimum sunt i eo dē ordine. sed si pertinet ad
diuerfos ordines bene est dare media infi
nita inter primum ⁊ vltimum. verbi gratia
Supposito q̄ mundus fuerit ab eterno in
ter solem qui est alterans ⁊ vltimum quod
est alteratum. essent infinita media generali
bus ⁊ corruptibilibus tamen non essent eius
dem ordinis media ⁊ vltimum cum primo
Deus enim non est eiusdem rationis cum
creaturis ⁊ ideo inter deum ⁊ infimam crea
turam possunt esse media infinita. ⁊ si dice
res q̄ utrobq̄ est ordo nobilitatis. Item
sunt eiusdem rationis quia eiusdem predi
camenti seu generis.

Ad primum dicitur q̄ infinitas diuine
nobilitatis imperfectione ⁊ gradus nobili
tatis creaturarum infinitarum non sunt ei
dem rationis. ⁊ hoc secundum nobilitatem et

perfectionem quoniam infinitas diuine esse
tie est simpliciter ⁊ vniuersaliter infinitas ⁊
non terminatur aliquo fine alicuius empi
ritatis vel perfectionis. quia deus habet om
nem perfectionem in tota empiritate possibi
lem. infinitas autem creaturarum consequi
tur actum admixtum potentie quia talis in
finitas non ponitur in actu sed in processu i
finito accipiendo vnum potest aliquid infini
tum. ita q̄ semper est accipere aliquid nobi
lius. Quocūq̄ dato ad secundum tenendo
q̄ deus sit in predicamento nō dico q̄ deus
non sit eiusdem rationis. id est predicamen
ti aut generis cum creaturis sed ut dixi nō
sunt eiusdem rationis secundum nobilitatem
⁊ perfectionem. nec talis nobilitas ⁊ perfec
tio tollit rationem generis cum quo tamen
stat q̄ inter deum ⁊ infimam creaturam sint
infinita media secundum magis perfectum ⁊
minus perfectum sed hoc non est modo ad
propositum. ideo pertranseam⁹ ad argumē
ta facta contra vltimam partem conclusionis
⁊ ad primum dici ut negando minores ta
lis enim motus augmenti charitatis de q̄
loquimur non oportet q̄ sit continuus aut
vnus sed multi nec forte est possibile q̄ hui
usmodi forme indiuisibiles secundum essen
tiam. ⁊ per accidens que scilicet sunt in ob
iecto indiuisibili cuiusmodi sunt charitas.
⁊ gratia inducantur per motum continuū
sed sicut inducuntur i instanti. ita augmē
tum earum est instanti vel instantibus sicut
patuit.

Ad secundum negatur minor. cum enim
dicimus q̄ charitas potest in infinitum au
geri non intelligimus q̄ sit aliquod augmentum
charitatis in infinitum vel sine termino que
omnia in prima claruere suppositione.

Ad tertium respondet q̄ sic ascendendo
nunq̄ deuenit ad aliquam charitatem su
premam possibilem nec valet improbatio
nam supponit q̄ aliqua in infinitum exce
bb 4

dat hoc enī falsum ē sicut enī in 'partib' p/ proportionalibus cōtinuū nūq̄ est deuenire ad aliquā in infinitū puam. licet p̄cessus ad p uiratem sit sine statu 7 simpliciter sicut p̄cessus in adiectione numeroꝝ in infinitū p̄cedit. nec tamē aliquis numerus illius p̄cessus in infinitū excedit binariū. ita in p̄posito data charitate quattuor graduū licet sit p̄cessus possibilis ad maiore. 7 ad maiores sine statu nunq̄ tñ deuenit ad aliquā que in infinitū excedat charitatē quattuor graduum.

Ad quartū negat' minor 7 ad probatio nē dico q' maior est falsa qz implicat falsuz s' licet q' oēs gradus charitatis possibiles sint p̄tes vniuz totalis forme qm̄ illa totalis forma est impossibilis poni. secūdo falsum est q' supponit formaz intēsam constitui ex multis p̄ialibus actib' tñ qz non est simile de p̄ialibus potētis 7 p̄ialibus actib' dato q' essent sicut est in alio p̄posito puta in additione numeroꝝ qz multi tales actus si mul esse possunt. puta binari' in actu 7 ternarius 7 multe p̄tes cōtinui diuise in actu simul sunt. sed potētie ad tales diuisiones vel additiōes nō simul sunt imo dū secunda ponit'. prima euacuat' nec habēt idē proximum fundamentū vel subiectū qz potentia ad primā diuisionē fundat' in toto cōtinuo sed potentia ad scdm̄ fundatur in medietate illius sed similiter potētia charitatis ad tale augmentū fundat' in charitate tāti gradus 7 p̄sentia ad vltērius augmentū fū dat' in charitate maioris gradus. charitas autē maior 7 minor habēt distinctionē aliq̄ ut diximus in suppositionib'. Ad quintū rīdet' negādo minore. nō ei motus augmenti charitatis est ad esse deū vel ad charitatē infinitā. sed ad finitā p̄ticipationē diuine charitatis 7 similitudinē diuine 7 ad charitatē finitā q̄libet enī augmentū chari

tatis est finitū 7 habet terminū finitū nec natura conat' ad esse deum nec ad infinitā dilectionē. cōcedo tamē q' si augmentū caritatis p̄cederet in infinitū sic q' vnico motu p̄cederet in infinitū qui quidē motus ēēt vnus 7 cōtinuus tūc argumentū haberet ap parentiā nūc nullam vim habet qz aliter in imaginamur ut dictū est. Ad sextū dicit' q' si charitas p̄cederet in infinitū nō. quo ipse imaginatur forte exiret limites speciei non oꝝ autē q' exeat limites sue speciei si p̄cedit in infinitum modo quo intelligim'.

Ad septimū concedit' maior sed negat' minor si intelligat' infinitū stare p̄ infinito i potentia de quo nos loquimur. isto enī modo deus ē a nobis diligibilis in infinitū qz pōt tāto actu diligi 7 pōt maiori actu i dis plo diligi 7 sic in infinitum. si autem loquatur arguens de infinito in actu sic dico qd deus non est diligibilis a se plusq̄ infinitus sed nos non dicimus q' illo modo sit a nobis diligibilis in infinitum. sed solum finito habitu 7 finito actu.

Ad rationes vltimas specialiter factas contra diuisiones de maximo 7 minimo respondetur 7 ad primū dico q' casu illo posito est dare maximum tempus in quo sor. non potest attingere platonem. 7 hoc quia ē dare vltimum instans in quo non potest eū attingere 7 in omne maiori siue vltiori potest eum attingere illo casu posito 7 concedo vltērius q' sor. potest ita cito attingere p̄tem remotiorem platonis sicut propinquas nam partem remotiorem ita cito poterit attingere sicut propinquam sibi quia immedie ate post. b. poterit sor. attingere platonis p̄tes remotiores ab ipso sicut propinquiores quelibet enim pars platonis terminata ad superficiem suam versus sor. est propinquior quā aliqua non terminata 7 tamen poterit ita cito attingere partem platonis nō ter

minatam ad illam superficiem sicut ad ter-
 minatam. contra non est possibile qd sortes
 illico. ita cito tangat partem platonis nō ter-
 minatam ad superficiem sicut terminatam
 conceditur conclusio quia equivalet huic pro-
 positioni. hec non est possibile ita cito sor.
 tangit partem platonis non terminatam si-
 cut terminatam cum illo tamen stat qd sor.
 ita cito potest tangere partem platonis nō
 terminatam ad illam superficiem sicut termi-
 natam contra ex illo casu predicto esset da-
 re ultimum instans in quo sor. non potest
 attingere platonem. sit illud. b. et arguitur sic
 b. erit ultimum in quo sor. non potest attingere
 et immediate post. b. poterit sor. attingere
 platonem et non in. b. instans nec ante.
 b. ergo sortes prius posset tangere pla. quā
 esset possibile qd sortes tangeret platonem.
 hec consequentia ultima probatur quia ita
 immediate post. b. instans poterit sorte tan-
 gere et non est possibile qd ita cito tangat. er-
 go sor. poterit tangere platonem prius quā
 esset possibile sortes tangere platonem. mi-
 nor probatur quia da oppositum qd sit pos-
 sibile qd immediate post hoc tangat sortes
 platonem tunc in. b. non tangit et per conse-
 quens distabit per certam distantiam a pla-
 tone et per consequens tempus erit antequā
 ista distantia erit pertransita. et ita non est
 possibile qd sortes tangat platonem imme-
 diate post. b. dicitur negando consequenti-
 am illam immediate post. b. potest sortes tan-
 gere platonem et non in. b. nec ante. b. ergo
 sortes prius poterit tangere platonem quā
 sit possibile sortes tangere platonem. et con-
 cedo quod non est possibile quod sortes tan-
 gat platonem immediate post. b. sicut pro-
 bat argumentum cum illo tamen stat qd im-
 mediate post. b. potest sortes tangere plato-
 nem contra ponatur qd sortes moueat co-
 ntinue versus platonem intendendo motum

suum. ita qd omni gradu velocitatis moue-
 tur. sortes antequā attingat platonem citra
 gradum velocitatis et non de gradu veloci-
 tatis. et tunc quero aut est dare primum in
 quo sortes potest tangere platonem. aut vl-
 timum in quo non. qd non primum quia si-
 cut in argumento principali sequitur quod
 sortes continue ante illud instans mouebi-
 tur ita velociter sicut poterit moveri quod
 est falsum quia in casu argumenti nullus ē
 maximus gradus velocitatis citra. d. gra-
 dum quo sortes poterit moveri versus pla-
 tonem. ergo est dare primum. In quo illo
 casu posito. sortes poterit tangere platonem
 nec est dare ultimum in quo sortes non po-
 terit tangere platonem quia tunc in. b. ē hec
 copulativa vera. sortes nunc non tangit pla-
 tonem et immediate post. b. tangit platonem
 que repugnat quia si in. c. erit hec vera. sor-
 tes non tangit platonem. ergo sortes dista-
 bit a platone per aliquam distantiam et per
 consequens non immediate post. b. tangit
 platonem. Respondetur qd non est possibili-
 le qd sortes moueatur versus platonem om-
 ni gradu velocitatis citra. d. gradus. omni
 tamen alio gradu citra. d. gradum potest sor.
 moveri versus platonem et nō. d. gradu quā
 ex quo nullus est maximus gradus citra. d.
 gradum. Sequitur qd nunc ante sortes tā-
 geret platonem. nec poterit tamen hec esse
 vera. sortes mouetur omni gradu velocita-
 tis citra. d. gradum versus platonem quod
 tamen requiritur ad hoc qd possibile esset
 sortem moveri versus platonem omni gra-
 du velocitatis citra. d.

Contra illam responsionem que ponit
 quod possibile sit dare ultimum instans in
 quo sor. non potest tangere platonem. Ar-
 guitur sic est dare ultimum in quo sor. nō potest
 tangere plato. ergo est dare ultimum in quo
 sor. nō tangit pla. cōtra bona et antecedens

patz ergo 7 consequens. si ergo oñs sit possibile
tia ponat q fit. b. 7 arguit sic. b. est ultimum
in quo or. non tangit plato. ergo. in. b. sor.
non tanget pla. 7 immediate post. b. sor. taget
plato. 7 ultra immediate post. b. sor. taget pla
to. ergo in. b. nullū est spatiū pertranscundū
inter sor. 7 pla. 7 ultra. ergo sor. tanget pla.
ergo sequit q si sit dare ultimum instans in
quo sor. non tangit pla. q in illo instanti sor
tes tanget pla. 7 nō tanget pla. q est falsum
Respondet negādo illā cōiam est dare vlti
mum in quo sor. nō potest tangere pla. ergo
est dare vltimū in quo sor. nō tanget plato.
qz añs est verū 7 consequens falsum qz nō est
dare potentia fm quā sor. mō illo casu posi
to per id instans q est vltimū in quo sor. nō
potest tangere pla. quia id instans est vlti
mum. imo impossibile est dare vltimum in
stans in quo sor. nō tangit pla. quia in eadē
instanti simul tangeret pla. 7 nō tangeret sicut
argutū est. Ad argumentū secūdi principa
lis pōt dici q illo casu posito est dare pñū
in quo sor. potest attingere pla. pura in. b.

Ad argumentū in oppositū dicit q non
sequit ex hoc q sor. cōtinue ante illud instās
mouebit ita velociter sicut pōt. Ad proba
tionē quādo arguit qz si nō cōtinue moueba
tur ante illud instans ita velociter sicut pōt
ergo poterit ante illud instans velocius mo
ueri q tūc mouebit cōtinue concedit 7 nega
tur q infert q tūc citius poterit tēgere pla
tonē q in. b. instanti qz da q illo instanti an
te illud instās in quo primo posset tangere
pla. mouebat velocius q tūc moueatur 7
tūc in aliquo instāti ante illud instans mo
uebit tardius q mouebit. ita q si detur q
in illo instanti velocitabit motū ita propor
tionabiliter in aliquo instanti tardabit mo
tum suum. 7 ita non sequitur q sor. poterit
tēgere pla. ante. b. instans. Sed amplius 7
vltimo hic dubitare conringit contra predic
ta arguendo q est dare maximum calorem

quē. a. calor vniformis potest producere.
Nam aliter sequeretur q nullus calor possz
esse precise duple virtutis ad aliū calorem
datū. 7 q nullū calefaciens posset esse preci
se duple virtutis ad aliū calefacientē clara
est consequētia 7 cōis est falsū ergo 7 añs fal
sitate autē probō cōitis quoniam aliquo calo
re vniformi dato totū est precise duple vir
tutis in causando calorem ad suā medietatez
vel ad calorem procedentem a sua medietate
vel equiualentē illi consequētia pbat quoniam
si nō esset dare maximū calorem quēz. a. cali
dū vniforme pōt. pducere. ergo nullū posset
dari tale quē posset pducere precise duplū
ad illū qui esset pductus ab. a. 7 p cōis nul
lus calor pducī posset qui esset precise du
plus ad totū productū ab. a. vel dari qui p
cise esset duple virtutis ad. a.

Secūdo arguit sic si nō est dare maxi
mum calorem quē. a. pōt. pducere. ergo aliq
posset esse calidū q nō est ita potēs ad cale
faciendū sicut. a. qd tamē posset tñ pduce
re de calore sicut. a. pbat consequētia qm ac
cipio vnū calidū qd hz omnē gradum calo
ris. citra summū gradū caloris quē hz. a. 7
sit. b. tūc. b. nō hz tñ gradum caloris sicut.
a. 7 tamē. b. tantū pōt pducere sicut. a. pba
tur. nā det q aliquis sit gradus maximus
caloris quē. a. pōt pducere putā pprū gra
dū vel sibi equalē. tūc sic tñ. n. gradū sicut
est gradus ipsius. a. nō pōt. b. pducere quia
tñ gradū nō hz. b. in se 7 oēm gradūz citra
gradū summū quē hz. a. potest ipsum. b. p
ducere. igit si a. non posset pducere gradū
sibi equalē q tñ posset. b. pducere sicut. a.
Confirmat auctoritate phi primo celi dicē
tis q potentia actiua terminatur per maxi
mum in qd potest ergo 7c.

Ad primū istoz dicunt aliqui q aliqd agēs
esse pēise duple potētie vlt virtutis ad aliū i
telligit qz qd cūq pducit ab vno pōt aliū
pducere aliquid q sit pēise duplū ad illud

et propter hoc potest una potentia precise dici
 dupla ad aliam et non quod est dare maximum
 producibile ab aliquo quia nullum tale ma-
 ximum potest dari. Sed ista responsio vide-
 tur dubia vel falsa quod sic sequeretur quod minor
 potentia esset dupla ad maiorem quod accipio ca-
 lorem quod sit. a. tunc in quocumque calore potest. a. et per
 a. quod per se. a. concurrat cum toto in creatione cali-
 ditatis particularis. cum ergo in infinitum exten-
 ue potest caliditatem causare seu augere se-
 quitur quod in quocumque potest calorem ipsum
 a. et in duplum potest ipsa per se. a. et contra ergo
 finem ista responsione sequitur quod minor potentia
 est dupla ad maiorem quod in casu in quocumque
 potest calor maior in duplo potest minor in du-
 plo et ista virtus minor esset dupla ad ma-
 iorem. Ideo est aliter respondendum. unde attende-
 do virtutem agentis penes id in quo potest. dico
 quod nulla precise est dupla ad aliam quod demonstra-
 ta quacumque virtute non est dare maximam quod
 potest et per consequens nullum in quod potest
 aliquod istorum est precise duplum ad id in
 quod potest aliud quod tamen requiritur ad hoc
 quod aliquid sit precise dupla virtutis ad aliud

Ad secundum respondetur quod si sit possibile quod a.
 sit uniformiter calidum aliquo certo gradu
 quo non habet aliquem gradum in se maio-
 rem illo. et b. habebit omnem gradum in se
 citra summum ipsius tunc quocumque calorem
 potest. a. extensive causare tantum potest. b.
 quoniam ad quacumque distantiam potest. a.
 causare calorem quem. b. potest in eadem seu
 equali distantia. licet non intensive quia. b.
 non potest tantum calorem intensive sicut. a.
 quoniam. a. potest causare gradum propri-
 um. et b. non potest gradum tantum quia non
 habet gradum tantum. Ad philosophum di-
 citur quod non fuit de intentione philosophi primo ce-
 li quod sit dare maximum per quod potest potentia
 activa terminari. ita quod in hoc potest et non
 in maius. Sed que et qualis sua fuerit inte-

tio superius declaravimus.

Alii dixerunt quod est dare minimum calorem
 quem. a. non potest producere sed contra.
 Ex ista responsione sequeretur quod a. non potest
 sibi assimilare aliquam partem probat quod da quod.
 a. possit et sit illa pars assimilata. b. tunc. b.
 cum ipso. a. possunt sibi assimilare. c. partes
 que esset equalis ipsi. b. et sic in infinitum cum
 quilibet calor ab. a. ita sit potens ad causan-
 dum calorem sicut. a. potest et per consequens
 cum. b. fuerit assimilatum poterit ipsum. b. cum
 ipso. a. assimilari sibi. c. et a. b. c. poterunt. d.
 et sic in infinitum. Confirmatur quia illud ca-
 lidum habet aliquem calorem et aliquem po-
 test producere et per consequens omnes mi-
 nores potest producere et omnem maiorem quia
 illud calidum uniforme potest sibi assimilare
 aliquod passum sibi equale et illa duo terri-
 uz et sic in infinitum. et ita nullus calor erit ma-
 ximus quem potest vel minimus quem non
 potest producere quia omnem calorem po-
 test ipse producere. quod etiam probatur quia
 si aliquis esset calor maximus producibilis
 ab. a. sit ille. c. et quero an in extremo suo re-
 moriori ab. a. terminetur. c. ad aliquem gradum
 intrinsece vel non si non sequitur quod nullus sit
 calor maximus qui sit in. c. quia quilibet ca-
 lor terminatur ad aliquem gradum intrinsece
 quia quocumque calore accepto ille calor habet
 in utroque extremo certum gradum intrinse-
 cum. et si sic ergo gradum remissionem poterit
 b. ulterius causare. Amplius accipio illum
 calorem sic maximum tunc ille calor produ-
 ci potest in aliquo subiecto et per consequens
 illud subiectum est maximum calefactum sub
 illo calore. et tunc quero an calor in extremo
 illius sic calefacti magis distat ab agente
 sit aliquis calor aut non si non ergo illud non fuit
 maximum quod potest calefieri ab illo calore. si
 sic aut ille calor est alicuius intensificationis aut
 infinite remissionis non secundum quia nul-
 lus talis potest esse. igitur oportet di-

cere q̄ ille calor in illo extremo est alicuius
intensionis ⁊ si sic ergo remissionem calore
poterit. a. causare videri? c' ara est consequētia
q̄ agens remissionem calorem ceteris pari
bus semper agit vel causat in parte remotio
ri. ⁊ per consequens illud nō fuit maximum
q̄d possit calefieri ab illo igitur nec est dare
maximū calorem quē. a. potest producere.
nec minimū quā non potest. Et ideo respon
detur vt superius in conclusionibus dictum
fuit. s. q̄ in effectibus qui producūt consimi
les effectus dū producunt cū principalib⁹
agentibus nec est dare maximū effectū quē
talīa agentia possūt producere nec minimū
quem nō possunt producere posito q̄ talia
agentia possint sibi assimilare passīa sicut pa
ter de igne. Et sic de materia potentie acti
ue ⁊ passive finis orationem cuius p̄posui
in animo querere ⁊ inuestigare sapienter
de omnibus que in hac parte vsq; ad hoc
tempus a doctiorib⁹ scripta sunt. Nec valz
quisquam dicere. ecce hoc recti⁹ est nihil s̄
sole nouum. Et ille qui misericorditer nobis
suā gratiā prestitit a qua non deficiat sit be
nedictus in secula. Amen.

Et ita finitur feliciter opus hoc triparti
tum cuius due prime partes ad rationales
pertinent disciplinā. ⁊ tertia ad veram phi
losophiam que de maximo ⁊ minimo cōfē
est appellata. Summa cum diligentia im
pressum in almo Seneci. studio ac diligen
tissime emendatuz per eundem magistrum
Oliveriū artiū ⁊ medicine doctorem. Anno
ab humane salutis origine. M. CCCC.
LXXXIII. Die vero. xxviij. Nouēbris
ad laudem dei gloriosissimi.

Correptiones totius opis sunt iste.

a.

In quitermo soprascripto. a. i. tertio vsu. ter
tie col. ascendendo vult dicere ad declaratio
nuz in primo folio.

In xiiij. vers. iij. collumpne secundi folij ca
cellat ly no ibi sillaba. sillaba n significat.

In xvij. versu fde collane ternij folij est ob
iective in intellectu 7 in oi versu dicte col.
vbi dicit intellectu vult dicere i intellectu.

i. 3. co. e. dē fo. vbi dicit a contrario ad contrari
uz vult stat a contradictorio ad contradictoriū

In. v. versu prime collū. quarte carte vbi
dicit pericula vult stare particula.

In. ij. versu iij. col. eiusdē fo. vbi dicit dem
strative vult stare demonstratiois.

In. v. vs. e. dē co. i. ped. vbi legit nraz sui
lle loquutiois vult dicit mgruz fuisse loquū

In. ij. vsu iij. col. eiusdē folij cuz dicit ego
suz fortizo leone adde 7 te 7 tamē non sum

fortior leone 7 vbi legit tu est vult dicit tu
es 7 in ea. col. vbi legit pdicare vult stare

pdicatū in xiiij. vsu in pede 7 in. x. vsu vbi
legit tra mgruz vult dicere contra mgruz

In sexto folio in pma calūna circa mediū
in diffinitōne nois vbi dicit aliqd significa
tiois vult dicere aliquid significas.

In iij. col. e. dē fol. vbi stat s3 vult dicit se
In iij. col. vij. car. in. xi. vs. ascendendo vult

dicere vel sequēs q ē vcz vbi stat fallum
cācellatur fallum.

In vij. ver. i. ij. col. eiusdē folij vbi legitur
vel in sin vult dicere par. in. sin.

In iij. vs. iij. col. vij. car. vbi stat pbat
vult dicere pponat.

b.

In quī. soprafer. b. i. penl. vs. prie col. prie
car. vbi stat ad hebreo vult dicere adheo

In viij. vs. iij. col. eiusdē folij ascendendo
vult dicere supponit ly pre-supponit.

In xvij. vs. eiusdē folij fde col. vbi legitur
illi vult dicere ly 7 in iij. col. eius. fo. in viij

vs. ascendendo vbi stat vel debet stare vt.

In xvij. ver. i. ij. col. iij. folij. vbi stat aialia
debet stare animal.

In viij. vers. 7 in iij. ver. prime col. iij. folij
illud verbum est verbum ego.

c.

In. q. c. i. iij. v. i. col. ij. fo. vult stat obitro.

In vlt. v. vlt. co. iij. fo. dēt dicere sciunt.

In xxvj. vs. prie col. v. fo. debet dicere si
logimus 7 i eadē col. in versu xxxvij. de
bet dicere probabilis.

d.

In quī. soprafer. i. pria car. in. ij. col. in
vs. viij. ascendendo vbi stat est vult dicere 7

f.

In quīter. soprafer. in pzo ver. iij. col.
secūdi folij vult dicere pcutiens 7 pcutus

In ea. col. i. vs. xij. vult dicere cū penitur

In v. xv. prie col. iij. car. vult dicere vo
lo q semper per ly hoc.

In xx. ver. prie col. iij. car. vult dicere
hoc totū.

In vers. xxi. ij. collum. v. car. vbi dicit co
pulative vult dicere copule.

In eo. in vltia col. 7 est finis ibi tractatus
olequētiar in xi. ver. vbi stat hoc vult di
cere hic 7 in quīter. ver. ascendendo eiusdē

col. vbi dicit cōditōes vult dicere delucl
aa.

In quīter. aa. in x. ij. vers. iij. col. fdi fol.
vbi dicit tps equalibus vult dicere in eq

libus 7 in sequēti versu stat bene equalib⁹

In iij. versu prime col. iij. fo. debz hic legi
correspōdet alteri pūcto cui nō correspōdz

7 deinde sequit ille gradus in. v. versu.

i. xv. v. iij. co. iij. fo. dēt legi dē vbi stat d

In fo. iij. in. col. in xvij. ver. vbi dicit sed
debet stare neq; 7 in vltio ver. eū dez col.

debet dicere affirā. tuc sicut picularis sub
contraria 7 in eo iij. fo. in. x. versu vltime

col. vbi stat 7 vult stare ex subcōtrarijs.
In. v. fo. prie col. in vsu. xvij. ascendendo

ij

vult dicere in quodlibet maius vel minus
In vi. fo. prie coll. in iij. versu ubi stat ex
vult stare 7. 7 in ea. co. est superfluous non^o v.
sed in octavo vult dicere in extremo remis
siori 7 vade ad. x. ver. ubi dicit vsq adde
cupedalē q̄ritatē 7 in xxiij. ver. eiusdē col.
ubi est si vult stare. s.

In eo. fo. in prio versu secunde collumne
debet dicere maxima infra. x.

In xvi. versu eiusdē collumne debes sic
supplere ubi habetur est in calido posito
q̄. a. sit illud vniformiter difformis calidus
7 aliquis non est in. a. 7 deinde sequit^r 7
tamen nec dat^r.

In xxi. ver. vlti. col. eiusdem fo. ly magis
vult dicere maius. Et in xij. versu vult di
cere vltimū in quo sic vel primū in quo nō
bb.

In quiterno soprascripto in primo fo. 7 i
x. versu iij. coll. ubi dicit aliq̄ virtus pōt
portare. a. lapidem supple 7 aliqua nō 7 i
xxiij. vers. ubi legit quaz vult dicere qua
cūq̄ data que 7 in. xxviij. ubi stat sua po
tētia 7 supple aliq̄nē nō.

In iij. vsu secunde col. secunde car. ubi legit^r
diuisibile vult dicere visibile.

In primo versu iij. col. ubi legit^r negatiue
vult dicere p̄ticularis negatiua 7 in xvi. v
su eiusdem collumne ubi dicit ex parte ca
loris vult dicere coloris.

In xij. ver. i. col. iij. car. respiciēda ē subeo
trazta affirmatiua vult dicere ubi deficit
ly affirmatiua 7 in secunda collūna eiusdē
carte ubi in pluribus versibus inuenit^r in
tentior vult stare ibi intensioe.

In iij. fo. iij. col. viij. vsu vult dicere teri
nus includi dēt ubi stat induct.

In v. fo. ij. col. ij. ver. vult dicere si cōfūdīt

In vi. folio. iij. col. xx. versu ly causa stat
supflue vel dicas causa breuitatis

cc.

In quiterno soprascripto i fol. i. iij. col.

xxviij. versu ubi stat indiuisibili vult dice
re diuisibili.

In iij. fol. iij. col. secundo versu ascendendo
ubi stat forte vult dicere forte 7 in ea. col.
ubi stat minus punctus vult dicere vnus
punctus xv. versu

In iij. fo. secunde col. vi. versu debz dicere
parte dēpta ubi dicit p te 7 i. xxv. ver. ei^o
dē col. vult dicere ergo p aliā medietatez

In v. fo. i. col. xij. vlt. ubi dicit ipeditū vult
dicere impedimentum 7 in iij. col. in vi. v.
vult dicere preuia alteratione

In vi. fo. i. col. xxviij. vsu ubi legit^r statue
re debet dicere statue 7 in ver. xxviij. ca
cellet ly si

In eo. fo. ij. col. xxviij. ver. vult dicere vi
denur autem

dd.

In quiter. soprascrip. in prio fol. pria col.
versu. xx. ubi legitur extra vult dicere etiā

In fol. vij. in iij. col. in versu viij. in pede
deficit vnum per. ad ly generationem

Et i iij. col. in prio versu ubi stat nisi vult
dicere sit

ee.

In quiterno soprascripto in prio fo. viij.
ver. secunde col. ubi stat potentia vult stare
vero vi Et in versu xviij. ubi stat anita d
bz stare aucta Et in versu xxviij. ubi stat
prius vult stare p̄prius Et in xv. vsu ter
tie col. debet legi si simplex simplici addat^r
nihil 7 tolle ly mihi

In viij. versu iij. col. primi fo. ubi legitur
videt^r vult dicere augetur

In iij. versu prie col. secundi fo. ly assūmu
latō vult dicere assimilatio Et in ver. xxx
viij. eiusdē col. ubi dicit^r esse finita vult di
cere esset

In versu. xxx. secunde col. tertij folio. ubi di
citur acus debet stare per plures acus 7 i
uersu xxxu. eiusdē col. ubi dicitur qui est
notus vult dicere qui est acus

In eo. fol. tertie col. uersu xxiij. ubi dicit
cum agere uult dicere non agere

In iij. secunde col. secunde uersu legit q in
tensiore dēt stare q intentio non potest

In eo. fo. ubi legitur in quarta col. xi. uer.
remoueat uult dicere remaneat idem

In fo. iij. iij. col. in tertio uersu ascenden
do ly imediate unli dicere in medietate 7 i
ultimo uersu eiusdē col. uult dicere ly me
dietas medietatis tēporis

In quinto fo. prie col. secūdo uersu ubi d
cit aliud uult dicere aliquid 7 in tertio uer
su ly signatur uult dicere signatum

In qnto fo. secūde co. icīpiās a xxliij. vñ.
ubi legit sed quare ē 7 supple hec uerba. s
diafanus q aquadictē q ppē diuersitatē
7 sequit specificā

In eo. fo. tertie col. secūdo uersu ubi legit
alteratōne uult dicere alterationis

In vi. fo. prima collumna xxx. uersu ubi
legitur formam distinctio uult dicere forā
distincta oīo 7 in secūda col. ubi legit ma
ius i plibua locis semp uult dicere magis

In sexto folio secunde col. uersu in. inpede
ubi stat alicuius uult dicere ad cuius

In eodem folio tertie collumne uersu sep
timo ubi legitur corocitate uult dicere de
carneitate

Et in ultima coll. cum finem imposuimus
operi in uersu xviij. ubi legitur inuestigare
uult dicere inuestigare

Et in eadem colubi legitur rectius dēt di
cere recens

Et istas corrigendo prenotauim⁹ incorrec
tiones si que sunt alie parum uel nichil ua
lent 7 quisq poterit facile comprehend
illas

In tribus igitur quīteruis a. b. c. signatis
de primis 7 secundis intentionibus termi
norūq pbatōnibus 7 suppositionibus de
clarationes habentur sufficienter

In alijs sex sequentibus magnis litteris de
signatis A. B. C. D. E. f. de omni specie
argumentationis specie agitur 7 super con
sequentias itrodi contra sermonetā in defē
sionem pauli pergulēsis expositōne secūm⁹

In toto restduo operis de maximo 7 mi
nimo 7 primo 7 ultimo instāt cum multis
pulcris dictis 7 conclusōnibus xv. difficil
tates omnes omnemq ueritatez indagau
mus ad laudem uerī summi 7 immortalis
dei.

Registrū sequitur quīternorum

a	ppositioib	
primuz uacat	illud cose	que non.
phemiuz trac	tur cons.	particularis
sunt nomina	D	ta 7 non
tionis 7	est bona	da
b	non 7	manus pe
tu es uel tu	conclusio	fectior ali
homo materi	E	tionalem.
ad sua	scitum a	tēpus erit
c	li demo	ee
inter subiectā	for. igitu	in parte.
supradictōz	sequens	atur patr
ferenter possu	f	ritas acq
A	positum	ff
Quoniam su	sed per ip	habens .
positio sed cō	secunda re	7 alicuius
fisico inquan	aa	lius subst
ergo ic.	incipit	gg
B	quo quoli	nitudo re
cedens est	ad quem	potest ipe
ita dicit	bb	minimus
cuius ab	re 7 non	bb
E	sitis eond	dicitur
7 q non	nec est da	sam dictā
	cc	ij
		correptōn

